ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ

ಗ್ರಂಥಕಾರ್ :
ಮಾ॥ ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್
ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈ

कोंकणी व्याकरण

KONKNNI VEAKORONN

ಕೊಂಕಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ

ಗ್ರಂಥಕಾರ್ :

ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್

ಆನಿ

ಶ್ರೀ ಪಿ. ದಿನೇಶ್ ಪೈ

ಮಂಗ್ಳೂರ್, 15 ಆಗೊಸ್ತ್, 1985

(ಪಯ್ಲೊ ಭಾಷೊ)

ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಪಾ :

ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತ್

ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ಸಿ ಸಮಿತಿಚೆ ವಾಂಗ್ಡಿ :

ಭೋವ್ ಮಾ। ಬಾಜಿಲ್ ಸಾಲ್ವದೊರ್ ಸೋಜ್
ಮಂಗ್ಳುರ್ ಧರ್ಮ್‌ಪ್ರಾಂತಾಚೊ ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಸ್

ಭೋವ್ ಮಾ। ಮೊ। ಅಲೆಕ್ಸಾಂದ್ರ್ ಸೋಜ್, ವಿಗಾರ್ ಜೆರಾಲ್

ಶ್ರೀ ಪಿ. ದಿನೇಶ್ ಪೈ

ಮಾ। ವೈಟಸ್ ಪ್ರಭುದಾಸ್

ಮಾ। ಜೊಸ್ಸಿ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್

ಪ್ರೊ ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್

ಶ್ರೀ ಎ. ಟಿ. ಲೋಬ್

ಶ್ರೀ ಎ. ಎಕ್ಸ್. ಪಾತ್ರಾಂವ್

ಮಾಲಕೀ ಹಕ್ಕಾಂ ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜರೆತಾನ್
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ತಾಬ್ಯಾಂತ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾಂತ್

ಮೊಲ್: **ರು. 25/-**

ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್
ಉದಾರ್ ಮನಾನ್ ದಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮಾನೆಸ್ತಾಂಕ್
ಆಮ್ಚೆ ಹಾರ್ಧಿಕ್ ಧಿನ್ವಾಸ್ :

The Bishop of Mangalore

Familie Hubert u. Ute Wittstamm,
Aachen, West Germany.

Mr. A. T. Lobo, Kapikad.

Rev. Fr. Gilbert Gonsalves.

Mother Sylvine, Superior General, Bethany.

Dr R. V. Miranda, Minneapolis, U. S. A.

Mr. Ivan Alme'da, Abu-Dhabi.

V. Rev. Fr. Richard Sequeira, S. J.,
Rector St. Joseph's Seminary.

Sister Superior, St. Agnes Convent.

Mr. D. R. D'Souza, Bijai.

Mr. Charles D'Souza, L. Bendur.

Rev. Fr. Roque D'Souza, Kadaba.

Rev. Fr. J. S. T. Rodrigues, Angelore.

Rev. Fr. Cyprian Coelho, Vamanjoor.

Rev. Fr. Vincent Menezes, Editor, Raknno.

Mrs. Hilda Mascarenhas, L. Bendur.

ಪ್ರಸ್ತಾವನ್

ಆಪ್ಲ್ಯಾ 75 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜ್ರೆತ್ ಬಾಪಾನ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ 80 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಪೈಸ್, ದೊಗಾಂಯ್ನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರ್ಜೆಕ್ ವ್ಹಡ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕೆಲಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಪಿಕ್ಯಾಂ ಕೆಸಾಂ ಮುಳಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ಆನ್ಭೋಗ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಭರೊನ್ ಆಸಾ. "ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್" ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ರೀತಿನ್ ಬರೊಂವ್ಕ್, ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್, ಮಾಯ್-ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಸಮೇಸ್ತಾಂಕ್. ಚಡ್ ಕರುನ್ ನವ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತೆಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಭೋವ್ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚಿ, ರುಪೆಸ್ತ್ ಆನಿ ಗಿರೆಸ್ತ್. ಆಮಿಂಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಪಾಟ್ ಥಾಪುಡ್ಚಿ ನ್ಹಯ್. ವಿಲಾಯ್ತಿ ದೇಶಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಯೆವ್ನ್. "ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್" ಶಿಕೊನ್ ತಿಚಿ ಸೊಬಾಯ್ ವರ್ಣಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂ ಪೈಕಿಂ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಮಿಸ್ಸಿಯೊನಾರ್ ಆಂಜೆಲೊ ಎಫ್. ಎಕ್ಸ್. ಮಾಫ್ಫೇ ಏಕ್ಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭೋವ್ ಸೊಭಿತ್ ಆನಿ ಮಧುರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಚೆಂ ತೀರ್ಪ್. ಹ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ ಸುಂದರಾಯ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜುಂಕ್ ಜಾಯ್ ತರ್, ಭಾಶೆಚಿ ಘಡಾವಳ್. ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್ ಆನಿ ಚಿಂತ್ನಾಂ ಭರಾನ್ ಉಚಾರ್ಚಿ ಸಾಮರ್ಥಿ ಜಿಕುನ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಪುಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಕ್ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ಜಣಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾ? ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ನಾಮುಪದಾಂಕ್ ಲಿಂಗ್ ಕಿತ್ಲೆ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಗೊನ್ ಆಮ್ಚಿಂ ತರ್ನಾಟಿಂ ನೆಣಾಂತ್ ತರ್, ಹ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಹಡ್ಪಣ್ ತಿಂ ಕಶೆಂ ಸಮ್ಜತಲಿಂ?

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸುಂದರ್ ಆನಿ ಮಧುರ್ ತರೀ ತಿ ಆಜೂನ್ ಕೊನ್ಶ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಹಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯೆಂವ್ಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ವೀಸ್-ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಕೊನ್ಶ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯ್-ಭಾಶೆಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂತ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಾಧನ್ ಕರುನ್ ಆಸಾ. ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಪೊಂತಾ ಥಾವ್ನ್ ಪೊಂತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸ್ಲಲೊ ಹೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ದಿರ್ವೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಖುನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂತ್, ತಕ್ಲಿ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಧರ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಭೊಂವ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಭಾಸಾಂತ್ಲೆ ಪರ್ಕಿ ಸಬ್ದ್ ಭರ್ಸುನ್

ಘೆವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಭಾಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಭೊಗುನ್ ಆಯ್ಲಾ. ಬೊಂಬೈಂತ್ ಮರಾಠಿಚೊ, ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿಚೊ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕಾನಡಿಚೊ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಮಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆರ್ ಪಡ್ಲಾ. ಎಕಾ ಲೆಖಾನ್ ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಡ್ ಪುಷ್ಟಿ ಜಾಲಿ. ಪುಣ್ ಆನ್ಯೇಕ್ಯೆ ವಾಟೇನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಲೊಕಾನ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಸಮ್ಜುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ ಜಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಲಿಪಿ ಥರಾವಳ್ ಆಸ್ಲಿ ದೆಕುನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ, ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚಿಂ ಲಿಖಿತಾಂ ವಾಚುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಹರ್ಕತ್ ಜಾಲಿ. ಅಶೆಂ ತೀನ್ ಚ್ಯಾರ್ ವಾಟಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಗೆಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭುಗ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಭಾವ್-ಬಾಂಧವ್ಪಣಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಅಸ್ಕತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ.

ಗೊಂಯಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಲಾಭ್ತಾಚ್, ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ವಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಚೊ ಆನಿ ತಿಕಾ ಫಾವೊ ಆಸ್ಲಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಂವ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಚಡ್ ಭರಾನ್ ಚಲೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಾಂತಾಂನಿ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಏಕ್ ಸಾಂಖೊಪ್ ಬಾಂಧುಂಕ್ ಧರ್ಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಫಾಲುಂಕ್, ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ಚಡೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕ್–ರೂಪಿ (ಪ್ರಮಾಣ್) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಿ"ನ್ ಚಳ್ವಳ್ ಹಾತಿಂ ಧರ್ಲಿ. ಹೆ ವಾಟೇನ್ ಶಾಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ವರ್ತಿ, ದೆಕುನ್ ಪಾಠಪುಸ್ತಕಾಂ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಿಂ ಆನಿ ಶಾಲಾಂನಿ ತಿಂ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ಧರ್ಲಿಂ. ತವಳ್ ತವಳ್ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಶಹರಾಂನಿ ಜಮ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾಂ ಸಮ್ಮೇಳಾಂ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ವೊಳ್ಕೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ ಆನಿ ಅಪ್ಲ್ಯೆ ಮಾಯ್-ಭಾಶೆಚ್ಯೆ ಉರ್ಭೆನ್ ಭರೊನ್ ತಿಚೆಂ ಬರೆಪಣ್ ವಾಡೊಂವ್ಚಿ ವಾಟ್ ಸೊದುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಕ್ರಮೇಣ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್‌ಪಣ್ ಆಸ್ಲಲಿ ವಿಂಗಡ್ ಆನಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಕೆಡೆಮಿನ್ ಒಳ್ಖುನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪಾಚಾರ್ಲೆಂ. ಆತಾಂ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯೆ 8ವ್ಯೆ ವಳೆರೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ದೀಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಧನ್ ಚಲತ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಶಾಲಾಂನಿ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ತಿ ಎಕ್ದಮ್ ಎಕಾ ಪ್ರಮಾಣಾಕ್ ಯೆವ್ನ್ ಪಾವ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಲೆಖುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಏಕ್–ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ವಿಷಯ್ ವ್ಹಡ್ ತರ್ಕಾಚೊ. ಬರಯ್ಣಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಎಕ್ಯೆಚ್ ರಿತಿಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ವಾಡೊನ್ ಯೇಂಜಾಯ್. ವಿವಿಧ್ ವಿಚಾರ್, ವಾದ್-ವಿವಾದ್ ಆನಿ ತರ್ಕಾಂ ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ತಿಂ ಚಲೊನ್ ಆಸೂಂ. ಸಮೆಸ್ತಾಂ ಥಂಯ್ ಬರೆಂ ಮನ್ ಆಸಾ ತರ್, ವೆಗಿಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್ ತರ್, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಪುಣೀ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಎಕ್ವಟಾಚೊ ಬಾಂಧ್ ಘಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಯೆತಲಿಚ್. ಜಶೆಂ ಪೆರ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಭಾಸಾಂ ಥಂಯ್ ಘಡ್ಲಾಂ, ತಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್‌ಯೀ ಹಿ ಕಾಂಟ್ಯಾಂ ಖುಂಟ್ಯಾಂಚಿ ವಾಟ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಚೆಮ್ಕುಂಕ್ ಆಸಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಏಕ್-ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಏಕ್ ನಾ ಏಕ್ ರಚೊನ್ ಯೆತಲೊ.

ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ ವ್ಹಡ್ ಭಾಸಾಂಚಿ ಗತ್, ಜಶಿ ಆಜ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿ ಆಸಾ ತಶೀಂಚ್ ತಾಂಚೀಯ್ ಏಕಾವೆಳಾರ್ ಆಸ್ಲಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಶೆಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಮೆಳಶೆಂ ಕರುಂಕ್ ಚ್ಯೊಸರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಆನಿ ಮಿಲ್ಟನ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆ.

ಜರ್ಮನ್ ಭಾಶೆಕ್ ಆಧುನಿಕ್ ರೂಪ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಗ್ಯೇಥೆಚಿಂ ಕವನಾಂ ಆನಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರಾನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಬಾಯ್ಬಲಾಚೊ ತರ್ಜುಮೊ ಬಳಾದಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ. ಲೂಥರಾಚಿ ಶೈಲಿ ಆಜೂನ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ನಾಜೂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ತಾ. ಇತಾಲಿಯಾನ್ ಭಾಸ್ ವಯ್ರ್ ಹಾಡ್ಲಿ ದಾಂತೆ ಕವಿನ್ ಆನಿ ಮಾನ್ಜೋನಿ ಬರಯ್ಣಾರಾನ್ ಅಶೆಂ ಏಕಾ ದೊಗಾಂ ವಾ ಥೊಡ್ಯಾಂ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಎಕ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ತ್ಯಾ ಥರಾಚೊ ಗುರು ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಸರ್ವಾಂನಿ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಆಧುನಿಕ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ವಾಮನ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವ್ಲಿಕಾರ್ (ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್–ಬಾಬ್). ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಗೂಂಡ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲೊವ್ನ್, ತಿಚೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಹಾತಿಂ ಘೆವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಅಮೂಲ್ಯ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ತಾಣೆಂ ಬರವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ.

ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಕ್ ಆಪ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗುರು ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖುನ್ ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜ್ರೆತ್ ಬಾಪಾನ್, ತಾಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾ ಥಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಜೊಡುನ್ ಘೆತ್ಲಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ತಾಚೊ ಧಾರಾಳ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲಾ. ಹೆರ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಲಿಖ್ಲ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಯೊ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ

ವಾವ್ರಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಘೊಡ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾ ಚೆರ್ ಲಾಂಬ್ ವಿಚಾರ್-ವಿನಿಮಯ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಆಶೆಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಸಾಧನಾಚೊ ಫಳ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ ಮಾಪಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಲಾಭಸೊ ಕೆಲಾ.

ಭಾರತೀಯ್ ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ ಛಾಪುನ್ ಫಾಯ್ಸ್‌ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್. ಹೆಂ ಜೆ. ಸ. ತೊಮಸ್ ಸ್ಟೀವನ್ಸ್ ಬಾಪಾನ್ 16ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ (ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್) ವ್ಯಾಕರಣ್ ಹ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಫಾ। ಮಾಫ್ಫೇನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ, ಆನಿ ಮಾ। ಪಿಯೊ ನೊರೊನ್ಹಾ ಬಾಪಾನ್ ಗೆಲ್ತ್ಯಾ ಶತ ಮಾನಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಚೆಂಯಿ ಆಸಾ. ತರೀ ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳನಾಂತ್.

ಮಾ। ಜೆ. ಎಸ್. ಮಿರಾಂದ್ ಪಿತಾಜಿನ್ 1954 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಸಾಡ್ಯಾ ಪೈಲಿಂ ಸಾಳ್ಕಾಂ' ನಾಂವ್ ದೀವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್‌ಶಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯೊ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೆಗ್ರೊ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್, ತರೀ ಉದಾಹರಣಾಕ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಾಂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಚ್ ಆಸಾತ್. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಆನಿ ಸಾಳ್ಕಾಂ ನಾಂವಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ತಾಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಜೊಡುಂಕ್ ನಾ. ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಆಮಿ ಉಲಯ್ತಾಂವ್ ತೀ ಭಾಸ್ ಆನಿ ತಿಚಿ ಬಾಂಧಾವಳ್ ವಿವರಾಂವ್ಚೆಂ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಅಧಿಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಭೊಗ್ತಾಲೆಂ. ಹೊ ಊಣ್ ನಿವಾರುನ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೊ ಸೊಬಿತ್ ಸಾಡೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾತೆಕ್ ನಜ್ರೆತ್ ಬಾಪಾನ್ ಆನಿ ದಿನೇಶ್ ಪೈನ್ ಆತಾಂ ಆಯೆರ ಕೆಲಾ ಹ್ಯಾ ಮೊತ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂಕಾಂ ದೊಗಾಂಯ್ಕಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರ್ಜೆಚಿಂ ಅಗ್ರಾಂ ಫಾವೊ.

ನವ್ಯಾ ಬರಯ್ಣಾರಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಬರೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ಸುರ್ವೆಚೆಂ ಸಾಧನ್ ಸಲಿಸಾಯೆಚೆಂ ನ್ಹಯ್ ತರೀ ಕ್ರಮೇಣ್ ಸಾರ್ಕ್ಯೆ ರಿತಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ ಸಾಧ್ಯ ಜಾತಲೆಂ. ಶಾಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಯ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್‌ಯಿ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಭೋವ್ ಚಡ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ತೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಊಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಮೆಸ್ತಾಂಕ್ ಹೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಉಪ್ಕಾರೊಂದಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ್—ಖಂಯ್ಚ್ಯೇಯಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ತೆಂ ಜಾಂವ್—ಕಾಣಿಯಾಂ ಕಾದಂಬರಿಯಾಂ ತಸಲೆಂ ಮನೋರಂಜನಾಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ನ್ಹಯ್. ಸವ್ಕಾಸಾಯೆನ್ ವಾಚುನ್ ಆಟಾಪುನ್ ಘೆಜಾಯ್ ತಸಲೆಂ ತೆಂ. ಇತರ್ ದೇಶಿ ಭಾಸಾಂಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಜಾಣಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್. ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸೀದಾ ಸಮ್ಜಾತಲಿಂ. ತಸಲಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ನಾತ್ಲಲ್ಯಾಂಕ್ ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ—ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್: ಕ್ರಿಯಾಪದ್. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣ್, ಇತ್ಯಾದಿ—ಸುರ್ವೆರ್ ಚಿಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಾಚೆಂ ಜಾಂವ್ಕ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಸೊಸ್ಣಿಕಾಯೆನ್ ವಾಚುನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಮೆಸ್ತಾಂಕ್ ಹೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಸಮ್ಜಾತಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಸಮೆಸ್ತಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ಲಾಭೊಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರ್ಜೆಕ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾವರ್ವಿಂ ಫಳ್ ಮೆಳೊಂ,

ಮಂಗ್ಳುರ್–3
ದಶೆಂಬರ್, 16, 1983.

ಮಾ| ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಸೋಜ್,
ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಚೊ ವಿಗಾರ್ ಜೆರಾಲ್
"ರಾಕ್ಣೊ" ಪತ್ರಾಚೊ ಮಾಜಿ ಸಂಪಾದಕ್.

———:: ——

ಗ್ರಂಥ್‌ಕರ್ತಾಂಚಿಂ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ವಾದ್-ವಿವಾದ್ ಜಾಯ್ತೊ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಆನಿ ಮೆಳ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂಚೆರ್‌ಯ್ ಕೆದ್ನಾ-ಕೆದ್ನಾ ಭಾಶೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತರ್ಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಕಸ್ಲೀಚ್ ಒಳೆಖ್ ನಾಸ್ಲಲ್ಯಾಂ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಭಾಶೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಿಚಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಧೊಳೆನಾ. ದೆಖೂನ್ ಪತ್ರಾಂಚೆರ್ ಆಸಲೆಂ ತರ್ಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡನಾ. ಭಾಶೆಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಮನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ಗರ್ಜ್. ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ವಿವಿಧ್ ಭಾಸಾಂನಿ (ಪುರ್ತುಗೇಜ್, ಇಂಗ್ಲೆಜ್, ಜರ್ಮನ್, ಹಿಂದೀ) ವಿವರ್ ದೀವ್ನ್ ಛಾಪ್ಲಲಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತರೀ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಏಕ್ ಸುದಾಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ನಾ ದೆಖೂನ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಸುದ್ರಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಬಳ್ಗಂ ವಾಡೊಂವ್ಕ್ ಆಸಲೆಂ ಏಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಪಾತ್ಯೆತಾಂವ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಜಿವಾಳ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾಶೆಚೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಮ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಪಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹರ್ ಏಕ್ಲೊ ಬರೊವ್ಪಿ ಆಪ್ಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂಚ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆನಿ ಪೆರಾಂ ಸಮೆಸ್ತಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಠ್ ಧರಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯೊ "ನವ್ ನಾಟೋ ಆನಿ ಬಾರಾ ವಾಟೋ" ಜಾತಲ್ಯೊಚ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೇಮ್ ಆಟಾಪ್ಲಲೆಂ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಆಮ್ಕಾಂ ವತ್ತೊರ್ ಸಂತೊಸ್ ಭೊಗ್ತಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ಣಾರಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಬಗರ್ ಶಾಲಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಶಿಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಆನಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂಕ್ ತೆಂ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ತಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಭರ್ವಸ್ತಾಂವ್.

ಹಾಂತುಂ ದಿಲ್ಲಿಂ ಸೂತ್ರಾಂ ಸಬಾರ್ ಜಾಣ್ತ್ಯಾಂಚೊ ಅನ್ಭೊಗ್ ಆನಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಮಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ತಾಂವ್. ಕಾಂಯ್ ತರ್ಕಾಸ್ಪದ್ ವಿಷಯ್ ಆಸ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಸಾರ್ಕೊ ನ್ಹಂಯ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ವಾಜ್ಬಿ ಕಾರಣಾಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ದಯಾಕರೂನ್ ತ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಸೂಚನಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಧಾಡೂನ್ ದಿಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕಡೆಂ ಉಪ್ಕಾರ್ ಮಾಗ್ತಾಂವ್. ಆಮ್ಕಾಂ ತೀಂ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲಿಂ.

ಹಾಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಜಾಯ್ತೊ ಆಧಾರ್ ಮೆಳ್ಳಾ.

ತಾಂತ್ಲಿಂ ಮುಖ್ಯ ಹೀಂ:

I ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್ ದೀವ್ನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಛಾಪ್ಲಲಿಂ

1. **कोंकणिची व्याकरणी बांदावळ**
   (ಕೊಂಕಣಿಚೀ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್)—1949
   ಶೆಣೈ ವಾಮನ್ ರಘುನಾಥ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವಲೀಕಾರ್
   ("ಶೆಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್")

2. **भुरग्यांलें व्याकरण**
   (ಭುರ್‌ಗ್ಯಾಂಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್)—ತಾಚೆಂಚ್—(1941)

3. ಆನಿ 4. **मुळावें कोंकणी व्याकरण**
   (ಮುಳಾವೆಂ ಕೊಂಕಣೀ ವ್ಯಾಕರಣ್) 1. ಆನಿ 2. ಪುಸ್ತಕ್
   ಬಾ. ಭ. ಬೋರ್‌ಕಾರ್ (1966)

5. **कोंकणी भासेचें व्याकरण**
   (ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಸೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್) ಪಯ್ಲೊ ಭಾಗ್
   ಸುರೇಶ್ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪೈ—(1979)

6. **कोंकणी भाशेचें व्याकरण**
   (ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್)—1983
   ಪ್ರೊ। ಲು. ಆ. ರೊದ್ರೀಗಿಶ್

1983 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ತಾರ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಸಪ್ರುರ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥ್ 1984ಚ್ಯೆ ಸುರ್ವೆರ್. ಆಮಿಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಯೆವ್ಚಿಲ್ಲೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಗ್ರಂಥ್ ಛಾಪ್ಚ್ಯಾನ್ಯಾಚ್ಯೆ ವಾಟೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಶಾಳೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ತೆಂ ಛಾಪ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ತಾಚ್ಯೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ನಾಂವ್‌ವಸ್ತ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಶೋಧಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾನ್ ಹಾಂತುಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಭಾರೀ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಮಾಹಿತ್ ದಿಲ್ಯಾ. ತಾಂತ್ಲೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ತಶೆಂ ಕಾಡೂನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆಮಿ ತಾಕಾ ಎಕ್ಯೆ ಖರಿತ್ ಭಾಶೆನ್ ಋಣಿ.

ಹ್ಯೆ ಪರ್ವಣ್ಗೆಚೊ ಫಾಯ್ದೊ ಘೆವ್ನ್ ಆಮಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಉತ್ರಾವಳ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತಾಂತ್ಲೀಚ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಜಾಯ್ತೆಕಡೆ ತಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಉದಾಹರಣಾಂ ತಾಚ್ಯಾಚ್ ಉತ್ರಾಂನಿ: "ಲು. ರೊ. (ಪಾನ್)......" ಅಶೆಂ ದಾಖೊವ್ನ್ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿ ಶಿಕ್ಲಲ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಗ್ರಂಥಾ ಬಗ್ಲೆಕ್ ತಾಚೆಂಯ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಹಾತಿಂ ಘೆವ್ನ್ ತಾಂಚೊ ಉಪಯೊಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪಾ—ಬರೊಪ್ಪಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಸೊಂಪೆಂ ಜಾತಲೆಂ.

ಆಮಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ತಾನಾ ಸಾಸ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಘೊಳ್ಟಾತ್ ತೆ ಸಬಾರ್ ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ವರ್, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಹ್ರಸ್ವ 'ಇ', ಬರಯ್ನಾಂವ್. ಕಾರಣ್ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚೊ ಮದೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಥಯ್, ಬಾರ್ದೆಶೀ, ಆಂತ್ರೂಜಿ ಆನಿ ಯೆರ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ತೆ ಸ್ವರ್ ಗಳೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ತಾಚಿಂ 'ಆಸ. ಆಸತ್' ಬಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್‌ರುಪಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪರ್ಕಿಂ, ದೆಖೊನ್ ತೀಂ ಸೊಡೂನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಾ ಪರ್ವಾಣೆಂ ಆಜ್ ಚಡ್ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಲಿಂ 'ಆಸಾ, ಆಸಾತ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್.

II 1. ಹಿಂದೀ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ
कोंकणी स्वयंशिक्षक.
ಕೊಂಕಣೀ ಸ್ವಯಂಶಿಕ್ಷಕ್
ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್, ಎಮ್. ಎ. (1975)

2. **कोंकणी व्याकरण.**
(ಕೊಂಕಣೀ ವ್ಯಾಕರಣ್)—1977
ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್, ಎಮ್. ಎ. .

III 1. ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ
Konkani Self - Taught
(ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣ್)
ಬೈಂದೂರ್ ದೇವರಾಯ್ ಅಯ್ಯಗಳ್—(1968)

2. Konkani Grammar
(ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್)
ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್, ಎಮ್. ಎ. (1984)

IV ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ರೊಮಿ ಲಿಪಿ
Konkani Grammar (ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್)
by Angelus Francis Xavier Maffei, S. J. (1882)

V ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ರೊಮಿ, ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ
SARKI AMCHI BHAS SOMPI-
KONKANI SVA-SHIKSHAK
ಸಾರ್ಕಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಸೊಂಪಿ—ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸ್ವ-ಶಿಕ್ಷಕ್.
सार्कि आम्ची भास् सोंपि—कोंकणी स्वा-शिक्षाक्
ಅಂತೊನಿಯೊ ಎಫ್. ಎಕ್ಸ್. ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ಆರ್ (1983)

VI ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ
ಸಾಡ್ಯಾವ್ಯೆಲಿಂ ಸಾಳ್ಯಾಂ—ಮಾ. ಜೆ. ಎಸ್. ಮಿರಾಂದ್, ಪಿತಾಜಿ (1954)

VII ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್—ರೊಮಿ ಲಿಪಿ
Elementos Gramatieais da Lingua Concani
(ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿಂ ಮೂಳ್ ತತ್ವಾಂ)
ಮಾ। ಜುಜೆ ದೆ. ಸಾ. ರಿತಾ ಎ. ಸೋಜಾ (1931)

VIII ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ ವಿವರ್ —ರೊಮಿ ಲಿಪಿ
Gramatica da Lingua Concani
(ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್)
ಎ. ಜೆ. ಜಾನಿನ್ ರಾಂಗೆಲ್ (1933)

IX ಚ್ಯಾರ್ ವಿವಿಧ್ (ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಪುರ್ತುಗೆಜ್, ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಆನಿ ಜರ್ಮನ್) ಭಾಸಾಂನಿ ವಿವರ್—ರೊಮಿ ಲಿಪಿ
ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಗುರುಪುಸ್ತಕ್
ಮಾ। ಕ್ರಿಶೆಂನ್ಸಿಯೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಮೊಂತೇರೊ. 1962

ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಛಾಪ್ಯಾಕ್ ವೆಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ತಾಚಿ ವಾ ಕಾಂಯ್ ಭಾಗಾಂಚಿ ಕರಡ್ ಪ್ರತಿ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ಣಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರೇಮಿಂನಿ ತಜ್ವೀಜ್ ಕರೂನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಧಾಡ್ಲ್ಲಿಂ ಸೂಚನಾಂ ಆಮಿ ಮಾಂದೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚೊ ಆಮಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಭಾವುಡ್ತಾಂವ್.

1. ಶ್ರೀ ವಿ. ಜೆ. ಪಿ. ಸಲ್ಡಾ‍ಞ್.
2. ದೊತೊರ್ ಶ್ರೀ ರೊಕಿ ವಿ. ಮಿರಾಂದಾ,
3. ಶ್ರೀ ಜೆ. ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್.
4. ಬೆಥನಿ ಭಯ್ಣ್ ಮಾಕ್ರಾ.

ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಚ್ಯಾ ಸಮಿತೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಾ। ಮೊನ್ಸಿಞೊರ್ ಆಲೆಕ್ಸಾಂದ್ರ್ ಎಫ್. ಡಿಸೋಜ, ಶ್ರೀ ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಎ. ಎಕ್ಸ್. ಪತ್ರಾಂವ್, ಹಾಣೆಂಯ್ ಗ್ರಂಥ್‌ಕರ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಮೊಲಾದೀಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲಾ.

ಉತ್ರಾಂಚಿ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಕುಮ್ಕನ್‌ಯ್ ಹ್ಯಾ ಯೋಜನಾಕ್ ಪಾತ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಶ್ರೀ ಎ. ಟಿ. ಲೋಬೊ ಪಯ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ರು. 1000/– ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಘಾಲೊ ಆನಿ ತಾಚೆವಯ್ರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಇಷ್ಟಾಂ-ಮಿತ್ರಾಂಚೊ ಆಧಾರ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರೂನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಭಾಸಾವ್ನ್ ಛಾಪ್ಯಾಚೆಂ ಯೋಜನ್ ಶಾತ್ರಿ ಪಾವೊಂವ್ಕ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ.

ಪರತ್ ಪರತ್ ಸುದ್ರಾಯ್ಲಲಿಂ ಹಸ್ತ್‌ಲಿಖಿತಾಂ ನಿತಳ್ ಕರ್ನ್ ಬರೊವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹಾಂಕಾಂಯ್ ಆಮಿ ಆಭಾರಿ.

1. ಬೆಥನಿ ಭಯ್ಣ್ ಪೊತೆನ್ಸ್.
2. ಬೆಥನಿ ಭಯ್ಣ್ ತ್ರೆಸ್ಸಿಯಾನಾ.
3. ಬೆಥನಿ ಭಯ್ಣ್ ಲಿಜ್ಜಿ.
4. ಕುಮಾರೀ ಗ್ರೆಟ್ಟಾ ಮರಿಯಾ ಕ್ರಾಸ್ತಾ.
5. ಕುಮಾರೀ ಸಿಂತಿಯಾ ಡೆಸಾ.
6. ಕುಮಾರೀ ಫ್ಲಾವಿಯಾ ಡಿ'ಸೋಜ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನ್ ಬರೊವ್ನ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊ। ಆಲೆಕ್ಸಾಂದ್ರ್ ಸೋಜಾಕ್ ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರೂಂ. ತಶೆಂಚ್ ಉಜ್ವಾಡಾಚ್ಯಾ ಸಮಿತೆಚ್ಯಾ ಸಾಂದ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ನಾಜೂಕಾಯೆನ್ ಛಾಪ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಭಾರ್‍ಯಾಕ್ ಆನಿ ಕಾಮೆಲಿ ಸಿಬಂಧೆಕ್ ಆಮ್ಚೊ ಹಾರ್ದಿಕ್ ಧಿನ್ವಾಸ್.

ಮಾ। ಫಿಲಿಪ್ ನಜ್ರೆತ್
ಶ್ರೀ ಪಿ. ದಿನೇಶ್ ಪೈ.

ಸೂಚಿಪತ್ರ್

I ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್

II ಉಚ್ಚಾರ್ ಆನಿ ಬರೊವ್ಚಿ ರೀತ್

XI ಅವಿಕಾರೀ ಸಬ್ದ್ ... 210

XII ಪುರವಣಿ 229

ಅದ್ಯಾಯ್ I

ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್

1. ವ್ಯಾಕರಣಾಚಿ ಗರ್ಜ್:

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ರೊಮಿ಼ ಲಿಪಿಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂ ಆಸಾತ್ ತರೀ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪ್ಲೆಲೆಂ ಏಕ್ ಸುದ್ದಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಾ. ರಘುರ್ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಸಾರ್ಕಿ ವಾಟ್ ದಿಸನಾ ತಸಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ವಾಟ್ಸುರ್ ಆಪಾಪ್ಲಿ ವಾಟ್ ಧರ್ನ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಛಾಪ್ಲೆಲೆಂ ಏಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಾಸ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಬರೊವ್ಪಿಚ್ ಆಪಾಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಘಡ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಕರ್ತನಾ ಮುಕಾಂಟ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಘಾಂಟೆ ಘುಟೊನ್ ತೀ ಬದಲ್ತಾ ಆನಿ ಭಂಗೊಂಕ್ಯ್ ಪಾವ್ತಾ.

ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಕಾರ್ ಭಾಶೆಚೆ ನೇಮ್ ಕರಿನಾ. ತೊ ತ್ಯಾ ನೇಮಾಂಚೊ ವಿಚಾರ್ ಆನಿ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಸಾ.

ಅಪ್ಲಿ ಆವಯ್‌ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಯೆಚಿ ಗರಜ್ ನಾ! ಅಸಲಿ ಕಲ್ಪನಾ ಸಾರ್ಕಿ ನ್ಹಯ್. ಸಂಸ್ಕಾರ್ಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಸುಧಾರ್ಲ್ಲಿಂ ಭಾಶೆಚೆ ನೇಮ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ತರೀ ಉಲಯ್ತೆಲಿಂ ಶಿಕನಾಸ್ತಾನಾಚ್ ತೆ ನೇಮ್ ಪಾಳ್ತಾತ್. ಜೊ ತೆ ನೇಮ್ ಪಾಳಿನಾ. ತೊ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಆವಯ್‌ಭಾಶೆಕ್ ಹಳ್ಕಿ ಕರ್ತಾ.

"ತೀ ಅಮ್ಚಿ ಭಾಸ್: ತುಕಾ ಜಾಯ್ ತಶಿ ಘಾಸ್." ಹೀ ಮ್ಹಣ್ಣಿ ತಸಲ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾ. ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಸದಾಂಚ್ ವ್ಯಾಕರಣಿ ನೇಮ್ ಪಾಳ್ತಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪೂಣ್ ಬರಯ್ತಲೊ ತೆ ನೇಮ್ ಪಾಳಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಭಾಶೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಕಷ್ಟರ್ತಾ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಘೆತಾ. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತಿಚೆ ಘಾಂಟೆ ವಯ್ರ್ ಸರ್ತಾತ್. ಹೀಚ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಗತ್ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿ! 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿ ತ್ರೆ ಭಾಶೆಚೆಂ ಶೋಧನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರ್ಯಾ. ಬರ್ದಿನೊ ರೊಡ್ರಿಗಿಶ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಗ್ಯ್ಯಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕಿ ಅಸ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಆನಿ "ಸಾಸ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ವ್ಯಾಕರಣಿ ನೇಮ್ ಒಳ್ಖೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಚಾರ್ತಾ. ತ್ಯಾಚ್ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಫಾ॥ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಆಸಾ.

ತೆಂಯ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ ನೆಮ್ ಥಾರಾಯ್ನಾ—ತರೀ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸರೊನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಜಾಯ್ತಿ ಬದಲ್ಲ್ಯಾ.

2. ಬಹುರೂಪೀ ಭಾಸ್ :

ಆಜ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸಾ ತೀ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಹಯ್; ತರಿಪುಣ್ ತೀ ತಾಂಕಾಂ ಏಕ್ವಟಾಯ್ನಾ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್-ಸಂಪರ್ಕ್ ಸೊಂಪೊ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಾರಣ್ ತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಹಯ್, ಪುಣ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಯ್. ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ತೀ ವೆಗ್ಳೆ ವೆಗ್ಳೆ ವೇಸ್ ಪಾಂಗ್ರೂನ್ ಘೊಳ್ತಾ.

ಕಾನಡಿ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳ್, ಮಲಯಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಸೋ ವಾಚ್ಪಾ ಬರೊ ವ್ಪಾಂತ್ ತಾಂಚ್ಯೆ ತಾಂಚ್ಯೆ ಏಕ್ಯೆಚ್ ಲಿಪಿನ್ ಘೊಳ್ತಾನಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ, ಕೇರಳಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಿ, ಗೊಂಯಾಂ ಆನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ರೊಮಿ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪುರ್ತಾ. ಲಿಪಿ ವೆಗ್ಳಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಉಚ್ಚಾರ್‌ಯ್ ಬದ್ಲೊನ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಳೆಪಣಾಚೆಂ ಅಂತರ್ ವ್ಹಡ್ ವ್ಹಡ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ ಆನಿ ಫೊಡೆ ಶಿಕ್ಪಿ "ಕೊಂಕ್ಣಿ" ನ್ಹಯ್ "ಕೊಂಕ್ಣ್ಯೊ" ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಂಚೊ ಸಂಬೊ ಲೆಖುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಅಶ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಭಾಸ್ ಆಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್, ಸಾಸ್ಟಿಂತ್ ಸುದಾ, ಸಪ್ಪೂರ್ಣಾಯೆನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿಲಿ ದಿಸನಾ. ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಕೇಣಿ ಸಾಂಗ್ತಾ ತಶೆಂ ಆಜ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ರುಪಾಂ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕಣೆಚಿಂ ಕುಡಾಳಿ, ಬಾರ್ದೇಶಿ, ಅಂತ್ರುಜಿ, ಭತಗ್ರಾಮಿ, ಸಾಸ್ಟಿ, ಕಾರ್ವಾರಿ, ಮುಗ್ಳೂರಿ, ಕೇರಳಿ ಅಶಿಂ ಕಾಂಯ್ ಮುಖೆಲ್ ಫಳಾವಿಂ ರುಪಾಂ ಆಸಾತ್. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕ್ರೀಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಆನಿ ಹಿಂದ್ವಾಂಚೆಂ ಅಶಿಂ ದೋನ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ರುಪಾಂ ಆಸಾತ್. ಹಿಂದ್ವಾಂತ್ ಪರತ್ ಬಾಮ್ಣಾಂಚಿ, ಶೆಟ್ಟಿಂಚಿ, ವಾಣ್ಯಾಂಚಿ, ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ, ನಾಯ್ಕಾಂಚಿ, ಕುಣ್ಬ್ಯಾಂಚಿ, ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಅಶಿಂ ಆನಿಕ್ ಜಾತೀಯ್ ರುಪಾಂ ಆಸಾತ್.

ಅಶೆಂ ಪಾಂವ್ಲಾ-ಪಾಂವ್ಲಾಕ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾ ತೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕುಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂಚಿ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ವಾಟಾಂ ಮದೆಂ ಘುಸ್ಪಡ್ತಲ್ಯಾ ಆಥ್ವ್ಯಾ ವಾಟ್ಸುರಾಚಿ ಗತ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕಿ ಮ್ಹಣಾಂಯೆತ್.

3. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಾಟೆಚೊ ಶಿಲ್ಪಿ:

ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಲಿಖ್ಲಲಿಂ ಆಸಾತ್, ತರೀ ಸರ್ಯ್‌ಸುಮಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥ್‌ಕಾರಾಂನಿ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ

ಗಾಂವ್ಟ್ಯಾ ವಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ (ಬಾರ್ದೇಸಿ, ಸಾಷ್ಟಿ, ಸಾರಸ್ವತಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ಒಳಖ್ ಆನಿ ಮಹಮತ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಅಶೆಂ ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಭಾಶೆಚೆಂ ಅಂತರ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆಂಯ್ ವೆಗ್ಳೆಪಣ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಭೆದಾಂ ಆನಿ ಬಹುರುಪಾಂ ಮಧೆಂ ಘುಸ್ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಏಕ್ವಟಾಚಿ ವಾಟ್ ಸಾಂಡೂನ್ ವಾಂಕ್ಡ್ಯಾ-ವಾಂಕ್ಡ್ಯಾ ವಾಟಾಂನಿ ಪಯ್ಸ್ ಪಯ್ಸ್ ಸರ್ತಲ್ಯಾ ವಾಟ್ಸುರಾಂ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬೊಲೊಪ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಏಕ್ವಟಾಚ್ಯೆ ಆನಿ ಸರಸ್ವತಿ-ಸಂಪತ್ತೆಚ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ಮುಖಾರ್ ಚಲೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರುರುಂಕ್ ಏಕ್ ಮಹಾಪುರುಷ್ ಉದೆಲೊ. ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್: ಶೆಣಯ್ ವಾಮನ್ ರಘುನಾಥ್ ವರ್ದೆ ವಾಲಾವಲೀಕಾರ್. ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಮೂಳ್ ಪೊಳಾಯೆನ್ ಸೊಧೂನ್ ಆನಿ ಪಾಟಿಂಬೊನ್, ತಿಚಿ ಒಲ್ಪಾವಳ್ ಜಿರೊವ್ನ್ (digested) ಆನಿ ಪಚೊವ್ನ್ (assimilated) ತಾಣೆಂ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್‌ರಸ್ತೊ ನಿವಳ್ ಕೆಲೊ. ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ಹಾಲಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾಚ್ ಲಿಖ್ಣೆನ್ ತೊ ಥಾರಾಯ್ಲೊ ಆನಿ ಆಪ್ಣೆಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸರಸ್ವತ್ ತಾಣೆಂ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಕೆಲಿ. ದೆಖೊನ್ ತಾಕಾ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಒಲ್ಪಾವಳಿಚೊ ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿ ಆನಿ ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಮೂಳ್-ಪುರುಷ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. "ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್" ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ತೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲಾ. ಆಪ್ಲೆಂ ಜಲ್ಮ್‌ಭರ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸಾಚೆಂ ಫಳ್ ತಾಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಚ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ದಿಲಾಂ: "ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್".

ಹೆಂ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ಆಧುನಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಧಾನ್ ಕೊಣ್ಯಾ-ಫಾತರ್ ಜಾಂವ್ಕ ಪಾವ್ಲಾಂ.

ಹ್ಯಾ ತಾಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ವಯ್ಲೆಂ "ಪರ್ಕ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ"ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಹಾಣೆಂ "ಸಬ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್" ಆಕಾರಾಯ್ಲಾಂ. ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್-ರಸ್ತ್ಯಾಂಕ್ ತಿಚ್ಯಾ ಇತ್ಲೆಚ್ ಜೊಕ್ತೆ ಪಾಟಿ ಏಂಚೊನ್ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಗಾಡಿ ತಾಂಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಲೊವ್ನ್ ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಹೊ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಘಡೂನ್ ಹಾಡ್ಲಾ.

ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾ ಆನಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಾಕ್ ಲಾಗೊನ್, ಆದಿಂ ಮರಾಠಿಚಿ ಸೆವಾ ಕರೂನ್ ತಿಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ ವಾಡಯ್ಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಯೆಚಿ ಪೂತ್ ಆತಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆವಯ್-ಭಾಶೆಚ್ಯೆ ಸೆವೆಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ತಾಣೆಂ ದಾಖಯಿಲ್ಲೊ ರಾಜ್-ರಸ್ತೊ ಹಾಂಗೇಂಯ್ ರುಖರಯ್ಲೊ, ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರಾನ್ ಥಾರಾಯ್ಲೊ, ಉತ್ರಾನ್ ಆನಿ ಲಿಖ್ಣೆನ್ ದಿಸಾನ್-ದೀಸ್ ಸುಧಾರ್ಲೊ ಆನಿ ಸೊಭಿತ್ ಸರಸ್ವತಿ ಸಂಪತ್ತೆನ್ ಸಿಂಗಾರ್ಲೊ.

ನವ್ಯಾ ಜಿವಾನ್ ಭರ್ಲಲಿ ಹೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಭಾವಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆಮ್ಕಾಂಯ್ ಗೊಡ್ ಲಾಗ್ತಾ. ತಾಂಚ್ಯೆ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆ ಮದೆಂ ಆಸಾ ತೊ ಅಂತರ್ ಕಿತ್ಲೊ ಕಾಂಯ್ ವ್ಹಡ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಒಳ್ಕೊನ್ ಆಮಿಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಏಕ್ವಟಾಚ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಚ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್‌ಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆಂ ಏಕ್ ವಗ್ಳೆಂಚ್ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಪಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ಹಾತ್-ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ನವ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಮೆಳ್ತ್. ಅಸೆಂ ಜಾಣ್ಯಾಂನಿ ದಿಲ್ಲೆಂ ಸೂಚನ್ ಮನಾಂತ್ ಘೆವ್ನ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಕ್ ಪಾಳೊ ದಿವ್ನ್ ಉರ್ಬೆನ್ ಆನಿ ಸಂತೊಸಾನ್ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲೊ.

4. ದೇವನಾಗರಿ, ಕಾನಡಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ:

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ಪಾಂಚ್ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪಿಂನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ: ದೇವನಾಗರೀ, ರೊಮಿ. ಕಾನಡೀ. ಮಲಯಾಳೀ ಆನಿ ಉರ್ದೂ. ಹೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆತಾನಾ. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ತಿನೀಯ್ ಲಿಪಿಂನಿ ವಾಚ್ಪ-ಬರೊವ್ಪಾಚಿಂ ಪಯ್ಲಿಂ ಪಾಂವ್ಲಾಂ ಕಾಡುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ಆಮಿಂ ಸುರುವೆರ್ ತಿನೀಯ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯೊ ಅಕ್ಷರ್‌ಮಾಲಾ ಸಾಂಗಾತಾ ದಿತಾಂವ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪ-ಬರೊವ್ಪಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ದೊನೀಯ್ ಲಿಪಿಂಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ದಿತಾಂವ್.

ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್?

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾರ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ಸಂಸ್ಕೃತ್. ಹಿಂದೀ, ಮರಾಠೀ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಸೊ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಆಮಿ ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾನಾ, ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಾಸ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ (12ವ್ರೊ ವರ್ಗ್ ಪರ್ಯಾಂತ್) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊವ್ಪಾಕ್ ತೀಚ್ ಲಿಪಿ ಉಪೆಗಾಯ್ಲ್ಯಾ.

ಸಂಸ್ಕೃತ್. ಪ್ರಾಕೃತ್. ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಸಾಂಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀ ಆಪ್ಲೀಯ್ ಮುದ್ದಾಚಿ ಲಿಪಿ ಮ್ಹುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನ್ಮಾಹಕ್ಕಾನ್ ತೀಚ್ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾ. ಮುಳಾವೆಂ ಶಿಕಪ್ ಮಾಯ್-ಭಾಶೆನ್‌ಚ್ ದಿವ್ಚೆಂ: ಹೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಮ್ಕಾಂಯ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊವ್ಪಾಕ್

ಪರ್ವಾಣ್ಗಿ ಮೆಳತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ತೀಂಚ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಲಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯಸ್ತ್ರಕಾಂ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲಿಂ.

ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ರಂಗಾರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಹಿಂದಿಕ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿಂ ಜಾಣಾಂವ್. ದೆಕೂನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಸವ್ವ್ಯಾ ವರ್ಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಿಂದಿ ಶಿಕೊವ್ಚ್ಯೊ ಕಾಯ್ದೊ ಆಸಾ. ತರಿಪುಣ್ ಅಶೆಂ ಧಾವ್ವ್ಯಾ ವರ್ಗಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾಂ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಣಿಂಕ್ ಲಗಿತ್ ತೀ ಭಾಸ್ ಸರಳ್ ಸುಡಳ್ ವಾಚುಂಕ್ ಯೆನಾ. ಭಾಸ್ ಪರಕೆ ಆಸ್ತನಾ ಲಿಪೀಯ್ ಪರಕೀಚ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಆನಿ ಶಿಕಪ್ ಸೊಂಪ್ಯಾಚ್ ಶಿಕ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಮಾತಿಂತ್ಲಿ ನಿಸೊರ್ನ್ ವಗಿಂ ವೆಗಿಂ ವಿಸೊರ್ನೂಚ್ ವೆತಾ. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತೂಚ್ ಮುಳಾವೆಂ ಶಿಕಪ್ ಮೆಳತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಶೆಂ ಘಡ್ಚೆಂ ನಾ. ಮಾಂಯ್-ಭಾಸೆ ಸವೆಂ ಶಿಕ್ಲಿ ಲಿಪಿ ದಿಸಾನ್-ದೀಸ್ ವಾಚ್ಪಾ-ಬರೊವ್ಪಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಗಾನ್ ಸದಾಂಚಿ ಆನಿ ಸುಲಭಾಯೆಚಿ ಜಾತಲಿ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಹಿಂದಿ. ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಲೆಗೂನ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಬರೊಂವ್ಕ ತ್ರಾಸ್ ಪಡ್ಚೆನಾತ್.

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ ಪರಸ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀ ದಿಷ್ಟಿನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಕ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ, ತರೀ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಚಾಲು ಆಸಾ ತಿತ್ಲಿ ದುಸ್ರಿ ಖಂಯ್ಚೀಚ್ ಲಿಪಿ ನಾ. ದೆಕೂನ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ 26 ವರ್ಣಾಂಚೀಯ್ ಒಳಖ್ ಕರೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಡ್ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ ಪಡ್ತಲೆಂ.

ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರಮಾಲಾ ವಾ ವರ್ಣಮಾಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚ್ಯಾ ದೇವನಾಗರಿ ವರ್ಣಮಾಲೆಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಆಸಾ ತೆಂ ಸಕ್ಕಡ್ ದಿಲ್ಲಿ ವಳೆರಿ ಪಳೆತಾನಾ ಸಮ್ಜತಲೆಂ.

5. ಅಕ್ಷರ್‌ಮಾಲಾ ವಾ ವರ್ಣಮಾಲಾ ಆನಿ ತಿನೀಯ್ ಲಿಪಿಂಚಿ ಒಳಖ್

ಸ್ವರ್ (vowels)—Suor.

ದೇವನಾಗರಿ अ, आ, इ (अि), ई (अी), उ (अु) ऊ (अू) ऋ
ಕಾನಡಿ : ಅ, ಆ, ಇ ಈ ಉ ಊ ಋ
ರೊಮಿ : o/ă a/ā/â i î/ī u û/ū ṛ.

ದೇವನಾಗರಿ: ए (अे), ऐ, (अै), ओ, औ.
ಕಾನಡಿ : ಎ (ಏ), ಐ, , ಒ, ಔ.
ರೊಮಿ : e (e) , oi, , o ou (ôv, ov)

ವ್ಯಂಜನಾಂ Veanzonam (Consonants)

सकनळयी : **क, ख, ग, घ, ङ.**
ಸಕನಳ್ಳೀಂ : ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಙ.
Soknolliem; k, kh, g, gh, ng.
— ಹಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ (ಗಳ್ಯಾನ್) ಸಕನಳಿಯೆನ್ ವಾ ಸಕನಳಿಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಜ ತಾ.

ताळवीं : **च, छ, ज, झ, ञ.**
ತಾಳ್ವೀಂ : ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಞ
Tallvim : ch, chh, z/j, zh/jh, n/nh/dn
— ಹಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜೀಬ್ ವಯ್ರ್ ತಾಳ್ವಿಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಜಾತಾ.

जिबली-खोंपी : **ट, ठ, ड, ढ, ण, ळ.**
ಜಿಬ್ಲಿ-ಖೊಂಪ್ಯೆಂ : / ವಾ ದೊಡಿಲ್ಲಿಂ : ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ, ಳ.
jibli-khompiim : tt, tth, dd, ddh, nn, ll.
— ಹಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜೀಬ್ ದೊಡೆನ್ ಖೊಂಪ್ಯಾ ಚೆರ್ ಬಸೊವ್ನ್ ಜಾತಾ.

दांत्यीं : **त, थ, द, ध, न**
ದಾಂತ್ಯೆಂ: ತ, ಥ, ದ, ಧ, ನ
dantiem: t, th, d, dh, n
— ಹಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದಾಂತಾಂಕ್ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಜೀಬ್ ಲಾಗೊವ್ನ್ ಜಾತಾ.

ओठयीं : **प, फ, ब, भ, म**
ಒಂಟ್ಯೆಂ : ಪ, ಫ, ಬ, ಭ, ಮ
Onttiim : p, f, b, bh, m
— ಹಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಒಂಟಾಂನಿ ಜಾತಾ.

मोवाळ-उदकाळी : **य, र, ल, व, (ळ)**
ಮೊವಾಳ್-ಉದ್ಕಾಳಿಂ: ಯ, ರ, ಲ, ವ, (ಳ)
movall-udkallim : y (w) r, l, v, (ll)
— ಹೀಂ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಅರ್ಧ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಯೆರಾಂ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ ಜೊಡ್ತಾತ್.

उष्मी : **श, ष, स**
ಉಶ್ಮೀಂ (ಉಷ್ಮೀಂ) : ಶ, ಷ, ಸ
uxmim (ushmim); x, xh, s.
— ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಶಿಳೊ ಣೆಚೊ 'ಸ-ಶ್' ನಾದ್ ಜಾತಾ.

बाफेचें व्यंजन : ह.

ಬಾಫೆಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ : ಹ.

bafechem veanzon : h.

ಸಂಸ್ಕೃತ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಂತ್ಲೆ **ऋ, ऌ** ಹೆ ಸ್ವರ್ ಆನಿ **अः** ಹೊ ವಿಸರ್ಗ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ನಾಂತ್. ವ್ಯಂಜನಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ "ಪ್ರೊಟ್‌ಪೊಡೊ 'ಷ' (ष)." ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ತ್ಯಾ ಪಮಾಣೆಂ. "ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ನಿಖಾಲೂಸ್ (absolutely) ನಾ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಶ' 'ಷ'ಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಜೆಡ್ ಕರೂನ್ 'ಸ' ಜಾತಾ.

ದೆಖೂನ್ ಕೆದ್ನಾ 'ಶ' ಆನಿ ಕೆದ್ನಾ 'ಷ' ಬರೊವ್ಚೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ವಿಚಾರ್ ಕರ್ಚೆ, ಬದ್ಲಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಜೆಡ್ ಕರೂನ್ ಹೊಚ್ ನೇಮ್ ಪಾಳೂನ್ ಘೆತ್ಲಾ—ಆನಿ ಜಶೆಂ: ಆಸಾ—ಆಶೆನ್, ಆಶೆಂತ್. ತಶೆಂಚ್: ಭಾಸ್—ಭಾಶೆನ್, ಭಾಶೆಂತ್......ಬರಯ್ಲಾಂ. ಪುಣ್ 'ಶ, ಷ'ಕ್ ಲಾಗೂನ್ 'ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ' ವ್ಯಂಜನಾಂ ಯೆತಾನಾ ತಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ "ಘಟ್ಟಲ್ಲೊ," 'ಷ'ಚೊ ಖರಿತ್ ಉಚ್ಚಾರ್, ಜಾತಾ ಮ್ಹಣೂನ್ಯೆತ್. ದೆಖೂನ್ ತ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ ಜೊಡೂನ್ ಯೆತಾನಾ 'ಷ' ಬರೊವ್ಚೆಂ.

ದೆಖಿಕ್: ಕಷ್ಟ್, ನಷ್ಟ್, ಇಷ್ಟ್, ದುಷ್ಟ್, ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ......

ತೆಂ ಉತ್ರಾಚೆಂ ಆದಿ ಅಕ್ಷರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ 'ಶ'ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಬ್ದ್: ಷಟ್ಕೋನ್, ಷಣ್ಮುಖ್, ಷಷ್ಠಿ ಹಾಕಾ ಆಡ್‌ವಾದ್.

ಷಷ್ಠಿ—ಚೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ತದ್ಭವ್ ರೂಪ್: ಸಷ್ಠಿ, ಸಟ್ಟಿ. ಪರ್ ಹ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಚೆ ಸಬ್ದ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ತತ್ಸಮ್ ರುಪಾನ್ ಘೊಳಯ್ತಾನಾ ತಶೆಂಚ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆ.

ದೆಖಿಕ್: ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಷಾಡ್ ಭಾಷಾಂತರ್, ವಿಶೆಷಣ್ ವಿಷಯ್, ವಿಷಾದ್ ಇತ್ಯಾದಿ,......ತತ್ಸಮ್; ಭಾಶಾಂತರ್, ವಿಶೆಶಣ್.. ...ಕೊಂಕ್ಣಿ ತದ್ಭವ್ ಉತ್ರಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ಚಿಂ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಭಾಷಾ' ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ 'ಭಾಸ್-ಭಾಶೆನ್' ಜಾಲಾಂ. ಆಶೆನ್ ಆನಿ ಭಾಶೆನ್, ಹ್ಯಾ ದೊನಾಂಯ್ತ್ಲ್ಯಾ 'ಶ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೊ. ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಫರಕ್ ನಾ.

ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತತ್ಸಮ್ ಸಬ್ದ್ ಸೊಪ್ಪೆಂತ್, ಪುಣ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ತದ್ಭವ್ ಸಬ್ದ್ ಆಪ್ಲೆ ಮ್ಹುಣ್ ಒಳ್ಕ್ಚಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಲೆ ಆತಾಂ ತೆಚ್ ಅಧಿಕ್ ಮಾಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ 'अ'ಚ್ಯಾ ಉಜ್ವ್ಯಾಕ್ ಉಭ್ಯಾ ದಾಂಡ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಶಿಂಗ್ ಬಸೊವ್ನ್ **ओ** (ಓ) ಆನಿ ದೊನ್ ಶಿಂಗಾಂ ಬಸೊವ್ನ್ **औ** (ಔ) ಹ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯೊ ಕುರ್ವೊ ಪಯ್ಲಿಂಚ್ ಆಸ್ಲ್ಯೊ. ಆತಾಂ ಸುಧಾರ್ಲ್ಲೆ ಅಕ್ಷರ್‌ಮಾಲೆಂತ್ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯೊ

ಕುರ್ಯೊ ಉಣ್ಯೊ ಕರುಂಕ್ ಉಪಾಯ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾತ್. ಛಾಪ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬರ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಕರೂನ್ "ಬಡ್ಪಾರ್ರ್ಯಾ" ಯಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ಉಪಯೊಗಾಕ್ 'ಛಾಪಾಂ' (types) ಕಿತ್ಲಿಂ ಉಣಿಂ ತಿತ್ಲಿಂ ಬರೆಂ.

["ಬಡ್ಪರ್ಪಂ ವಾ 'ಬಡ್ಬರ್ಪಾಯಂತ್ರ್" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ **ಬಡೊವ್ನ್ ಬರೊವ್ಪಾಚೆಂ** ಯಂತ್ರ್ typewriter].

ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ :

'अ' ಚ್ಯಾ ದಾವ್ಯಾಕ್ ಉಬ್ಯಾ ದಾಂಡ್ಯಾರ್ ತೊಪಿ ಬಸೊವ್ನ್ **अि** 'ಇ' ( )

'अ' ಚ್ಯಾ ಉಜ್ವ್ಯಾಕ್ ಉಬ್ಯಾ ದಾಂಡ್ಯಾರ್ ತೊಪಿ ಬಸೊವ್ನ್ **अी** 'ಈ' ( )

'अ' ಚ್ಯಾ ಸಕ್ಲಾ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ದಾವ್ಯಾಕ್ ಕೋಂಬ್ ದಿವ್ನ್ **अु** 'ಉ' ( )

'अ' ಚ್ಯಾ ಸಕ್ಲಾ ದಾವ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಜ್ವ್ಯಾಕ್ ಕೋಂಬ್ ದಿವ್ನ್ **अू** 'ಊ'

'अ' ಚ್ಯಾ ಮಾಥ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಶಿಂಗ್ ಉಬೆಂ ಕರೂನ್ **'अे'** 'ಏ'

'अ' ಚ್ಯಾ ಮಾಥ್ಯಾರ್ ದೊನ್ ಶಿಂಗಾಂ ಉಬಿಂ ಕರೂನ್ **'अै'** 'ಐ'

अे (ಏ) ಆನಿ **ओ** (ಓ)ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಧಾಂಕ್ತ್ಯೊ ನ್ಹಯ್, ಉಗ್ತ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ 'ಉ'ಚೆಂ ಶಿಂಗ್ ಆಡ್ ಘಾಲೂನ್ ವಾ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಅರ್ಧೊ ಚಂದ್ರ್ ಬಸೊವ್ನ್ **अॅ** (ಎ) ಆನಿ **ऑ** (ಒ)—ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್.

ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಸ್ವರ್ ಯೆತಾನಾ **'अ'** ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ವ್ಯಂಜನ್ ಬರೊವ್ನ್ ತ್ಯೊಚ್ ಕುರ್ಯೊ ಉಪ್ಯಾರಾವ್ಯೆತ್.

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂ ಆನಿ ವ್ಯಂಜನಾಂಚ್ಯೊ ಕುರ್ಯೊ ಒಳ್ಖೂನ್ ಮನಾಂತ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಾನಡಿ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ದೇವನಾಗರಿ ವಾಚುಂಕ್ ಯೆತಲೆಂ.

ವ್ಯಂಜನಾಂ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಜೊಡುನ್ ಯೆತಾನಾ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಪಾಳ್ತಾತ್ ತೆ ನೆಮ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಫಾವೊ.

ಪಾಟಿಚೊ ಕಣೊ (ಗೀಟ್) ಆಸ್ಲೆಲಿಂ ವ್ಯಂಜನಾಂ (**ख, ग, घ, च, ज, ञ, ण, त, थ, ध, न, प, ब, भ, म, य, ल, व, श, ष, स, ळ, क्ष, ज्ञ**) ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಜೊಡ್ತಾನಾ ತಾಂಚಿ ಪಾಟ್ (ಗೀಟ್) ಮೊಡೂನ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ ಲಾವ್ಚೊ ನಮುನೊ **स + त = स्त = रस्तॉ** ರಸ್ತೊ.

ग+ल=ग्ल=ग्लास ಗ್ಲಾಸ್. च+य=च्य=ताच्या ತಾಚ್ಯಾ. ब+द=ब्द=शब्दाक ಶಬ್ದಾಕ್. च+च=च्च=उच्चार ಉಚ್ಚಾರ್. ष+ट=ष्ट=कष्टांत ಕಷ್ಟಾಂತ್. प+ण=प्ण=स्वर्णां ಸ್ವರ್ಣಾಂ. त+प=त्प=उत्पन्न ಉತ್ಪನ್ನ. ग+न=ग्न=लग्नाक ಲಗ್ನಾಕ್. द+य=द्य=गाद्यांत ಗಾದ್ಯಾಂತ್. ळ+य=ळ्य=गळ्यार ಗಳ್ಯಾರ್. त+म+य=त्म्य=अत्म्याक ಅತ್ಮ್ಯಾಕ್. क्ष+य=क्ष्य=लक्ष्यांत ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತ್. प+त=प्त=काप्तान ಕಾಪ್ತಾನ್.

ಹಾಚೆಚೆಂ ಕಲೆಂ (ಗಿಸ್ಟ್) ಸಾಕ್ಷಿಂ ವ್ಯಂಜನಾಂ (क, ट, ठ, ड, ढ, द, फ, ह) ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ಜೊಡ್ತಾನಾ. ತಿಂ ಅಸಾತ್ ತಶಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಪಾ ಸರಿಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ತೆಂ ನಮುನೆಂ ಅಸೆಂ:—क+क=क्क=पुक्का ಪುಕ್ಕಾ. ड+य=ड्य=घोड्याक ಘೊಡ್ಯಾಕ್. द+ग=द्ग=सद्गुण ಸದ್ಗುಣ್. ट+ट=ट्ट=घट्ट ಘಟ್ಟ್. द+द=द्द=गद्दा ಗದ್ದಾ. ह+य=ह्य=ह्या वर्वी

र ರ ವ್ಯಂಜನ್ ಜೊಡ್ತಾ ಪಯ್ಲೊ ನಮುನೊ. ಪ್ಲುಟ್ಟೆ ಅಕ್ಷರಾ ವಯ್ರ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯೆ.

र+म=र्म=धर्माक ಧರ್ಮಾಕ್. र+य=र्य=पर्यांत ಪರ್ಯಾಂತ್. र+ग=र्ग=मार्गार ಮಾರ್ಗಾರ್. र+व=र्व=गर्वीन ಗರ್ವಾನ್. र+प=र्प=सर्पाक ಸರ್ಪಾಕ್.

ದುಸ್ರೊ ನಮುನೊ ಪ್ಲುಟ್ಟೆ ट, ठ, ड, ढ, ह, ಹ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂ ಪೊಂದಾ ಘಾಲ್ತಾತ್ ನಮುನೊ ट+र=ट्र=ट्रीप ಟ್ರಿಪ್. ड+र=ड्र=ड्रामाक ಡ್ರಾಮಾಕ್ ह+र=ह्र=ह्रास ಹ್ರಾಸ್.

ತಿಸ್ರೊ ನಮುನೊ, ಪ್ಲುಟ್ಟೆ ಬಾಕಿ ವ್ಯಂಜನಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಟಾಕ್ ಲಾಂವ್ಚೆ ನಮುನೆ: प+र=प्र=प्राण ಪ್ರಾಣ್. ग+र=ग्र=ग्रास ಗ್ರಾಸ್. त+र=त्र=मित्राक ಮಿತ್ರಾಕ್. र+य=र्‍य=दुसऱ्याक ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್.

ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಶಬ್ದಾಂಕ್ ಋ ಜೊಡ್ತಾ ನಮುನೊ: कृपी ಕೃಪಿ. ग्रहस्थ ಗೃಹಸ್ಥ್. तृण ತೃಣ್. नृत्य ನೃತ್ಯ್. अमृत ಅಮೃತ್. प्रथ्वी ಪೃಥ್ವೀ. प्रकृती ಪ್ರಕೃತೀ.

ಅದ್ಯಾಯ್ II

ಉಚ್ಚಾರ್ ಆನಿ ಬರೊವ್ಚಿ ರೀತ್

1. ಬರೊವ್ಪಾ–ವಾಚ್ಪಾಂತ್ ಫರಕ್ :

"ಪೊಲಾದೀಕ್ ಜಾಣ್ವೆಕಾಯ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯಾಚೆಂ ಶಿಕಪ್ ದಿಂವ್ಕ್ ವಿಕಾಸ್ಲಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಜಾಯ್ ಆನಿ ವಿಕಾಸ್ಲಲಿ ಭಾಸ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಪಯ್ಲಿಂ. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಬರಯಿಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್." ನಾಂವ್‌ವಸ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಕ್ತಾ. ಪ್ರೊ॥ ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸಾನ್ ಉಚಾರ್ಲಲೊ ಹೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ. ಹೊ ಶೆವಟ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಚಿ ರೀತ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತೀರ್ ತಾಣೆಂ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾದ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ" ಹೆಂ ಪೊಲಾದೀಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಾಂ.

ತಶೆಂಚ್ "ಭಾಶೆಕ್ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಯೆವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸದ್ರೇನ್" ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸಾ ಮಂಡಳಾನ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ದಿಂವ್ಕ್ 22 "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶುದ್ಧ್ ಲೇಖನಾಚೆ ನೇಮ್" ಛಾಪ್ನ್ ಪರ್ಗಟಾಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ಕಾನಡೀ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಂಯ್ ನೇಮ್ ಘಡ್ಲಲೆ ಮೆಳನಾತ್. ವೆಗ್ವೆಗ್ಳೆ ಬರೊವ್ಪಿ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿನ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಮನಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ ತ್ಶೆ ಪರಿಂ ಬರಯ್ತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತರ್ನೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಗುರು ನಾಸ್ಲಲ್ಯಾ ಮತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶಿಸಾಂ ಭಾಶೆನ್, ಖರಿತ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ನಾಸ್ತನಾ, ಘುಸ್ಪಾ-ಗೊಂದೊಳಾ ಮದೆಂ ಸಾಮ್ಕಿ ವಾಟ್ ಸೊದೂನ್ ಸಾಂಸ್ಪತಾತ್. ಭಾಶೆಕ್ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ದಿವ್ಚೆ ಖಾತೀರ್ ಖರಿತ್ ನೇಮ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮಸ್ತ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆತಾತ್.

2. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿದ್ವಾರಿಂ ಎಕ್ವಟ್ :

ದೇವನಾಗರಿ, ಕಾನಡಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಲ್ಯಾ ತೀನ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಳೆಪಣಾಚೊ ಅಂತರ್ ವಾಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ್ ಕಾರಣ್ ಹೆಂಚ್: ಲಿಪಿಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಭಂಗ್ಲಲೆ ಉಚ್ಚಾರ್. ಹೆಂ ಅಂತರ್ ಉಣೆಂ ಕರೂನ್ ಭಾಶೆಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ವಾಟ್ ಸೊಂಪಿ ದಿಸ್ತಾ: ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚೊಚ್ ಉಪಯೋಗ್.

ದೆಖೂನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರೊವ್ಪಾ-ಪದ್ಧತ್ ಠರಾಯ್ತಾನಾ ತೀ ದೇವನಾಗರೀ ಪದ್ಧತೆಕ್ ಜಾತಾ ತಿತ್ಲಿ ಲಾಗಿಂ ಜಾಯ್ಶಿಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರುಂಕ್

ಘಾವ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಕಾನಡಿ ವಾಚೂನ್ ಬರೊವ್ನ್ ಅಸ್ಲಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೆರ್ ತ್ರೆ ಲಿಪಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಲಾ ತೊ ಆಮಿಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಘಾವ್ಲೊ.

ಅಕ್ಷರಾಂ: ದೇವನಾಗರಿಂತ್ **क, ख, व, र**—ಅಶಿಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ಬರೊವ್ನ್ ಅಸ್ತನಾ, ತ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಪಿಕಾ ಭಿತರ್ ಅಸುದಾತ್ **अ** ವಾ ಪೊಟ್ಲ್ಯಾ 'ಅ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಲಿಪ್ಲ್ಯಾ ಅಸಾ. ಅಸಲ್ಯಾ '**अ**'ಕ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಚಾಚ್ "ಪೊಸೆಂ 'ಅ'" ಹೆಂ ನಾಂವ್ ದಿತಾ. [ತೊ ಸ್ವರ್, ನಾ ಪ್ಲುತ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಅಕ್ಷರಾ ಪಂದಾ ತಾಕಾ "ಪಾಂಯ್ಸ್ ಮೊಡಿ" ಕುರೂ ಕರ್ತಾತ್. **क् ख् व् र्**]

ಆಶೆಂ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಸ್ವರಾಂಚೊ ಕುರ್ವ್ಯೊ ನಾಸ್ತನಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಚಿಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ಏಕ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ಘಾಲೂನ್ ಉತರ್ ಘಡುಂಯೆತಾ. **गरज, घर.** ಪುಣ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ತಿಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ತಶೀಂಚ್ 'ಗರಜ'. 'ಘರ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಿಂ ವಾಚ್ತಾನಾ ತೊಚ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. **ज** ಆನಿ **र**-ಂತ್ಲೆ "ಪೊಸೆಂ ಅ" ಆಸಾ ತಾಚೊ ದೇವನಾಗರಿ ವಾಚ್ಪಿ ಪದ್ಧತೀ ಪಮಾರ್ಣೆಂ (ಕಾನಡಿಂತ್ ಕರ್ತಾತ್ ತಸೊ) ಉಗ್ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರಿನಾತ್. ದೆಖೂನ್ ಕಾನಡಿಂತ್: ಗರಜ್ ವಾ ಗರ್ಜ್, ಘರ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತಿಂ ವಾಚ್ತಾನಾ ಸಾರ್ಕೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಯೆತ್. ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಜ್' 'ರ್' ವಾಚ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಪೊಸ್ಯಾ 'ಅ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾಚ್.

कोंकणी, निवळाक वळवळटा
'ಕೊಂಕಣೀ', 'ನಿವಳಾಕ್ ವಳವಳಟಾ' } ಹೆಂ ಕಾನಡಿಂತ್: 'ಕೊಂಕ್ಣಿ', 'ನಿವ್ಳ್ಯಾಕ್ ವಳ್ವಳ್ಟಾ' ಬರೊವ್ಪೆಂ ಪಡ್ತಾ.

3. 'ಅ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ದೀರ್ಘ ನ್ಹಯ್

'ಅ'-ಚೊ ಮೊಟ್ವೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಲಾಂಬ್ ಕರೂನ್ 'ಆ' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಭಾಸ್ ಭಂಗ್ತಾ.

ಹೆಂ ಆಮಿಂ ಮನಾಂತ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ದೆಖಿಕ್:

ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ	ರೋಮಿ	ನಾದ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಕ್ಷರಾಂ (Phonetic)
गेललो	ಗೆಲಲೊ	gelolo	gel–lo
येतलो	ಯೆತಲೊ	ietolo	iet–lo

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ : **वाचप, रांदप, शिकप**
ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್: Vachop, Randop, xikop.

ಧಾತುಕ್ 'ಅಪ್' ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಿಂ ಭಾವವಾಚಕ್ ಕೃದಂತಾಂ (gerund, verbal noun) ವಾ ಭಾವ್‌ನಾಂವಾಂ (abstract nouns).

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ } ವಾಚಾಪ್. ರಾಂದಾಪ್. ಶಿಕಾಪ್.
ವಾ
ದೋನ್ ತರಾಂನಿ } ವಾಚಪ್, ರಾಂದಪ್. ಶಿಕಪ್.

ಅಶೆಂ ಬರಯ್ಲೆಲಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್—'ಅ' ದೀರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಜಡ್ ಜಾಲು ಆಸಾ. ತಶೀ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ತ್ಯಾ ದೀರ್ಘ ವಾ ಲಾಂಬ್ ಸ್ವರಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಖಾಸ್ ಸಾರ್ಕಿ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೊ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳನಾ. ವಿರಪಣಿಂ ತೊ ದೀರ್ಘ್ಯಯ್ ನ್ಹಯ್ ಮೊಟ್ವೊಯ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹುಣಾಂಯೆತ್. ತೊ ಸಾರ್ಕೊ ಲಾಂಬಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಖಾಸ್ ಭಂಗ್ತಾ. ತೊ ದೀರ್ಘ್ ಬರಯ್ತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ದೀರ್ಘ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹುಣುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಆಸಾ. ದೀರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಪಾ-ಪದ್ಧತೆಚೆ ವಾದಿ "**ದೀರ್ಘ್** ಅಕ್ಷರ್ ಬರೊವ್ನ್ **ಮೊಟ್ವೊ** ಉಚ್ಚಾರ್"(!) ಕರ್ತಾತ್. ಮ್ಹಾಕಾ ಹಾಂಚೊ ವಾದ್: "ಚೂಕ್ (ದೀರ್ಘ್) ಬರಯ್. ಪುಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ (ದೀರ್ಘ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ) ವಾಚ್" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಬರಿ ದಿಸ್ತಾ.

ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೊ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಗಳೂನ್ ವಚನಾ. ತಸೊಚ್ ತಗ್ತಾ. 'ವಿಗಾರ್–ವಿಗಾರಾನ್. ಉಪಾಸ್–ಉಪಾಸಾನ್. ವಿಚಾರ್–ವಿಚಾರಾನ್. ಶಿರಾಪ್–ಶಿರಾಪಾನ್' ಜಾತಾ. ತೊಚ್ ನೆಮ್ ಪಾಳೂನ್ 'ಉದಾಕ್–ಉದಾಕಾನ್. ಖಡಾಪ್–ಖಡಾಪಾನ್. ರಗಾತ್–ರಗಾತಾನ್. ಪಾತಾಕ್–ಪಾತಾಕಾನ್' ಜಾತೆಂ. ಪುಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್: ಉದ್ಕಾನ್. ಖಡ್ಪಾನ್. ರಗ್ತಾನ್. ಪಾತ್ಕಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ.

—ಉದಕಾನ್-ಉದ್ಕಾನ್ ಅಶೆಂ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಜಾತಚ್ ಆಸಾ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷದೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿತಾನಾ. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲಾಂ. ಹೆರ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಬರಯ್ಲೆಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಲಿಪಿಯಾಂತರ್ ಕರ್ಚಿಂ ಪಡ್ತಾತ್. ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ: ರಗಾತ್, ವಾಚಾಪ್. ಪಾತಾಕ್ ಅಸಲೀಂಚ್ ರುಪಾಂ ಭರೂನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೀಂ ವಾಚ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಆವಡ್ಚಿಂ ನಾತ್.

'ದ್+ಕ'ಚೆಂ 'ದ್ಕ' ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ 'ದಾ' ಆನಿ 'ಕ' ('ದಾ+ಕ'ಚೆಂ) 'ದ್ಕ' ಕರುಂಕ್ ಇಡೆಂ ದಿನಾ. ತೆಂ 'ದಾಕ'ಚ್ ಜಾವ್ಚೆಂ. 'ದ'-ಂತ್ಲೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಗಳೂನ್ ವೆತಾ—ದೆಖೂನ್ **ತೊ ಪಯ್ಲೊಚ್ ಮೊಟ್ವೊ ಆಸ್ಲೊ** ಮ್ಹಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾ. ತೊ ಮೊಟ್ವೊಚ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚಿ ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ರೊಮಿ ಲಿಪಿ ಬರಾಬರ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಘೆತಲಿ.

ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಲಾಗ್ಯಾರ್ 'ಅ' ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವಾ ವಿರೋಧ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ: 'ಹಯ್'-ಕ್ 'ನ' ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ನ್ಹಯ್.

'ಅನ್' (=ಅಪಾ)ಕ್ 'ನ' ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ನ+ಅಪಾ='ನಾ' ಜಾತಾ. ತಶೆಂ: ಧೀರ್, ಮರ್, ಮೃತ್ (ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮೆಳ್ಳೊ...ಪ್ಲ...) ಹಾಂಕಾಂ 'ಅ' ಲಾವ್ನ್: ಅಧೀರ್, ಅಮರ್, ಅಮೃತ್, ಅಸೊ ನ್ಯಾಯ್‌ಕಾರಿ ವಾ ವಿರೋಧ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ. ಅನೇಕ್ (ಅ+ನ್+ಏಕ್)=several.

ಲಾಗ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಅ' ಬದ್ಲಾ 'ಆ' ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಂಕಾಂ ನ್ಯಾಯ್‌ಕಾರಿ ಅರ್ಥಾ ಬದ್ಲಾ ದುಸ್ರೊಚ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ. ಅಗಮ್ inaccessible, unapproachable. ಆಗಮ್/ಆಗಮನ್=acquisition, advent; ಅಂತ್=end. ಆಂತ್=entrails. ಅನೇಕ್=several, ಅನ್ಯೇಕ್ (ಅನಿ+ಏಕ್)=another. ಹಜಾರ್ (1000). ಹಾಜರ್ (ಹಾಜೀರ್)ನಮನ್ ವಾ ನಮಾನ್=greeting. ನಾಮಾನ್=no honour.

ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಮದ್ಲೆಂ ಅಂತರ್:

ಕರ್ತಲೊ – will do (ಭವಿಶ್ಯ್‌ಕಾಳ್).

ಕರ್ತಾಲೊ– was doing (ಚಾಲು ಭೂತ್‌ಕಾಳ್).

4. 'ಅ' ಆನಿ 'ಒ' ಮದ್ಲೆಂ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್

ಅಮಿಂ 'ಅ' ಆನಿ 'ಒ' ಬರೊವ್ನ್ ದಾಖಯ್ತಾಂವ್ ತ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಸಾರ್ಕೆಪಣ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಪರಿಂ ಹೆ ಸ್ವರ್ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕಿ ನಾ.

ಹಾಲ್ಯಾ ಬರ್ಪಾಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿನ್ ಮೊಟ್ವೆಂ 'ಅ'– **अ** ಬರೊಂವ್ಕ್ 'o' ಆನಿ 'ಒ' **ऑ** ಉಗ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಬರೊಂವ್ಕಯ್ ತೆಂಚ್ 'o' ಅಕ್ಷರ್ (ಧಾಂಕ್ತೊ 'ಒ'–**ओ** ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಮಾತ್ರ್ ô) ವಾಪ್ರ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಪರಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾರಾಂಕ್ **रगत, अुतर, वाचप,** (ರಗತ್, ಉತರ್, ವಾಚಪ್) rŏgŏt utŏr, vachŏp=ರೊಗೊತ್, ಉತೊರ್, ವಾಚೊಪ್ ಅಶಿಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂತೀಯ್ ತಶೆಂಚ್ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಹೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್ಳಿ ವೆಗ್ಳಿ ವರ್ಣ್ ಆಸಾತ್. ತರೀ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂ 'ಅ' ಆನಿ 'ಒ' ಮದೆಂ ಫರಕ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ—ಸರಪ್/ಸೊರೊಪ್, ದುಕರ್/ದುಕೊರ್, ದವರ್/ದೊವರ್ ವಾ ದೊವ್ರಾರ್. ಮರ್/ಮೊರ್...... ಅಶಿಂ ಸಗ್ಳ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ' ಮುದೆಂ ಘೊಳ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಉತ್ರಾಚ್ಯೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಆದಿ ಅಕ್ಷರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತ್. ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಮದೆಂ ವಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ತ್.

ಆದ್ಯಕ್ಷರಾಂತ್ (ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂತ್) ಅ/ಒ:

ಬರೊ / ಬೊರೊ , ಸರಪ್ / ಸೊರೊಪ್ , ಸಂಪ್ಯಾರ್ / ಸೊಂಪ್ಯಾರ್
बरो / बोरो , सरप / सोरोप , संपत्यार / सोंपत्यार

ದವರ್ / ದೊವರ್ , ಮಡುಂಕ್ / ಮೊಡುಂಕ್ .
दवर / दोवर , मडुंक / मोडुंक

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ 'ಅ'ಚ್ ಘೂಳ್ತಾ.

ಮದೆಂ ಅ / ಒ :—

ನಾವ್ : ಸರಪ್ / ಸೊರೊಪ್
सरप / सोरोप

ಕ್ರಿಯಾ **ಧಾತು :** ದವರ್ / ದೊವರ್ / ದೊವ್ರೊರ್
दवर / दोवर / दोवोर

ಕ್ರಿಯಾಪದ್ : ಕರ್ತಲೊ / ಕರ್ತೊಲೊ
करतलो / करतोलो

'**ಉಂಕ್** ಆನಿ 'ಊನ್' ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲೆಂ **ಧಾತುವಚನ್ :**

ಶ. ಗೊ.: **अुलोवन , बरोवन · अुडोवन , पळोवन**
अुलोवंक , बरोवंक · अुडोवंक , पळोवंक

ಲು. ರೊ: **मडवंक , भाजवंक , बुलवंक ,**

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್: ಬರಂವ್ಕ್ / ಬರೊಂವ್ಕ್ ; ಬರವ್ನ್ / ಬರೊವ್ನ್
ಉಲಂವ್ಕ್ / ಉಲೊಂವ್ಕ್ : ಉಲವ್ನ್ / ಉಲೊವ್ನ್

ಜಶೆಂ 'ಐ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ 'ಅಯ್' ವಾಪ್ರುರ್ತಾಂವ್, ತಶೆಂ 'ಔ'ಚ್ಯೆ ಸುವಾತೆರ್ 'ಅವ್/ಒವ್' ಬರೊಪ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ದೆಖಿಕ್: ಭೌ – ಭವ್ / ಭೊವ್.

ಶ. ಗೊ: **भोव** ಭೊವ್ ಲು. ರೊ.: **भव** ಭವ್

ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಅ / ಒ. ದೆಖಿಕ್ : ಘಾವ / ಘಾವೊ
ನಜ / ನಜೊ ವಾ ನೊಜೊ.

(1) ಸರಪ್, ದುಕರ್, ಅಸಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ. ಸರ್ಪಾಕ್, ದುಕ್ರಾಕ್ ಜಾತಾ.

ದವರ್ ಧಾತುಕ್ ಧಾತುಅವ್ಯಯಾಂ 'ಉಂಕ್. ಊನ್' ಲಾಯ್ಲ್ಯಾನಾ ದವ್ರುಂಕ್, ದವ್ರೂನ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೊ ಸ್ವರ್ ಗಳೊನ್ ವೆತಾ ದೆಖೂನ್ 'ಅ' ಬರೊವ್ಪಿ ಚಾಲ್ ಚಡ್ ಸೊಂಪಿ ದಿಸ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕರ್ತಾನಾ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಧಾತುಚಿಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ಬದಲ್ನಾತ್; ಕಾನಡಿಂತ್ ಬದಲ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: दुकर दुकराक · सरप —सरपाक
ದುಕರ್ ದುಕ್ರಾಕ್ , ಸರಪ್—ಸರ್ಪಾಕ್ / ಸರ್ಪಾಕ್

ದೇವನಾಗರಿಂತ್, ಕರ್ತೊಲೊ / ಲಿ / ಲಂ, ಕರ್ತೊಲೊ, ಕರ್ತೆಲಿ, ಕರ್ತೆಲೆ...ಚಿ ಸೊಡೂನ್ ಕರ್ತ/ಲೊ. ಲೀ, ಲೆಂ, ಚಡ್ ಚಾಲು ಆಸಾ.

(2) ಉಂಕ್-ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಧಾತುವಚನ್.

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ / ಪ. ಗೊ.:
बरोवंक, धांवंक, जावंक, दिवंक धुवंक.
ಬರೊವಂಕ್. ಧಾಂವಂಕ, ಜಾವಂಕ. ದಿವಂಕ. ಧುವಂಕ.
घेवंक, उलोवंक, जेवंक, देवंक
ಘೆವಂಕ. ಉಲೊವಂಕ. ಜೆವಂಕ, ದೆವಂಕ.

ಆಮಿ ಕಾನಡಿಂತ್: ಜಾಂವ್ಕ್, ಘೆಂವ್ಕ್, ದಿಂವ್ಕ್, ಧುಂವ್ಕ್, ಜೆಂವ್ಕ್— ಆಶೆಂಚ್ ಬರೊವ್ಪಿ ಚಾಲ್ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಚಲೂನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ.

ಬರ್ಯೆ/ಬರಯ್. ಉಲಯ್, ಇತ್ಯಾದಿ-ಚೆಂ ಧಾತುವಚನ್ 'ಬರೊಂವ್ಕ್, ಉಲೊಂವ್ಕ್' ಬರಯ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಆತಾಂಯ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ, ದೆಖೂನ್ ಆಮಿಂಯ್ ತೆಂಚ್ ಪ. ಗೊ.—ಚಿ ಚಾಲ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 'ಅ'ಚೊ ದೀರ್ಘ್ ಆ ಕರೂನ್ ವಾಚ್ತಿತ್!

5. ಸ್ವರ್: ಲಾಂಬ್ ಆನಿ ಮೊಟ್ವೆ, ಧಾಂಕ್ತೆ ಆನಿ ಉಗ್ತೆ

अ—आ, अि—अी, अु—अू, अॅ—अे, अॉ—ओ
ಅ—ಆ, ಇ—ಈ, ಉ—ಊ, ಎ—ಏ, ಒ—ಓ.
ă—a/â i—î, u—û e—ê, o—ô.

ಹೆ ಪಾಂಚ್ ಸ್ವರ್ ಮೊಟ್ವೆ ವಾ ಲಾಂಬ್. ಧಾಂಕ್ತೆ ವಾ ಉಗ್ತೆ ಆಸುಂಯೆತ್. ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ă ಮೊಟ್ವೊ ಆನಿ ā ಲಾಂಬ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ ಚಾಲ್ತಿ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ಅ-o ಆನಿ ಆ-a. ಪುಣ್ 'ಅ' ಆನಿ 'ಒ'ಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಕುರೂ 'o' ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಕಾನಡಿಂತ್ ಮೊಟ್ವೆ ಆನಿ ದೀರ್ಘ್ ದಾಯ್ಜೊಂವ್ಕ್: ಎ—ಏ, ಒ—ಓ ಆಸಾತ್. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಆದಿಂ **अॅ** ಆನಿ **ऑ** ಮಾತ್ರ ಆಸ್ಲೆ. ತೆ ಆತಾಂ ಧಾಂಕ್ತ್ಯಾ

ಸ್ವರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವ್ಹಡ್ ಪಗ್ಗಾರ್ವ್ಹ್. ॲ ಆನಿ ऑ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲೆ ಉಗ್ತೆ ಸ್ವರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಕಾನಡಿಂತ್ ಧಾಂಕ್ತೆ ಆನಿ ಉಗ್ತೆ ಸ್ವರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಕುರ್ವ್ಹೊ ನಾತ್. ಪುಣ್ ಕಾನಡಿ ನಾದ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಕಾನಡಿಂತ್ಲ್ಯಾ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರ್ 'ಎ' ಆನಿ 'ಓ' ಉಚ್ಚಾರ್ತಾನಾ ತಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ಜಾತಾ. ಹೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆತ್ಲಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ದತ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕೆಲ್ಯಾ ಪ್ಲುಣಾಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಉಗ್ತ್ಯಾ ಆನಿ ಧಾಂಕ್ತ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್: ಲಾಂಬ್ ಆನಿ ಮೊಟ್ವೊ ಅಸೊ ಫರಕ್ ಆಸಾ. ದೆಖೊನ್ ಯೆರ್ ಬರೊವ್ಪಿ ('ಎ' ಸ್ವರ್ 'ಯ' ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ಲಾಗೊವ್ನ್) ಪ್ಯ. ತ್ಯ. ಜ್ಯ...... ಅಶೆಂ ಬರೊವ್ನ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಖಿಯೆತಾತ್. ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಮಧ್ಲೊ ಫರಕ್ ತಕೊರ್ನ್ ಪಳೊಂವ್ಯಾ: **मासळेची पेर, Maslechi Pir** ಹೆಂ ಕಾನಡಿಂತ್ ಬರಯ್ತಾನಾ:

ಮಾಸ್ಳೇಚಿ ಪೇರ್	ಮಾಸ್ಳ್ಯೆಚಿ ಪ್ಯೆರ್	ಮಾಸ್ಳೆಚಿ ಪೆರ್
ಪಯ್ಲೇ ಪಾವ್ಲಿಂ	ಪಯ್ಲ್ಯೆ ಪಾವ್ಲಿಂ	ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಲಿಂ
ಕರ್ಚೇ ವೆಳಿಂ	ಕರ್ಚ್ಯೆ ವೆಳಿಂ	ಕರ್ಚೆ ವೆಳಿಂ

ತಾಚೇ ಘುಮ್ಚೇ ತಕ್ಲೇರ್ ತಾಚ್ಯೆ ಘುಮ್ಚ್ಯೆ ತಕ್ಲ್ಯೆರ್ ತಾಚೆ ಘುಮ್ಚೆ ತಕ್ಲೆರ್.

1 ಪಂಗ್ತಿಂತ್ ತಿಸ್ರೆಂ ರೂಪ್: (ಮಾಸ್ಳೆಚಿ ಪೆರ್) ಹಾಂತುಂ 'ಪೆರ್' (**पॅर**) ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್. "ತೆಂ ಪೆರ್" (ಫಳ್). ಪುಣ್ "ತೀ ಪೇರ್" (ಮಾಸ್ಳಿ) ದೆಖೊನ್ **ಮಾಸ್ಳೆಚಿ "ಪೇರ್"** ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತೊ 'ಎ' ಸ್ವರ್ **ದೀರ್ಘ್** (ಆನಿ ಧಾಂಕ್ತೊ) ಪುಣ್ 'ಮಾಸ್ಳೆಚಿ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಂ ಪಾವ್ಲಾ. ಹಾಂತ್ಲೊ 'ಎ' ಸ್ವರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ನ್ಹಯ್. ಪುಣ್ ಮೊಟ್ವೊ. ತೊ ದೀರ್ಘ್ ಕರೂನ್ ಮಾಸ್ಳೇಚಿ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಸೊಚ್ ದೀರ್ಘ್ ವಾಚ್ತಿತ್!

ಮಾಸ್ಳ್ಯೆಚಿ—ಹಾಂತುಂ 'ಯ' ವ್ಯಂಜನ್ ಲಾಯ್ಲ್ಯಾಂ. ತೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರಿಕ್ ನದ್ರೆನ್ ಅರ್ಥಾಘಲಿತ್ ಪ್ಲುಣಾಂಕ್ ಜಾಯ್. 'ಮಾಸ್ಳಿ' ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಈ' ವಾ 'ಇ' ಎ-ಕ್ ಜೊಡ್ತಾನಾ ಇ+ಎ=**ಯೆ** ಜಾತಾ. 1. 2 ಆನಿ 3 ಪಂಗ್ತಿಂತ್ ದೊನೀ ಉತ್ರಾಂ ಏಕ್ಚ್ಯಾವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾತ್. ದೆಖೊನ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾಂಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ವರ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪಣಿನ್ ದಾಖೊವ್ಪ್ ಗರಜ್ ನಾ. **ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಲಿಂ** ಬರಯ್ತ್ಯಾಂನೀ ಪಾವ್ಲಾ: "ಪಯ್ಲ್ಯೆ ಪಾವ್ಲಿಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ಸ್ವರ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ.

4 ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ತೆಂ ಏಕ್ವಚನಿ ರೂಪ್ ‘ಟೈ’ ದೀರ್ಘ್ ಜಾಲ್ಯಾನಾ ಕೊಣಾಕ್ ಸೊಧ್ನಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ‘ತಕ್ಲೆರ್’ ದಿಲಾಂ ತೆಂ ಪಳ್ಯಾ. ಪೂಣ್ ತಾಚೆ ಧುವೆಚೆ...... ಹಾಂತ್ಲೆಂ ‘ಚೆ’ ತಶೆಂಚ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ‘ಏ’ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನಾಚೊ ಉಗ್ತೊ ‘ಏ’ ಉಚ್ಚಾರ್ (ತಾಚೆ ಪೂತ್. ಪುತಾಚೆ—ಅರ್ಥ್) ಜಾತಾ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ರೂಪ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ಚ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ‘**ತಾಚ್ಯೆ ಧುವೆಚ್ಯಾ**’ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ ಪೂಣ್ ದಿಸ್ತಾ.

ತರಿಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ವಾಚ್ತಲ್ಯಾಂನಿ ಹೆಂ ಸದಾಂಚ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಫಾವೊ.

ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ವಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ (final syllable) ಆಸಾ ತೊ ಸ್ವರ್ ಪಾತ್ಸೊ ದೀರ್ಘ್ ಜಾತಾ.

ಉತರ್ ಏಕಾಕ್ಷರಿ (monosyllable) ಆಸ್ತಾನಾ, ಕಾಂಯ್ ಆಡ್ವಾದ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್, ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ್ ಜಾತಾಚ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅವ್ಯಯಾಂ ‘ಕಿ’ ಆನಿ ‘ಪುಣ್’ ಹಾಕಾ ಆಡ್ವಾದ್ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ದೊಡೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾನಾ ವಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಯೆತಾನಾ ಧರ್ ತಾಚೆರ್ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ಸ್ವರ್ ಪೊಟ್ಟೊ ಜಾತಾ: ಸ್ಪಷ್ಟ್, ಶುದ್ಧ್, ಇಷ್ಟ್, ದುಷ್ಟ್, ಪುಷ್ಟ್.

ಪರ್ಕಿ ಭಾಸೆಚಿ ಸಬ್ದ್ ಹಾಕಾ ಆಡ್ವಾದ್. ದೆಖಿಕ್: ಮಿದ್ (ಆತಾಂ ತೊ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ‘ಮಿದ್ದ್’ ಜಾಲಾ). ಏಕಾಕ್ಷರಿ ಉತ್ರಾಕ್ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ವಾ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಲಾಗೊನ್ ತೆಂ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ ಜಾತಾನಾ (‘ಅ’ ಸೊಡೊನ್) ಸ್ವರ್ ಪೊಟ್ಟೊ ಜಾತಾ.

ಏಕಾಕ್ಷರಿ ಉತ್ರಾಂತ್ ‘ಅ’ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪಾತ್ಸೊ ಒಡಿಲ್ಲೊ ಜಾತಾ. ತೆಂ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ ಜಾತಾನಾ ತೊ ಸಾಕೊರ್ ಪೊಟ್ಟೊ ಜಾತಾ.

ಅ	ಈ	ಊ
ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ	ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ	ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ
ಕರ್ — ಕರಾತ್	ತೀ — ತಿಕಾ	ತೂಂ — ತುವೆಂ
ಚಡ್ — ಚಡ್ತಾತ್	ಬೀಂ — ಬಿಯಾಕ್	ಧೂ — ಧುವೆನ್
ಘರ್ — ಘರಾಂತ್	ಗೀತ್ — ಗಿತಾಂ	ಪೂತ್ — ಪುತಾಚೊ

ಅ	ಉ	ಊ
ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ	ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ	ಏಕಾಕ್ಷರಿ—ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ
ಫಳ್ — ಫಳಾನ್	ಶೀತ್ — ಶಿತಾಂತ್	ಸೂನ್ — ಸುನೆಕ್
ಫಳ್ — ಫಳಾರ್	ಮೀಟ್ — ಮಿಟಾನ್	ರೂಂ — ರುಮಾನ್
ಬಳ್ — ಬಳಾನ್	ಜೀಂವ್ — ಜಿಂವ್ತಾ	ದೂದ್ — ದುದಾಂತ್
ಮಾರ್ — ಮಾರ್ತಾತ್	ಜೀರ್ — ಜಿರ್ತಾತ್	ಧೂ — ಧುತಾ
ರಡ್ — ರಡ್ತಾತ್	ಸೀದ್ — ಸಿದ್ತಾತ್	ಪ್ರೂಸ್ — ಪ್ರುಸ್ತಾ
ಧರ್ — ಧರ್ತಾತ್	ದೀ — ದಿತಾತ್	ದೂತ್ — ದುತಾನ್.

ಏಕಾಕ್ಷರೀ ಉತ್ರಾಂನಿ ಯೆಂತಾ ತೊ ಇ–ಈ. ಉ–ಊ ಸ್ವರ್. ಕಾಂಯ್ ಆಪ್ವಾದ್ ಸೊಡೂನ್. ಕೆದ್ನಾಯ್ ದೀರ್ಘ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ (ತೂಂ, ತೀ. ತೀಂ) ಮೊಟ್ವೊ ಸ್ವಯ್. ಕಿ(ಗಿ)—ಹೆಂ ಅಪ್ವಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲಾಪಾಟ್ ಯೆತಲ್ಯಾ. ಉತ್ರಾ ಬರಾಬರ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾಂ. ತೆಂ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಮೊಟ್ವೆಂ: ಲಾಂಬಯ್ನಾತ್: **ಆಸಾ ಕಿ(ಗಿ) ನಾ?**

ಪ್ರಶ್ ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆಂ ಉತರ್ ಗಳೊವ್ನ್: ಆಸಾಗೀ? ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತೆದ್ನಾ ತೊ ಸ್ವರ್ ಲಾಂಬ್ ಜಾತಾ.

ಏಕಾಕ್ಷರಿ ಉತರ್ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ ಜಾತಾನಾ ಸ್ವರ್ ಮೊಟ್ವೊ ಜಾತಾ: ತೂಂ—ತುಕಾ. ತೀ—ತಿಕಾ. ಇಚೊ.

ಆಮಿ. ತುಮಿ—ಆಮೀ. ತುಮೀ: ಹಾಂತ್ಲೆ 'ಅ' ಆನಿ 'ಈ' ಸ್ವರ್ ದೊನೀಂಯ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆ ಲಾಂಬ್ ದವ್ರೊನ್ 'ಆ' ದೀರ್ಘ್ ಬರಯ್ತಾನಾ 'ಇ' ಮೊಟ್ವೊ ಸ್ವರ್ ದಾಖೊವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲ ತೊಯ್ ದೀರ್ಘ್ ಕರೂನ್ ಸದಾಂಚ್ (ಹೆಂ ಘೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಸವಾಲ್‌ಶೆಂ ದಿಸತ್ ತರೀ) **ಆಮೀ, ತುಮೀ** ಬರಯ್ತ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಈ' ಸ್ವರ್ (ಜಸೊ 'ಆ' ದೀರ್ಘ್ ಆಸಾ ತಸೊಚ್) ದೀರ್ಘ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ತರಿಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್ ದುಸ್ರಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಯೆತಾನಾ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರಾಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ, ದವ್ರೊನ್ "ಆಮಿಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ". "ತಿ ಖಂಯ್ ಗೆಲೀ?" ಬರಯ್ತ್ಯಾರ್ ಜಲ್ತಾ. ಪ್ರಶ್: ಕೊಣಾ ಸರ್ಶಿಂ ವಚೂಂ ಆಮೀ? ಖಂಯ್ ಗೆಲಿ ತೀ? ಹಾಂಗಾ ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ 'ಈ' ಬಿಲ್ಕುಲ್ ಮೊಟ್ವೊ (ಇ) ಸ್ವರ್ ಸ್ವಯ್.

ದೋನ್ ವಾಕ್ಯಾಂ ಏಕಾಂತ್ ಗಾಂತಾಯ್ತಾನಾ 'ಹೂನ್' ಕುಸಾಡೊ ಉಪಯೋಗ್ ಜಾತಾ:

ತೊ ಜೆವ್ಲೊ ಆನಿ ತೊ ಆಯ್ಲೊ.

ತೀ ಗೆಲಿ ಆನಿ ತೀ ಬಸ್ಲಿ.

ತಾಣೆಂ ಕಾಡ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಣೆಂ ತೆಂ ದಿಲೆಂ / ಘೆತ್ಲೆಂ.

ಹೀಂ ವಾಕ್ಯಾಂ ಗಾಂತಾವ್ನ್:

1. ತೊ ಜೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ. 2. ತೀ ವಚೂನ್ ಬಸ್ಲಿ.

3. ತಾಣೆಂ ಕಾಡೂನ್ ದಿಲೆಂ / ಘೆತ್ಲೆಂ. ಜಾತಾತ್.

ವಾಚೊ ಏವರ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮೆಳ್ತಲೊ. ಸೊಡೊವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾನಾ: "ಕಾಡೂನ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪೂಣ್ ತಾಕ್ತೀನ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಸ್ವರ್ ಲೊಪ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್: ಕಾಡೂನ್—ಕಾಡ್ನ್. ಕಾಡ್ನ್—ಕಾಣ್. ಕಾಡೂನ್+ಘೆ—ಕಾಣ್ಘೆ—ಅಶಿಂ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್.

ಎ—ಏ ಆನಿ ಒ—ಓ ಹ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂ ವಿಶಿಂ ವಯ್ರ್ (ಪಾನ್ 15–16) ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್‌ಮಾಳೆಂತ್ 'ಎ' ಆನಿ 'ಒ' ಲ್ಹಾನ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ, 'ಏ' ಆನಿ 'ಓ' ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಉಗ್ತೊ ಆನಿ ಧಾಂಕ್ಲೊ ಒ—ಓ ಸ್ವರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಕುರ್ವ್ಯೊ ನಾಂತ್. ದೆಕೂನ್ 'ಎ—ಒ' ಉಗ್ತ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ 'ಏ—ಓ' ಧಾಂಕ್ಲ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ತೆ ಉಗ್ತೆ ಜಾಂವ್, ಧಾಂಕ್ತೆ ಜಾಂವ್, ಏಕಾಕ್ಷರಿ ಉತ್ರಾಂತ್ ಅಸ್ಲಲೊ ಲಾಂಬ್ ಸ್ವರ್. ತೆಂ ಉತರ್ ಅನೇಕಾಕ್ಷರಿ ಜಾತಾನಾ, ಮೊಟ್ವೊ ಜಾತಾ. ತೆದ್ನಾ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರಾಚಿ ಗರಜ್ ನಾ.

	ಲಾಂಬ್	ಮೊಟ್ವೊ
ಉಗ್ತೊ 'ಎ':	ಪೆರ್, ಪೆರ್ ಏಕ್ಲ್ಯಾಂ.	ಪೆರಾಂ ಏಕ್ಲ್ಯಾಂತ್.
	ಬೆತ್. ಬೆತ್ ಹಾಡ್.	ಬೆತಾನ್ ಮಾರ್.
ಧಾಂಕ್ಲೊ 'ಏ':	ಮಾಸ್ಳ್ಯಾಚಿ ಪೇರ್.	ಪೆರಿಂತ್ ಚರಬ್ ಆಸಾ.
	ಪೇರ್ ಕೊಸಳ್ಳ್ಯಾ.	ಮೆರೆರ್ ತಣ್ ಕಿರ್ಲಾಂ.

	ಲಾಂಬ್	**ಮೊಟ್ವೊ**
ಉಗ್ತೊ 'ಒ':	ಪೊಟ್ ಭರ್ಲೆಂ.	ಪ್ರೊಟಾಂತ್ ಚಾಬ್ತಾ.
	ತೊರ್ ಆಂಬಟ್.	ತೊರಾಚಿ ಕಡಿ.
ಧಾಂಕ್ತೊ 'ಓ':	ತೋರ್ ಉಬಾರ್ ಆಸಾ.	ತೊರಿರ್ ಫಾಂಟ್ ಉಮ್ಕಳ್ತಾ.
	ಚೋರ್ ಧಾಂವ್ಲೊ.	ಚೊರಾಕ್ ಧರ್ಲೊ.

ಪೆರಿಂತ್. ಮುರರ್, ತೊರಿರ್.........

ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚೊ ಧಾಂಕ್ತೊ ಲಾಂಬ್ ಸ್ವರ್ ಮೊಟ್ವೊ ಜಾತಾನಾ ದೀರ್ಘ್ ದಿಸಾತ್: ತರಿಪುಣ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ವಾ ಉಗ್ತೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ತಸೊಚ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಫಾಪ್ರೊ.

ಸ್ವರ್	**ಲಾಂಬ್**	**ಮೊಟ್ವೊ**
ಧಾಂಕ್ತೊ ಏ	ಪೇರ್	ಪೆರಿಂತ್
ಉಗ್ತೊ ಎ	ಪೆರ್	ಪೆರಾಂತ್

ಪೇರ್—ಪೆರಿಂತ್ ಹ್ಯಾ ದೊನೀಯ್ ರುಪಾಂನಿ 'ಏ' ಸ್ವರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ. ಪುಣ್ 'ಪೆರಿಂತ್' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತೊ ಚಡ್ ಮೊಟ್ವೊ. ತೈಚ್ ಪರಿಂ:

ಧಾಂಕ್ತೊ: 'ಏ' ಆನಿ 'ಓ' ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಉತ್ರಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಾ.

	ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	**ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್**
ಧಾಂಕ್ತೊ ಏ:	ದೇರ್ — ದೆರಾನ್	ಪೇಟ್ — ಪೆಟೆಂತ್
	ಶೇಟ್ — ಶೆಟಿನ್	ಖೇಟ್ — ಖೆಟೆಂತ್
	ದೇವ್ — ದೆವಾನ್	ಗೇಣ್ — ಗೆಣೆಕ್
	ವೇಳ್ — ವೆಳಾನ್	ವೇಣ್ — ವೆಣೆಕ್.
ಧಾಂಕ್ತೊ ಓ:	ಚೋರ್ — ಚೊರಾನ್	ಬೋರ್ — ಬೊರಿಂತ್
	ತೋಡ್ — ತೊಡಾನ್	ಕೋಂಡ್ — ಕೊಂಡಿಂತ್
	ಲೋಟ್ — ಲೊಟಾನ್	ಮೋಡ್ — ಮೊಡಿಂತ್
	ರೋಗ್ — ರೊಗಾನ್	ಕೋಡ್ — ಕೊಡಿಂತ್.

ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಿ ನಾಂವಾಂನಿ ಧಾಂವ್ತೊ 'ಎ' ವಾ 'ಒ' ಯೇನಾ. ತೊ ಘುಗ್ರೊಚ್ ಆಸ್ತಾ.

ಎ:	ಗೆಲ್ — ಗೆಲಾಕ್		ಒ:	ತೊರ್ — ತೊರಾಕ್	
	ಶೆತ್ — ಶೆತಾಕ್			ಬೊರ್ — ಬೊರಾಕ್	
	ಪೆಟ್ — ಪೆಟಾಕ್			ತೊಂಡ್ — ತೊಂಡಾಕ್	
	ಶೆಲ್ — ಶೆಲಾಕ್			ಕೊಂಡ್ — ಕೊಂಡಾಕ್	

ಹಾಂವ್ಗಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಇ—ಈ, ಉ—ಊ ಹೆ ಸ್ವರ್ ಖರೆಪಣಾಂ ಲಾಂಬ್ ಕಿ ಹ್ರಸ್ವ್, ತೆಂ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಧಾರಾಂವ್ಕ್ ಯೇನಾ. ದೆಖೂನ್ ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ ವಾ ಹ್ರಸ್ವ್ ಬರೊವ್ಚ್ಯಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಜರ್ಗಾರ್ ನಾ.

6. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾಚೆ ನೆಮ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾನ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿ "ಭಾಶೆಕ್ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ದಿವ್ಪ್ಯಾಚ್ಯಾ ನದ್ರೆನ್" ಖಾಲಿಲ್ ನೆಮ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

नेम १ ನೇಮ್ 1

इ, ई, उ, ऊ, ए आनी ऐ हे स्वर अि, अी, अु, अू, अे आनी अै असे बरोवचे.

नेम २ ನೇಮ್ 2

कोंकणींत अ, अे आनी ओ ह्या स्वरांचे मूळ संस्कृत अुच्चारां भायर आनिक अुच्चार जातात. अ चो ओडिल्लो मोटवो आनी ओडिल्लो लावोडो अुच्चार जाता. अे आनी ओ हांचो धाविल्लो आनी अुकतो अुच्चार जाता. हे अुच्चार दाखोवंक वेगळयो कुरवो अुपकारावच्यो न्हय. देखीक: पणस, काम कर, अर्थ; जड.

हे पेरीचीं पेरां गोड.

हावें दांडो मोडलो; कदलाचो खूर मोडला.

ಕೊಂಕಣೀಂತ್ 'ಅ', ಎ/ಏ ಆನಿ ಒ/ಓ ಹ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚೆ ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉಚ್ಚಾರಾಂ ಭಾಯ್ರ್. ಆನೀಕ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾತ್. 'ಅ'ಚೊ ಒಡಿಲ್ಲೊ ಮೊಟ್ವೊ ಆನೀ ಒಡಿಲ್ಲೊ ಲಾಂಬೊಡೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ. ಎ/ಏ ಆನಿ ಒ/ಓ ಹಾಂಚೊ ಧಾಂಪಿಲ್ಲೊ ಆನೀ ಉಕ್ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ. ಹೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಾಖೊವ್ಂಕ್ ವೆಗ್ಳ್ಯೊ ಕುರ್ವೊ ಉಪ್ಕಾರಾವ್ಂಚ್ಯೊ ನ್ಹಯ್. ದೆಖೀಕ್: ಪಣಸ್; ಕಾಮ್ ಕರ್; ಅರ್ಥ್; ಜಡ್,

ಹೇ ಪೆರೀಚೇಂ ಪೆರಾಂ ಗೊಡ್.

ಮಾಂಪೆಂ ದಾಂಡೊ ಮೊಡ್ಲೊ; ಕದೆಲಾಚೊ ಖೂರ್ ಮೊಡ್ಲಾ.

नेम ३ ನೇಮ್ 3.

कोंकणींत ष् ह्या व्यंजनाचो अच्चार ना. देखून तें अुपकारावचें न्हय. कश्ट, स्पश्ट, अिश्ट हीं अुतरां बरयतना श् हें व्यंजन अुपकारावचें.

आडवाद: राष्ट्र, कृष्ण, विष्णु, असलीं विशेश नामां आनी संस्कृतांतलीं तत्सम अुतरां बरयतना ष् व्यंजन अुपकारावं येता.

ಕೊಂಕಣೀಂತ್ ಷ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ನಾ. ದೆಖೂನ್ ತೆಂ ಉಪ್ಕಾರಾವ್ಂಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಕಶ್ಟ್, ಸ್ಪಶ್ಟ್, ಇಶ್ಟ್, ಹೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಬರಯ್ತನಾ 'ಶ' ಹೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಉಪ್ಕಾರಾವ್ಚೆಂ.

ಆಡ್ವಾದ್: ರಾಷ್ಟ್ರ, ಕೃಷ್ಣ, ವಿಷ್ಣು, ಅಸಲೀಂ ವಿಶೆಸ್ನಾಮಾಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ಲೀಂ ತತ್ಸಮ್ ಉತ್ರಾಂ ಬರಯ್ತನಾ ಷ ವ್ಯಂಜನ್ ಉಪ್ಕಾರಾವಂ ಯೆತಾ.

ಆಮ್ಚೆಂ ಮತ್: ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ 'ಷ್' ವ್ಯಂಜನಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಗ್ಳೆ ಆಮ್ಚೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆನಾಂತ್ ತರೀ ಜಾಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಶ ಆನಿ ಷ ಮಧ್ಲೊ ಫರಕ್ ಒಳ್ಖೂಂಕ್ ಮೆಳನಾ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ಖಂಡಿತ್ ನೇಮ್ ಘಡ್ಲೆಲೆ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಿತ್ ನಾತ್. ದೆಖೊನ್ ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ-ಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಷ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಉತ್ರಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ಹ್ಯಾ ನೇಮಾಕ್ ಪಾಳೊ ದಿಲಾ.

नेम ४ ನೇಮ್ 4.

सगल्या अिकारांत अुतरांतलो अि-कार दीर्घ बरोवचो.

देखीक: स्थिती; पटी; बाटली; कवी; व्यक्ती.

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಇಕಾರಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂತ್ಲೊ ಇಕಾರ್ ದೀರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಚೊ.

ದೇಖಿಕ್: ಸ್ಥಿತೀ: ಪಟೀ: ಬಾಟ್ಲೀ: ಕವೀ: ವ್ಯಕ್ತೀ.

नेम ५ ನೇಮ್ 5.

सगल्या अुकारान्त अुतरांतलो निमाणो अु-कार दीर्घ बरोवचो.

देखीक: साडू, मेंदू, अब्रू.

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಉಕಾರಾನ್ತ ಉತ್ರಾಂತ್ಲೊ ನಿಮಾಣೊ ಉಕಾರ್ ದೀರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಚೊ.

ದೆಖೀಕ್: ಸಾಡೂ, ಮೆಂದೂ, ಅಬ್ರೂ.

नेम ६ ನೇಮ್ 6

अकारान्त अुतरांत निमाण्या अकारा आदीं अिकार आयल्यार तो दीर्घ बरोवचो.

देखीक: रीत, कीर्त दीर्घ, आंबील, सायबीण.

आडवादः मूळ संस्कृत अुतरांक हो नेम लागू करना जाल्यार जाता.

ಅಕಾರಾನ್ತ ಉತ್ರಾಂತ್ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಅಕಾರಾ ಆದೀಂ ಇಕಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ ದೀರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಚೊ.

ದೆಖೀಕ್: ರೀತ್; ಕೀರ್ತ್; ದೀರ್ಘ್; ಆಂಬೀಲ್; ಸಾಯ್ಬೀಣ್.

ಅಡ್ವಾದ್: ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಹೊ ನೇಮ್ ಲಾಗೂ ಕರ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ.

नेम ७ ನೇಮ್ 7

अकारान्त अुतरांत निमाण्या अकारा आदीं अुकार आयल्यार तो दीर्घ बरोवचो.

आडवाद: पुण आनी आपुण ह्या अुतरांक हो नेम लागू करचो न्हय.

ಅಕಾರಾನ್ತ ಉತ್ರಾಂತ್ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಅಕಾರಾ ಆದಿಃಂ ಉಕಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ ದಿಃರ್ಘ್ ಬರೊವ್ಚೊ.

ಆಪ್ವಾದ್: ಪುಣ್ ಆನಿಃ ಆಪ್ರುಣ್ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಹೊ ನೇಃಮ್ ಲಾಗೂ ಕರ್ಚೊ ನ್ಹಯ್.

नेम ८ ನೇಃಮ್ 8

'कि' हें अव्यय ह्रस्व बरोवचें, अनुस्वार दिवचो न्हय.

देखीक: शाणू सांगता कि जोर आयिल्लयान आपुण पावलों ना.

नुस्तें म्हळें कि गोंयकारांचे जिबेक अुदक मूट्टा.

'ಕಿ' ಹೆಂ ಅವ್ಯಯ್ ಹ್ರಸ್ವ್ ಬರೊವ್ಚೆಂ, ಅನುಸ್ವಾರ್ ದಿವ್ಚೊ ನ್ಹಯ್.

ದೆಖಿಃಕ್: ಶಾಣೂ ಸಾಂಗ್ತಾ ಕಿ ಜೋಃರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪ್ರುಣ್ ಪಾವ್ಲೊಂ ನಾ.

ನುಸ್ತೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ಕಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆ ಜಿಬೆಕ್ ಉದಕ್ ಸುಟ್ಟಾ.

नेम ९ ನೇಃಮ್ 9

खंय, जंय, थंय, हीं अव्ययां दोन अक्षरी बरोवचीं.

खैं, जैं, थैं अशीं बरोवचीं न्हय.

ಖಂಯ್, ಜಂಯ್. ಥಂಯ್ ಹಿಃಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ದೋಃನ್ ಅಕ್ಷರಿಃ ಬರೊವ್ಚಿಃಂ.

ಖೈಂ, ಜೈಂ, ಥೈಂ ಅಶಿಃಂ ಬರೊವ್ಚಿಃಂ ನ್ಹಯ್.

नेम १० ನೇಃಮ್ 10

आवय, पयलो–ली–लें, वयर, वयलो–ली–लें, सकयल, सकयलो–ली–लें हीं अुतरां य अक्षर अुपकारावन बरोवचीं. आवै, पैलो, वैर, वैलो, सकैल· सकैलो, अशीं बरोवचीं न्हय

आडवाद: वैर हें अुतर दुस्मानकाय ह्या अर्थान आयल्यार वैर अशेंच बरोवचें.

ಆವಯ್; ಪಯ್ಲೊ–ಲಿಃ–ಲೆಂ; ವಯ್ರ್; ವಯ್ಲೊ–ಲಿಃ–ಲೆಂ; ಸಕಯ್ಲ್; ಸಕಯ್ಲೊ–ಲಿಃ–ಲೆಂ ಹಿಃಂ ಉತ್ರಾಂ 'ಯ' ಅಕ್ಷರ್ ಉಪ್ಕಾರಾವ್ನ್ ಬರೊವ್ಚಿಃಂ.

ಆಪ್ಯೆ; ಪ್ಯೆಲೊ: ಪ್ಯೆರ್: ಪ್ಯೆಲೊ; ಸಕ್ಯೆಲ್: ಸಕ್ಯೆಲೊ ಅಶೀಂ ಬರೊವ್ಚೀಂ ನ್ಹಯ್.

ಅಪ್ವಾದ್: 'ಪ್ಯೆರ್' ಹೆಂ ಉತರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾನ್‌ಕಾಯ್ ಹ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ "ಪ್ಯೆರ್" ಅಶೆಂಚ್ ಬರೊವ್ಚೆಂ.

नेम १९ ನೇಮ್ 19

अकारान्त आनी अिकारान्त अुतरांक सवे विभक्तींतलो चो-ची–चें हो प्रत्यय लागता तेन्ना प्रत्यया आदीं अिकार आयल्यार तो दीर्घ बरोबचो.

देखीक: कोंकणीची व्याकरणी बांदावळ. आदले बरपावळीचो सोद घेवंक जाय. केळीचो घड पिकूंक आयला. हालींचीं संकश्टां आमीच आंगार बोडून घेतल्यांत. तिज्या गळयांतले वस्तीचें मोल कोणाच्यान करूंक जायत!

ಅಕಾರಾನ್ತ್ ಆನಿ ಇಕಾರಾನ್ತ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಸವೆ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ಲೊ ಚೊ–ಚೀ–ಚೆಂ ಹೊ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾ ತೆನ್ನಾ ಪ್ರತ್ಯಯಾ ಆದೀಂ ಇಕಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ ದೀರ್ಘ ಬರೊವ್ಚೊ.

ದೆಖೀಕ್: ಕೊಂಕಣೀಚೀ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್, ಆದ್ಲಿ ಬರ್ಪಾವಳೀಚೊ ಸೋದ್ ಘೆವ್ಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕೆಳೀಚೊ ಘಡ್ ಪಿಕೂಂಕ್ ಆಯ್ಲಾ. ಹಾಲೀಂಚೀಂ ಸಂಕಷ್ಟಾಂ ಆಮೀಚ್ ಆಂಗಾರ್ ಒಡೂನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಿಜ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ಲಿ ವಸ್ತೀಚೆಂ ಮೋಲ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾನ್ ಕರೂಂಕ್ ಜಾಯ್ತ್!

नेम २० ನೇಮ್ 20

अंक कूस लागिल्लया धातु–अव्ययांतलें क गळटा तेन्ना आदलो अुकार ह्रस्व बरोवचो.

देखीक: वचूंक नासलो = वचुंनासलो.

करूंक येता = करुंयेता.

'ಊಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾಗಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತು–ಅವ್ಯಯಾಂತ್ಲೆಂ 'ಕ' ಗಳ್ಟಾ ತೆನ್ನಾ ಆದ್ಲೊ 'ಉ'ಕಾರ್ ಹ್ರಸ್ವ ಬರೊವ್ಚೊ.

ದೆಖೀಕ್ : ವಚೂಂಕ್ ನಾಸ್ಲೊ = ವಚುಂನಾಸ್ಲೊ.

ಕರೂಂಕ್ ಯೆತಾ = ಕರುಂಯೆತಾ.

ಆಜ್ ದೇವನಾಗರಿ ಬರ್ಪಾವಳೀಂತ್ ई ಆನಿ ऊ ಹೆಚ್ ಪಳೋಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಕಾನಡಿಂತ್ 'ಈ' ಸ್ವರಾಕ್ ವೆಗ್ಳೀಚ್ ಏಕ್ "ೀ" ಕುರೂ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ತೀ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ರ್ ವಾಪುರ್ನಾತ್.

ಫಕತ್ ಉಚ್ಚಾರಾಚ್ಯಾ ವೆಗ್ಳೆಪಣಾ ವರ್ವಿಂ ಹೀ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ದತೆಚಿ ವೆಗ್ಳಿ-ವೆಗ್ಳಿ ಪರಂಪರಾ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಗ್ರಂಥ್‌ಕಾರ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಬರೆಂ ಲಾಗ್ತಾ ತಶೆಂ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಿ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಸೊಭ್ತಾ ವಾ ಮಾನ್ತಾ ತಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್. ಕಾನಡಿ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಬರೊವ್ಪಾಚ್ಯೆ ಪದ್ದತೆಕ್. ಸೊಭಾಯೆಕ್ ಆನಿ ಲಿಪ್ಣೆಚ್ಯಾ ಸುಸಾರ್ಪಣಾಕ್, ಸೊಂಪೆಪಣಾಕ್ ವಾ ಅನುಕೂಲಾಯೆಕ್ ಲಾಗೂನ್‌ಚ್ ಅಶೆಂ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ದೇವನಾಗರಿ ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ದತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯೆನ್ ಪಾಳೂನ್ **कोंकणी वर्णावळीची ही वेवस्ता** 'ಕೊಂಕಣಿ ವರ್ಣಾವಳೀಚಿ ಹೀ ವೆವಸ್ತಾ' ಅಶೆಂ ಲಿಪಿ ಯಂತರಾಚ್ಯಾ ರ್ ಕಾಂಯ್ ಚೂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಯ್ತ್. ತರಿಪುಣ್ 'ಈ' ದೀರ್ಘ್ ಕುರೂ ("ೀ") ಕಾನಡಿಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ತೊ ಸ್ವರ್ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ರ್ ಲಾಂಬೊಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ. ಜುಯ್ತೆಕಡೆನ್ ತೀ ಜರೂರ್ ವಾ ಅವಶ್ಯ್ ದಿಸನಾ ಆನಿ ತೀಚ್ ಪರತ್ ಪರತ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಛಾಪ್ಯಾಕ್ ಖಾರ್ ಆನಿ ವಾಚ್ತೆಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಚ್ಯೆ ಬರ್ಪಾವಳೀಂತ್ ತೀ ತಿತ್ಲಿ ಚಾಲು ನಾ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ದೆಖೊನ್ ಏಕಾಕ್ಷರಿ ಶಬ್ದ್. ಸರ್ವನಾಮಾಂ "ಆಮಿ" "ತುಮಿ" ಆನಿ ಧಾತುಕ್ ಲಾಯ್ಲೆಲೆಂ 'ಊನ್' ಅವ್ಯಯ್ ಸೊಡೂನ್. ಯೆರ್ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂಕ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಲಾಯ್ತಾತ್ ತಸಲ್ಯೊ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯೊ ದೀರ್ಘ್ ಕುರ್ವೊ ಕಾನಡಿಂತ್ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ರ್ ವಾಪರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಮಂಗ್ಳೂರಿ ಪರಂಪರಾ ಸಾಂಬಾಳೂನ್—

ದೇವನಾಗರಿಚಿಂ: **आनी, सरी, चली** ....

ಕಾನಡಿಂತ್ : **ಆನಿ,** ಸರಿ, ಚಲಿ ....

ಅಶೆಂ ಬರೊವ್ಚಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಥಾರಾಯ್ಲಾಂ.

ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ವ್ಹಡ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಖೊನ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೀ ಏಕ್ ಆಡ್ವಳ್ ಜಾವ್ಚಿನಾ.

ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ವಾಪರ್ತಾನಾ ಆಪ್ಣಿಂ ತಿಚಿ ಪರಂಪರಾ ಪಾಳುಂಕ್ ಯೆತಲಿ.

7. ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಮಧ್ಲೊ ಬರೊವ್ಪಾ–ವಾಚ್ಪಾಚೊ ಫರಕ್:

ಕಾನಡಿ ಬರಾಬರ್ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ಪಾಬರೊವ್ಪಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರತಾಪ್ ನಾಯಕಾನ್ ಅಗೋಸ್ತ್ 26. 1982 ಥಾವ್ನ್ ಏದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಾಕ್ಣ್ಯಾರ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ದೇವನಾಗರಿ ವಿಭಾಗಾಂತ್' ಉಂಡಿಯಾಂನಿ

ವಾಚುಂಕ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಜಪೊವ್ನ್ ತಾಂಚ್ಯೆ ಅನುಮತೆನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲಾಂ. ದೇವನಾಗರಿ ಬರೊವ್ಪಾಚೊ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಅಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಬರಪ್ ವಾಚ್ತಾನಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾ ಘುಸ್ಪಡ್ತಲೆ. ದೆಖೊನ್ ಹಾಂಚೆ ಮುದೆಂ ಅಸಾ ತೊ ಮುಖ್ಯ್ ಫರಕ್ ಸದಾಂಚ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ದೇವನಾಗರೆಂತ್: **अभिमान** ಅ / ಭಿ / ಮಾ / ನ. ಹಾಂತುಂ 4 ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ಷರಾಂ (syllables);

ಆನಿ ಕಾನಡಿಂತ್: ಅ / ಭಿ / ಮಾನ್ /. 3 ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ಷರಾಂ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂತ್ 'ನ' ಅಕ್ಷರಾಂತ್ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಅಸಾ ತೊ ದೇವನಾಗರೆಂತ್ ದಿಸ್ತಾ. ಕಾನಡಿಂತ್ ಗಳಯ್ತಾ. ಕಾರಣ್ ದೇವನಾಗರಿ ಬರೊವ್ಪಾ-ವಾಚ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಪವಾರ್ಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚಿ. ಆನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮುದ್ದಾಮ್ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ತಾಚೊ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರಿನಾತ್. ಕಾನಡಿಂತ್ 'ನ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೊ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಲೊಚ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್—'ಅಭಿಮಾನ' ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಅಭಿಮಾನ್' ಬರಯ್ತಾತ್: ಹಾಂತುಂ ಅ+ಭಿ+ಮಾನ್ ಅಶಿಂ 3 ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ಷರಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್

ದೇವನಾಗರೆಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ ವಾಚ್ತಾನಾ ಅಕಾರಾಂತ್ ('ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ) ಸಬ್ದಾಂತ್ ಯೆತಾ ತ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚ್ಯಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಚೊ ಆನಿ 4 ಅಕ್ಷರಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ಯೆತಾ ತ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ (ವಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ) ಅಕ್ಷರಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪೂಣ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ 'ಘರ'. 'ಫಳ' ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ತರೀಂಚ್ 'ಅ'ಚೊ ಧಾಂಕೊ ಆನಿ ಘೋವ್ ಮೊಟ್ಯೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾತ್.

घर (ಘರ) - ಘರ್: **फळ** (ಫಳ) - ಫಳ್: **वाग** (ವಾಗ) - ವಾಗ್; **समजत** (ಸಮಜತ) - ಸಮ್ಜತ್. **समजता** (ಸಮಜತಾ) - ಸಮ್ಜತಾ (ವಾ ಸಮಜ್ತಾ).

3 ಅಕ್ಷರಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ದುಸ್ರೆಂ ಅಕ್ಷರ್ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್: ಆನಿ (a) ತಿಸ್ರೆಂ ಅಕ್ಷರ್ ತಸೆಂಚ್ ಪುಣಿ 'ಅ' ಲಾಗ್ಲೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಜಾತಾ; (b) ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಸ್ವರ್ 'ಅ' ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮದ್ಲ್ಯಾ 'ಅ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ.

पारवो (ಪಾರವೊ): **जिबली** (ಜಿಬಲಿ): **पाळणें** (ಪಾಳಣೆಂ).

5 ಅಕ್ಷರಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂತ್ ಅಸ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ: **खतखतता** (ಖತಖತತಾ) - ಖತ್ಖತ್ತಾ. ಅಕಾರಾಂತ್ ಸಬ್ದಾಂತ್ಲ್ಯಾಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಅದ್ಲ್ಯಾ 'ಅ'ಚೊಯೀ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ: **चरचरप** (ಚರಚರಪ) - ಚರ್ಚರಪ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಅ'-ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ· **भगभगप** (ಭಗಭಗಪ್) - ಭಗ್ಭಗಪ್.

8. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ :

	ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್	ಆವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
1. अ ಅ	अभिमान	ಅಭಿಮಾನ	ಅಭಿಮಾನ್	obhiman
	अभिप्राय	ಅಭಿಪ್ರಾಯ	ಅಭಿಪ್ರಾಯ್	obhiprai
	अर्थ	ಅರ್ಥ	ಅರ್ಥ್	orth
	अग्नी	ಅಗ್ನೀ	ಅಗ್ನಿ	{ ogni { agni
	अळणी	ಅಳಣೀ	ಅಳ್ಣಿ	ollnni
2. आ ಆ	आवाज	ಆವಾಜ	ಆವಾಜ್	avaz
	आवथ	ಆವಯ	ಆವಯ್	avoi
	आकार	ಆಕಾರ	ಆಕಾರ್	akar
	आकाश	ಆಕಾಶ	ಆಕಾಶ್	akax
	आठ	ಆಠ	ಆಠ್	atth
3. अि ಇ	अिश्ट	ಇಶ್ಟ	ಇಷ್ಟ್	ixtt
	अिंगळो	ಇಂಗಳೊ	ಇಂಗ್ಳೊ	ingllo
	अिकरा	ಇಕರಾ	ಇಕ್ರಾ	ikra
	अिजनेर	ಇಜನೆರ	ಇಜ್ನೆರ್	izner
	अितिहास	ಇತಿಹಾಸ	ಇತಿಹಾಸ್	itihas
4. अी ಈ	अीश्वर	ಈಶ್ವರ	ಈಶ್ವರ್	îxvor
	अीट	ಈಟ	ಈಟ್	îtt
	अीद	ಈದ	ಈದ್	îd
5. अु ಉ	अुदक	ಉದಕ	ಉದಕ್	udok
	अुजवाड	ಉಜವಾಡ	ಉಜ್ವಾಡ್	uzvadd
	अुगम	ಉಗಮ	ಉಗಮ್	ugom
	अुतर	ಉತರ	ಉತರ್	utor
6. अू ಊ	अूब	ಊಬ	ಊಬ್	ûb
	अूव	ಊವ	ಊವ್	ûv
	अूंट	ಊಂಟ	ಊಂಟ್	ûntt

			ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
7.	ऋ	ಋ	ऋण	ಋಣ	ಋಣ್	ṛinn (rinn)
			ऋतू	ಋತೂ	ಋತೂ	ritu
			ऋषी	ಋಷೀ	ಋಷಿ(ಃ)	rixi
8.	अे	ಎ	अेकवट	ಏಕವಟ	ಎಕ್ವಟ್	ekvott
			अेकसुरो	ಏಕಸುರೊ	ಎಕ್ಸುರೊ	eksuro
			अेक	ಏಕ	ಏಕ್	êk / ek
			अेकवीस	ಏಕವಿಸ	ಎಕ್ವೀಸ್	ekvîs
			अेकदम	ಏಕದಮ	ಏಕ್ದಮ್	ekdom
9.	अै	ಐ	अैवज	ಐವಜ	ಐವಜ್	aivoz / oivoz
			अैशी	ಐಶೀಂ	ಐಶಿಂ(ಅಯಿಶಿಂ)	oixim
			अैरण	ಐರಣ	ಐರಣ್	oironn
10.	ओ	ಒ	ओपार	ಒಪಾರ	ಒಪಾರ್	opar
			ओड	ಒಡ	ಒಡ್	odd
			ओळख	ಒಳಖ	ಒಳಖ್	ollokh
			ओवी	ಒವೀ	ಒವಿ	ovi
11.	औ	ಔ	औषद	ಔಷದ	ಔಷದ್	ouxod
			औध्योगीक	ಔಧ್ಯೋಗಿಕ	ಔಧ್ಯೋಗಿಕ್	oudhiogik
12.	अं	ಅಂ	अंतर	ಅಂತರ	ಅಂತರ್	ontor
			अंत्राळ	ಅಂತ್ರಾಳ	ಅಂತ್ರಾಳ್	ontrall
			अंदाज	ಅಂದಾಜ	ಅಂದಾಜ್	ondaz
			अंत	ಅಂತ	ಅಂತ್	ont
13.	अः	ಅಃ	अंतःकरण	ಅಂತಃಕರಣ	ಅಂತಃಕರಣ್	ontkoronn
			अंतःपूर	ಅಂತಃಪುರ	ಅಂತಃಪುರ್	ontpur

			देवनागरी / ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯಾರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
1.	क	ಕ	कचरो	ಕಚರೋ	ಕಚ್ರೊ	kochro
			कथा	ಕಥಾ	ಕಥಾ	kotha
			कबूल	ಕಬೂಲ	ಕಬೂಲ್	kobul
			कमर	ಕಮರ	ಕಮರ್	komor
			{ कळो	ಕಳೋ	ಕಳೊ	kollo
			{ कळॉ	ಕಳೊ		
2.	ख	ಖ	खबर	ಖಬರ	ಖಬರ್	khobor
			खडप	ಖಡಪ	ಖಡಪ್	khoddop
			खंत	ಖಂತ	ಖಂತ್	khont
			खलासी	ಖಲಾಸೀ	ಖಲಾಸೀ (ಪು)	kholasi
			खंदक	ಖಂದಕ	ಖಂದಕ್	khondok
3.	ग	ಗ	गजाल	ಗಜಾಲ	ಗಜಾಲ್	gozal
			गणीत	ಗಣೀತ	ಗಣೀತ್	gonnit
			गरीब	ಗರೀಬ	ಗರೀಬ್	gorib
			{ गळो	ಗಳೋ	ಗಳೊ	gollo
			{ गळॉ	ಗಳೊ		
4.	घ	ಘ	घट	ಘಟ	ಘಟ್	ghott
			{ घडगडो	ಘಡಗಡೋ	ಘಡ್ಗಡೊ	ghoddgoddo
			{ घडगडॉ	ಘಡಗಡೊ		
5.	ङ	ಙ	वाङमय	ವಾಙಮಯ	ವಾಙ್ಮಯ್	vangmoi
6.	च	ಚ	चतूर	ಚತೂರ	ಚತೂರ್	chotur
			चंद्र	ಚಂದ್ರ	ಚಂದ್ರ್	chondr
			चरब	ಚರಬ	ಚರಬ್	chorob
			चलप	ಚಲಪ	ಚಲಪ್	cholop
			चवतीस	ಚವತೀಸ	ಚವ್ತೀಸ್	chovtis

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
7. छ	ಛ	छत्री	ಛತ್ರೀ	ಛತ್ರೀ	chhotri
		छत्तीस	ಛತ್ತೀಸ	ಛತ್ತೀಸ್	chhot'tis
		छप्पन	ಛಪ್ಪನ	ಛಪ್ಪನ್	chhoppon
8. ज	ಜ	जड	ಜಡ	ಜಡ್	zôdd
		जयंती	ಜಯಂತೀ	ಜಯಂತಿ(ೕ)	joionti
		जशें	ಜಶೆಂ	ಜಶೆಂ	zoxem
		जल्म	ಜಲ್ಮ	ಜಲ್ಮ್	zolm
9. झ	ಝ	झगडें	ಝಗಡೆಂ	ಝಗ್ಡೆಂ	zhogddem
		झर	ಝರ	ಝರ್	zhôr
		झडती	ಝಡತೀ	ಝಡ್ತಿ(ೕ)	zhodd'ti
		झटपट	ಝಟಪಟ	ಝಟ್ಪಟ್	zhottpott
10. ञ	ಞ				
11. ट	ಟ	टपाल	ಟಪಾಲ	ಟಪಾಲ್	ttopal
		भेट	ಭೆಟ	ಭೆಟ್	bhett
		कपाट	ಕಪಾಟ	ಕಪಾಟ್	kopatt
		ताट	ತಾಟ	ತಾಟ್	tatt
		वाट	ವಾಟ	ವಾಟ್	vatt
12. ठ	ಠ	ठराव	ಠರಾವ	ಠರಾವ್	tthorav
		अूठ	ಊಠ	ಊಠ್	ûtth
		साठ	ಸಾಠ	ಸಾಠ್	satth
		मीठ	ಮೀಠ	ಮೀಟ್	mîtt
13. ड	ಡ	माड	ಮಾಡ	ಮಾಡ್	madd
		पाड	ಪಾಡ	ಪಾಡ್	padd
		वाड	ವಾಡ	ವಾಡ್	vadd
		काड	ಕಾಡ	ಕಾಡ್	kadd
		पंगड	ಪಂಗಡ	ಪಂಗಡ್	pongodd

			ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯಾರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
14.	ढ	ಢ	गाढव	ಗಾಢವ	ಗಾಢವ್	gadhov
			कढय	ಕಢಯ	ಕಢಯ್	koddhoi
15.	ण	ಣ	तण	ತಣ	ತಣ್	tonn
			कण	ಕಣ	ಕಣ್	konn
			भाण	ಭಾಣ	ಭಾಣ್	bhann
			कांकण	ಕಾಂಕಣ	ಕಾಂಕಣ್	kankonn
			धांकण	ಧಾಂಕಣ	ಧಾಂಕಣ್	dhankonn
16.	त	ತ	तळें	ತಳೆಂ	ತಳೆಂ	tollem
			तयार	ತಯಾರ	ತಯಾರ್	toiar
			तप	ತಪ	ತಪ್	top
			तर	ತರ	ತರ್	tôr
			तकली	ತಕಲೀ	ತಕ್ಲಿ(ಃ)	tokli
17.	थ	ಥ	लाथ	ಲಾಥ	ಲಾಥ್	lath
			मंथन	ಮಂಥನ	ಮಂಥನ್	monthon
			थंडाय	ಥಂಡಾಯ	ಥಂಡಾಯ್	thonddai
18.	द	ದ	दया	ದಯಾ	ದಯಾ	doia
			दर	ದರ	ದರ್	dor
			दलाल	ದಲಾಲ	ದಲಾಲ್	dolal
			दर्या	ದರ್ಯಾ	ದರ್ಯಾ	doria
			दयाळ	ದಯಾಳ	ದಯಾಳ್	doiall
19.	ध	ಧ	धन	ಧನ	ಧನ್	dhon
			धग	ಧಗ	ಧಗ್	dhog
			धरप	ಧರಪ	ಧರಪ್	dhorop
			धर्म	ಧರ್ಮ	ಧರ್ಮ್	dhorm

			ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯಾರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
20.	न	ನ	नकार	ನಕಾರ	ನಕಾರ್	nokar
			नाख	ನಾಖ	ನಾಖ್	nakh
			नगर	ನಗರ	ನಗರ್	nogor
			नळो	ನಳೊ	ನಳೊ	nollo
			नशीब	ನಶೀಬ	ನಶೀಬ್	noxib
21.	प	ಪ	पणस	ಪಣಸ	ಪಣಸ್	ponnos
			पतंग	ಪತಂಗ	ಪತಂಗ್	potong
			पंगत	ಪಂಗತ	ಪಂಗತ್	pongot
			पगार	ಪಗಾರ	ಪಗಾರ್	pogar
			पगडी	ಪಗಡೀ	ಪಗ್ಡಿ	pogddi
22.	फ	ಫ	फट	ಫಟ	ಫಟ್	fot
			फळ	ಫಳ	ಫಳ್	foll
			फकीर	ಫಕೀರ	ಫಕೀರ್	fokîr
			फसप	ಫಸಪ	ಫಸಪ್	fosop
			साफ	ಸಾಫ	ಸಾಫ್	saf
23.	ब	ಬ	बकरो	ಬಕರೊ	ಬಕ್ರೊ	bokro
			बदल	ಬದಲ	ಬದಲ್	bodol
			बरो	ಬರೊ	ಬರೊ	boro
			बळ	ಬಳ	ಬಳ್	boll
			बली	ಬಲೀ	ಬಲಿ(ಃ)	boli
24.	भ	ಭ	भट	ಭಟ	ಭಟ್	bhott
			भक्त	ಭಕ್ತ	ಭಕ್ತ್	bhokt
			भंगी	ಭಂಗೀ	ಭಂಗಿ	bhongi
			भंडारी	ಭಂಡಾರೀ	ಭಂಡಾರಿ(ೀ)	bhonddari
			भयण	ಭಯಣ	ಭಯ್ಣ್	bhoinn

			ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಣ್ಕಾರ್	ಆವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
25.	म	ಮ	महान	ಮಹಾನ	ಮಹಾನ್	mhan
			मत	ಮತ	ಮತ್	mot
			मनीस	ಮನೀಸ	ಮನಿಸ್ (ಮನೀಸ್)	monis
			मरण	ಮರಣ	ಮರಣ್	moronn
			मसालो	ಮಸಾಲೊ	ಮಸಾಲೊ	mosalo
26.	य	ಯ	यजमान	ಯಜಮಾನ	ಯಜ್ಮಾನ್	iozman
			यश	ಯಶ	ಯಶ್	iox
			साय	ಸಾಯ	ಸಾಯ್	sai
			वाय	ವಾಯ	ವಾಯ್	vai
27.	र	ರ	रगत	ರಗತ	ರಗತ್	rogot
			रचणार	ರಚಣಾರ	ರಚ್ಣಾರ್	rochnnar
			रवी	ರವೀ	ರವಿ(ೀ)	rovi
			रत्न	ರತ್ನ	ರತ್ನ್	rotn
			रस	ರಸ	ರಸ್	ros
28.	ल	ಲ	लग्न	ಲಗ್ನ	ಲಗ್ನ್	logn
			लज	ಲಜ	ಲಜ್	loz
			लता	ಲತಾ	ಲತಾ	lota
			ललीत	ಲಲೀತ	ಲಲಿ(ೀ)ತ್	lolit
			लास	ಲಾಸ	ಲಾಸ್	las
29.	व	ವ	वचन	ವಚನ	ವಚನ್	vochon
			वच	ವಚ	ವಚ್	voch
			वर्ग	ವರ್ಗ	ವರ್ಗ್	vorg
			वरस	ವರಸ	ವರಸ್ (ವರ್ಸ್)	voros
			वसती	ವಸತೀ	ವಸತಿ(ೀ) (ವಸ್ತಿ)	vosoti (vosti)

			ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
30.	श	ಶ	शक्ती	ಶಕ್ತೀ	ಶಕ್ತಿ	xokti
			शब्द	ಶಬ್ದ	ಶಬ್ದ್	xobd
			शपथ	ಶಪಥ	ಶಪಥ್	xopoth
			शरबत	ಶರಬತ	ಶರ್ಬತ್ (ಶರ್ಬ್ತ್)	xorbot
			शकुन	ಶಕುನ	ಶಕುನ್	xokun
31.	ष	ಷ	षटकोण	ಷಟಕೋಣ	ಷಟ್ಕೋಣ್	xottkonn
			वृषभ	ವೃಷಭ	ವೃಷಭ್	vroxob
32.	स	ಸ	सत	ಸತ	ಸತ್	sot
			समास	ಸಮಾಸ	ಸಮಾಸ್	somas
			सरळ	ಸರಳ	ಸರಳ್	soroll
			सरकार	ಸರಕಾರ	ಸರಕಾರ್ (ಸರ್ಕಾರ್)	sorkar
			सदां	ಸದಾಂ	ಸದಾಂ	sodam
33.	ह	ಹ	हठ	ಹಠ	ಹಠ್	hotth
			हमाल	ಹಮಾಲ	ಹಮಾಲ್	homal
34.	ळ	ಳ	कमळ	ಕಮಳ	ಕಮಳ್	komoll
			चितळ	ಚಿತಳ	ಚಿತಳ್	chitoll
			मूळ	ಮೂಳ	ಮೂಳ್	mûll
			पाळ	ಪಾಳ	ಪಾಳ್	pall
			अुथळ	ಉಥಳ	ಉಥಳ್	utholl
35.	क्ष	ಕ್ಷ	क्षण	ಕ್ಷಣ	ಕ್ಷಣ್	kxonn
			क्षमा	ಕ್ಷಮಾ	ಕ್ಷಮಾ	kxoma
			पक्ष	ಪಕ್ಷ	ಪಕ್ಷ್	pokx
			क्षत्रीय	ಕ್ಷತ್ರೀಯ	ಕ್ಷತ್ರಿ(ೀ)ಯ್	kxotria
36.	ज्ञ	ಜ್ಞ	यज्ञ	ಯಜ್ಞ	ಯಜ್ಞ್	thojn
			तज्ञ	ತಜ್ಞ	ತಜ್ಞ್	tojn

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯಾರ್	ಆವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೋಮಿ
क्+अ=क	ಕ	कर	ಕರ	ಕರ್	kor (kór)
क्+आ=का	ಕಾ	कावळो	ಕಾವಳೊ	ಕಾವ್ಳೊ	kavllo
क्+इ=कि	ಕಿ	किडो	ಕಿಡೊ	ಕಿಡೊ	kiddo
क्+ई=की	ಕೀ	कीर	ಕೀರ	ಕೀರ್	kîr
क्+उ=कु	ಕು	कुवाळो	ಕುವಾಳೊ	ಕುವಾಳೊ	kûvallo
क्+ऊ=कू	ಕೂ	कूड	ಕೂಡ	ಕೂಡ್	kûdd
क्+ए=के	ಕೆ	केळें	ಕೆಳೆಂ	ಕೆಳೆಂ	kellem
क्+ऐ=कै	ಕೈ	कैदी	ಕೈದೀ	ಕೈದಿ(ೀ)	koidi
क्+ओ=को	ಕೊ	कोलो	ಕೊಲೊ	ಕೊಲೊ	kolo
क्+औ=कौ	ಕೌ	कौतूक	ಕೌತೂಕ	ಕೌತುಕ್	koutuk
क्+ऋ=कृ	ಕೃ	कृषी	ಕೃಷೀ	ಕೃಷೀ, ಕೃಷಿ	krixi
क्+अं=कं	ಕಂ	कंदील	ಕಂದೀಲ	ಕಂದೀಲ್	kondil
क+ऋ=कृ	ಕೃ	कृपा	ಕೃಪಾ	ಕೃಪಾ	kripa
क+क=क्क	ಕ್ಕ	अक्कल	ಅಕ್ಕಲ	ಅಕ್ಕಲ್	okkol
क+त=क्त	ಕ್ತ	मुक्त	ಮುಕ್ತ	ಮುಕ್ತ್	mukt
क+म=क्म	ಕ್ಮ	रुक्मिणी	ರುಕ್ಮಿಣೀ	ರುಕ್ಮಿಣೀ	rukminni
क+य=क्य	ಕ್ಯ	वाक्य	ವಾಕ್ಯ	ವಾಕ್ಯ್	vakia
क+र=क्र	ಕ್ರ	क्रम	ಕ್ರಮ	ಕ್ರಮ್	krom’
क+ल=क्ल	ಕ್ಲ	क्लास	ಕ್ಲಾಸ	ಕ್ಲಾಸ್	klas
क+व=क्व	ಕ್ವ	पक्वान्न	ಪಕ್ವಾನ್ನ	ಪಕ್ವಾನ್ನ್	pokvan’n
ख+य=ख्य	ಖ್ಯ	ख्यात	ಖ್ಯಾತ	ಖ್ಯಾತ್	khiat
ग+ऋ=गृ	ಗೃ	गृहस्थ	ಗೃಹಸ್ಥ	ಗೃಹಸ್ಥ್	grihosth
ग+ध=ग्ध	ಗ್ಧ	मुग्ध	ಮುಗ್ಧ	ಮುಗ್ಧ್	mugdh
ग+न=ग्न	ಗ್ನ	लग्न	ಲಗ್ನ	ಲಗ್ನ್	logn
ग+र=ग्र	ಗ್ರ	ग्रंथ	ಗ್ರಂಥ	ಗ್ರಂಥ್	gronth
ग+ल=ग्ल	ಗ್ಲ	रिग्ललो	ರಿಗ್ಲಲೊ	ರಿಗ್ಲಲೊ	riglolo
घ+न=घ्न	ಘ್ನ	विघ्न	ವಿಘ್ನ	ವಿಘ್ನ್	vighn
च+च=च्च	ಚ್ಚ	कच्चो	ಕಚ್ಚೊ	ಕಚ್ಚೊ	kochcho

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯರ್	ಆದ್ವಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
च+छ=च्छ	ಚ್ಛ	स्वच्छ	ಸ್ವಚ್ಛ	ಸ್ವಚ್ಛ್	svochchh
ज+ज=ज्ज	ಜ್ಜ	सज्जन	ಸಜ್ಜನ	ಸಜ್ಜನ್	sozzon
ज+य=ज्य	ಜ್ಯ	ज्योति	ಜ್ಯೋತಿ	ಜ್ಯೋತಿ	jioti
ज+र=ज्र	ಜ್ರ	वज्र	ವಜ್ರ	ವಜ್ರ್	vozr
ज+व=ज्व	ಜ್ವ	उज्वाड	ಉಜ್ವಾಡ	ಉಜ್ವಾಡ್	uzvadd
ट+ट=ट्ट	ಟ್ಟ	सट्टो	ಸಟ್ಟೊ	ಸಟ್ಟೊ	sott'tto
ट+य=टय	ಟ್ಯ	पेटयाक	ಪೆಟ್ಯಾಕ್	ಪೆಟ್ಯಾಕ್	petteak
ट+र=ट्र	ಟ್ರ	ट्रंक	ಟ್ರಂಕ	ಟ್ರಂಕ್	ttronk
ठ+ठ=ठ्ठ	ಠ್ಠ	विठ्ठल	ವಿಠ್ಠಲ	ವಿಠ್ಠಲ್	vithththol
ड+ड=ड्ड	ಡ್ಡ	हेड्ड	ಹೆಡ್ಡ	ಹೆಡ್ಡ್	hedd'dd
ड+य=डय	ಡ್ಯ	घडयाळ	ಘಡಯಾಳ	ಘಡ್ಯಾಳ್	ghoddiall
ड+र=ड्र	ಡ್ರ	ड्रायवर	ಡ್ರಾಯವರ	ಡ್ರಾಯ್ವರ್	ddraivor
ण=ण=ण्ण	ಣ್ಣ	वाखाण्णी	ವಾಖಾಣ್ಣಿ	ವಾಖಾಣ್ಣಿ	vakhann'nni
ण+य=ण्य	ಣ್ಯ	पुण्यान	ಪುಣ್ಯಾನ	ಪುಣ್ಯಾನ್	punnean
ण+व=ण्व	ಣ್ವ	कण्वट	ಕಣ್ವಟ	ಕಣ್ವಟ್	konnvott
त+ऋ=तृ	ತೃ	तृप्ती	ತೃಪ್ತೀ	ತೃಪ್ತಿ	tripti
त+क=त्क	ತ್ಕ	सत्कार	ಸತ್ಕಾರ	ಸತ್ಕಾರ್	sotkar
त+त=त्त	ತ್ತ	पत्तो	ಪತ್ತೊ	ಪತ್ತೊ	pot'to
त+थ=त्थ	ತ್ಥ	पुनरुत्थान	ಪುನರುತ್ಥಾನ	ಪುನರುತ್ಥಾನ್	punorut'than
त+न=त्न	ತ್ನ	पत्नी	ಪತ್ನೀ	ಪತ್ನೀ	potni
त+प=त्प	ತ್ಪ	सत्पुत्र	ಸತ್ಪುತ್ರ	ಸತ್ಪುತ್ರ್	sotputr
त+म=त्म	ತ್ಮ	आत्मो	ಆತ್ಮೊ	ಆತ್ಮೊ	atmo
त+य=त्य	ತ್ಯ	सत्य	ಸತ್ಯ	ಸತ್ಯ	sotia
त+र=त्र	ತ್ರ	पत्र	ಪತ್ರ	ಪತ್ರ (ಪತ್ರ್)	potr
त+व=त्व	ತ್ವ	सत्व	ಸತ್ವ	ಸತ್ವ (ಸತ್ವ್)	sotv
त+स=त्स	ತ್ಸ	मत्सर	ಮತ್ಸರ	ಮತ್ಸರ್	motsor
थ+य=थ्य	ಥ್ಯ	माथ्यार	ಮಾಥ್ಯಾರ	ಮಾಥ್ಯಾರ್	mathear
थ+व=थ्व	ಥ್ವ	पृथ्वी	ಪೃಥ್ವೀ	ಪೃಥ್ವೀ	prthvi(prithvi)

ದೇವನಾಗರಿ			ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್	ಆವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
द+ऋ=दृ	ದೃ	दृश्य	ದೃಶ್ಯ	ದೃಶ್ಯ	drixia
द+द=द्द	ದ್ದ	मुद्दो	ಮುದ್ದೊ	ಮುದ್ದೊ	mud'do
द+र=द्र	ದ್ರ	मुद्रा	ಮುದ್ರಾ	ಮುದ್ರಾ	mudra
द+व=द्व	ದ್ವ	द्वार	ದ್ವಾರ	ದ್ವಾರ್	dvar
ध+ऋ=धृ	ಧೃ	धृतराष्ट्र	ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ	ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ	dhrtoraxttr (dhritoraxttr)
ध+य=ध्य	ಧ್ಯ	माद्यमीक	ಮಾಧ್ಯಮೀಕ	ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್	madhiomik
ध+र=ध्र	ಧ್ರ	ध्रव	ಧ್ರುವ	ಧ್ರುವ್	dhrov
ध+व=ध्व	ಧ್ವ	ध्वज	ಧ್ವಜ	ಧ್ವಜ್	dhvoj
न+ऋ=नृ	ನೃ	नृत्य	ನೃತ್ಯ	ನೃತ್ಯ	nritia ′
न+न=न्न	ನ್ನ	केन्ना	ಕೆನ್ನಾ	ಕೆನ್ನಾ	ken'na
न+म=न्म	ನ್ಮ	अुन्मत	ಉನ್ಮತ	ಉನ್ಮತ್	un'mot
न+य=न्य	ನ್ಯ	न्याय	ನ್ಯಾಯ	ನ್ಯಾಯ್	niai
न+व=न्व	ನ್ವ	अन्वय	ಅನ್ವಯ	ಅನ್ವಯ್	on'voi
न+ह=न्ह	ನ್ಹ	न्हाण	ನ್ಹಾಣ	ನ್ಹಾಣ್	nhann
प+ऋ=पृ	ಪೃ	पृथ्वी	ಪೃಥ್ವೀ	ಪೃಥ್ವೀ	prithvi
प+त=प्त	ಪ್ತ	सप्त	ಸಪ್ತ	ಸಪ್ತ	sopt
प+न=प्न	ಪ್ನ	स्वप्न	ಸ್ವಪ್ನ	ಸ್ವಪ್ನ್	svopn
प+प=प्प	ಪ್ಪ	अप्पाजी	ಅಪ್ಪಾಜೀ	ಅಪ್ಪಾಜೀ	oppaji
प+य=प्य	ಪ್ಯ	प्यार	ಪ್ಯಾರ	ಪ್ಯಾರ್	pear
प+र=प्र	ಪ್ರ	प्रश्न	ಪ್ರಶ್ನ	ಪ್ರಶ್ನ್	proxn
प+स=प्स	ಪ್ಸ	अप्सरा	ಅಪ್ಸರಾ	ಅಪ್ಸರಾ	opsora
फ+र=फ्र	ಫ್ರ	फ्रेंच	ಫ್ರೆಂಚ	ಫ್ರೆಂಚ್	french
ब+ऋ=बृ	ಬೃ	बृहत	ಬೃಹತ	ಬೃಹತ್	brihot
ब+द=ब्द	ಬ್ದ	शब्द	ಶಬ್ದ	ಶಬ್ದ್	xobd
व+ब=ब्ब	ಬ್ಬ	डब्बो	ಡಬ್ಬೊ	ಡಬ್ಬೊ	ddobbo
ब+य=ब्य	ಬ್ಯ	आंब्याचो	ಆಂಬ್ಯಾಚೊ	ಆಂಬ್ಯಾಚೊ	ambeacho
ब+र=ब्र	ಬ್ರ	ब्राह्मण	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್	brahmonn

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷ್ಯಾರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
भ+य=भ्य	ಭ್ಯ	अभ्यन्तर	ಅಭ್ಯಂತರ	ಅಭ್ಯಂತರ್	obhiontor
भ+र=भ्र	ಭ್ರ	भ्रष्ट	ಭ್ರಷ್ಟ	ಭ್ರಷ್ಟ್	bhroxtt
म+ऋ=मृ	ಮೃ	अमृत	ಅಮೃತ	ಅಮೃತ್	omrt(omrit)
म+म=म्म	ಮ್ಮ	सम्मत	ಸಮ್ಮತ	ಸಮ್ಮತ್	sommot
म+य=म्य	ಮ್ಯ	अगम्य	ಅಗಮ್ಯ	ಅಗಮ್ಯ	ogomia
म+र=म्र	ಮ್ರ	नम्र	ನಮ್ರ	ನಮ್ರ(ನಮ್ರ್)	nomr
म+ल=म्ल	ಮ್ಲ	आम्ल	ಆಮ್ಲ	ಆಮ್ಲ (ಆಮ್ಲ್)	aml
म+ह=म्ह	ಮ್ಹ	म्हळयार	ಮ್ಹಳ್ಯಾರ	ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್	mhollear
र+क=र्क	ರ್ಕ	तर्क	ತರ್ಕ	ತರ್ಕ(ತರ್ಕ್)	tork
र+ख=र्ख	ರ್ಖ	मूर्ख	ಮೂರ್ಖ	ಮೂರ್ಖ (ಮೂರ್ಖ್)	mûrkh
र+ग=र्ग	ರ್ಗ	सर्ग	ಸರ್ಗ	ಸರ್ಗ (ಸರ್ಗ್)	sorg
र+घ=र्घ	ರ್ಘ	दीर्घ	ದೀರ್ಘ	ದೀರ್ಘ(ದೀರ್ಘ್)	dîrgh
र+च=र्च	ರ್ಚ	अर्चक	ಅರ್ಚಕ	ಅರ್ಚಕ್	orchok
र+ज=र्ज	ರ್ಜ	अर्ज	ಅರ್ಜ	ಅರ್ಜ(ಅರ್ಜ್)	orz
र+त=र्त	ರ್ತ	कर्तव्य	ಕರ್ತವ್ಯ	ಕರ್ತವ್ಯ್	kortovia
र+थ=र्थ	ರ್ಥ	अर्थ	ಅರ್ಥ	ಅರ್ಥ್	orth
र+द=र्द	ರ್ದ	दर्द	ದರ್ದ	ದರ್ದ್	dord
र+ध=र्ध	ರ್ಧ	अर्ध	ಅರ್ಧ	ಅರ್ಧ್	ordh
र+न=र्न	ರ್ನ	हॉर्न	ಹೊರ್ನ	ಹೊರ್ನ್	horn
र+प=र्प	ರ್ಪ	अर्पण	ಅರ್ಪಣ	ಅರ್ಪಣ್	orponn
र+भ=र्भ	ರ್ಭ	गर्भ	ಗರ್ಭ	ಗರ್ಭ (ಗರ್ಭ್)	gorbh
र+म=र्म	ರ್ಮ	कर्म	ಕರ್ಮ	ಕರ್ಮ್	korm
र+य { -र्य	ರ್ಯ	सुर्या	ಸುರ್ಯಾ	ಸುರ್ಯಾ	suria
} य	ರ‍್ಯ	वारयार	ವಾರ‍್ಯಾರ	ವಾರ‍್ಯಾರ್	varcar
र+ल=र्ल	ರ್ಲ	दुर्लक्ष	ದುರ್ಲಕ್ಷ	ದುರ್ಲಕ್ಷ್	durlokx
र+ष=र्ष	ರ್ಷ	शीर्षक	ಶೀರ್ಷಕ	ಶೀರ್ಷಕ್	xîrxok
र+श=र्श	ರ್ಶ	स्पर्श	ಸ್ಪರ್ಶ	ಸ್ಪರ್ಶ್	sporx

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
र+ह=रह	ರ್ಹ	करहाड–	ಕರ್ಹಾಡ	ಕರ್ಹಾಡ್	korhadd
र+उ=रु	ರು	रुमाल	ರುಮಾಲ	ರುಮಾಲ್	rumal
र+ऊ=रू	ರೂ	रूप	ರೂಪ	ರೂಪ್	rûp
ल+क=ल्क	ಲ್ಕ	अुल्का	ಉಲ್ಕಾ	ಉಲ್ಕಾ	ulka
ल+त=ल्त	ಲ್ತ	आल्तार	ಆಲ್ತಾರ	ಆಲ್ತಾರ್	altar
ल+द=ल्द	ಲ್ದ	काल्द	ಕಾಲ್ದ	ಕಾಲ್ದ್	kald
ल+प=ल्प	ಲ್ಪ	कल्पना	ಕಲ್ಪನಾ	ಕಲ್ಪನಾ	kolpona
ल+य=ल्य	ಲ್ಯ	अमूल्य	ಅಮೂಲ್ಯ	ಅಮೂಲ್ಯ	omûlia
ल+ल=ल्ल	ಲ್ಲ	गल्ली	ಗಲ್ಲೀ	ಗಲ್ಲೀ	gol'li
ल+ह=ल्ह	ಲ್ಹ	ल्हान	ಲ್ಹಾನ	ಲ್ಹಾನ್	lhan
व+ऋ=वृ	ವೃ	वृक्ष	ವೃಕ್ಷ	ವೃಕ್ಷ್	vrokx
व+य=व्य	ವ್ಯ	व्यवहार	ವ್ಯವಹಾರ	ವ್ಯವಹಾರ್	vevhar
व+र=व्र	ವ್ರ	व्रत	ವ್ರತ	ವ್ರತ್	vrot
व+व=व्व	ವ್ವ	नव्वद	ನವ್ವದ	ನವ್ವದ್	novvod
व+ह=व्ह	ವ್ಹ	व्हाळ	ವ್ಹಾಳ	ವ್ಹಾಳ್	vhall
ष+क=ष्क	ಷ್ಕ	पुष्कळ	ಪುಷ್ಕಳ	ಪುಷ್ಕಳ್	puxkoll
ष+ट=ष्ट	ಷ್ಟ	पुष्टी	ಪುಷ್ಟೀ	ಪುಷ್ಟೀ	puxtti
ष+ठ=ष्ठ	ಷ್ಠ	श्रेष्ठ	ಶ್ರೇಷ್ಠ	ಶ್ರೇಷ್ಠ್	xrextth
ष+ण=ष्ण	ಷ್ಣ	विष्णू	ವಿಷ್ಣೂ	ವಿಷ್ಣೂ	vixnnu
ष+प=ष्प	ಷ್ಪ	पुष्प	ಪುಷ್ಪ	ಪುಷ್ಪ್	puxp
ष+फ=ष्फ	ಷ್ಫ	निष्फळ	ನಿಷ್ಫಳ	ನಿಷ್ಫಳ್	nixfoll
ष+म=ष्म	ಷ್ಮ	चष्मा	ಚಷ್ಮಾ	ಚಷ್ಮಾ	choxma
ष+य=ष्य	ಷ್ಯ	विष्यांत	ವಿಷ್ಯಾಂತ	ವಿಷ್ಯಾಂತ್	vixeant
श+ऋ=शृ	ಶೃ	शृंगार	ಶೃಂಗಾರ	ಶೃಂಗಾರ್	xringar
श+च=श्च	ಶ್ಚ	निश्चल	ನಿಶ್ಚಲ	ನಿಶ್ಚಲ್	nixchol
श+न=श्न	ಶ್ನ	प्रश्न	ಪ್ರಶ್ನ	ಪ್ರಶ್ನ್	proxn
श+म=श्म	ಶ್ಮ	श्मशान	ಶ್ಮಶಾನ	ಶ್ಮಶಾನ್	smoxan
श+र=श्र	ಶ್ರ	विश्रांती	ವಿಶ್ರಾಂತೀ	ವಿಶ್ರಾಂತಿ	vixranti

		ದೇವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ ಅಕ್ಷರ್	ಆಮ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್	ರೊಮಿ
श+ल-श्ल	ಶ್ಲ	श्लोक	ಶ್ಲೋಕ	ಶ್ಲೋಕ್	xlôk
श+व=श्व	ಶ್ವ	विश्व	ವಿಶ್ವ	ವಿಶ್ವ್	vixv
स+ऋ=सृ	ಸೃ	सृष्टी	ಸೃಷ್ಟೀ	ಸೃಷ್ಟೀ	xrixtti
स+क-स्क	ಸ್ಕ	सुस्कार	ಸುಸ್ಕಾರ	ಸುಸ್ಕಾರ್	suskar
स+ट=स्ट	ಸ್ಟ	मास्टर	ಮಾಸ್ಟರ	ಮಾಸ್ಟರ್	masttor
स+त=स्त	ಸ್ತ	स्तन	ಸ್ತನ	ಸ್ತನ	ston
स+थ-स्थ	ಸ್ಥ	स्थल	ಸ್ಥಲ	ಸ್ಥಲ್	sthol
स+न-स्न	ಸ್ನ	स्नेह	ಸ್ನೇಹ	ಸ್ನೇಹ್	sneh
स+प+स्प	ಸ್ಪ	स्पर्शं	ಸ್ಪರ್ಶ	ಸ್ಪರ್ಶ್	sporx
स+फ=स्फ	ಸ್ಫ	स्फटीक	ಸ್ಫಟೀಕ	ಸ್ಫಟೀಕ್	sfottik
स+म-स्म	ಸ್ಮ	स्मरण	ಸ್ಮರಣ	ಸ್ಮರಣ್	smoronn
स+य-स्य	ಸ್ಯ	हास्य	ಹಾಸ್ಯ	ಹಾಸ್ಯ	hasia
ह+ऋ-हृ	ಹೃ	हृदय	ಹೃದಯ	ಹೃದಯ್	hridoi
ह+म-ह्म	ಹ್ಮ	ब्राह्मण	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್	brahmonn
ह+य-ह्य	ಹ್ಯ	बाह्य	ಬಾಹ್ಯ	ಬಾಹ್ಯ	bahia
ळ+य-ळय	ಳ್ಯ	दोळयार	ದೊಳ್ಯಾರ	ದೊಳ್ಯಾರ್	dollear
ळ+ळ-ळळ	ಳ್ಳ	कळळें	ಕಳ್ಳೆಂ	ಕಳ್ಳೆಂ	koll'llem
क्ष+य-क्ष्य	ಕ್ಷ್ಯ	लक्ष्य	ಲಕ್ಷ್ಯ	ಲಕ್ಷ್ಯ (ಲಕ್ಷ್ಯ)	lokx

9. ಅನುಸ್ವಾರ್(ಂ) ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತ್— ಹ್ಯೆ ಬಾಬ್ತಿನ್ ಖೆರಿತ್ ಸೂಚನಾಂ

(1) ಅನುಸ್ವಾರಾಚೆಂ ಮಹತ್ವ್:

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರಾಕ್ ಏಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆಸಾ. ಏಕ್ತ್ಯಾ—ಏಂಕ್ತ್ಯಾ: ಘಾಟ್—ಘಾಂಟ್: ವಾಟ್—ವಾಂಟ್...... ಅಸಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಅನುಸ್ವಾರಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಉತ್ರಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ವೆಗಳೊ ಜಾತಾ. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ತೊ ಏಕಾ ಅಕ್ಷರಾಚೊ ಜಾಗೊ ಭರ್ತಾ ದೆಖೂನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಛಾಪ್ಣಾರಾಂಕ್ ತೊ ಗಳೊವ್ನ್ ವಚೆಂ ಹಳು ಕರ್ಚಿ ಆತುರಾಯ್ ಆಸ್ತಾ. ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ತೊ ಲ್ಹಾನಾಂತ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಅಕ್ಷರ್ ಸುದಾಂ ನ್ಹಯ್; ಅಣುರುಪಾಚೊ ಬಿಂದು ತೊ; ಝುರೂನ್ ಝುರೂನ್ ದಿಸನಾ ತಿತ್ಲೊ ಲ್ಹಾನ್ ಜಾಲಾ. ತೊ ಖಬರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಗಳ್ತಾ. ನಾಕಾ ಜಾಲ್ಲೆಕಡೆ ದಿಸ್ತಾ. ದೈನಿಕ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಬರ್ಪಾಂತ್ ತಾಚೊ ಸಡಿಲಾಯೆನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪರ್ವಾ ನಾ. ತರಿಪುಣ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚ್ಯಾ. ಜಪ್ ಕರೂನ್ ಶಿಕೊವ್ಚ್ಯಾಂ ಆನಿ ಶಿಕ್ಚ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ತೊ ಗರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಆಜ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ಜಾಯ್ತಿ ಘುಸ್ಪಡ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಪಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ. ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ಭಾಶೆಕ್ ಶುದ್ಧ್ ಆನಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ದಿವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಖೆರಿತ್ ನೆಮ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮೆಸ್ತ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆತಾತ್. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಶೆಪರಿ ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್‌ಯ್ ನಾಕ್ಯಾಂ ಉಚ್ಚಾರಾಂನಿ ಭರ್‍ಲಿ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್. ಪುಣ್ ತೀ 'ನಾಕ್ ಕಾತ್ರಿ ಶಿಂಬ್ರಿ ಭಾಸ್' (Nasal brogue) ನ್ಹಯ್. ದೆಖೂನ್ ನಾಕಾ ಘುಯ್ನ್ನರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘಾಲೂನ್ ತಿಚೆಂ ಸುರೂಪ್ ಭಂಗಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಹೊ ವಿಶಯ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಯೆನ್ ವಿಸ್ಲೂನ್ ಪಳೆತಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮನಾಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಹಾಂಗಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಗ್ರಂಥಾಂತ್‌ಚ್ ಖೆರಿತ್ ನೆಮಾಂಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ತೊ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಹೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಘೆವ್ನ್ ತರುಣ್ ಬರೊಪ್ಪಿ ಆಮ್ಚಿ ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾವ್ತಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಂಪ್ಯೆತಾಂವ್.

(2) **ಮೂಳ್‌ರುಪಾಂತ್ (1. ವಿಭಕ್ತಿ) ಅನುಸ್ವಾರ್:**

ಅನುಸ್ವಾರ್. ಸಬ್ದಾಂತ್ **ಮಧ್ಯಂ** ಯೆಂವ್ಯೆತ್ ವಾ **ಸೊಂಪ್ಯಾರ್** ಯೆಂವ್ಯೆತ್. ಸಬ್ದಾಚ್ಯಾ **ಮೂಳ್‌ರುಪಾಂತ್** ತೊ ಮಧ್ಯಂ ಯೆತಾನಾ ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹಾಕಾ ದುಬಾವ್ ನಾ. ತೊ ತಾಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾಂನಿ ತಸೊಚ್ ತಗ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್:

ಹಾಂವ್—ಹಾಂವಂ: ಗಾಂವ್—ಗಾಂವಾಂತ್.

ದೆಂಪ್—ದೆಂಪ್ತಾ. ದೆಂಪ್ಲ್ಯಾ. ದೆಂಪ್ಲೊ. ದೆಂಪ್ತಲೊ. ದೆಂಪ್ಲ್ಯೊ......

ಬಾಂದ್—ಬಾಂದ್ತಾ. ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾ. ಬಾಂದ್ಲೊ. ಬಾಂದ್ತಲೊ.

ಮುಖಾವ್ಲ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡೆ ಪ್ರತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾತ್. ತೆಂಯ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂನಿ ವಾ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ತಗ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್:

ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ (ಎ. ಮಿ.ಚ್ಯಾ ಶಬ್ದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ರುಪಾಂ)	ಗೊಂಯಾಂತ್ (ದಾಲ್ಗಾದಾಚ್ಯಾ ಶಬ್ದ್‌ಕೋಶಾಂತ್ಲಿಂ ರುಪಾಂ)
ಹಾಸ್—ಹಾಸ್ತಾ. ಹಾಸ್ಲೊ.	ಹಾಂಸ್—ಹಾಂಸ್ತಾ. ಹಾಂಸ್ಲೊ.
ಘಾಸ್—ಘಾಸ್ತಾ. ಘಾಸ್ಲೊ.	ಘಾಂಸ್—ಘಾಂಸ್ತಾ. ಘಾಂಸ್ಲೊ.
ಘಾಟ್ (ghat). ಘಾಂಟ್ (bell)	ಘಾಂಟ್ (ghat. bell)
ಘಾಸ್ (a bite).	ಘಾಂಸ್ (a bite). ಘಾಸ್ (trouble).

ಸೊಂಪ್ಯಾಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ಸೊಂಪ್ಯಾಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಗಳ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಸರ್ವನಾಮಾಂ. ತೆಂ—ತಾಕಾ. ತಾಚೆಂ.

ಪ್ರಶ್ನ್ 3. ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ 'ತಾಣೆಂ'.

ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೀ ನಾಂವಾಂ: ರೂಂ. ಗೊರೂಂ. ತಾಂತೆಂ. ಕೆಳೆಂ. ದೆಣೆಂ.
ರೂವಾ. ಗೊರ್ವಾ. ತಾಂತಿಯಾ. ಕೆಳ್ಯಾ. ದೆಣ್ಯಾ.

(3) ಸಾವಾನ್ಯರುಪಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಘಡ್ತಾನಾ ಏಕವಚನಾಂತ್ ನಾಸ್ಲಲೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ.

ದೆಖಿಕ್: ತೆಂ ಮೊಡ್—ತ್ಯಾ ಮೊಡಾನ್/ಮೊಡಾಕ್.

ತೀಂ ಮೊಡಾಂ—ತ್ಯಾ ಮೊಡಾಂನಿ/ಮೊಡಾಂಕ್.

(ತೊ) ಪ್ರೂತ್—ಪುತಾನ್/ಪುತಾಕ್;

(ತೆ) ಪೂತ್—ಪುತಾಂನಿ/ಪುತಾಂಕ್;

ಪುತಾ—ಹೆಂ ಏಕವಚನೀ ಸಾವಾನ್ಯ ರೂಪ್.

ಪುತಾಂ—ಹೆಂ ಅನೇಕವಚನೀ ಸಾವಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ತ್ಯಾತ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ದೆಖೂನ್ ಹಿಂ ಸಾವಾನ್ಯರುಪಾಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂನಿ ಪರ್ಸಾರ್ಕಿಂ ಸಾಂಬಾಳ್ಜೆಂ.

(4) ನಾಕ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಬರಾಬರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ :

ಙ. ಞ. ಣ. ನ, ಮ—ಹಾಂಕಾಂ ನಾಕ್ಯಿಂ ವ್ಯಂಜನಾಂ (Nasal consonants) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಸಲ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ತಾತ್:

(ತೊ): ಮಾಮ್. ವಾಣಿ (Weaver, spider, ಸಾಳಿಯೊ). ಧನಿ, ಮೊನೊ, ಮಹಿನೊ. ಘಾಣೊ. ಮೆಪ್ಣೊ. ಕಾಣೊ. ಕಾನ್. ಮಾನ್, ಬಾಣ್.

(ತೀ) ಮಾಮಿ, ಧನಿನ್, ವ್ಹನಿ. ಕಣ್ಣಿ. ಕಾಣಿ. ಸಾಯ್ಬಿಣ್. ಭಯ್ಣ್. ವ್ಹಾಣ್. ಸೂ[illegible]

(ತೆಂ): ರಾನ್, ಪಾನ್, ಖ[illegible], ಕೊಟ್ಯಾಂಙ್...... ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾನಾ ನಾಕ್ಯೆ ಉಚ್ಚಾರ್ [illegible] ಜಾಯ್. ಪುಣ್ ತೊ ತ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಥ[illegible] ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಖ[illegible] ಅನುಸ್ವಾರ್ ಜೊಡುನ್ ಧನಿಂ, ಮೊನೊಂ. ಘಾಣೊಂ, ಮಾಮಿಂ, ವ್ಹನಿಂ, ಕಾಣಿಂ...... ಆನಿ ಅನೇಕವಚನ್: ಕಾಣಿಯೊಂ. ರಾಣಿಯೊಂ, ಸುನೊಂ, ಭಯ್ಣಿಂ...... ಅಶಿಂ ಬರೊಪ್ಪಿಂ ನ್ಹಯ್. ನಾಕ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ಯ್ ತೇಚ್ ಪರಿಂ ಅನುಸ್ವಾರ್

ಜಾವ್ನ್ ಏಕವಚನೀ ಆನಿ ಅನೇಕವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾಂ ಮಧೆಂ ಫರಕ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ ಫಾವೊ.

(ತೊ) ಮಾಮ್—ಮಾಮಾ।ನ್, ಮಾಮಾ।ಕ್, –ಚೊ

(ತೊ) ಧನಿ—ಧನಿಯಾ।ನ್, –ಕ್, –ಚೊ

(ತೀ) ಕಾಣಿ—ಕಾಣೆಯೆ।ನ್, –ಕ್, –ಚೊ

(ತೆಂ) ಕಾಮ್—ಕಾಮಾ।ನ್, –ಕ್, –ಚೊ

(ತೆ) ಮಾಮ್—ಮಾಮಾಂ।ನಿ, –ಕ್, –ಚೊ

(ತೆ) ಧನಿ—ಧನಿಯಾಂ।ನಿ, –ಕ್, –ಚೊ

(ತ್ಯೊ) ಕಾಣಿಯೊ—ಕಾಣಿಯಾಂ।ನಿ, –ಕ್, –ಚೊ

(ತೀಂ) ಕಾಮಾಂ—ಕಾಮಾಂ।ನಿ, –ಕ್, –ಚೊ.

ಹೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್:

ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ ತೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಅನೇಕ ವಚನಿ-ಸೂಚಕ್ ಕರೂನ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಚೊ ವಗ್ಳೊಂವ್ಕ್ ನಜೊ ತಸೊ ಘಾಗ್ ಪ್ರತ್ಯಯಾಕ್ ಲಿಖೊಂಕ್ ಫಾವೊ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತೊ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಆದಿಂ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ಥಯ್: ಮಾಮಾಂನಿ, ಮಾಮಾಂಕ್, ಮಾಮಾಂಚೊ, ಕಾಮಾಂಕ್, ಕಾಮಾಂಚೊ ಬರಯ್ತಾಂವ್ ತ್ಶೆಂಚ್ ಪುರಿಂ: ಕಾಮಾಂನಿ ಬರೊವ್ನ್ಯೆಂ. 'ಮಾಮಾನಿಂ', 'ಕಾಮಾನಿಂ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಬಹುವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಕಾಮಾಂ, ಮಾಮಾಂ, ಬಿಸ್ಕುಂ (ಕಾತ್ರೆಂ) ಜಾತಾ. ಆನಿ ಬಹುವಚನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಒಳ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳನಾ.

ಬದಲ್ತಿಂ ವಿಶೆಶಣಾಂ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ:

ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಸೊಂಪ್ತಾ ಸ್ವರ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ಬರೊ, ಬರಿ, ಬರೆಂ; ತೊ, ತೀ, ತೆಂ......

ತೆದ್ನಾ ತಾಂಚೊ ಸೊಂಪ್ತಾ ಸ್ವರ್ ಫಕತ್ (ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ) ಪುಡ್ಲ್ಯಾ ಸ್ವರಾನ್: ತೊ, ತೀ, ತೆ, ತ್ಯೊ ವಾ ಸ್ವರಾಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾಗೂನ್: ತೆಂ, ತೀಂ...... ಸೊಂಪ್ತಾ. ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ದುಸ್ರೆಂ ಪಿಂಪ್ಳೆಂಯ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಹೆ ಸ್ವರ್ ಆನಿ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಸಾರ್ಕೆ ಬರಯ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ತೆಂ ನಾಕ್ಯೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಚಾಯ್ತ್ಶಿ ಬರೊವ್ಪಿ ತೀಚ್ ಚಾಲ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾನಾ ತೀ ಘುಸ್ಪಾ ಗೊಂದಳಾಂತ್ ಲೊಳಯ್ತಾತ್.

ತರಿಪುಣ್ ಶೆವ್ಟಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ನಾಕ್ಯೆಂ ಆಸ್ತಾನಾಯ್ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಜಾಂವ್ ಕೇವಲ್ ಸ್ವರ್ ಜಾಂವ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾಗ್ಲೆಲೊ ಸ್ವರ್—ತ್ಯಾಚ್ ನಮೂನ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ದೆಖಿಕ್: ಮೊನೊ. ಮೊನೀ. ಮೊನೆಂ. ಮೊನೆ. ಮೊನ್ಯೊ. ಮೊನೇಂ: ಉಣೊ. ಉಣೀ. ಉಣೆಂ. ಉಣೆ. ಉಣ್ಯೊ. ಉಣೇಂ: ರಿಕಾಮೊ (ಕಾಮ್ ನಾಸ್ಲ್ಲೊ), ರಿಕಾಮಿ, ರಿಕಾಮೆಂ, ರಿಕಾಮೆ......

(5) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ ಬರಾಬರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ಸುರಿ—ಸುರಿಯೊ. ಮೊಲಿ—ಮೊಲಿಯೊ...... ಹ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾ. ತೀಂ ಕೊಣೀಚ್ 'ಸುರಿಯೊಂ'. 'ಮೊಲಿಯೊಂ' ಬರಯ್ನಾತ್. ನಾಕ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾವಾಂಕ್‌ಯ್ ತೊಚ್ ನೇಮ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ: ರಾಣಿ—ರಾಣಿಯೊ. ಕಾಣಿಯೊ. ಮ್ಹಸಿಯೊ. ಮಾಮಿಯೊ. ದೆಖೂನ್ 'ರಾಣಿಯೊಂ' ತಾಚೆಂ ಘಂಗ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ಮ್ಹುಣ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. ತೀಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾನಾ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೊ ನಾಕ್ಯೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ತ್ಯಾ ನಾಕ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಯೆತಾ. ಪುಣ್ ತಾಂಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ 'ಓ'—ಧಾಂಕ್ತೊ. ಉಗ್ತೊ ನ್ಹಯ್. ದೆಖೂನ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ 'ಓ'—ದೀರ್ಘ್ ಬರಯ್ನ್ಯಾರ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ.

(6) ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ಜಾಯ್ತಿಂ ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ 'ಈಂ'. 'ಊಂ'. 'ಏಂ'—ಹ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂ ಆನಿ ಅನುಸ್ವಾರಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ತಾತ್: ಮೊತೀಂ. ತಾರೂಂ. ಸಾರೆಂ...... ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ ತೊ ನಾ. ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ ಆಸಾ. ದೆಖಿಕ್:

ಏಕವಚನ್ :, ರೂಂ—ರುವಾ, ವಾಸ್ರೂಂ—ವಾಸ್ರಾ.

ಅನೇಕವಚನ್: ವಾಸ್ರಾಂ—ವಾಸ್ರಾಂನಿ / ವಾಸ್ರಾಂಕ್ / ಚೊ......

ರುವಾಂ—ರುವಾಂನಿ / ರುವಾಂಕ್ / ಚೊ......

ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ನಾಕ್ಯೆಂ ಆಸ್ತಾನಾಯ್ ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘಾಲೂನ್ ತ್ಯಾ ನಾವಾಂಚೆಂ ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಏಕವಚನ್	ಅನೇಕವಚನ್
(ತೆಂ) ದೆಣೆಂ, ನಿಷ್ಣಂ, ಸುಣೆಂ	(ತೀಂ) ದೆಣೇಂ, ನಿಷ್ಣೀಂ, ಸುಣೇಂ
ದೆಣ್ಯಾ / ನ್, ಕ್, ಚೊ.	ದೆಣ್ಯಾಂ / ನಿ, ಕ್, ಚೊ.

ಅನುಸ್ವಾರ್ ಗಳೊವ್ನ್ ದೆಣೆ. ನಿಷ್ಣೆ. ಸುಣೆ...... ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ 'ಕಾಣೆ. ಮಿಷ್ಣೆ (ತೆ) ಅಸಲ್ಯಾ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನೀ ನಾಮಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಯೆತಾ: ತೊ ಸುಣೊ-ಚೆಂ ಬಹುವಚನ್—ತೆ ಸುಣೆ (dogs). ದೆಣಿ. ನಿಷ್ಣಿ. ಸುಣಿ ಹಾಂಕಾಂ ಕಾಣಿ. ಮಿಷ್ಣಿ. ದೆಂಷ್ಣಿ ಅಸಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನೀ ನಾಮಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಯೆತಾ. ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ "ತೀ" ಜಲ್ಯಾ: ತೀ ಕಾಣಿ. ಮಿಷ್ಣಿ. ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗೀ ಅನೇಕವಚನಾಚ್ಯಾ 'ತೀಂ'ಕ್ ಅನುಸರೂನ್. ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾವ್ನ್. ತೀಂ ದೆಣೆಂ, ನಿಷ್ಣಿಂ...... ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತಾಂಚೆಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ರೂಪ್ ಉಗ್ತೆಂ ಆಸಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ತಾ.

ಮೊನ್ಯಾ 'ಅಸ್' ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ವಿಭಕ್ತಿ-ರುಪಾಂನಿ (ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತೂಯ್) ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘೆತಾತ್. ಪಾಕ್ — ಪಾಕಾಂ. ಕರ್ನ್ — ಕರ್ನಾಂ. ತ್ಶೆಂ ಪುಣಿ: ಘಾಸ್—ಘಾಸಾಂ. ಬಾಸ್—ಬಾಸಾಂ. ರಾನ್—ರಾನಾಂ. ವಾನ್—ವಾನಾಂ. ನಾಮ್—ನಾಮಾಂ. ಕೊಟ್ಯ್ಹಾಳ್—ಕೊಟ್ಯ್ಹಾಳಾಂ......

(7) ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ಪುರುಷ್	ಸರ್ವನಾಮ್ ಪಯ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ	ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ (ಮೂಳ್)	ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂ: ತಿಸ್ರಿ	ಚೊವ್ತಿ	ಸವಿ
1.	ಹಾಂವ್	ಹಾಂ	ಹಾಂವೆಂ		
		ಮಾ	ಮ್ಹಜ್ಯಾನ್	ಮ್ಹಾಕಾ	ಮ್ಹಜೊ
	ಆಮಿ	ಆಮ್	ಆಮಿಂ	ಆಮ್ಕಾಂ	ಆಮ್ಚೊ.
2.	ತೂಂ	ತು	ತುವೆಂ	ತುಕಾ	ತುಜೊ
	ತುಮಿ	ತುಮ್।	ತುಮಿಂ	ತುಮ್ಕಾಂ	ತುಮ್ಚೊ.
3.	ತೊ. ತೆಂ	ತಾ।	ತಾಣೆಂ	ತಾಕಾ	ತಾಚೊ
	ತಿ	ತಿ।	ತಿಣೆಂ	ತಿಕಾ	ತಿಚೊ
	ತೆ. ತ್ಯೊ. ತೀಂ	ತಾಂ।	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಂಚೊ

ಹಾಂವ್ (ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಅಹಮ್') ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಹ' ಆನಿ 'ಮ್' ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂನಿ ದಿಸ್ತಾ. ಹಾಂವಂ (ಮೂಳ್ಚ್ಯಾ ರುಪಾಕ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾವ್ನ್) ಆನಿ ಹೆರಾಂ ವಿಭಕ್ತಿಂನಿ 'ಮ್ಹ' ವಾ 'ಮ್ಹಾ'ಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚೆಂ 'ತೂಂ' ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ತು – ಘೆವ್ನ್ ಹ್ಯಾ 'ದೆಂಟಾಕ್' ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾತ್. ತ್ಶೆಚ್ ಪರಿಂ 'ತೊ' ಆನಿ 'ತೆಂ'ಚೆಂ ತಾ – ಆನಿ 'ತೀ'ಚೆಂ 'ತಿ'।– ಅನೇಕ್‌ವಚನಾಂತ್ ತಾಂ – ಜಾವ್ನ್ ತಾಕಾ ಕುಸಾಂ ಲಾಗ್ತಾತ್: ತಾಂಣಿ. ತಾಂಕಾಂ. ತಾಂಚೊ...... ಅನುಸ್ವಾರ್ ಅನೇಕ್‌ವಚನಾಚ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್‌ಚ್ ಲಾಗ್ತಾ ದೆಖೂನ್ ತೊ 'ತಾ' ಬರಾಬರ್ **ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಜೊಡ್ಚೆ ಆದಿಂ** ಬರೊವ್ಚೊ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ನ್ಹಯ್!

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ 'ಆಮಿ', ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ; ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾವ್ನ್: 'ಆಮಿಂ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವಿಭಕ್ತಿರೂಪ್ ಒಳ್ಖೊಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾತಾ. ತೇಚ್ ಪರಿಂ: ತಾಣೆಂ. ತಿಣೆಂ. ಕೊಣೆಂ ಬರೊವ್ಚೆಂ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ (ತಾಣೆನ್, ಕೊಣೆನ್—ಹಾಂತ್ಲೆಂ) 'ನ್' ಅನುಸ್ವಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ ಪಾವ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್.

ಹಾಂವ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾಂ—**ಹಾಂವೆಂ** ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ.

ಆಮಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾಂವ್—**ಆಮಿಂ** ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ.

ತೊ, ತೀ. ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ—ತಾಣೆಂ. ತಿಣೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ.

ತೆ, ತ್ಯೊ. ತೀಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್—ತಾಂಣಿಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ.

ಶಣೈಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಮತ್ತಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ:

ತಾಂಣೀ. ರಾಮಾಂನೀ. ಗಾಂವಾಂನೀ, ಮುಯಾಂನೀ, ಘರಾಂನೀ...... ಅಶೆಂ ಶೆವಟಾಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಬರಯ್ಜ್ಯಾರ್ ಪಾವ್ತಾ. ಹಾಚಿ ಪ್ರೊಡ್ನಿಪಿ ತೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 42 ಪಾನಾರ್ ದಿತಾ.

ಸರ್ ಭಂಡಾರ್‌ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಮತ್ತಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ:

'ಣೆ'ಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಜೊಡೂನ್: 'ತಾಂಣೇಂ', 'ಹಾಂಣೇಂ' ಬರೊವ್ಚೆಂ. ಪುಣ್ 'ತಾ' ಆನಿ 'ಣೆ' ಮದ್ಲೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ನ್ಹಂಯ್ ಸಗ್ಳೆ ಮಾನೂನ್ ಘೆತಾತ್.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಯಮಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ 11ವೊ ನೇಮ್ ಅಸೊ ಆಸಾ:

ಜಾಂಣೇಃ; ಹಾಂಣೇಃ; ತಾಂಣೇಃ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಫಕತ್ ಪಯಲ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಚೆರ್ ದಿವ್ಚೊ; 'ಣೆ'ಚೆರ್ ದಿವ್ಚೊ ನ್ಹಯ್. (ನಾಕಾ ಉಚ್ಚಾರಾಚ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂಚೆರ್—ದೆಖಿಕ್: ಣ. ನ. ಮ—ಅನುಸ್ವಾರಾಚಿ ಗರಜ್ ನಾ.)

ಮಂಡಳಾನ್ ಹಾಂಗಾ ದಿಲಾಂ ತೆಂ ಕಾರಣ್: ತ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂಚೆರ್ ಅನುಸ್ವಾರಾಚಿ ಗರಜ್ ನಾ: ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಚೆಂ—ಪೂಣೂನ್ ಘೆತ್ಯಾರ್. ನಿಯಮಾಂ ಘಡಿ. ನಿಯಮಾಂ ಉತ್ರಾಂ. (ತೆ) ಆಪ್ರೊಪ್ಲೆ. (ತೆಂ) ಆಪ್ರೊಪ್ಲೆಂ—ಹಾಂಚಿ ಮದೊ. ಫರಕ್ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ದಾಖಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ: ನಿಯಮಾಂ ಉತ್ರಾಂ. ತೆಂ ಆಪ್ರೊಪ್ಲೆ— ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ನಿಶ್ಚಿನ್ ಕೊಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ವ್ಹಾಣತ್?

(8) **ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:**

ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಹಯ್ / ವ್ಹಯ್	ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ನ್ಹಯ್
ಹಾಂವ್ ಆಸಾಂ	ಹಾಂವ್ ನಾಂ
ಆಮಿ ಆಸಾಂವ್	ಆಮಿ ನಾಂವ್
ತೂಂ ಆಸಾಯ್	ತೂಂ ನಾಯ್
ತುಮಿ ಆಸಾತ್	ತುಮಿ ನಾತ್
ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ಆಸಾ	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ನಾ
ತೆ. ತ್ಯೊ. ತೀಂ ಆಸಾತ್	ತೆ. ತ್ಯೊ. ತೀಂ ನಾತ್.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆಸಾ, ತಾಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ನಾ. ಕಾರಣ್ ತೀಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ: ಆಸಾಂ, ಆಸಾ...... ಹ್ಯಾ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂಕ್ 'ನ' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್:

ನ+(ಆಸಾಂ—ಅಹಾಂ—ಆಅಂ) ಅಂ=ನಾಂ.

ನ+(ಆಸಾ—ಆಹಾ—ಆಅ) ಆ=ನಾ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ್ ರಿತೀಕ್ ಲಕ್ಷ್ನ್ ದಿವ್ನ್ ಬರಯ್ತಾನಾ: ತೊ ನಾ, ತೂಂ ನಾಯ್. ತೊ ನಾ, ಆಮಿ ನಾಂವ್, ತುಮಿ, ತೆ ನಾತ್—ಅಶೆಂಚ್ ಬರೊವ್ಚೆಂ.

'ನ್ಹಯ್'ಕ್ ಮದೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ದಿವ್ನ್ 'ನ್ಹಂಯ್' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ 'ನದಿ' (River) ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ.

(9) ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣೀ ರುಪಾಂಚೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ವೇಗ್, ಸರ್ಗ್, ಧ್ಯಾನ್, ಮನ್, ಸಂಸಾರ್...... ಅಸ್ಲಿಂ ನಾಮಾಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಾ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಘಾಲೂನ್ ತಾಂಚೊ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣೀ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾತಾ:

ವೆಗೀಂ, ಸರ್ಗೀಂ, ಧ್ಯಾನೀಂ, ಮನೀಂ, ಸಂಸಾರೀಂ...... ತೆದ್ನಾ ತಾಂಕಾಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾಗ್ತಾ. ತ್ಶೆಚ್ ಪರಿಂ ನೆಣಾರ್ಪಣೀಂ, ಭೊಂವ್ತಣೀಂ, ಸೊಂಪೆಪಣೀಂ, ತಾಂತ್ಲೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಗಳೊವ್ನ್ ನೆಣಾರ್ಪಣಿ, ಸೊಂಪೆಪಣಿ, ಧ್ಯಾನಿ, ಮನಿ, ಸರ್ಗಿ, ಸಂಸಾರಿ...... ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಏಕವಚನೀ ವಾ ವಿಶೆಶಣೀ ರೂಪ್ ಆಸಿ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ; ತಾಂಚೆಂ ರೀತ್, ವೇಳ್, ಸುವಾತ್ ದಾಖೊವ್ಚೀ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣೀ ರೂಪ್ ನಪಯ್ತ್ ಜಾತಾ.

(10) ಥೊಡ್ಯಾ ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ರುಪಾಂಚೊ ಆನಿ ವ ಬರಾಬರ್ ಘುಸ್ತಾ ತೊ ಅನುಸ್ವಾರ್:

ಧಾತೂಕ್ 'ಚೊ, ಚೀ, ಚೆಂ, ಚೆ, ಚ್ಯೊ, ಚೀಂ'—ಹಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ವಿದ್ಯರ್ಥ್ ಘಡ್ತಾತ್. ಮಾಗ್—ಮಾಗ್ಚೊ, ಕರ್—ಕರ್ಚೊ, ಧಾಂವ್—ಧಾಂವ್ಚೊ....

ಧಾತೂ 'ಅಯ್', 'ಆಯ್' ವಾ 'ವ್'ನ್ ವಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾನಾ ವಿದ್ಯರ್ಥೀ ರುಪಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘಾಲ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸಾ:

ಉಲಯ್—ಉಲೊಂವ್ಚೊ, ಬರಯ್—ಬರೊಂವ್ಚೊ, ರಾವ್—ರಾಂವ್ಚೊ, ಜೆವ್—ಜೆಂವ್ಚೊ, ಖಾ—ಖಾಂವ್ಚೊ, ಜಾ—ಜಾಂವ್ಚೊ, ದೀ—ದಿಂವ್ಚೊ, ಧೂ—ಧುಂವ್ಚೊ, ಘೆ—ಘೆಂವ್ಚೊ.

ತರಿಪುಣ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಹೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲೆಖಾ ಭಾಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಭಾಯ್ರ್ ಉಡೊವ್ನ್: ಜೆವ್ಚೊ, ಖಾವ್ಚೊ, ದಿವ್ಚೊ, ಧುವ್ಚೊ, ಘೆವ್ಚೊ...... ಅಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾ ಆನಿ ಅಶೆಂ (ವ್ಯಾ. 153 ಪಾನಾರ್) ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಧಾತುಂಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಆನಿ ತೊಚ್ ನೇಮ್ ಲಾಗು ಕರ್ತಾ.

"ಧಾತೂಕ್ ಏಪ್ರತ್ಯಿ ಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ, 'ಯ' ಸೊಡೂನ್ ಪೂರ್ಣಾ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂತ್ ಕಸಲೊಚ್ ಬದಲ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಖಿಕ್: ಮಾಗ್+ಚೊ-ಮಾಗ್ಚೊ. ಥಾಂಪ್+ಚೊ-ಥಾಂಪ್ಚೊ. 'ಯ'ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂತ್ 'ಯ'ಚೊ 'ವ' ಜಾತಾ. ದೆಖಿಕ್: ರೋಂಯ್+ಚೊ-ರೊಂವ್ಚೊ. ಲಾಯ್+ಚೊ-ಲಾವ್ಚೊ......

ಆ. ಈ. ಊ. ಏ ಆನಿ 'ಐ'ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂಕ್ 'ವ'ಚಿ ಭರ್ ಪಡ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಖಾ+ಚೊ-ಖಾ+ವ+ಚೊ-ಖಾವ್ಚೊ. ಹೇಚ್ ಭಾಶೆನ್ ದಿವ್ಚೊ. ಧುವ್ಚೊ, ಘೆವ್ಚೊ ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್. 'ಐ'ನ್ (ಅಯ್) ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂಕ್ ಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಐ'ಚೊ 'ಓ' ಜಾತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಉಲೈ (ಉಲಯ್)+ಚೊ-ಉಲೊ+ವ+ಚೊ-ಉಲೊವ್ಚೊ.

'ಆಮಿ ಕರುಂಯಾಂ' ಹೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್. ಕರುಂ(ಕ್)+ಯಾ—ಹೀಂ ದೊನೀಯ್ ಜೊಡೂನ್ 'ಕರುಂಯಾ' ಜಾತಾ. ತಾಕ್ತೀನ್ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಅನುಸ್ವಾರಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಯೆತಾ ಜಾಯ್ತ್. ತೆದ್ನಾ 'ಕರ್ಯಾಂ' ವಾ 'ಕಯರ್ಾಂ' ಬರೊವ್ಪ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ. ಪುಣ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ್ ರಿತಿನ್ ಲಕ್ಷ್ ದಿವ್ನ್, ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ 'ಕರುಂಯಾ' ಚಡ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ದಿಸ್ತಾ.

ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಏಕ್ರೂಪಿ ವಾಟೆನ್ ಘಾಲ್ಪ್ಚೆ ಖಾತೀರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾಯ್ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಹೊ ನೇಮ್ ಪಾಳೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಮಿಂಯ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಸೊಡೂನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ 'ಖಾವ್ಚೊ', 'ದಿವ್ಚೊ'...... ಬರೊವ್ಪ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್ 'ತಾಂಣಿ', 'ಹಾಂಣಿ' ಬರೊವ್ಪ್ಚೆಂ ಪೆಂಚ್ ಸೊಂಪೆಂ.

(11) ಧಾತು-ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಅನುಸ್ವಾರ್:

'ಚಲ್ತಾಂ ಚಲ್ತಾಂ ಜಾಲಿ ರಾತ್'. 'ಚಲ್' ಧಾತುಚೆಂ ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೇಶಣ್: 'ಚಲತ್' ಜಾತಾ. ತಾಕಾ 'ಆಂ' ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ (ಚಲತ್+ಆಂ) 'ಚಲ್ತಾಂ' ರೂಪ್ ಜಾಲಾಂ. ಹೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಜಾಯ್. ತಾಕಾ ದುಬಾವ್ ನಾ. ಪುಣ್ 'ಚಲ್ತಾನಾ' ವಾ 'ಚಲ್ತನಾ', 'ಚಲ್ತಾಸ್ತಾನಾ' ವಾ 'ಚಲ್ತಾಸ್ತನಾ' ಅಶಿಂ 'ಚಲತ್' ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೇಶಣಾಕ್ ಆನಾ।ಅನಾ, ಆಸ್ತಾನಾ।ಆಸ್ತನಾ—ಹೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಪ್ರೊ. ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಕೆದ್ನಾ, ಜೆದ್ನಾ. ತೆದ್ನಾ—ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಓಟ್ ಪದ್ಧತ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. ಹಾಂಕಾಯ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾಂವ್ಕ್ ಘಾವೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ ತೊಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾದ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ.

(12) ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂತ್ ಲಿಂಗ್, ವಚನ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರೂಪ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ:

ಜಶೆಂ ನಾಮಾಂಚೊ, ತಶೆಂ ವಿಶೆಶಣಾಂಚೊ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೊಯ್ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ತಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಆನಿ ವಚನ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾ.

ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲಿ ವಳೆರಿ ಸೊಕ್ತ್ಯಾಯೆನ್ ವಿಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಳೆತಚ್—ಹೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜ್ತಲೆಂ:

ನಾಮ್	ವಿಶೆಶಣ್	ಸರ್ವ ನಾಮ್	ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್	ಲಿಂಗ್	ವಚನ್
ಪಾಡೊ/ಕಾಣೊ	ಬರೊ/ಮೊನೊ	ತೊ	ಒ	ಪು.	ಏಕ
ಪಾಡೆ/ಕಾಣೆ	ಬರೆ/ಮೊನೆ	ತೆ	ಎ	ಪು.	ಅನೇಕ
ಪಾಡಿ/ರಾಣಿ	ಬರೀ/ಮೊನಿ	ತೀ	ಈ	ಸ್ತ್ರೀ	ಏಕ
ಪಾಡ್ಯೊ/ರಾಣಿಯೊ	ಬರ್ಯೊ/ಮೊನ್ಯೊ	ತ್ಯೊ	ಇಯೋ	ಸ್ತ್ರೀ	ಅನೇಕ
ಕೆಳೆಂ/ದೆಣೆಂ	ಬರೆಂ/ಮೊನೆಂ	ತೆಂ	ಎಂ	ನಪುಂ.	ಏಕ
ಗೊರೂಂ	ಬರೆಂ/ಮೊನೆಂ	ತೆಂ	ಊಂ	ನಪುಂ.	ಏಕ
ತಾಂತಿಂ	ಬರೆಂ/ಮೊನೆಂ	ತೆಂ	ಈಂ	ನಪುಂ.	ಏಕ
ಕೆಳಿಂ/ದೆಣಿಂ	ಬರೀಂ/ಮೊನೀಂ	ತೀಂ	ಈಂ	ನಪುಂ.	ಅನೇಕ
ಗೊರ್ವಾಂ	ಬರೀಂ/ಮೊನೀಂ	ತೀಂ	ವಾಂ	ನಪುಂ.	ಅನೇಕ
ತಾಂತಿಯಾಂ	ಬರೀಂ/ಮೊನಿಂ	ತೀಂ	ಇಯಾಂ	ನಪುಂ.	ಅನೇಕ

ನಾಮ್‌ಪದ್. ಸರ್ವನಾಮ್, ವಿಶೆಶಣ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣೀ ರುಪಾಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘೆವ್ನ್ ವಾ ಘೆನಾಸ್ತಾನಾ ಕಶಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಕ್ ದಿಸ್ತಾತ್ ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ.

ತಾಣೆಂ (3 ವಿಭಕ್ತಿ) ದಿಲ್ಲೆಂ ದೆಣೆಂ ಉಣೆಂ ಜಾಲೆಂ.

ತಾಂಣಿ (3 ವಿಭಕ್ತಿ ಅನೇಕ) ಕಾಣೆ ಧಾ ಘೆತ್ಲೆ; ಆಟ್ ಆಣೆ ಉಣೆ ಪಡ್ಲೆ.

ಮೊಗರ್ಲ್ಯಾಕ್ ತೆ ಆಟ್ ಆಣೆ ದೆಣೆ (=ದೆವೆ) ಜಾಲೆ.

ಪೊಕ್ಳೆಕ್ ಪಾಂಪ್ಕ್ ಪೊಕ್ಳೆ ಬರಾಬರ್ ಪಾಪ್ಲೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಘೋವ್ ಶಾಣೆ. ನಪ್ಸ್ಯಾಕ್ ಅಪ್ರೊಪ್ಸಿಂ (ನಪುಂಸಕ) ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾತ್ ತಾಜೆ ಪೆಪ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಅಪ್ರೊಪ್ಸಿಂ ದಿತಲ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ನಾಂವ್ ದಿತಾತ್ "ಅಪ್ರೊಪ್ಸ್".

ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಬರೊವ್ಚಾಚಿ ಚಾರ್ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಪಳೊವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ: ಪಯ್. ಪೊಯ್. ಹಹಯ್. ಪಯ್. ಪ್ರಯ್. ಪ್ರೊಯ್. ಪ್ಬಯ್. ಪ್ರೊಯ್. ವ್ಯೆ. ವ್ಯೊ......

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನ್ಹಯ್. ನ್ಹೊಯ್. ನಿಯ್. ನ್ಹೊಯ್, ನ್ಹಂ. ನ್ಹೊಂ. ನಂಯ್. ನುಯ್. ನುಂಯ್. ನೊಯ್. ನೊಂಯ್. ನ್ಯಂ. ನಿಂ. ನ್ಹಿಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇವನಾಗರಿ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ವಿಂಚೂನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಏಕ್‌ರೂಪ್ ಜಡ್ ಘೆಳ್ತಾ: ಪಯ್ ಆನಿ ನ್ಹಯ್ (ನ+ಪಯ್) ಅಪ್ಪಿ ಮದೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಕ್ ಅನು ಸರೂನ್ ಆಮಿ **ವ್ಹಯ್** ಆನಿ **ನ್ಹಯ್** ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾತ್. 'ನಹೀಂ' ಹಿಂದೀ ರೂಪ್.

10. ವ್ಯಂಜನಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್:

'ಚ' ಆನಿ 'ಜ'ಚೆ ಉಚ್ಚಾರ್:

'ಚ' ಆನಿ 'ಜ' ಹ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಚೊ ಕಾನಡಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಏಕ್ ಆನಿ ತೊಚ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ತ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ 'ಇ' 'ಈ' ಆನಿ 'ಎ' 'ಏ' ಹೆ ಸ್ವರ್ ಮೆಳಯ್ತಾನಾ ಮಾತ್ರ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ಚಾಲು ಆಸಾ ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ: ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಆಮಿ ಕಾನಡೀ ಅಕ್ಷರ್‌ಮಾಲಾ ವಾಪರ್ತಾಂವ್. ತರೀ 'ಚ' ಆನಿ 'ಜ' ಹ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಂಕ್ ಸಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಸಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂ ಮದೆಂ 'ಚಾಬ್'. 'ತಾಚಾ' (his) ಬರೊಪ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ತರೀ ಹ್ಯಾ ದೊನೂಯ್ ಉತ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಚಾ'-ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಏಕ್‌ಚ್ ನ್ಹಯ್. ಚಾಬ್— ಹೆಂ ಉತರ್ ವಾಚ್ತಾನಾ ಆಮಿ 'ಚಾ'ಚೊ ಕಾನಡೀ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ 'ಚ್ಯಾಬ್' ಆಯ್ಕತಾ. (ಚಾಪೆ, ಚಾಲಕ—ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಚಾ'ಚೊ ಕಾನಡೀ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸಾಕೊರ್ನ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಆಮಿ 'ಚ್ಯಾ' ಬರೊಪ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ.) 'ಚಾಬ್' ಆನಿ 'ತಾಚಾ' ಹಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಆಮಿ '**ಚಾಬ್**' ಪ್ರಣ್ '**ತಾಚ್ಯಾ**' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಲೆಂ.

ತ್ಶೆಚ್ ಪರಿಂ '**ತೂಂ ಜಾ**' ಪ್ರಣ್ '**ತುಜ್ಯಾ**' 'ಮ್ಹಜ್ಯಾ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ, 'ಮುಜಾ' ಹಾಕಾ ದುಸ್ರೊ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾ. ತೊ ಅರ್ಥ್ ದಿಂವ್ಕ್ ತೆಂ ಉತರ್ ಕೆದ್ನಾಂ

ಕೆವ್ನಾಂ 'ಮಾರ್ಝಾ' ಬರಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ 'ತೂಂ ಜಾ' ಆನಿ 'ಮಜಾ'—ಹಾಂತ್ಲೊ 'ಜಾ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೊ ನ್ಹಯ್. ದೊನಾಂತೂಯ್ 'ಜಾ' ಆಸಾ. ದೆಖೂನ್ 'ಮ್ಹಜ್ಯಾ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತೆಂ ತಶೆಂಚ್ ವಾಚುನ್ ತಾಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಯೆತಾ.

ಚ್+ಇ—ಈ. ಚಿತ್ರ್, ಚೀಟ್, ಚೀಲ್, ತಾಚಿ......

ಚ್+ಎ—ಏ. ಚೆಡೊ, ಚೆಪೆಂ, ನಿಚೆವ್......

ಜ್+ಇ—ಈ. ಜಿಬ್ಲಿ, ಜೀವ್, ತುಜಿ, ಭಾಜಿ......

ಜ್+ಎ—ಏ. ಜೆವ್ಲೊ. ತುಜೆ, ತುಜೇ, ಪೆಜೇಕ್......

ತಾಂಕಾಂ 'ಅ'. 'ಆ'. 'ಉ', 'ಊ', 'ಒ', 'ಓ'—ಹೆ ಸ್ವರ್ ಮೆಳಯ್ತಾನಾ ವಾ 'ಚ' 'ಜ' ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಯೆತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ಜಾತಾ. (ಯೆವ್ರೊಪಿ ಲೋಕ್ ತೊ 'ts'......ಆಸೊ ದಾಖಯ್ತಾತ್.)

ಚ: ಚಲ್, ಚಡ್, ಚಣೆ, ಚಂದ್ರಿಮ್.

ಚಾ: (ಪಣ್ಣಾಚಿ) ಚಾರ್, ಚಾರ್ಕಂಡ್, ಎಕ್ಚಾರ್. ವಿಚಾರ್.

ಚು: ಚುನೊ, ಚುಕಿ, ವಚುಂಕ್, ವಾಚುಂಕ್.

ಚೂ: ಚೂಡ್, ಚೂಕ್, ಚೂನ್.

ಚೊ: ಚೊವೀಸ್, ಚೋರ್.

ಚೌ: ಚೌಗ್, (ಚವ್ಗ) ಚೊವ್ಗ. ಚೌಕ್, (ಚವ್ಕ) ವಾ ಚೊವ್ಕ.

ಚ್: ಖಾಂಚ್. ಚೀಂಚ್, ಲೋಂಚ್, ಬೋಂಚ್. ರೂಚ್. ಕರ್ತ್ರಚ್, ನಾಚ್, ವಾಚ್.

'ಚ'-ಚೊ ಭಂಗ್ಲಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್:

ತೊಚ್, ವಾಚ್ತಾ, ನಾಚ್ತಾ, ವಿಂಚ್ತಾ, ಖೆಂಚ್ತಾ......

ಹಿ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಧ್ಯಾನಾಂತ್ ಆಸೂಂ: ಥೊಡ್ಯಾ ಜಣಾಂಕ್ ವಚ್, ವಾಚ್, ವಚುಂಕ್, ವಾಚುಂಕ್, ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಚ್' ಉಚ್ಚಾರುಂಕ್ ಯೆನಾ ದೆಖೂನ್ ವಸ್. ವಾಸ್. ವಸುಂಕ್, ವಾಸುಂಕ್—ಅಶೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾತ್, ಮ್ಹಣ್ ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ ತಶಿಂಚ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊಂಡಾನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಚೂಕ್ ಲಿಖ್ಣೆನ್ ಥಾರಾವ್ನ್ ಭಾಸ್ ಭಂಗ್ತಾ:

ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಸೊ ಬದಲ್ತಾ?

ನಾಚ್ಲೊ (danced). ನಾಸ್ಲೊ (was not). ವಾಚ್ (read). ವಾಸ್ (smell). ವಚ್ (go). ವಸ್ (fat). ವಸ್ (live, flourish or prosper.).

'ಜ' ಆನಿ 'ಝ'-ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್:

ಜ: ಜತನ್, ಜಸೊ, ಜಡ್, ಜರ್.

ಝ: ಝುರ್, ಝುಗ್ಲಾಪ್ಣಂ.

ಜಾ: ಜಾತ್. ಜಾಪ್. ಜಾಗ್. ಜಾಗೊ. ಜಾಳ್. ಜಾಂಬಳ್.

ಝಾ: ಝಾಡ್, ಝಾಂಕ್.

ಜು: ಜುನ್ಾಟ್, ಜುನೆಟ್, ಜುಲುಮ್.

ಝು: ಝುಂಬರ್ (chandelier), ಝುಜ್, ಝುರೀ.

ಜೂ: ಜೂಯ್, ಜೂನ್.

ಜೊ: ಜೊಡ್, ಜೊಡೆಂ.

ಝೊ: ಝೊಂಪ್. ಝೊಂಪಡ್, ಝೊಂಪ್ಲಿ.

ಜ್: ಆಜ್. ವೀಜ್, ನೀಜ್, ಲಜ್, ಪೆಜ್.

ಚ. ಚಾ, ಚು. ಚೂ. ಚೊ. ಚೋ ಆನಿ ಜ. ಜಾ. ಜು, ಜೂ. ಜೊ. ಜೋ. ಹಾಂಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಸದಾಂಚೊ (ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಸಂಯ್ಲಿಕ್) ಉಚ್ಚಾರ್ ದೊಳ್ ದೆಖೊನ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಾನಡಿಂತ್ ಆಸಾ ತಸ್ಲೊಚ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ 'ಚ' 'ಜ' ಕ್ 'ಯ' ಲಾವ್ನ್ ಬರೊಂವ್ಕ ಜಾಯ್: ತಾಚ್ಯಾ. ತಾಚೊ, ಜ್ಯಲ್ಲಿ. ಜ್ಯಾಕೆಟ್, ಜ್ಯಾಸ್ತಿ, ಜ್ಯುದಿತ್.

ಮ್ಹಜ್ಯಾ (ಮಜಾ ಪ್ಲಾರ್ ಮಸ್ಲ್ಯಾಚ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ-Fun, mirth, merriment). ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಚ-ch ತಾಚೊ-tacho, ತಾಚಿ-tachi, ಚಾರ್-char, ಮ್ಹಜೊ-mhozo, ಮ್ಹಜಿ-mhoji, ಮ್ಹಜೆಂ-mhojem, ಮಜಾ-moza.........ಅಶೆಂ ಬರೊಪ್ಚೆಂ.

11, 'ಹ'ಚೊ ಭರ್—ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್:

ಮ್ಹಜೊ, ಮಜೊ; ಮ್ಹಾಕಾ ಆನಿ ಮಾಕಾ...... ಅಸಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂ ಬರೊಪ್ಪಾಂತ್ ಪ್ಗ್ರಿ ಪಗ್ರಿ ಚಾಲ್ ದಿಸೂನ್ ಯೆತಾ. ತಾಂಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ 'ಮ್ಹಜೊ, ಮ್ಹಾಕಾ...... ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್

ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ. ತ್ಯಾಚ್ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ 'ನೆಸುಂಕ್, ಮೆಳೊ (dirty,) ಮೆಳ್ಳಾ (dirties)'...... ಬದ್ಲಾಕ್ 'ನ್ಹೆಸುಂಕ್, ಮ್ಹೆಳೊ, ಮ್ಹೆಳ್ಳಾ......' ಬರೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಮೆಳೊ—ಮೆಳ್ಳಾ ದುಸ್ರ್ಯಾಚ್ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೊಳ್ಳಾ. ಪ್ರೊ॥ ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಬರಯ್ತಾ: "ಕುಲೀನ್ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಅಶೆಂಚ್ ತೀಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾ: ವ್ಹಾಕಾ, ವ್ಹಜೊ, ನ್ಹಾತಾ, ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ಸ್ಹಿವ್ತಾ,. ಝುರಯ್ತಾ, ಭಲಾಯ್ಕಿ, ಹುನ್ಸ್ಹುನಿತ್, ಹುನೆತ್ (ಹೂನ್+ವತ್)..."

ಖ. ಘ. ಛ, ಝ, ಥ, ಧ, ಠ. ಢ. ಫ, ಭ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಣಾಂಕ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣ್ (aspirated letters) ವಾ ಬಾಫೆಚಿಂ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಮೂಳ್-ಸಬ್ದಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮಹಾಪ್ರಾಣ್ ದಿಸಾನ್‌ದೀಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಹಳೂ-ಹಳೂ ಆನಿ ಮೋವ್ ಜಾವ್ನ್ (ಮೊವಾಳೂನ್) ಲಿಪ್ತಚ್ ಆಸಾತ್. ಉತ್ರಾಚ್ಯೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಹೊ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಾ ಆನಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಯೆರೆಕಡೆನ್ ತಸೊ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಲೊ ದಿಸನಾ.

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ತೆ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಸಾಂಡುಂಕ್ ನಾತ್. ತೆ ಬರಯ್ತಾನಾ ಹೊ ಫರಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾರ್ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಒಳಖ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಕಳೊಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾತಾ. ಜಾಯ್ತ್ಯಾಂ ಪಾವ್ಟಿಂ ತೊ ಸಾಂಬಾಳ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಅರ್ಥ್‌ಚ್ ವೆಗ್ಳೊ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಉಡಾಸ್ ಆಸೂಂ.

ಬದಲ್ಲೆ ವರ್ಣಿಂ ಅರ್ಥಾಕ್ ಬಾದನಾ

ರೂಖ್ Rukh	ರೂಕ್ Ruk	ಹಾಂವ್ Hanv	ಆಂವ್ Anv
ಮುಖಾರ್ Mukhar	ಮುಕಾರ್ Mukar	ಉಘ್ತೊ Ughtto	ಉಗ್ತೊ Ugto
ಉಘ್ಡಾಸ್ Ughddas	ಉಗ್ಡಾಸ್, ಉಡಾಸ್ Ugddas, Uddas	ಸಾಂಭಾಳ್ Sambhall	ಸಾಂಬಾಳ್ Samball
ಆಧಾರ್ Adhar	ಆದಾರ್ Adar	ದೆಖೂನ್ dekhun	ದೆಕೂನ್ dekun

ಬದಲ್ಲೆಲೆ ವರ್ಣಿಂ ಅರ್ಥ್ ಬದಲ್ತಾ, ವ ವೆಗ್ಳೊ ಜಾತಾ,

ಕರೊ Koro	—	ಖರೊ Khoro	ಆಡ್ Add	—	ಹಾಡ್ Hadd
ದಾರ್ Dar	—	ಧಾರ್ Dhar	ಕಾರ್ Kar	—	ಖಾರ್ Khar
ಕಾತ್ರಿ Katri	—	ಖಾತ್ರಿ Khatri	ಗಾಯ್ Gai	—	ಘಾಯ್ Ghai
ಬರೊ Boro	—	ಭರೊ Bhoro	ಗಾಲ್ Gal	—	ಘಾಲ್ Ghal
ತಾಪುಂಕ್ Tapunk	—	ಥಾಪುಂಕ್ Thapunk	ತಿಕ್ Tik (Pungent)	—	ಥಿಕ್ Thik (Ruby)
ತಿರ್ Tir (rag)	— —	ಥಿರ್ Thir (firm, stable)	ಕುಪ್ Kup (cloud)	— —	ಖುಪ್ Khup (much, many)
ಕೊಲೊ Kolo (Jackal)	—	ಖೊಲೊ Kholo (leaf)	ಜರ್ zor (brocade)	— —	ಝುರ್ (ಉದ್ಕ್ಯಾಚಿ) zhor (Spring)
ಕಾಡ್ Kadd (remove)	—	ಖಾಡ್ Khadd (beard)	ಕಾಲ್ Kal (yesterday)	—	ಖಾಲ್ Khal (beneath, under)
ಕಳ್ತಾ Kollta	—	ಖಳ್ತಾ Khollta	ಕಿರ್ Kir (parrot)	— —	ಖಿರ್ Khir (sweet porridge)
ಕಡೊ Koddo (Decoction)	—	ಖಡೊ Khoddo (grain, crystal)	ಕೆಳ್ Kell (banana)	— —	ಖೆಳ್ Khell (play)
ಕಡೂ, ಕೊಡು Koddu (bitter)	— —	ಖಡೂ Khoddu (chalk)	ಕಾಡಿ Kaddi (stick)	— —	ಖಾಡಿ Khaddi (creek)
ತಾರ್ Tar (Ferry)	— —	ಥಾರ್ Thar (rest, base)	ಕೊಟ್, (ಕೊಟೆಂ) Kott (fortress)	— —	ಖೊಟ್ Khott (Kick)

ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆನಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣ್ ಬರೊವ್ಪಾಕ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೆಂಚ್ ಮನಾಂತ್ ಧರೂನ್ ನೆಮ್ ಘಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಉಚ್ಚಾರ್ ನಾನಾಂ ಪರಿಂ ಜಾತಾ ದೆಖೂನ್ ಅಸಲ್ಯೆ ನಿಸ್ರುಡ್ಯೆ ಆನಿ ಅಥಿರ್ ಬುನ್ಯಾದಿ ವಯ್ರ್ ಘಡ್ಲಲೊ ನೆಮ್ ಥಿರ್ ರಾವನಾ. ಬರಿತ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ವಿಧಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾಚೊ ವ್ಯಾಕರಣೀ ವರ್ಗ್ ಮನಾಂತ್ ಧರೂನ್. ಹೆ ನೆಮ್ ಘಡುಂಯೆತಾತ್ ಆನಿ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ಧತ್ ಥಾರಾಂವ್‌ಯೆತಾ.

12. ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಭಾಶೆಚಿ ವಾಟ್:

ಲಿಪಿಂಕ್ ಆನಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ವೆಗ್ಳೆಪಣ್ ಸಾಂಡೂನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಕರುಂಕ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಕಾಂಯ್ ಸೂಚನಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್:

(1) ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾಚೊ 'ಉ'ಕಾರ್

ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾರ್ 'ಉ' ಲಾವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸ್ಲೀ...... 'ಮೋರು'. 'ಪರಮೆಸ್ವರು'...... ಪುಣ್ ಉಚ್ಚಾರ್ತನಾ 'ಉ' ಗಳೊವ್ನ್ 'ಮೋರ್', 'ಪರಮೆಸ್ವರ್' ಅಸೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಹೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಜೂನ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ತ್ರಾವಣಕೊರ್ ಮೆರೆನ್‌ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಪರಂತ್ ತಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ ಶಿ ದಿಸನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಕರುಂಕ್ ಹೊ 'ಉ'ಕಾರ್ ಸೊಡೂನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್. (ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಬಾಂದಾವಳ್. ಪಾನ್ 4)

(2) ವ್ಯಂಜನಾಂಚೆ ದೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್:

ಗೋಕರ್ಣಾಚ್ಯೆ ದಕ್ಷಿಣೆಕ್ ಮಂಗ್ಳುರಾ ಮೆರೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಉತ್ರಾಂತ್ ವ್ಯಂಜನಾಂಚೆ ದೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾತ್: 'ಜಾಲೊ' ಬದ್ಲಾ 'ಜಾಲ್ಲೊ'. 'ಜಾತಾ' ಬದ್ಲಾ 'ಜಾತ್ತಾ'. ತೆಲ್ಲಾ ಆಯ್ಬ್ಪಾನಾಚಿ...... ಮೆಗ್ಗ್ಲೆ, ಮಾಕ್ಕಾ, ನಾಕ್ಕಾ, ಸುಕ್ಕೂನು...... ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

"ಗೊಂಯಾಂ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಅಸಲೆ ದೊಡೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ನಿಬಾಲೂಸ್ ನಾಸ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಪಾದ್ರಿ ಸ್ಟೀವನ್ಸಾಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಘಣ್‌ಘಣೀತ್ ದಿಸ್ತಾ. ಆಜೂನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಆನೀ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಅಸಲೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಘೊಳನಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ 1678ತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಪಾವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಕ್ತೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ಮ್ಹಣ್ತಕೂಚ್, ಗೊಕರ್ಣಾಚ್ಯೆ

ದಕ್ಷಿಣೇಕ್ ಮಂಗ್ಳುರಾ ಪರ್ಯೆನ್ ಹೆ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕಶೆ ಆಸಿ ಖಿಂಯ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ ತೆಂ ಸಮ್ಜಾನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಆಸಲ್ಲ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂಚಿ ಗರಜ್ ನಾ. ದೆಖೂನ್, ತೀ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಕರುಂಕ್ ತೆ ಜಿಗೀನ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್." (ಪಾನ್ 12)

ಹಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ ಡಾ॥ ರಾವ್ (ಪಾನ್ 8–9. ಅಂಕ್ 6) ಮ್ಹಣ್ತಾ:

"ದೋನ್ ಅಕ್ಷರಾಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಕ್—ಜೊ. ಜಿ. ಜೆಂ ಲಾವ್ನ್ ತೆ 6ವ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಘೊಳಯ್ತಾನಾ ದುಸ್ರೆಂ ಅಕ್ಷರ್ 'ರ. ಲ. ಸ. ಹ. ಳ' ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಚೆರ್ ಭರ್ ಘಾಲ್ನ್ ತೆಂ ದೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಶೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ಪುಣ್ **ಸಾಕೆಂ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ದೊಡೆಂ ನ್ಹಯ್;** ತಾಚೆರ್ ಭರ್ ಪಡ್ತಾ ಮ್ಹಯ್. ತರಿಪುಣ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ದೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಬರೊಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್."

ಡಾ॥ ರಾವ್ 6ವ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾ. ಹೆರ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂಚೊ ಕರಿನಾ. ಹ್ಯೆ ಜಾತಿ ಪಯಿಂ 'ಜಾಲೊ' (became) ಹೆಂ **ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ** ಕ್ರಿಯಾಪದ್ 'ಜಾಲ್ಲೊ' ಕೆಲ್ಯಾರ್. ತೆಂ **ಪೂರ್ಣ್-ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ** ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಜಾತಾ. ದೆಖೂನ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಸೂಚನ್ ಸಮೆಸ್ತಾಂನಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ.

(3) ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೆ ನವೆ ಉಚ್ಚಾರ್ :

'ಅ' ಬದ್ಲಾ 'ಒ' ಆನಿ 'ಳ' ಬದ್ಲಾ 'ವ' ವಾ 'ಯ'. ಫಾಲೂನ್ 'ಘರಾ' ಬದ್ಲಾ 'ಘೊರಾ'. 'ಪಳೆ' ಬದ್ಲಾ 'ಪ್ವೊಯೆ' ವಾ 'ಪ್ವೊಯ್'. 'ಮಾಡ್ಗಾಂವಾ' ಬದ್ಲಾ 'ಮೊಡ್ಗಾಂವಾಂ'. 'ಮೆಳ್ಳೆಂ' ಬದ್ಲಾ 'ಮೆವ್ಲೆಂ'. 'ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತಾತ್' ಬದ್ಲಾ 'ಖೆವ್ ಖೆವ್ತಾತ್': 'ಕಳ್ಳೆಂ' ಬದ್ಲಾ 'ಕೊವ್ಲೆಂ'—ಅಶೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. (ವಿಲಾಯತೀ ಭಾಸಾಂನಿ 'ಳ' ಉಚ್ಚಾರ್ ನಾ. ಹೆಂ ರೋಮಿ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ: polle ಬರಯ್ತಾತ್. ತೆಂ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಲೋಕ್ 'ಪ್ವೊಯೆ' ವಾ 'ಪ್ವೊಯ್' ಅಶೆಂ ವಾಚ್ತಾತ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ತಾಂಚೆಪರಿ 'ಳ' ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ಚೊ ನ್ಹಯ್.)

"ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ನಿವಾಳ್ವ್ನ್ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಕರುಂಕ್ ಆಮ್ಗೆಲ್ಯಾ (ಗೊಂಯ್ಕಾರ್) ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಾಂನಿ ಆಪ್ಲಿ ಭಂಗಿಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಿಗೀನ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ."

ಹಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚ್ಯಾ ಸೂಚನಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್‌ಯಿ ಏಕ್ ಸೂಚನ್ ದಿವ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ:

‘ರಗತ್’, ‘ಉತರ್’. ‘ವಾಚಪ್’ ಇತ್ಯಾದಿ ಉತ್ರಾಂತ್ಲೆಂ ‘ಅ’ ಆಮಿ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ಖರೆಪಣಿಂ ಲಾಂಬೊವ್ನ್ ದೀರ್ಘ್ ಕರಿನಾಂವ್. ತರೀ, ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್, ‘ಆ’ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಧರ್ಲ್ಯಾ. ಹ್ಯೆ ಚಾಲಿ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಕಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಎಕ್ಸ್ಟಾಚ್ಯೆ ವಾಟೇ ವಯ್ಲಿ ಕಡ್ಸರ್ಲ್ಯಾಂ. ತೀ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಆಮಿಂಯ್ ಹೀ ಚಾಲ್ ಸೊಡೂನ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಲಿಖ್ತಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತೂಯ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಎಕ್ಸ್ಟಾಚ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ಹೆಂ ಆಮ್ಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಪಾಂವಲ್ ಜಾಂವ್.

ವಚುಂಕ್, ವಾಚುಂಕ್, ವಿಚಾರುಂಕ್—ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಅಶೆಂಚ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. ‘ಚ’ ಘಾಲೂನ್‌ಚ್ ಆಮಿ ತೀಂ ಬರಯ್ತಾಲ್ಯಾಂವ್ ಆನಿ ಆಜೂನ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಭಾಯ್ರಾವ್ನ್, ಸಗ್ಳೆ ಆಮ್ಚೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಬರಯ್ತಾತ್.

ಅದ್ಯಾಯ್ III

ವಾಕ್ಯ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಪದಾಂ

1. ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್

(Composition or Formation of a sentence)

ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಗಿನ್ಯಾನ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಮನಿಸ್‌ಜಾತ್ ಮೊನ್ಯಾಂತಿ (ಮೂಕಿ ಜಾತ್) ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳಿ ಕರ್ತಾತ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗಿನ್ಯಾನಾಚ್ಯಾ ಸಕ್ತಿನ್ ಮನಿಸ್ ಯೆವ್ಜಿತಾತ್ (ಚಿಂತ್ತಾತ್). ಆನಿ ಆಪ್ಲಿಂ ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಆನಿ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಕಳಯ್ತಾತ್.

ಅಶೆಂ ಏಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಿಂತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹೆರಾಂಕ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ಭಾಸ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ. ಏಕಾಮೆಕಾಕಡೆಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ **ಆಮಿಂ ಉಚಾರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಪುರ್ತೊ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾನಾ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ 'ಗಾಂಠ್ಲ್ಯಾಕ್' ಆಮಿ ವಾಕ್ಯ** (sentence) **ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್.** ವಾಕ್ಯಾಕ್ ದೋನ್ ವಾಂಟ್ಯಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್: ಉದ್ದೇಶ್ಯ ವಾ ಆಪ್ಣೊ ಆನಿ ವಿಧೇಯ್ ವಾ ಆಖ್ಯಾತ (Subject and Predicate).

1. ಉಲೊವ್ಪಿ ಕೊಣಾ ವಾ ಕಿತ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾ?

2. ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ (—ತಾಕಾ ಉದ್ದೇಸೂನ್) ತೊ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ?

ಹ್ಯಾ ದೊನಿಯ್ ಪ್ರಸ್ನಾಂಕ್ ಜಾಪ್ ದಿಪ್ಪಿ ಉತ್ರಾಂ ಗಾಂಠಾವ್ನ್ ತಾಂಚೊ ಪುರ್ತೊ ಅರ್ಥ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಏಕ್ ವಾಕ್ಯ (sentence) ಜಾತಾ. ವಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ನಾಂಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ದೋನ್ ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೆ ಆಸೊಂಕೂಚ್ ಜಾಯ್.

1. ಬಾಬಿ ಧಾಂವ್ತಾ. 2. ಬಾಬಿ ನಿದ್ಲಾ.

3. ಬಾಬಿ ಕಾಣಿ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಹ್ಯಾ ತಿನೀಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ "ಬಾಬಿ" ವಿಶಿಂ—ಬಾಬಿಕ್ ಉದ್ದೆಸೂನ್ ಕಾಂಯ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಕ್ **"ಉದ್ದೇಶ್ಯ" ವಾ "ಕರ್ತೊ"** (subject) ಅಶೆಂ ನಾಂವ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಉಲೊವ್ಪ್ಯಾಕ್ ಜೆಂ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ ತೆಂ ತಾಣೆಂ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಯೆರ್ ಉತ್ರಾಂನಿ

ಕಳಯ್ತಾಂ. ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಕ್ "**ವಿಧೇಯ್**" (Predicate) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆ ದೊನ್ ವಾಂಟೆ: ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಆನಿ ವಿಧೇಯ್ ದರ್ಏಕಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತೆ ನಾಸ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಾಂಚೊ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ ಉತ್ರಾಂಚೊ. ವ್ಯಾಕರಣೀ ವರ್ಗ್ (ವಾ "ಪದ್") ವೆಗ್ಳೊ-ವೆಗ್ಳೊ. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಕಾಮ್ ಬಾರ್ಕಾಯೆನ್ ತೊಲೂನ್ ಪಳೆತಾನಾ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಏಕ್ **ನಾಮಪದ್** (noun), ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಏಕಾ ಜಣಾ. ಪ್ರಾಣಿ. ವಸ್ತು ವಾ ಜಾಗ್ಯಾಚೆಂ ಬಿ ನಾಂವ್ (ಏಕೊಡೆಂ ವಾ ದುಸ್ರಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಜೊಡೂನ್ ವಿಸ್ತಾರಾಯ್ಲ್ಲೆಂ) ವಾ **ಸರ್ವನಾಮ್** (pronoun) ಆನಿ ವಿಧೇಯ್ ಏಕ್ **ಕ್ರಿಯಾಪದ್** (verb) ಅಶೆಂ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಲಿಂ.

ವಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಆನಿ ವಿಧೇಯ್ ಏಕೆಕಾಚ್ ಉತ್ರಾನ್ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಏಕೆಕಾಚ್ ಉತ್ರಾಚೆ ಆಸುಂಯೆತ್ ವಾ ಅಧಿಕ್ ಉತ್ರಾಂ ಘಾಲೂನ್ "ವಿಸ್ತಾರಾಯ್ಲೆ" (extension) ಆಸುಂಯೆತ್. ಅಶೆಂ ನಾಮಾಕ್ "**ವಿಶೆಷಣ್**" (adjective) ಲಾಗೊವ್ನ್: "ಗೊರೊ ಬಾಬಿ", "ಕಾಳೊ ಬಾಬಿ". ಮ್ಹಣೂನ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯ (subject) ವಿಸ್ತಾರಾಂವ್ಯೆತ್. ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ ತಾಚಿ ರೀತ್. ವೇಳ್. ಜಾಗೊ-ಬಿ ಉಲ್ಲೇಖೂನ್ **ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣ್** (Adverb) ಲಾಂವ್ಯೆತಾ ಆನಿ "ವೆಗಿಂ-ವೆಗಿಂ ಧಾಂವ್ತಾ", "ಹೆಣೆಂ-ತೆಣೆಂ, ವಯ್ರ್, ಸಕಯ್ಲ್, ಧಾಂವ್ತಾ" ಮ್ಹಣ್ ವಿಧೇಯ್ (Extension of Predicate) ವಿಸ್ತಾರಾಂವ್ಯೆತ್.

ಉಠ್. ಚಲ್, ಜೇವ್, ಬಸ್—ಬಸಾತ್ / ಬಸಾ... ಏಕೆಕಾಚ್ ಉತ್ರಾನ್ ಸಂಪ್ತಾತ್. ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಏಕೆಕ್ಚ್ ಉತರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಪುರ್ತೊ ಅರ್ಥ್ ದಿತಾತ್. ದೆಖೂನ್ ತೀಂಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಕರ್ತೊ ದಿಸನಾ, ತರೀ ತೊ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ ಒಳ್ಖೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ.

ಉಠ್-ತೂಂ ಉಠ್, ಚಲ್-ತೂಂ ಚಲ್, ಬಸಾತ್/ಬಸಾ-ತುಮಿ ಬಸಾ(ತ್).

ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿ ವಾ ವರ್ಗಾಂಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ವಾ "ಪದಾಂ" ವಿಂಚೂನ್, ಆಪ್ಣಂ ಮನಾಂತ್ ಯೆವ್ಜಿಲ್ಲೆಂ ಯೆರಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಸಾರ್ಕೆಂ ತಿಂ ಗಾಂಠಾವ್ನ್ ಏಕ್ ವಾಕ್ಯ ಘಡ್ತಾತ್. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಕಾಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ

ಸ್ಥಾನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂ ಉತ್ರಾಂ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂಚೊ ವಿವಿಧ್ ಜಾತಿ ವಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ವರ್ಗ್ ವಾ ಪದಾಂ ಲೆಕ್ತಾತ್.

1. ಉದ್ದೇಶ್ಯ ವಾ ಕರ್ತೊ ಆನಿ 2. ವಿಧೇಯ್: ಹೆ ವಾಕ್ಯಾಚೆ ದೊನ್ ಗರ್ಜೆಚೆ ವಾಂಟೆ. ಉದ್ದೇಶ್ಯ ವಾ ಕರ್ತೊ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಏಕ್ ನಾಮ್‌ಪದ್ (Noun) ಆಸ್ತಾ. ತೆಂ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಸರ್ವನಾಮ್ (Pronoun) ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. 'ಬಾಬಿ ನಿದ್ಲಾ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್—'ತೊ ನಿದ್ಲಾ'. 'ಬಾಬಿ' ಹ್ಯಾ ನಾಮಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ತೊ' ಸರ್ವನಾಮ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ.

ನಾಮಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಜೆಡಿತ್ ಪಡ್ಚಿತ್ ದಿಂವ್ಕ್ ವಿಶೇಷಣ್ ಘಾಲೂನ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ವಿಸ್ತಾರಾಂವ್ಯೆತ್: ಗೊರೊ ಬಾಬಿ ನಿದ್ಲಾ.

ವಿಧೇಯಾಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ (Verb) ಆಸ್ಲ್ಯ.

ಬಾಬಿ—

1. ಧಾಂವ್ಲಾ: 2. ನಿದ್ಲಾ: 3. (ಕಾಣಿ) ಸಾಂಗ್ಲಾ. ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ:

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ಲಾಗ್ತಿ ರೀತ್. ವೆಳ್ ವಾ ಜಾಗೊ ಉಲ್ಲೇಖೂನ್ ವಿಧೇಯ್ ವಿಸ್ತಾರಾಂವ್ಯೆತ್. ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚ್ಯಾ ಅಸಲ್ಯಾ ವಿಶೇಷಣಾಕ್ "ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್" (adverb) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಬಾಬಿ ಕಾಣಿ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಬಾಬಿ ಮಾಸ್ಳಿ ಧರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆ ಕರ್ಮ್ ಸಮ್ಜೊಂಚೆ ಖಾತಿರ್: ಕಿತೆಂ (ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ/ ಧರ್ತಾ)? ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿವ್ನ್ 'ಕಾಣಿ', 'ಮಾಸ್ಳಿ' ಹೀಂ ನಾಮಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಂಕಾಂ 'ಕರ್ಮ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2. ವಾಕ್ಯಪದಾಂ—Parts of Speech

ವಾಕ್ಯ ಘಡ್ಪಾಂತ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್: 1. ನಾಮ್. 2. ಸರ್ವನಾಮ್. ಆನಿ 3. ವಿಶೇಷಣ್.

ವಿಧೇಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್: 4. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆನಿ 5. ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ್—ಅಶೆಂ ಪಾಂಚ್ ವರ್ಗ್ಯಾಂ ಜಾತೆಂಚೆಂ ಉತ್ರಾಂ ಯೆತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ "ವಾಕ್ಯಪದಾಂ" (Parts of speech) ಮ್ಹಣಾಯ್ತೆತ್.

1. ಗೊರೊ ಬಾಬಿ ಹಾಂಗಾ (ಘುಂಯ್/ಕಾಲ್/ಭಿತರ್) ಲಿಪ್ಲಾ.

2. ಗೊರೊ ಬಾಬಿ ಘರಾಂತ್ (ಘರಾ ಭಿತರ್) ಲಿಪ್ಲಾ.

ದೊನೀಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂಚೆ ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೆ ವೆಗ್ಳಾವ್ನ್, ಪಳೆತಾನಾ ದೊನಾಂತೂಯ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ತೊಚ್: ಗೊರೂ ಬಾಬಿ.

ವಿಧೇಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ—

1. ವಾಕ್ಯಾಂತ್: ಹಾಂಗಾ (ಥಂಯ್......) ಲಿಪ್ಲೊ.

2. ವಾಕ್ಯಾಂತ್: ಘರಾಂತ್ (ಘರಾ ಭಿತರ್......) ಲಿಪ್ಲೊ.

ಜಶೆಂ 'ಹಾಂಗಾ......' ತಶೆಂ 'ಘರಾಂತ್' ತಂಚ್ (ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಚೆಂ) ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಫರಕ್ ಆಸಾ.

'ಹಾಂಗಾ'. 'ಕಾಲ್'. 'ಭಿತರ್' ಹೀಂ ಕೇವಲ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ. ಘರಾಂತ್. ಘರಾ ಭಿತರ್—ಹೀಂ 'ಘರ್' ನಾವಾಕ್ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ವಾ ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಯೊಗಾನ್ ಚಲ್ತಾತ್.

ಲಿಪ್ಲೊ—**ಖಂಯ್** ಲಿಪ್ಲೊ? ಹಾಕಾ ಜಾಪ್: ಹಾಂಗಾ...... ಲಿಪ್ಲೊ ವಾ 'ಘರಾಂತ್......' ಲಿಪ್ಲೊ. 'ಹಾಂಗಾ' ಆನಿ 'ಘರಾಂತ್' ದೊನೀಯ್ ಜಾಗೊ ಸೂಚೊವ್ಪಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ.

'ಘರ್' ಹ್ಯಾ ನಾವಾಕ್ 'ಅಂತ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ 'ಘರಾಂತ್' ಆನಿ 'ಭಿತರ್' ಹೆಂ ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್: "ಘರಾ ಭಿತರ್" ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣೀ ರುಪಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಹಾಂಗಾ, ಥಂಯ್...... ಹೀಂ ಕೇವಲ್ ಆನಿ ಶುದ್ಧ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ.

'ಘರಾಂತ್, ಘರಾ ಭಿತರ್......' ತಸಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ ನ್ಹಯ್: ತೀಂ ನಾವಾಂಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ.

'ಘರ್'. 'ಪಾಕೆಂ' ಹ್ಯಾ ನಾವಾಂ ಥಾವ್ನ್: "ಘರಾಂತ್". 'ಘರಾ ಭಿತರ್, ಪಾಕ್ಯಾರ್'. "ದೀಸ್" ನಾವಾ ಥಾವ್ನ್: 'ದಿಸಾನ್', 'ದಿಸಾ ಭಿತರ್' ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣೀ ರುಪಾಂ ಘಡ್ತಾತ್.

ಕಾವ್ಳೊ **ಪಾಕ್ಯಾರ್** ಬಸ್ಲಾ. **ಪಾಕ್ಯಾ ವಯ್ರ್** ರುಕಾಚೊ ಫಾಂಟೊ ಗೆಲಾ. ವಿಮಾನ್ **ಪಾಕ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್** ಉಬ್ಲೆಂ.

ಪಾಕ್ಯಾರ್, ಪಾಕ್ಯಾ ವಯ್ರ್, ಪಾಕ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್...... ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾಗೊ ಸೂಚಯ್ತಾತ್. ದೆಖೂನ್ ತೀಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಫಾವೊ.

'ಪಾಕೆಂ'—ಹ್ಯಾ ನಾವಾಕ್ ವಿವಿಧ್ 'ಪ್ರತ್ಯಯ್' ವಾ 'ಅವ್ಯಯಾಂ' ಲಾವ್ನ್ ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಷಣೀ ರುಪಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಘರ್, ಪಾಕೆಂ...... ಹ್ಯಾ ನಾಮಾಂಕ್ ಜೋಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತೀಂ ರುಪಾಂ ವಾ ಅವ್ಯಯಾಂ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ "**ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್** ವಾ **ಶಬ್ದ್‌ಯೋಗಿ ಅವ್ಯಯಾಂ**" —ಹೆಂ ನಾಂವ್ ಘೆತಾತ್.

ಪಾಕ್ರ್ಯಾರ್. ಘರಾಂತ್ (in the house). ಫಾಂತ್ಯಾರ್ (at dawn). ಸಾಂಜೆರ್ (in the evening). ವೇಗಿಂ (quickly). ನಮ್ರ್‌ಪಣಿಂ (humbly, with humility). ಭಕ್ತಿನ್ (devoutly, with devotion). ಮುಖಾರ್ (in front). ಪಾಕೆಂ. ಘರ್. ಫಾಂತೆಂ. ಸಾಂಜ್. ವೇಗ್. ನಮ್ರ್‌ಪಣ್. ಭಕ್ತಿ. ಮುಖ್. ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾಂಕ್ 'ರ್', 'ತ್', 'ಇಂ', 'ನ್' ಅಸಲಿಂ ರುಪಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂ ರುಪಾಂ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ರುಪಾಂಕ್ **ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಘರಾ ಭಿತರ್ (in the house). ಘರಾ ಮುಖಾರ್ (in front of the house). ಅಶೆಂ 'ಘರ್' ನಾಮಾಕ್ 'ಭಿತರ್', 'ಮುಖಾರ್'—ಹೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್ ತಶೀಂಚ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ **ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಇಂಗ್ಲಿಜಾಂತ್ in, at, with...... ಹಾಂಕಾಂ Prepositions ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ. Pre-(ಮುಖಾರ್) ಪಯ್ಲಿಂ. ಆದಿಂ...... ಅರ್ಥ್ ದಿತಾ. ಕಾರಣ್ ತೀಂ **ನಾಮಾ ಆದಿಂ** ಯೆತಾತ್. **ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತೀಂ ನಾಮಾ ಉಪ್ರಾಂತ್** ಯೆತಾತ್. ದೆಖುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತಾಂಕಾಂ Postpositions ನಾಂವ್ ಘಾಲ್ಪ್ ಜಾತಾ. Post-ಉಪ್ರಾಂತ್.

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ 6 ವರ್ಗಾಂ ಶಿವಾಯ್ ಸಬ್ದಾಂಚೆ ಆನಿ ದೋನ್ ವರ್ಗ್ ಆಸಾತ್: ಉಭಯಾನ್ವಯಿ ಅವ್ಯಯಾಂ ಆನಿ ಉಮಾಳೀ ವಾ ಕೇವಲ್ ಪ್ರಯೋಗಿ ಅವ್ಯಯಾಂ.

ಶಬ್ದ್ ಆನಿ ಶಬ್ದಾಂಚ್ಯೊ ವಿವಿಧ್ ಜಾತ್ಯೊ ಉಲ್ಲೆಖುನ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಲು. ರೊ. ತಾಂಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ದಿತಾ:

3. ಪ್ರೊ| ಲು. ರೊ. ಪರ್ವಾಣೆಂ ವಾಕ್ಯಪದಾಂಚಿ ಒಳಖ್:

ಶಬ್ದ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ.

"ಶಬ್ದ್ ವ ಉತರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ವ ಅಧಿಕ್. ಕೇವಲ್ ವ ಜೋಡ್ ಅಕ್ಷರಾಂಚೊ ಜಮೊ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಾಚೊ ಏಕ್ ಘಟಕ್ ವ ಸುಟೊ ಭಾಗ್.

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ ಏಕ್ ಸ್ವರ್ ಆಸಾ. ಜಾಂವ್ ದೀರ್ಘ್ ಜಾಂವ್ ಹ್ರಸ್ವ್. ದೆಖಿಕ್ ದೀರ್ಘ್: ಪಿಡಾ. ರೆಡೆ. ಬೊಡೀ. ಆಂಬೊ. ದುಡೂ. ಗಾಯ್. ಆವಯ್. ಪೆಯ್. ಸೊಯ್. ಮುಯ್. ಪಾವ್. ಸಾಂಕೊವ್, ಉದೆವ್, ಜೀವ್, ರೊವ್.

ಹ್ರಸ್ವ್: ಘರ್, ಬೈಲು, ವಾತಿ."*

ಶಬ್ದಾಂಚ್ಯೊ ವಿವಿಧ್ ಜಾತ್ಯೊ ಆಸತ್, ತ್ಯೊ ಅಶ್:

ನಾವಾಂ, ಸರ್ವನಾಮ್, ವಿಶೇಷಣ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್—ಹಾಂಚೆಂ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರ್ ಬದ್ಲೊನ್ ತೀಂ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂನಿ ಘೊಳೊಂವ್‌ಯೆತ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಾಂಕಾಂ ವಿಕಾರೀ ಸಬ್ದ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್. ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ. ಉಭಯಾನ್ವಯಿ ಆನಿ ಕೇವಲ್ ಪ್ರಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ 'ಅವಿಕಾರೀ ಸಬ್ದ್'—ತೆ ಕೆದ್ನಾಯ್ ವಿಕಾಟ್ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ಟಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಲಿಂಗ್. ವಚನ್. ವಿಭಕ್ತಿ, ಪುರುಷ್, ಕಾಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾ.

8 ವರ್ಗಾಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಪದಾಂಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಪ್ರೊ॥ ಲು. ರೊ. ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ದಿತಾ:

1. **ನಾವಾಂ:** ವಾಸ್ತವಿಕ್ ವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ ವಸ್ತ್ ವ ಗುಣ್. ಕ್ರಿಯಾ ವ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಂಚೆಂ ನಾಂವ್. ದೆಖಿಕ್: ಗೋಪಾಲ,

---

***ಟೀಪ್:** ಪ್ರಣ್ ಕಾನಡಿ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ಧತೆಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ಲೊ ಹ್ರಸ್ವ್ ಸ್ವರ್ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರಾಂಚಿ ದೀರ್ಘ್ ಕುರೂ ಬರ್ಪಾಂತ್ ದಾಖಯ್ನಾತ್. ವಯ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಅಶಿಂ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ:

ದೀರ್ಘ್: ರೆಡೊ, ಆಂಬೊ.

ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಚೊ ಸ್ವರ್ ದಾಖಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ: 'ಅ' ಗಳೊವ್ನ್ ಗಾಯ್, ಆವಯ್, ವೇಯ್. ಸೋಯ್, ಮೂಯ್, ಪಾವ್, ಉದೇವ್, ಜೀವ್, ರೋವ್, ಘರ್.

'ಉ', 'ಇ' ಗಳೊವ್ನ್: ಬಯ್ಲ್ (ಬೈಲ್), ವಾತ್.

ಈ, ಊ—ದೀರ್ಘ್ ದಾಖಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ: ಬೊಢಿ (ಬಡಿ), ದುಡು.

ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಚ್ಯಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಕ್ ಶಣಯ್ ಗೋಂಯ್‌ಬಾಬ್ "ಮೊನೆಂ" 'ಅ' " ನಾಂವ್ ದಿತಾ.

ಪಾಜರ್. ಅಂಜೊ (ವಾಸ್ತವಿಕ್). ಮೋಗ್. ರಾಗ್ (ಕಾಲ್ಪನಿಕ್). ಭಲೆಪಣ್ ಬಾಮ್ಣ್ಯಾಗಿ (ಗುಣ್). ಅಭ್ಯಾಸ್. ವಾಪ್ರ್ (ಕ್ರಿಯಾ).

2. **ಸರ್ವನಾಮ್**: ನಾಮಾಬದಲ್ ಜೊ ಶಬ್ದ್ ತಾಂಚೆಂ ನಿಮ್ಣಿ ವಸ್ತು ದಾಖಯ್ತಾ, ತೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಪ್ರತಿನಾಮ್. ದೆಖಿಕ್: "ತುಮಿ ಪುಸ್ತಕ್ ದಿಲೆಂ ತೆಂ ಹಾಂವೆಂ ವಾಚ್ಲೆಂ." ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ "ತೆಂ" ಹೊ ಶಬ್ದ್ "ಪುಸ್ತಕ್" ಹಾಚ್ಯಾ ಬದಲ್ ವಾಪ್ರ್ಲಾ. ಆನಿ ತಾಚೆಂ ನಿಮ್ಣಿ ವಸ್ತು ದಾಖಯ್ತಾ. ಹಾಂವ್. ತುಂ. ತೊ. ತಿ. ತೆಂ. ಹೊ. ಹಿ. ಹೆಂ. ಜೊ. ಜಿ. ಜೆಂ. ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂ.

3. **ವಿಶೇಷಣ್**: ಜೊ ಶಬ್ದ್ ನಾಮಾಚೊ ಗುಣ್ ವ ಸ್ಥಿತಿ ದಾಖಯ್ತಾ ವ ತಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ತಾ, ಆನಿ ನಾಮಾ ವಗ್ಗೊ ಆನಿ ಸುಟ್ಯಾ ರಾವನಾ, ತೆಂ ವಿಶೇಷಣ್. ದೆಖಿಕ್: ಬರೊ. ಸುಂದರ್. ಪವಿತ್ರ್. ಏಕ್. ದೋನ್. ತೀನ್. ಪಾಂಚ್, ವ್ಹಡೊ. ಹೊ. ಕೋಣ್. ಅಸ್ಲೊ.

4. **ಕ್ರಿಯಾಪದ್**: ಜೊ ಶಬ್ದ್ ನಾಮಾ ಸಂಬಂಧಿಂ ತಾಚೆಂ ಅಸ್ಣೆಂ. ಸ್ಥಿತಿ. ಗುಣ್ ವ ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತಾ, ತೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್. ಹೆಂ ಪದ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಂಪಣ್ ವಿಶೇಷ್. ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ವಾಕ್ಯ ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಖಿಕ್: ಹಾಂವ್ ಘಾಕ್ಲಿ ಘಾಲತಾಂ: ಬಿರ್ಯಾಂತ್ ಘಾಕ್ಲಿ ಘಾಲತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ "ಘಾಲತಾಂ" "ಘಾಲತಾ" ಹ ಶಬ್ದ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ.

ವಯ್ರ್ ಅಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚ್ಯಾರ್ ಶಬ್ದಾಂಚೊ ಜಾತ್ಯೊ ವಿಕಾರೀ. ಆನಿ ಫುಡ್ಲ್ಯೊ ಅವಿಕಾರೀ.

5. **ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್**: ಜೊ ಶಬ್ದ್ ಅನ್ಯಾಚೊ ವಾ ಕ್ರಿಯೆಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ನಾಮ್, ಸರ್ವನಾಮ್, ವಿಶೇಷಣ್, ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ವ ಹೆರ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್ ಹಾಂತುಂತ್ಲೀ ಕಸ್ಲ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ತೆಂ ದಾಖಯ್ತಾ, ತೆಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್. ದೆಖಿಕ್: ಬರೆಂ. ಹಯ್ಸ್. ನಾ. ಥೊಡೆಂ. ಪುಣ್, ಪಯ್ಸ್. ಆಜಿ, ಕಾಲಿ, ಹಾಂಗಾ, ಥಂಯ್, ಬೀ.

6. **ಶಬ್ದಯೋಗೀ**: ಹೆಂ ಸುಪ್ರಾರ್ ಅವ್ಯಯ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಏಕ್ ಥಾಕ್ಲ್ಯೊ ಅವಿಕಾರೀ ಶಬ್ದ್, ನಾಮಾಕ್ ವ ಸರ್ವನಾಮಾಕ್ ಜೊಡೂನ್, ತಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಲಾಗಿಂ ಜೊಡ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಸಾಂಕ್ವಾ ಸಕಲ್ ಉದಕ್ ವ್ಹಾಂವ್ತಾ. ಸಾಂಕ್ವಾ ವಯ್ರ್ ಲೋಕ್ ಚಲ್ತಾತ್.

7. **ಉಭಯಾನ್ವಯೀ:** ಹೆಂ ಸುಪ್ಪೂರ್ ಅವ್ಯಯ್ ದೊಸ್ರೀಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂ ವಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ದೊನ್ರೀಯ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆ ಶಬ್ದ್ ಜೊಡ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಪದ್ರುಕ್ ತಕ್ಲೀ ನಾ ಪುಣ್ ತೊ ಖೊಪ್ ದುಡೂ ಜಮಯ್ತಾ. ಸೀತಾ ಬರಿ ಆಸಿ ಸುಂದರ್ ಚಲೀ.

8. **ಕೇವಲ ಪ್ರಯೋಗಿ:** ಜೊ ಶಬ್ದ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಕಾರ್ಯ್ ಕರಿನಾ. ಪುಣ್ ಫಕತ್ ನಾಮಾಚೆ ಅವ್ಹಿತ್ ಭಾವ್ ಉದ್ಗಾರ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಶಾಭಾಸ್! ಖಬರ್‌ದಾರ್! ಅಬ್ಬಾ! ಛೀ! (ಉ. ರೊ. 7–8)

4. ವಾಕ್ಯಾಂಚೆ ಪ್ರಕಾರ್

ವಾಕ್ಯಾಂಚೆ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್

(1) **ವಿಧಾನಾರ್ಥಕ್ ವಾಕ್ಯಾಂ** (Indicative):

ಕಸಲೀಯ್ ಗಜಾಲ್ ಹಯ್ ವಾ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ ವಾಕ್ಯಾಂ **ವಿಧಾನಾರ್ಥಕ್.** ಹಯ್‌ಕಾರೀ (affirmative): ಹಾಂವ್ ಬರಯ್ತಾಂ. ತೊ ನಿದ್ಲಾ. ರೆಡ್ಯಾಂಕ್ ಕುಳಿತ್ ಘಾಲ್ತಾತ್. ತೆ ಘರಾ ಆಸಾತ್. ತೊ ಫಾಲ್ಯಾಂ ಹಾಂಗಾ ಯೆತಲೊ. ತೀ ಫುಲಾಂ ವಿಕುಂಕ್ ಗೆಲಿ.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ (negative): ತೀಂ ಹಾಂಗಾ ನಾತ್. ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಜೆಂ ನಾ. ತಾಣೆಂ ಕಾಂಯ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ನಾ.

(2) **ಸಂಕೇತಾರ್ಥಕ್ ವಾಕ್ಯಾಂ** (Subjunctive, conditional or hypothetic):

ಕಾಂಯ್ ದುಭಾವ್ ವಾ ಶರ್ತ್ ಆಟಾಪ್ತಾತ್ ತಸಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಕ್ **ಸಂಕೇತಾರ್ಥಕ್** ವಾಕ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ದುಭಾವ್: ತೊ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಿತ್ / ಕರ್ತೊ......

ಶರ್ತ್ : ತೊ ಬರೊ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ವಯ್ದ್ಯಾಕ್ ಆಪಯ್.

ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲೊ ಪಾವ್ಸ್ ಪಡತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಬರೆಂ ಪೀಕ್ ಮೆಳತ್.

ತಾಕಾ ಖುಶಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಣೆಂ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಯೆತ್.

(3) **ಪ್ರಶ್ನೀ ವಾಕ್ಯಾಂ** (interrogative):

ವಿಚಾರ್ ವಾ ಸವಾಲ್ ಕರುಂಕ್.

ತೂಂ ಕಸೊ ಆಸಾಯ್? ತಾಕಾ ಕಿತೆಂ ಜಾತಾ?

(4) **ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ವಾಕ್ಯಾಂ** (Imperative):

ಫರ್ಮಾಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ವ ಆಜ್ಞಾ ಕರುಂಕ್ ವಾ ನಿಶೇಧ್ ಮಾರುಂಕ್.

ಉಠ್; ಬಸ್; ಘರಾ ವಚ್; ಕಾಮ್ ಕರ್; ಉಲಯ್ನಾಕಾ; ಹಾಂಗಾ ರಾವನಾಕಾ.

(5) **ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ವಾಕ್ಯಾಂ** (Advisory):

ಬೂದ್ ಸಾಂಗುಂಕ್. ಮಿಶಿ ವಾ ಅಪೇಕ್ಷಾ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ವಾ ಸೂಚನ್ ದಿಂವ್ಕ್.

ಕೆದ್ನಾಯ್ ಸತ್ ಉಲೊವ್ಚೆಂ / ಉಲಯ್ಜೆ.

ಫೋಟಿ ಮಾರುಂನಯೆ (ಮಾರಿನಯೆ) / ಮಾರ್ಚಿ ನ್ಹಯ್.

(6) **ಉದ್ಗಾರ್‌ವಾಚಕ್ ವಾಕ್ಯಾಂ**: (Exclamatory):

ಕಿತ್ಲೊ ದೆಖಣೊ ಮೊಗಾಳ್ ಮನಿಸ್ ತೊ!

ಗೆಲೊಮ್ಹೊ ಮ್ಹುಜೊ ದುಡೂ!

ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಲೆಖೂನ್ ವಾಕ್ಯಾಂಚೆ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವೆಗ್ಳಾಂವ್ಯೆತಾತ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸಾದೆಂ ವಾಕ್ಯ, ಜೋಡ್‌ವಾಕ್ಯ ಆನಿ ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ (Simple Sentence. Compound Sentence, Complex Sentence).

ಉದ್ದೆಶ್ಯ ಆನಿ ವಿಧೇಯ್. ಹೀಂ ದೊನೀಯ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಗಾಂಠಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಗಾಂಠ್ಲೆಂ ಜಾತಾನಾ, ತೆಂ ಏಕ್ ವಾಕ್ಯ ಜಾತಾ ಆನಿ ತಸಲೆಂ ಗಾಂಠೆಂ ಏಕೊಡೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ತಾಕಾ **ಸಾದೆಂ ವಾಕ್ಯ** (Simple Sentence) ಮ್ಹಣ್ತೆಂ. ತೀಂ ಏಕಾ ಪರಸ್ ಚಡ್ ಆಸೂನ್ ಏಕಾಚ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಗುಂಠಾಯ್ಲ್ಲೀಂ ಆಸ್ತಾನಾ ತೀಂ ಸಮಾಸಮ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ **ಜೋಡ್‌ವಾಕ್ಯ** (Compound Sentence) ಮ್ಹಣ್ತೆಂ.

ಪ್ರಾಣ್ ತಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ (Principal) ಆನಿ ಹೆರ್ ತಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ, ಪುಣಿಂ ತಾಚೆರ್ ಅವಲಂಬೂನ್ ತಾಚಿಂ ಉಪವಾಕ್ಯಾಂ. ಪೋಟ್‌ವಾಕ್ಯಾಂ ವಾ ಗೌಣ್‌ವಾಕ್ಯಾಂ (Subordinate or dependent clauses) ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ ಆಸ್ತಾನಾ ತೆಂ ಆಖೆಂ ವಾಕ್ಯ **ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ** (Complex Sentence) ಮ್ಹಣ್ತೆಂ.

ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ವಿಧೇಯಾಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ವಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳನಾ, ಆನಿ ತೆಂ ನಾಸ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯ ಘಡ್ನಾಂಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ, ತರೀ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ತೆಂ ಗಳಯ್ಲ್ಲಾಂ, ಉಚಾರುಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ವಿಧೇಯಾಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಅವಶ್ಯ್. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯ ಘಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ 'ಆಸ್' ಧಾತು ಯೆತಾನಾ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತೆಂ ಗಳಯ್ತಾತ್. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ದಿಸನಾ. 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಮುಖ್ಯ್ ಅರ್ಥಾನ್ (to be=ಆಸಾ=ವರ್ತವ್ತಾ ಅಸಲ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್) ಯೆತಾನಾ ತೀಂ. ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಗಳಯ್ತಾತ್: "ಹೊ ಮ್ಹಜೊ ಪೂತ್." This is my son ತೊ ಬರೊ ಭುರ್ಗೊ. He is a good boy. He is good. ಹೆಂ ವಾಕ್ಯ= **"ತೊ ಬರೊ ಆಸಾ"** ಮ್ಹಣ್ ಇಂಗ್ಲೆಜಿಚ್ಯಾ **'is'-ಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್** 'ಆಸಾ' ಘಾಲೂನ್ ಉಲಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ದುಸ್ರೊಚ್ ("He is well.") ಜಾತಾ.

"ತೊ ಬರೊ ಭುರ್ಗೊ." ಹೆಂ ಖರೆಪಣಿಂ ಏಕ್ ವಾಕ್ಯ. ತಾಂತುಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ನಾ, ತರೀ ತೆಂ ಸಮ್ಜುಂಕ್ ಯೆತಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಉಚಾರಿನಾಸ್ತಾನಾ, ತೆಂ ಗಳೊವ್ನ್ ವಾಕ್ಯಾಂ ಘಡುನ್ ಯೆತಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕೆದ್ನಾ ಗಳಯ್ತಾತ್?

(1) **ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ತಾನಾ:** "ತುಜೆಂ ನಾಂವ್ ಕಿತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ?" ಅಶೆಂ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ರೂಪ್ ನಾ. ತಾಕಾ ಪರ್ಕಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ರೂಪ್ ಆಯ್ಲ್ಲಾಂ. ಇಂಗ್ಲೆಜಿಂತ್ What is your Name? is=ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್ ಶುದ್ಧ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾ ತೊ "ತುಜೆಂ ನಾಂವ್ ಕಿತೆಂ?" ಇತ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ.

(2) **ಜವಾಬ್ ದಿತಾನಾ:** ಮ್ಹಜೆಂ ನಾಂವ್ ಸೀತಾ.

(3) **ಜೊರಾನ್ ಕಿತೆಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ:** ತೂಂ ಮೂರ್ಖ್.

(4) **ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ:** ವಾಕ್ಸರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಶಬ್ದ್‌ಸಂಗ್ರಹಾಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್. ದೇವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಸರ್ವ್‌ಸಕ್ತಿವಂತ್ ಆತ್ಮೊ.

(5) ಗ್ಹಾದಿ ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ:

ಹಾಂವ್ ಬರೊ ತರ್ ಗಾಂವ್ ಬರೊ.
ಚ್ಯಾರ್ ದೀಸ್ ಸಾಸುಚೆ, ಚ್ಯಾರ್ ದೀಸ್ ಸುನೆಚೆ.
ಗಿರೆಸ್ತಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚಿ ವ್ಹನಿ.
ದೊಂ ಘರಾಂಚೊ ಪಾವ್ಣೊ ಉಪಾಶೀ.
ಪಿಸೊ ಫುಯ್ರ್ ರೆಡೊ.
ಕಾಳೆಂ ದೆವಾಕ್ ಬರೆಂ, ಗೊರೆಂ ಘೊವಾಕ್ ಬರೆಂ.
ರಾಯ್ ರಾಯಾಕ್ ಪ್ರಿತ್. ದುಬ್ಳೊ ದುಬ್ಳ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಿತ್.

1. ತೊ ಬರೊ. 2. ತೊ ಮನಿಸ್ ಬರೊ. 3. ತೊ ಬರೊ ಮನಿಸ್.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ 'ಆಸ್' (to be) ಧಾತುಚಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀಂ ರುಪಾಂ ಗಳಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಇಂಗ್ಲಿಜಿಂತ್ ತೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್:

1. He is good. 2. That man is good. 3. He is a good man ಅಶೆಂ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ 'is' ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಇಂಗ್ಲಿಜೀ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನಿಯಮಾಂ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಕ್ಯಾಂ ಘಡೊನ್ He is good. (He=ತೊ, is=ಆಸಾ, good=ಬರೊ). "ತೊ ಬರೊ ಆಸಾ." ಮ್ಹಣೊಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಮುಸ್ಕ್ಯಾಚ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ: (He is well).

ತ್ಶೆಂಚ್ ಪಳೆಂ: This is my brother, (My cook, my enemy.) ಹೊ ಮ್ಹಜೊ ಭಾವ್, (ಮ್ಹಜೊ ರಾಂದ್ಪಿ. ಮ್ಹಜೊ ದುಸ್ಮಾನ್) ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾಂವ್. ತೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್. ಹಾಂತುಂ ಕ್ರಿ. "is" ದಿಸನಾ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಜಾಂವೆತ್ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಹೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದ್ಧತ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾನಾ: ತೊ ಮ್ಹಜೊ ಭಾವ್. (ಮ್ಹಜೊ ರಾಂದ್ಪಿ, ಮ್ಹಜೊ ದುಸ್ಮಾನ್) ಜಾವ್ನಾಸಾ—ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ. ಪುಣ್ 'ಜಾವ್ನಾಸಾ' ಹೆಂ ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್. ತಾಂತುಂ ದೋನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ (ಜಾ ಆನಿ ಆಸಾ) ಜೊಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ತಾಂಚೆಂಚ್ ಪುರಿತ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾ.

ತೊ ಘರಾ ಪಜೊನ್ ಬಸ್ಲಾ=ತೊ ಘರಾ ಗೆಲೊ. ಆನಿ ಘರಾ ಬಸ್ಲಾ. ತಶೆಂಚ್, ಜಾವ್ನ್+ಆಸಾ=ಜಾಲೊ ಆನಿ ಆಸಾ.

ಜಾ=become, ಆಸಾ=is. ಹೆಂ ಸದಾಂಚ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ತೊ ಮ್ಹುಜೊ ಭಾವ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ=He has become (and is) my brother. ಅಸ್ಲೊ ಅರ್ಥ್ ಆಟಾಪ್ಲಾ.

ತೊ ಬರೊ ಜಾವ್ನ್ ಘರಾ ಗೆಲೊ / ಆಸಾ.

ದೇವ್ ಮನೀಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಜಿಯೆಲೊ.
ತೊ ದೇವ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಜಿಯೆಲೊ.

} ಹೀಂ ವಾಕ್ಯಾಂ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಆಸಾತ್. ಅರ್ಥ್ ಕಸೊ ರಾವ್ತಾ?

ಹ್ಯಾ ದೊನೀಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಆಸಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಜಾವ್ನ್=ಜಾಲೊ ಆನಿ ಜಿಯೆಲೊ' ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತೀ ವ್ಯಾಕರಣೀ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ 'ದೇವ್ ಜಾಲೊ ಆನಿ ಜಿಯೆಲೊ' ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

ಅದ್ಯಾಯ್ IV

ನಾಮುಪದ್ (Noun)

ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯೀ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ, ಸಜೀವ್ ವಾ ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತುಚ್ಯಾ, ಗುಣಾಚ್ಯಾ, ಕ್ರಿಯೆಚ್ಯಾ ವಾ ಸ್ಥಿತಿಯೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಕ್ **ನಾಮಪದ್** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸಜೀವ್ ವಸ್ತು: ದೆಖಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ: ಬಾಬಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಘುಗೊರ್, ವಾಗ್ ಕೀಡ್.

ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತು: ದೊಂಗರ್, ಸತ್ರಿ.

ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ವಸ್ತು: ಮೋಗ್, ಮತ್ಸರ್, ರಾಗ್, ಸತ್, ನೀತ್, ಜಾಣ್ವಾಯ್.

ಗುಣ್: ತಿಕ್ಸಾಣ್, ಖಾಲ್ತೆಪಣ್.

ಕ್ರಿಯಾ: ಧಾಂವಪ್, ಚಾಲ್, ವಾವ್ರ್.

ಸ್ಥಿತಿ : ಪಿಡಾ, ದುರ್ಬಳ್ಕಾಯ್.

1. ನಾಂವಾಂಚೆ ವರ್ಗ್

ನಾಂವಾಂಚೆ ದೋನ್ ಮುಖ್ಯ್ ವರ್ಗ್ ಕರುಂಯೆತಾತ್:
ವಸ್ತುನಾಮ್ ಆನಿ ಭಾವನಾಮ್.

(ಅ) **ವಸ್ತುನಾಮ್** (Concrete Noun):

ಇಂದ್ರಿಯಾಂನಿ (ದೊಳ್ಯಾಂನಿ, ಕಾನಾಂನಿ, ಸ್ಪರ್ಶಾನ್, ನಾಕಾನ್, ಜಿಬೆನ್......) ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ತ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚಿಂ, ಜಿವಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಜಿನಸಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ವಸ್ತುನಾಮಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: ಮನಿಸ್, ಘರ್, ಸಬ್ಬ್, ವಾರೆಂ.

(ಆ) **ಭಾವನಾಮ್** (Abstract Noun):

ಅಶೆಂ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ನಾತ್, ಪುಣ್ ಮನಾನ್ ವಾ ಗ್ಯಾನಾನ್ ಮಾತ್ರ್ ಒಳ್ಖುಂಯೆತಾ ತಸಲ್ಯೊ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂಚಿಂ ವಾ ಕಾರ್ಯಾಂಚಿಂ ಕ್ರಿಯಾ ಸುಚೊವ್ಪಿ ನಾಂವಾಂ ವಾ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ಗುಣಾಂಚಿಂ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಂವಾಂ ಭಾವನಾಂವಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸ್ಥಿತಿಯೆಚಿಂ : ಭುರ್ಗೆಪಣ್. ದುರ್ಬಳ್ಕಾಯ್, ಭಲಾಯ್ಕಿ, ಪಿಡಾ.

ಕರ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ : ಚಾಲ್, ಉಡ್ಕಿ, ಚೊರಿ. ಬುಡ್ಕಿ.

ಗುಣಾಂಚಿಂ : ಬರೆಪಣ್. ಪಿಶೆಪಣ್, ದಯಾ. ಗರ್ವ್.

ವಸ್ತುನಾಮಾಂಚಿ ಪರತ್ 4 ವರ್ಗ್ ಆಸಾತ್

(ಕ) **ವಿಶೇಶ್‌ನಾವ್** (Proper Noun):

ಅಪ್ಲೊ ವಾ ಫಲಾಣೊ ಏಕ್ ಜೀವ್ ವಾ ಜಾಗೊ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಿವಾಂ ವಾ ವಸ್ತುಂ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳೊ ಕರೂನ್ ಒಳ್ಖುಂಚೆ ಖಾತಿರ್ ಜೆಂ ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ ತೆಂ ವಿಶೇಶ್‌ನಾವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: ಜೊಕಿ. ಮೆರಿ, ಬೆಂದೂರ್. ಮಂಗ್ಳೂರ್, ಹಂಪನ್‌ಕಟ್ಟಾ, ತಾಜ್‌ಮಹಾಲ್.

(ಖ) **ಸಾಮಾನ್ಯನಾವ್ ವಾ ಜಾತ್‌ನಾವ್** (Common Noun):

ಜೆಂ ನಾಂವ್, ಸಾರ್ಕೆಪಣಾಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಮುಖೆಲ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಖಾತಿರ್, ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಣಾಂಕ್, ಜಿವಾಂಕ್ ವಾ ಜಿನಸಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ ತೆಂ ನಾಂವ್ ಜಾತ್‌ನಾವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: ಗಾಯ್, ಮೂಯ್, ಫಾತರ್, ಗಾಂವ್, ತಾಂದುಳ್.

(ಗ) **ರಾಸ್‌ನಾವ್** (Collective Noun):

ಅನೇಕ್ ಜಿವಾಂಕ್ ವಾ ಜಿನಸಾಂಕ್ ಎಕ್ಟ್ಯಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಕ್ ವಾ ರಾಶಿಕ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ನಾಂವ್ ರಾಸ್‌ನಾವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: ಜಮೊ (group), ಲೊಕಾಚೊ ಜಮೊ (crowd).
ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚೊ ಹಿಂಡ್ (flock, herd).
ನೌಕಾದಳ್ (fleet), ಸೈನ್ (army).
ಸಮಿತಿ (committee), ಕುಟುಂಬ್ (family).
ರಾಷ್ಟ್ರ (nation), ಪ್ರಜಾ. ಲೋಕ್ (people).
ಪಂಗಡ್ (team). ಮೇಳ್ (assembly, sodality).

(ಫ) **ಪದಾರ್ಥ್‌ನಾವ್** (Material Noun):

ಉದಕ್, ತೆಲ್, ದೂದ್, ರುಪೆಂ, ಭಾಂಗಾರ್, ಲೋಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಾರ್ಥಾಂ ಸಂಬಂಧಾನ್ ಮೆಜುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್. ದೆಖುನ್ ತಾಂಕಾಂ ಏಕಾ ಖಂಡಿತ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘಾಲುನ್ ಪದಾರ್ಥ್‌ನಾವಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2. ನಾವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಲಿಂಗಾಂ ತೀನ್ :

1. ಪುರುಷ್‌ಲಿಂಗ್ (ಪುಲ್ಲಿಂಗ್) (Masculine Gender).
2. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ (Feminine Gender).
3. ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್ (Neuter Gender).

ಹೀಂ ನಾಂವಾಂಚ್ ಆಪ್ಲೊ ಅರ್ಥ್ ಉಗ್ತಾಯ್ತಾತ್. ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ದಾದ್ಲೆಂ ಸೂಚಯ್ತಾ. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಬಾಯ್ಲೆಂ ಸೂಚಯ್ತಾ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್ ದಾದ್ಲೆಂಯ್ ನ್ಹಯ್, ಬಾಯ್ಲೆಂಯ್ ನ್ಹಯ್—ಲಿಂಗ್ ನಾ—ಅಶೆಂ ಸೂಚಯ್ತಾ.

ಜಿವಾಂಕ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶಾಂಕ್ ಆನಿ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಕ್ ವಾ ಜನಾವರಾಂಕ್ ಸಿಜಾಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಆಸಾ. ಜಿನಸಾಂಕ್ ಲಿಂಗ್ ನಾ. ತರೀ ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ವಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಆಸ್ತಾತ್. ಲಿಂಗ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಯ್ಸಾಂತ್ ನಾ: ತಾಂಚ್ಯಾ ಅಂಗಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕುರ್ಪಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ನ್ಹಯ್. ಫಕತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಕ್ ವಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಲಿಂಗ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ. ದೆಖುನ್ ತಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಸಿಜಾಚೆಂ (ಸಂಯ್ಸಾಚೆಂ) ನ್ಹಯ್. ಆದೇಶಿಂ.

ದೆಖಿಕ್: ತೊ ಪಾತ್. ತಿ ಪಾಡಿ. ತೆಂ ರಘಾಡ್—ಹ್ಯಾ ನಾವಾಂನಿ,

ತೊ ಬಯ್ಲ್—ತಿ ಗಾಯ್—ತೆಂ ವಾಸ್ರುಂ—ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಆಸಾ ತೊ

ಸಿಜಾಚೊ ಲಿಂಗಾ ಘೆವ್ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಕ್ [redacted] ಯೆನಾ.

ತ್ಯಾಚ್ ಕಾರಣಾ ಪಮಿಂ ಜಿವಾಂಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಂ ಪರಿಂ ಜಿನಸಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಯೆನಾ.

ಜಿನಸಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಮನಾಕ್ ಯೆತ್ ತಶೆಂ ಬದ್ಲುಂಯೆತಾ. ತ್ಯಾ ಪಮಿಂ ಏಕಾ ಜಿನಸಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಏಕಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ತೆಂಚ್ ನಾಂವ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಏಕಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ವಾ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್ ಆಸುಂಯೆತ್.

ಜಿನಸಾಂಕ್ ಲಿಂಗ್ ನಾ ದೆಖೊನ್ ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ನಪ್ರುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಂತ್‌ಚ್ ಆಸುಂಕ್ ಫಾವ್ಹೊ. ಕಾನಡಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಪೊ ನೇಮ್ ಪಾಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಯೆರ್ ಆರ್ಯ ಭಾಸಾಂ ಬರಾಬರ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಜಿನಸಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ವಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಕರೂನ್ ಘೊಳಯ್ತಾ. ಆಶೆಂ ಕರ್ತ್ಯಾನಾ. ನಾಂವ್ ದಿತಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮನಾಂತ್ ತಾಂಚಿಂ ದಾದ್ಲಿಂ ವಾ ಬಾಯ್ಲಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಸಿಶೆತಾತ್ ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ತೊ ತಾಂಕಾಂ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ವಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಂತ್ ಘೆತಾ.

ದೆಖಿಕ್: ತೆಂ ವಾರೆಂ—ತೊ ವಾರೊ; ತೀ ಗಾಡಿ—ತೊ ಗಾಡೊ; ತೀ ಖುಂಟಿ—ತೊ ಖುಂಟೊ; ತೆಂ ಬೆತ್ (cane)—ತೊ ಬೆತೊ (staff), ತೀ ಬೆತ್ಕಾಟಿ—(sceptre).

'ಲಿಂಗ್' ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆಂಚ್ ಲಿಂಗ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ 'ತೆಂ' (ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್) ಪುಣ್ ದಾಲ್ಗಾದಾಚ್ಯಾ ಶಬ್ದ್‌ಕೊಶಾಂತ್ ತೆಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಉತರ್ 'ತೊ' ಮ್ಹುಣ್ ದಾಖಯ್ಲಾಂ. ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಮರಾಠೀಂತ್ ಲಿಂಗ್ ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ಉತರ್, ಪುಣ್ ಹಿಂದಿಂತ್ ತೆಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಕ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ "ತೊ"
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಕ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ "ತೀ"
ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಕ್ ಕೆದ್ನಾಯ್
"ತೆಂ" ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ದೆಖೊನ್ ಲಿಂಗ್ ಸೂಚೊಂವ್ಕ ಲಿಂಗಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗ್ ವಾ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಬರೊವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್—'ತೊ', 'ತೀ', 'ತೆಂ'—ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ.

ವೆಗ್ಳೆ, ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ನಾಮಾಂಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಚೊ ಫರಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಕಾಂಯ್ ಉದಾಹರಣಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ (ಪಾನ್ 77 ಪಳೆ).

'ವಾದ್' ಹೆಂ ಉತರ್ ಮಾಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ 'ವಾದ್' ಜೊಡೂನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಹೆರ್ ಸಮಾಸ್: 'ತೊ' ವಿವಾದ್, ದುರ್ವಾದ್, ಸುವಾದ್, ಪ್ರತಿವಾದ್, ಆಡ್‌ವಾದ್...... ಪುಲ್ಲಿಂಗಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾತ್; ದೆಖೊನ್ ಆಮಿಂಯ್ 'ತೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್' ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ.

3. ಸಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ನಾವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್

ಸಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ನಾಮಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರಾನ್ ಒಳ್ಕುಂಯೆತಾ. ಬದಲ್ತಿಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ (ತೊ, ತೀ. ತೆಂ......

ದಾಲ್ಗಾದಾಚ್ಯಾ ಶಬ್ದ್ ಕೊಶಾಂತ್	ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾಚ್ಯೆ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್	ಮಂಗ್ಳೂರಿ (ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿ) ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್	ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್
ತೀ ಕೂಡ್-human body	ತೀ ಕೂಡ್	ತೀ ಕೂಡ್	ತೀ ಕೂಡ್
ತೀ ಕೂಡ್-room, chamber	ತೀ ಕೂಡ್	ತೆಂ ಕೂಡ್	ತೊ / ತೀ } ಕೂಡ್
ತೀ ಕೂಸ್-side, womb	ತೀ ಕೂಸ್	ತೀ ಕೂಸ್	ತೀ ಕೂಸ್-side
ತೊ ಕುಸ್ವೊ-womb		ತೀ ಕೂಸ್	ತೊ ಕುಸ್ವೊ-womb
ತೀ ಅಂತರ್-difference, interval	ತೆಂ ಅಂತರ್	ತೆಂ / ತೊ } ಅಂತರ್	ತೀ / ತೆಂ } ಅಂತರ್
ತೊ ಥರ್-sediment, species, quality	ತೀ ತರಾ-difference	ತೊ ಥರ್-difference	ತೊ ಥರ್ ತೀ ತರಾ
ತೆಂ ವೈಭವ್-glory	ತೆಂ ವೈಭವ್	ತೊ ವೈಭವ್	ತೆಂ ವೈಭವ್
ತೊ (ಮ್ಹಾರೊ) ದುಧಿ			
ತೆಂ ದುಧಿಂ-pumpkin		ತೆಂ ದುಧಿಂ/ತೊ ದುಧಿ	ತೊ ದುದಿ
ತೊ ಭೊಬ್ಳೊ-gourd	ತೊ ಭೊಬ್ಳೊ	ತೆಂ ಭೊಬ್ಳೆಂ	
		ತೊ ಸ್ಪರ್ಧೊ	ತೀ ಸ್ಪರ್ಧಾ (ತೊ ಸ್ಪರ್ಧೊ)
ತೀ ಜಾಪ್		ತೀ ಜಾಪ್	ತೀ ಜಾಪ್
ತೊ ಜಬಾಬ್		ತೀ ಜವಾಬ್	ತೊ ಜಬಾಬ್
ತೊ ಪರಿಚಯ್		ತೀ ಪರಿಚಯ್	
ತೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್		ತೀ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್	
ತೊ ಸಮಾಜ್-community	ತೊ ಸಮಾಜ್	ತೀ ಸಮಾಜ್	{ ತೊ ಸಮಾಜ್ ತೀ ಸಮಾಜ್
ತೊ ಲಿಂಗ್-sex, gender	ತೆಂ ಲಿಂಗ್	{ ತೆಂ ಲಿಂಗ್ ತೊ ಲಿಂಗ್	ತೊ ಲಿಂಗ್
ತೊ ಢೊಲ್-Drum	ತೊ ಢೊಲ್	ತೀ ಢೊಲ್/ತೊ ಢೊಲ್	ತೊ ಢೊಲ್
ತೀ ಧಾತೂ-root	ತೊ ಧಾತೂ	ತೊ ಧಾತು	ತೊ ಧಾತೂ
ತೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್-blessing	ತೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್	ತೆಂ ಆಶೀರ್ವಾದ್	ತೊ ಆಶೀರ್ವಾದ್
ತೆಂ ಆಶೀರ್ವಚನ್			

ಬರೊ. ಬರೀ, ಬರೆಂ......) ಲಿಂಗಾ ಪರ್ವಾಣಿಂ ಸೊಂಪ್ತಾ ಸ್ವರ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ತ್ಯಾಚ್ ನೆಮಾನ್ 'ಒ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ನಾವಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ('ಇ')ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ನಾವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಆನಿ 'ಎಂ' ಆನಿ 'ಊಂ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ನಾವಾಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ. ದೆಖಿಕ್:

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್	ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್	ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್
ಪಾಡ್ಕೊ	ಪಾಡ್ಕಿ (ಪಾಡಿ)	ಪಾಡ್ಕುಂ.	ಭುಗ್ರೊ	ಭುಗ್ರಿ
ರೆಡ್ಕೊ	ರೆಡ್ಕಿ (ರೆಡಿ)	ರೆಡ್ಕುಂ	ಚಲೊ	ಚಲಿ
ಮೆಂಡ್ರೊ	ಮೆಂಡಿ	ಮೆಂಡ್ರುಂ	ಘೊಡೊ	ಘೊಡಿ

ಹಾಂತ್ಲಿಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ತಸಲಿಂಚ್: ಗೊರೂಂ ಮೆರೂಂ. ಗಾಡೂಂ (ಗಾಢವ್) ವಾಸ್ರುಂ. ಪಾಡ್ಕುಂ (ಪಾಡೂಕ್. ಪಾಡ್ಕೊಲ್. ರೆಡೂಕ್) ಬಾಳ್ಕೆಂ. ಸುಣೆಂ. ಮಾಂಕಡ್ (ವಾ ಘೆತೆಂ, ಬೆತೆಂ. ಕೆಲ್ಡೆಂ) ಮಾಸ್ಳೆಂ. ವಾಘಟ್...... ಇತ್ಯಾದಿ ನಾವಾಂ ಲಿಂಗಾಚೊ ಭೇದ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಜಿವಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್. ರೆಡೊ. ಪಾಡೊ. ಮಾಂಡ್ಕೊ ಹ್ಯಾ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂನಿ ಸೂಚಯ್ಲಲ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ರಡೊ-ಮ್ಹೈಸ್, ಪಾಡೊ-ಗಾಯ್. ಪುಣ್ ರೆಡಿ. ಪಾಡಿ, ಮಾಂಡ್ಕಿ ತೈಚ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ತರ್ನ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆಚ್ಯಾ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್.

ಕಾಸವ್ (ಕಾಂಸವ್)—ಹಾಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀ. ಕಾಸಯ್—(ನ. ಕಾಂಸುಲೆಂ) ಧಾಕ್ಟಿ ಮೊನ್ಜಾತ್ ಸೂಚಯ್ತಾ. ಚೆಡೊ (ಚೆಡ್ರೊ) ಹಾಕಾ ಅನುಸರೂನ್ ಬಾಯ್ಲೆಂ ಸೂಚೊಂವ್ಕ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ಉತರ್ 'ಚೆಡೂಂ' ವಾಪರ್ತಾತ್, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ರೂಪ್ 'ಚೆಡಿ' (ಚೆಡ್ರಿ) ಪಾಡ್ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೊಳ್ತಾ. ತೆಂ ಅಕ್ಮಾನಾಚೆಂ ಉತರ್; ಕಲ್ವಂತ್, ವೇಶ್ಯಾ ವಾ ವಾಯ್ಟ್ ಚಾಲಿಚಿ ಸ್ತ್ರೀ—ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ದಿತಾ.

ಚೆಡೂಂ, ಗಾಯ್ರುಂ, ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ತರೀ ಹೀಂ ನಾವಾಂ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್‌ಚ್ ಲಾಗ್ತಾತ್. ಏಕ್ಯೆ ತರೆಚೆಂ ಉಣೆಪಣ್ ವಾ ಅಪೂರ್ಣಾಯ್ ತೀಂ ಉಗ್ತಾಯ್ತಾತ್ ವಾ ಕಾಂಯ್ ಕುಸ್ಕುಟಾವ್ಣಿ ಆಟಾಪ್ತಾತ್.

ಲಾತಿನ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಗುಲಾಮಾಂಕ್ mancipium ಹೆಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮ್ ದಿಲಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ 'ಚೆಡೂಂ' ಹೆಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮ್

ಚಲಿಯಾಂಕ್ ದಿತಾಂವ್ ತಶೆಂಚ್ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಶೆಂತ್ fräulein ಫ್ರೊಯ್ ಲಾಯ್ನ್ (=miss) ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ. Frau ಫ್ರಾವ್ (Lady. Mrs.) ಹ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಂವಾಚೆಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್ ತೆಂ. ತ್ಯೆಚ್ ಪರಿಂ Madchem—ಮೇಡ್ಶನ್ (maid-ಚೆಡುಂ) ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಂವ್.

ಮ್ಹಾಡ್ಡೆಂ (ಮ್ಹಾರ್+ಡೆಂ) ಮ್ಹಾಡ್ಡುಲೆಂ. ಕೊಗೂರ್ಲೆಂ. ನಾಯ್ರುಲೆಂ. ಬಂಟ್ಟುಲೆಂ. ಪೊಗರ್ಲೆಂ, ದಿವ್ಲೆಂ, ಚಾಮುಂಡ್ಲೆಂ—ಹೀಂ ಚಾಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್‌ಚ್ ಲಾಗ್ತಾತ್ ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಮಾನ್ ಮರ್ಯಾದ್—ಗೌರವ್ ನ್ಹಯ್. ಏಕ್ಯೆ ತರೆಚಿ ದಲ್ಲ್ಯಾಪ್ಣ್ ವಾ ಕುಸ್ಕುಟಾಪ್ಣ್ ಲಿಪೊನ್ ಆಸಾ.

4. ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ಸಜೀವ್‌ನಾಂವಾಂಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್

ತಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ 'ಒ' ವಾ ಪೊಸೆಂ 'ಅ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾ 'ಈ' ವಾ 'ಈಣ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ: ಆಜೊ/ಆಜೀ. ಪಣ್ಜೊ/ಪಣ್ಜೀ. ಕೊಲೊ-ಕೊಲೀ/ಕೊಲೀಣ್. ಮಾಂಡ್ಕೊ-ಮಾಂಡ್ಕೀ. ಮಾಮ್-ಮಾಮಿ. ವಾಗ್-ವಾಗೀಣ್. ನಾಗ್-ನಾಗೀಣ್. ಸಿಂಪ್ಟ್/ಶಿಂಪ್ಟ್-ಸಿಂಪ್ಟೀಣ್/ಶಿಂಪ್ಟೀಣ್.

ನವಾ ಪವರ್ಣಾಗೆಂ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಯೆತಾನಾ 'ಒ' ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ಆನಿ 'ಈ' ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಸೂಚೊವ್ನ್ ಸ್ವರ್ ಪ್ಡುನ್ಯೆತಾತ್.

ತರಿಪುಣ್ 'ಈ'ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲಿಂ ಸಬಾರ್ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಂವಾಂ ಆಸಾತ್. ದಪಿಕ್: ಹತೀ/ಹತ್ತೀ (ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್: ಹಸ್ತಿ) ಹೆಂ ಏಕ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಉತರ್. ತಾಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ 'ಹತಿಣ್'/'ಹತ್ತಿಣ್'. ತಶೆಂಚ್ ಪತಿ-ಪತಿನ್/ಪತಿಣ್, ಭಿಕಾರಿ-ಭಿಕಾರಿಣ್/(ಭಿಕಾರ್ನ್), ಪಾಕ್ಷಿ-ಪಾಕ್ಷಿಣ್. ಧನಿ-ಧನಿನ್/ಧನಿಣ್......

ಬರಯ್. ರಾಂದ್. ವಾಜಯ್, ವಾಡ್, ಘಡ್. ಬಾಂದ್...... ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂನಿ ಸೂಚಯಿಲ್ಲಿ ಕರ್ನಿ ಕರ್ತೆಲೊ ಕರ್ತೊ (agent, doer): ಬರ್ಪಿ/ಬರೊವ್ಪಿ, ರಾಂದ್ಪಿ. ವಾಜ್ಪಿ. ವಾಡ್ಪಿ. ಘಡ್ಪಿ. ಬಾಂದ್ಪಿ—ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಜಾತಾ. ಅಸಲಿಂ ಕರ್ತೃವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್‌ನಾಂವಾಂ ವಾ ಧಾತುನಾಂವಾಂ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ಮ್ಹುಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ 'ಣ್' ವಾ 'ನ್' ಲಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಘಡುಂಯೆತಾ:

ವಾಜ್ಪಿ-ವಾಜ್ಪೀಣ್. ವಳ್ಪಿ-ವಳ್ಪೀಣ್. ಬರ್ಪಿ-ಬರ್ಪೀಣ್. ರಾಂದ್ಪಿ-ರಾಂದ್ಪೀಣ್...

'ಯಜ್ಮಾನಿ' ಕೆದ್ನಾಯ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗ್.

'ಯಜ್ಮಾನ್' ಹೆಂ ದೊನೀಯ್ ಲಿಂಗಾಂನಿ ಚಲ್ತಾ. ಪುಣ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಾಂತ್.

ಪೊನ್ನಾ 'ಇನ್' ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂಕ್ 'ಣ್' ಲಾವ್ನ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಕರ್ತಾನಾ ತಾಂಚೆರ್ 'ಈ'ಚಿ ಭರ್ ಪಡೂನ್ ತೆಂ 'ಈಣ್'/'ಇಣ್' ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್: ವಾಗ್–ವಾಗಿಣ್, ನಾಗ್–ನಾಗಿಣ್. ಶೆಟ್–ಶೆಟಿಣ್...

ಶೆವಟಾಚೆಂ 'ಸ್' 'ಶ್' ಜಾತಾ: ರಾಕಸ್ (ರಾಕ್ಕ್ಯೊಸ್) ರಾಕ್ಸಿಣ್.

'ಕಾರ್', 'ಗಾರ್', 'ಆರ್'—ಹೆ ವಾ ಅಸಲೆ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಉದ್ಯೋಗ್, ಭೆಸ್, ಗಾಂವ್ ಆನಿ ಕಸಲೇಯ್ ತರೆಚೆಂ ಧನಿಪಣ್, ಸುಚೊಂವ್ಕ್ ಘಡ್ಲಿಂ ನಾವಾಂ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ. 'ಣ್' ವಾ 'ನ್' ಲಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಘಡ್ತಾತ್. ಘರ್ಕಾರ್–ಘರ್ಕಾರ್ನ್/ಘರ್ಕಾರ್ಣ್. ಭಾಟ್ಕಾರ್–ಭಾಟ್ಕಾರ್ಣ್/ಭಾಟ್ಕಾರ್ನ್, ಯೆಣಾರ್–ಯೆಣಾರಿಣ್/ಯೆಣಾರ್ಣ್, ರಿಣ್ಕಾರ್/ರಿಣ್ಕಾರ್ಣ್.

ಪುಣ್: ರಿಣ್ಕಾರಿ—ಹಾಚೆಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ 'ರಿಣ್ಕಾರಿಣ್'.

'ಣ್', 'ಈಣ್', 'ಇ'—ಹೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಬದಲ್ತಾ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	**ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್**	**ಪುಲ್ಲಿಂಗ್**	**ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್**
ಭಾವ್ (brother)	ಭಯ್ಣ್ (sister)	ಸಾಯ್ಬ್ (ಸಾಹೆಬ್) (sir, lord)	ಸಾಯ್ಬಿಣ್ (ಸಾಹೆಬೀಣ್) (madam, lady)
ವೇಯ್ (father of son-in-law or	ವೇಣ್ mother daughter-in-law)	ಬಾಮಣ್ (husband)	ಬಾಮಿಣ್ (wife)
		ರಾಜಾ (ರಾಯ್) (king)	ರಾಣಿ (queen)
ಮಾವ್ಪೊ (mother's brother)	ಮಾವ್ಯಣ್/ಮಾವಳ್ಣ್ (father's sister or maternal uncle's wife)	ಮಾಮ್ (maternal uncle)	ಮಾಮಿ (mat. uncle's wife)
ಮಾಂವ್ (father-in-law)	ಮಾಂಯ್ (mother-in-law)	ಘಗುರ್‌ಮಾಂವ್ (uncle-in-law)	ಘಗುರ್‌ಮಾಂಯ್ (aunt-in-law)

ಕಾಂಯ್ಸ್ ಸಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚಿಂ ನಾವಾಂ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗಾಕ್ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಾಕ್ ವೆಗ್ಳಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂಚ್ ಆಸಾತ್:

ಪುರುಷ್ / ಸ್ತ್ರೀ
male person / female person

ಘೊವ್ / ಬಾಯ್ಲ್
husband/ wife, woman, female

ನಂಡಾಯೊ / ನಣಂದ್
husband's
brother-in-law / sister

ನಾತೂ / ನಾತ್
grandson / granddaughter

ಜಾವಂಯ್ / ಸೂನ್
son-in-law / d-in-law

ಮಾಪ್ಸೊ / ಆತಯ್
father's
sister's husband / sister

ಬಾಪ್ಪುಲ್ ಭಾವ್ / ಬಾಪುಲ್ ಭಯ್ಣ್
paternal cousin
(he) / (she)

ಮಾವ್ಶೆಭಾವ್ / ಮಾವ್ಶೆಭಯ್ಣ್
maternal cousin
(he) / (she)

ಪುತ್ಣ್ಯೊ / ಧುವ್ಣಿ
(*to man*)
brother's
son / daughter

ಪುತ್ಣ್ಯೊ / ಧುವ್ಣಿ
(*to woman*)
sister's or husband's brother's
son / daughter

ಭಾಚೊ / ಭಾಚಿ
(*to man*)
sister's
son / daughter

ಭಾಚೊ / ಭಾಚಿ
(*to woman*)
brother's or husband's sister's
son / daughter

ದಾದ್ಲೊ / ಬಾಯ್ಲ್
Man, male / wife, woman
female

ಭಾವೊ / ಭಾವಜ್
husband's / brother's
elder brother / wife.

ಆಸ್, ಬಾಪ್ / ಅವ್ಮಾ, ಆಯಿ
ಬಾಪ್ಪಯ್ / ಆವಯ್
Dad, father, / mother
papa / ma

ದೇರ್ / ಜಾವ್
husband's
younger brother / brother's wife.

ಪೂತ್ / ಧೂವ್
son / daughter

ನವ್ರೊ / ವ್ಹೊಕಲ್
bridegroom / bride.

ಮೆವ್ಹಣೊ / ಭಾವಜ್
to man
sister's husband / brother's wife.
or wife's brother

ಸಾಡೂ / ಮೆವ್ಹಣಿ
wife's sister's / wife's
husband / sister

ಬಾಪ್ಲೊ (ಬಾಪ್ಪು)
father's brother or
husband of mother's sister

ಮಾವ್ಶಿ :
mother's sister or
wife of father's sister

ಥೊಡಿಂ ನಾವಾಂ ಲಿಂಗಾಚೊ ಭೇದ್ ಲಿಖಿನಾಸ್ತಾನಾ ಸದ್ಯಾಂಚ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ :— ತಾರ್ಲೊ (ತಾಲ್ಲೊ), ಬಾಂಗ್ಡೊ. ಕಾಣ್ಸೊ, ಶೆವ್ಟೊ. ತಾಟೊ, ಪಾಲೊ, ಕಿಡೊ, ಮಾಸೊ, ಮೂಸ್, ಕೀರ್, ಪಿರ್ತೊಳ್, ಕಳಿಂದೀರ್/ಕಳಿಂತ್ರ್, ಉಂದೀರ್. ದೆಂಕ್ಣೊ. ತಿಗೂರ್.

ವಾ

ಸದಾಂಚ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ : ಕೀಡ್, ಕೊಗುಳ್, ಘೊಣ್, ಜನಾವರ್, ಮೂಯ್, ಪಾಳಯ್, ವೆರ್ಲಿ (ವೆಲ್ಲಿ, ಎರ್ಲಿ), ಕರ್ಲಿ (ಕಲ್ಲಿ), ಕುರ್ಲಿ (ಕುಲ್ಲಿ), ಕೊರೊ, ಲೇಪ್.

ವಾ

ಸದಾಂಚ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ : ಚಿತ್ರಳ್, ಸುಂಗಟ್, ವಿಣಂಗ್. ಸಾಂಗಟ್/ಸಾಂಗ್ಟ್ರ್, ಶೆತೂಕ್, ವಾಗಳ್/ವಾಗಳೆಂ.

ಆಸಲ್ಯಾ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ, ತಶೆಂಚ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ. ನಾವಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಾಂಚೆಂ ವಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ನಿಜಾಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ತ್ಯಾ ನಾವಾಂ ಆದಿಂ : 'ದಾದ್ಲೊ', 'ಚೆಡೊ'—'ಬಾಯ್ಲ್' ಆಸಲಿಂ ಲಿಂಗ್‌ಸುಚೊವ್ನಿ ಉತ್ರಾಂ ಜೊಡುನ್ : ದಾದ್ಲೊ ತಾರ್ಲೊ - ಬಾಯ್ಲ್ ತಾರ್ಲೊ, ಚೆಡೊ ಮೂಸ್-ಚೆಡುಂ ಮೂಸ್, ಕೊಂಬೊ ಕೀರ್-ಕೊಂಬಿ ಕೀರ್ ... ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

5. ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ನಾವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್: ತೆಂ ಒಳ್ಕುಂಕ್ ಸೂಚನಾಂ

ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ವಾ ಜಿನಸಾಂಚ್ಯಾ ನಾವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಒಳ್ಕುಂಕ್ ಸೊಂಪೆಂ ನ್ಹಯ್. ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ಚಾಲಿ ವಾ ಪರಂಪರೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ತೆಂ

ಬದಲ್ತಾ. ತರೀ **ಸಾಧಾರಣ್‌ಪಣೆಂ** ನಾವಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರಾನ್ ತೆಂ ಪಾರ್ಖುಂಯೆತಾ.

'ಒ' ಹ್ಯಾ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗ್‌ಸುಚೊವ್ಪಿ ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲಿಂ ನಾವಾಂ ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ, ಆನಿ 'ಇ', ಣಿ, ಇ, ಈ ಆನಿ (ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ)ಯ್... ಅಸಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್‌ಸೂಚಕ್ ಸ್ವರಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ನಾವಾಂ ಭೋವ್ ಕರೂನ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಆಸಾತ್ :

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್	ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್
ಆಂಬೊ	ಆಂಬ್ಲಿ / ಆಂಬುಲಿ	ಸಾಡೊ	ಸಾಡಿ
ಘಾಂಟೊ	ಘಾಂಟಿ	ಖಾಂದೊ	ಖಾಂದಿ
ಖೊಲೊ	ಖೊಲಿ	ಗಾಡೊ	ಗಾಡಿ
ದೆಳೊ	ದೆಳಿ	ಖುಂಟೊ	ಖುಂಟಿ
ಶೆಂಡೊ	ಶೆಂಡಿ	ಕೊಯ್ತೊ	ಕೊಯ್ತಿ
ವಾಡೊ	ವಾಡಿ	ಪಿಠೊ	ಪಿಠಿ

'ಈ'/'ಇ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ನಾವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ : ಜಿಣಿ, ಖುಂಶಿ, ದೆಡ್ಕಿ, ಉಡ್ಕಿ, ರಾಜ್ವಡ್ಕಿ, ಶಾಭಾಸ್ಕಿ, ಮಿಂಜಾಸ್ಕಿ, ಬಶಿ, ಕಾಡಿ, ಬಡಿ, ಕರಿ, ಕಡಿ, ಸುರಿ.

ಆನಿ 'ಣಿ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ (ಜಡ್ ಕರೂನ್ ಧಾತುಕ್ 'ಣಿ' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ) ಭಾವ್-ವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್‌ನಾವಾಂ (gerund) :

ಮಿಂಚ್ಣಿ, ಕರ್ಣಿ/ಕರ್ಣಿ, ಕಳೊವ್ಣಿ, ಜಾಗೊವ್ಣಿ, ಲುಂವ್ಣಿ, ಸಾಂಗ್ಣಿ, ವಾಟ್ಣಿ... ಇತ್ಯಾದಿ. (ಮಿಂಚ್), (ಕರ್), (ಕಳಯ್), (ಜಾಗಯ್), (ಲೂಂವ್), (ಸಾಂಗ್), (ವಾಟ್) ಹ್ಯಾ ಧಾತುಂ ಥಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ವಿಶೇಶಣಾಂಕ್ ಈ (ಇ), ಆಯ್, ಅಣ್, ಆಣ್ ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಭಾವ್-ನಾವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ : ಲಾಂಬ್-ಲಾಂಬಿ / ಲಾಂಬಾಯ್ ; ರುಂದ್-ರುಂದಿ/ ರುಂದಾಯ್ : ದಾಟ್-ದಾಟಿ/ದಾಟಾಯ್ ; ಖೋಲ್ (deep) - ಖೊಲಾಯ್; ಗೋಡ್-ಗೊಡ್ಶಾಣ್, ಕಡೂ-ಕಡ್ಶಾಣ್, ತಿಕ್-ತಿಕ್ಶಾಣ್, ಆಂಬಟ್-ಆಂಬ್ಟಾಣ್ (ಆಮ್ಶಾಣ್)/ಆಂಬಟ್ಶಾಣ್; ತಾಂಬ್ಡೊ-ತಾಂಬ್ಶಾಣ್; ಹಿರ್ವೊ(green, unripe) - ಹರ್ವಸಾಣ್ / ಹರ್ವಟಾಣ್; ಜಿಪ್ರೊ - ಜಿಪ್ರಾಣ್, ಕಾಳೊ-ಕಾಳ್ಶಾಣ್/ಕಾಳ್ಬಾಣ್. ಒಲೊ (wet)-ಒಲ್ಶಾಣ್.

ನಾವಾಂಕ್ 'ಸಾಣ್' ಆನಿ 'ಟಾಣ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಭಾವ್‌ನಾವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ:

ತೆಂ ತೇಲ್ — ತೀ ತೆಲ್ಸಾಣ್ / ತೆಲ್ಟಾಣ್

ತೀ ಹಿವುಸ್ — ತೀ ಹುವ್ಸಾಣ್; ತೊ ಪಾಂಕ್ — ತೀ ಪಾಂಕ್ಸಾಣ್

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಅಣ್', 'ವಣ್', 'ಸಣ್' ಲಾವ್ನ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ನಾವಾಂ ಜಾತಾತ್ :

ಸೊಡಯ್ — ಸೊಡ್ವಣ್ ರಾಖ್ — ರಾಖಣ್ ಖಾ — ಖಾವಣ್

ಬುಜಯ್ — ಬುಜ್ವಣ್ ಸಾರ್ — ಸಾರಣ್ ನ್ಹೆಸ್ — ನ್ಹೆಸಣ್

'ಊ'-ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ನಾವಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ: ರಾಜೂ, ಕೊಬೂ, ಪೊಂದೂ, ಪೆನೂ, **'ಎಂ', 'ಇಂ', 'ಉಂ', 'ಊಂ'** :— ಅಸೊ ಸೊಂಪ್ಚ್ಯಾರ್ ಏಕ ವಚನಾಂತೊಚ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ನಾವ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ :

ಮಡೆಂ, ಪೊತೆಂ, ಖಾರೆಂ, ಸಾರೆಂ

ಶಾಂತಿಂ, ಬೀಂ, ಮಿರಿಂ, ಮೊತಿಂ

ತೊರೂಂ, ತಾರೂಂ, ಗೊರೂಂ, ಚೆಡೂಂ

ವಿಶೇಶಣಾಕ್ 'ಪಣ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಭಾವ್‌ನಾವಾಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಂಕ್ 'ಅಪ್' ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲ್ಲಿಂ ಧಾತುಸಾಧಿತ್ ನಾವಾಂ **ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ:**

ಬರೆಪಣ್, ಖೊಟೆಪಣ್, ನೆಣ್ತೆಪಣ್, ಚೊರ್ಟೆಪಣ್, ವ್ಹಡ್ಪಣ್/ಲ್ಹಾನ್‌ಪಣ್. ಲಕ್ಷ್ : 'ಒ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ವಿಶೇಶಣಾಂಕ್ 'ಪಣ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಒ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಎ' ಯೆತಾ :— ಬರೊ-ಬರೆಪಣ್. ತಾಂತುಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾ. 'ಬರೆಂ' ಆಸೆಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಂತ್ ಘಾಲೂನ್ ತಾಕಾ 'ಪಣ್' ಲಾವ್ನ್ 'ಬರೆಂಪಣ್' ಬರೊವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

'ಒ' ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ವಿಶೇಶಣಾಂಚೆಂ 'ಒ' ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಎ' ಲಾವ್ನ್ (ಬರೊ–ಬರೆ, ನೆಣ್ಟೊ–ನೆಣ್ತೆ...) ತಾಚೆಂ ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಾಕಾ "ಪಣ್" ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ಚೊ. ಮೊನ್ಯಾ 'ಅ' ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ **ವಿಶೇಶಣಾಕ್** ಕಾಂಯ್ ಬದಲ್ ನಾಸ್ತಾನಾ 'ಪಣ್' ಲಾಗ್ತಾ : ವ್ಹಡ್+ಪಣ್–ವ್ಹಡ್ಪಣ್ ಹೀಣ್+ಪಣ್–ಹೀಣ್ಪಣ್...

ವಾಚಪ್, ರಾಂಧಪ್, ಶಿಕಪ್, ಯೆವಪ್, ವಾಜಪ್ ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಅಪ್'ಚೊ 'ಅ' ದೀರ್ಘ್ 'ಆ', 'ಆಪ್' ಕರೂನ್ 'ವಾಚಾಪ್' ಬರೊಪ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್.

"ಆಂವ್" ಪ್ರತ್ಯಯಾನ್ ಸೊಂಪ್ಚಾತ್ ತೀಂ ನಾಂವಾಂ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ. ಹೀಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಂತ್ ಚಲ್ತಾತ್:

ಬೆಸಾಂವ್, ಲಿಸಾಂವ್, ಪಿಸಾಂವ್, ತೆಸಾಂವ್, ತೆಂತೆಸಾಂವ್, ಒತೆಸಾಂವ್, ದೆವಸಾಂವ್, ಬುರ್ಯಾಂವ್, ಪಾಲ್ಡಿಸಾಂವ್, ನವೆಸಾಂವ್, ಕೊಂಫಿಸಾಂವ್. ಪುಣ್ ವಿಶೇಸ್ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಕೊಮುಂಯಾಂವ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗಾಂತ್ ಘೊಲೆಯ್ತಾತ್, ಆಮಿ 'ತೊ ಕುಮ್ಯಾರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್.

ಹ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಚ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ 'ಸಾಂಸೂಂ' ಹೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತರ್ ಆಮ್ಚೆ ಮುಖೆಂ 'ಸಾಸಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪುಣ್ 'ಜೆಸಾಂವಾನ್' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂ 'ಸಾಸಾಂವಾನ್' ಮ್ಹಣನಾಂವ್. ದೆಖೂನ್ ಖರೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತರ್ ಸಾ(ಂ)ಸೂಂ–ಸಾ(ಂ)ಸ್ವಾ. (ನೇಮ್ ಪಳೆ : ಗೊರೂಂ–ಗೊರ್ವಾ.)

ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಲಿಂಗಾವಿಶಿಂ ಸುರ್ವೆರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತಶೆಂ ಏಕೆಚ್ ಉತರ್, ಮನಾಕ್ ದಿಸತ್ ತಶೆಂ ತಾಚೊ ಸೊಂಪ್ಚೊ ಸ್ವರ್ ಬದ್ಲೊನ್. (ವಾ ಬದಲ್ಲ್ಯಾಸ್ತಾನಾಯ್) 'ಒ' ಲಾವ್ನ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ 'ಈ' ಲಾವ್ನ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ವಾ 'ಎಂ' ಲಾವ್ನ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ ಕರೂನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಫರಕ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್:

ತೀ ಕರ್ಣಿ/ಕರ್ಣೆ–ತೆಂ ಕರ್ಣೆಂ/ಕರ್ಣೆಂ, ತೀ ಪಾಗ್ಣಿ–ತೆಂ ಪಾಗ್ಣೆಂ, ತೀ ಚಡ್ನಿ–ತೆಂ ಚಡ್ನೆಂ, ತೀ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ–ತೆಂ ಪ್ರಾರ್ಥನ್. ತೀ ಕಲ್ಪನಾ–ತೆಂ ಕಲ್ಪನ್. ತೀ ಯೋಜ್ಣ್–ತೆಂ ಯೋಜನ್. ತೀ ಸ್ಟೇಸಣ್–ತೆಂ ಸ್ಟೇಸಣ್.

ನಾಂವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಒಳ್ಕುನ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಹಿಂ ಸೂಚನಾಂ ಉಪ್ಕಾರ್ತಿತ್: ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ನಾಂವಾಂ: ಅ) ವ್ಹಡ್, ಘಟ್ಮುಟ್, ಅದ್ವಿತೀಯ್ (ಪೃಥ್ವೆರ್ ತ್ಯಾ ನಾಂವಾಚಿ ವಸ್ತ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್ತಾನಾ) ವಸ್ತುಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ದೆಖಿಕ್: ಸೂರ್ಯ್/ಸುರ್ಯೊ, ಚಂದ್ರ್/ಚಂದ್ರಿಮ್, ಸಮುದ್ರ್/ಸಮುದ್ದರ್, ಸಾಗರ್, ದೊಂಗರ್, ಆಕಾಸ್, ಗೊಲ್.

ತೊ ರೂಕ್ (ವ್ಹಡ್ ದೆಖೂನ್)–ತೆಂ ರುಕಾಡ್ (ಲ್ಹಾನ್)

ಆ) ವಾರಾದಿಸಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಮಹಿನ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ಆಯ್ತಾರ್, ಸೊಮಾರ್, ಜಾನೆರ್, ಫೆಬ್ರೆರ್...

ಇ) ವರವಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ತಾಂದೂ/ತಾಂದೂಳ್, ಗೊಂವ್/ಗಂವ್, ಮೂಗ್, ಕುಳಿತ್....

ಈ) ವ್ಹಡ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್ ತಸಲ್ಯಾ ರುಖಾಂಚಿಂ ಆನಿ ಫಳಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ : ಮಾಡ್-ನಾರ್ಲ್, ವಡ್ (banyan tree), ಪಣಸ್, ತಳ್ಳೊ–ಇರ್ವಾಳ್, ಕುವಾಳೊ, ಆಂಬೊ, ಗುಲೊಬ್, ಕೆಳೊ...

ಬಾರೀಕ್, ಲ್ಹಾನ್, ಸೊಭಿತ್, ನಾಜೂಕ್ ವಸ್ತುಂಚಿಂ ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾ ಧಾಕ್ಟಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್—ತಸಲ್ಯಾ **ರುಖಾಂ-ಝಾಡಾಂ-ವಾಲಿಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ.** ಸಕ್ಯಲ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ತೀಂ ನಾಂವಾಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಏ' ಆನಿ 'ಓ' ಸ್ವರಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಧಾಂಕ್ತೊ ಆನಿ 'ಅ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸ್ವರಿತ್ (ಧಾಂಕ್ತೊ, ಒಡಿಲ್ಲೊ) :—

ತೀ ಪೇರ್, ಬೋರ್, ಒಂವಳ್, ಬೆಂದರ್...

ತಾಂಚ್ಯಾ ಫಳಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ. ತೆದ್ನಾಂ 'ಎ' ಆನಿ 'ಒ' ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಉಗ್ತೊ : ಪೆರ್, ಬೊರ್, ಒಂವಳ್...

ತೈಚ್‌ಪರಿಂ : ಕರ್ಮಲ್/ಕಂಬರ್ಲ್, ಭಿರಂಡ್, ಪಡ್ಕಳ್, ತೆಫಳ್, ರುಂಮಡ್/ರುಂಬಡ್, ಬೆಂಡಸ್/ಬೆಣಸ್, ಸುರಂಗ್, ಆಂತೇರ್. ಅನಸ್, ಜಾಂಬಳ್, ಸುರಣ್, ಕೆಗದ್ ಇತ್ಯಾದಿ. (ಝಾಡ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ, ಫಳ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ) ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಫುಲಾಂ-ಫಳಾಂಚಿಂ ಬಿ ನಾಂವಾಂ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ : ಪೊಫಳ್/ಪೊಪಳ್.

ತಮ್ಮೀಣ್, ಮೊಗೀಣ್, ಬೆಂಡೀಣ್, ತೆಂಡ್ಲೀ ಹೀಂ ಸೊಂಪ್ಯಾ 'ಈಣ್' ಆನಿ 'ಈ' ಪರ್ವಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಖುಂಯೆತಾ. ತಾಂಚಿಂ ಫಳಾಂ :
ತಮ್ಶೆಂ, ಮೊಗೆಂ, ಬೆಂಡ್, ತೆಂಡ್ಲೆಂ... (ನಪು.)

ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ನಾಂವಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಪಾತ್ಸೊ ಬದ್ಲುಂಕ್ ವಾ ತ್ಯಾ ದೊನೂಯ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಸೊ ಕರುಂಕ್ ಸಾಮ್ಕ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಂತ್ (ಸೊಂಪ್ರೊ ಸ್ವರ್ ಬದ್ಲೂನ್ ವಾ ಬದ್ಲಿನಾಸ್ತಾನಾಯ್) ಘಾಲ್ತಾತ್.

ತೊ ಬಾಳ್/ಬಾಳಕ್, ತೆಂ ಬಾಳ್/ಬಾಳಕ್

ತೀ ಗಾಯ್, ತೆಂ ಗಾಯ್ರ್ಂ/ಗೊರೂಂ — ತೊ ಪಾಡೊ — ತೀ ಪಾಡೀ
ತೊ ವಾರೊ — ತೆಂ ವಾರೆಂ — ತೊ ಗಾಡೊ — ತೀ ಗಾಡೀ
ತೆಂ ಫಳ್ — (ಖಾಂಪ್ಯೆತಾ ತೆಂ) — ತೊ ಸಾಡೊ — ತೀ ಸಾಡೀ
ತೊ ಫಳ್ (ಪರಿಣಾಮ್ ಹ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಚೆಂ ಭಾವ್‌ನಾಪ್)

6. ಜೋಡ್‌ನಾಂವಾಂಚೆಂ ಲಿಂಗ್ (Gender of Compound Nouns)

ವಿವಿಧ್ ಲಿಂಗಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಜೊಡೂನ್ **ತೀಂ** ಏಕ್‌ನಾಂವ್‌ಶೆಂ ಘೊಳ್ ಯೆತಾನಾ ತ್ಯಾ ಜೋಡ್‌ನಾಂವಾಂಕ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ನಾಂವಾಚೆಂ ಲಿಂಗ್ ಲಾಗ್ತಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ತಾಚೆಂ ವಿಶೇಷಣ್ ವಾ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ತಾ: ತೀ **ಪಾನ್‌ಫ್ಲೇಡ್** ಪ್ಲೇಟಾ ಬರಿ ಲಾಗ್ಲಿ. ಬರೀ ಪಾನ್‌ಫ್ಲೇಡ್. ತುವೆಂ ಕೆಲ್ಲಿ **ವಿಸಿಟ್-ವಿಸರ್ಗಂಗ್** ಪ್ಲೇಟಾ ರುಚ್ಲಿ. ತಾಚಿ **ಗಿನ್ಯಾನ್‌ಮುತ್** ಸಾಕಿರ್ ನಾ.

ತೆಂ ಜೋಡ್‌ನಾಂವ್ ಮತಿಂತ್ ಏಕ್ ವಸ್ತು ವಾ ಏಕ್ ಕಲ್ಪನಾ ಉಬ್ಜಯ್ತಾನಾ ಅಶೆಂ ಘಡ್ತಾ. ತರೀಪೂಣ್ ಜೊಡಿಲೆಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ನಾಂವಾಕ್ ಮತಿಂತ್ ಮಹತ್ವ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ತಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಕ್‌ಯಿ ಮಹತ್ವ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಉಲೊವ್ಣ್ಯಾಂತ್ "ಅಪ್ಲಿ **ಗಾಡಿಬಯ್ಲ್** ವಿಕ್ಲಿ" ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗಾಡಿಬಯ್ಲ್ ಚಡ್ ಕರುನ್ ತೀಚ್, ತೊ ನ್ಹಂಯ್. ಕಾರಣ್ ಹಾಂತುಂ ಮುಖೇಲ್ ಚಿಂತ್ಪ್ 'ಗಾಡಿ' : ಗಾಡಿಚೆ ಖಾತೀರ್, ಗಾಡಿ ಒಡುಂಕ್, ಬಯ್ಲ್ ಜಾಯ್. 'ಅಪ್ಲೊ ಗಾಡಿಘೊಡೊ ವಿಕ್ಲೊ' ಮ್ಹಣ್ತಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮತಿಂತ್ 'ಘೊಡೊ' ಪ್ರಧಾನ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ.

ಆವಯ್‌ಬಾಪುಯ್, ಘೊವ್‌ಬಾಯ್ಲ್, ಭಾವ್‌ಭಯ್ಣ್. ರಾಯ್‌ರಾಣಿ... ಅಸಲ್ಯಾ ಜೊಡಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಕ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿತಾತ್ ತೆದ್ನಾಂ ತೀಂ **ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನಾಂತ್** ಚಲ್ತಾತ್ : ತಾಚಿಂ ಆವಯ್‌ಬಾಪುಯ್ ಮೆಲ್ಯಾಂತ್. ಘೊವ್‌ಬಾಯ್ಲ್ / ಭಾವ್‌ಭಯ್ಣ್ / ರಾಯ್‌ರಾಣಿ... ಆಯ್ಲಿಂ.

7. ನಾಂವಾಂಚೆಂ ವಚನ್ (Number)

ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್ ಘಡ್ಪಾಚೆ ನೇಮ್ :

ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ವಚನಾಂ ದೋನ್ : ಏಕವಚನ್ (Singular) ಆನಿ ಬಹುವಚನ್ ವಾ ಅನೇಕವಚನ್ (plural) (ಅನೇಕ್ — ಏಕ್ ನ್ಹಂಯ್) ಹೆಂ ಅರ್ಥಿಕ್

ಜೊಗ್ತೆಂ ಉತರ್. ಪುಣ್ ಆವ್ಯಾ್ಯ ಪಾಚ್ಯಾ್ಯಂ ಮಧೆಂ ಬಹುವಚನ್ ಚಾಲ್ತೊ ಸಬ್ದ್ ದೆಖೂನ್ ತೊಚ್ ಹಾಂಗಾ ವಾಪುರ್ಲ್ಯಾಂವ್.

ಅ) **ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ:**

(1) ಏಕವಚನಾಂತ್ **'ಒ'** ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ (ದಾದ್ಲೊ, ಆಂಬೊ, ಪೆಟೊ...) ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ಎ' ಸ್ವರಾನ್ ಸೋಂಪ್ತಾತ್ (ದಾದ್ಲೆ, ಆಂಬೆ, ಪೆಟೆ......) (ಹೆ 'ಒ' ಆನಿ 'ಎ' ಸ್ವರ್ ಉಗ್ತೆ : ಧಾಂಕ್ತೆ ನ್ಹಯ್)

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ್ಯಯ್ ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ಪು. ನಾಮಾಂ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ **ಏಕವಚನಾಂತ್ ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್** ಚಲ್ತಾತ್.: --

(2) **'ಆ'** ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ { ತೊ ವರಾ (ವರ್‍ಸ್ಸಾ)-ತೆ ವರಾ (ವರ್‍ಸ್ಸಾ) 10 ವರಾ (ವರ್‍ಸ್ಸಾ)... ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ : ಏಕ್ ಸೊಡಾ – 4 ಸೊಡಾ, 1 ಗುಂಡ್ಡಾ – 12 ಗುಂಡ್ಡಾ... ತೊ ಶಾಬಾ – ತೆ ಶಾಬಾ, ತೊ ರಾಜಾ – ತೆ ರಾಜಾ, ತೊ ತಾರಾ – ತೆ ತಾರಾ

(3) ಮೊನೆಂ 'ಅ' (=ವ್ಯಂಜನ್) { ತೊ ಪಾತ್ – ತೆ ಪಾತ್, ತೊ ನಗ್ – ತೆ ನಗ್... ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ : ವಾಗ್, ಕಾಳ್, ಕಾನ್, ದೇವ್, ಹಾತ್, ಪಾಯ್, ಆಬ್, ಪರಮೆಸ್ವರ್, ಮೋರ್... ಇತ್ಯಾದಿ

ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ ಆದಿಂ ಚಡ್ ಕರೂನ್ 'ಉ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾಲಿಂ: ದೇವು, ಹಾತು... ಆನಿ ಏಕವಚನಾಂತ್ಲೆಂ 'ಉ' ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಗಳ್ತಾಲೆಂ. ದೇವು– ದೇವ್, ಹಾತು – ಹಾತ್. ಏಕವಚನಾಂತ್ಲೆ ಏ ಆನಿ ಓ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರ್ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಹ್ರಸ್ವ್ ಜಾವ್ನ್ ಎ ಆನಿ ಒ ಜಾತಾಲೆ. ದೇರ್ – ದೆರ್, ಚೋರ್ – ಚೊರ್, ತರೀ ಕಾಳಾ ಪ್ರವಾಹಾಂತ್ ಹೊ ಸೊಂಪ್ತೆ ಸ್ವರ್ ಗಳೊನ್ ಗೆಲಾ ಆನಿ ಆತಾಂ ಚಡ್ ಲೋಕ್ ಹೊ ಫರಕ್ ಸಾಂಬಾಳಿನಾ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ದಾಖಯ್ನಾ.

ಆಡ್‌ವಾದ್ — ಶತ್ರು – ಶತ್ರೂ, ಸಾಧು – ಸಾಧೂ.

(4) **'ಈ'**/'ಇ' { ತೊ ಧನಿ – ತೆ ಧನಿ. ತೊ ಪತಿ – ತೆ ಪತಿ. ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ಭಿಕಾರಿ, ರಾಂದ್ಪಿ. ಕವಿ,

ಇ / 'ಈ' ಲಾಯ್ತಾನಾ ಕಾನಡಿಂತ್ ದೀರ್ಘ ಕುರೂ 'ೀ' ಬರೊವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಚಾಲು ನಾ. ತೀ ಗಳಯ್ತಾತ್.

(5) 'ಊ' { ತೊ ರಾಜೂ – ತೆ ರಾಜೂ. ತೊ ಸಾತೂ – ತೆ ಸಾತೂ.
ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ಲಾಡೂ, ಪಾಲೂ, ಸಾಡೂ, ಮೆಂದೂ, ದಾಂಡೂ.

(6) 'ಐ'/ಆಯ್ ಆಯ್ { ತೊ ಮಾನಾಯ್ – ತೆ ಮಾನಾಯ್,
ತೊ ಶೆಣಯ್ – ತೆ ಶೆಣಯ್.

'ಎ' ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ನಾಮಾಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೀಂ 'ಎ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ನಾಮಾಂಚೆಂ **ಬಹುವಚನಿ ರೂಪ್** ವ್ಹಡಾಶ್ ಒಳ್ಕುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಆಂಬೊ – ಆಂಬೆ.

(ಆ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ:

(1) 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ನಾಮಾಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಬದ್ಲಾನಾಂತ್: ತೀ ಜಿಬಾ – ತ್ಯೊ ಜಿಬಾ; ತೀ ಖಂಬಾ – ತ್ಯೊ ಖಂಬಾ: ತೀ ಸಮಸ್ಯಾ – ತ್ಯೊ ಸಮಸ್ಯಾ.

ಶಾಳಾ, ಮಾಳಾ, ಪಜಾ... ಹಿಂ ಥೊಡಿಂ ಸೊಡ್ನ್ ಹೆರ್ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಘೊಣ್ಣಾತ್. ತಾಂಚಿ ವೊಟ್ಟಿ ವಳೆರಿ ಪುರವಣೆಂತ್ (I) ದಿಲ್ಯಾ. ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಘೊಣ್ಣಾತ್ ತ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚಿ ಹ್ಯಾ * ಗುರ್ತಾನ್ ಒಳಕ್ ದಿಲ್ಯಾ.

(2) 'ಈ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಕ್ 'ಓ' ವಾ 'ಯೋ' ಲಾವ್ನ್ ಬಹುವಚನ್ ಜಾತಾ. ರಾಣಿ – (ರಾಣ್ಯೊ) ರಾಣಿಯೊ. ಮಾಂದಿ – (ಮಾಂದ್ಯೊ) ಮಾಂದಿಯೊ. ಬಾಪ್ಲಿ – ಬಾಪ್ಲ್ಯೊ.

ಅಪ್ವಾದ್ : { ತೀ ವ್ಯಕ್ತಿ – ತ್ಯೊ ವ್ಯಕ್ತಿ. ತೀ ಲಿಪಿ – ತ್ಯೊ ಲಿಪಿ.
ತೀ ವಿಭಕ್ತಿ – ತ್ಯೊ ವಿಭಕ್ತಿ.
ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ದೇವಿ, ದಾಸಿ, ನಾರಿ.

ಏಕವಚನಾಂತ್ಲೆಂ **'ಊ'** ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ವ್ಯೊ' ಜಾತಾ.
ತೀ ಊ – ತ್ಯೊ ಉವ್ಯೊ. ಜಳೂ – ಜಳ್ವ್ಯೊ. ತಾಳೂ–ತಾಳ್ವ್ಯೊ.
ಪಿರೂ – ಪಿರ್ವ್ಯೊ. ಕುರೂ – ಕುರ್ವ್ಯೊ, ಚಿರೂ – ಚಿರ್ವ್ಯೊ.
ಬಾಜೂ – ಬಾಜ್ವ್ಯೊ.

(3) **ಮೊನ್ನ್ಯಾ 'ಅ'ನ್** (ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್) ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಬಹುವಚನ್ ದೋನ್ ತರಾಂನಿ ಜಾತಾ. (ಹೆಂ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಮೊನೆಂ 'ಅ' ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ದಿಸನಾ, ತೆಂ ಗಳೊವ್ನ್ ಫಕತ್ ವ್ಯಂಜನ್ ಬರಯ್ತಾತ್.)

a. **'ಓ' ಲಾವ್ನ್ :** ತೀ ಮಾಂಯ್-ತ್ಯೊ ಮಾಯೊ‌ೕ. ಜಾಯ್-ಜಾಯೊ‌ೕ, ಭಾಸ್-ಭಾಸೊ‌ೕ, ಜೀಬ್-ಜಿಬೊ‌ೕ, ಭೆಟ್-ಭೆಟೊ‌ೕ. ಬಾಯ್-ಬಾಯೊ‌ೕ. ಪೆಟ್-ಪೆಟೊ‌ೕ, ಬಾಯ್ಲ್-ಬಾಯ್ಲೊ‌ೕ, ಕಡಾಯ್-ಕಡಾಯೊ‌ೕ, ವಾಟ್-ವಾಟೊ‌ೕ.

ನಾಮಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ 'ವಣ್/ವ್ಣ್' ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ಣ್ಯೊ' ಜಾತಾ: ಖಾವಣ್-ಖಾವ್ಣ್ಯೊ, ಆಂಗೊವ್ಣ್-ಆಂಗೊವ್ಣ್ಯೊ. ಏಕೊವ್ಣ್-ಏಕೊವ್ಣ್ಯೊ.

'ಐ' (ಆಯ್) ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ 'ನಾವಾಂಯ್ ಹ್ಯಾ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಚಲ್ತಾತ್. ಆವಯ್-ಆವಯೊ‌ೕ, ಪಾರಯ್-ಪಾರಯೊ‌ೕ, ಮಾಳಯ್-ಮಾಳಯೊ‌ೕ, (ಹೊ 'ಓ' ಸ್ವರ್ ಉಗ್ತೊ ನ್ಹಯ್. ಥಾಂಪಿಲ್ಲೊ ದೆಕೂನ್ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರಾಚಿ ಕುರೂ(ೕ) ಉಪೆಗಾಯ್ತಾತ್.

b. **'ಈ' ಲಾವ್ನ್:** ಕಾತ್-ಕಾತಿ(ೕ). ಪಾಲ್-ಪಾಲಿ(ೕ), ರೀತ್-ರಿತಿ(ೕ), ವಾತ್-ವಾತಿ(ೕ), ಕಾಪ್ಶೀಣ್-ಕಾಪ್ಶಿಣಿ(ೕ).
ತೈಚ್‌ಪರಿಂ: ಸಾಲ್, ವಾಲ್, ನಾಡ್, ಕಾಯ್ಲ್, ಜಾಲ್.

'ಈ' ಲಾವ್ನ್ ಬಹುವಚನ್ ಕರ್ತಾನಾ **ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ 'ಸ್' 'ಶಿ'** ಜಾತಾ: ಮ್ಹಸ್-ಮ್ಹಶಿ(ೕ), ರಾಸ್-ರಾಶಿ (ೕ). ಘೋಸ್-ಘೊಶಿ(ೕ). ಕಾಣಸ್-ಕಾಣ್ಶಿ(ೕ), ತುಳಸ್-ತುಳ್ಶಿ(ೕ)

ಆಪ್‌ವಾದ್ : ವಸ್ತ್-ವಸ್ತೂ. ಪುಣ್ ಉತರ್ ದೇವನಾಗರೀ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ "ವಸ್ತೀ" ಆಶೆಂಯ್ ಚಲ್ತಾ.

ಪ್ರೊ. ಲು. ರೊಡ್ರಿಗ್ಸ್ (ಪಾನ್ 19) ಮ್ಹಣ್ತಾ:

ಇ-ಕಾರಾಂತ್ ಏಕವಚನೀ ನಾಮಾಂ ಈ-ಕಾರಾಂತ್ ಅನೇಕವಚನೀ ಕರಪ್, ದೆಖೀಕ್ : ರಾತಿ-ರಾತೀ : ಹೊ ಮರಾಠೀ ಪ್ರಕಾರ್.

ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್‌ಯ್ ಆಜ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಸೊಂಪ್ಯಾಚೊ ಹ್ರಸ್ವ್ 'ಇ' ಸ್ವರ್ ಗಳೂನ್ ಗೆಲಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೆಂಯ್ ಬಹುವಚನ್ 'ಈ' ಲಾವ್ನ್‌ಚ್ ಜಾತಾ: ಭಯ್ಣ್-ಭಯ್ಣಿ, ಕಾತ್-ಕಾತೀ.

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಂಪರೆಂತ್ ದುಭಾವಾವಿಣೆಂ ಆಸಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ – 'ಟ' ಲಾವ್ನ್ ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್ ಘೆತಾತ್ ತ್ಯಾ ನಾಮಾಂ ತಿತ್ಲಿಂ ವಾ ಚಡ್‌ಜ್ ಆಸ್ತಿತ್.

(ಇ) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ:

(1) ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ಮೊನೆಂ 'ಅ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೆಂ '**ಆಂ**' ಜಾತಾ:
ಹಾಡ್–ಹಾಡಾಂ. ತೋಂಡ್–ತೋಂಡಾಂ. ಪಾತಕ್–ಪಾತ್ಕಾಂ. ಕಾಪಡ್–ಕಾಪ್ಡಾಂ. ಚಿತಳ್–ಚಿತ್ಳಾಂ. ಜಾಂಬ್ಳ್–ಜಾಂಬ್ಳಾಂ.

ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಲಾಗ್ತಾನಾ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಂತ್ಲೆಂ (ಪಾತಕ್, ಕಾಪಡ್ ... ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ತ' 'ಪ'–ಂತ್ಲೆಂ) 'ಅ' ಗಳ್ತಾ. ದಕೊನ್ ತಿಂ: ಪಾತಕ್. ಕಾಪಡ್. ಹೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಸಾಂಬಾಳೂನ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ.

(2) ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ '**ಈಂ**' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ '**ಯೂಂ**' ವಾ '**ಇಯಾಂ**' ಯೆತಾ:

ಬೀಂ–ಬಿಯಾಂ. ಮೊತೀಂ–ಮೊತಿಯಾಂ/ಮೊತ್‌ಯಾಂ. ತಾಂತೀಂ–ತಾಂತಿಯಾಂ/ತಾಂತ್‌ಯಾಂ. ಮಿರಿಂ–ಮಿರಿಯಾಂ.

(3) '**ಊಂ**' ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ '**ಆಂ**'. '**ವಾಂ**' ವಾ '**ಉವಾಂ**' ಯೆತಾ.

a. ವ್ಯಂಜನ್ ಎಕೊಡೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್: ಎಕಾಕ್ಷರೀ ಉತ್ರಾಚೆಂ ಉವಾಂ:
ರೂಂ–ರುವಾಂ; ಜೂಂ–ಜುವಾಂ......

b. ಆನಿ ಅನೇಕಾಕ್ಷರೀ ಉತ್ರಾಚೆಂ 'ಊಂ' – 'ವಾಂ' ಜಾತಾ:
ಗೊರೂಂ–ಗೊರ್ವಾಂ. ತಾರೂಂ–ತಾರ್ವಾಂ. ಕಾಲೂಂ–ಕಾಲ್ವಾಂ, ಮೆರೂಂ–ಮೆರ್ವಾಂ, ಖಾಡೂಂ–ಖಾಡ್ವಾಂ, ಗಾಡೂಂ–ಗಾಡ್ವಾಂ.

c. 'ಊಂ' ಆದಿಂ ಜೋಡ್ ವ್ಯಂಜನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್. ತೆಂ 'ಆಂ' ಜಾತಾ:
ವಾಸ್ರೂಂ–ವಾಸ್ರಾಂ. ಮೆಂಡ್ರೂಂ–ಮೆಂಡ್ರಾಂ.

(4) 'ಎಂ' ಚೆಂ 'ಈಂ / ಇಂ' ಜಾತಾ:
ಪಿಸೊಳೆಂ–ಪಿಸೊಳಿಂ, ನಾಣೆಂ–ನಾಣಿಂ. ತಪ್ಪೆಂ–ತಪ್ಪಿಂ, ತಳೆಂ–ತಳಿಂ, ಕೆಳೆಂ–ಕೆಳಿಂ.

8. ಏಕ್‌ಚ್ ವಚನ್

ಕಾಂಯ್ ನಾಮಾಂ ಫಕತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ ಚಲ್ತಾತ್:

ಪದಾರ್ಥಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ (material, substance) :

ಉದಕ್, ದೂಧ್, ತೆಲ್, ಮಾತಿ...

ವಿವಿಧ್ ಧಾನ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ಗಂವ್, ತಾಂದೂಳ್. ನಾಚ್ಣೊ (ನಾತ್ಣೊ), ಕುಳಿತ್, ಮೂಗ್...ಇತ್ಯಾದಿ

ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ತೀಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಯೆತಾನಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಮಾಂ ಜಾತಾತ್.

ಧಾತುಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ (metals, minerals, elements):

ಭಾಂಗರ್, ರುಪೆಂ, ತಾಂಬೆಂ

ಆನಿ ಭಾವ್‌ನಾಮಾಂ : ಗುಣ್-ಸಗುಣ್ ಆನಿ ಅವ್ಗುಣ್.

(abstract nouns) ಕ್ರಿಯಾ, ಸ್ಥಿತಿ–ಹಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ

ಬರೆಪಣ್, ಖಾಲ್ತಿಪಣ್. ಪೋಗ್. ಮೊಟಾಯ್. ಲಾಂಬಾಯ್, ರುಂದಾಯ್, ಪಿಶೆಪಣ್...

ಸ್ವಸ್ಥಿ (ಸ್ವಸ್ಥಾಯ್ – ಸವಸ್ತ್‌ಕಾಯ್, ಸ್ವಸ್ಥ್‌ಪಣ್)
ಸಕ್ತ್/ಸಕತ್/ಶಕ್ತಿ – ಶಾಂತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಮುಕ್ತಿ...

ಹೀಂ ನಾಮಾಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಘೊಳ್ನಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್, ಕಿತ್ಲಿಂ ದುದಾಂ? ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಮಾತಿಯೊ? ಅಶೆಂ ಸವಾಲ್ ಚಲನಾ. ತಾಂಚೆಂ ಮಾಪ್ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಿತ್ಲೆಂ ದೂಧ್? ಕಿತ್ಲಿ ಮಾತಿ? ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ. ಕಿತ್ಲಿಂ ತೆಲಾಂ ಆಸಾತ್? ಕಿತ್ಲಿಂ ಉದ್ಕಾಂ ಕಾಡ್ಚಿಂ? ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಆಸಾ.

ತೆದ್ನಾ ಕಿತ್ಲಿಂ ತೆಲಾಂ = ತೆಲಾಚೆ ಕಿತ್ಲೆ ನಮುನೇ ?
ಕಿತ್ಲಿಂ ಉದ್ಕಾಂ = ಕಿತ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಉದ್ಕಾನ್ ಧುವಪ್ ?
2 ಪಿಯಾವ್ ದೀ = 2 ಪಿಯಾವಾಚೆ ಕಾಂದೆ.
2 ತಾಂದುಳ್ = ತಾಂದ್ಳಾಚೆ ಕಣ್.

ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ. ಹಾಂಗಾ ತೆಲ್ ಆನಿ ಉದಕ್ ಜಾತ್‌ನಾಮಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಉಪೆಗಾಯ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ತಪೆಂಚ್ : ತೀಂ ಸಕತ್ / ಸಕ್ತ್ / ಶಕ್ತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಮಾ ಭಾಶೆನ್ ಘೊಳ್ತಾನಾ ತ್ಯೊ ಸಕ್ತಿ / ಶಕ್ತಿ (ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ಶಕ್ತಿ' ಬಹುವಚನಾಂತ್ "ಶಕ್ತ್ಯೊ" ಜಾತಾ.)

ಪಿಯಾವ್. ಲೊಸುಣ್...... ಹೀಂ ಪದಾರ್ಥ್‌ನಾಂವಾಂ.

'ಪಿಯಾವ್' ಜಾತ್‌ನಾಂವಾ ಭಾಶೆನ್ ಘೆವ್ಯಾ. 'ಲೊಸುಣ್' ಘೆವ್ಯಾಂ. 'ದೋನ್ ಲೊಸುಣಾಚ್ಯೊ ಕುಡ್ಯೊ ದೀ' ಮ್ಹಣ್ಯಾತ್.

ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ನಾಂವಾಂ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಘೆವ್ಯಾತ್. ದೆಖೀಕ್: ಆಗ್ನಾಂ. ಕಳ್ವಳಿ. ಅಟೆವಿಟೆ. ದಗ್ದ್/ದಗ್‌ದಗ್/ಕಷ್ಟ್‌ದಗ್ದ್. ಪುಪ್ಪುರೆ. ಪೆಯ್ಯಾಂ. ಘೊಗ್ಲ್ಯಾಂ. ವಳ್ವಳಿ. ತಳ್ತಳಿ.

9. ಆದರಾಚೆಂ ಅನೇಕ್‌ವಚನ್ (Honorific Plural)

"ಅಸಲೆಂ ವಚನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನಾಮಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಏಕವಚನೀ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೀಂ ಅಸ್ತಾನಾ. ಆದರ್ ದಿಂವ್ಚೆ ವ ವ್ಹಡ್‌ಪಣ್ ದಾಖಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್. ಅನೇಕವಚನ್ ವಾಪ್ರ್ಚಿ ಚಾಲಿ. ಉದಾರಣಾಕ್: ಮಾಜೆ ಬಾಪ್ರುಯರ್ ಆಯ್ಲೆ: ರಣ್ಯೆ ಗೊಂಯರ್ ಬಾಬಾಂನೀ ಬರಯ್ಲಾಂ. ಹಾಂತುಂತ್ **ಬಾಪ್ರುಯರ್** ಆನಿ ರಣ್ಯೆ **ಗೊಂಯರ್ ಬಾಬ್,** ಜರೀ ತಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಏಕವಚನೀ. ತರೀ ತಾಂಕಾಂ ಅನೇಕ್‌ವಚನ್ ಲಾಗ್ಲಾಂ. ಕಾರಣ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಆದರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯರ್‌ಬಾಬಾಕ್ ವ್ಹಡ್‌ಪಣ್ ಆಸಾತ್." (ಲು. ರೊ. 17)

ಮಂಗ್ಳುರೀ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಲೋಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂಲಾಗಿಂ, ಜಾಂವಯ್ – ಸುನ್ ಮಾಂಯ್‌ಮಾಂವಾಂಲಾಗಿಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಗೌರವ್ ಸೂಚಕ್ ರುಪಾನ್ ಬಹುವಚನಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾತಾಲೊ ಆನಿ ಮುಖಾಮುಖಿಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾಲೊ. ಶಿಸ್ತ್ಯ ಪ್ರುರುಶಾಂತ್ ಹೀ ಚಾಲ್ ಥಂಯ್–ಹಾಂಗಾ ರುಕ್ಲ್ತಾಲಿ. ಪುಣ್ ಚಾಲು ನಾಸ್ಲಿ. ಅತಾಂ ಸುಧಾರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಹೀ ಪದ್ದತ್ ಮಾಜೊನ್ ಯೆತಾ.

ಚೆಡ್ಡೆಂತಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾವೆಳಿಂ ವಿಗಾರ್ ಘುರ್ಕೆ ಯೆತ್ಯಾಸಿಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್ತಾ: "ಘರ್ಕಾರ್ ಖಂಯ್ ಗೆಲಾಗೆ?" ತಾಕಾ ತಿಚೆಂ ಗೌರವಾನ್ ಅಶಿ ಜಾಪ್ ದಿಲಿ. **"ತೆ ಭಾಯ್ರ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್"** ವಿಗಾರ್ ಹಾಸೊನ್ ವಿಚಾರ್ತಾ: ತರ್ ತೆ ಕಿತ್ಲೆ ಜಣ್ ಆಸಾತ್‌ಗೆ?

ಅಧ್ಯಾಯ್ V

ವಿಭಕ್ತಿ - ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಆನಿ ಕಾರಕಾಂ

ಪಯ್ಲೆಂ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತಶೆಂ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಏಕಾಮೆಕಾ ಮಧ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ **ಕುಸಾಂ** ವಾ **ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್** ಲಾಯ್ತಾತ್.

ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ವಿಭಕ್ತಿಚಿಂ ವಿವಿಧ್ ಕುಸಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

1. ಆಂಬೊ ರುಂಡ್ಲೊ.
2. ಬಾಬಿನ್ ಆಂಬೊ ಉಡಯ್ಲೊ.
3. ತಾಣೆಂ ಆಂಬ್ಯಾನ್ ಆಂಬೊ ರುಂಡಯ್ಲೊ.
4. ಶಾಬಿನ್ ಆಂಬ್ಯಾಕ್ ಫಾತರ್ ಮಾರ್ಲೊ.
5. ಹ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ತೊ ಆಂಬೊ ಏಕ್ ವಾಂವ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸಾ.
6. ಪಿಕ್ಲಲ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾಚೊ ಪರ್ಮಳ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾಚಿ ರೂಜ್ ಪಳೆ.
7. ಹ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾರ್ ಖತಾಂ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತ್ಯಾ ಆಂಬ್ಯಾಂತ್ ಚಡ್ ರಸ್ ಆಸಾ.
8. ಪಿಕ್ಲಲ್ಯಾ (ಪಿಕ್ಲೆಲಾ. ಪಿಕಿಲ್ಲ್ಯಾ. ಪಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ) ಆಂಬ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಊಡ್ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ "**ಆಂಬೊ**" ಆನಿ "**ತೊ ಆಂಬೊ**" ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸಾತ್. 'ರುಂಡ್ಲೊ' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಕರ್ತೊ : "ಆಂಬೊ". 'ರುಂಡ್' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಧಾತುನ್ ಸುಚಯ್ಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ "ಕರ್ತಾ" ತಾಕಾ 'ಕರ್ತೊ' (ಕರ್ತಾ ತೊ) ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ. ಹಿ ಪಯ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ (ಕರ್ತೊ — Subject).

ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ '**ಬಾಬಿನ್**' ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾಂತ್ '**ತಾಣೆಂ**' ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಆಸಾತ್. ತೀಂಯ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸಾತ್, ಪುಣ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ರುಪಾನ್. ದೆಖೂನ್ ತಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಒಳ್ಖುನ್ ಘೆಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ 'ಕರ್ತೊ' ನಾಂವ್ 'ಬದ್ಲೂನ್' 'ಕರ್ತೊ' (Converted Subject) ಹೆಂ ನಾಂವ್ ತಾಕಾ ದಿಲಾಂ.

ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ "ಅಂಬೊ" ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸಾ. 'ಉಡಯ್ಲೊ' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್ : "ಅಂಬೊ". ಹೀ ದುಸ್ರಿ ವಿಭಕ್ತಿ (ಕರ್ಮ್ = object).

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್‌ಯ್ "ಅಂಬೊ" ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ **'ಅಂಬ್ಯಾನ್'** ಹೆಂ ಉತರ್ ಕರ್ತೃಯ್ ನ್ಹಯ್. ಕರ್ಮ್‌ಯ್ ನ್ಹಯ್. ಹಾಂಗಾ ತೆಂ 'ಕರಣ್' (=ಉಪಕರಣ್. ಸಾಧನ್. ಹತ್ಯಾರ್). ಕಿತ್ಯಾನ್? ವಾ 'ಕಸಲ್ಯಾನ್'? ಹ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ ತೆಂ ಜಾಪ್ ದಿತಾ ಆನಿ ಕರಣಾಚೆಂ ಸಾಧನ್ ದಾಖೊವ್ನ್ ದಿತಾ. 'ಅಂಬ್ಯಾನ್' ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸಾ: ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹಾಕಾ 'ಕರಣ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಚೊವ್ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಫಾತರ್' ಹೆಂ ಉತರ್ 'ಮಾರ್ಲೊ' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್. **'ಅಂಬ್ಯಾಕ್'** – ಹೆಂ ಉತರ್ ಹೆಗ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾ. ಕೊಣಾಕ್? ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಫಾತರ್ ಮಾರ್ಲೊ? ಹ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ ಜಾಪ್ : "ಅಂಬ್ಯಾಕ್" : ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹಾಕಾ **ಸಂಪ್ರದಾನ್** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೀ ಚೊವ್ತಿ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ **'ಅಂಬ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್'** ಆಸಾ. 'ಅಂಬ್ಯಾ' ಹ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ರುಪಾಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲೆಂ ಕೂಸ್ 'ಥಾವ್ನ್' ವಿಯೋಗ್ ಸೂಚಯ್ತಾ.

ಹೀ ಪಾಂಚ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ.

ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹಾಕಾ ನಾಂವ್ : **ಅಪಾದನ್.**

ಸವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ **'ಅಂಬ್ಯಾಚೊ'** ಆನಿ **'ಅಂಬ್ಯಾಚಿ'** ಧನಿಪಣ್ ವಾ ಅಧೀನ್‌ಪಣ್ ವಾ ಸಂಬಂಧ್ ಸೂಚಯ್ತಾ. ಹೀ ಸವ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ.

ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ **'ಅಂಬ್ಯಾರ್'** ಆನಿ **'ಅಂಬ್ಯಾಂತ್'** ಹೆಂ ಉತರ್ 'ಖಂಯ್ಸರ್'? ಹ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾ. ಹೀ ಸಾತ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ.

ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹಾಕಾ ನಾಂವ್ : **ಅಧಿಕರಣ್.**

ಆಟ್ವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಅಂಬ್ಯಾಕ್ ಉಲೊ ಕರೂನ್ **'ಆಂಬ್ಯಾ'** ಮ್ಹಣ್ಲಾಂ. ಹೀ ಆಟ್ವಿ ವಾ ಉಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ.

1. ವಿಭಕ್ತಿ-ಪ್ರತ್ಯಯಾಂಚಿಂ ವಾ ಕಾರಕಾಂಚಿಂ ರುಪಾಂ

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ **'ಅಂಬೊ'** ಆಸಾ. ಹೆಂ **ಮೂಳ್‌ರೂಪ್.** ತೆಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ **'ಅಂಬ್ಯಾ'**

ಕರೂನ್. ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಕ್ (ಕಾಂಬ್ಯಾಕ್ ವಾ ಕಾಂಡಾಕ್) ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ವಾ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ :

'ನ್'. ಕ್. ಥಾವ್ನ್. ಚೊ. ರ್. -ಂತ್. ಇತ್ಯಾದಿ ಲಾವ್ನ್: ಆಂಬ್ಯಾನ್, ಆಂಬ್ಯಾಂತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾತಾನಾ.

'ಆಂಬೆ' – ಹೆಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಬಹುವಚನ್ 'ಆಂಬ್ಯಾಂ' ಕರೂನ್ 'ಆಂಬ್ಯಾಂನಿ...... ಆಂಬ್ಯಾಂತ್' ಅಶೆಂ ರುಪಾಂ ಘಡ್ತಾತ್.

2. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ (Thematic form or common stem)

ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಪ್ಚೆ ಆದಿಂ **'ಆಂಬೊ'** ರೂಪ್ ಬದ್ಲೂನ್ **'ಅಂಬ್ಯಾ'** ಜಾತಾ. 'ಆಂಬೊ' – ಹೆಂ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ (nominative) ರೂಪ್. ಹೆರ್ ವಿಭಕ್ತ್ಯಾಂತ್ ತೆಂ 'ಆಂಬ್ಯಾ' – ಹೆಂ ಬದಲ್ಲೆಲೆಂ ರೂಪ್ ಘೆತಾ ಆನಿ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಠ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ರುಪಾಕ್ **ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್** ವಾ **ವಿಕ್ರಿತ್ ರೂಪ್** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. (ವಿಕ್ರಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ರೂಪ್' ಬದ್ಲೂನ್ ವಾ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ.)

'ಆಂಬೊ' ಹ್ಯಾ ನಾಮಾಚೆಂ **ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ 'ಆಂಬ್ಯಾ'.** ಹೆಂ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆಂ ಏಕವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲಾಗೂನ್ **'ಆಂಬ್ಯಾಂ'** ಜಾತಾ ಆನಿ ತಾಕಾ ಅನೇಕವಚನಾಚಿಂ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ಲಾಗ್ತಾತ್. ಹೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬಹುವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಚೊ ಸಂಕೇತ್. ತೊ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚೆಂ **ಅನೇಕ್‌ವಚನೀ** ರೂಪ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ದಿತಾ.

ಎಕಾ ಆಂಬ್ಯಾಕ್ – ತೀನ್ ಆಂಬ್ಯಾಂಕ್

ಎಕಾ ಆಂಬ್ಯಾಚೊ – ತೀನ್ ಆಂಬ್ಯಾಂಚೊ

ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ನಾಮಾಂಚೆಂ 'ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್' ಕರೂನ್ ತ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾಕ್ ವಿವಿಧ್ ವಿಭಕ್ತಿಕುಸಾಂ ವಾ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಸಗ್ಳಿಂ ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್. ಅಶೆಂ ಸಬ್ದಾಚೆಂ ಮೂಳ್‌ರೂಪ್, ತಾಚೆಂ ಬಹುವಚನ್ ಆನಿ ಹಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ ತಾಚಿಂ ಏಕವಚನೀ ಆನಿ ಬಹುವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಚ್ ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂ ಸೊಂಪಪಣಿಂ ಕರುಂ ಯೆತಾತ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಹೊ ಸೊಂಪ್ಯೊ ಉಪಾಯ್ ಮನಾಂತ್

ಘರ್ಶೊ: ಆಂಬ್ಯಾ. ಘುಗ್ಯಾರ... ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಆಟ್ಲೆ (ಉಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ) ಜಾತಾ. ತೆಂಚ್ ತ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್.

ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೆಂ ಆನಿ ವಿಶೇಶಣಾಂಚೆಂ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಯ್ ಮೆಚ್ ನೇಮ್ ಪಾಳೂನ್ ಘಡುಂ ಯೆತಾತ್.

3. ಸಾಮಾನ್ಯ-ರೂಪ್ ಘಡ್ಚೆ ನೇಮ್:

ಸಾಧಾರಣ್ ನೇಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ (ಕಾಂಯ್ ಅಪ್‌ವಾದ್ ಸೊಡುನ್) **ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಕ್ 'ಆ'** ಜೊಡುನ್ ಆನಿ **ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಕ್** 'ಎ' ವಾ "**ಈ**" ಜೊಡುನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಜಾತಾ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್

(1) ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂಚೊ ನೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಪಯ್ಲೊಚ್ "ಅ" ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ನಾಮಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಬದಲ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ತೊ: ಭೀಮಾ–ಭೀಮಾ, ರಾಮಾ–ರಾಮಾ.
ರಾಜಾ–ರಾಜಾ, ದರ್ಯಾ–ದರ್ಯಾ

ತೆಂ: ಕ್ವಾರಾ–ಕ್ವಾರಾ. ಗಂಗಾ–ಗಂಗಾ
ಮೊಸಿಕಾ–ಮೊಸಿಕಾ.

(2) "ಯ" (ಅಯ್) ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯ್ ತೊ ಬದಲ್ನಾ:
ಶಣ್ಯೆ (ಶಣಯ್) –ಶಣಯ್

(3) ನೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಮೊನೆಂ 'ಅ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ 'ಆ' ಜಾತಾ. (ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಹೆಂ ಮೊನೆಂ 'ಅ' ಅಕ್ಷರಾಂತ್ ಪಾವಯ್ನಾತ್. ಪುಣ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಗಳಯ್ನಾತ್: भाग – ಭಾಗ ಹೆಂ ಕಾನಡಿಂತ್ 'ಭಾಗ್' ಬರಯ್ತಾತ್. ಕಾರಣ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಜಶ್ಶಿ ತಶೆಂ ಕಾನಡಿಂತ್ 'ಮೊನೆಂ' 'ಅ' ಜಾಯಿ ನಾ. ತೊ ಮೊನ್ಯಾ 'ಅ'ಚೊ. ಪುಣ್ ಕ್ಯಾರ್ ಅಕ್ಷರಾಂತ್ ಆಸ್ಲೆಲೊ ಲಿಪ್ತೊ 'ಅ' ಚೊ, ಉಚ್ಚಾರ್ ಆಮಿ ಕಾನಡಿಂತ್ಲೆಂ ಭಾಗ್ ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಗ್'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಅಯ್ಕುಸಾರ್ಕೊ ಕರ್ತಾನಾ ಮೆಳ್ತಾ.

ವಾಚ್ಪಾ-ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ಧತಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸುರುವೆರ್ II ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತೆಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಫಾವೊ.

(ತೊ:) ವಾಗ್-ನಾಗಾ; ಮೂಡ್-ಮೂಡಾ; ಲಾಖ್, ಲಾಭ್, ವಾಚ್ (heap); ಪಾದ್, ಕಾನ್. ಮಾನ್, ಮಾಂಡ್, ಭಾಗ್ (portion, share, piece), ರಾಗ್ ಆಧಾರ್, ಭಾವ್, ಮಾವ್, ವಿಚಾರ್.

ಅಪ್ವಾದ್: ಶೆಟ್-ಶೆಟೀ, ಆನಿ ಮೊನ್ಯಾ **'ಅ'**ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ಥೊಡಿಂ **ನಾಂವಾಂ** ಆಂತೊನ್-ಆಂತೊನೀ, ವಿಶೆಂತ್-ವಿಶೆಂತೀ, ಗುಸ್ತಿನ್-ಗುಸ್ತಿನೀ.

(ತೆಂ:) ನಾಕ್-ನಾಕಾ, ಪಾಕ್-ಪಾಕಾ, ವಾನ್, ಮನ್, ಖಿತ್, ಸತ್, ವತ್, ಘಾಟ್, ತೊಂಡ್, ಭಾಣ್, ಭಾಗ್ (ಭಾಗ್ಯ).

(4) ನಾಮಾಂತ್ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾಆದ್ಲೊ ಸ್ವರ್ 'ಏ' ವಾ 'ಓ' (ಧಾಂಪ್ಲೊ) ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ 'ಎ' 'ಒ' (ಉಗ್ತೊ) ಜಾತಾ.

ಈ (ದೀರ್ಘ್) ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ 'ಇ' (ಹ್ರಸ್ವ್ ವಾ ಪೊಟ್ಲೊ) ಜಾತಾ ವಾ ಲಿಪ್ತಾ. ತ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ 'ಊ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯ್ ತೆಂ ಲಿಪ್ತಾ. ಕಾನಡಿಂತ್ ತೊ 'ಉ'ಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್.

ಏ: ತೊ: ದೇವ್-ದೆವಾ, ದೇರ್-ದೆರಾ, ಶೇರ್-ಶೆರಾ.

ಓ: ತೊ: ಚೋರ್-ಚೊರಾ, ಸಂತೋಸ್-ಸಂತೊಸಾ, ನಿರೋಪ್-ನಿರೊಪಾ, ಮೋರ್-ಮೊರಾ, ಪೋರ್-ಪೊರಾ, ಜೋರ್-ಜೊರಾ.

ಈ: ತೊ: ಹುಂದೀರ್-ಹುಂದ್ರಾ, ಸಮುದೀರ್-ಸಮುದ್ರಾ, ಕಳಿಂದೀರ್-ಕಳಿಂದ್ರಾ

ಊ: ತೊ: ತಾಂದೂಳ್ / ತಾಂದುಳ್-ತಾಂದ್ಳಾ, ಕಾಪೂಸ್ / ಕಾಪ್ರುಸ್-ಕಾಪ್ಸಾ, ಖಾಜೂರ್/ಖಾಜುರ್-ಖಾಜ್ರಾ.

ಪುಣ್ ಗರುಡ್-ಗರುಡಾ, ಸಮುದ್ರ್-ಸಮುದ್ರಾ, ಆನಿ ಹೆರ್ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾರ್ **ಜೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್** ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ನಾಮಾಂ: ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಊ' ಗಳನಾ, ಪುಣ್ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರ್ ಹ್ರಸ್ವ್ ಜಾತಾ: ಶೆಣ್ಕ್ಯಾಟ್-ಶೆಣ್ಕ್ಯಾಟಾ. ಮಾಸ್ಕ್ಯಾಟ್-ಮಾಸ್ಕ್ಯಾಟಾ.
(ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಹೆ ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರ್ ಬರ್ಪಾಂತ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಲೆಲೆ ದಿಸನಾತ್).

(5) ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಂತ್ 'ಎ' ಆನಿ 'ಒ'ಚೊ ಧಾಂಪ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ನಾ. ತೊ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಉಗ್ತೊ. ಎ: ತೆಂ: ಪೆರ್-ಪೆರಾ, ಮೆಟ್-ಮೆಟಾ:
ಒ: ತೆಂ: ಪೊರ್-ಪೊರಾ, ತೊರ್-ತೊರಾ, ಬೊಟ್-ಬೊಟಾ, ಸೊಂಡ್-ಸೊಂಡಾ.

ಜೊಕ್-ಜೊಕಾ, ಜೊತ್-ಜೊತಾ.

ಈ (ಹೊ ಸ್ವರ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ 'ಇ'ಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್).

ಇ: ತೆಂ: ಬದಿಕ್-ಬದ್ಕ್ಯಾ, ವಾಣಿಕ್-ವಾಣ್ಕ್ಯಾ.

ಊ: ತೆಂ: ದೆವ್ರೂಳ್/ದೆವ್ರುಳ್/ದೆವಳ್-ದೆವ್ಳ್ಯಾ, ದಿವ್ರೂಳ್-ದಿವ್ಳ್ಯಾ.

ಅಪವಾದ್: ಬಾಪ್ಪೂಯ್-ಬಾಪಾಯ್ ಆನಿ (ಬಹುವ) ಬಾಪಾಯಾಂ.

'ಅ' ವಾ 'ಒ'- (ಜಾಯ್ತಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂತ್ 'ಅ' ಆನಿ 'ಒ' ಮಧ್ಲೊ ಫರಕ್ ಲಿಖಿನಾಸ್ತ್ಯಾನಾ ದೊನೀಯ್ ರುಪಾಂನಿ ಘೊಳ್ಯಾತ್). ಪಾನ್ 15–21 ಪಳೆ.

ದುಕರ್ (ದುಕೊರ್) – ದುಕ್ರಾ, ಕೊಂಪರ್ (ಕೊಂಪೊರ್) – ಕೊಂಪ್ರಾ, ದಿವಟ್ (ದಿವೊಟ್) – ದಿವ್ಟ್ಯಾ, ಚಾಕರ್ (ಚಾಕೊರ್) – ಚಾಕ್ರಾ.

ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ವಾಂದರ್, ಚಿಕಲ್, ಫಾತರ್, ಗೊಬರ್, ರಾಖಿಸ್, ಪಾಖಿರ್, ಪಣಸ್, ಸರಪ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂತ್ ಹೊ 'ಅ' ವಾ 'ಒ' ಸ್ವರ್ ಗಳ್ತಾ. ತೆಂ ಮನಾಂತ್ ಧರೂನ್ 'ಒ' ಬದ್ಲಾ 'ಅ' ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ ಬರೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ: ಅಶೆಂ चाकर - चाकरा = ಚಾಕರ್ – ಚಾಕರಾ – ಚಾಕ್‌ರಾ – ಚಾಕ್ರಾ.

(6) ಧಾತುಕ್ 'ಅಪ್' ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಭಾವ್‌ನಾಮಾಂ ವಾ ಭಾವ್ ವಾಚಕ್ ಕೃದಂತಾಂ (Verbal nouns) ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ನಿಯಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಚಲ್ತಾತ್.

ತೆಂ: ವಾಚಪ್ – ವಾಚ್ಪ್ಯಾ, ಶಿಕಪ್ – ಶಿಕ್ಪ್ಯಾ.

ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ಬಾಂಧಪ್, ರಾಂದಪ್, ಶಿಂವಪ್, ಚಿರಪ್, ಘಡಪ್, ಜಡಪ್, ತಾಪಪ್, ವಾಜಪ್......

ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ ನಾಮಾಂ: ಕಾಪಡ್, ಕರಡ್, ಮಾಜರ್, ರಗತ್, ಖಿಮಟ್, ಉದಕ್, ಚಿಂಪಟ್, ಜಾಂಘಳ್, ಧೆಂಪರ್, ನಮಲ್, ಮೆಂಕಟ್,........ ತರಿಂಚ್: ಘಕಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ: ಬಾಮಣ್, ಬಿರಂಪ್, ಬೆಂಡಸ್, ಫ್ರೆಂಫಳ್, ತೆಫಳ್, ರುಂಬಡ್, ಜಾಂಬಳ್, ಸುರಂಗ್, ಚಿಪಟ್,

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸಲೀಂ ಉತ್ರಾಂ, ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ್ ಕರೂನ್: ವಾಚಾಪ್, ಶಿಕಾಪ್, ಕಾಪಾಡ್, ಬದಾಪ್...

ಅಶಿಂ ಬರಯ್ಲೆಲಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತರಿ ವಾಚಪ್, ಶಿಕಪ್, ಕಾಪಡ್, ರಗತ್...

ಹೆಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಕ್ ಫಾವೊ.

ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಆದ್ಲೊ ಸ್ವರ್ 'ಆ' ದೀರ್ಘ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್. ತೊ ಬದ್ಲನಾಸ್ತಾನಾ ಆನಿ ಗಳನಾಸ್ತಾನಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂತ್ ತಸೊಚ್ ತಗ್ತಾ.

ದೆಖಿಕ್ : ಆಕಾರ್ – ಆಕಾರಾನ್, ಇಜಾರ್ – ಇಜಾರಾನ್, (ಪುಣ್ ಮಾಜರ್ – ಮಾಜ್ರಾನ್), ವಿಗಾರ್ – ವಿಗಾರಾನ್. (ಪುಣ್ ಮೊಗರ್ – ಮೊಗ್ರಾನ್).

ಪಯ್ಲ್ವಾನ್ – ಪಯ್ಲ್ವಾನಾ (ಜೆವಣ್ – ಜೆವ್ಣಾ)
ಶೆಜಾರ್ – ಶೆಜಾರಾ, ಕಾಜಾರ್ – ಕಾಜಾರಾ...

ಸೊಂಪ್ಯಾ ಆದಿಂ ಜೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಗಳನಾ : ತೊ : ಪರ್ವತ್ – ಪರ್ವತಾ, ಸಂಪರ್ಕ್ – ಸಂಪರ್ಕಾ,

ತೆಂ : ಕೀರ್ತನ್ – ಕೀರ್ತನಾ, ಆಯ್ದನ್ – ಆಯ್ದನಾ,

(7) ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರ್ 'ಈ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತೊ 'ಯಾ' ಜಾತಾ.

ಭಿಕಾರಿ(ೀ) – ಭಿಕಾರ್ಯಾ, ಶೆಜಾರಿ(ೀ) – ಶೆಜಾರ್ಯಾ, ತಾರ್ವಟಿ(ೀ) – ತಾರ್ವಟ್ಯಾ. ಮಣಿ(ೀ) – ಮಣಿಯಾ, ಹತ್ತಿ(ೀ) – ಹತ್ಯಾ. ಭಾವಾರ್ಥಿ – ಭಾವಾರ್ಥ್ಯಾ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ – ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾ, ಅಧಿಕಾರಿ – ಅಧಿಕಾರ್ಯಾ, ಯಜ್ಮಾನಿ – ಯಜ್ಮಾನ್ಯಾ.

ಹ್ಯಾ ನೆಮಾಕ್ ಆಡ್ವಾದ್ : ಪತಿ – ಪತಿ, ಕವಿ – ಕವಿ, ಗಿರಿ – ಗಿರಿ.

ವಿಶೆಶ್‌ನಾಮಾಂ : ಬೆಜ್ಮಿ – ಬೆಜ್ಮಿ, ಜೊಕಿ – ಜೊಕಿ, ಬಾಬಿ, ರೊಕಿ. ಜೊನಿ... ಆನಿ ಪರ್ಕಿ ಭಾಸಾಂಕ್ಲಿಂ ನಾಮಾಂ: ಪಾದ್ರಿ–ಪಾದ್ರಿ. ಮೆಸ್ತ್ರಿ–ಮೆಸ್ತ್ರಿ, ಮಿಸ್ಸಿ–ಮಿಸ್ಸಿ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀ,ಸಾಕ್ಷೀ... ಹೀಂ ದೊನೀಂಯ್ ರುಪಾಂನಿ ಘೊಳ್ತಾತ್ : ಸ್ವಾಮಿ/ಕ್ ವಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾ/ಕ್. ಸೊಮಿ – ಹೆಂ ತಾಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತದ್ಭವ್ ರೂಪ್ – ತೆಂ ನೆಮಾ ಪಮಾರ್ಣೆಂ ಘೊಳ್ತಾ: ಸೊಮಿಯಾ/...

ತ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ : ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸಾಕ್ಷಿ... ಹೀಂ ಆನಿ ಅಸಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿನ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಕರೂನ್ ಘೆತಚ್ ನೆಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್ಯಾ, ಸಾಕ್ಷ್ಯಾ...... ಅಶಿಂ ಘೊಳ್ತಾತ್.

(8) ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರ್ 'ಒ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತೊ 'ಯಾ' ಜಾತಾ.
ಆನಿ 'ಊ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತೊ 'ವಾ' ಜಾತಾ,

ತೊ : ವಾಡೊ – ವಾಡ್ಯಾ, ಪಾಲೊ – ಪಾಲ್ಯಾ, ಪಾರೊ – ಪಾರ್ಯಾ,

ತೊ : ರಾಜು – ರಾಜ್ವಾ, ಪಾಲೂ – ಪಾಲ್ವಾ,

ಅಪ್‌ವಾದ್ : ಗುರೂ–ಗುರೂ, ಶತ್ರು–ಶತ್ರು,

ವಿಶೇಶ್‌ನಾಮಾಂತ್ಲೆಂ 'ಊ' ಬದಲ್ನಾ :

ತೊ : ಪಾಪ್ಲೂ – ಪಾಪ್ಲೂ, ಸಾಲೂ – ಸಾಲೂ,

ತೆಂ : ಬಿಲೂ - ಬಿಲೂ, ಅಲ್ಲೂ – ಅಲ್ಲೂ, ಬಿಜ್ಜೂ – ಬಿಜ್ಜೂ.

ಪ್ರೊ. ಉ. ರೊ. (ಪಾನ್ 25) ಹೊ ನೇಮ್ ಆಸೊ ಉತ್ರಾಯಾ "**ಅ, ಆ, ಈ, ಏಯ್, ಆಯ್, ಐ (ಅಯ್), ಒ, ಯೊ–ಕಾರಾಂತ್** (ಅಸಲ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಚಿಂ) ನಾಮಾಂ ಏಕವಚನೀ ಆನಿ ಅನೇಕವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂ **'ಯಾ'** ಆನಿ **'ಯಾಂ'**–ಕಾರಾಂತ್ ಜಾತಾತ್. ದೆಖಿಕ್ : ಗೃಹ್–ಗೃಹ್ಯಾ, ಗೃಹ್ಯಾಂ; ದಾತಾ–ದಾತ್ಯಾ, ದಾತ್ಯಾಂ: ದುಧೀ, ದುಧಿಯಾ, ದುಧಿಯಾಂ: ಪೆಯ್, ಪೆಯಾ, ಪೆಯಾಂ;... ಅಂಬೊ, ಅಂಬ್ಯಾ... **ಅಪವಾದ್ :** ಕಾಂಯ್ ಅ-ಕಾರಾಂತ್ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಏಕವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಬದಲ್ನಾ, ದೆಖಿಕ್: ರಾಜಾ, ರಾಜಾ, ರಾಜಾಂ.

ಇ–ಕಾರಾಂತ್ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಏ. ವ. ಆನಿ ಅನೇ. ವ. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪಾಂ ಈ–ಕಾರಾಂತ್ ಜಾತಾತ್, ದೆಖಿಕ್ : ಪತಿ–ಪತೀ, ಪತೀಂ. ಗಿರಿ–ಗಿರೀ, ಗಿರೀಂ–" (ಉ. ರೊ. 25)

ಗೃಹ್ಯಾ, ದಾತ್ಯಾ...ಬಿ ರುಪಾಂ ಸಾಸ್ಕೃತ್ ಬಾಶೆಚಿಂ ಆಸೊಂಯೆತ್. ಪುಣ್ ಆಜ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಅ ಆನಿ ಆ-ಕಾರಾಂತ್ ನಾಮಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ವಯ್ರ್ 97 – 98 ಪಾನಾಂರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಯಮಾಪಮಾಣೆಂಚ್ ಘೊಲ್ತಾ. ರಾಜಾ–ರಾಜಾ, ವಯ್ರಾ–ವಯ್ರಾ, ಗೃಹ್ ಗೃಹಾ. ಮಾಗ್–ಮಾಗಾ. ಮಾಮ್–ಮಾಮಾ... ದಾತಾರ್ (ಹೆಂ 'ದಾತಾ'ಚೆಂ ಜಾಲ್ತೆಂ ರೂಪ)–ದಾತಾರಾ....

(9) ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಾಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ 'ಈಂ' ಆಸ್ಲ್ಯೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಗಳೊನ್ 'ಯಾ' ಜಾತಾ. ತಾಂತೀಂ–ತಾಂತಿಯಾ, (ತಾಂತ್ಯಾ).

ಮೊತೀಂ–ಮೊತಿಯಾ (ಮೊತ್ಯಾ).

ಚತ್ರಾಯ್ : 'ತಾಂತ್ಯಾ', 'ಮೊತ್ಯಾ,' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ "ಕಾತೊ–ಕಾತ್ಯಾ" ಪಾಚ್ಯಾತ್ ತಶೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಇಡೆಂ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ನಪ್ರುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಕ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ರೂಪ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ತ್ರಾಂತಿಯಾ / ತಾಂತ್‍ಯಾ-ಹಾಂತ್ಲೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ರೂಪ್ 'ತಾಂತ್‍ಯಾ' ನೆಮಾ ಸುಸಾರ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ದಿತಾ. ತಾಂತಿಯಾ-ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ತಿ'ಚೊ 'ಇ' ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರಿನಾತ್ ಆನಿ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಯ್ ನ್ಹಂಯ್. ದೆಖೂನ್ ತಾಂತ್‍ಯಾನ್, ತಾಂತ್‍ಯಾಂತ್, ಪೊತ್‍ಯಾನ್, ಪೊತ್‍ಯಾಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಚಡ್ ಬರೆಂ ಜಾತೆಂ. ತರಿಪುಣ್ ತಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ತೆಂ ಪಸಂದ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನಾ. 'ತಾಂತಿಯಾ' ಹ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ 'ತಾಂತೀಂ' ಹೆಂ ಮೂಳ್‍ರೂಪ್ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಕಾರ್ ಉಬೆಂ ಜಾತಾ, ದೆಖೂನ್ ಹೆಂ ಚಡ್ ಸೊಂಪೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ.

(10) 'ಊಂ' ಆಸ್ಲಲೊ 'ವಾ' ಜಾತಾ. ಗೊರೂಂ-ಗೊರ್ವಾ, ರೂಂ-ರುವಾ, ತಾರೂಂ-ತಾರ್ವಾ, ಮೆರೂಂ-ಮೆರ್ವಾ,

(11) 'ಎಂ' ಆಸ್ಲಲೊ 'ಯಾ' ಜಾತಾ: ಕೆಳೆಂ-ಕೆಳ್ಯಾ, ಜೊಡೆಂ-ಜೊಡ್ಯಾ, ದೆಣೆಂ-ದೆಣ್ಯಾ. ಚತ್ರಾಯ್: "ದೆಣೆ" ಅಶೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಅನೇಕ್‍ವಚನಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಯೆತಾ: ಕಾಣೊ-ಕಾಣೆ, ಆಣೊ-ಆಣೆ, ಮೆಪ್ಣೊ-ಮೆಪ್ಣೆ.

(12) **ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಂವಾಂಚೆಂ** ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಅಧಿಕ್ ಕರೂನ್ ಮೂಳ್‍ರುಪಾಕ್ 'ಎ' ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ. ತರೀ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಚೆಂ, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಪೊನ್ಯಾ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಚೆಂ, ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ 'ಈ' ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ತಾ.

(ಅ) ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ 'ಅ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಎ' ಯೆತಾ:

ಚತ್ರಾಯ್: ಆಸಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚಿ ವಳೆರಿ ಪುರವಣೆಂತ್ ದಿಲ್ಯಾ. ತೀಂ **"ಪಜಾರ್"** ಪರಿಂ ಬದಲ್ತಾತ್.

ಏಕವಚನ್: ತೀ ಪಜ್ಹಾರ್; ತ್ಯೆ ಪಜ್ಹೆ/ನ್, ಕ್, ಚೊ, ರ್......ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಹುವಚನ್: ತ್ಯೊ ಪಜಾರ್; ತ್ಯಾ ಪಜಾರಾಂ/ನಿ (ಂ), ಕ್, ಚೊ, ಚೆರ್... ಇತ್ಯಾದಿ

(ಆ) 'ಈ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಯೀ' ಯೆತಾ.

ರಾಣೀ-ರಾಣಿಯೀ, ಭಾಟೀ-ಭಾಟಿಯೀ, ಚೊರೀ-ಚೊರಿಯೀ, ಕಾಡೀ-ಕಾಡಿಯೀ ಘುತೀ-ಘುತಿಯೀ.

ಪುಣ್ ಜೊಡ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಸ್ಲಲಿ 'ಈ'-'ಏ' ಜಾತಾ.

ಕರ್ಣೀ-ಕರ್ಣೇ, ಪ್ಹುಣ್ಣೀ-ಪ್ಹುಣ್ಣೇ. ಕಾಂತ್ಳೀ-ಕಾಂತ್ಳೇ.

ಅಪ್‌ವಾದ್: 'ಇ' ಆನಿ 'ಈ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಥೊಡಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ ಆನಿ ಭಾಸಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಮೂಳ್‌ರುಪಾನ್‌ಚ್ ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾಂತ್ ಥೊಕ್ತಾತ್:

ಶಾಂತಿ, ಮುಕ್ತಿ, ಭಕ್ತಿ, ಲಿಪಿ...

ಆನಿ ಭಾಸಾಂಚಿಂ:

ಕೊಂಕ್ಣಿ-ಕೊಂಕ್ಣೀ, ಮರಾಠಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಹಿಂದಿ, ಕಾನ್ನಿ (ಕಾನಡಿ).

(ಇ) 'ಊ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ವೀ' ಯೆತಾ: ಬಾಜೂ-ಬಾಜ್ವಿ, ಕೊರೂ-ಕೊರ್ವಿ.

(ಈ) 'ಯ್'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಯೀ' ಯೆತಾ: ಲಾಂಬಾಯ್-ಲಾಂಬಾಯೀ, ಮಾಂಯ್-ಮುಯೀ.

(ಉ) **ಮೊನೆಂ 'ಅ' ಆಸ್ಲಲೆಂ 'ಏ' ವಾ 'ಈ' ಜಾತಾ.**

I **ಏ:** ಸೊಸ್-ಸುಸೆ, ದ್ರಾಕ್ಷ್-ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಬಾಂಯ್ಲ್-ಬಾಂಯ್ಲೆ, ನೀದ್-ನಿದೆ, ಮೊಟ್-ಮೊಟೆ, ಸುವಾತ್ (ಸ್ವಾತ್)-ಸುವಾತೆ.

ಸೊಂಪ್ತಾಚೆಂ 'ಸ್', ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ 'ಈ' ವಾ 'ಏ' ಸ್ವರ್ ಯೆತಾನಾ, 'ಶೆ' ಜಾತಾ: ಭಾಸ್-ಭಾಶೆ; ಪುಣ್: ಭಾಸೊ-ಭಾಸಾಂ.

ಸೊಂಪ್ತಾ ಆದ್ಲೊ ಸ್ವರ್ 'ಅ' ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾಂತ್ ಗಳ್ತಾ:

ಕುಮಕ್-ಕುಮ್ಕೆ, ಖಾವಣ್-ವ್ಣೆ, ಖಬರ್-ಖಬ್ರೆ, ಜರಯ್-ಜರ್ಯೆ, ಜಗಳ್-ಜಗ್ಳೆ,

II **ಈ:** ಕಾತ್-ತಿ, ಪಾತ್-ಪಾತಿ, ಗತ್-ಗತಿ, ಘರ್-ಘರಿ, ಕುಂವರ್-ಕುಂವರಿ, ಕುಂವರ್ಣ್-ಕುಂವರ್ಣಿ, ಖಾಡ್-ಖಾಡಿ (bar, port. . . .), ಫಾಣ್. ಲಾಟ್. ಪಾಲ್. ವಾರ್. ತಾರ್ (passage, transport vessel).

'ಈ' ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಸ' ಆಸ್ಲಲೆಂ 'ಶಿ' ಜಾತಾ: ಘಸ್-ಘಶಿ, ಪ್ಲುಸ್-ಪ್ಲುಶಿ, ಕೂಸ್-ಕುಶಿ, ರಾಸ್-ರಾಶಿ, ತುಳಸ್-ತುಳ್ಶಿ.

ಸೊಂಪ್ತಾ ಆದ್ಲೆಂ 'ಅ' ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಗಳ್ತಾ.

'ಅ' ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ದೀರ್ಘ ಸ್ವರ್ (ಈ...ಊ) ಮೊಟ್ವೆ (ಇ...ಉ) ಜಾತಾತ್.

'ಅ': ಬೆಂದರ್-ಬೆಂದ್ರಿ, ಕಳಮ್-ಕಳ್ಮಿ (rust). ಸಾಣಸ್-ಸಾಣ್ಸಿ. ಬಣಾತ್/ ಬಣತ್-ಬಣ್ತಿ. ರಾಂಧಣ್-ರಾಂಧ್ಣಿ. ಕಾತರ್-ಕಾತ್ರಿ. ಕಾಂಬಳ್-ಕಾಂಬ್ಳಿ.

ಅಪ್‌ವಾದ್: ಆವಯ್-ಆವಯ್ (ಏಕ. ವ.) ಆನಿ ಆವಯಾಂ (ಬಹು. ವ.)

'ಈ': "ರೀತ್-ರಿತಿ. ಚೀಟ್-ಚಿಟಿ. ಕೀಡ್-ಕಿಡಿ. ತೀಡ್-ತಿಡಿ (defect)

'ಏ': ಪೇಡ್ – ಪೆಡಿ, ಪೇರ್ – ಪೆರಿ. ಪೀಟ್ – ಪಿಟಿ. ಪೀಡ್–ಪಿಡಿ.

'ಏ': ಬೋರ್–ಬೊರೀ. ಕೋಂಡ್–ಕೊಂಡೀ. ಧೋಸ್–ಧೊಶೀ.

'ಊ'। ಪೂಡ್–ಪುಡೀ. ಕೂಡ್–ಕುಡೀ. ಫೂಟ್–ಫುಟೀ, ಚೂಕ್–ಚುಕೀ.

ಚೂಡ್. ಮೂಟ್. ಲೂಟ್. ವಸ್ತ್–ವಸ್ತೀ, ಪುಣ್ ಹಾಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ 'ವಸ್ತೂ' ಚಡ್ ಚಾಲು ಆಸಾ.

ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಕೆದ್ನಾ 'ಏ' ಲಾಪ್ನ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಕೆದ್ನಾ 'ಈ' ಲಾಪ್ನ್ ಜಾತಾ? ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ನಾಕ್ ಖಂಡಿತ್ ಜಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ : ಗಾಂವಾ–ಗಾಂವಾ ಪಮ್ರಾಣೆಂ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳಿ ಚಾಲ್ ಚಲ್ತಾ. ಎಕಾಚ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ವಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಸುದಾ ಚಾಲ್ ಬದಲ್ತಾ.

4. ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಚಿ ಒಳಖ್

(ಅ) ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಪ್ರಕಾರ್

ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಚಿ ಒಳಖ್ ಕರೂನ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ತಾಂಚಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಅನುಸರೂನ್ ವಿಲಾಯತೀ ಭಾಸಾಂಚಿ ವ್ಯಾಕರಣೀಂ ಉತ್ರಾವಳ್ ದಿತಾಂವ್.

ಸಂಸ್ಕೃತ್	ಕೊಂಕ್ಣಿ	ಇಂಗ್ಲೆಜ್	ಕಾರಕ್
ಪ್ರಥಮಾ	ಪಯ್ಲಿ	Nominative	ಕರ್ತೊ (ಕರ್ತೊ` Subject
ದ್ವಿತೀಯಾ	ದುಸ್ರಿ	Accusative	ಕರ್ಮ್ object
ತೃತೀಯಾ	ತಿಸ್ರಿ	Instrumental	ಕರಣ್
ಚತುರ್ಥಿ	ಚೌತಿ	Dative	ಸಂಪ್ರದಾನ್ Ind. obj.
ಪಂಚಮಿ	ಪಾಂಚ್ವಿ	Ablative	ಅಪಾದಾನ್
ಷಷ್ಟೀ	ಸಟ್ವಿ	Possessive Genitive	ಸಂಬಂಧ್
ಸಪ್ತಮಿ	ಸಾತ್ವಿ	Locative	ಅಧಿಕರಣ್
ಸಂಬೋಧನ್	ಆಟ್ವಿ	Vocative	ಸಂಬೋಧನ್

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಾಂ ಸದಾಂಚ್ ಪರ್ಸಾರ್ಕಿಂ ಎಕಾಮೇಕಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಚಲನಾತ್. ದೆಖುನ್ 1 ಆನಿ 2ಚಿಂ (ಅ) ಆನಿ (ಅ) ರುಪಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕ್ ನಾಮಾಂ (ಬಾಪಿ ಆನಿ ಬಯ್ಲ್) ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣೆಂತ್ 3ವಿ. ರುಪಾನ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಆನಿ 4ವಿ. ರುಪಾನ್ ಕರ್ಮಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್,

ವಸ್ತುಸೂಚಕ್ ನಾಮಾಂ (ಆಂಬೊ, ಚಿತ್) 1 ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯಾ, ವ್ಹಡ್ಕ್ಯಾರ್ ಮೂಳ್ ರುಪಾನ್ಂಚ್ 1 ವಿ. (ಕರ್ತ್ಯಾ) ಆನಿ 2 ವಿ. (ಕರ್ಮಾ)ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್.

ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಚಿ ಒಳಖ್

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆಠ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಕಶ್ಯೊ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹ್ಯಾ ತಕ್ಯಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೀಂ ರುಪಾಂ ದಾಖೊವ್ನ್ ದಿತಾತ್.

	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.	ಏ. ವ.	ಬ. ವ.
1 ಅ (ಕರ್ತೃ)	ಬಾಬಿ	ಬಾಬಿ	ಬಯ್ಲ್	ಬಯ್ಲ್	ಆಂಬೊ	ಆಂಬೆ
ಆ (ಕರ್ತೃ)	ಬಾಬಿನ್	ಬಾಬಿಂನಿ(ಂ)	ಬಯ್ಲಾನ್	ಬಯ್ಲಾಂನಿ(ಂ)	ಆಂಬ್ಯಾನ್	ಆಂಬ್ಯಾಂನಿ(ಂ)
2 ಅ (ಕರ್ಮ್)	ಬಾಬಿಕ್	ಬಾಬಿಂಕ್	ಬಯ್ಲಾಕ್	ಬಯ್ಲಾಂಕ್		
ಆ (ಕರ್ಮ್)			ಬಯ್ಲ್	ಬಯ್ಲ್	ಆಂಬೊ	ಆಂಬೆ
3 ಕರಣ್	ಬಾಬಿನ್	ಬಾಬಿಂನಿ(ಂ)	ಬಯ್ಲಾನ್	ಬಯ್ಲಾಂನಿ(ಂ)	ಆಂಬ್ಯಾನ್	ಆಂಬ್ಯಾಂನಿ(ಂ)
4 ಸಂಪ್ರದಾನ್	ಬಾಬಿಕ್	ಬಾಬಿಂಕ್	ಬಯ್ಲಾಕ್	ಬಯ್ಲಾಂಕ್	ಆಂಬ್ಯಾಕ್	ಆಂಬ್ಯಾಂಕ್
5 ಅಪಾದಾನ್	ಬಾಬಿಥಾವ್ನ್	ಬಾಬಿಂಥಾವ್ನ್	ಬಯ್ಲಾಥಾವ್ನ್	ಬಯ್ಲಾಂಥಾವ್ನ್	ಆಂಬ್ಯಾಥಾವ್ನ್	ಆಂಬ್ಯಾಂಥಾವ್ನ್
	ಬಾಬಿವರ್ವಿಂ	ಬಾಬಿಂವರ್ವಿಂ	ಬಯ್ಲಾವರ್ವಿಂ	ಬಯ್ಲಾಂವರ್ವಿಂ	ಆಂಬ್ಯಾವರ್ವಿಂ	ಆಂಬ್ಯಾಂವರ್ವಿಂ
6 ಸಂಬಂಧ್	ಬಾಬಿಚೊ	ಬಾಬಿಂಚೊ	ಬಯ್ಲಾಚೊ	ಬಯ್ಲಾಂಚೊ	ಆಂಬ್ಯಾಚೊ	ಆಂಬ್ಯಾಂಚೊ
7 ಅಧಿಕರಣ್	ಬಾಬಿಂತ್	ಬಾಬಿಂನಿ	ಬಯ್ಲಾಂತ್	ಬಯ್ಲಾಂನಿ	ಆಂಬ್ಯಾಂತ್	ಆಂಬ್ಯಾಂನಿ
8 ಸಂಬೋಧನ್	ಬಾಬೀ	ಬಾಬಿಂನೋ	ಬಯ್ಲಾ	ಬಯ್ಲಾಂನೋ	ಆಂಬ್ಯಾ	ಆಂಬ್ಯಾಂನೋ

ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಳೆರೆಂತ್ಲಿಂ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಕಶಿಂ ಘಡೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತೆಂ ಬಾರ್‍ಕಾಯೆನ್ ಪಳಯ್ಯಾತ್ನಾ :

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ನಾವಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್‌ರೂಪ್ ದಿಸ್ತಾ. ಬಹುವಚನ್ (ಬಾಬಿ, ಬಯ್ಲ್. ಆಂಬೆ.) III ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ ತ್ಯಾ ಸೆವಾಂ ಪವರ್ಾಣೆಂ ಘಡ್ಲಾಂ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತ್ಯಾ ನಾವಾಂಚೆಂ **ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್** ಘಡೂನ್ ತಾಕಾ ವಿವಿಧ್ ವಿಭಕ್ತಿ-ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲೆ ದಿಸ್ತಾತ್. ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ **ವಿಭಕ್ತಿ-ಪ್ರತ್ಯಯಾಂಚಿ** ಒಳಖ್ ಕರೂನ್ ಘೆವ್ಯಾಂ.

ತಕ್ಯಾಂತ್ ಹೊ — ಗುರ್ತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಸೂಚಯ್ತಾ.

	ವಿಭಕ್ತಿ	ಏಕವಚನ್	ಬಹುವಚನ್	ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕಾರ್ಯ್ ವಾ ಸ್ಥಾನ್
1	ಪ್ರಥಮಾ	(ಅ) ಮೂಳ್ ರೂಪ್	(ಅ)ಮೂ.ರೂ. ಬಹು.	
		(ಆ) — + ನ್'	(ಆ) — + ನಿಂ	ಕರ್ತ್
2	ದ್ವಿತೀಯಾ	(ಅ) — + ಕ್	(ಅ) — + ಕ್	ಕರ್ಮ್
		(ಆ) ಪ್ರಥಮಾ	(ಆ) ಪ್ರಥಮಾ	
3	ತೃತೀಯ	— + ನ್	— + ನಿಂ	ಕರಣ್
4	ಚತುರ್ಥಿ	— + ಕ್	— + ಕ್	ಸಂಪ್ರದಾನ್
5	ಪಂಚಮಿ	-- + ಥಾವ್ನ್	— + ಥಾವ್ನ್	ಅಪಾದಾನ್
7	ಸಪ್ತಮಿ	— + ಂತ್, ರ್	— + ನಿಂ, ರ್	ಅಧಿಕರಣ್
8	ಸಂಬೋಧನ್		— + ನೊ	ಹಾಕ್

ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಏಕ್ ರೂಪ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನಾವಾಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್, ವಳೆರೆಂತ್ ವೆಗ್ಳೆಂ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾ. ತರೀ ಪ್ರೊ. ರೊಡ್ರಿಗ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ತಶೆಂ "ಅನೇಕ್ ಪಾವ್ಟಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಆಪ್ಲೊ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಸೊಡೂನ್ ಉಡಯ್ತಾ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಫಕತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾನ್ ರಾವ್ತಾ, ಪಣ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಸೊಡಿನಾ, ದೆಖೀಕ್: ಘರಾ ಆಸಾ, ಘರಾ ಗೆಲೊ, ಪಣಜೆ ರಾವ್ತಾ, ಪಣಜೆ ವೆತಾ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಸಪ್ತಮಿ ಆನಿ ಚತುರ್ಥಿಚೆ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಸೊಡೂನ್ "ಘರಾ" ಆನಿ 'ಪಣಜೆ' ಹೀಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಂ ದವರಿಲ್ಯಾಂತ್" (ಲು. ರೊ. 30).

ಕಾರಕ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಆನಿ ಉಪಪದ್ ವಿಭಕ್ತಿ

"ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ದ್ಯಾ ಮೆರೆನ್ ತೆಂ ಆಜಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೀ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಕಾರ್ ವಿಭಕ್ತಿಂಚೆ ಜಿನ್ನಸ್ ಆನಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಹಾಂಚೆ ವಿಷಯಿಂ ವ್ಹೊಡೊ ಗೊಂಧಳ್ ಕರ್ತಾತ್, ಜಶೆಂ ಮರಾಠೀ ಭಾಶೆಂತ್ ವಿಭಕ್ತಿಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಹಾಂತೂಂತ್ ಆಜೂನ್ ವ್ಯಾಕರಣ್‌ಕಾರಾಂಚೆಂ ಸಮಮತ್ ನಾ." (ಉ. ರೊ. 31) ಉ. ರೊ. ವಿಭಕ್ತಿಚೆ **2 ವರ್ಗ್** ವೆಗ್ಳಾಯ್ತಾ.

1. **ಕಾರಕ್-ವಿಭಕ್ತಿ** ಹೀ ನಾಮಾ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಮಧೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಜೊಡ್ತಾ.

ಕಾಪ್ತೊ **ರುಖಾರ್** ಬಸ್ಲಾ: ತೊ **ಘರಾಂತ್** ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ **ರುಖಾರ್, ಘರಾಂತ್** ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ಘೆವ್ನ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಫಳ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್.

2. **ಉಪಪದ್-ವಿಭಕ್ತಿ:** ಹೀ ನಾಮಾ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ನಾಮಾ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾ ಮಧೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಜೊಡ್ತಾ,

ರುಖಾಚೊ ಫಾಂಟೊ ಮೊಡ್ಲಾ: ಹೆಂ **ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಭಾವಾಚೆಂ** ಘರ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ 'ರುಖಾಚೊ', 'ಮ್ಹಜ್ಯಾ' ಆನಿ 'ಭಾವಾಚೆಂ' ವಿಶೆಶಣಾಪರಿಂ ಚಲ್ತಾತ್.

5. ವಿಭಕ್ತಿಂಚಿಂ ರುಪಾಂ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾಂ

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಚ್ಯೆ ವಳೆರೆಂತ್ಲಿಂ 'ಅ' ಆನಿ 'ಆ' ರುಪಾಂ ಪಳಯ್ತಾನಾ, ವಿಭಕ್ತಿಚಿಂ **ರುಪಾಂ** ಆನಿ ವಿಭಕ್ತಿಚಿಂ **ಕಾರ್ಯಾಂ** ಸದಾಂಚ್ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಚಲನಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ವಷ್ಟ್ ಕಳ್ತಾ.

ಮೂಳ್‌ರೂಪ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಕರ್ತ (1ವಿ.) ಆನಿ ಕರ್ಮ್ (2ವಿ.) ––ಹಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾಚೆಂ–'ನ್' ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲೆಂ ರೂಪ್ ಕರ್ತ (1ವಿ.)–ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ಚೊವ್ಥ್ಯಾಚೆಂ-'ಕ್' ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲೆಂ ರೂಪ್ ಕರ್ಮ್ (2ವಿ.) ವಾ ಸಂಪ್ರಧಾನ್ (4ವಿ.)–ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರಿತ್.

ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ವಿಭಕ್ತಿಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ತಾಂಚಿಂ ರುಪಾಂ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾಂ ಕಶಿಂ ಚಲ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಪ್ಶಿಲ್ ವಿವರಣ್ ದಿಲಾಂ.

1. ವಿಭಕ್ತಿ–ಪ್ರಥಮಾ–ಕರ್ತ (Subject Nominative Case): ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಜೊ ಕೊಣ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ವಾ ಸ್ಥಿತಿ ಕರ್ತಾ ವಾ ಅನುಭವಿತಾ.

ಉದಾ: ಘೊಡೊ ಧಾಂವ್ತಾ; ಗಾಡಿ ರಾವ್ಲಿ; ಕೆಳೆಂ ಪಿಕ್ಲಾಂ.

ಕರ್ತ : ಹಾಚಿ 2 ಪ್ರಕಾರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ :

(ಅ) ಮೂಳ್‌ರೂಪ್ ಕಾಂಯ್ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ;

(ಆ) ತಾಚ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಏ. ವ. 'ನ್' ಆನಿ ಬಹು. 'ನಿಂ'(ನಿ) ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್.

(ಅ) ರೂಪ್ ಕರ್ತರೀ ಘಡಣೆಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಹೆಂ 1. ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖೆರಿತ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರೂಪ್,

(ಆ) ರೂಪ್ : ಜಶೆಂ ತಿಸ್ರ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ 'ನ್' ಲಾವ್ನ್ 'ಆಂಬ್ಯಾನ್', 'ಜೆತಾನ್' ಆಸಾ, ತಶೆಂ ಹಾಂತೂಂಯ್ 'ನ್' ಲಾವ್ನ್ 'ಬಾಬಿನ್', 'ಬಯ್ಲಾನ್' ಜಾಲಾಂ.

ಹೆಂ ರೂಪ್ ತಿಸ್ರ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖೆರಿತ್ ರೂಪ್. ತರೀ ತೆಂ 1 ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ('ಕರ್ತ'–ಚೆಂ) ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾ; ದೆಖೂನ್ ತೆಂ ಪಯ್ಲ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯೆ ಪಂಗ್ತಿರ್‌ಯ್ ದಿಲಾಂ. (ಅ) ಆನಿ (ಆ) ದೊನೀಯ್ ರುಪಾಂನಿ ನಾಮಾಂ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಕರ್ತ'ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾತ್.

ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣೆಂತ್ 'ಕರ್ತ' ಹ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯೆವಿಭಕ್ತಿರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಹಾಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ VIII ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಲಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿಂಚಿಂ (ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಮೊನ್ಜಾತಿಂಚಿಂ) ನಾಮಾಂ ಭಾಯ್ರಾವ್ನ್ ಪೆರ್ ಸಗ್ಳಿಂ ನಾಮಾಂ ತ್ಯಾ ಎಕಾಚ್ ರುಪಾನ್, ಜಶೆಂ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಕರ್ತ'–ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾತ್, ತಶೆಂಚ್ ಕವಿರ್ಲ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ **ಕರ್ಮ್ ಜಾವ್ನ್‌ಯ್** ಚಲ್ತಾತ್.

ಉದಾಹರಣಾಂ: ಕರ್ತ: **ಹೆಂ ಫುರ್** ಸೊಭೀತ್ ದಿಸ್ತಾ; **ತೊ ಆಂಬೊ** ಪಿಕ್ಲಾ.
ಕರ್ಮ್: **ಹೆಂ ಫುರ್** ವೆಗೀಂಚ್ ಮೊಡ್ತಲಿ; ಬಾಬಿ **ತೊ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ತಾ.**

2. ದುಸ್ರಿ ವಿಭಕ್ತಿ–ದ್ವಿತೀಯಾಃ ಕರ್ಮ - Object (Accusative Case)

ಹಾಚಿಂ (ಅ) ಆನಿ (ಆ) ರುಪಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್.

ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಅಪ್ಕೆಂಚ್–(ಅ) ಜಾಂವ್, (ಆ) ಜಾಂವ್–ದುಸ್ರ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖೆರಿತ್ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

(ಅ) ರೂಪ್ (ಆಂಬೊ, ಜೆತ್) ಪಯ್ಲ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ.

(೬) ರೂಪ್ (ಬಾಬಿಕ್, ಬಯ್ಲಾಕ್) ಚೊವ್ತೆಂ.

ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ತಿಸ್ರೆಂ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಅಸಾ. ವಯ್ರ್ (ಪಾ. 100) ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಂ ತಶೆಂ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಗಳೊವ್ನ್ ನಾಮಾಂ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾನ್‌ಯ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸುಂಯೆತ್. ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಬರಾಬರ್ ತಾಂಚೆಂ ಕರ್ಮ್ ಅಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. (ಪಾನ್ 92 ಪಳೆ).

ತೆಂ (1) ಆಂಬೊ. ಚಿತ್... ಅಸಲೆಂ ನಿರ್ಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ವಾ ಜಿನಸಾಂಚೆಂ ನಾಂವ್ ಅಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತೆಂ ಸದಾಂಯ್ ಮೂಳ್‌ರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾ :

ಬಾಬಿನ್ **ಆಂಬೊ** ಝಾಡಯ್ಲೊ. ಬಯ್ಲಾಚಿ **ಶಿವ್ಟಿ** ಧರ್ಲಿ.

ವಾ ತೆಂ (2) ರೆಡೊ. ಬಯ್ಲ್. ಉಂದೀರ್... ಅಸಲೆಂ ಸಜೀವ್ ವಸ್ತುಂಚೆಂ. ಪ್ರಾಣಿಯಾಂಚೆಂ–ಪೊಸ್ತಾತಿಂಚೆಂ–ನಾಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್–**ಮೂಳ್ ರೂಪಾನ್ :**

ಬಾಬಿನ್ / ಬಯ್ಲ್ ಹಾಡ್ಲೊ–ಉಂದೀರ್ ಧರ್ಲೊ.

ವಾ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ : ಬಾಬಿನ್ ರೆಡ್ಯಾಕ್ / ಬಯ್ಲಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ಉಂದ್ರ್ಯಾಕ್ ಧರ್ಲೊ.

ವಾ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ 'ಕ್' ಗಳೊವ್ನ್ ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾನ್‌ಯ್ :

ಬಾಬಿನ್ ರೆಡ್ಯಾ ಹಾಡ್ಲೊ / ಬಯ್ಲಾ ಹಾಡ್ಲೊ; ಉಂದ್ರ್ಯಾ ಧರ್ಲೊ ಅಶೆಂ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಬಾಬಿ. ಧನಿ. ಸೆವಕ್... ಅಸಲೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ (ಜಣಾಚೆಂ ವಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆಂ) ನಾಂವ್ ಸದಾಂಚ್ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಘೆವ್ನ್ 'ಕರ್ಮ್' ಜಾತಾ.

ಅಶೆಂ **ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕ್ ನಾಮಾಂ** ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸ್ತಾನಾ ತಾಂಕಾಂ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾ.

ವಸ್ತುಸೂಚಕ್ ನಾಮಾಂ ಮೂಳ್‌ರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾಯ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್ ಕಾರಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ಜಣಾಂಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳತ್.
ದೆಖಿಕ್: ರಾಜಾ. ಹತೀ (=ಪಸ್ತ್) ಆನಿ ಸುಂದರ್ ಹಾಂಡೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾತ್.
ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ನಾಮಾಂ 'ದಿಲ್ಲ್ಯಾತ್' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿಂ ಕರ್ಮಾಂ.
[ಕರ್ಮ್= (direct) object]

ಕರ್ಮ್ ಮಾಗ್ತಲ್ಯಾ. ಕರ್ಮಾ ವಿಣಾಯ್ ಪುರೊ ಅರ್ಥ್ ದಿನಾಸ್ತಲ್ಯಾ. ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ "ಕರ್ಮಿ" ವಾ ಸಕರ್ಮಕ್ (transitive) ಕ್ರಿಯಾಪದ್

ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕರ್ಮಿಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಬರಾಬರ್ ಸಾಮಾನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ತಾತ್; ಪರಿಂ ವೇಳ್, ಕಾಳ್, ಮಾಪ್, ಅಂತರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ದಾಖೊಂವ್ಕ ದುಸ್ರ ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ರುಪಾಚೊ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮೂಳ್‌ರುಪಾಚೊ, ಉಪಯೋಗ್ ಜಾತಾ.

ದೆಖೀಕ್: ಬಾಬಿ **ಧಾ ದೀಸ್** ರಾವ್ಲೊ; ಶಾಬಿ **ಏಕ್ ವರಸ್** ಜರ್ಮನ್ ಶಿಕ್ಲೊ: ತೊ ದರೊ ಒಣಿ ಥಾವ್ನ್ **ಏಕ್‌ಚ್ ವಾಂವ್** ಪಯ್ಸ್ ಆಸಾ; ತಿಂ ಚ್ಯಾರ್ **ಗಾಂವ್** ಭೊಂವ್ಲ್ಯಾಂ: ತೆಂ **ಏಕ್ ಕೋಸ್** ಧಾಂವ್ಲೆಂ; ಅಮಿ ಜಾಯ್ತಿ **ವಾಟ್** ಚಲ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಹಾಂತೂಂತ್ 'ಏಕ್ ವರಸ್,' 'ಏಕ್ ವಾಂವ್' ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾಂ ದುಭಾವಾವೀಣ್ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ತೃ (ಪಯ್ಲಿ ವಿ.) ನ್ಹಯ್. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ತೃ ಜಾವ್ನ್ ದುಸ್ರೆಂಚ್ ನಾಮಾನ್ ಆಸಾ: "ಬಾಬಿ, ಶಾಬಿ, ದರೊ, ತಿಂ. ತೆಂ."... ತಿಂ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೆಂ ಕರ್ಮ್‌ಯ್ ನ್ಹಯ್, 'ಶಿಕ್ಲೊ'–ಚೆಂ ಕರ್ಮ್: ಜರ್ಮನ್. ಹೆರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಅಕರ್ಮಿಣಿ, ತರ್ ಹಾಂಗಾ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ ತಶೆಂಚ್ ಕಾಳ್ ಆನಿ ಅಂತರ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕೆಲಾ.

3. ತಿಸ್ರಿ ವಿಭಕ್ತಿ - ತೃತೀಯಾ: ಕರಣ್ (Instrumental case)

ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ನ್' ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ಂನಿಂ' (ವಾ 'ಂನೀಂ') ಲಾವ್ನ್ ತಿಸ್ರಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಜಾತಾ.

ಬಾಬಿನ್ ಫಾತ್ರಾನ್ ಆಂಬೊ ಝಾಡಯ್ಲೊ.

'ಫಾತ್ರಾನ್' ಹೆಂ ಉತರ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸಾ. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ತಾಕಾ '**ಕರಣ್**' (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ಸೂಚಯ್ಲ್ಲ್ಯೆ ಕರ್ಣೆಚೆಂ ಆಯ್ದ್, ಹಾತ್ಯಾರ್ ವಾ ಸಾಧನ್) ಹೆಂ ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ.

ಕರ್ಮಿಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ, ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ಆನಿ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಬರಾಬರ್ ತಾಂಚೊ ಕರ್ತೃ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ನ್ಹಯ್, ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ತೆದ್ನಾ ತಾಕಾ 'ಕರ್ತೃಣಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕರ್ತೃ / ಕರ್ತೃಣಿ ವಾ ಕರ್ತೃಣಿ=ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತಾ ತೊ.

ಬಾಬಿನ್ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ. **ಶಾಬಿನ್** ಗಾಯ್ ವಿಕ್ಲಿ.

ಅಕರ್ಮಿಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಬರಾಬರ್ ಆಂಗಾಂ–ವಿಸ್ವ್ಯಾಂಚೆ ಗುಣ್– ಅವ್ಗುಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವರ್ಣಿತಲ್ಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಂಗಾಂ–ವಿಸ್ವ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ

ಕರ್ಮಿಣಿ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಬರಾಬರ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಘಾಲ್ತಾತ್. ದೆಖೀಕ್: ತೆಂ ಚೆಡೂಂ **ತಕ್ಲೇನ್** ಆಸ್ಕತ್. ತೊ **ಎಕಾ ದೊಳ್ಯಾನ್** ಕುಡ್ಡೊ. **ತೀ ಜಿಬೇನ್** ಹುಶ್ಯಾರ್.

"ಕಾಂಯ್ ನಾಂವಾಂಚ್ಯೊ, ನಿಯಮಿತ್ 'ನ್'-ಕಾರಾಂತ್ ತೃತೀಯೆ ಬದಲಾ 'ಯಾಂ'-ಕಾರಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್ ವಾಪರಾಂಯೆತಾ. ದೆಖೀಕ್: ದೀಂಬಿಯೆನ್, ದೀಂಬಿಯಾಂ; ತೊಂಡಾನ್, ತೊಂಡಿಯಾಂ; ನಾಕಾನ್, ನಾಕಿಯಾಂ, ಇತ್ಯಾದಿ.
ಉದಾಹರಣಾಂ: ದೀಂಭಿಯಾಂ ಚಲ್ತಾ; ನಾಕಿಯಾಂ ಉಲಯ್ತಾ; ತೊಂಡಿಯಾಂ ರಗತ್ ವ್ಹಾಂವ್ತಾ" (ಲು. ರೊ. 30).

4. ಚೊವ್ತಿ ವಿಭಕ್ತಿ - ಚತುರ್ಥಿ - ಸಂಪ್ರದಾನ್ (Dative case):
"ಜಾಕಾ ಕೃತಿ ಲಾಗ್ತಾ ವಾ ಕೃತಿಚೊ ನಿರ್ದೇಶ್ ಜಾತಾ". ತೆಂ ನಾಂವ್ ವಾ ಸರ್ವನಾಂವ್ ಚೊವ್ತೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್-ಸಂಪ್ರದಾನ್-ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆಂ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಯಿಲ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ಚೊವ್ತೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖಿಲಿತ್ ರೂಪ್. 'ಕ್' ಗಳೊವ್ನ್ ನಾಂವಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪಾನ್'ಚ್ ಆಸೊಂಯೆತ್.

1. ಬಾಪಾಯ್ **ಪುತಾ** ಬರಪ್ ಶಿಕಯ್ತಾ / **ಪುತಾಕ್** ಬರಪ್ ಶಿಕಯ್ತಾ.
2. ಮಾಂಯ್ **ಸುನೇ / ಸುನೇಕ್** ಬೂದ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.
3. ಗಾಯ್ **ವಾಸ್ರಾ / ವಾಸ್ರಾಕ್** ದೂದ್ ದಿತಾ.

ಹಾಂತ್ಲಿಂ 'ಪುತಾ / ಪುತಾಕ್, ಸುನೇ / ಸುನೇಕ್, ವಾಸ್ರಾ / ವಾಸ್ರಾಕ್'-ಹೀಂ ನಾಂವಾಂ **ಚೊವ್ತ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್** ಆಸಾತ್.

ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕ್ ನಾಂವಾಂ ಕರ್ಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಣ್ತಾನಾ ತೀಂಯ್ ಹ್ಯಾಚ್ ರೂಪಾನ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ತರ್ ನಾಂವಾಂ 'ಕ್' ಲಾವ್ನ್ ವಾ ಗಳೊವ್ನ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್ ಘೆತಾನಾ ಕೆದ್ನಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್, ಕೆದ್ನಾ ಚೊವ್ತ್ಯೆಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಶೆಂ ಕಳ್ತಾ?

ಕರ್ಮಿಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಕ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆಂಕೂನ್ ತಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್ ಆಸ್ಚೆಂ. ಕಾಂಯ್ ಕಾರಣಾ ಖಾತಿರ್ ತೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾ ದೆಖೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್'ಚ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಕರ್ಮ್

ಒಳ್ಖೊಂಕ್ ದಿತಾ. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ತಶೆಂ ಕರ್ಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ಮ್ ಖಂಯ್ ತರೀ ದುಸ್ರೆಕಡೆಂ ಸೊಧ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ.

ಸಕಯ್ಲ್ಲಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ 'ಕ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ಲಲಿಂ ಆನಿ ಯೆರ್ ನಾಮಾಂ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್ ತೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಕಳಿತ್ ಕೆಲಾಂ.

1. ಜುಜೆಚ್ಯಾ ಭಾವಾಂನಿಂ (3) ತಾಕಾ (ಜುಜೆಕ್) (2) **ವ್ಯಾಪಾರ್ಯಾಂಕ್** (4) ವಿಕ್ಲೊ.

2. ಚೊರಾಂನಿ (3) ಗಾಯ್ (ಗಾಯ್ಕ್) (2) **ಕಸಾಯ್ಗಾರಾಂಕ್** (4) ವಿಕ್ಲಿ.

3. "ಬಾಪಾಯ್ನ್ (4) **ಪುತಾಕ್** (4) ಬರಪ್ / ಶಿಕಪ್ (2) ಶಿಕಯ್ಲೆಂ.

4. ತೀ **ವಾಲಿಕ್** (4) ಉದಕ್ (2) ಶಿಂಪ್ತಾ. 5. ತಿಣೆಂ (3) ಉದಕ್ (2) ಶಿಂಪ್ಲೆಂ.

6. ತೊ **ಫೊಂಡಾಕ್** (4) ಮಾತಿ (2) ಒಡ್ತಾ.

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ	ಕ್ರಿಯಾಪದ್	ಕರ್ಮ್
1.	ವಿಕ್ಲೊ	ತಾಕಾ (ಜುಜೆಕ್)
2.	ವಿಕ್ಲಿ	ಗಾಯ್ / ಗಾಯ್ಕ್

3–6 : ಕರ್ಮ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ (ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್) ತೆಂಕೂನ್ ಆಸಾ.

ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಅಕರ್ಮಿ; ತಾಂತುಂ ಕರ್ಮ್ ನಾ. ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಚೊವ್ಥ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಘಾಲೂನ್ ತರೇ ತರೇಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊಂವ್ಯೆತಾ. ತೊ ಸಂಬಂಧ್ ವಿವಿಧ್ ಜಿನ್ಸಾಂಚೊ ಆಸ್ತಾ: (ಬರ್ಯಾಚೊ ವಾ ವಾಯ್ಟಾಚೊ) ಪರಿಣಾಮ್, ಕಾರಣ್ ವಾ ನಿಮಿತ್ತ್ :

ಪಿಡೆಕ್ ಬಲಿ ಜಾಲೊ.

ಶೆವಟ್ / ಹೇತು
1. ಹೆ ರೆಡೆ **ಕೊಸ್ಪಾಕ್** ಆನಿ **ಪ್ರೊಸ್ಪಾಕ್** ಬರೆ.
2. ತೊ **ಇಗರ್ಜೆಕ್** ಗೆಲಾ, **ಮಿಸಾಕ್** ಗೆಲಾ.

ಮೊಲ್ ವಾ ವಿನಿಮಯ್ : ತುಜ್ಯಾ **ರಿಣಾಕ್** ಪ್ಡ್ಡಜೊ ಪಣಸ್.

ಪ್ರಯೋಜನ್ ವಾ ಫಾಯ್ದೊ : ದರ್ಯಾಚೆಂ ವಾರೆಂ **ಜಿವಾಕ್** ಬರೆಂ.

ನಾತೆಂ : ತೊ **ಬಾಬಿಕ್** ಭಾಚೊ ಲಾಗ್ತಾ.

ಸ್ವಾಧೀನ್‌ಪಣಾಚೊ ವಾ ಧನಿಪಣಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ { **ಬಾಬಿಕ್** ಜಾಯ್ತಿ ಆಸ್ತ್ ಆಸಾ.
ಬಾಬಿಕ್ ತೆಗಾಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಸಾತ್. }

ವಿಯೋಗ್ : **ಬಾಪಾಯ್ಕ್** ಪೂತ್ ಅಂತರ್ಲೊ.
ಭುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ವಾಟ್ ಚುಕ್ಲಿ.

ವೇಳ್ ಪರಿಂ : **ಮಾಂಯ್ಯ್-ಸುನೆಕ್** ಸಮ ಪಡನಾ.

ಪೆಜೆಕ್ ಮೀಟ್ ಉಣೆಂ ಜಾಲೆಂ / ಘಾಲಿನಾತ್.

ನಿಸ್ತ್ಯಾಕ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಚಡ್ ಜಾಲಿ. **ನ್ಹಾಲ್ಲ್ಯಾಕ್** ಚಿಕಲ್ ಚಡ್.

ಸತಾಕ್ ಮಾಟ್ ನಾ. ತೊ **ಶಿತಾಕ್** ಖಾರ್, **ಭುವಿಕ್** ಭಾರ್.

ವಾಹನಾಕ್ ಅಪ್ಘಾತ್ **ಘಡ್ಲೊ.**

5. ಪಾಂಚ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ – ಪಂಚಮೀಃ ಅಪಾದಾನ್ Ablative Case.

ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್, 'ಸೂನ್, ಊನ್, ಥಾವ್ನ್, ಥಾನ್, ಸಾನ್, ಆನ್, ಚ್ಯಾನ್, ಸಾಕೂನ್, ಥಾಕೂನ್, ಪಾಸೂನ್, ಪಾಸಿ, ಪಾಸ್ಟ್ ಆನಿ 'ಕಡಯ್' ವಾ 'ಕಯ್,' ಕಈ, ಕಯಿೊ, ಕೀ, ಕ್...ಹೀಂ ಆನಿ ಅಸಲಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಪಾಂಚ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಜಾತಾ : ಘರ್‌ಸೂನ್ / ಘರಾಸೂನ್, ಘರಾ ಥಾವ್ನ್......

ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರಕಾಚೆಂ ನಾಂವ್ : **ಅಪಾದಾನ್** Ablative (ಅಪ್–off, away : ದಾ–to give) giving or taking away, removal = ಪಯ್ಸ್ ಕಾಡಪ್, ವ್ಹರಪ್, ವಿಯೋಗ್.

ಏಕ್ ವಸ್ತು ಏಕೆಕಡ್ಚಿ ಕಾಡೂನ್ ವ್ಹರ್ತಾನಾ. ತೀ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸುವಾತೆ ವಯ್ಲಿ ಕಾಡ್ತಾತ್ ತೆಂ ದಾಖೊಂವ್ಕ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಚೆಂ (ವಾ ತ್ಯಾ ವಸ್ತುಚೆಂ) ನಾಂವ್ ತಾಚ್ಯಾ **ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಅಸಲಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್** ಪಾಂಚ್ವೆ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಘಾಲ್ತಾತ್ : ಘರಾ ಥಾವ್ನ್, ದೊಂಗ್ರಾ ಥಾವ್ನ್...

'ಸೂನ್, ಥಾವ್ನ್,' ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಸಾಂ ಖರೆಪಣಿಂ ಅಪಾದಾನ್ (ಪಯ್ಸ್, ಕಾಡಪ್, ವ್ಹರಪ್ ವಿಯೋಗ್) ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾತ್.

6. ಸಟ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ - ಷಷ್ಠೀ (ಸವಿ): ಸಂಬಂಧ್

[Genitive or possessive Case]

ಹ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚಿಂ ದೋನ್ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ಳಾತ್ :

1. ಆಂಬ್ಯಾರೂಖ್. 2. ಆಂಬ್ಯಾಚೊ ರೂಖ್.

ಪಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ 'ಆಂಬ್ಯಾ' ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್‌ಚ್ ಆಸಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾಂತ್ ತಾಕಾ 'ಚೊ' ಲಾಯ್ಲಾಂ. 'ಚೊ' ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮನೀಸ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ನಾಮಾಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಬದ್ಲಾ ಯೆತಲ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮಾಂಕ್ 'ಘರ್‌ಚೊ' ಅರ್ಥಾನ್ 'ಗೆಲೊ' ಆನಿ ಜಿವಾಂಚ್ಯಾ (ಮನೀಸ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮೋನ್‌ಜಾತಿಚ್ಯಾ) ನಾಮಾಂಕ್ 'ಲೊ' ಲಾಗೊವ್ನ್ 'ಬಾಬಿಗೆಲೊ' ಪಾಡೊ, 'ರಾಮಾಲೊ' ಗಾದೊ ಅಶೇಂಯ್ ವ್ಹಾಪ್ಟ್ ಚಾಲ್ ಆಸಾ.

ಹೆಂ '–ಚೊ'–ಚಿ,–ಚೆಂ.–ಲೊ,–ಲಿ,–ಲೆಂ,–ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ ತೆಂ ರೂಪ್ ಸಟ್ವೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖಿರಿತ್ ರೂಪ್. ಯೆರ್ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಆನಿ ಅವಿಕಾರೀ ಆಸ್ತಾನಾ, ಸಟ್ವೆಚೊ ಹೊ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಬದಲ್ತಾ ವಿಶೆಶಣಾಪರಿಂ ವಿಶೇಷ್ಯಾಚ್ಯಾ (ಲಾಗ್ಯಾ ನಾಮಾಚ್ಯಾ) ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ.

"ಜರೀ ಹೇ ವಿಭಕ್ತಿಕ್ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಾ ತರೀ ದುಸ್ರೆ ವಿಭಕ್ತ್ಯಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕರುಂಕ್ ಶಕ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: "ಮಾಜರ್ ರಾತಿಚೆಂ ಜಾಗ್ರಣ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ದಿಸಾಚೆಂ ನಿದ್ತಾ," ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಷಷ್ಠೀ ಹೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಸಪ್ತಮಿಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್. ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಾಳ್ ಅಧಿಕರಣ್, ಕರ್ತಾ.

ಕಾಂಯ್ ನಾಮಾಂಚಿ ಷಷ್ಠೀ ಹೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಏಕ್‌ರೂಪ್ ವಿಶೆಷಣಾಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಶಕ್ತಾ, ದೆಖಿಕ್ : ಕೊಂಕಣಾಚೊ, ಚಿ–ಚೆಂ–ಕೊಂಕಣಿ; ಗಾಂವ್ಚೊ. ಚಿ, ಚೆಂ–ಗಾಂವ್ಚಿ; ಕಾಳೊಕಾಚೊ, ಚಿ, ಚೆಂ–ಕಾಳ್ಕಿ; ದೆಶಾಚೊ, ಚಿ, ಚೆಂ–ದೆಶೀ."

(ಲು. ರೊ. ಪಾನ್ 29, 30)

7. ಸಾತ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ - ಸಪ್ತಮೀ: ಅಧಿಕರಣ್. (Locative Case)

ಹ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿನ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚೆಂ ವಾ ಸ್ಥಿತಿಯೆಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ವಾ ಕಾಳ್ ಕಳಿತ್ ಜಾತಾ.

ಬಾಬಿ ಘರಾ / ಘರಾಂತ್ / ಪಾಟ್ಯಾರ್ ಆಸಾ / ಗೊಂಯಾಂ ಗೆಲಾ.

ತಾಚೆಂ ರೂಪ್ : ನಾಮಾಕ್ ಕುಸಾಂ ವಾ ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್ ನಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್‌ಚ್.

'ಇ-ಈ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೆಂ 'ಈ' ವಾ 'ಏ' ಲಾವ್ನ್ ಆನಿ ಮೊನ್ಯಾ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂಚೊ 'ಆ' ಲಾವ್ನ್ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಜಾತಾ.

'ಐ-ಅಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ನಾಮಾಂ ಆನಿ ಜಾಯ್ತಿ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹೆರ್ ನಾಮಾಂಯ್ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಚಲ್ತಾತ್.

ಪ್ರಣ್ ಸಾತ್ವ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಖೆರಿತ್ ರೂಪ್ ನಾಮಾಕ್ 'ಆಂತ್', 'ಈಂತ್' (ಇಂತ್) 'ಊಂತ್' (ಉಂತ್) 'ಏಂತ್' (ಎಂತ್) ವಾ 'ಅಂಯ್ತ್' 'ಆರ್', 'ಈರ್' (ಇರ್) ಜೆರ್" ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ.

ದೆಖಿಕ್ : ಫ್ರೊಟಾಂತ್, ಪಾಟೆಂತ್. ಗುರಾಂತ್, ರೆಂಪೆಂತ್, ಶಾಳೆಂತ್, ಪೆಟೆಂತ್, ಸಾಂತೆಂತ್, ಪಾಲ್ವಾಂತ್, ವಿಭಕ್ತ್ಯಾಂತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್, ತಾರ್ವಾಂತ್, ವಸ್ತ್ರಾಂತ್, ಶೆಂಯ್ತ್, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್, ಮುಂಬಂಯ್ತ್, ಕರಾಚಿಂತ್, ಪಣ್ಜೆಂತ್, ಗೊಂಯಾಂತ್...

ತ್ರೈಜೆಪರಿಂ : ಫ್ರೊಟಾರ್, ಪಾಟಿರ್. ರೆಂಪೆರ್, ತಾರ್ವಾರ್ ಆನಿ ಗುರುಜೆರ್, ವಸ್ತ್ರಾಜೆರ್...

"ಕಾಂಯ್ ನಾಮಾಂಜೆ ನಿಯಮಿತ್ 'ಂತ್'-ಕಾರಾಂತ್ ಸಪ್ತಮಿ ಬದ್ಲಾ 'ಈಂ'-ಕಾರಾಂತ್ ಶಬ್ದ್ಯೋಗೀ ವಾಪರುಂಯೆತಾ,

ದೆಖಿಕ್ : ಘರಾಂತ್-ಘರೀಂ; ನಾಂವಾಂತ್-ನಾಂವೀಂ; ಪುಸ್ತಕಾಂತ್-ಪುಸ್ತಕೀಂ; ಮುಳಾಂತ್-ಮುಳೀಂ; ಸ್ವರ್ಗಾಂತ್-ಸ್ವರ್ಗೀಂ; ಅಂಗಾಂತ್-ಅಂಗೀಂ; ಉದರಾಂತ್-ಉದರೀಂ: ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉದಾಹರಣಾಂ : ಬಾಪಾಜೆ ನಾಂವಿಂ; ಮಾಯ್ಜೆಟೆ ಉದರೀಂ; ಜುಜೆಚೆ ಘರೀಂ, ದೆವಾಜೆ ಪಾತೀಂ". (ಲು. ರೊ. ಪಾನ್ 30)

8 ಆಠ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ : ಸಂಬೋಧನ್ (Vocative Case)

ಹ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ಏಕ್ ನಾಂವ್ : **ಉಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ.**

ಏಕವಚನಾಂತ್ ತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ನಾಮಾಚೆಂ **ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್‌ಚ್** ಆಸ್ತಾ; ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಪಡೊನ್ ತಾಕಾ 'ನೂ' ವಾ 'ನೋ'. ಕೂಸ್ ಲಾಗ್ತಾ :

ಅಂಬೊ-ಅಂಬ್ಯಾ; ಅಂಬೆ-ಅಂಬ್ಯಾಂನೂ / ಅಂಬ್ಯಾಂನೋ.

ಬಯ್ಲ್-ಬಯ್ಲಾ; ಬಯ್ಲ್-ಬಯ್ಲಾಂನೂ / ಬಯ್ಲಾಂನೋ.

ಬಾಯ್ಲ್–ಬಾಯ್ಲೋ; ಬಾಯ್ಲೋ–ಬಾಯ್ಲಾಂನೂ / ಬಾಯ್ಲಾಂನೋ.

ಚೆಡೂಂ–ಚೆಡ್ವಾ; ಚೆಡ್ವಾಂ–ಚೆಡ್ವಾಂನೂ / ಚೆಡ್ವಾಂನೋ.

ಮೊನ್ಯಾ 'ಆ'ನ್ ಸೋಂಪ್ಲಲಿಂ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ ಉಲ್ಯಾವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಜಾಯ್ತೆ ಪಾವ್ಟಿಂ **ಮೂಳ್‌ರುಪಾಂತೂಯ್** ಉಪ್ಕಾರಾಯ್ತಾತ್. ರಾವ್, ದೆನಿಸ್, ಆಬ್ರಾಂವ್, ನತಾಲ್, ನತಾಲ್‌ಬಾಯ್, ಮೆರೀ, ಮೆರಿಬಾಯ್...

ಉಲ್ಯಾವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ನಾವಾ ಆದಿಂ ವಾ ಫುಡೆಂ ವಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಯ್ ಕಡೆ : 'ಆಹೋ–ಹೋ; ಆರೇ-ರೇ; ಆಗಾ, ಅಗಾ, ಗಾ; ಆಗೇ, ಅಗೇ; ಗೇ; ಆಗೋ, ಅಗೋ, ಗೋ; ರೆ, ಮುರೆ, ಮುಗೋ; ಹಯುವಯ್, ವಯ್... ಅಸಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ಉವಾಳ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಹ್ಯೆ ಚಾಲಿಂತ್ ಗಾಂವಾಂ, ಲೋಕಾಂ ಆನಿ ಜಾತಿಂ ಪವರ್ಾಣೆಂ ಜಾಯ್ತೊ ಫರಕ್ ಆಸಾ. ಪಕ್ಯಾರ್ಂ ಮಧೆಂ ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆ ಆದಿಂ ತ್ಯಾ ಲೋಕಾಚಿ ಚಾಲ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೇವ್ಕ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಉಪಯೋಗಾಚಿ ಜಾಯ್ತಿ ಕಳಾಕಳ್ ಘೆವ್ನ್ ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಬರೊವ್ನ್ ಘಾಲ್ಲಿ ಮಾಹೆತ್ ಮೊಟ್ವ್ಯಾನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿತಾಂ :

ಆಹೋ (ಆಹೋ) ಹೋ : ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂಕ್ ಭೋವ್‌ಮಾನಾನ್ ಹೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಲಾಯ್ತಾತ್. 'ಆಹೋ' ನಾವಾ ಆದಿಂ ಆನಿ 'ಹೋ' ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಯ್‌ಕಡೆನ್.

ಆಗಾ (ಅಗಾ), ಗಾ : ಕಾಂಯ್ ಸಳಾವಳ್ ನಾಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪರ್ಕಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್.

ಆರೇ, ರೇ : ಬಾಮ್ಣಾಂಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಆನಿ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಭೋವ್ ಮಾನಾನ್.

ಹಯ್‌ವಯ್, ವಯ್ : ಮಾಂಯಾಂಕಡೆ ಆನಿ ಮಾಂಯಾಂಭಾಶೆನ್ ಜೆರ್ ಉಂಚ್‌ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕಡೆ ಸುನೋ ಉಲಯ್ತಾನಾ.

ಆಗೇ (ಅಗೇ), ಗೇ : ವಾಂಗಡ್ಯಾಚ್ಯಾ (ಸಮಾಸಮ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ) ಪರ್ಕಿ ವಾ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾನಾ.

ಆಗೋ (ಅಗೋ), ಗೋ : ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಂಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಹೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಬಾಮ್ಣಾಂ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾತಿಂತೂಯ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿಂ. ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾವಾಂ

ಆಮಿಂ ವಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೀಂ ವಾಪರ್ತಾತ್;

ಹೀಂ ಆನಿ **ಅರೆ, ರೆ:** ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾನಾ ಹೀಂ ದೊನೀಂಯ್ (ಗೋ ಆನಿ ರೆ) ಕುಸ್ಕುಟಾಣ್ಯಾ ರಿತೀನ್ ಲಾಯ್ತಾತ್.

ಆತಾಂಯ್ ತಶೀಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ವಿಶೇಸ್ ಸಭಾವಿ ಘಾಯ್ತ್ ತೀಂ ವಾಪರ್ಚಿಂ ನ್ಹಯ್.

VI ಸರ್ವನಾವ್

1. **ಬಾಬಿ** ಆಯ್ಲೊ. 2. **ಬಾಬಿ** ಸಕಾಳಿಂ ಕಾಮಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಪರ್ತುನ್ "ಬಾಬಿ" ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್: "**ತೊ** ಸಕಾಳಿಂ ಕಾಮಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ" ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. 'ಬಾಬಿ' ಹ್ಯಾ ನಾವಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ತೊ' ಯೆತಾ.

'ತೊ, ತೀ, ತೆಂ' ಇತ್ಯಾದಿ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ನಾವಾಕ್ ಲಾಗು ಕರುಂಯೆತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ತಾಂಕಾಂ **ಸರ್ವನಾವಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಖಂಚಾಂಯ್ ನಾವಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ನಾವಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗಾರ್ ತೀಂ ಯೆತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ತೀಂ **ಪ್ರತಿನಾವಾಂ** ಮ್ಹಣುಂಯೆತಾತ್.

ಸರ್ವನಾವಾಂ ವಿವಿಧ್ ಜಾತಿಂಚಿಂ ಆಸಾತ್.

1. ಪುರುಷ್‌ವಾಚಕ್ ಸರ್ವನಾವ್ ವಾ ಪುರುಶ್‌ಸರ್ವನಾವ್.

(ಅ) **ಪ್ರಥಮು ವಾ ಪಯ್ಲೊ** ಪುರುಶ್: (First Person) ಜೊ ಕೋಣ್ ಉಲಯ್ತಾ ತೊ (ತೀ, ತೆಂ...).

ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ: ಏಕವಚನ್: ಹಾಂವ್. ಅನೇಕವಚನ್: ಆಮಿ.

(ಆ) **ದ್ವಿತೀಯು ವಾ ದುಸ್ರೊ** ಪುರುಶ್ (Second Person). ಜಾಚೆಕಡೆ ಉಲಯ್ತಾ ತೊ (ತೀ, ತೆಂ...)

ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ: ಏಕವಚನ್: ತೂಂ. ಅನೇಕವಚನ್: ತುಮಿ.

(ಇ) **ತೃತೀಯು ವಾ ತಿಸ್ರೊ** ಪುರುಶ್ (Third Person) ಜ್ಯಾ ಕೊಣಾವಿಶಿಂ ಉಲಯ್ತಾ (ತೊ, ತೀ, ತೆಂ...)

ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡಾಂತ್ (120 ಪಾನಾರ್) ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾಂ ತಶೆಂ ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ಆನಿ ವಚನಾ ಭೇದ್ ದೊನೀಂಯ್ ಆಸಾತ್.

2. **ಸ್ವ ವಾಚಕ್** ಸರ್ವನಾಮ್ (Reflexive Pronown)

ಹೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್ ಪುರುಷ್‌ವಾಚಕಾಂಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್. 'ಕರ್ತ'ಚಿ ಕೃತಿ 'ಕರ್ತ'ಚೆರ್‌ಚ್ ಪರ್ತತಾ ತೆದ್ನಾ 'ಕರ್ತ' ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾನ್ ಯೆತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಆಪಣ್/ ಆಪುಣ್, ಸ್ವತಃ. ಉಧಾರಣ್: ಬಾಬಿ **ಆಪ್ಣಾಕ್** ವಾ **ಆಪ್ಣಾಚೊ** ಫಾಯ್ದೊ ಜೊಡುಂಕ್ ಸೊದ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಆಪ್ಣಾಕ್=ಬಾಬಿಕ್ ('ಕರ್ತ'ಕ್). ಆಪ್ಣಾಚೊ= ಬಾಬಿ (ಕರ್ತ)ಚೊ.

3. **ದರ್ಶಕ್** ವಾ ದಾಖೊವ್ಪಿ ಸರ್ವನಾಮ್ (Demonstrative Pronoun)

"ಜೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್ ಭಾಷಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪುರುಷಾಂ ಸಂಬಂಧೀಂ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾ ವಸ್ತು ಹಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಾಖವ್ನ್ ದಿತಾ, ತೆಂ ದರ್ಶಕ್ ಸರ್ವನಾಮ್. (ದರ್ಶಕ್--ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದಾಖವ್ನ್ ದಿತ್ಲೊ) ದೆಖಿಕ್; ಹೊ, ಹೀ, ಹೆಂ, ತೊ, ತೀ, ತೆಂ...

ಉಧಾರಣ್: **ಹೆಂ** ಮ್ಹುಜೆಂ ಆನಿ **ತೆಂ** ತುಜೆಂ.

4. **ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್** ವಾ **ಪ್ರಸ್ನೀ** ಸರ್ವನಾಮ್ (Interrogative Pronoun)

ಜೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್ ಪ್ರಶ್ನ್ ವಿಚಾರ್ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ, ತೆಂ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ಸರ್ವನಾಮ್, ದೆಖಿಕ್: ಕೋಣ್, ಕಿತೆಂ, ಕಾಯ್.

ಉಧಾರಣ್: "ಕೋಣ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ?" (ಲು. ರೊ. 33)

ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಉದ್ದೇಸೂನ್: ಕೋಣ್: ವಸ್ತುಂಕ್: ಕಿತೆಂ.

5. **ಸಂಬಂಧೀ ಸರ್ವನಾಮ್** (Relative Pronoun)

"ಜೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ವಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾ ನಾಮಾಂ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಥಾಂಯ್(=ಕಡೆ) ಸಂಬಂಧ್ ರಾಖ್ತಾ. ತೆಂ ಸಂಬಂಧೀ ಸರ್ವನಾಮ್. ದೆಖಿಕ್: ಜೊ, ಜೀ, ಜೆಂ. ಉಧಾರಣಾಂ: ಜೊ ಕರೀತ್ ತೊ ಭೊಗೀತ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಬಾಪಾ ಜೊ ಸರ್ಗಾರ್ ಆಸ" (ಲು. ರೊ. 33)

6. **ಅನಿಯುತ್ ಸರ್ವನಾಮ್** (Indefinite Pronoun) ಹಾಕಾ ಪ್ರ. ಲು. ರೊ. '**ಸಾಮಾನ್ಯ**' ಸರ್ವನಾಮ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ.

"ಜೆಂ ಸರ್ವನಾಮ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚೊ ಆನಿ ವಸ್ತುಂಚೊ ಅನಿಶ್ಚಿತ್ ಅರ್ಥ್ ದಿತಾ. ತೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರ್ವನಾಮ್. ದೆಖಿಕ್: ಕೋಣ್, ಕಿತೆಂ. ಉಧಾರಣಾಂ: ಕೋಣ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್, ಕೋಣ್ ತಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಆಸಾ ತೆಂ ಸಾಂಗ್." (ಲು. ರೊ. 33)

ಪ್ರಶ್ನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಘೆಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಷಾಚಿಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂಚ್ ದರ್ಶಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಘೆಯ್ತಾತ್: ತೊ. ತಿ. ತೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹೀಂ ಆನಿ ಸಂಬಂಧಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಓ. ಈ. ಎಂ... ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ವರ್ ಘೆವ್ನ್ ಬದಲ್ತಾತ್.

2. ಸರ್ವನಾಮಾಂಚಿಂ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ

ತಾಂಚಿಂ ವಿವಿಧ್ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ ಹಾಂಗಾ (120 ಪಾನಾರ್) ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂಡಾಂತ್ ಪಳೊಂವ್ಯೆತ್.

1. ಪ್ರ. ಪುರು. **ಮ್ಹಾಕಾ,** ಮ್ಹಜ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಜೊ... ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ತೀಂಚ್ ರುಪಾಂ ಸಾರ್ಕೀಂ ಉಚ್ಚಾರ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾತ್. ತರೀ ಚಾಂಯ್ತ್ ಬರೊಪ್ಪಿ 'ಹ' ಗಳೊವ್ನ್ '**ಮಾಕಾ,** ಮಜ್ಯಾನ್. ಮಜೊ' ಬರಯ್ತಾತ್. (ಪಾನ್ 55 ಪಳೆ)

"ಪುರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ "**ಮಾ**" ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಅನೇಕವಚನ್ "**ಆಮಾಂ**", ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಆಸ್ಲೀಂ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಸದಾಂ ಏಕ್ ಪ್ರತ್ಯೆಯ್ ಉಪ್ಯೋಗಿ ಲಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಪದ್ತಾಲ್ಯೊ. ದೆಖಿಕ್: ಮಾ ಪಾಸೊನ್. ಆಮಾಂ ಸಾತೀರ್. ಮಾಕಡೆ. ಆಮಾಕಡೆ. ಮಾಗೀರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾ ಷಷ್ಠಿ ವಿಭಕ್ತಿಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ; ದೆಖಿಕ್: ಮಜೆ ಸಾತೀರ್, ಆಮ್ಚೆ ಪಾಸೊನ್. ಮಜೆಕಡೆ, ಆಮ್ಚೆಕಡೆ...

'ಮಾ' ಆನಿ **'ಆಮಾಂ'** ಭಾಶೆನ್. ದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷಾಚೆಂ **'ತೂ'** ಆನಿ **'ತುಮಾಂ'** ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಆಸ್ಲೀಂ. ದೆಖಿಕ್: ತೂ ಸಾತೀರ್. ತುಮಾಂ ಪಾಸೊನ್, ತುಕಡೆ. ತುಮಾಂಕಡೆ. ಮಾಗಿರ್: ತುಜೆ ಪಾಸೊನ್. ತುಮ್ಚೆ ಸಾತೀರ್. ತುಜೆಕಡೆ. ತುಮ್ಚೆಕಡೆ.

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮಾಂಕ್, ಪ್ರಥಮಾಪ್ರಮಾಣೆಂ ದ್ವಿತೀಯ್ ಸೊಡೊನ್. ಸಂಬೋಧನ್ ನಾ. (ಲು. ರೊ. 34, 35, 40)

ಸರ್ವನಾಮಾಂಚಿಂ ದುಸ್ರೀಂಯ್ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಘೆಯ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ಪಯ್ಲಿ. ದುಸ್ರಿ ಆನಿ ಚೊವ್ತಿ ವಿಭಕ್ತಿ–ಆಂವ್, ಆಂವೆಂ, ಮುಕಾ, ತುಕಾ, ತೆಂಕಾಂ, ತೆಣೆಂ. ತೆಂಣೆಂ. ಮಾಜ್ಯಾನ್. ತುಜ್ಯಾನ್. ತಾಜ್ಯಾನ್.

ಪಾಂಚ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ–'ಥಾವ್ನ್' ಹ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಯಾಚ್ಯೆ ಸುವಾತೆರ್ (113 ಪಾನಾರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ) ಥಾನ್, ಸೂನ್, ಆನ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಸಾಂ ಘೆಯ್ತಾತ್. ತರೆಂಚ್ ಯೆರ್

ಸರ್ವನಾಮಾಂಚಿಂ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ

	1	2		3	4	5	6	7
ಕರ್ತೊ	ಕರ್ತೊ	ಕರ್ಮ್	ಕರ್ತೊ	ಕರಣ್	ಸಂಪ್ರದಾನ್	ಅಪಾದಾನ್	ಸಂಬಂಧ್	ಅಧಿಕರಣ್
ಹಾಂವ್	ಹಾಂವೆಂ	ಮ್ಹಾಕಾ	ಹಾಂವೆಂ	ಮ್ಹಜ್ಯಾನ್	ಮ್ಹಾಕಾ	ಮ್ಹಜೆಥಾವ್ನ್ * ಮ್ಹಾಕಾಥಾನ್/ಸನ್	ಮ್ಹಜೊ	ಮ್ಹಜೆರ್/ಮ್ಹಜ್ಯಾಂತ್
ತೂಂ	ತುವೆಂ	ತುಕಾ	ತುವೆಂ	ತುಜ್ಯಾನ್	ತುಕಾ	ತುಜೆಥಾವ್ನ್	ತುಜೊ	ತುಜೆರ್/ತುಜ್ಯಾಂತ್
ತೊ	ತಾಣೆಂ	ತಾಕಾ	ತಾಣೆಂ	ತಾಚ್ಯಾನ್	ತಾಕಾ	ತಾಚೆಥಾವ್ನ್	ತಾಚೊ	ತಾಚೆರ್/ತಾಚ್ಯಾಂತ್
ತೀ	ತಿಣೆಂ	ತಿಕಾ	ತಿಣೆಂ	ತಿಚ್ಯಾನ್	ತಿಕಾ	ತಿಚೆಥಾವ್ನ್	ತಿಚೊ	ತಿಚೆರ್/ತಿಚ್ಯಾಂತ್
ತೆಂ	ತಾಣೆಂ	ತಾಕಾ	ತಾಣೆಂ	ತಾಚ್ಯಾನ್	ತಾಕಾ	ತಾಚೆಥಾವ್ನ್	ತಾಚೊ	ತಾಚೆರ್/ತಾಚ್ಯಾಂತ್ (ತಾಂತುಂ)
ಕೊಣ್	ಕೊಣೆಂ	ಕೊಣಾಕ್	ಕೊಣೆಂ	ಕೊಣಾಚ್ಯಾನ್	ಕೊಣಾಕ್	ಕೊಣಾಥಾವ್ನ್	ಕೊಣಾಚೊ	ಕೊಣಾಚೆರ್/ಕೊಣಾಚ್ಯಾಂತ್
ಕಿತೆಂ	ಕಿತ್ಯಾನ್	ಕಿತೆಂ	ಕಿತ್ಯಾನ್	ಕಿತ್ಯಾಚ್ಯಾನ್	ಕಿತ್ಯಾಕ್	ಕಿತ್ಯಾಥಾವ್ನ್	ಕಿತ್ಯಾಚೊ	ಕಿತ್ಯಾಚೆರ್/ಕಿತ್ಯಾಂತ್
ಆಮಿ	ಆಮಿಂ	ಆಮ್ಕಾಂ	ಆಮಿಂ	ಆಮ್ಚ್ಯಾನ್	ಆಮ್ಕಾಂ	ಆಮ್ಚೆಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಕಾಂಥಾನ್	ಆಮ್ಚೊ	ಆಮ್ಚೆರ್/ಆಮ್ಚ್ಯಾಂತ್
ತುಮಿ	ತುಮಿಂ	ತುಮ್ಕಾಂ	ತುಮಿಂ	ತುಮ್ಚ್ಯಾನ್	ತುಮ್ಕಾಂ	ತುಮ್ಚೆಥಾವ್ನ್	ತುಮ್ಚೊ	ತುಮ್ಚೆರ್/ತುಮ್ಚ್ಯಾಂತ್
ತೆ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಚ್ಯಾನ್	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಂಚೆಥಾವ್ನ್	ತಾಂಚೊ	ತಾಂಚೆರ್/ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್
ತ್ಯೊ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಚ್ಯಾನ್	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಂಚೆಥಾವ್ನ್	ತಾಂಚೊ	ತಾಂಚೆರ್/ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್
ತೀಂ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಣಿಂ	ತಾಂಚ್ಯಾನ್	ತಾಂಕಾಂ	ತಾಂಚೆಥಾವ್ನ್	ತಾಂಚೊ	ತಾಂಚೆರ್/ತಾಂಚ್ಯಾಂತ್

‘ಕೊಣ್’ ಆನಿ ‘ಕಿತೆಂ’—ಹಾಂಚಿಂ ಅನೇಕ್‌ವಚನೀ ರುಪಾಂ ಏಕ್‌ವಚನೀ ರುಪಾಂ ಸಾರ್ಕಿಂಚ್.

ಕುಸಾಂ ವಾ ಶಬ್ದಯೋಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ (Prepositions) ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾತ್. ಹಾಂತ್ಲಿಂ: ಥಾವ್ನ್. ಚ್ಯಾನ್, ಪಾಸೂನ್, ಪಾಸ್ಟ್, ಕಯ್ಸ್, ಕೀ... ಮುಂಗ್ಲ್ಯಾ ರೀ ಭಾಶೆಂತ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್; ವರ್ವಿಂ, ಶಿವಾಯ್, ಪ್ರಿಕ್ಷೆಂ. ಸವೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಯೋಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಘೊಳ್ಳ್ಯಾತ್.

ಸವಿ ವಿಭಕ್ತಿ – ಮಜೊ. ಮಾಜೊ. ಪೊಜೊ. ಮುಜೊ, ತಾಜೊ. ತೆಜೊ. ತೆಂಚೊ.

ಸಾತ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ – ಮಜೆರ್. ಮಾಜೆರ್. ತೆಚೆರ್, ತೆಂಚೆರ್, ತ್ಯಾಂತ್, ತೆಂತೂಂತ್ ಇತ್ಯಾದಿ,

ಪೈ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್: 'ಮ್ಹಜೆರ್. 'ಆಮ್ಚೆರ್' ಆಸಾ ತಶೆಂಚ್ 'ಮ್ಹಜ್ಯಾಂತ್', 'ಆಮ್ಚ್ಯಾಂತ್' ಮ್ಹಣುಂಯ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ತರಿಪುಣ್ 'ಮ್ಹಜೊ', 'ಆಮ್ಚೊ' ಹ್ಯಾ ವಿಶೇಷಣಾಂಚ್ಯೆಯ್ ಸಾತ್ವೆಂತ್ ತೆಂಚ್ ವಿಭಕ್ತಿರೂಪ್: 'ಮ್ಹಜ್ಯಾಂತ್'. 'ಆಮ್ಚ್ಯಾಂತ್', ಜಾತಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ರೂಪ್ 'ತಾಂತೂಂ/ತಾಂತೂನ್' ಜಿನಸಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ. ಜಣಾಂಕ್ ವಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾಂಕ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತೆಂ ರೂಪ್ ವಾಪ್ರಿನಾಂತ್. ದೆಖೂನ್ ಅಧಿಕರಣ್ ಸುಚೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ತಶೆಂ: ಮ್ಹಜೆ ಭಿತರ್, ಮ್ಹಜೆ ತಾಂಯ್ (ಥಾಂಯ್. ಥಂಯ್). ಮ್ಹಜೆ ಸವೆಂ–ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಶಬ್ದಯೋಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ಜೊಡ್ತಾತ್.

ಹೊ (ಹೀ. ಹೆಂ). ಜೊ (ಜೀ. ಜೆಂ) ಆನಿ ಅಸಲೊ. ಕಸಲೊ, ತಸಲೊ/ಅಸ್ಲೊ, ಕಸ್ಲೊ. ತಸ್ಲೊ. ಹೆದೊ. ಜೆದೊ, ತೆದೊ, ಥೊಡೊ. ಜಾಯ್ತೊ ಆನಿ ಹೆರ್ 'ಒ', 'ಈ', 'ಎಂ', ಹ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರಾನ್ ಜಲ್ತಾತ್ ತೀಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂ 'ತ್ರೊ', 'ತೀ', 'ತೆಂ'.–ಜಾಶೆನ್ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ ಘೆತಾತ್, 'ಆಪುಣ್'–ಹಾಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ 'ಆಪ್ಣ' ಜಾತಾ ಆನಿ 'ಕೊಣ್' ಬದಲ್ತಾ ತಶೆಂ ಆಪ್ಣಾಕ್. ಆಪ್ಣೆಂ, ಆಪ್ಣಾಚೊ ....ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

'ಕೊಣ್' ಹ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮಾಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ 'ಕೊಣಾ' ಜಾತಾ. ತೆಂ ರೂಪ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ "ಆಪುಣ್" ಹಾಚೆಂಯ್ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ "ಆಪ್ಣ" ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತೆಂ 'ಆಪ್ಣ್ಯಾ' ವಾ, ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ ತಶೆಂ 'ಆಪ್ಲ್ಯಾ' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಆಪ್ಲೊ/ ಪ್ಲಿ/ಪ್ಲೆಂ–ಹ್ಯಾ ವಿಶೇಷಣಾಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಘೆತಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್

"ಆಪ್ಣೊ" ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ 'ಆಪ್ಣ್ಯಾ' ಜಾಪ್ಚೆಂ. ಪುಣ್ ಆಪಣ್ ಚಿ: 'ಆಪುಣ್–ಆಪ್ಣಾ' ಜಾತಾ. 'ಆಪ್ಲೊ, ಆಪ್ಲಿ, ಆಪ್ಲೆಂ'–ಹೆಂ ತ್ಯಾಚ್ ಮುಳಾಚೆಂ (ಆಪ್ಣಲೊ–ಆಪ್ಲೊ) **ವಿಶೆಶಣ್.**

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ಚೊವ್ಥ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್–'ಕಾ' ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆನಿ ಕಾಂ :–'ತಕಾಂ' ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ '–ಣೆಂ' ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆನಿ ಣಿ : 'ಂಣಿ'–ಅಶಿಂ ಸೊಂಪ್ತಾತ್. ಪಯ್ಲಿ ಸೊಡುನ್ ಹೆರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂನಿ **ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಕುಸಾಂ ಲಾಗ್ಚೆ ಆದಿಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಯೆತಾ.**

ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶಸಾ ಪಮಾಣೆಂ ತಿಸ್ರೆ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ 'ಣಿ' ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬರಯ್ನಾತ್. ದೆಖೂನ್ 'ತಾಣೆಂ'–'ತಾಂಣಿ' ಅಶೆಂಚ್ ಬರೊಂಪ್ಚೆಂ ಪ್ಡ್ಣಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬರೊಪ್ಪಾಚ್ಯೆ ಪದ್ಧತಿ ವಿಶಿಂ ಸುರುವೆರ್ಚ್ 49 ಪಾನಾರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ.

ಅಧ್ಯಾಯ್ VII

ವಿಶೆಷಣ್ (Adjective)

ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಮನಾಕ್ ; ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ (ಪರ್ತ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ್) ಭಾಶೆಚಿ ಪರಿಚಯ್ ಕರೂನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ಹೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಮಿಂ ವ್ಹಡ್ ಮಾಂಟ್ಯಾನ್ ಪ್ರೊ. ಒಂರ್ದಿನೊಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ಲೊ (ಪಾ. 40–50) ಆನಿ ಗರ್ಜ್ ದಿಸ್ತಾ ಥಂಯ್ ಆಮ್ಚೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ [ ] ಕಂಪ್ಚಾಂ ಭಿತರ್ ದಿಲಾ. ಘಾಸ್, ಉತ್ರಾವಳ್, ವ್ಯಾಖ್ಯಾ, ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ್ ಆನಿ ಹ್ರಸ್ವ್ ಸಗ್ಳೆ ಆಸಾತ್ ತಶೆಚ್ ಸಾಂಬಾಳೂನ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ಲಿಪಿಯಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಮೊನೆಂ 'ಅ' (ಜಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ ತೆಂ 'ಅ') ಯೆತಾನಾ ಕಾನಡಿ ಬರೊಪ್ಪಾ ಪದ್ಧತೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ತೊ ಸ್ವರ್ ಗಳಯ್ಲಾ.

ಲು. ರೊ. : ವಿಶೆಷಣ್, ಪುರುಷ್...ಬರಯ್ತಾ.

ಶಣಯ್ ಗೊ. : ವಿಶೆಶಣ್, ಪುರುಶ್...ಬರಯ್ತಾ.

ಆಮಿಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ 7 ಆನಿ 25 ಪಾನಾರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತಶೆಂ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ತದ್ಭವ್ ರುಪಾಂ : ವಿಶೆಸಣ್. ಪುರುಶ್ ವಾಪುರ್ತ್ಯಾಂವ್.

1. ವಿಶೆಷಣಾಂಚೆ ಜಿನ್ನಸ್

“ವಿಶೆಷಣ್ ಹಿ ಏಕ್ ವಿಕಾರೀ ಶಬ್ದಾಚಿ ಜಾತಿ. ತಾಚೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಆನಿ ಕಲ್ಪನಾ ಫಾರೀಂ ಕೆಲ್ಯಾ : ತಾಕಾ ದೊನಿ ಜಿನ್ನಸ್ ಆನಿ ತಿನಿ ವಿಕಾರ್ ಆಸಾತ್. ಜಿನ್ನಸ್ : ಗುಣ್ ವಿಶೆಷಣ್ ಆನಿ ಮರ್ಯಾದಿತ್ ವಿಶೆಷಣ್: ಆನಿ ಹಾಕಾ ಪಾಂಚ್ ಉಪಜಿನ್ನಸ್ ಆಸಾತ್ ; ಸಂಬಂಧಿ ವಿಶೆಷಣ್, ದರ್ಶಕ್ ವಿಶೆಷಣ್. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ವಿಶೆಷಣ್, ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್ ಆನಿ ಸಂಖ್ಯಾವಿಶೆಷಣ್. ವಿಕಾರ್ ಹೆ : ಲಿಂಗ್, ವಚನ್ ಆನಿ ವಿಭಕ್ತಿ.

(1) **ಗುಣ್ ವಿಶೆಷಣ್** (Adjective of Quality)**:** ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ನಾಮಾಚೊ ವ ವಿಶೆಷ್ಯಾಚೊ ಗುಣ್ ವ ಸ್ಥಿತಿ ದಾಖೈತಾ ತೆಂ ಗುಣ್‌ವಿಶೆಷಣ್:

ದೆಖಿಕ್ : ಬರೊ. ಲಾಂಬು, ಕಡೂ, ಪಿಡೆವಂತ್, ಮ್ಹಾತಾರೊ.

ವಿಶೆಷ್ಯ (Noun qualified) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗುಣ್ ವ ಸ್ಥಿತಿ ಲಾಗ್ತಾ, ವಾ ಜಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ (=ಸೀಮ್, ಮೇರ್) ಪಡ್ತಾ ತೆಂ ನಾಂವ್, ದೆಖಿಕ್ :

"ತಾಂಬ್ಡೆಂ ಫುಲ್", ಹಾಂತೂಂತ್ "ಫುಲ್" **ಹೆಂ ವಿಶೆಷ್ಯ,** ಆನಿ "ತಾಂಬ್ಡೆಂ" ಹೆಂ ವಿಶೆಷಣ್.

(2) **ಮರ್ಯಾದೀತ್ ವಿಶೆಷಣಾಂ:**

ಅ) **ಸಂಬಂಧೀ ವಿಶೆಷಣ್** (Possessive adjective)—ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ಪ್ರಥಮ್, ದ್ವಿತೀಯ್ ವ ತೃತೀಯ್ ಪುರುಷಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ಜೊಡೂನ್ ತಾಚ್ಯಾ ತಾಬ್ಯಾಂತ್ ಅಸ್ಲಲೀ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ ವಸ್ತು ದಾಖೈತಾ, ತೆಂ ಸಂಬಂಧೀ ವಿಶೆಷಣ್.

ದೆಖಿಕ್: **ಮಜೊ,** ಮಜಿ, ಮಜೆಂ; **ತುಜೊ,** ತುಜಿ, ತುಜೆಂ, **ತಾಚೊ,** ತಾಚಿ, ತಾಚೆಂ. ಉದಾರಣ್: ಮಜ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ತುಮ್ಚಿಂ ಪೊಜ್‌ರಾಂ

ಆ) **ದರ್ಶಕ್ ವಿಶೆಷಣ್** (Demonstrative adjective) — (ವಾ ದಾಖೊವ್ಪಿ ವಿಶೆಷಣ್) — ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್, ವ್ಯಕ್ತಿಂ ವ ವಸ್ತುಂ ವಾಂಗ್ರಾ ರಾವೂನ್, ಭಾಷಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪುರುಷಾಂ ಸಂಬಂಧೀಂ ತಾಂಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಾಖೈತಾ ತೆಂ ದರ್ಶಕ್ ವಿಶೆಷಣ್.

ಉಧಾರಣ್: **ಹೆಂ** ಪುಸ್ತಕ್ ಮಜೆಂ ಆನಿ **ತೊ** ಗ್ರಂಥ್ ತುಜೊ.

ಇ) **ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ವಿಶೆಷಣ್:** (Interrogative adjective) (ವಾ ಪ್ರಶ್ನೀ ವಿಶೆಷಣ್):– ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್, ವ್ಯಕ್ತಿಂ ವ ವಸ್ತುಂ ವಾಂಗ್ಡಾ ರಾವೂನ್, ಪ್ರಶ್ನ್ ವಿಚಾರ್ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ, ತೆಂ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ವಿಶೆಷಣ್.

ಉಧಾರಣ್: ಕೋಣು ಮನೀಸ್ ತೊ?

ಈ) **ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್:** ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್, ವ್ಯಕ್ತಿಂ ವ ವಸ್ತುಂ ವಾಂಗ್ರಾ ರಾವೂನ್, ತಾಂಚೊ ಅನಿಸ್ಚೀತ್ ಅರ್ಥ್ ದಿತಾ, ತೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್.

ದೆಖಿಕ್: ಕೊಣ್, ಅಮ್ಕೊ, ಹೆರ್.

ಉಧಾರಣ್: ಅಮ್ಕೊ ಮನಿಸ್ ಅಯ್ಲೊ ಪುಣ್ ಹೆರ್ ಮನಿಸ್ ಅಯ್ಲೆ ನಾಂ.

ಉ) **ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣ್:** (Adjective of Number) ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ವ್ಯಕ್ತ್ಯೀ ವ ವಸ್ತೂ ಹಾಂಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ದಾಖೈತಾ, ತೆಂ ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣ್.

ದೆಖಿಕ್: ಎಕು, ದೊನಿ, ತಿನಿ, ಪೈಲೊ, ದುಸ್ರೊ, ತಿಸ್ರೊ, ಪಾವ್, ಅರ್ಧ್, ಪಾವುಣ್ ಏಕ್, ಸವಾಯ್ ಎಕು.

2. ವಿಶೆಷಣಾ ವಿಷಯಿಂ ಆನಿಕ್ ಮಾಹಿತಿ

ಲಿಂಗ್, ವಚನ್ ಆನಿ ವಿಭಕ್ತಿ

(1) **ಗುಣ್‌ವಿಶೆಷಣ್:** ಹಿಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಆಕಾರಾ ಪಾಸೂನ್, ದೊನಿ ವರ್ಗಾಂನೀಂ ವಿಭಾಗೂಂಕ್ ಶಕ್ತಾತ್: ತ್ರಿರೂಪ್ ಆನಿ ಎಕ್‌ರೂಪ್.

ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೇಷಣ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ತೀನ್ ರುಪಾಂ ಆಸ್ಲಲೆಂ ವಿಶೇಷಣ್. ದೆಖಿಕ್ : ಬರೊ, ಬರಿ, ಬರೆಂ; ಏಕ್‌ರೂಪ್ ವಿಶೇಷಣ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ರೂಪ್ ಆಸ್ಲಲೆಂ ವಿಶೇಷಣ್. ದೆಖಿಕ್ : ಕಡು (ಓಂಪ್ರೊ, ಭಾಯರಿ, ಏಕ್)

ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೇಷಣಾಂ ಓ ಆನಿ ಉ - ಕಾರಾಂತ್ ಆಸ್ತಾತ್ :

ಅ) ಓ–ಕಾರಾಂತ್ ಏಕ್‌ವಚನೀ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ತೀನ್ ರುಪಾಂ ಆನಿ ಅನೇಕ್‌ವಚನೀ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ತೀನ್ ವೆಗಳೀಂ ರುಪಾಂ ಆಸ್ಲಲೀಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ:

ದೆಖಿಕ್ : ಏ. ವ. बरो – ಬರೊ, बरी – ಬರಿ, बरें – ಬರೆಂ

ಅ. ವ. बरे – ಬರೆ, बर्यो – ಬರ್ಯೊ, बरीं – ಬರಿಂ.

[ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಚತ್ರಾಯ್ : बर्यो – ಬರ್ಯೊ, ಉ. ರೊ. ನ್ ಅಶೆಂ ಬರಯ್ಲಾಂ. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ವರ್ ತಶೆಂ ಬರಯ್ತಾಂತ್. ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ : borea=ಬರ್ಯಾ (boria ಬರ್ಯಾ ನ್ಹಂಯ್). ಕಾನಡಿಂತ್—बर्यो 'ಬರ್ಯೊ' ಬರೊಂಕ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಲ್ ನಾ. ದೆಕುನ್ ಆಮಿ ಕಾನಡಿಂತ್ '**ಬರ್ಯೊ**' ಬರಯ್ತಾಂವ್ ಆನಿ 'ಬರೀ, ಬರೀಂ' ಬದ್ಲಾಕ್, ದೀರ್ಘ್ ಕಾಡುನ್ ಗೆಲ್ಯಾವ್, 'ಬರಿ', 'ಬರಿಂ', ಬರಯ್ತಾಂವ್.]

ಆ) ಉ–ಕಾರಾಂತ್ ಏಕ್‌ವಚನೀ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ತೀನ್ ರುಪಾಂ, ಆನಿ ಅನೇಕ್‌ವಚನೀ ತೀನ್ ಲಿಂಗಾಂಕ್ ಏಕ್‌ರೂಪ್ ಆಸ್ಲಲೀಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ. ದೆಖಿಕ್ : ಏ.ವ. ಲಾಂಬು, ಲಾಂಬಿ, ಲಾಂಭ; ಅ. ವ. ಲಾಂಬ.

["ಲಾಂಬು ಪಾಡೊ, ಲಾಂಬಿ ಪಾಡಿ, ಲಾಂಬ ಪಾಡೊಕ್" ಹೆಂ ತ್ರಿರೂಪ್ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾಯ್. ಆಜ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ಆನಿ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಹೆ ಶೆವ್ಟಾಚೆ 'ಉ' ಆನಿ 'ಇ' ಸ್ವರ್ ಗಳೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ಅಶೆಂ 'ಓ, ಈ, ಎಂ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ತೀಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ ಪಾತ್ರ್ ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೇಷಣಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ಪ್ರೊ. ಉ. ರೊ. ಉ–ಕಾರಾಂತ್ ವಿಶೆಷಣಾಂ ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೇಷಣಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘಾಲ್ತಾ.]

ಏಕ್‌ರೂಪ್ ವಿಶೆಷಣಾಂ ಅ, ಉ. ಈ. ಆ, ಏ. ಯ ಆನಿ ಆದಿ–ಕಾರಾಂತ್ ಆಸ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್ : ವಾಕ್ಡ. ಕಡು, ಆರ್ಗ್ಯಾ, ಪಾಡ್ಡ್, ಹುಂಬ್ಳಿ, ಸವಾಯ್. (ಉ. ರೊ. 42)

3. ವಿಶೆಷಣಾಂಚೆ ವಿಕಾರ್

(ಅ) ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೆಷಣ್ : ಒ—ಕಾರಾಂತ್

	ಏಕವಚನ್	ಅನೇಕವಚನ್
ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಬರೊ ಪಾಡೊ	ಬರೆ ಪಾಡೆ
	ಬರ್ಯಾ (ಬರ್ಯಾ) ಪಾಡ್ಯಾಕ್ ನ್, ಕ್	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾಂ / ಕ್, ನೀಂ, ಕ್
	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾ / ಸನ್ ವ ಥಾನ್	" " / ಸನ್ ವಾ ಥಾನ್
	" " / ಚೊ, ಂತ್, ರ್	" " / ಚೊ, ನಿಂ, ರ್
	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾ	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾಂನೊ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್	ಬರಿ ಪಾಡೀ	ಬರ್ಯೊ (ಬರ್ಯೊ) ಪಾಡಿಯೊ
	ಬರೆ ಪಾಡಿಯೆ / ಕ್ ನ್, ಕ್	ಬರೆ ಪಾಡಿಯಾಂ / ಕ್, ನೀಂ, ಕ್
	" ಪಾಡಿಯೆ / ಸನ್ ವ ಥಾನ್	" " / ಸನ್ ವ ಥಾನ್
	" " / ಚೊ, ತ್, ರ್	" " / ಚೊ, ನಿಂ, ರ್
	ಬರೆ ಪಾಡಿಯೆ	ಬರೆ ಪಾಡಿಯಾಂನೊ
	ಬರೆಂ ಪಾಡೂಕ್	ಬರೀಂ ಪಾಡ್ಕಾಂ
ನಪುಂಸಕ್ ಲಿಂಗ್	ಬರ್ಯಾ (ಬರ್ಯಾ) ಪಾಡ್ಕ್ಯಾ / ಕ್, ನ್, ಕ್	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಂ / ಕ್, ನೀಂ. ಕ್
	" / ಸನ್ ವ ಥಾನ್	" " / ಸನ್ ವಾ ಥಾನ್
	" / ಚೊ, ಂತ್, ರ್	" " / ಚೊ, ನೀಂ, ರ್
	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಕ್ಯಾ	ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಂನೊ

ಉ. ರೊ. 'ಬರೆ ಪಾಡಿಯಾಂಕ್' ಅಶೆಂ ಸ್ತ್ರೀ. ಅ.ವ. ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾ:

"ಫಕತ್ ಪ್ರಥಮಾ ಪೂರ್ಣ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಗ್ಳ್ಯ **ಏಕವಚನಾಂತ್** ಆನಿ **ಅನೇಕವಚನಾಂತ್** ವಿಭಕ್ತಿಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ **ಏಕವಚನೀ ಸಾಮಾನ್ಯ** ರುಪಾಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ. ಪ್ರತ್ಯಯ್ ನಾ". (ಪಾ. 44)

[ಪುಣ್ ಹೀ ಸಾಸ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಷೆಚಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾಯ್ ಮ್ಹಣೂಂಕ್ ಜಾಯ್, ಆಜ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಆನಿ ರೊಮಿಂತ್ಲ್ಯಾ ತಶೆಂ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಬರ್ಪಾ ವಳಿಂತ್ "ಬರ್ಯಾ ಪಾಡಿಯಾಂಕ್" ಅಶೆಂ–(**ಅನೇಕವಚನಾಂತ್** ನಾಮಾಂಕ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಸ್ತಾನಾ) ತಾಚೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ **ತಿನೀಯ್ ಲಿಂಗಾಂನಿ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್** ಘೊಳ್ತಾ :

ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾಂಕ್, ಬರ್ಯಾ ಪಾಡಿಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಬರ್ಯಾ ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಂಕ್.

ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಕಶಿಂ ಘೊಳ್ತಾತ್ ತೆಂ ಪಳೆಂವ್ಯಾ :

	ಪಯ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ	ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್
ಏಕವಚನ್ :	ತೊ, ತೀ, ತೆಂ	ತ್ಯಾ (ಕಾ), ತಿ (ಕಾ), ತ್ಯಾ (ಕಾ)
ಅನೇಕವಚನ್ :	ತೆ, ತ್ಯೊ, ತೀಂ	ತ್ಯಾಂ / (ಕಾಂ),

ತರ್ಬೆಜ್ ವಿಶೇಷಣಾಂ : ಏಕ : ಬರೊ, ಬರಿ, ಬರೆಂ, ಬರ್‍ಯಾ, ಬರ್‍ಯೆ, ಬರ್‍ಯಾ
ಅನೇಕ್ : ಬರೆ, ಬರ್‍ಯೊ, ಬರಿಂ, ಬರ್‍ಯಾ (ಂ)
ಹ್ಯಾ ಚಾಲಿಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ವಿಶೇಷಣಾಂಯ್ :

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್. ಏಕ : ಬರೊ ಪಾಡೊ-ಬರ್‍ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾ/ಕ್, ನ್, ಚೊ......
" ಅನೇಕ : ಬರೆ ಪಾಡೆ-ಬರ್‍ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾಂ/ಕ್, ನಿಂ, ಚೊ......

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ ಏಕ : ಬರಿ ಪಾಡಿ-ಬರ್‍ಯೆ ಪಾಡಿಯೆ/ಕ್, ನ್, ಚೊ......
" ಅನೇಕ : ಬರ್‍ಯೊ ಪಾಡಿಯೊ-ಬರ್‍ಯಾ ಪಾಡಿಯಾಂ/ಕ್, ನಿಂ, ಚೊ......

ನಪು. ಏಕ : ಬರೆಂ ಪಾಡುಂಕ್-ಬರ್‍ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾ/ಕ್, ನ್, ...
ಅನೇಕ : ಬರಿಂ ಪಾಡ್ಯಾಂ-ಬರ್‍ಯಾ ಪಾಡ್ಯಾಂ/ಕ್, ನ್......

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಏಕವಚನ್ ಆನಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಅನೇಕವಚನ್ 'ಏ' ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಸ್ತ್ರೀ. ಏ. ವ. ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಧಾಂಕ್ಲೊ, ಅ. ವ.-ಚೊ ಉಗ್ತೊ. ಧಾಂಕ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಬರ್‍ಪಾಂತ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಬರೀ ವಾ ಬರ್‍ಯೆ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಬರೀ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಎ' ಲಾಂಬೊವ್ನ್ ದೀರ್ಘ್ ಜಾಯ್ತ್. ದೆಖೂನ್ '**ಬರ್‍ಯೆ**' (ಈ+ಎ=ಯೆ) ಬರೊಂವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಪ್ಸ್ಟುಸ್ ದಿಸ್ತಾ : ಪುಣ್ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಬರ್‍ಪಾಂತ್ ಹ್ಯೆ ಬಾರ್ಕಾಯೆಕ್ ಲಕ್ಷ್ ದಿನಾತ್.]

'ಅಸೊ', 'ತಸೊ', 'ಕಸೊ', ಹ್ಯಾ ವಿಶೇಷಣಾಂತ್ಲೆರಿ 'ಅ/ತ/ಕ' ಗಳೊವ್ನ್ ಫಕತ್ **'ಸೊ, ಶಿ, ಶೆಂ'** ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಾ ರುಪಾನ್ ನಾಮಾಂಕ್, ಆನಿ ವಿಶೇಷಣಾಂಕ್ **ಜೊಡ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್ :**

ತೊ ಲಾದ್ರುಸೊ (ಲಾದ್ರು ಕಸೊ, ಲಾದ್ರು ಸಾರ್ಕೊ) ದಿಸ್ತಾ. ತಾಕಾ ಅಪ್ಲೊಚ್ ಪೂತ್‌ಸೊ (ಪೂತ್‌ಕಸೊ) ಚಲಯ್ತಾ. ಮ್ಹಾಕಾ ತೀಂಚ್‌ಶಿ ದಿಸ್ಲಿ.

ಹೊ ಭುಗ್ರೊ ಚೋರ್‌ಸೊ ದಿಸ್ತಾ; ಪರ್ಕೊ ಪರ್ಕೊಸೊ ಕರ್ತಾ.

ಧಾತುಂಕ್ ಧಾತು ಅವ್ಯಯಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಜೊಡೂನ್ :

ಶಿಕಾ ಹಾಂಗಾಚಿ ವಚಶಿ ಕರ್, ತಾಕಾ ರಾವಸೊ ಕರ್,

(ಆ) ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೆಷಣ್ : ಉ – ಕಾರಾಂತ್

	ಏಕವಚನ್	ಅನೇಕವಚನ್
ಪುಲ್ಲಿಂಗ್ :	ಲಾಂಬು ಪಾಡೊ	ಲಾಂಬ ಪಾಡೆ
	ಲಾಂಬ ಪಾಡ್ಯಾಕ್,	ಲಾಂಬ ಪಾಡ್ಯಾಂಕ್,
	" ಪಾಡ್ಯಾನ್, ಇತ್ಯಾದಿ	" ಪಾಡ್ಯಾಂನಿಂ, ಇತ್ಯಾದಿ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್ :	ಲಾಂಬಿ ಪಾಡೀ	ಲಾಂಬ ಪಾಡಿಯೊ
	ಲಾಂಬ ಪಾಡಿಯೆಕ್,	ಲಾಂಬ ಪಾಡಿಯಾಂಕ್
	" ಪಾಡಿಯೆನ್, ಇತ್ಯಾದಿ	" ಪಾಡಿಯಾಂನಿಂ, ಇತ್ಯಾದಿ
ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ್ :	ಲಾಂಬ ಪಾಡೂಕ್	ಲಾಂಬ ಪಾಡ್ಯಾಂ
	ಲಾಂಬ ಪಾಡ್ಯಾಕ್,	ಲಾಂಬ ಪಾಡ್ಯಾಂಕ್
	" ಪಾಡ್ಯಾನ್, ಇತ್ಯಾದಿ	" ಪಾಡ್ಯಾಂನಿಂ, ಇತ್ಯಾದಿ

ಟೀಪ್ : ಫಕತ್ ಏಕವಚನೀ ಪ್ರಥಮಾ ಪುರ್ಣ್‌ವಿಭಕ್ತಿ. ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಗಳೆ ಏ. ವ. ಆನಿ ಅ. ವ. ವಿಭಕ್ತಿಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಏಕವಚನೀ ನಪುಂಸಕ್ ಮೂಳರೂಪ್ ಕರ್ತಾ. ಪ್ರತ್ಯಯ್ ನಾ. (ಲಾ. ರೊ. 45)

ಒ, ಈ, ಎಂ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ತಸಲಿಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ ತ್ರಿರೂಪಿ. ಆನಿ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಬದಲ್ನಾತ್ ತಸಲಿಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖುಂಕ್ ಫಾವೊ. ತರೀ ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂಯ್ ಕಾಂಯ್ ದ್ವಿರೂಪಿ ವಿಶೆಷಣಾಂ ಲೆಖ್ಯಾತ್: ಪ್ರೊ. ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (ಪಾನ್ 26–27) ಅಸಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚಿ ವಳೆರಿ ದಿತಾ. ತ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂನಿ ಅಸ್ಲಲೆ 'ಒ' ಆನಿ 'ಎ' ಸ್ವರ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ ಬರಾಬರ್ ಧಾಂಕ್ತೆ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ ನಾಮಾಂ ಬರಾಬರ್ ಉಗ್ತೆ.

ಪು. ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀ:	Gôdd (ಗೋಡ್) गोड	ನಪುಂ: Godd (ಗೊಡ್) गॉड
" "	Dêdd (ದೇಡ್) देड	" Dedd (ದೆಡ್) दॅड
" "	Hêr (ಹೇರ್) हेर	" Her (ಹೆರ್) हॅर

ಅಸಲಿ ಉಚ್ಚಾರಾಚಿ ಬಾರ್ಕಾಯ್ ಫೊಡೆ ಬರೊವ್ಪಿ ರೊಮಿ ಲಿಪೆಂತ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್, ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ದಾಖಯ್ಲ್ಲಿ ದಿಸನಾ. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾಚ್ತಲ್ಯಾ ಆನಿ ಬರಯ್ತಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಅಸಲೊ ಉಚ್ಚಾರಾಚೊ ಫರಕ್, ನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ತೊ ಬರ್ಪಾಂತ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ಕಾಂಯ್ ಕಾರಣ್ ನಾ.

ನಾಮಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ್ ಘಡ್ಟಾಚಿ ನೇಮ್ ವಿಶೇಷಣಾಕ್ಯೀ ಲಾಗು ಜಾತಾತ್. ದೆಖಿಕ್. ತ್ಯಾ ಕಾಳ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾನ್ ಶಿಪೆಂ ಕಾಪಡ್ ಜಿಂಕ್ಲೆಂ. ಹಾಂಗಾ 'ಕಾಳೊ' ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ 'ಕಾಳ್ಯಾ' ಜಾಲಾಂ.

ರೂಪಿ ಏಕಿಂತ್ ವಿಶೇಷಣಾಂಚ್ಯಾ ಏಕವಚನೀ ಆನಿ ಬಹುವಚನೀ ರುಪಾಂ ಮಧೆಂ ಫರಕ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್.

ಏಕ : borea dadleacho ಬರ್‍ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಚೊ.
Hea vorgantlea veanzonacho ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಚೊ.

ಅನೇಕ : boream dadleancho ಬರ್‍ಯಾಂ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚೊ.
hea vorgantleam veanzonancho ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ಲ್ಯಾಂ ವ್ಯಂಜನಾಂಚೊ.

ಏಕವಚನಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ನಾ. ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಆಸಾ. ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬಹುವಚನೀ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂಚೊ ಸಂಕೇತ್ ದೆಖೂನ್ ಹೊ ಚಾಲ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ನಜೊ. ತರಿಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಆಧುನಿಕ್ ರುಪಾಂಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಲೊಕ್ ಹೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಚಾಲು ನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಹೊ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಬರೊವ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್ ನಾ.

ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಿಶೇಷಣಾಂ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ನಾಮಾಂ ಬರಾಬರ್ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ವ್ಹಡ್, ದಾಟ್, ಭಾಗೆವಂತ್, ಧನ್ವಂತ್, ದಯಾಳ್, ಮೊಗಾಳ್, ಯೆರ್.

ಹೀಂ ಆನಿ ಅಸಲಿಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ ಆಮಿ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಿಶೇಷಣಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂವ್. ತೀಂ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ಏಕ್‌ರೂಪಿ ಜಾವ್ನ್‌ಚ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ತರೀ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ತೀಂ ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ದಾಖೊವ್ನ್ : ಜಾಂಗು, ಜಾಂಗಿ/ಜಾಂಗ ಅಶಿಂ ಸೊಂಪ್ಯಾ ಸ್ವರ್ ಬದಲ್ತಾತ್,

ತರಿಪುಣ್ ಸಕಯ್ಲ್ಲ ದಿಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಸುದಾಂ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಘೊಳ್ತಾತ್ : ಕಠಿನ್, ಘಟ್ಟ್, ಸ್ಥಿರ್, ಸರಲ್, ಕೊಡು (ಕಡು), ವ್ಹೋವು, ಲ್ಹೊವು (ಲ್ಹವು).

ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಭಾಶೆಂತ್ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ಹ್ಯೆ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಚಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಚಳ್ವಾಂ ಯೆತಾತ್ : ಭಾಗೆವಂತಿ ಮರಿಯೇ; ದಯಾಳೀ, ಮೊಗಾಳೀ ಮಾಂಯ್ಯೇ; ವ್ಹಡಾ (ವ್ಹಡ) ಮೊಗಾನ್,

4. ನಾಮಸದ್ದಶ ವಿಶೆಷಣಾಂ

(Adjective used as a noun)

ಜೆದಳಾಂ ವಿಶೆಷಣಾಂಚೊ, ನಾಮಾಂ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಉಪೆಗ್ ಕರ್‍ತಾತ್, ತೆದಳಾಂ ತಾಂಕಾಂ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾತ್, ಆನಿ ನಾಮಸದ್ದಶ ವಿಶೆಷಣಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಏಕ್ ನಮುನೊ:

ಬರೊ, (ಬಯ್ರಾಕ್) ಬರ್‍ಯಾಕ್, ಬರ್‍ಯಾನ್...

ಬರೆ, (ಬಯ್ರಾಂಕ್) ಬರ್‍ಯಾಂಕ್, ಬರ್‍ಯಾಂನಿ...

5. ಅಧಿವಿಶೆಷಣ್ ಆನಿ ವಿಧಿವಿಶೆಷಣ್

(Attributive and Predicative)

ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ನಾಮಾ ಆದೀ ಆಸ್ತಾ ತೆಂ ಆಧಿವಿಶೆಷಣ್,
ದೆಖಿಕ್ ; ಬರೊ ಘುಗೊರ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್‍ತಾ.

ಜೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ನಾಮಾ ಮಾಗೀರ್ ಆಸ್ತಾ ತೆಂ ವಿಧಿವಿಶೆಷಣ್,
ದೆಖಿಕ್ : ಘುಗೊರ್ ಬರೊ ಆಸಾ.

[ಜ್ಯಾ ನಾಮಾಕ್ ವಿಶೆಷಣ್ ಲಾಗ್ತಾ ತಾಕಾ ವಿಶೇಷ್ಯ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದೆಖೊನ್ ಅಧಿವಿಶೆಷಣಾಕ್ **ವಿಶೇಷ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್** ಆನಿ ವಿಧಿವಿಶೆಷಣಾಕ್ **ವಿಧೇಯ್ ವಿಶೆಷಣ್**—ಅಶೆಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.]

ತೆಂ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ನಾಮಾಂಕ್ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾನಾ ವಿಶೇಷ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್ **ಸಾಮಾನ್ಯರುಪಾನ್** ಘೊಳ್ತಾ. ನಾಮಸದ್ದಶ ವಿಶೆಷಣಾಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾತ್ ತಶೆಂ ತಾಂಕಾಂ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗನಾತ್.

ಏಕ್‌ರೂಪಿ ವಿಶೆಶಣಾಂ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಎಕಾಚ್ ರೂಪಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್: ಪಾತ್ಕಿ ಮನೀಸ್, ಪಾತ್ಕಿ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್. ಘಾತ್ಕಿ ಬಾಯ್ಲೆಕ್, ದಯಾಳ್ ಮನೀಸ್, ದಯಾಳ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್.

ಪುಣ್ ತೀಂಯ್ ನಾಮಾಂಭಾಶೆನ್ ಉಪೆಗಾಯ್ತಾನಾ ತಿಂಕಾಂ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ಪಾತ್ಕ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪಾತ್ಕಾಂಚಿ ಮಾಫ್ ಘಾಲ್ಲಿ. ಕಪಟ್ಯಾಂನಿ ತಾಕಾ ನಾಡ್ಲೊ, ಘಾತ್ಕ್ಯಾಂನಿ ನಾಗಯ್ಲೊ.

4. ವಿಶೆಷಣಾಂಚಿ ತುಲವ್ಯವಸ್ಥಾ

ವಿಶೆಷಣಾಂಕ್ ತಿನಿ ತುಲ ದರ್ಜೆ ಆಸಾತ್.

ಯಥಾರ್ಥ್, ದೆಖಿಕ್ : ಬರೊ, ಸುಂದರ್, ಲಾಂಬ್.

ತುಲಯರ್ಥ್, ದೆಖಿಕ್ : ಅಧಿಕ್ ಬರೊ, ಉಣೊ ಬರೊ, ತಿತ್ಲೊ ಬರೊ.

ಅತಿಶಯರ್ಥ್, ದೆಖಿಕ್ : ಭವ್ ಬರೊ, ಉಣ್ಯಾಂತ್ ಉಣೊ ಬರೊ.

ಯಥಾರ್ಥ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೇವಳ್ ಗುಣ್ ದಾಖೈತಾ ತೊ ವಿಶೆಷಣಾಚೊ ದರ್ಜೊ. ದೆಖಿಕ್ : ಬರೊ ಭುಗೊ, ಸುಂದರ್ ಚಲೀ, ಲಾಂಬ್ ಮಾಡ್.

ತುಲಯರ್ಥ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸರ್ ಕರ್ತಾ ತೊ ವಿಶೆಷಣಾಚೊ ದರ್ಜೊ, ದೆಖಿಕ್: ಫ್ರಾಂಕೊ ಗೋಪಾಳಾ ಪರಸ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೊ. ಉಣೊ ಬರೊ. ಗೋಪಾಳಾ ಇತ್ಲೊ ಬರೊ.

ಅತಿಶಯರ್ಥ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣಾನ್ ಗುಣ್ ದಾಖೈತಾ ತೊ ವಿಶೆಷಣಾಚೊ ದರ್ಜೊ. ದೆಖಿಕ್ : ಫ್ರಾಂಕೊ ಭವ್ ಬರೊ ಭುಗೊ. ಗೋಪಾಳ್ ಉಣ್ಯಾಂತ್ ಉಣೊ ಬರೊ ಭುಗೊ. ಲೂಯಿಜ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಭಿತರ್ ಸುಂದರ್.

ಯಥಾರ್ಥ್, ಹ್ಯಾ ದರ್ಜ್ಯಾಕ್ ಏಕೂಚ್ ಪ್ರಕಾರ್. ದೆಖಿಕ್ : ಲುಯಿಜ್ ಲಾಂಬ್, ಎಲೀಜ್ ಸುಂದರ್.

ತುಲಯರ್ಥ್, ಹ್ಯಾ ದರ್ಜ್ಯಾಕ್ ತಿನಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್ : ಅಗ್ಗೈಪಣ್, ಕಮಿಪಣ್, ಆನಿ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆಪಣ್.

ಅಗ್ಗೈಪಣ್, ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಉತ್ರಾಂ ವ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವನ್ ಕರುಂಚೆತಾ. ದೆಖಿಕ್ : ಪರಸ್, ಹೌನ್. ವನ್, ಪಾಶಿ, ಪಕ್ಷಿ. ಜ್ಯಾಕ್. ಅಧಿಕ್. ಭಿತರಿ.

ಉಧಾರಣಾಂ : ರಾತೀ ಪರಸ್ (ಹೌನ್, ವನ್, ಪಾಶಿ. ಪಕ್ಷಿ) ದಿಸ್ ಬರೊ; ತೊ ಮುಜ್ಯಾಕ್ (ತುಜ್ಯಾಕ್) ದುಣ್ಯೆನ್ ವ್ಹಡ್. ಗೋಪಾಳ್ ಹಮ್ರಾಜ್ಯಾಂಕ್ (ಆಮ್ಚ್ಯಾಂಕ್, ತುಮ್ಚ್ಯಾಂಕ್. ಹಾಚ್ಯಾಕ್, ಹಾಂಚ್ಯಾಂಕ್. ತಾಚ್ಯಾಕ್. ತಾಂಚ್ಯಾಂಕ್) ಬರೊ, ಮ್ಹಾಕ್ಸಿಂ ಬರೀ. ಮಾಸ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ: ಫಾತ್ರಾ ಆನಿ ತುಜ್ಯಾ ಕಪಾಲಾ ಭಿತರ್ ತುಜೆಂ ಕಪಾಲ್ ನಿಬರ್.

ವಾಯ್ಟ್--ಪಾಶ್ಟ (ತುಲಯಾರ್ಥ್)

ಕಮಿಪಣ್, ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್, "ಪರಸ್, ಹೌನ್. ವನ್, ಪಾಶಿ, ಪಕ್ಷಿ. ಜ್ಯಾಕ್. ಚ್ಯಾಕ್, ಅಧಿಕ್, ಭಿತರ್" ಹಾಂಕಾಂ "ಉಣೊ, ಉಣೀ, ಉಣೆಂ" ಲಾವನ್ ಜಾತಾತ್.

ಉಧಾರಣಾಂ : ಚೆಡ್ವಾ ಪರಸ್ (ಹೌನ್, ವನ್, ಪಾಶಿ. ಪಕ್ಷಿ) ಚೆಡೊ ಉಣೊ ಗುಣೇಸ್ತ್; ಮಜ್ಯಾಕ್ ತೂಂ ಉಣೊ ಗ್ರೇಸ್ತ್; ಎಲಿಜಾಚ್ಯಾಕ್ ಲೂಯಿಜ್ ಉಣೆಂ

ಸುಂದರ್; ಶಾಂತಿಂ ಬರೆಂ. ಶಾಕ್ –ಭಾಜೀ ಉಣೀ ಬರೀ; ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಆನಿ ಜನಾವರಾಂ ಭಿತರ್ ಜನಾವರ್ ಉಣೆಂ ಕ್ರೂರ್.

ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆಪಣ್, ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್, "ಭಾಶೇನ್, ಪರೀಂ, ಪರೀ, ಇತ್ಲೊ. (ಇತ್ಲ್ಯಾ, –ಕೀ.–ಕೆಂ). ತಿತ್ಲೊ,–ಲೀ,–ಲೆಂ (ತಿತ್ಲ್ಯಾ,–ಕೀ,–ಕೆಂ), ಜಿತ್ಲೊ...... ಇತ್ಲೊ; ಜಸೊ......ತಸೊ" ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಉಪೇಗ್ ಕರ್ತಾ.

ಉಧಾರಣಾಂ: ಲುಯಿಜ್ ಆವಯ್ ಭಾಶೇನ್ (ಪರೀಂ. ಪರೀ) ಗುಣೇಸ್ತ್; ಜೊಸ್ಸ್ಯಾಂವಾ ಇತ್ಲೊ ಶೆಂಕರ್ ಮೊಟ್ವೊ; ಬಾಪುಯ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ತಿತ್ಲೊ ಪೂತ್: ಜಿತ್ಲೊ ಆಜೊ ಶ್ಹಾಣೊ, ತಿತ್ಲೊ ನಾತೂ; ಜಸೊ ತೂಂ ವ್ಹಡ್ ತುಜ್ಯಾ ಘರಾ ತಸೊ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಘರಾ.

ಅತಿಶಯಾರ್ಥ ಹ್ಯಾ ದರ್ಜ್ಯಾಕ್ ದೋನಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್: ಅಗ್ಳೆಪಣ್ ಆನಿ ಕಮಿಪಣ್.

ಅಗ್ಳೆಪಣ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ "ಭವ್. ಚಡ್, ಖೂಬ್, ಬೇಶ್. ಮ್ಹಾ. ಅತಿ. ಜಬರ್. ಫಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿ: ಭಿತರ್" ಹೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಲಾವನ್ ಕರುಂ ಯೆತಾ. ಉಧಾರಣಾಂ: ತೊ ಚೆಲೊ ಭವ್ (ಚಡ್, ಖೂಬ್. ಬೇಶ್, ಮ್ಹಾ, ಅತಿ, ಜಬರ್, ಫಾರ್, ಯೂದಿ) ರುಪೇಸ್ತ್: ಮನ್ಶಾಂ ಭಿತರ್ ಹೊ ಮನೀಸ್ ಬರೊ; ಸಮೇಸ್ತ್ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂ ಪೌಸ್ ದೆಸಾಯ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್.

ಕಮಿಪಣ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ "ಉಣ್ಯಾಂತ್ ಉಣೊ, ಣೀ, ಣೆಂ" ಹೀಂ ಪಾಚಾ ಲಾವನ್ ಕರೂಂಕ್ ಶಕ್ತಾ.

ಉಧಾರಣಾಂ: ಶೆಳೀ ಉಣ್ಯಾಂತ್ ಉಣೀ ಕ್ರೂರ್; ಪ್ರಾಣ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಜಿಸಳೆಂ ಉಣೆಂ ವಿದ್ರೂಪ್.

7. ಮರ್ಯಾದಿತ್ ವಿಶೆಷಣಾಂ

(1) ಸಂಬಂಧೀ ವಿಶೆಷಣ್ (Possessive Adjective)

ಸಂಬಂಧೀ ವಿಶೆಷಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪುರುಷ್‌ವಾಚಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾಚೀ ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಿ. ದೆಖಿಕ್: ಮಜೊ, ತುಜೊ, ತಾಚೊ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಿ. ಜಾಂವ್ ನಾಮಾಂಚೀ ಜಾಂವ್ ಸರ್ವನಾಮಾಂಚೀ, ಏಕ್ ಖರೆಲೆಂ ವಿಶೆಷಣ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಸಂಬಂಧೀ ವಿಶೆಷಣಾಚೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆನಿ ಪುರುಷ್ ವಾಚಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾಚಿ ಷಷ್ಠೀಚೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕ್ಯೊ.

ಪ್ರಥಮ್ ಪುರುಷ್ : ಮ್ಹಜೊ, ಜೀ. ಜೆಂ; ಜೆ. ಜ್ಯೊ. ಜೀಂ: ಆಮ್ಚೊ. ಚೀ. ಚೆಂ. ಚೆ. ಚ್ಯೊ. ಚೀಂ;

ದ್ವಿತೀಯ್ ಪುರುಷ್ : ತುಜೊ. ಜೀ. ಜೆಂ. ಜೆ. ಜ್ಯೊ. ಜೀಂ: ತುಮ್ಚೊ. ಚೀ. ಚೆಂ. ಚೆ. ಚ್ಯೊ. ಚೀಂ:

ತೃತೀಯ್ ಪುರುಷ್ : ತಾಜೊ. ಜೀ, ಜೆಂ: ತಿಜೊ. ಜೀ. ಜೆಂ: ತಾಜೊ. ಜೀ. ಜೆಂ. ಜೆ. ಜ್ಯೊ ಜೀಂ. ತಾಂಜೊ. ಜೀ. ಜೆಂ. ಜೆ. ಜ್ಯೊ. ಜೀಂ.

(2) ದರ್ಶಕ್ ವಿಶೆಷಣ್

ಹೊ. ಹೀ. ಹೆಂ. ಹೆ. ಹ್ಯೊ. ಹೀಂ. ತೊ. ತೀ. ತೆಂ. ತೆ. ತ್ಯೊ ತೀಂ. ಹ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂಚೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ದರ್ಶಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಸಾರ್ಕೀ ಆಸಾ: ಫಕತ್ ವಿಶೆಷಣಾಂ ನಾಮಾಂ ವಾಂಗ್ಡಾ ರಾವ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್ : ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಮುಜೆಂ ಆನಿ ತೊ ಗ್ರಂಥ್ ತುಜೊ.

(3) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ವಿಶೆಷಣ

ಕೊಣು. ಕೊಣಿ. ಕೊಣ—ಹಾಂಚೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ್ ಸರ್ವನಾಮಾ ಪರೀಂ ಆಸಾ.

(4) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೆಷಣ್

ಕೊಣು. ಕೊಣ್ ಏಕು. ಜಣು ಏಕು. ಏಕು ಏಕು. ಆಮ್ಕ್ಯೊ. ಜಾಂವ್ಯೊ. ಘಟ್ಟೊ. ಹೆರ್. ಸಬಾರ್. ಹಾಂಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಸಾರ್ಕಿಚ್ ಆಸಾ. ಟೀಪ್ :

ಹೆ ಚ್ಯಾರಿ ಮುಯರ್ವರಿತ್ ರಚ್ನಾಂಚೆ ಚಿಸ್ತಸ್. ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ರುಪಾಂನೀಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ವ ವಿಶೇಷಣಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಶಕ್ತಾತ್. ಪುಣ್. ಸಾಮಾಂ ಬದಲ್ ಯೆತಾತ್. ತೆದ್ನಾಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ. ಉಧ್ಹಾರಣಾಂ: ಮ್ಹಜೊ ಆಪ್ಪು ಆನಿ ತುಮ್ಚೊ ಹೊ ಘುಗೊರ್ ಆನಿ ತೊ: ಕೊಣ್ ಮನೀಸ್ ಕೊಣಾಕ್ ಭೆಟ್ಲಾ? ಆಮ್ಕ್ಯೊ ಮನೀಸ್ ಆಮ್ಕ್ಯಾಕ್ ಭೆಟ್ಲಾ. ಹಾಂತೂಂತ್ "ಮ್ಹಜೊ. ಹೊ. ಕೊಣ್. ಆಮ್ಕ್ಯೊ "ಹೀಂ ವಿಶೆಷಣಾಂ. "ತುಮ್ಚೊ. ತೊ, ಕೊಣಾಕ್. ಆಮ್ಕ್ಯಾಕ್" ಹೀಂ ಸರ್ವನಾಮಾಂ.

(5) ಸಂಖ್ಯಾವಿಶೆಷಣ್

ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಶೆಷಣಾಂಚೆ ಕಾಂಯ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್ :

ಅ) **ಗಣನಾವಾಚಕ್** 1 : ಏಕು. ಕಿ. ಕ.

2 ದೊನಿ 3 ತಿನಿ 4 ಚ್ಯಾರಿ 5 ಪಾಂಚ.

ಅ) **ಕ್ರಮವಾಚಕ್,** ಪ್ಡುಳ್ಯಾರ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚೆಂ ವ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಕ್ರಮಿಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ದಾಖೈತಾ ತೆಂ ಸಂಖ್ಯಾವಿಶೆಷಣ್, ದೆಖಿಕ್ : ಪೈಲೊ, ದುಸ್ರೊ. ತಿಸ್ರೊ.

ಇ) **ಅಂಶ್,** $\frac{1}{4}$ ಚೌತೊ. ಪಾವ್: $\frac{1}{2}$ ಅರ್ಧ್, $\frac{3}{4}$ ಪಾವ್‌ಉಣೊ ಏಕ್: $1\frac{1}{4}$ ಸವಾಯ್ ಏಕ್; $1\frac{1}{2}$ ದೇಡ್; $1\frac{3}{4}$ ಪಾವ್ಣೆ ದೊನಿ: $2\frac{1}{4}$ ಸವಾಯ್ ದೊನಿ: $2\frac{1}{2}$ ಅಡೆಜ್;" (ಲು.ರೊ. 48–50)

ಲು. ರೊ, ಎಕು, ಎಕಿ, ಎಕ... ಇತ್ಯಾದಿ ತ್ರಿರೂಪ್ ವಿಶೆಶಣಾಂ ಲೆಖ್ತಾ. ತರೀ ಆಜ್ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ತೆ ಸೊಂಪ್ತೆ ಸ್ವರ್ ಗಳೂನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ದೆಖುನ್ ಹ್ಯೆಚ್ ಚಾಲಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಸಂಖ್ಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಂಚಿ ಲ್ವಾನ್ ವಳೆರಿ ಆನಿ ತೀಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಕಾಂಯ್ ಸೂಚನಾಂ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಜರ್ಮನ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಜಲ್ಶಾ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಏಕ್, ದೋನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ದಶಾಂಕಾಂ ಆದಿಂ ಅಶೆಂ ರೂಪ್ ಬದ್ಲುನ್-ಯೆತಾತ್:

1=ಎಕ್, ಎಕೆ, ಎಕಾ; 2=ಬಾ, ಬ, ಬೆ, ಬ್ಯಾ; 3=ತೆ, ತೆವ್, ತ್ಯಾ/ತ್ರ್ಯಾ
4=ಚೌ (ಚೊವ್/ಚವ್) ಚೊವ್ವಾ/ಚೊವ್ರಾ; 5=ಪಂಚ್, ಪಂಚಾ, ಪಂ
6=ಸ, ಸೊ; 7=ಸತ್, ಸಾತ್; 8=ಅಠ್, ಅಠ್ಠಾ; 9=ಏಕುಣ್...
ವೀಸ್, ತೀಸ್, ಕಾಂಯ್ ಬದಲ್ತಾನಾಸ್ತಾನಾ ಜೊಡ್ತಾತ್: ದೆಖಿಕ್: ಎಕ್ವೀಸ್, ಬತ್ತೀಸ್...
ಚಾಳೀಸ್ ಜೊಡ್ಚೆ ಫುಡೆಂ ಎ/ವೆ ಲಾಗ್ತಾ: ಎಕೆ/ಬಾವೆ/ತೆವ್ವೆ/ಚೊವೆ/ಪಂಚೆ/ಸವೆ/ಸತೆ/ಅಸ್ಟೆ/ಚಾಳೀಸ್.
ಪನ್ನಾಸ್–ಪನ್/ವನ್ ಜಾತಾ: ಎಕಾವನ್, ಬಾವನ್, ತೆ/ತ್ರೆಪನ್, ಚೊವ್ಪನ್, ಪಂಚಾವನ್, ಸಪನ್. ಸಾತಾವನ್, ಅಠಾವಣ್.
ಸಾಟ್, ಸಟ್(ಠ್): ಎಕ್ಸಟ್, ಬಾವ್ಸಟ್, ಬಾಸಟ್, ತೆವ್ಸಟ್, ತ್ರೆಸಟ್. ಚೌಸಟ್, ಪಾಂಸಟ್/ಪಂಸಟ್, ಸಾಸಟ್, ಸಾತ್ಸಟ್, ಅಠ್ಸಟ್.
ಸತ್ತರ್–ಅಸ್ತರ್: ಎಕಾಸ್ತರ್. ಬೆಯಾ/ಬ್ಯಾಸ್ತರ್. ತೆಯಾ/ತ್ಯಾಸ್ತರ್. ಚೊ/ಚೊವ್ವಾ/ಚೊವ್ರಾಸ್ತರ್. ಪಾಂಚಾ/ಪಂಚಾಸ್ತರ್. ಸೊಳ/ಸಾಸ್ತರ್, ಸಾತಾ/ಸತಾಸ್ತರ್/ಅಠಾಸ್ತರ್.
ಅಯ್ಶಿಂ–ಎಕಾಯ್ಶಿಂ, ಬ್ಯಾ/ತ್ರ್ಯಾ/ಚೊವ್ರ್ಯಾ/ಪಂಚಾ/ಸಾ/ಸತ್ತಾ/ಸಾತಾಯ್ಶಿಂ, ಅಠ್ಠಾ/ಅಠಾಯ್ಶಿಂ.
ನೊಯ್/ಣಯ್–ಎಕಾ/ಬ್ಯಾ/ತ್ರ್ಯಾ/ಚೊವ್ರ್ಯಾ/ಪಂಚಾ/ಸಾ/ಸಾತಾ (ಸತ್ತ್ಯಾ)/ಅಠಾ/ ಅಠ್ಯಾಣಯ್ ವಾಣಯ್, ವಾ..../ನಯ್.

ಅಧ್ಯಾಯ್ VIII

ಕ್ರಿಯಾ ಪದ್

1. ಧಾತು ಆನಿ ತಾಚೆ ವಿಕಾರೀ ಪ್ರತ್ಯಯ್

"ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಂ ಪಾಸ್ನ್ [ವರ್ನ್] ವಾಪರ್ತ್ಯಾಚೊ ಶಬ್ದ್. ತಾಕಾ ಅನೇಕ್ ವಿಕಾರ್ ಆಸಾತ್, ಜಶೆಂ : ಲಿಂಗ್, ವಚನ್, ಪುರುಷ್ ಆನಿ ಕಾಳ್.

ಮೂಳ್ ಶಬ್ದಾಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ **ಕ್ರಿಯಾಪದ್** ಜಾತಾ. ಮೂಳ್ ಶಬ್ದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾಧಾರಣ್‌ಪಣಿಂ ಏಕವಚನೀ ದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷೀ ಆಜ್ಞಾರ್ಥ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಧಾತು ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. **ಧಾತು** ಹಿ ಶಬ್ದ್‌ಜಾತಿ ಆನಿ **ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್** ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ ತೆಂ ಕಾಳ್ ಆನಿ ಪುರುಷ್ ಹಾಂಚೆಂ ಪದ್, ದೆಖಿಕ್ : ಕರ್ (ಧಾತು)+ತೊಲೊ (ಪ್ರತ್ಯಯ್) =ಕರ್ತೊಲೊ (ಕ್ರಿಯಾಪದ್). ಮ್ಹಣೂನ್ ಹೇ ವಿಕಾರೀ ಶಬ್ದ್‌ಜಾತಿಕ್ "ಧಾತು" ಹಿ ಸಂಜ್ಞಾ (designation, ನಾಂವ್) ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಪರಿಸ್ ಯೋಗ್ಯ" [ಯೊಗ್ಯ]. (ಉ. ರೊ. ಪಾನ್ 60).

"**ಪುರುಷ್ :**

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ **ಪುರುಷ್** ಹೊ ವಿಕಾರ್ ವ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಆಸಾ. ಪುರುಷಾಚೆ ತೀನ್ (ತ್ರೀನ್) ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್, ಪ್ರಥಮ್, ದ್ವಿತೀಯ್ ಆನಿ ತೃತೀಯ್.

ಪ್ರಥಮ್ ಪುರುಷ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜೊ ಕೊಣ್ ಉಲಯ್ತಾ ತೊ ಪುರುಷ್, ದೆಖಿಕ್: ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ ಆಮಿ ಕರ್ತಾತ್.

ದ್ವಿತೀಯ್ ಪುರುಷ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜ್ಯಾ ಕೊಣಾ ತಾಂಯ್ (ಜ್ಯಾ ಕೊಣಾ ಕಡೆ) ಉಲಯ್ತಾತ್ ತೊ ಪುರುಷ್, ದೆಖಿಕ್ : ತೂಂ ಕರ್ತಾ, ತುಮಿ ಕರ್ತಾತ್.

ತೃತೀಯ್ ಪುರುಷ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜ್ಯಾ ಕೊಣಾ ವಿಶ್ಯಿಂ ಉಲಯ್ತಾತ್ ತೊ ಪುರುಷ್, ದೆಖಿಕ್: ತೊ, ತೀ, ತೆಂ ಕರ್ತಾ; ತೆ, ತ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ತಾತ್.

ಕಾಳ್ :

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ **ಕಾಳ್** ಹೊ ಆನೇಕ್ ಏಕ್ ವಿಕಾರ್ ಆಸ. ಕಾಳ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ನಾವಾ ಸಂಬಂಧೀಂ ತಾಚೆಂ ಆಸ್ಣೆಂ, ಸ್ಥಿತಿ, ಗುಣ್ ವ ಕ್ರಿಯಾ ಹಾಂಚೊ ವೇಳ್

ದಾಖಯ್ತಾ ತೊ ವಿಕಾರ್, ಹ್ಯಾ ವೆಳಾಚೆ ಮುಖ್ಯ ತಿನಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸತ್ : ವರ್ತಮಾನ್, ಭೂತ್ ಆನಿ ಭವಿಷ್ಯ.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾ ಜಾಲೂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖಯ್ತಾ ತೊ ಕಾಳ್, ದೆಖಿಕ್ : ಘುರ್ಗೆ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.

ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಪ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖಯ್ತಾ ತೊ ಕಾಳ್, ದೆಖಿಕ್ : ಗೋಪಾಳ್ ಘರಾ ಗೆಲೊ.

ಭವಿಷ್ಯಕಾಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾ ಜಾಲೂ ಜಾತಲಿ ಮ್ಹಣ್ ದಾಖಯ್ತಾ ತೊ ಕಾಳ್, ದೆಖಿಕ್ . ಹಾಂವ್ ಕರ್ತೊಲೊಂ¨.

(ಲು. ರೊ. 60-61)

2. ಕಾಳಾರುಪಾಂಚೆ ಘಟಿಕ್

ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯ (Subject) ಆನಿ ವಿಧೇಯ್ (Predicate) ಹೆ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಉದ್ದೇಶ್ಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ: ಏಕ್ ನಾಮ್ (Noun) ವಾ ನಾಮಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಸರ್ವನಾಮ್ (Pronoun) ಆಸ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ವಿಧೇಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಏಕ್ **ಕ್ರಿಯಾಪದ್** ಆಟಾಪ್ತಾ. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಏಕ್ ಬದಲ್ತೆಂ ಉತರ್ : ಪುರುಶಾ, ಲಿಂಗಾ, ವಚನಾ ಆನಿ **ಕಾಳಾ** ಪಮಾಣೆಂ ತೆಂ ಬದಲ್ತಾ.

ದೆಖಿಕ್ : 1. ಹಾಂವ್ ಆಸಾಂ. 2. ತೀ ಬಸ್ಲೀ. 3. ತೀಂ ಚಲ್ತಲೀಂ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಅಸ್', 'ಬಸ್' ಆನಿ 'ಚಲ್' ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಂಕ್ ಅನುಕ್ರಮಾನ್ 'ಆಂ' 'ಲೀ' ಆನಿ 'ತಲೀಂ' ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ :

1. **ಆಸ್ + ಆಂ = ಆಸಾಂ (ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್)**
2. **ಬಸ್ + ಲೀ = ಬಸ್ಲೀ (ಭೂತ್‌ಕಾಳ್)** ಆನಿ
3. **ಚಲ್ + ತಲೀಂ = ಚಲ್ತಲೀಂ (ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್)**

   ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಹಾಂತುಂತ್ಲಿಂ **'ಆಸ್', 'ಬಸ್'** ಆನಿ **'ಚಲ್'** ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ (ಕ್ರಿಯಾ ಸುಚೊವ್ಪಿ ಮೂಳ್ ದೆಖೂನ್] ಮುಖೆಲ್ ವಾಂಟೊ. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಕ್ **'ಧಾತು'** (Root, Stem) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂತ್ ಪೆ ದೊನ್ ವಾಂಟೆ ಆಪ್ಣಾಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಂವ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ತಾಚೊ '**ಧಾತು**' (ಆಸ್, ಬಸ್, ಚಲ್) ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಾಯ್ಲ್ಲಿಂ **ಕುಸಾಂ** (ಆಂ, ಲೀಂ, ತಲೀಂ). ಧಾತು ಕರ್ಣೆ ಸೂಚಯ್ತಾ. ತಾಕಾ ಲಾಯ್ಲ್ಲಿಂ ಕುಸಾಂ ವಾ ಪ್ರತ್ಯೆಯ್ ಕ್ರಿಯೆಚೊ ಕಾಳ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಯೆರಾಂ ಉತ್ರಾಂಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ಸೂಚಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪುರುಶಾ, ಲಿಂಗಾ, ಆನಿ ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ತಾತ್.

ಹಾಂವ್ ಧಾಂವ್ತಾಂ: ಹಾಂಗಾ '**ಧಾಂವ್**'ಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲಿಂ '**ತಾಂ**' ಕೂಸ್ 'ಧಾಂವ್' ಹ್ಯೆ ಕರ್ಣೆಚೊ **ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್** ಸೂಚಯ್ತಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ತ್ರೆ ಕರ್ಣೆಚೊ ಕರ್ತೊ **ಏಕವಚನೀ ಪಯ್ಲೊ ಪುರುಶ್** (ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಲಿಂಗಾಚೊ)–ಹೆಂಯ್ ಸೂಚಯ್ತಾ.

ತೀ ಬಸ್ಲೀ: ಹಾಂಗಾ '**ಬಸ್**'ಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲಿಂ ಕೂಸ್ '**ಲೀ**' ಬಸ್ಪಾಚ್ಯೆ ಕರ್ಣೆಚೊ **ಭೂತ್‌ಕಾಳ್**, ಆನಿ ತಿಚೊ ಕರ್ತೊ **ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಏಕವಚನೀ** ಮ್ಹೊಣ್ ಒಳ್ಖ್ಯಾಂಕ್ ದಿತಾ. **ತೀಂ ಚಲ್ತಲೀಂ:** '**ಚಲ್**'ಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲಿಂ ಕೂಸ್ '**ತಲೀಂ**' ಚಲ್ಪಾಚ್ಯೆ ಕರ್ಣೆಚೊ **ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್**, ತಿಚೊ ಕರ್ತೊ **ಬಹುವಚನೀ ಆನಿ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ** ಮ್ಹೊಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಲಾಯ್ತಾ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಧಾತು (ಆಸ್, ಬಸ್, ಚಲ್, ಧಾಂವ್) ಬದಲ್ನಾ. ತಾಕಾ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ಅಶಿಂ ತಾಚಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಘಡೊನ್ ಯೆತಾತ್.

2. ಕಾಳಾರುಪಾಂಚೆ ವಿವಿಧ್ ಘಟಕ್
(Constituents of Tense Forms)

ಧಾತು–ಹೊ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಮೂಳ್‌ಸಬ್ದ್ ದೆಖುನ್ ತೊ ತಾಚೊ **ಮೂಳ್‌ಘಟಕ್**, ದೆಖಿಕ್: ಬಸ್, ಉಲಯ್, ಕರ್ಪಿ, ಕರ್ಪ. ಬಸಯ್, ಖೆಳಾಯ್, ಪಿತ್ಸ್ಪತ್, ಪಿತ್ಸ್ಪತಾಯ್, ಉಸಳ್, ಉಸ್ಳಾಯ್, ರುಂದಾಯ್, ಘಂಕೆ......
ಹ್ಯಾ ಮುಳಾಕ್ ಹೆರ್ ವಿವಿಧ್ ಘಟಕ್ :

1) 'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಲಾವ್ನ್ : **ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್:** ಬಸತ್, **ಉಲಯ್ತ್, ಕರ್ಪಿತ್, ಕರ್ಪತ್...**

ಆನಿ ತಾಕಾ ಕಾಂಯ್ ಪೆರಿತ್ ಕುಸಾಂ ಲಾಗುನ್ ಹೆರ್ ಕಾಳಾರುಪಾಂ.

2) **'ಲ' ಲಾವ್ನ್ ಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್**
ಬಸ್ಲ್/, ಉಲಯ್ಲ್/, ಕರ್ಪಲ್/, ಕರ್ಪಿಲ್,...
ಹಾಕಾ ಸ್ವರ್ ದೀವ್ನ್ : ಬಸ್ಲೊ... ಕರ್ಪಿಲೊ...
ಬಸ್ಲಲ್/, ಕರ್ಪಿಲ್ಲ್/– ಬಸ್ಲಲೊ, ಕರ್ಪಿಲ್ಲೊ...

3) **'-ಚೊ, ಚಿ, ಚೆಂ' ಲಾವ್ನ್**: ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಕೃದಂತ್ ಆನಿ **'ಚೆಂ' ಲಾವ್ನ್** ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾ **ಸಾಧಾರಣ್‌ರೂಪ್:** ಬಸ್ಚೊ, ಉಲವ್ಚೊ / ಉಲೊಂವ್ಚೊ, ಕರ್ಪುಂಚೊ, ಕರ್ಪೊಂಚೊ, ಕರ್ಪೊಂವ್ಚೊ ; ಬಸ್ಚೆಂ, ಉಲವ್ಚೆಂ / ಉಲೊವ್ಚೆಂ, ಕರ್ಪುಂಚೆಂ, ಕರ್ಪೊಂಚೆಂ, ಕರ್ಪೊಂವ್ಚೆಂ.

4) **'ಉಂಕ್' ಲಾವ್ನ್**: **ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾ ಸಾಧಾರಣ್‌ರೂಪ್:** ಬಸುಂಕ್, ಉಲಂವ್ಕ್/ ಉಲೊಂವ್ಕ್, ಕರ್ಪುಂಕ್, ಕರ್ಪೊಂಕ್.

5) **'ಊನ' ಲಾವ್ನ್**: **ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ್:** ಬಸೂನ್, ಉಲವ್ನ್/ಉಲೊವ್ನ್, ಕರ್ಪೂನ್, ಕರ್ಪೊನ್.

6) **'ಪ್ (ಅಪ್), ಣ್ (ಅಣ್), ಣಿ, ಣೆಂ,' ಲಾವ್ನ್: ಧಾತುಸಾಧಿತ್ ನಾಮಾಂ:** ಬಸಪ್, ಉಲವ್ಪ್/ಉಲೊವ್ಪ್, ಕರ್ಪಪ್, ಕರ್ಪವ್ಪ್/ಕರ್ಪೊವ್ಪ್, ಖಾಣ್, ಮಾಗ್ಣಿ, ಕರ್ಣಿ, ರಡ್ಣೆಂ.

ಕಾಳಾರುಪಾಂಚಿ ಘಟಿಕ್

1) **ಅಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್** (Imperfect participle): ಧಾತುಕ್ 'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಅಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೆಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಘಡುಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ. ತ್ಯಾಭಾಯ್ರ್ ಹೆರ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂಯ್ ಹ್ಯಾಮುಳಾಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂಕ್ 'ಇತ್' ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂಕ್ 'ಅತ್' ಕೂಸ್ ಲಾಗ್ತಾ, ತರೀ ಸಗ್ಳಿಂ ಅಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂ ಹ್ಯಾ ಏಕಾಚ್ ನೆಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಚಲ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ನಜೊ.

'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂ ಥಾವ್ನ್:

a) ಬಸ್ತಾ, ಕಾಡ್ತಾ, ಕರ್ಪತಾ. ಅಶೆಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್:—

ಬಸನಾ. ಕಾಡಿನಾ, ಕರ್ಪನಾ, ಕರ್ಪಿನಾ

b) ಬಸ್ತಾಲೊ, ಕಾಡ್ತಾಲೊ, ಕರ್ಪತಾಲೊ, ಕರ್ಪಿತಾಲೊ......
ಅಶೆಂ ಅಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ವಾ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್.

c) ಬಸ್ತಲೊ, ಕಾಡ್ತಲೊ, ಕರ್ಪತಲೊ, ಕರ್ಪಿತಲೊ......
ಅಶೆಂ ನಿಶ್ಚಯಿಚೊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ ಘಡ್ತಾತ್. ತೆಂಚ್ ರೂಪ್ ನಾವಾ ಆನಿ ವಿಶೆಶಣಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಯೋಗಾನ್ ಚಲ್ತಾ,

d) ಬಸ್ತೊ, ಕಾಡ್ತೊ, ಕರ್ಪತೊ, ಕರ್ಪಿತೊ.......
ಅಶೆಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿಮಿತ್ತ ಭವಿಶ್ಯ ವಾ ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್ ಭವಿಶ್ಯ ಆನಿ ತಾಚೊ ಸ್ಥಾಯಿಕಾರ್ ಆನಿ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್.

e) ಆನಿ: ಬಸ್ತಚ್ (ಬಸ್ತಕಚ್, ಬಸ್ತಕೀ, ಬಸ್ತರೀ) ಬಸ್ತನಾ / ಬಸ್ತಾನಾ, ಬಸ್ತಾಂ, ಬಸ್ತಾಸ್ತನಾ, ಬಸ್ತೆರ್.......

f) ಬಸತ್, ಕಾಡಿತ್, ಕರ್ಪತ್, ಕರ್ಪಿತ್— ಅಶೆಂ ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ಮೆಳ್ತಲೊ.

2) ಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ (Perfect participle)

ಧಾತುಕ್ 'ಲ' (ಲೊ, ಲಿ, ಲೆಂ) ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆಂ ಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ ವಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ಕೃದಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್

a) ಬಸ್ಲೊ, ಕಾಡ್ಲೊ, ಪರ್ತಲೊ, ಪರ್ತಿಲೊ .... ಅಶೆಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ

b) ದೊಡೆಂ 'ಲ' ಲಾವ್ನ್ ಭೂತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ವಾ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ: ಬಸ್ಲಲೊ (ಬಶಿಲ್ಲೊ, ಬಸ್‌ಲ್ಲೊ), ಕಾಡ್ಲಲೊ (ಕಾಡಿಲ್ಲೊ, ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ, ಕಾಡುಲ್ಲೊ), ಪರ್ತಲ್ಲೊ, ಪರ್ತಿಲ್ಲೊ.........ಜಾತಾತ್. ತೆಂಚ್ ರೂಪ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ಕರ್ಮವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್ ಕರೂನ್ ವಿಶೆಶಣಾ ವಾ ನಾವಾ ಭಾಶೆನ್ ಉಪೆಗಾಂವ್‌ಯೆತಾ.

c) ಬಸ್ಲಾ, ಬಸ್ಲ್ಯಾ, ಬಸ್ಲಾಂ........ಹೀಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ

d) 'ಲ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಲ್ಯಾರ್' ಹೆಂ ಧಾತುಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್: ಬಸ್ಲ್ಯಾರ್, ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್, ಪರ್ತಲ್ಯಾರ್, ಪರ್ತಿಲ್ಯಾರ್ ಅಸಲಿಂ ಸಂಕೇತಾರ್ಥಿ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್.

3) ವಿಧ್ಯರ್ಥಿ ಕೃದಂತ್ (Gerundive)

ಧಾತುಕ್–'ಚೊ/ಚಿ/ಚೆಂ' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಬಸ್ಚೊ, ಕಾಡ್ಚೊ, ಪರ್ತೊಂಚೊ ಪರ್ತುಂಚೊ, ಕಷ್ಟುಂಚೊ, ಕಷ್ಟೊಂಚೊ, ಕಷ್ಟೊಂವ್ಚೊ, ಕಷ್ಟಾಂವ್ಚೊ —ಹೀಂ ವಿಧ್ಯರ್ಥಿ ಕೃದಂತ್ (ಧಾತುವಿಶೇಶಣೀ) ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್. ತಾಂಚೊ ಉಪಯೋಗ್:

a) 'ಬಸ್ಚೊ' ಹೆಂ ವಿಧ್ಯರ್ಥಿ ಆನಿ ಧಾತುವಿಶೇಶಣೀಕೃದಂತ್

b) 'ಬಸ್ಚೊ ನಾ'—ಹೊ ನಿಶ್ಚಯಿಚೊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್.

c) 'ಬಸ್ಚೊ ನಾಸ್ಲೊ'—ಹೊ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿವಿಷ್ತ ಭವಿಶ್ಯಾಚೊ ನ್ಹಯ್ ಕಾರ್.

ಧಾತುಚೆಂ ಸೋಂಪ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಜೊಡೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ತಾಚ್ಯಾ ಆನಿ 'ಚೊ' ಪ್ರತ್ಯಯಾ ಮಧೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಯೆತಾ.

ಕರ್ಮಿ ಧಾತು : ಪರ್ತಿ–(ಪರ್ತುಂಕ್)–ಪರ್ತುಂಚೊ–ಚಿ–ಚೆಂ........

ಅಕರ್ಮಿ : ಪರ್ತ (ಪರ್ತೊಂಕ್)–ಪರ್ತೊಂಚೊ........

4) ಸಾಧಾರಣ್‌ರೂಪ್ (Infinitive)

(ಅ) ಧಾತುಕ್ 'ಉಂಕ್' ವಾ 'ಒಂವ್ಕ್' ವಾ 'ಆಂವ್ಕ್' ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆಂ ಸಾಧಾರಣ್‌ರೂಪ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೆಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ ಘಡುಂಕ್ ಆನಿ ನಾಮಾ ಭಾಶೆನ್ ಯೆರ್ ವ್ಯಾಕರಣೀ ಪ್ರಯೊಗಾಂ ಖಾತಿರ್ ಉಪೆಗಾಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ.

a ಬಸುಂಕ್ ನಾ b ಬಸುಂಕ್ ನಾಸ್ಲೊ c ಬಸುಂಕ್ ಜಾಯ್........

d ಕಾಡುಂಕ್ ಸೊದ್ತಾ; ಸಾಂಗುಂಕ್ ವಿಸರ್ಲೊಂ; ಕರ್ಪೊಂಕ್ ಸೊಡುಂನಾಕಾ/ ಸೊಡಿನಾಕಾ; ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕರೀಣ್ ಲಾಗ್ತಾ; ರುಂದಾಂವ್ಕ್ ಜಾಗೊ ನಾ....... ಹ್ಯಾ 'ಉಂಕ್' ಕುಸಾಂತ್ಲೆಂ 'ಕ್' ಗಳೊವ್ನ್ 'ಉಂ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲೆಂ ರೂಪ್ ಯೆರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಬರಾಬರ್ ಘೊಳ್ತಾ.

ದೆಖಿಕ್ : ಸಾಂಗುಂ/ಬಸುಂ ನಾಕಾ; ಸಾಂಗುಂ/ಬಸುಂ ನಯೆ/ನಾಯೆ
ಸಾಂಗುಂ/ಬಸುಂ ಯೆತ್; ಸಾಂಗುಂ/ ಬಸುಂ ನಜೊ/ನಜ

ಸಾಂಗುಂಲಾಗ್ಲೊ ಹಾಚೆಂ ದುಸ್ರೀಂಯ್ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್:
ಸಾಂಗಿಲಾಗ್ಲೊ, ಸಾಂಗಲಾಗ್ಲೊ........

(ಆ) 'ಚೆಂ' ವಾ 'ಅಪ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಭಾವವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್‌ನಾವ್‌ಯ್ ಸಾಧಾರಣ್ ರುಪಾಭಾಶೆನ್ ಘೆಂವ್ಕಾ. ತೆದ್ನಾ ತೆಂ ಧಾತುನ್ ಸೂಚಯ್ಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ವಾ ಕರ್ಣೆ ಸೂಚಯ್ತಾ:

ಬಸ್ಚೆಂ/ಕರ್ಚೆಂ ನಾಕಾ. ಆತಾಂ ರಾಂಧಪ್ ಜಾಯ್ನಾ.

5) ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ್

(Adverbial perfect participle)

ಧಾತುಕ್ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಅವ್ಯಯ್ 'ಊನ್' ಲಾವ್ನ್ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೆಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾ ಭಾಶೆನ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಜೋಡುಂಯೆತಾ: ವಚ್+ಊನ್=ವಚೂನ್,

ಕರ್+ಊನ್=ಕರೂನ್ —ಕರುನ್—ಕರ್ನ್

ವ್ಹಣ್+ಊನ್=ವ್ಹಣೂನ್—ವ್ಹಣುನ್—ವ್ಹಣ್ಣ್—ವ್ಹಣ್

ಕಾಡ್+ಊನ್=ಕಾಡೂನ್—ಕಾಡುನ್—ಕಾಡ್ನ್—ಕಾಣ್ಣ್

ಖಾ+ಊನ್=ಖಾ+ವ+ನ್—ಖಾವನ್—ಖಾವ್ನ್

ಆ, ಈ, ಊ, ಏ, ಐ (ಅಯ್) ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ 'ಯ್'ನ್ (ರೊಯ್, ಜೋಯ್) ಸೊಂಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಉಂಕ್' ಆನಿ 'ಊನ್' ಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ **'ಊ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್' 'ವ' ಯೆತಾ.**

ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಶೆಚೊ ಹೊ ಜಾಲ್ಯೊ ನೇಮ್: **'ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಏ, ಐ, ಅವ್, ಒವ್'** ಸ್ವರಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ **'ಉ'** ವಾ **'ಊ'** ಯೆತಾನಾ 'ಉ-ಊ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ **'ವ'** ಯೆತಾ. ತೊ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್‌ಯ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ. ದೆಖೂನ್ 'ಖಾಉಂಕ್ .... ಘೆಉಂಕ್' ಅಶೆಂ ಬರಯ್ನಾತ್.

ಧಾತು 'ಪ' ವಾ 'ಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ 'ಉಂಕ್' ಆನಿ 'ಊನ್' ಲಾಗ್ತಾನಾ 'ಪ' ತಗ್ತಾ ಆನಿ 'ಉ' ಝಡ್ ಕರೂನ್ ಗಳ್ತಾ ಆನಿ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಅ' ವಾ 'ಒ' ಯೆತಾ.

ಧಾಂವ್ { ಧಾಂವ್ರುನ್ – ಧಾಂವನ್ / ಧಾಂವ್ರೊನ್ – ಧಾಂವ್ನ್
ಧಾಂವ್ರುಂಕ್– ಧಾಂವಂಕ್ / ಧಾಂವ್ರೊಂಕ್ – ಧಾಂವ್ಕ್

ರಾವ್ – ರಾವ್ರುನ್ – ರಾವನ್ / ರಾವ್ರೊನ್ – ರಾವ್ನ್, ಜೆವ್ – ಜೆವ್ರುನ್-ಜೆವ್ನ್, ಸೆವ್–ಸೆವ್ನ್, ರೊಯ್, ರೊವ್ರುನ್ – ರೊವ್ನ್, ಲಾಯ್ – ಲಾವ್ನ್.

‘ಉಂಕ್’ ಆನಿ ‘ಊನ್’ ಅವ್ಯಯಾಂ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾನಾ ದೆವನಾಗರಿಂತ್ ಆನಿ ಕಾನಡಿಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ರುಪಾಂ.

ಧಾತು	+ ಉಂಕ್	ದೆವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ	+ ಊನ್	ದೆವನಾಗರಿ	ಕಾನಡಿ
ಖಾ	ಖಾಉಂಕ್	खावुंक खावंक	(ಖಾವುಂಕ್) (ಖಾವಂಕ್) **ಖಾಂವ್ಕ**	ಖಾಊನ್	खावून खावन	(ಖಾವೂನ್) (ಖಾವನ್) **ಖಾವ್ನ**
ದೀ	ದೀಉಂಕ್	दिवुंक दिवंक	(ದಿವುಂಕ್) (ದಿವಂಕ್) ದಿಂವ್ಕ/ದೀಂವ್ಕ	ದಿಊನ್	दिवून दीवन	(ದಿವೂನ್) (ದಿವನ್) ದಿವ್ನ / ದೀವ್ನ
ಧೂ	ಧೂಉಂಕ್	धुवुंक धुवंक	(ಧುವುಂಕ್) (ಧುವಂಕ್) **ಧುಂವ್ಕ**	ಧೂಊನ್	धुवून घुवन	(ಧುವೂನ್) (ಧುವನ್) **ಧುವ್ನ**
ಘೆ	ಘೆಉಂಕ್	घेवुंक घेवक	(ಘೆವುಂಕ್) (ಘೆವಂಕ್) **ಘೆಂವ್ಕ**	ಘೆವೂನ್	घेवून घेवन	(ಘೆವೂನ್) (ಘೆವನ್) **ಘೆವ್ನ**
ಬರಯ್	ಬರಉಂಕ್	बरौंक बरोवंक	(ಬರೌಂಕ್) (ಬರೊವಂಕ್) (ಬರವಂಕ್) **ಬರೊಂವ್ಕ**	ಬರಊನ್	बरौन बरोवन	(ಬರೌನ್) (ಬರೊವನ್) (ಬರವನ್) **ಬರೊವ್ನ**
ಧಾಂವ್	ಧಾಂವುಂಕ್	धांवुंक धांवंक	(ಧಾಂವುಂಕ್) **ಧಾಂವಂಕ್** ಧಾಂವೊಂಕ್	ಧಾಂವೂನ್	धांवून धांवन	(ಧಾಂವೂನ್) **ಧಾಂವನ್** ಧಾಂವೊನ್
ರೊಯ್	ರೊಉಂಕ್	रोवुंक रोवंक	(ರೊವುಂಕ್) (ರೊವಂಕ್) **ರೊಂವ್ಕ**	ರೊಊನ್	रोवून रोवन	(ರೊವುನ್) (ರೊವನ್) **ರೊವ್ನ**

ಆ, ಈ, ಊ, ಎ, ಐ **(ಅಯ್)** ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ ‘ಯ್’ನ್ (ರೊಯ್, ಚೊಯ್) ಸೊಂಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ ‘ಉಂಕ್’ ಆನಿ ‘ಊನ್’ ಕಂಸಾಂ ಲಾಯ್ಲ್ಯಾನಾ ‘ಊ’ಚ್ಯಾ **ಜಾಗ್ಯಾರ್ ‘ವ’ ಯೆತಾ.**

3. ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ ವರ್ಗ್

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ದೋನ್ ತರಾಂಚಿಂ ಆಸಾತ್: **ಕರ್ಮಿ ವಾ ಸಕರ್ಮಕ್** (Transitive) ಆನಿ **ಅಕರ್ಮಿ ವಾ ಅಕರ್ಮಕ್** (Intransitive).

"**ಸಕರ್ಮಕ್** ಕ್ರಿಯಾಪದ್ – ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಸನ್ ಕರ್ಮಾಕ್ ನಿಘತಾ ತೆಂ ಸಕರ್ಮಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್, ದೆಖಿಕ್: ರಾಮಾನ್ ರಾವಣಾಕ್ ಮಾರ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಮಾರುಂಚಿ ಕ್ರಿಯಾ. ರಾಮಾ ಹ್ಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಸನ್ ರಾವಣ್ ಹ್ಯಾ ಕರ್ಮಾಕ್ ನಿಘತಾ.

ಅಕರ್ಮಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ - ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಂತುಚ್ ಉರ್ತಾ ಆನಿ ಭಾಯ್ರ್ ನಿಘನಾ ತೆಂ ಅಕರ್ಮಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್, ದೆಖಿಕ್: "ಘಾಂಟು ನಿದಲಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ನಿದುಂಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಘಾಂಟು ಹ್ಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಂತುಚ್ ಉರ್ತಾ ಆನಿ ಕರ್ಮಾಚೆರ್ ಪಡನಾ." (ಲು. ರೊ. 67)

a) ವಚ್, ಚಲ್, ಬಸ್, ಊಠ್, ಧಾಂವ್, ನಿದ್ ....
b) ಕಾಡ್, ಕರ್, ಧರ್.

a) **ಪಂಗ್ತಿರ್** ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕರ್ಮಾಕ್ ನಿಘನಾ. ತಾಂಕಾಂ Intransitive = ಅಕರ್ಮಕ್ ವಾ ಅಕರ್ಮಿ (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ – ಕರ್ಮ್ ನಾಸ್ಲೆಲಿಂ) ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ಸೂಚಯಿಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್‌ಚ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ದಿತಾ. ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ್ 'ಕಿತೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ: ತೊ ಬಸ್ಲಾ, ಚಲ್ತಾ, ನಿದ್ಲಾ, ಧಾಂವ್ತಾಲೊ, ಮೆಲೊ .... ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್: ಕಿತೆಂ ಬಸ್ಲಾ? ಕಿತೆಂ ಚಲ್ತಾ? ಕಿತೆಂ .... ಹಿ ಸವಾಲಾಂಕ್ ಅರ್ಥ್ ನಾ. ಕರ್ಣಿ ಕಳಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್‌ಚ್ ಪಾವ್ತಾ ಕರ್ಮಾಚೊ ಸಹಾಯ್ ನಾಸ್ತಾನಾ **ಕ್ರಿಯಾಪದ್‌ಚ್ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ್। ಅರ್ಥ್** ದಿತಾ.

b) **ಪಂಗ್ತಿವಯ್ಲಿಂ** ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ತಶಿಂ ಚಲನಾತ್. ತಾಂಚೆಂ ಸೂಚಯಿಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ ಯೆತಾ ತ್ಯಾ ನಾಮಾಕ್ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ ಆನಿ ಕರ್ತ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆರ್ ನಿಘತಾ.

ಕಾಡ್ – ಕಿತೆಂ ಕಾಡ್? ಕರ್ – ಕಿತೆಂ ಕರ್?

.... ತೊ ಕರ್ತಾ/ ಕಾಡ್ತಾ. ಕಿತೆಂ ಕರ್ತಾ/ ಕಾಡ್ತಾ? ಅಸೊ ವಿಚಾರ್ ಕರುಂ ಯೆತಾ. ಅಸಲೊ ವಿಚಾರ್ ವಾ ಸವಾಲ್ ವಾಜ್ಬಿ. 'ಕಿತೆಂ' ಹ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನಾಕ್ ಜಾಪ್

ಮ್ಹಳ್ಳಾ ತೀ ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ **ಕರ್ಮ್**. ತೆಂ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಏಕ್ ನಾಮ್ ವಾ ಸರ್ವನಾಮ್ ಅಸ್ತಾ; ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಮಾನ್ ಲೆಖುಂಯೆತ್ ತಸಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ. ಕಾಮ್ ಕರ್‍ತಾ/ಕೆಲೆಂ. ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ತಾ/ಕಾಡ್ಲೊ. ಹೆಂ ಕರ್ಮ್ ("ಕಿತೆಂ?" ಪ್ರಸ್ನಾಕ್ ಜಾಪ್) ಏಕಾ ನಾಮಾ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ವಾ ಅಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತೆಂ ಕಳಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. **ಖಾಡ್** ಕಾಡ್, **ನಾರ್ಲ್** ಕಾಡ್, **ಕಾಮ್** ಕರ್. **ತೆಂ** ಹಾಡ್, **ಹೆಂ** ವ್ಹರ್,— **ಹಾಂವ್ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್.**

ಅಶೆಂ ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೆಂ **ಕರ್ಮ್** ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ ಚಲ್ತಾ. "ಖಾಡ್, ನಾರ್ಲ್, ಕಾಮ್. ತೆಂ, ಹೆಂ. ಹಾಂವ್ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್" ಹೀಂ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್‍ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್ (object) ಉಚ್ಚಾರ್‍ತಾತ್.

ಅಸಲ್ಯಾ '**ಕರ್ಮ್**' ಮಾಗ್ತಲ್ಯಾ' ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಕ್ "**ಕರ್ಮಿ**" ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2. ಮುಖ್ಯ (ಮುಖೆಲ್) ಆನಿ ಸಹಾಯಕ್ (ಪಾಲವೀ) ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ (Principal and Auxiliary Verbs)

ಸಹಾಯಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ : "ಸಹಾಯ್ ಹೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾ ವಾಂಗ್ದಾ ರಾವನ್, ಆನಿ ತಾಚೊ ಕಾಳ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಫಿರವ್ನ್ ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ತಾ, ದೆಖಿಕ್ :

ಹಾಂವ್ ಕರ್‍ತಾ ಅಸ್ಲೊಲೊಂ; ತೂಂ ಕರ್‍ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಹಾಂತೂಂತ್ "ಕರ್‍ತಾ" ಹೆಂ ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆನಿ "ಅಸ್ಲೊಲೊಂ, ಜಾಲ್ಯಾರ್" ಹೀಂ ಸಹಾಯಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ; "ಕರ್‍ತಾ ಅಸ್ಲೊಲೊಂ, ಕರ್‍ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್" ಹೀಂ ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ "ಆಸುಂಕ್" ಆನಿ "ಜಾಂವ್ಕ್" ಹೀಂ ದೊನಿ ಸಹಾಯಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ" (ಲು. ರೊ. 69)

ಹ್ಯೆ ವಿಶಿಂ ಆಮ್ಚಿ ಕಾಂಯ್ ಮಾಹಿತಿ:

1. ತೊ ಆಸಾ/ಬಸ್ಲಾ/ಉಲಯ್ತಾ/ಉಲಯ್ತಾಲೊ....

2. ತೊ ಉಲಯ್ತ್ ಆಸಾ/ಉಲೊಂವ್ಕ್ ನಾ
ತೊ ಉಲಯ್ತಾ ಜಾಯ್ತ್/ಉಲಯ್ನಾ ಜಾಲೊ.
ತೊ ಉಲಯ್ತಾಲೊ ಆಸ್ಲೊ.

1. ಪಂಗ್ತಿಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಏಕೊಡಿಂ – ಏಕಾಚ್ ಸಬ್ದಾಚಿಂ – ಆಸಾತ್. ತಾಂತುಂ ಧಾತುಕ್ ವಿವಿಧ್ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಘಡ್ಲಿಂ ಪಿಸ್ತಾತ್. ಸಹಾಯ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಮಸ್ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೊ ಆಸ್ಪಾವ್ ನಾ.

2. ಪಂಗ್ತಿಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ದೋನ್ ವಾ ಅನೇಕ್ ಸಬ್ದಾಂಚಿಂ ('ಉಲಯ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ರುಪಾಂ ಬರಾಬರ್ 'ಆಸ್', 'ಜಾ' ಧಾತುಂಚಿಂ ರುಪಾಂ ಯೆತಾತ್). ಹಿಂ 'ಉಲಯ್' ಧಾತುಚಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ದೆಖೊನ್ 'ಉಲಯ್' **ಮುಖೆಲ್ ಧಾತೂ** ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್: 'ಆಸ್' ಆನಿ 'ಜಾ' ಹ್ಯಾ ಧಾತುಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ವಾ 'ಪಾಲವಾನ್' ಮುಖೆಲ್ ಧಾತುಚಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ದೆಖೊನ್ ತಾಂಕಾಂ 'ಪಾಲವೀ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ' ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ.

ಪಾಲವೀ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮುಖೆಲ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ ಆಪ್ಲೊ ಪೆರಿತ್ ಆನಿ ವಿಶೆಸ್ ಅರ್ಥ್ ದಿತಾನಾ ತಾಂಕಾಂ **ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. 'ಜಾಯ್ತ್' ಲಾವ್ನ್ ದುಬಾವೀ ವಾ ಸಂಕೇತಾರ್ಥಿ ಕಾಳಾ-ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್, ತ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ:

ಉಲಯ್ತ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾ/ಪೆತಾ.

ಕರುಂಕ್ ಯೆತಾ, ಕರುಂಸಾಕಾ, ಕರುಂದಿ, ಕರುಂಯಾ.
ಕರುಂಕ್‌ಜಾತಾ, ಕರುಂಸಯೆ/ನಾಯೆ, ಕರುಂಸಜೊ/ನಜ
ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾ/ತಾಂಕ್ತಾ/ಸಕ್ತಾ/ಧರ್ತಾ/ಸೊಡ್ತಾ
ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್, ಕರುಂಕ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ, ...
'ಕರುಂಕ್ ಫಾವೊ'. 'ಕರ್ಚೆಂ ಬರೆಂ' (ಹಾಂತುಂ 'ಆಸಾ' ಗುಪ್ತಾಂ)
ಆಸಲ್ಯಾ ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಪಾಲವೀ ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ಘಡುಂಯೆತಾತ್. ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ವಿವಿಧ್ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ಫಿಕ್ ಪೆರಿತ್ ನವೊ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ. ದೆಖಿಕ್:
ಕರ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ, ಕರುಂಕ್ ಧರ್ತಾ/ಸೊಡ್ತಾ....

(3) ಅನಿಯುಮಿತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ (Irregular verbs)

“ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಅನಿಯುಮಿತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಆಸಾತ್. ಜಡ್ಶಿಂ ಆಸಲೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಭೂತಕಾಳಾಂತ್ ಧಾತುಆದೇಶ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಬದಲ್, ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ದೆಖೊನ್ ತಾಂಕಾಂ **ಆದೇಶ್ ಧಾತು** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಕಾಂಯ್ ಉಧಾರಣಾಂ:

(I) ವಚುಂಕ್-ವೆತಾ, ಗೆಲೊ.

(II) ಕರುಂಕ್-ಕರ್ತಾ, ಕೆಲೊ.

(III) ಯೆವಂಕ್ [ಯೆಂವ್ಕ್] ಯೆತಾ, ಆಯ್ಲೊ.

(IV) ಘೆವಂಕ [ಘೆಂವ್ಕ್], ಘೆತಾ, ಘ್ಯೆಲೊ ವ ಘೆತ್ಲೊ.

(V) ಮರುಂಕ್, ಮರ್ತಾ, ಮೆಲೊ.

(VI) ಖಾವಂಕ್ [ಖಾಂವ್ಕ್], ಖಾತಾ, ಖೆಲೊ, ಖಾಯ್ಲೊ.

(VII) ಜಾವಂಕ್ [ಜಾಂವ್ಕ್] ಜಾತಾ; ನಜ (ನಾಕಾರಾರ್ಥೀ) ದೆಕಿಕ್: ಮಜ್ಯಾನ್ ಜಾತಾ, ನಜ.

(VIII) ಜಾಯೊ, ಜಾಯಿಂ, ಜಾಯೆಂ, – ಯೆ, – ಯೊಃ, – ಯಿಂ. ಜಾಯಸ್ (ಅವಿಕಾರೀ)
ನಾಕಾ (ನಾಕಾರಾರ್ಥೀ) ದೆಕಿಕ್: ಮಾಕಾ ದೊನಿ ಕೋಂಬ್ಯೊ ಜಾಯೊ ವ ಜಾಯಸ್; ಘರಾಕ್ ಚುನೊ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಾಯಸ್: ತಾಕಾ ಕಾಂಯಸ್ ನಾಕಾ.

(IX) ಜಾಣ; ನಣ ವ ನೆಣ (ನಾಕಾರಾರ್ಥಿ), ಜಾಣವಂಕ್/ಜಾಣಂವ್ಕ್ (ಪ್ರಯೊಜಕ್)

(X) ಸೊಡುಂಕ್, ಸುಟಂಕ್ [ಸುಟೊಂಕ್] (ಅಸ್ವಾಧೀನ್) ಫೊಡುಂಕ್. ಫುಟಂಕ್ [ಫುಟೊಂಕ್] (ಅಸ್ವಾಧೀನ್)" (ಲು. ರೊ. 69-70)

'ವಚ್. ಕರ್, ಯೆ, ಘೆ, ಮರ್ ಅನಿ ಖಾ' ಹಾಂಚೊ **ಭೂತ ಕಾಳಾಂತ್** ಧಾತುಆದೇಶ್ ಜಾತಾ. **'ನಜ'** ಹೆಂ 'ಜಾಯ್ನಾ'-ಚೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ಏಕ್ ರೂಪ್. "ನಜೊ"ಯಸ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. 'ಜಾಯೊ, ಜಾಯಿ.... ಹ್ಯಾ ವಿಕಾರೀ ರುಪಾಂಪರಸ್ **ಜಾಯಸ್**-ಹೆಂ **ಅವಿಕಾರೀ** ರೂಪ್ ಚಡ್ ಘೊಳ್ತಾ. ತಾಚೊ ಸ್ಥಯ್‌ಕಾರ್ ಏಕ್‌ವ. **ನಾಕಾ**, ಅನೇಕವ. **ನಾಕಾತ್.** 'ನೆಣುಂಕ್, ಜಾಣುಂಕ್'- ಹಾಂಚ್ಯೆ ಬರಾಬರ್ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರೂನ್–ಜಾಣ ಜಾ/ ಜಾಣೊಜಾ, ನೆಣಜಾ/ನೆಣೊಜಾ ಚಡ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. 'ಆಸ್'ಆನಿ'ಜಾ' ಧಾತುಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ತಾಂಚಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್.

ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾಂ (ಜಾಣ+ಆಸಾಂ)/ಜಾಣಾಸ್ಲೊಂ, ಜಾಣಜಾಲೊಂ; ತೊ ನೆಣಾ. ನೆಣಾಸ್ಲೊ, ನೆಣಜಾಲೊ, ಜಾಣಜಾಲೊ....

'ಜಾಯ್' ಹೆಂ ಕರ್ಮಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಶೀಂ ಮೆಳ್. ಭೆಟ್. ಪೆಟ್, ರುಚ್ 'ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಂ ಭಾಶೆನ್ ತೆಂ ಅಕರ್ಮಣಿಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಕಾರಣ್: ಆಮ್ಕಾಂ ಏಕ್ ಘರ್ ಜಾಯ್. (We want a house) ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಶ್ 'ಘರ್' 'ಜಾಯ್'-ಚೊ ಕರ್ತೊ, ಕರ್ಮ್ ನ್ಹಯ್: (A house is needed,wanted, required).

ತಾಕಾ ಕಾಮ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ =He got a job.

ತಾಕಾ ಇಷ್ಟ್ ಭೆಟ್ಲೊ =He met a friend.

ಘರಾಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟ್ಲೊ =The house caught fire.

ಆಮ್ಕಾಂ ಜೆವಣ್ ರುಚ್ಲೆಂ=We relished the meal.

ಖಂಯ್ ವಾ ಖೂಂಯ್ ಪೆಂಯ್ ಹ್ಯಾ ಅವಿಕಾರೀ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಪಡ್ತಾ. ಅರ್ಥ್=ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ತೊ ಗೆಲೊ ಖಂಯ್/ವಚ್‌ನಾ ಖಂಯ್/ಖೂಂಯ್.... ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಕಥ್ಯತೆ/ಕಥಯತಿ'ಚೆಂ ವಿಕಾರ್ಲ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ತೆಂ. ತೆಂ ಪ್ರಸ್ನೀ ಫಳ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ್ ನ್ಹಯ್, ಬಗರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪ್. 'ಖೂಂಯ್' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ.

(4) **ಸಕರ್ತೃಕ್ ಆನಿ ಅಕರ್ತೃಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ.** (Personal and Impersonal verbs)

"**ಸಕರ್ತೃಕ್** ಕ್ರಿಯಾಪದ್– ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆ ಕ್ರಿಯೆಕ್ ಕರ್ತೃ ಆಸಾ. ತೆಂ ಸಕರ್ತೃಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್, ದೆಖಿಕ್: ಸೂರ್ಯ್ ಉದೆತಾ.

ಅಕರ್ತೃಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್–ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆ ಕ್ರಿಯೆಕ್ ಕರ್ತೃ ನಾ, ತೆಂ ಅಕರ್ತೃಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್, ದೆಖಿಕ್: ಗಡ್ಗಡ್ತಾ.

ಟೀಪ್:

ಸರ್ವಸಾಧಾರಣ್‌ಪಣಿಂ ಕರ್ತ್ಯಾಶಿವಾಯ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ನಾಂ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸಗ್ಳೀಂ ತೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಸಕರ್ತೃಕ್. ಅಕರ್ತೃಕ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕರ್ತೃ ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ, ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಭವ್ ಮರ್ಯಾದಿತ್ ಆಸಾ.

ಉಧಾರಣಾಂ: ಗಡ್ಗಡುಂಕ್, ಜಗ್ಲ್ಯಾವುಂಕ್, ಉಜ್ವಾಡುಂಕ್, ಫಾಂತೆವುಂಕ್, ಫಾಂತೊಪುಂಕ್, ಅಂಧಾರಂಕ್, ಮಾಪಳುಂಕ್ (=ಅಸ್ತಮುಂಕ್) ಸಾಂಜಾವಂಕ್, ಕಳ್ಳಳುಂಕ್.

(5) ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ (Causative verbs)

"**ಪ್ರಯೋಜಕ್**" ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಪ್ರೇರಣಾ ಕರ್ಪಿ. ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತಾ ತೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್. ದೆಖಿಕ್: (ಚಲಂವಕ) ಚಲಂವ್ಕ್. ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿ ಕ್ರಿಯಾ ಅನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಜಾತಾ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಜೊ ಕೊಣ್ ಚಲ್ತಾ ತೊ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ತರೀ ಧಿರಾನ್ ಚಲ್ತಾ.

ಮುಳ್‌ಧಾತುಕ್ 'ಅಯ್' ವ 'ಆಯ್' ಹೆ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಜೊಡುನ್ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಂ ತಯಾರ್ ಜಾತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: ಭಾಜುಂಕ್–ಭಾಜವಂಕ್, ನಿದುಂಕ್–ನಿದಾ ವಂಕ್. ಪಣ್ ಹೀ ವ್ಯವಸ್ಥಾ 'ಅಯ್' ವ 'ಆಯ್'– ಕಾರಾಂತ್ ಮುಳ್‌ಧಾತುಂಕ್ ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಅನ್ಯ ಧಾತುಂಕ್ ಲಾಗನಾ; ತಾಂಚಿಂ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ "ಲಾವಂಕ್" [ಲಾಂವ್ಕ್] ಹೆಂ ಪದ್ ಜೊಡುನ್ ಕರ್ತಾತ್, ದೆಖಿಕ್: ಉಲವಂಕ್– ಉಲವಂಕ್ ಲಾವಂಕ್: ವಚುಂಕ್–ವಚುಂಕ್ ಲಾವಂಕ್; ಯೆವಂಕ್–ಯೆವಂಕ್ ಲಾವಂಕ್." (ಲು. ರೊ. 68-69)

ಲು. ರೊ. ದೇವನಾಗರಿಂತ್ 'ಚಲವಂಕ, ಭಾಜವಂಕ, ನಿದಾವಂಕ, ಲಾವಂಕ' ಬರಯ್ತಾ ತೆಂ ಆವಿಂ ಕಾನಡಿಂತ್ ಚಲಂವ್ಕ್/ಚಲೊಂವ್ಕ್. ಭಾಜಂವ್ಕ್/ಭಾಜೊಂವ್ಕ್, ನಿದಾಂವ್ಕ್, ಲಾಂವ್ಕ್ ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾಂವ್.

'ಅಯ್' ಆನಿ 'ಆಯ್' ಮೂಳ್‌ಧಾತುಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ನಾಮಾಂಕ್, ವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ ಲಿಗೂನ್ ಜೊಡ್ಲಲಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

(ಅ) ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಕ್ 'ಅಯ್' ಲಾವ್ನ್

ಬಸ್-ಬಸಯ್. ಉಡ್- ಉಡಯ್, ಕಾಡ್- ಕಾಡಯ್. ಲಾಂಬ್-ಲಾಂಬಯ್ 'ಪ' ಆನಿ 'ಅಯ್'ನಾ ಸೊಂಪ್ಲಲಿ ಧಾತು ಸೊಡುನ್ ಯೆರ್ ಸಗ್ಳೆ ಧಾತು 'ಅಯ್' ಲಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಧಾತು ಕರುಂಯೆತಾತ್. ಧಾತುನ್ ಸೂಚಯ್ಲಲಿ ಕರ್ಣಿ ಕರ್ತೊ ಕರಿನಾ, ತೀ ದುಸ್ರ್ಯಾಕರ್ನ್– ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ತ್ರೆ ಕರ್ಣೆಜೊ ಕರ್ತೊಸೊ ಉಪೆಗಾವ್ನ್– ಕರುಂಕ್ ಲಾಯ್ತಾ. ಬಸ್-ಬಸಯ್, ಬಸುಂಕ್ ಲಾಯ್, ಬಸಶೆಂ ಕರ್.

ಧಾತು **'ಆ, ಈ, ಊ'**ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 'ಅಯ್' ಲಾಪ್ಚೆ ಆದಿಂ 'ವ' ಮದೆಂ ಯೆತಾ: ಖಾ+ವ+ಅಯ್–ಖಾವಯ್; ದೀ+ವ+ಅಯ್–ದಿವಯ್: ಘೂ+ವ+ಅಯ್–ಘುವಯ್: ಧಾತು 'ಎ' ವಾ 'ಅಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಪರತ್ 'ಅಯ್' ಲಾಯ್ನಾತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ತೆಂ ಕಳಿತ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಬಡಯ್ಸ್, ಆಪಯ್ಸ್, ಉಲಯ್ಸ್, ಬರಯ್ಸ್. ಹೆ ಧಾತು 'ಆಯ್ಸ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್. ತಂ: ತೆ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಧಾತು ನ್ಹಯ್ಸ್. ಉಲಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಸ್ ವಾ ಉಲಯ್ಸೆಂ ಕರ್. ಬರೊಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಸ್, ಬರಯ್ಸೆಂ ಕರ್; ಘೆಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಸ್ ವಾ ಘೆ-ಶೆಂ ಕರ್, ದಿಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ಸ್ ವಾ ದಿ-ಶೆಂ ಕರ್. ಹೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ರೂಪ್.

ಫೊಡ್ತ್ಯ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಪ್ರೊ. ರಾವ್ (ಕೊ. ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪಾನ್ 67) ದಿತಾ ತ್ಯಪರಿ: ಬರೈ/ಬರಯ್ಸ್-ಬರೈವೈ/ಬರೈವಯ್ಸ್, ಉಲೈವಯ್ಸ್, ಆಪೈವಯ್ಸ್, ಕಾಡೈ ವಯ್ಸ್, ದಾಟೈವಯ್ಸ್.... ಬಿ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್.

(ಅ) ಕ್ರಿಯಾಧಾತುಂಕ್ 'ಆಯ್ಸ್' ಲಾವ್ನ್

ಉಸಳ್ –ಉಸ್ಳಾಯ್ಸ್: ಉಂವಾಳ್–ಉಂವಾಳಾಯ್ಸ್: ಉತರ್–ಉತ್ರಾಯ್ಸ್:
ನಿಸರ್ –ನಿಸ್ರಾಯ್ಸ್: ಉಕಲ್ -ಉಕ್ಲಾಯ್ಸ್ ತಿಡ್–ತಿಡಾಯ್ಸ್:
ವಿಸರ್ –ವಿಸ್ರಾಯ್ಸ್: ಓಂವಳ್ –ಓಂವ್ಳಾಯ್ಸ್: ಘುಂವಳ್-ಘುಂವ್ಳಾಯ್ಸ್
ಘುಸ್ಪಟ್ –ಘುಸ್ಪಟಾಯ್ಸ್: ನಿಕಳ್ –ನಿಕ್ಳಾಯ್ಸ್ ಉಮ್ಕಳ್-ಉಮ್ಕಳಾಯ್ಸ್
ಕೊಸಳ್ –ಕೊಸ್ಳಾಯ್ಸ್ ಮೆಖಳ್ –ಮೆಖ್ಳಾಯ್ಸ್: ಆಪ್ಟಳ್–ಆಪ್ಟಳಾಯ್ಸ್
ಪಾತಳ್ –ಪಾತ್ಳಾಯ್ಸ್: ಚಿವಳ್ –ಚಿವ್ಳಾಯ್ಸ್: ಪಾಗಳ್–ಪಾಗ್ಳಾಯ್ಸ್
ಉಮ್ಕಳ್–ಉಮ್ಕಳಾಯ್ಸ್; ಚಿಮುರ್ಟ್-ಚಿಮುರ್ಟಾಯ್ಸ್.
ಆಂಕುಡ್ – ಆಂಕುಡಾಯ್ಸ್

(ಆ) ಅಣ್ಕಾರೀ ಧಾತುಂಕ್ ಆಯ್ಸ್ ಲಾವ್ನ್:

ಆವಾಜಾಚೊ ಅಣ್ಕಾರ್ ಕರುನ್ ಸಬಾರ್ ನಾವಾಂ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತು ಫಸ್ಲಲೆ ಆಸಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ನಾಂವ್: ಅಣ್ಕಾರೀ ಧಾತು. 'ಆಯ್ಸ್' ಲಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಜಾತಾತ್.

ಕರ್ಕರ್	–	ಕರ್ಕರಾಯ್ಸ್	ಟಿಟ್ಟಿಟ್	–	ಟಿಟ್ಟಿಟಾಯ್ಸ್
ಕಸ್ಕಸ್	–	ಕಸ್ಕಸಾಯ್ಸ್	ಟಿಟ್ಟಿಡ್	–	ಟಿಟ್ಟಿಡಾಯ್ಸ್
ಕಳ್ವಳ್	–	ಕಳ್ವಳಾಯ್ಸ್	ಟಿತ್ಟಿತ್	–	ಟಿತ್ಟಿತಾಯ್ಸ್
ಕಿಡ್ಕಿಡ್	–	ಕಿಡ್ಕಿಡಾಯ್ಸ್	ಟಿರ್ಟಿರ್	–	ಟಿರ್ಟಿರಾಯ್ಸ್
ಕುಲ್ಕುಲ್	–	ಕುಲ್ಕುಲಾಯ್ಸ್	ಪಟ್ಪಟ್	–	ಪಟ್ಪಟಾಯ್ಸ್
ಖಿಳ್ಖಿಳ್	–	ಖಿಳ್ಖಿಳಾಯ್ಸ್	ಪರ್ಪರ್	–	ಪರ್ಪರಾಯ್ಸ್
ಗಡ್ಗಡ್	–	ಗಡ್ಗಡಾಯ್ಸ್	ಪಿಸ್ಪಿಸ್	–	ಪಿಸ್ಪಿಸಾಯ್ಸ್
ಗರ್ಗಟ್	–	ಗರ್ಗಟಾಯ್ಸ್	ಫರ್ಫರ್	–	ಫರ್ಫರಾಯ್ಸ್

ಗಳ್ಗಳ್	– ಗಳ್ಗಳಾಯ್	ಫುರ್ಫುರ್	– ಫುರ್ಫುರಾಯ್
ಗಿರ್ಗಿರ್	– ಗಿರ್ಗಿರಾಯ್	ಫುಸ್ಫುಸ್	– ಫುಸ್ಫುಸಾಯ್
ಚಡ್ಬಡ್	– ಚಡ್ಬಡಾಯ್	ಫಿತ್ಫಿತ್	– ಫಿತ್ಫಿತಾಯ್
ಚರ್ಚರ್	– ಚರ್ಚರಾಯ್	ಬರ್ಬರ್	– ಬರ್ಬರಾಯ್
ಝಿಗ್ಝಿಗ್	– ಝಿಗ್ಝಿಗಾಯ್	ಮಿಣ್ಮಿಣ್	– ಮಿಣ್ಮಿಣಾಯ್
ತಳ್ತಳ್	– ತಳ್ತಳಾಯ್	ಮಿರ್ಮಿರ್	– ಮಿರ್ಮಿರಾಯ್
ಥರ್ಥರ್	– ಥರ್ಥರಾಯ್	ಮುರ್ಮುರ್	– ಮುರ್ಮುರಾಯ್
ರಸ್‌ರಸ್	– ರಸ್‌ರಸಾಯ್	ಸಣ್ಸಣ್	– ಸಣ್ಸಣಾಯ್
ಸಡ್ಸಡ್	– ಸಡ್ಸಡಾಯ್	ಸಳ್ಸಳ್	– ಸಳ್ಸಳಾಯ್
ಸರ್ಸರ್	– ಸರ್ಸರಾಯ್	ಸುರ್ಸುರ್	– ಸುರ್ಸುರಾಯ್,

(ಈ) **ನಾಂವಾಕ್ 'ಆಯ್' ಲಾವ್ನ್:** ಖಿಳೊ - ಖಿಳಾಯ್, ಫಾರ್ - ಫಾರಾಯ್, ಗಾಂಠ್ - ಗಾಂಠಾಯ್, – ಖಿಳೊ, ಫಾರ್, ಗಾಂಠ್.... ಹಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ **'ಕಾಂಯ್' ಕರ್** ಆಸೊ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ. ನಾಂವಾಕ್ 'ಆಯ್' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ತೆ ಜಾತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ಆಸಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ **'ನಾಂವ್ ಧಾತು'** ಮ್ಹಣ್ಟಾತ್. ಆನಿಕ್ ಕಾಂಯ್ ಉದಾಹರಣಾಂ :

ಕಷ್ಟ್	– ಕಷ್ಟಾಯ್	ಆಕಾರ್	– ಆಕಾರಾಯ್
ಮೊಡ್	– ಮೊಡಾಯ್	ಘಾತರ್	– ಘಾತ್ರಾಯ್
ಗಾಂಠ್	– ಗಾಂಠಾಯ್	ಉಪಯೊಗ್	– ಉಪಯೊಗಾಯ್
ಧುಂಪ್	– ಧುಂಪಾಯ್	ಉಪೇಗ್	– ಉಪೆಗಾಯ್
ನ್ಹಿದ್	– ನ್ಹಿದಾಯ್	ಉಪ್ಕಾರ್	– ಉಪ್ಕಾರಾಯ್
ಸೇರ್	– ಸೆರಾಯ್	ರೆವಡ್	– ರೆವ್ಡಾಯ್
ಬಾಗ್	– ಬಾಗಾಯ್	ಫೇರ್	– ಫೆರಾಯ್
ತಿಡಕ್	– ತಿಡ್ಕಾಯ್	ಸಾಟೊ	– ಸಾಟಾಯ್
ಕುಸ್ಕೊ	– ಕುಸ್ಕಾಯ್	ಪಿಸೊ	– ಪಿಸಾಯ್
ಕುಸ್ಕೊಟ್	– ಕುಸ್ಕುಟಾಯ್	ಥಾಪಟ್	– ಥಾಪ್ಟಾಯ್
ಸಂತೋಸ್	– ಸಂತೊಸಾಯ್	ಥಾಪ್	– ಥಾಪಾಯ್
ಫಾರ್	– ಫಾರಾಯ್	ವೇರ್	– ವೆರಾಯ್
ಧಾರ್	– ಧಾರಾಯ್	ಶೇಣ್	– ಶೆಣಾಯ್
ಖೊಟ್	– ಖೊಟಾಯ್	ಉತರ್	– ಉತ್ರಾಯ್
ಖಿಳೊ	– ಖಿಳಾಯ್	ಭಾಶಾಂತರ್	– ಭಾಶಾಂತ್ರಾಯ್

ಮಿರೀಸ್	– ಮಿರ್ಸಾಯ್	ಪ್ರುಂಜೊ	– ಪ್ರುಂಜಾಯ್
ಘುಮ್ಕೊ	– ಘುಮ್ಕಾಯ್	ಥಪ್ಕೊ	– ಥಪ್ಕಾಯ್
ಜಮೊ	– ಜಮಾಯ್		

ಅಶೆ ಧಾತು ಜಾತಾತ್.

(ಉ) ವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ 'ಆಯ್' ಲಾವ್ನ್:

ರೂಂದ್	– ರುಂದಾಯ್	ಘಟ್ಟ್	– ಘಟಾಯ್
ದಾಟ್	– ದಾಟಾಯ್	ಊನ್ಹ್	– ಉನ್ಹಾಯ್
ಪಾತಳ್	– ಪಾತ್ಳಾಯ್	ಥಂಡ್	– ಥಂಡಾಯ್
ಲಾಂಬ್	– ಲಾಂಬಾಯ್	ಪಿಸೊ	– ಪಿಸಾಯ್
ನೀಟ್	– ನಿಟಾಯ್	ಉಗ್ತೊ	– ಉಗ್ತಾಯ್
ಮೊಟೊ	– ಮೊಟಾಯ್	ಖಾರ್	– ಖಾರಾಯ್
ಉಂಚ್	– ಉಂಚಾಯ್	ಖಾರೆಸ್	– ಖಾರ್ಸಾಯ್
ಮೆಂಗೊ	– ಮೆಂಗಾಯ್	ಥಿರ್	– ಥಿರಾಯ್
ವೆಗ್ಳೊ	– ವೆಗ್ಳಾಯ್	ಉಷ್ಟ್	– ಉಷ್ಟಾಯ್
ಮೆಕ್ಳೊ	– ಮೆಕ್ಳಾಯ್	ಭಷ್ಟ್	– ಭಷ್ಟಾಯ್
ಏಕ್	– ಏಕ್ಟಾಯ್	ಅಂಬಟ್	– ಅಂಬ್ಟಾಯ್
ಭೆಜುಡ್	– ಭೆಜ್ಡಾಯ್, ಭೆಜುಡಾಯ್		

ಕಾಂಯ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಕ್‌ಯ್ 'ಆಯ್' ಲಾಗಯ್ಲೆಂ ದಿಸ್ತಾ.

ಪಯ್ಸ್	– ಪಯ್ಸಾಯ್	ಮುಖಾರ್	– ಮುಖಾರಾಯ್
ಖಾಲ್	– ಖಾಲಾಯ್.	ಆಡ್	– ಆಡಾಯ್

ಥೊಡ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಆಯ್' ಲಾಯ್ತಾನಾ ಕಾಂಯ್ ಬದ್ಲಾಪ್ ಜಾತಾ:
'ಆಂವ್', 'ಊಂವ್', 'ಒಂವ್'ನ್ ಸೊಂಪ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಡಾಯ್' ಲಾಗ್ತಾ.

ಧಾಂವ್ – ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ (ಧಾಂವಡ್ + ಆಯ್)
ಘುಂವ್ – ಘುಂವ್ಡಾಯ್ (ಘುಂವಡ್ + ಆಯ್)
ಭೊಂವ್ – ಭೊಂವ್ಡಾಯ್ (ಭೊಂವಡ್ + ಆಯ್)
ಭೆಂ – ದಾಟೆಂ ರುಪಾಂ: ಭೆಂಕ್ಡಾಯ್/ಭೆಷ್ಟಾಯ್ ಆನಿ ಭೆಜ್ಡಾಯ್.

ಮುಂಗ್ಳುರಾಚ್ಯೆ ಉತ್ತರೆಕ್ ಕಾಂಯ್ ಲೋಕ್ **'ಕಾರಾಯ್'** ವಾ **'ಕಾರಯ್'** ಲಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಧಾತು ಘಡ್ತಾ: ಬಸ್+ಕಾರಯ್–ಬಸ್ಕಾರಯ್, ಉತ್ + ಕಾರಯ್ – ಉತ್ಕಾರಯ್, ನ್ಹಿದ್ + ಕಾರಯ್ – ನ್ಹಿದ್ಕಾರಯ್.

ಪ್ರಯೊಜಕ್ ಧಾತು ಬರಾಬರ್ **ಮೂಳ್‌ಧಾತುಚೊ ಕರ್ತೊ** ನೆಮ್ಲಲೊ ಆಸ್ತಾನಾ **'ಕರ್ನ್ನಾ'** ವಾ **'ಕರಾನ್'** ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗೂನ್ ಆಸ್ತಾ.

ತೊ **ಪುತಾಕರ್ನ್ನಾ** ವಾ **ಪುತಾಕರಾನ್** ಆಂಬೆ ಕಾಡಯ್ತಾ.

ತೀ **ಧುವೆಕರ್ನ್ನಾ** ವಾ **ಧುವೆಕರಾನ್** ಫುಲಾಂ ಹಾಡಯ್ತಾ.

'ಸಯ್' ಲಾವ್ನ್ ಬರ್ಸಯ್ (ಕಾನಡಿ : ಬರೆ + ಇಸು ?) ಅನಿ 'ಕಳಯ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸುವಾತೆರ್ 'ತಿಳ್ಸಿ' (ತಿಳಿಸು) ಅಸಲೀಂಯ್ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತುಚಿಂ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ರುಪಾಂಚಿ ಗರಜ್–ಶಿ ದಿಸನಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಅಯ್, ಆಯ್, ಬಿ ಲಾವ್ನ್ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು ಘಡ್ತಾತ್. 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಯ್, **ಕಾನಡಿ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ರೂಪ್!** ಹಾಂಚಿ ಏಕ್ ವಳೆರಿ ಪುರವಣೆಂತ್ ದಿಲ್ಯಾ.

(6) ಅಕರ್ಮಿ ನಾಮ್‌ಧಾತು

'ಆಯ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಸಗ್ಳೆ **ಪ್ರಯೋಜಕ್** ಧಾತು ಸದಾಂಚ್ **ಕರ್ಮಿ.** ತೇಚ್ಪರಿಂ ನಾಮಾಂಕ್ ಉಗ್ತೊ **'ಎ' ಲಾವ್ನ್** ಘಡ್ಲಲೆ **'ನಾಮ್‌ಧಾತು'** ಸದಾಂಚ್ **ಅಕರ್ಮಿ.**

ಕರ್ತ್ಯಾಕ್ ಕಿತೆಂ ಜಾತಾ/ಘಡ್ತಾ? ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಕ್ ಏಕಾಚ್ ಉತ್ರಾನ್ ಜಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ತೆ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾತ್.

ರುಖಾಕ್ **ಅಂಕ್ರ್ ಯೆತಾ** = ರೂಕ್ **ಅಂಕ್ರೆತಾ;**
ತಾಕಾ ಘಾಮ್ ಯೆತಾ = **ತೊ ಘಾಮೆತಾ.**
ತಾಕಾ ಆಶಾ ಯೆತಾ, ಆಸಾ = **ತೊ ಆಶೆತಾ;**
ತಾಕಾ ತಾನ್, ಭೂಕ್ ಲಾಗ್ತಾ = **ತೊ** ತಾನೆತಾ, ಭುಕೆತಾ,
ಅಸಲೆ ಜಾಯ್ತೆ ನಾಮ್‌ಧಾತು ಆಸಾತ್. ದೆಖಿಕ್ :

ಭೂಕ್	—	ಭುಕೆ	ತಾನ್	—	ತಾನೆ	ಉದಯ್	— ಉದೆ
ಅಂಕ್ರ್	—	ಅಂಕ್ರೆ	ಫಾಂಟೊ	—	ಫಾಂಟೆ	ಖರಸ್	— ಖರ್ಶೆ
ಆಶಾ	—	ಆಶೆ	ಫೆಣೊ	—	ಫೆಣೆ	ಖೊಂಟ್	— ಖುಂಟೆ
ಊಭ್	—	ಉಭೆ	ಬುರೊ	—	ಬುರೆ	ಗರ್	— ಗರೆ

ಗಾಗ್ — ಗಾಗೆ	ಜೊಂಗೊ — ಜೊಂಗೆ	ಮುಂಗೊ — ಮುಂಗೆ
ಘೊರ್ — ಘೊರಿ	ಭಾರ್ — ಭಾರೆ	ವೀಟ್ — ವಿಟೆ
ಜೀವ್ — ಜಿವಿಂ	ಭೆಂ } — ಭಿಯೆ	ಸವಣ್ — ಸವ್ಣೆ
ತಿಡಕ್ — ತಿಡ್ಕೆ	ಭಯ್ }	ಹುಂಕೀ — ಹುಂಕೆ
ಘುಂವರ್ — ಘುಂವ್ರೆ	ಮುರವ್ } — ಮುರ್ವೆ	ನೀದ್ — ನಿದೆ
ಪಾಲೊ — ಪಾಲಿ	ಮುಮುರ್ } — ಮುಮ್ರೆ	ವೇರ್ — ವೆರೆ
ಶಿಣ್ — ಶಿಣೆ	ಮೂಯ್ — ಮುಯೆ	

'ಘೆ', 'ಪಿಯೆ' ('ಪಿ—ಚೆಂ ಅನ್ಯೆಕ್ ರೂಪ್'), 'ಪ್ರೊಶೆ' (= ಹಾತಾನ್ ಸ್ಪರ್ಶ್ ಘೆ.) ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ಮಿ ಧಾತು, ಅಕರ್ಮಿ ನಾಮ್ ಧಾತು ನ್ಹಯ್.

4. ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರಿ ಆನಿ ಕರ್ಮಣಿ

ವಯ್ರ್ (ಪಾ. 136) ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ. ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ/ ಕರ್ತಾಚ್ಯಾ (Subject) ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯೆ ಅಸಲ್ಯೆ ಘಡಣೆಕ್ **ಕರ್ತರಿ ಘಡಣ್** ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ.

ಅಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಬರಾಬರ್ ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಕರ್ತರಿ ಘಡಣ್ ಜಾತಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಂಚಿಂ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಸದಾಂಚ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪುರುಶಾ, ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚೊ ಕರ್ತ/ ಕರ್ತೊ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ (Nominative case) ಆಸ್ತಾ.

ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾರುಪಾಂನಿಂ ಕರ್ತರಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾರುಪಾಂನಿಂ **ಕರ್ಮಣಿ** ಜಾತಾ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ತಾ.

ಹಾಂವ್ ಖಾಡ್ **ಕಾಡ್ತಾಂ;** ತೊ ಖಾಡ್ ಕಾಡ್ತಾಲೊ.

ತೂಂ ಪುಸ್ತಕ್ **ವಾಚ್ತಾಯ್; ತೂಂ** ಪತ್ರ್ **ವಾಚ್ತಾಲೊಯ್.**

ತಿ ಆಂಬೆ ಕಾಪ್ತಾಲಿ; ತೀ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾಲೀ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ **ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ** ಪುರುಶಾಕ್, ಲಿಂಗಾಕ್ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ಲಾಂ. ದೆಖೂನ್ ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ **ಘಡಣ್ ಕರ್ತರಿ** (Subject conjugation)

1. ಹಾಂವೆಂ **ಖಾಡ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ,** ತಿಣೆಂ **ಪತ್ರ್ ವಾಚ್ಲೆಂ,**
2. ತಾಣೆಂ **ಖಾಡ್ ಕಾಡ್ಲಲೆಂ/ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ;** ಆಮಿಂ **ಕಾಮ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.**
3. ಬಾಬಿನ್ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ; ಲಿಲ್ಲಿನ್ ರಾಂಧಪ್ ಕೆಲಾಂ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ **ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ** ಲಿಂಗಾ ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ಲಾಂ. ದೆಖೂನ್ ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ **ಘಡಣ್ ಕರ್ಮಣಿ.** ಹಾಕಾ ಇಂಗ್ಲೆಜಿಂತ್ object conjugation ನಾಂವ್ ದಿಂವ್ಯೆತ್. ತಾಂಚೊ ಕರ್ತೊರ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ (ಹಾಂವ್, ತೀ, ತೊ, ಬಾಬಿ) ನ್ಹಯ್. **ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂತ್** ಆಸಾ. (ಹಾಂವೆಂ, ತಿಣೆಂ. ತಾಣೆಂ. ಬಾಬಿನ್: ಹೆ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚೆ ಕರ್ತ ವಾ ಕರ್ತೊರ್). ಹ್ಯೆ ಘಡಣೆಂತ್ 'ಕರ್ತ' ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ಸಾಧೆಂ ರೂಪ್ ಸಾಂಡೂನ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಘೆತಾ. ದೆಖೂನ್ ವ್ಹಾ. ಕ್ರಿಸೊಫ್ ಪೊಂತೇರ್ (ಪಾನ್ 69) ತಾಕಾ **ಕರ್ತೂರ್** (converted subject) ನಾಂವ್ ದಿತಾ.

ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂತ್ ಕಸಲ್ಯಾಚ್ ಬದ್ಲಪಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ, ತಾಕಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಘಾಲೂನ್ ಅಲಗ್ ದವರ್ಲ್ಲಾ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕುಸಾಂ ಫೆವ್ನ್ ಬದಲ್ತಾ.

ಹಾಂವೆಂ, ತುವೆಂ. ತಾಣೆಂ,	ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ. ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲೆ.
ತಿಣೆಂ, ಬಾಬಿನ್, ಲಿಲ್ಲಿನ್.	ಚಿಂಚ್ ಕಾಡ್ಲಿ, ಚಿಂಚೊ ಕಾಡ್ಲ್ಯೊ.
ಆಮಿಂ. ತುಮಿಂ. ತಾಂಣಿಂ,	ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ, ಪೆರಾಂ ಕಾಡ್ಲೀಂ.
ಹಾಂಣಿಂ, ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿ,	ಕಿತೆಂಯ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ.
ಚೊರಾಂನಿ, ಕೊಣೆಂಯ್	(ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ
(ಕರ್ತ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸಾ.)	ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ಲಾಂ.)

ಕರ್ತರಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ (ಜಾಂವ್ ಅಕರ್ಮಿ. ಜಾಂವ್ ಕರ್ಮಿ) ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ. ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ **ಸದಾಂಚ್ ಕರ್ಮಿ** ಆನಿ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ, ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ತೆಂ ಬದಲ್ತಾ. ಹಾಂತುಂ ಇಂಗ್ಲೆಜಿಚ್ಯಾ Passive Voice–ಚೆಂ ರೂಪ್ ದಿಸ್ತಾ ತರೀ ಇಂಗ್ಲೆಜಿಚೆಂ Passive Voice ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚಿ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕಿಂ ನ್ಹಯ್. ಹಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಜಾಯ್ತೊ ಫರಕ್ ಆಸಾ.

(1) ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್ passive voice ನ್ಹಯ್ :

ಥೊಡೆ ಶಿಕ್ಪಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್‌ಚ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ತೀ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಶಿಕ್ಪಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂಚ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜೊಣಿ ನಾ ಆನಿ ಶಿಕ್ತಲಿ ಘುಸ್ಪಾ–ಗೊಂದೊಳಾಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ಲ್ಯಾತ್.

Passive Voice – ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್–ಅಶೆಂ ಭಾಶಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂದಳಾಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾಂವ್ ಪ್ಡುಶ್ಯಾಕ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಕರ್ತರಿ ಆನಿ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್–ಇಂಗ್ಲಿಜಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಹೆರಾಂ ಭಾಸಾಂಚ್ಯಾ active ಆನಿ passive voice–ಕ್ ಸಮಾನ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾನಾ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ದಿಲಿತ್ ಅರ್ಥ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೊ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್, ಹೆಂ ಶಿಕಪ್ ಘೊರಿವ್ ಸೊಂಪೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತಲೆಂ.

ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕಶೆಂ ಬದಲ್ತಾ? ಕರ್ತ್ಯಾಕ್ ಕಿ ಕರ್ಮಾಕ್ ಅನುಸರೊನ್?

1. **ಕರ್ತ್ಯಾಕ್** ಅನುಸರೊನ್? ತರ್ ತೀ **ಕರ್ತರಿ** ಘಡಣ್.
2. **ಕರ್ಮಾಕ್** ಅನುಸರೊನ್? ತೆದ್ನಾ ತೀ **ಕರ್ಮಣಿ** ಘಡಣ್.

1. ತೊ ಬಸ್ತಾ, ಬಸ್ಲೊ, ಬಸ್ಲಾ, ಬಸ್ತಾಲೊ, ಬಸ್ತಲೊ......
   ತೊ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ತಾ, ಕಾಡ್ತಾಲೊ, ಕಾಡ್ತಲೊ......
   ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ **ಕರ್ತರಿ.**
2. **ತಾಣೆಂ** ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ, ಕಾಡ್ಲಾ, ಕಾಡ್ಲಲೊ.
   ತಾಣೆಂ ಚಿಂಚ್ ಕಾಡ್ಲಿ, ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ, ಕಾಡ್ಲಲಿ.
   ತಾಣೆಂ ಪೇರ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ, ಕಾಡ್ಲಾಂ, ಕಾಡ್ಲಲೆಂ.
   ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ **ಕರ್ಮಣಿ.**

ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ Passive Voice ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಲ್ ನಾ. "**ತೊ**" ಆನಿ "**ತಾಣೆಂ**" ಹಿಂ ದೊನೀಯ್ **ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ** ಸ್ಥಾನಾರ್ ವೆಗ್ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ಆಸಾತ್. "ತೊ" ಆನಿ "ತಾಣೆಂ" ದೊನೀ ಇಂಗ್ಲಿಜಿಚ್ಯಾ "he"ಕ್ ಸಮಾನ್. "by him"ಕ್ ನ್ಹಂಯ್. ದೆಖುನ್ "ತೊ" ರುಪಾನ್ ಯೆತಾನಾ ತಾಕಾ **ಕರ್ತಾ** ವಾ **ಕರ್ತೊ** (Subject) ಆನಿ "**ತಾಣೆಂ**" ರುಪಾನ್ ಯೆತಾನಾ ತ್ಯಾಕಾ "**ಕರ್ತೊ**" (converted subject) ನಾಂವ್ ದಿಲಾಂ.

(2) ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ಪಾಚೆ ನೇಮ್

'ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ'(=mango plucked) passive voice ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಆಂಬೊ (mango) ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ನಾ. 'ಆಂಬೊ' ಕ್ರಿಯಾಪದ್ 'ಕಾಡ್ಲೊ'-ಚೆಂ **ಕರ್ಮ್** (direct object–accusative case) ಹಾಕಾ

ಪ್ರಭಾವ್ ನಾ. ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ 'ಖಾಲೊ/ಖೆಲ್ಲೊ' – ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಆಂಬೊ'– ಹೆಂ ನಾಮ್ ವಾಕ್ಯಾಚೊ ಕರ್ತೊ (subject) ನ್ಹಯ್: ತೆಂ 'ಖಾ' ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್'. ಪೂಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ತಾಚಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಯೆನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜಿನಸಾಂಚಿಂ ನಾಮಾಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ (nominative) ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ (accusative) ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಏಕಾಚ್ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಚಲ್ತಾತ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ತಾಂಕಾಂ ವಿಭಕ್ತಿಕೂಸ್ (case termination) ಲಾಗನಾ. ತೀಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ವಿಭಕ್ತಿ ವಿಶಿಂ ವಯ್ರ್ (ಪಾನ್108-109) ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತೆಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಬಾಬಿನ್ (1) ಬಯ್ಲ್ ಹಾಡ್ಲೊ / (2)ಬಯ್ಲಾ ಹಾಡ್ಲೊ / (3) ಬಯ್ಲಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ.
ಮಾಜ್ರಾನ್ (1) ಉಂದಿರ್ ಧರ್ಲೊ/(2) ಉಂದ್ರಾ ಧರ್ಲೊ/(3) ಉಂದ್ರಾಕ್ ಧರ್ಲೊ.

ಹ್ಯಾ ತಿಸಾಂತ್ಲೆಂ ಖಂಯ್ಚೆಂಯ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ ಕರ್ಮ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ ಆಸುಂಯೆತ್. ಕರ್ಮ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ರುಪಾಂನಿಂ ಆಸ್ತಾನಾ ತೆಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳ್ತಾ. ವ್ಯಕ್ತಿಸೂಚಕ್ ನಾಮ್ (ಜಣ್ ಸೂಚೊವ್ಪಿ ನಾಮ್) ವಾ ಸರ್ವನಾಮ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ತಿಸ್ರೆಂ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ತಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾ. ಬಾಪಾಯ್ನ್ **ಪುತಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೊ.** ಘೊವಾನ್ **ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಧಾಡ್ಲಿ.** ಬೆಜ್ಮಿನ್ **ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ.**

ಹ್ಯಾ **ಪುಲ್ಲಿಂಗೀ** ಕರ್ಮಾ (ಪುತಾಕ್) ಬರಾಬರ್ : **ಧಾಡ್ಲೊ.**

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಕರ್ಮಾ (ಬಾಯ್ಲೆಕ್) ಬರಾಬರ್ : **ಧಾಡ್ಲಿ.**

ಆನಿ **ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗೀ** ವಾ ನಿರ್ಲಿಂಗೀ ಕರ್ಮಾ (ಚೆಡ್ವಾಕ್) ಬರಾಬರ್: **ಧಾಡ್ಲೆಂ**-ಅಶೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಬದಲ್ತಾ.

ಪುತಾಕ್. ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಧಾಡ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತೊಚ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆನಾ. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾಂತ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ಮ್ ನಾ, ತೆಂ (ಜೆಂ ಧಾಡ್ಲೆಂ ತೆಂ) ಉಚ್ಚಾರುಂಕ್ ನಾ, ಉಚ್ಚಾರ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಉರ್ಲಾಂ; ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಪಡ್ತಾ.

(1) ತಾಣೆಂ ಪಾಡ್ಕೊ/ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಲೊ/ (ಮಾರ್ಲ್ಲೊ: ಪಾಡ್ಕೊ)

(2) ತಾಣೆಂ ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಲೆಂ. ಮಾರ್ಲ್ಲೆಂ: 'ತೆಂ' ಕಿತೆಂ ಮ್ಹೂಣ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ನಾ, ಪೂಣ್ 'ಪಾಡ್ಕೊ' ನ್ಹಯ್, ಪಾಡ್ಕ್ಯಾಕ್. (4. ವಿಭಕ್ತಿ)!

(1) ವಾಕ್ಯಾಂತ್ – ಪಾಡ್ಯೊ ವಾ ಪಾಡ್ಯಾಕ್ – ಕರ್ಮ್ – 2 ವಿಭಕ್ತಿ.

(2) ವಾಕ್ಯಾಂತ್–ಪಾಡ್ಯಾಕ್ – 4 ವಿಭಕ್ತಿ. (ಕರ್ಮ್: ಸ್ಪಷ್ಟ್. 'ತೆಂ' ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ನಾ)

ತ್ಯಾಚ್‌ಪರಿಂ: ಒಸ್ತಿಕ್ ಘಾತೊರ್ ಮಾರ್ಲೊ (ಕರ್ಮ್: ಘಾತೊರ್)

ಘಾತ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಲೆಂ (ಕರ್ಮ್: ಘಾತೊರ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್; ದುಸ್ರೆಂ ಕಿತೆಂಯ್)

ಹಿಂದೀ ಭಾಶೆನ್ ದೊನ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೆಜಿನ್ ಏಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಉಜ್ವಾಡಾ ಹಾಡ್ಲಲೊ ನಾಂವ್‌ವಸ್ಕೊ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್ ಹೊ ನೇಮ್ ಆಸೊ ಉತ್ರಾಯ್ತಾ: [Dr. R. K. Rao, M.A.—(Page 67)]

A transitive verb in the past tense agrees with the object in gender and number when the object is explicit.

Examples :

सीतेन केळें खालें (खेल्लें)	Seetha ate a plantain.
रामान रोटी खाली (खेल्ली)	Rama ate a loaf.
तांणी एक आंबो खालो (खेल्लो)	They ate one mango.
ताणें आंबे खाले (खेल्ले)	He ate mangoes.
हांवे घोडयाक देखलो	I saw a horse.

But when the object is understood the predicate takes the Neuter gender, Third person, Singular form, irrespective of the gender and number of the subject.

तांणी खालें (खेल्लें)	They ate.
सीतेन खालें (खेल्लें)	Seetha ate.
तुमी कितें खालें (खेल्लें)?	What did you eat?
आमी वाचलें	We read.

(3) **ಕರ್ತರಿ ಅಕರ್ಮಕ ಆನಿ ಕರ್ತರಿ ಕರ್ಮಕ ಘಡಣ್—**

ಆಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಕ ಧಾತು

ಕರ್ಮಕ ಧಾತು ಕೆದ್ನಾಯ್ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣಾಂ:

ಭೂತಕಾಳಾಂತ್: ಹಾಂವೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ.

ಪೂರ್ಣ್‌ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ವಾ ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ :
ಹಾಂವೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲಾಂ.

ಭೂತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ವಾ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ : ಹಾಂವೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.
ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್ ಮಾಗ್ತಾತ್--

ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ನೆಮಾಕ್ ಆಡ್‌ವಾದ್ ಆಸಾತ್.

ಶೆಣೈ ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ (ಪ್ಯಾ. 102) ಸಾಂಗ್ತಾ ತಶೆಂ "ಕಾಂಯ್ ಕರ್ಮಿ ಧಾತು ಇತ್ಲೆ ಅಡಾಂಗೀ ಆಸಾತ್ ಕಿ ತೆ ಕರ್ಮಾಕ್ ಕುಶೀಕ್ ಬಸೊವ್ನ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ತಾಳಾರ್ ನಾಚ್ತಾತ್."

ಸತ್ ಉಲಯ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಖೆಳ್......ಹಾಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಆಸಾತ್. ನೆಮಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಜಶೆಂ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್ ಕರೂನ್: ತಾಣೆಂ ಸತ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ, ಶೀತ್ ಪಾಡ್ಲೆಂ, ದೂಧ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ, ಕಾಪಡ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ, ಚರಿತ್ರ ಬರಯ್ಲಿಂ......ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್, ತಶೆಂ ತ್ಯಾಚ್ ನೆಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ 'ತಾಣೆಂ' ಸತ್ ಉಲಯ್ಲೆಂ, ಶೀತ್ ಜೆವ್ಲೆಂ, ದೂಧ್ ಪಿಯೆಲೆಂ, ಮ್ಹಣನಾಸ್ತಾನಾ: ತೊ ಸತ್ ಉಲಯ್ಲೊ, ಶೀತ್ ಜೆವ್ಲೊ, ದೂಧ್ ಪಿಯೆಲೊ, ರಗತ್ ಒಂಕ್ಲೊ, ಜುಗಾರಿ ಖೆಳ್ಳೊ, ಮೆಟಾಂ ಚಡ್ಲೊ, ಪ್ರದ್ವೆಂ ನ್ಹೆಸ್ಲೊ, ನಾಂವ್ ವಿಸರ್ಲೊ, ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಲೊ, ಖರಿ ಗಜಾಲ್ ಸಮ್ಜಲೊ, ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕಲೊ, ಆಪ್ಲೆಂ ಪಾತಕ್ ಒಳ್ಪಲೊ, ವಾರಗ್ ಉತರ್ಲೊ, ಅಶೆಂ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ **ಕರ್ತರಿ ಘಡಣ್** ಕರ್ತಾಂವ್.

ನೆಮಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಚಲನಾಸ್ತಾನಾ ಆಡ್‌ವಾಟೆನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಅಸಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂಕ್ ಶ. ಗೊ. "ಅಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಿ ಧಾತೂ"– ಹೆಂ ನಾಂವ್ ದಿತಾ. (ಅಡಾಂಗೀ=ಆಡ್ ಅಂಗಾಚೆ)

ಉಲಯ್, ಒಂಕ್, ಖೆಳ್, ಚಡ್, ಚಲ್, ಜೆವ್, ಝುಜ್, ದೆಂವ್. ನ್ಹೆಸ್, ಪಾಂಗೂರ್. ಪಿಯೆ, ವಿಯೆ, ವಿಸರ್, ಶೀಕ್, ಸಮಜ್ ಅಶಿ ವಳೆರಿ ದೀವ್ನ್ ತೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ: "ಹೀ ವಳೆರಿ ಪೂರ್ಣ್ ನ್ಹಯ್, ಆನೀಂಕ್ ಅಸಲೆ ಧಾತೂ ಮೆಳ್ಟೀತ್" ಹೀ ಅಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಿ ಧಾತೂಂಚಿ ವಳೆರಿ ಬಾಕ್ರಾಯೆನ್ ವಿಸ್ಕೂನ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ತೆ ಅಧಿಕ್ ಕರೂನ್ **ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತೂಚ್**, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೊ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ್ ಅಕರ್ಮಿಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ ತಾಂಕಾಂ ಅನ್ವಯ್ ಜಾತಾ ತಸಲೆಂ ಕರ್ಮ್ ತೆ ಘೆತಾತ್.

ಜೆವ್ - ಹೊ ಧಾತು "ಜೆವಣ್ ಕರ್" ಅರ್ಥಾನ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಅಕರ್ಮಿ ಪ್ರಯೋಗಾನ್‌ಚ್ ಘೆತ್ಲಾ; ತರಿ 'ಶಿತ್/ಜೆವಣ್' ಜೆವ್ಲೊ ಅಶೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಸಂಯೋಗಾಕ್ ಯೆವ್ತಾ ತಸಲೆಂ ಕರ್ಮ್ ತಾಕಾ ಜೋಡುಂಯೆತಾ. ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ ಯೆರ್ ಆಡಾಂಗಿ ಕರ್ಮಿಧಾತು ಚಲ್ತಾತ್.

ಅಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ಕರ್ಮ್ ಲಾಗನಾ ಆನಿ ಹಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ **ಕರ್ತರೀ—ಕರ್ತರೀ ಅಕರ್ಮಿ—ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.**

ದೆಖಿಕ್ : ಬಾಪಿ ಧಾಂವ್ತಾ । ಧಾಂವ್ತಾಲೊ । ಧಾಂವ್ಲೊ.

ಬಾಬಿ ಉಠ್ತಾ । ಉಠ್ತಾಲೊ । ಉಠ್ಲೊ.

ಆಡಾಂಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ **ಕರ್ಮಾ** ಬರಾಬರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಹಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ **ಕರ್ತರಿ ಕರ್ಮಿ.** ದೆಖಿಕ್: ಲಿಲ್ಲಿ ಪೇಜ್ ಜೆವ್ಲೆಂ/ಮಾರಗ್ ಉತ್ರ್ಲೆಂ.

ಥೊರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿ ಸಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ (ಭೂತ್ ಕಾಳಾಂತ್, ಪೂರ್ಣ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಆನಿ ಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್) ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣ್ ಜಾತಾ.

ಮಂಗ್ಳೂರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್: ಉತರ್, ಒಳ್ಖ್, ಕಾಂಟಾಳ್, ಜಿಂಪ್ .....

ಕರ್ತರಿ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೊಗಾನ್ ಘೆಳ್ತಾತ್ :

ತೊ ಸ್ಥಂಯರ್ (ಮಾರಗ್, ಗಾದೊ, ಗಾಂವ್) ಉತರ್ಲೊ.

ತೊ ಇಷ್ಟಾಕ್ ಒಳ್ಖ್ಲೊ: ಪಾತಕ್, ಚೊರ್ ಒಳ್ಖ್ಲೊ.

ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಧಾತು ದೊನೀಯ್ ಪ್ರಯೊಗಾಂನಿ ಚಲ್ತಾತ್.

ಪಾಂಗುರ್ ಆನಿ ಚಾಬ್ :

ಕರ್ತರಿ: ತಾಕಾ ಸರಪ್/ಪಿಟೊ ಚಾಬ್ಲೊ, ಮಾಂಜರ್ ಚಾಬ್ಲಿ, ಸುಣೆಂ ಚಾಬ್ಲೆಂ,
ತೊ ಮ್ಹಾಕಾ ಚಾಬ್ಲೊ, ತೊ **ಕಾಂಬಳ್** ಪಾಂಗುರ್ಲೊ.

ಕರ್ಮಣಿ: ತಾಣೆಂ ಒಂಠ್ ಚಾಬ್ಲೆ, ಜೀಬ್ ಚಾಬ್ಲಿ, ಬೊಟ್ ಚಾಬ್ಲೆಂ.
ತಾಣೆಂ ಕಾಂಬಳ್ ಪಾಂಗುರ್ಲಿ.

ಆಯ್ಕ್-ತರೆಂಚ್ "ಪಾಳೊ ದೀ" ಅರ್ಥಾನ್ **ಕರ್ತರಿ :**

ತೊ ಮ್ಹುಜೆಂ ಉತರ್/ಮ್ಹುಜಿ ಬೂಧ್ ಆಯ್ಕಲೊ

ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ಖರಿತ್ ಅರ್ಥಾನ್ (hear) ಕರ್ಮಣಿ; ತಾಣೆಂ ಮ್ಹುಜಿ ಬೊಬ್ ಆಯ್ಕಲಿ, ಮ್ಹುಜೊ ತಾಳೊ ಆಯ್ಕಲೊ.

ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಭಾಶೆನ್ ಘೊಳ್ತಾನಾ **ಕರ್ತರಿ :**

ಮ್ಹುಜೊ ತಾಳೊ ತಾಕಾ ಆಯ್ಕಲೊ.

ಮ್ಹಣ್ -- ಹಾಚೀಯ್ **ಕರ್ಮಣೀ** ಘಡಣ್ ಜಾತಾ :

ತಾಣೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಲೆಂ ವಾ ಮ್ಹಳೆಂ?

ಪುಣ್ "ಮ್ಹಣಲೊ/ಮ್ಹಣಾಲೊ—ಲೀ, ಲೆಂ" ಹ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ತಾಚಿ **ಕರ್ತರಿ** ಘಡಣ್ ಜಾತಾ :

"ತೊ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣಾಲೊ? (ಮ್ಹಣಾಲೊ-ಮ್ಹಣುಂಕ್‌ಲಾಗ್ಲೊ/ಮ್ಹಣಲಾಗ್ಲೊ ?)

'ತಾಕಾ ದುಃಖ್ ಜೊಗ್ಲಿ ವಾ ಬೊಗ್ಲೆಂ' 'ತಾಕಾ ಸಂತೊಸ್ ಜಾಲೊ,' 'ತೊ ಮೆಲೊ' ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸುನಾತೆರ್:

ತೊ ದುಃಖ್ ಪಾವ್ಲೊ/ಸಂತೊಸ್ ಪಾವ್ಲೊ/ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. **ಪಾವ್** ಕರ್ಮಿಧಾತು ನ್ಹಂಯ್, ಸದಾಂಚ್ ಅಕರ್ಮಿ. ತರಿಪುಣ್ ಹಾಂಗಾ ದುಃಖ್, ಸಂತೊಸ್, ಮರಣ್ 'ಪಾವ್ಲೊ'–ಚೆಂ ಕರ್ಮ್-ಶೆಂ ದಿಸ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಕಿತೆಂ ತರೀ **ಚುಕ್ಲಾಂ,** ಯೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜುಂಕ್ ಕಠಿಣ್ ಪ್ದ್ದಾಣ್ ಆವಿೂ ಒಳ್ಬನ್ ಘೆಂವ್ಕ ಫಾವೊ.

'ತೊ ಸಂತೊಸ್ **ಭೊಗುಂಕ್,** ಮರಣ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಫಾವ್ಲೊ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜತಾ. ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ 'ಭೊಗುಂಕ್, ಸೊಸುಂಕ್' ವಾ ದುಸ್ರೆಂ ಖಂಯ್ಚೆಂಯ್ **ಕರ್ಮಿ** ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಗಳೊನ್ ಗೆಲಾಂ ಆನಿ 'ತೊ ಸಂತೊಸ್, ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ' – ಪೆಂ ತಾಚೆಂ **ವಿಕೃತ್‌ರೂಪ್** ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ರೊಂಬೂನ್ ಗೆಲಾಂಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ.

5. ಧಾತುಂಚೆ ಪ್ರಕಾರ್

(1) ಕರ್ತ್ರಿ ಧಾತು ಆನಿ ಜಾತ್ರಿ ಧಾತು ಪ್ರಾ

ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆನಿ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಮುಖರಚನಾ (Active & Passive Form).

"ಪದೆರ್ ಉಂಡೊ ಭಾಜಿತಾ.

ಖಣ್ಣಾಂತ್ ಉಂಡೊ ಭಾಜತಾ.

ಹ್ಯಾ ದೊನಿಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂನಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ದಾಖಯ್ಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ **ಉಂಡ್ಯಾವೆರ್ ಘಡಾ**.

ಪುಣ್ **ಉಂಡೊ** ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ಮ್ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾಂತ್ 'ಕರ್ತ' ಅಶೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ಮ್ಹಣೊನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ವಾಕ್ಯ **ಸ್ವಾಧೀನ್** (active) **ಮುಖರಚನಾ**. ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ **ಅಸ್ವಾಧೀನ್** (Passive) **ಮುಖರಚನಾ**. ಆನಿ '**ಭಾಜಿತಾ**' ಹೆಂ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆನಿ "**ಭಾಜತಾ**" ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್." (ಉ. ಉ. 70)

ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಮುಖರಚನೆಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ

"ಫಕತ್ ಸಕರ್ಮಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ರೂಪ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾತ್. ಕಾರಣ್ ಹೆ ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಮುಖ್ಯ ಕೃತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ '**ಕರ್ಮ**' ಆಸಾ ತೆಂ **ಕರ್ತ** ಜಾತಾ.

ಅ) 'ಉಂಕ್'—ಕಾರಾಂತ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ 'ಅಂಕ್' ಕಾರಾಂತ್ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಜಾತಾತ್,

ದೆಖಿಕ್: ಭಾಜುಂಕ್, ಭಾಜಂಕ್;

ಕಾತರುಂಕ್, ಕಾತರಂಕ್; ಮಡುಂಕ್, ಮಡಂಕ್,

ಲಾಸುಂಕ್, ಲಾಸಂಕ್; ಸಾಂಡುಂಕ್, ಸಾಂಡಂಕ್.

ಆ) ಅಂವಕ್ [ಅಂವ್ಕ್], ಆಂವಕ್ [ಆಂವ್ಕ್]—ಕಾರಾಂತ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ 'ವಂಕ್'—ಕಾರಾಂತ್ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಜಾತಾತ್,

ದೆಖಿಕ್: ಮಾಡುಂವಕ್ [ಮಾಡುಂವ್ಕ್], ಮಾಡವಂಕ್; ಪೆಟಂವಕ್ [ಪೆಟಂವ್ಕ್], ಪೆಟವಂಕ್; ಹೊಗ್ಗ್ಯಾಂವಕ್ [ಹೊಗ್ಗ್ಯಾಂವ್ಕ್], ಹೊಗ್ಗ್ಯಾವಂಕ್; ದಾಡಾಂವಕ್ [ದಾಡಾಂವ್ಕ್], ದಾಡಾವಂಕ್.

ಉಧಾರಣಾಂ:

ಘುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಡಿಲೆಂ—ಘುಗ್ರೊ ಸಾಂಡಲೊ.

ಘುಂಯ್ ಮಾಡಯ್ತಾ—ಘುಂಯ್ ಮಾಡವತಾ [ವ್ತಾ].

ಮಾಘಂ ದಾಡಾಯ್ತಾ—ಮಾಘೆಂ ದಾಡಾವ್ತಾ.

ಟೀಪ್

ಖುಪ್ ಸಕರ್ಮಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಆಸತ್. ಜಾಂಕಾಂ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಮುಖಿ ರಚನಾ ಲಾಗನಾ. ದೆಖಿಕ್; ಮಾಗುಂಕ್, ಖಾಂವ್ಕ್, ಕರುಂಕ್, ಘೆಂವ್ಕ್, ಒಳ್ಖುಂಕ್, ಮಾರುಂಕ್, ಚಿಂತುಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಉಧಾರಣಾಂ: ಭಿಕ್ ಮಾಗ್ತಾ; ಆಂಬೊ ಖಾತಾ: ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ತಾ. ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸಲೀಂ ಸ್ವಾಧೀನ್ ವಾಕ್ಯಂ ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಜಾಯ್ನಾಂ. (ಉ. ರೊ. 71).

[ಉ. ರೊ. ಧಾತುಕ್ 'ಅುಂಕ್' ಲಾವ್ನ್: ಭಾಜುಂಕ್, ಮಡುಂಕ್...... ಬರಯ್ತಾ, ಪುಣ್ ಧಾತುಕ್ **'ಒಂಕ್'** ಲಾವ್ನ್: **ಭಾಜೊಂಕ್, ಮಡೊಂಕ್**...... ಹೀಂಚ್ ರುಪಾಂ ಜೆರ್ ಘೆಟ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತೊ Active = ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆನಿ Passive = ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ಅಸಿಂ ಉತ್ರಾಯ್ತಾ. ತರಿ ಇಂಗ್ಲಿಜಿಚಿ ಕಲ್ಪನಾ ಉತ್ರಾಂವ್ಕ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ ತಿತ್ಲೆ ಜೊಕ್ತೆ-ಶೆ ದಿಸನಾತ್.. ಸ್ವಾಧೀನ್ = free, independent. ಹ್ಯೆ ಉತ್ರಾಪ್ನ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ active-ಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಅರ್ಥ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ.

1		2
ತಾಣೆಂ ಪಾಸ್ ಅರ್ನಿಲೊ	—	ಪಾಸ್ ಅರ್ನಲೊ.
ತಾಣೆಂ ಘುಂಡೊ ಭಾಜಿಲೊ	—	ಘುಂಡೊ ಭಾಜಲೊ.
[ಜೆಂ (ಕರ್ಮ್) ಕರ್ತ್ಯಾನ್ ಕೆಲೆಂ]	—	[ತೆಂ (ಕೆಲಲೆಂ ತೆಂ) ಜಾಲೆಂ].
ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ಮಣಿ		ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರಿ.
ಪುಣ್ ಅರ್ಥ್ Active Voiceಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಆಸಾ.		ಪುಣ್ ಅರ್ಥ್ Passive Voiceಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಆಸಾ.

ದೆಖೂನ್ ತಾಂಚೆ ಮಧ್ಲೊ ಫರಕ್ ದಾಕಯ್ತಾಂವ್ಕ್ ನವೀಂಚ್ ದೋನ್ ಉತ್ರಾವಳ್ ಸೊಧ್ಜಿ ಪಡ್ತಾ.

1. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ ಕರ್ / ಕರಪಾ / ಕರ್ತಾ - ಧಾತು

2. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ ಜಾ / ಜಾಪಾ / ಜಾತಾ - ಧಾತು

ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ ಒಳ್ಕೊಂಕ್ ಅಧಿಕ್ ಸೊಂಪೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯೆ ಉತ್ರಾವಳಿ ವರ್ವೀಂಯ್ ಇಂಗ್ಲಿಜಿ ಸಬ್ದಾಂಚಿ ಕಲ್ಪನಾ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾಯ್ನಾ.

Active Voice = **ಕರ್** ಪ್ರಯೋಗ್ (do, act): 1) ಕರ್ತೊ ಕಿತೆಂ **ಕರ್ತಾ?**

ಜಾಪ್: ತೊ ತಿಕಾ ಆಪ್ಲಿ ರಾಣಿ ಕರ್ತಾ; ತೊ ಪಾಸ್ ಅರ್ನಿತಾ;

ತಾಣೆಂ ಕಿತೆಂ ಕೆಲೆಂ? ತಾಣೊ ಪಾಸ್ ಆರ್ನಿಲೊ.

Passive Voice = **ಜಾ** ಪ್ರಯೋಗ್ (be done, become): (ಕರ್ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ).

2) ಕರ್ಮಾಕ್ ಕಿತೆಂ **ಜಾತಾ** ವಾ ಜಾಲೆಂ?

ಜಾಪ್: ತೆಂ ತಾಚೆ ರಾಗೆ ಜಾತಾ; ಪಾಸ ಅರ್ನಲೊ.

ಅಶೆಂ ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಜಾಲಿ ಪರ್ಮಾಣೊಂ:—

1. **ಕರ್ಚ್ಯಾ-ಧಾತೂ**:—ಆರ್ನಿ (ಆರ್ನಿತಾ. ಆರ್ನಿಲೊ, ಅರ್ನುಂಕ್)
ತಸೊಂಚ್: ವಾಚಿ. ಖಾಯಿ. ಭಾಜಿ, ಪೋಡಿ (ಪೊಡಿತಾ......)

2. **ಜಾವ್ಚ್ಯಾ-ಧಾತೂ**:—ಅರ್ನ (ಅರ್ನತಾ, ಅರ್ನಲೊ. ಅರ್ನೊಂಕ್)

ತಸೊಂಚ್: ವಾಚ. ಖಾಸ, ಭಾಜ. ಪೊಡ (ಪೊಡತಾ. ಪೊಡಲೊ, ಪೊಡೊಂಕ್) ಪ್ರೈಟ್ ಪರಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್-ರುಪಾಂ ಘೊಳೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲಿಂ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊ. ಭಾ. ಮಂ.—ನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ 21ವ್ಯಾ ನೇಮ್ ಹಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ಆಸಾ: "ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ **ಕರ್ಮ್ಕರ್ತರೀ** ಪ್ರಯೋಗ್ ವಾ passive voice ನಾ. ದೆಖೂನ್ ಬರವ್ಪ್ಯಾನಾ ತಸೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ಚೊ ನ್ಹಯ್: ದೆಖೀಕ್:

ಆಮ್ಕಾಂ ತಸೆಂ ಸಾಂಗಲೆಂ ಗೆಲೆಂ. ರಾಮಾಕಡ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾವಣ್ ಮಾರ್ಲೊ ಗೆಲೊ: (Ravana was killed by Rama)"

ಹಾಚಿನ್ ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಕರ್ಮ 'ಕಾಮ್' ನವ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಬಸೊವ್ನ್ ಆನಿ 'ಕೆಲೆಂ' ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕಾಳಾರೂಪ್ ಬದ್ಲೂನ್ ತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಕರ್ಮ್ಕರ್ತರಿ (Passive Voice) ವಾಕ್ಯ ರಚನಾ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ತಾಂತ್ಲೆಂ ಕರ್ಮ 'ಕಾಮ್' ಘೆವ್ನ್ ತಾಕಾ ಮನಿಸ್ಪ್ರಟ್ ಏಕಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ 'ಕರ್ತ್ಯಾ'ಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿವ್ನ್: 'ಕಾಮ್ ಜಾಲೆಂ' ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್. ತೆದ್ನಾ ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರಿ ಜಾತಾ. ಪರ್ಯಾಯ್ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ 'ಕರ್ತ್ಯಾ'ಕ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಹಾಡುಂಯೆತ್: ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ / ಹಾಚೆ ಕರ್ವಿಂ ಕಾಮ್ ಜಾಲೆಂ.

2. ಕರ್ಪ್ಪಾ ಆನಿ ಜಾವ್ಪ್ಪಾ–ಧಾತುಂ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್

ನವಾ ಪವರ್ಾಣಿಂ **ಕರ್ಮಿ-ಧಾತು ಈನ್**: 'ಲಾಸಿ ಲಾಸಿತಾ, ಲಾಸಿಲೊ–ಲಿ–ಲೆಂ ..' ಆನಿ ಸಾಧಾರಣ್‌ರೂಪ್ **'ಉಂಕ್'**–ಕಾರಾನ್: **ಲಾಸುಂಕ್** ಆನಿ **ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತು 'ಅ'ನ್**: ಲಾಸ ಲಾಸತಾ, ಲಾಸಲೊ ಆನಿ ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್ **'ಒಂಕ್'** ಕಾರಾನ್: **ಲಾಸೊಂಕ್**...ಅಶೆ ಸೊಪ್ಪೆ ವ್ಹಾಣಾಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಸಾಪ್ಪಿಂತ್ ಆಸಿ ಸಾಪ್ಪಿ ಭಾಯ್ರ್ ಜಡ್ ಕರುನ್ ಹ್ಯಾ ನವಾ ಪವರ್ಾಣಿಂ ಘೊಳ್ಳ್ಯಾತ್ ತಸಲ್ಯಾ ಘೊಡ್ಯಾ ಧಾತುಂಚಿ ಏಕ್ ವೊಟ್ಟಿ ವಳೆರಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾ. ತಾಂಚೆಂ ವಿರಿತ್ ಲಕ್ಷಣ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜೋಡ್ ವ್ಯಂಜನಾನ್ ಒಳ್ಖುಂಯೆತಾ.

ಕರ್ಮಿ ಆಸಿ ಕರ್ಪ್ಪಾ ಧಾತು	ಅಕರ್ಮಿ ಆಸಿ ಜಾವ್ಪ್ಪಾ ಧಾತು	ಕರ್ಮಿ 1	ಅಕರ್ಮಿ 2	ಕರ್ಮಿ 1	ಅಕರ್ಮಿ 2	ಕರ್ಮಿ 1	ಅಕರ್ಮಿ 2
ಅರ್ಸಿ	ಅರ್ಸ	ಉಸ್ಸಿ	ಉಸ್ಸ	ಚಿರ್ಡಿ	ಚಿರ್ಡ	ಬದ್ಲಿ	ಬದ್ಲ
ಅಡ್ಚಿ	ಅಡ್ಚ	ಒಳ್ಖಿ	ಒಳ್ಖ	ರ್ಝುಡ್ಪಿ	ರ್ಝುಡ್ಪ	ಬರ್ಮಿ	ಬರ್ಸ
ಆಪ್ಟಿ	ಆಪ್ಟ	ಕರ್ಪಿ	ಕರ್ಪ	ತರ್ಕಿ	ತರ್ಕ	ಜೊಗ್ನಿ	ಜೊಗ್ನ
ಆಂಕಿ	ಆಂಕ	ಕಷ್ಟಿ	ಕಷ್ಟ	ನಿರ್ಮಿ	ನಿರ್ಮ	ಭಷ್ಪಿ	ಭಷ್ಪ
ಆಟ್ಪಿ	ಆಟ್ಪ	ಕಲ್ಸಿ	ಕಲ್ಸ	ತರ್ಜಿ	ತರ್ಜ	ಭಸ್ಮಿ	ಭಸ್ಮ
ಉಪ್ಟಿ	ಉಪ್ಟ	ಖರ್ಚಿ	ಖರ್ಚ	ಪರ್ತಿ	ಪರ್ತ	ಮುಸ್ತಿ	ಮುಸ್ತ
ಉಪ್ತಿ	ಉಪ್ತ	ಘುಷ್ಟಿ	ಘುಷ್ಟ	ಪಾರ್ಕಿ	ಪಾರ್ಕ	ಮುರ್ಡಿ	ಮುರ್ಡ
ಒಮ್ತಿ	ಒಮ್ತ	ಉಸ್ತಿ	ಉಸ್ತ				

ಅಸಲೆ (ದೊಡ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ಇ / ಈ ವಾ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಲಾಗುನ್ ಯೆತಾತ್ ತಸಲೆ) ಧಾತು ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆ ತ್ಯಾಚ್ ನೆಮಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ಹೆರ್ ಧಾತುಂಚೆಯ್ (ವಯ್ರ್ 163–164 ಪಾನಾರ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ತಶೆಂ) ಕರ್ಮಿ ರೂಪ್ 'ಇ / ಈ'ನ್ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ರೂಪ್ (ಜಾವ್ಪ್ಯಾಧಾತು) 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾನಾ ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ **ಫರಕ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ**. ಶೀಟ್ ಚಾಲ್ ಸಮೆಸ್ತ್ ಬರೊಪ್ಯಾಂನಿ ಮಾನೂನ್ ಘೆತ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕರ್ಮಿ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಸದಾಂಚ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳಿತ್ ಜಾತೊ. ತರಿಪುಣ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಲು. ರೊ.ನ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಲ್ಲೆ "**ನೆಣಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ**" 'ಭಾಜತಾ' ಆನಿ 'ಭಾಜತಾ̂' ಹಾಂಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಭಾಜ್ತಾ':—'ಪೊದೆರ್ ಉಂಡೊ ಭಾಜ್ತಾ (ಕರ್ಮಿ). ಖಿರ್ನಾಂತ್ ಉಂಡೊ ಭಾಜ್ತಾ' (ಅಕರ್ಮಿ) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ತ್ರೇಚ್ ಪರಿಂ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ಗಳೊವ್ನ್ ಕರ್ಮಿ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತು (ವಾ ಕರ್ಲ್ಯಾ—ಆನಿ ಜಾವ್ನ್ಯಾ ಧಾತು ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆ ವೊಸ್ತೆಯರ್ ಪ್ರಯೋಗಾಂನಿ ಘೊಳಯ್ತಾತ್. ತೆದ್ನಾ **ತಾಂಚಿ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸೊಂಪೆಂ ನ್ಹಯ್.**

ತರೀ ವಾಕ್ಯಾಚೆ **ಕರ್ತರಿ ವಾ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣೆನ್** ತೊ ಒಳ್ಖುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಸಾಹ್ಯಾಚ್ಯಾ "ತಾಣೆಂ ಉಂಡೊ ಮೊಡಿಲೊ / ತಿ ಬಡಿ ಮೊಡಲಿ" ಬದ್ಲಾಕ್:

1. ತಾಣೆಂ ಉಂಡೊ ಮೊಡ್ಲೊ / ಬಡಿ ಮೊಡ್ಲಿ.

   ತಿಣೆಂ ಸುಕ್ಲ್ಯಾಚೊ ಪಾಂಯ್ ಮೊಡ್ಲೊ...ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ 'ತಾಣೆಂ', 'ತಿಣೆಂ' **ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್** ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಶ್ಯಾ ಪರ್ವಿಂ 'ಮೊಡ್ಲೊ' 'ಮೊಡ್ಲಿ' **ಕರ್ಮಿ** ಪ್ರಯೋಗಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳ್ತಾ.

ಲೋಕ್ **ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್** ಹೊ ಫರಕ್ ದಾಖಯ್ತಾ. ಶೆ. ಗೊ. (ಪ್ರ್ಯಾ. ಪಾನ್ 193) ಸಾಂಗ್ತಾ: "ಉಭಯವಿಧ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ನಾ. **ನೆಟಾನ್** ಕರ್ಮಿ ವಾ ಅಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಸಮ್ಜತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಶಾಣ್ಯಾನ್ ಗುಣ್ಯಾಚೊ ಪಾಂಯ್ ಮೋಡ್ಲೊ (**मोडलो**)–ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿ. ಗುಣ್ಯಾಚೊ ಪಾಂಯ್ ಮೊಡ್ಲೊ **मॉडलो** (ಅಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿ.) ಪಯ್ಲ್ಯಾ—'ಮೋಡ್ಲೊ'-ಂತ್ಲೊ 'ಓ' ಸ್ವರ್ ದಾಂಕ್ತೊ (ದೀರ್ಘ್ ಸ್ವರ್). ದುಸ್ರ್ಯಾ—'ಮೊಡ್ಲೊ'ಂತ್ಲೊ 'ಒ' ಸ್ವರ್ ಉಗ್ತೊ. ಹೊ ಆಧುನಿಕ್ ದೇವನಾಗರಿ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ಧತೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ **मॉडलॉ** ಬರೊವ್ನ್ ದಾಖೊಂವ್‌ಯೆತಾ.

ಬಾ. ರೊ. ಪರ್ಮಾಣೆಂ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬಾರ್ದೆಸಾಂತ್ ಆನಿ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಕರ್ಮಿ ರುಪಾಂ: 'ಕಾಡಿತಾಂ, ವಾಜಿತಾಂ, ಚಾಲಿತಾಂ, ಭಾಜಿತಾಂ, ಘಾಲಿತಾಂ' ಅಶಿಂ ಘೊಳ್ತಾಲಿಂ. ಪುಣ್ ಆಜ್ ಬಾರ್ದೆಶೀ ಘಾಲ್ತೆಂತ್ ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ 'ಇ' (ಮೊಟ್ವೊ) ಸ್ವರ್ ಗಳೊವ್ನ್ ತೀಂಚ್ ರುಪಾಂ: ವಾಜ್ತಾಂ, ಕಾಡ್ತಾಂ, ಭಾಜ್ತಾಂ ಕರ್ಮಿ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಪ್ರಯೋಗಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್

ಸಬ್ದ್ 3 ಅಕ್ಷರಾಂಚೊ (3 ವ್ಯಂಜನಾಂ ಆಟಾಪ್ರುನ್) ಆಸ್ತಾನಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಚೊ ಸ್ವರ್ 'ಅ' **ಸಾಂಬಾಳ್ನ್**: ಉಕಡ್, ಉಕಲ್, ಬದಲ್, ವಾ **ತೊ**

ಗಳೊವ್ನ್ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ತಿಸ್ರೆಂ ಜೊಡುನ್ ತ್ಯಾ **ಜೋಡ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ 'ಇ' ಲಾವ್ನ್ ಕರ್ಮಿ ರೂಪ್:** ಆನಿ **'ಅ' ಲಾವ್ನ್ ಅಕರ್ಮಿ ರೂಪ್** ಜಾತಾ.

ಉಕಡ್ / ಉಕ್ಡಿ—ಉಕ್ಡ. ಉಕಲ್ / ಉಕ್ಲಿ—ಉಕ್ಲ. ಬದಲ್ / ಬದ್ಲಿ-ಬದ್ಲ.
ಕವಳ್ / ಕವ್ಳಿ—ಕವ್ಳ. ರೆವಡ್ / ರೆವ್ಡಿ—ರೆವ್ಡ....

ಮದ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಚೊ ಸ್ವರ್ 'ಅ' ಗಳನಾ. ತೊ ತಸೊಚ್ ತಗ್ತಾ:
ಆಟಾಪ್ / ಆಟಾಪಿ—ಆಟಾಪ, ಆಚಾರ್ / ಆಚಾರಿ—ಆಚಾರ,
ಇಬಾಡ್ / ಇಬಾಡಿ—ಇಬಾಡ. ವಿಬಾಡ್ / ವಿಬಾಡಿ—ವಿಬಾಡ.
ಸುಪಾತ್ / ಸುಪಾತಿ—ಸಂಪಾತ....
ಸಬ್ದ 2 ಅಕ್ಷರಾಂಚೊ ಆಸ್ತಾನಾ, 'ಅ' ಸ್ವರ್ **ಗಳನಾ:**
ತಾಸ್ / ತಾಶಿ—ತಾಸ; ಸಾಂಡ್ / ಸಾಂಡಿ—ಸಾಂಡ:
ಧಾಂಪ್ / ಧಾಂಪಿ—ಧಾಂಪ;

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಅಕ್ಷರಾಚೊ ಸ್ವರ್ '**ಅ**' ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೊ **ಉಚ್ಚಾರ್** ಮಾತ್ರ ಬದಲ್ತಾ: ಭರ್—ಭರ: ಫಡ್—ಫಡ: ಧರ್—ಧರ......

'ಏ' ಆನಿ ಓ (ಧಾಂಕ್ಲೊ) ಅಕರ್ಮಿ ರುಪಾಂತ್ 'ಎ' ಆನಿ 'ಒ' (ಉಗ್ತೊ) ಜಾತಾ: ನೇಮ್—ನೆಮ, ತೋಪ್—ತೊಪ.

ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ (ಪ್ರೊ. ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್. ಪಾನ್ 29 ಪಳೆ). ಧಾಂಕ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'ô' ಬರೊವ್ನ್: Ghor môddlem **घर मोइलें** ಆನಿ ಉಗ್ತೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'O' ಬರೊವ್ನ್: Ghor moddlem **घर मॉइलें** ದಾಖೊವ್ಚೊ

Bodlunk—bodôlta, Bodlonk—Bodolta
Bhorunk—bhôrta, Bhoronk—bhorta
Bhogunk—bhôgta, Bhogonk—bhogta

ಧಾಂಕ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ದೀರ್ಘ್ (ಓ ಆನಿ ಏ) ಬರೊವ್ನ್ ದಾಖೊಂವ್ಯೆತ್. ಪುಣ್, 'ಮೋಡ್ತಾ. ತೋಪ್ತಾ, ನೇಮಾ' ಬರೊವ್ಪಾಚಿ ಪದ್ದತ್

ದಿಸೂನ್ ಯೆಂವ್ ನಾ. ತಶೆಂ ಬರಯ್ತ್ಯಾರ್ ತೆ ಸ್ವರ್ **ಲಾಂಬೊಂವ್ಕ್ಯಾ** ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ.

ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತುಚೆ ಬಳಿಯ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಿಸ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ತಾಚ್ಯಾ **ಸೊಂಪ್ಯಾಚ್ಯಾ 'ಅ' ಸ್ವರಾಕ್ 'ವ' ಲಾವ್ನ್** ಬರೈಯ್ತ್ ಆಸಾ. ಲಾಂಬ—ಲಾಂಬತಾ ವಾ ಲಾಂಬವ್ತಾ. ಉಸ—ಉಸತಾ. ಉಸ್ತಾತಾ ವಾ ಉಸವ್ತಾ; ವಾಟಾಯ್ತಾ—ವಾಟಾವ್ತಾ.

'ಇ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಲೆ ಹೆ ಅಕರ್ಮೀಕ್ ಧಾತು 'ಘ' ಧಾವ್ನ್ ಕರ್ಮೀಕ್ ಜಾತಾತ್. ತೆದ್ನಾ ಮೂಳ್ಲೊ ಸ್ವರ್ 'ಉ' ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಒ' ಜಾತಾ:—

ಅಕರ್ಮೀಕ್: ತುಟ್. ಫುಟ್. ಸುಟ್.

ಕರ್ಮೀಕ್: ತೊಡ್. ಫೊಡ್. ಸೊಡ್....

ಜಶೆಂ 'ಉ' ಕರ್ತ್ಯಾ ಧಾತುಚಿ, ತಶೆಂ 'ಒಕ್' ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತುಚಿ ಖೂಣ್ ದಿಸ್ತಾ. ಸಗ್ಳೆ ಕರ್ಮೀಕ್ ಧಾತು (transitive) ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು (active) ಆನಿ ಸಗ್ಳೆ ಜಾವ್ನ್ಯಾ ಧಾತು (passive or reflexive) ಅಕರ್ಮೀಕ್ ಧಾತೂ (intransitive) ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಚೂಕ್ ನಾ. **ತರಿಪುಣ್ ಸಗ್ಳೆ ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು ಕರ್ಮೀಕ್ ನ್ಹಯ್** ಆನಿ **ಸಗ್ಳೆ ಅಕರ್ಮೀಕ್** ಧಾತು **ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತು ನ್ಹಯ್.**

ದೆಖಿಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ 164 ಪಾನಾರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ ತೆ 'ಇ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಲೆ ಧಾತು (ಅಸ್ಸಿ. ಆಪ್ಪ...) ಕರ್ಮೀಕ್ ಆನಿ ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು.

'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಲೆ (ಅಸ್ಸ. ಆಪ್ಪ) ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತೂ ಆನಿ ಅಕರ್ಮೀಕ್.

ಬಸ್. ಚಲ್. ಉಠ್...ಇತ್ಯಾದಿ: ಹೆ ಅಕರ್ಮೀಕ್ ಪುಣ್ ಸ್ಕ್ಯಾಕ್ ಗಾಬಾವ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತೆ ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತು ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕಾರಣ್ ನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೆ **ಕರ್ತ್ಯಾಚಿ** (ಕರ್ಮಾಚಿ ನಾಸ್ಲ್ಲಿ) **ಕರ್ಣಿ** ಸೂಚಯ್ತಾತ್, ಮ್ಹಣ್ಯಾ ಕೊಣಾಯ್ ವಯ್ರಿಂ ತಾಂಕಾಂ ಜಾತಾ ತಸಲಿ ಕರ್ಣಿ ನ್ಹಯ್. ದೆಖೂನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಉಲ್ಲೇಖಿಲ್ಲಿಂ ಧಾತುಂಚಿಂ ರುಪಾಂ ಒಳ್ಖೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಕರ್ಮೀಕ್ ಆನಿ ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು 'ಇ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್ 'ಉಂಕ್' ಕಾರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ. ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತು 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್ 'ಒಂಕ್' ಕಾರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

'ಒಂಕ್'-ಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತುಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆನಿ ಖರಿತ್ ರೂಪ್ ಉದ್ರಾಯ್ಲ್ಯಾ ದೆಖೂನ್ ಜಾವ್ನ್ಯಾಧಾತು ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ

ರೂಪ್ ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತುಂಚೆಂಚ್ ('ಉಂಕ್'ಕಾರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ ತೆಂಚ್.) ರೂಪ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಹೀ ಚಾಲ್ ದೇವನಾಗರೀ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ನೆಮಾ ಪಮಾರ್ಣೆಂ ಚಲ್ತಾ:

ಬಸುಂಕ್—ಬಸೂನ್, ಚಲುಂಕ್—ಚಲೂನ್.. ......

ಪುಣ್ ಮುಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಸಾಧೊ ಲೋಕ್ ಬಸೊಂಕ್--ಬಸೊನ್. ಚಲೊಂಕ್—ಚಲೊನ್-ಮ್ಹಣ್ತಾ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಬರೊವ್ಪಿ ತಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್.

ಪುಣ್ 'ಓಂಕ್'ಕಾರಾನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ ಯೆತಾನಾ ತೆ ಧಾತು ಜಾವ್ಪಾ-ಧಾತು ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಕ್ಲಾಕ್ ಯೆತಾತ್. ಬಸ್, ಚಲ್...ಜಾವ್ಪಾಧಾತು ನ್ಹಯ್, ತೆ ಅಕರ್ಮಿ ತರೀ (active) **ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು** ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ದೆಖುನ್ ತಾಂಚೀಂಯ್ ರುಪಾಂ: ಬಸುಂಕ್, ಚಲುಂಕ್...ಅಶಿಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಧಿಕ್ ಬರೆಂ.

ಆಯ್ಕುಂಕ್, ಮ್ಹಣುಂಕ್, ಸಾಂಗುಂಕ್, ಒಳ್ಕುಂಕ್.. ...ಹೀಂ ಕರ್ತ್ಯಾಧಾತು-ರುಪಾಂ.

ಆಯ್ಕೊಂಕ್, ಮ್ಹಣೊಂಕ್, ಸಾಂಗೊಂಕ್, ಒಳ್ಕೊಂಕ್...ಹೀಂ ಜಾವ್ಪಾಧಾತು-ರುಪಾಂ. ದೆಖುನ್ 'ಹಾಂವೆಂ ತೆಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ (ಸಾಂಗುಂಕ್...) ನಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯಾಚೆ ಘಡಣ್ ನೆಮಾ ಪಮಾರ್ಣೆಂ ಜಾತಾ. 'ಹಾಂವೆಂ ತೆಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ (ಸಾಂಗೊಂಕ್...) ನಾ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ **ಜಾವ್ಪಾಧಾತುಚೆಂ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ** ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಒಳ್ಕೊಂಕ್-'ಳ್ಕ್' ದೊಡೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ದೆಖುನ್ ತೆಂ ವಯ್ರ್ ದಿಲಾಂ ತಶೆಂ. 'ಅರ್ನುಂಕ್'. 'ಪರ್ತುಂಕ್' ಘೊಳ್ತಾತ್ ತಶೆಂಚ್ ಘೊಳ್ಟೆಂ. ನೆಮಾ ಪಮಾರ್ಣೆಂ ತಾಚೆಂ **ಕರ್ಮಿ ರೂಪ್**: ಒಳ್ಖ್ಲಿ, ಒಳ್ಖ್ಲಿತಾ, ಒಳ್ಖ್ಲಿಲೊ. **ಅಕರ್ಮಿ ರೂಪ್**: ಒಳ್ಖ್ಲೆ, ಒಳ್ಖ್ಲೆತಾ, ಒಳ್ಖ್ಲೆಲೊ. ತರೀ ಮುಂಗ್ಳೂರೀ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ತೆಂ ಆಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಜಾಲಾಂ. 'ತೊ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ / ಇಷ್ಟಾಕ್ ಒಳ್ಖ್ಲೆಲೊ. ಆಪ್ಲೆಂ ಪಾತಕ್ **ಒಳ್ಖ್ಲಿಲೊ** / ಒಳ್ಖೊಂಕ್ ನಾ.' ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ಆನಿ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಯೆತಾನಾಯ್ ಅಕರ್ಮಿ, ಜಾವ್ಪಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ರೂಪ್ ದಿಲಾಂ!

6. ಕರ್ತರಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿಂ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ

(1) ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್ (Present Tense)

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂಚಿಂ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ-ಪುರುಷಾ-ವಚನಾ ಪ್ರಮಾಣೆನ್ ಬದಲ್ತಾತ್. 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಒಳ್ಖ್ಯಾನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ಧಾತುಂಚಿಂಯ್ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಒಳ್ಖುಂಯೆತಾತ್.

"ಆಸ್" ಧಾತುಚಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ದೋನ್ ಥೊಳ್ಯಾತ್:

1. ಆಸಾಂ, ಆಸಾಯ್, ಆಸಾ, ಆಸಾಂವ್, ಆಸಾತ್.
2. ಆಸ್ತಾಂ, ಆಸ್ತಾಯ್, ಆಸ್ತಾ, ಆಸ್ತಾಂವ್, ಆಸ್ತಾತ್.

1. ತೊ ಆತಾಂ ಘರಾ ಆಸಾ—ಹೊ ಪಯ್ಲೊ ತರೊ.
2. ತೊ ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ (ವಾ ಕೆದ್ನಾಯ್) ಘರಾ ಆಸ್ತಾ—ದುಸ್ರೊ ತರೊ.

1. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೊ ಸಾಧೊ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ಪಯ್ಕಾರ್ ವಾ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಚಿ ಖಾತ್ರಿ ಖಬರ್ ದಿತಾ.
2. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ತೊ ಘರಾ ಆಸಾ' ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಚಿ ಖಾತ್ರಿ ಖಬರ್ ದಿಸನಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಘರಾ ಆಸಪ್—ಹೊ ತಾಚೆ ಸವಯ್ ವಾ ಪದ್ಧತ್: ನಿತ್ಲೆಂ ಆಸುಂಪಣಾನ್ ಕರುಂಕ್ ದಿತಾ.

(ಅ) 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೊ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್

ಆತಾಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ತರೆಚ್ಯಾ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂತ್ಲಿಂ ಧಾತು ಆನಿ ಕುಸಾಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾವ್ನ್ ತಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಕಶಿ ಜಾಲ್ಯಾ ತೆಂ ವಿಸ್ಸೂನ್ ಪಳೆಂವ್ಯಾಂ:

ಏಕವಚನ್ (Singular)

ಪುರುಷ್ (Person)	ಕರ್ತಾ/ಕರ್ತೊ (Subject)	ಧಾತೂ (Verbal stem)	+ ಕೂಸ್ (Suffix)	ಕ್ರಿಯಾಪದ್ (Verb)
1. ಪಯ್ಲೊ	ಹಾಂವ್	ಆಸ್	+ ಆಂ	ಆಸಾಂ
2. ದುಸ್ರೊ	ತೂಂ	ಆಸ್	+ ಆಯ್/ಆ	ಆಸಾಯ್/ಆಸಾ
3. ತಿಸ್ರೊ	ತೊ (ತೀ, ತೆಂ)	ಆಸ್	+ ಆ	ಆಸಾ

ಬಹುವಚನ್ / ಅನೇಕವಚನ್ (Plural)

1. ಪಯ್ಲೊ	ಆಮಿ	ಆಸ್	+ ಆಂವ್	ಆಸಾಂವ್
			ವಾ ಆಂತ್	ಆಸಾಂತ್
2. ದುಸ್ರೊ	ತುಮಿ	ಆಸ್	+ ಆತ್	ಆಸಾತ್
3. ತಿಸ್ರೊ	ತೆ (ತ್ಯೊ, ತೀಂ)	ಆಸ್	+ ಆತ್	ಆಸಾತ್

ಹಾಂಗಾಸರ್ 'ಆಸ್' ಹ್ಯಾ ಕರ್ಣೆಟ್ಯಾ ಧಾತುಕ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚಿಂ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ವೆದೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ಲಿಂ ಕುಸಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಕಶಿಂ ಬದ್ಲೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಶಣಯ್–ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬ್ (ವ್ಯಾ. 77–84) ಸೊಡೊವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತಾಚೊ ಸಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಪಳೊಂವ್‌ಯೆತ್.

ಮೂಳ್‌ರುಪಾಂ: 1. ಆಸಾಮಿ—ಆಸಾಮ.

2. ಆಸಾಸಿ—ಆಸಾಥ ಆನಿ 3. ಆಸಾತಿ—ಆಸಾನ್ತಿ.

ಹಾಂತುಂತ್ಲೆಂ 'ಆಸಾಮಿ' ಬದ್ಲೊನ್ —ಆಸಾಂಇ—ಆಸಾಂಅ—ಆಸಾಂ (ಆಸ್ಸಂ ಆನಿ ಆಸ್ಯೆಂ) ಜಾಲೆಂ.

ತ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ ಹೆರ್‌ರುಪಾಂ ಬದ್ಲೊನ್ ಆತಾಂ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಥಳಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಕಂಳಾವ್ಯಾ ರುಪಾಂನಿ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಪುರುಶ್	ಏಕವಚನ್ 1	2	3	ಬಹುವಚನ್ 1	2	3
ವೆದೀಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಿಂ (ಲೆಟ್ ಕಾಳಾಚಿಂ) ರುಪಾಂ	ಆಸಾಮಿ	ಆಸಾಸಿ	ಆಸಾತಿ	ಆಸಾಮ	ಆಸಾಥ	ಆಸಾನ್ತಿ
ಆತಾಂ ಗೋಕರ್ಣಾಚೆ ದಕ್ಷಿಣೆಕ್	ಆಸ್ಸಂ	ಆಸ್ಸ	ಆಸ್ಸ	ಆಸ್ಸತಿ	ಆಸ್ಸತಿ	ಆಸ್ಸತಿ
ತೆರೆಖೊಲಾಚೆ ಉತ್ತ-ರೆಕ್	ಆಸ್ಯೆಂ	ಆಸಸ	ಆಸಾ	ಆಸೌಂ	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್
ಸಾಸ್ಟಿಂತ್	ಆಸಾಂ	ಆಸಾ	ಆಸಾ	ಆಸಾಯಿ	ಆಸಾಯಿ	ಆಸಾಯಿ
ಬಾರ್ದೆಸಾಂತ್	ಆಸಾಂ	ಆಸಾಯ್	ಆಸಾ	ಆಸಾಂವ್	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್
ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್‌ಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್	ಆಸಾ	ಆಸಾ	ಆಸಾ	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್
ಸುರೇಶ್ ಪೈಚಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್	ಆಸಾಂ	ಆಸಾ	ಆಸಾ	ಆಸಾಂತ್	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್
ಶಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ರುಪಾಂ	ಆಸಾಂ	ಆಸಾಯ್ ಆಸಾ	ಆಸಾ	ಆಸಾಂವ್	ಆಸಾತ್	ಆಸಾತ್

(ಆ) ಹೆರ್ ಧಾತುಂಚೊ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್

ಧಾತುಂಕ್ 'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ತಾಂಚಿಂ **ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂ** ಜಾತಾತ್.

ಅಶೆಂ I 'ಅತ್' ಲಾವ್ನ್	II ಇತ್ ಲಾವ್ನ್
1. ಪಡ್+ಅತ್ =ಪಡತ್	1. ಕಾಡ್ +ಇತ್=ಕಾಡಿತ್.
2. ಚಲ್+ಅತ್ =ಚಲತ್	2. ವಾಚ್+ಇತ್=ವಾಚಿತ್.
3. ಕರ್ +ಅತ್ =ಕರತ್	3. ಕರ್ +ಇತ್ =ಕರಿತ್.

ಹ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ 'ಅಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ಪರ್ಯಾಂ 8 ಪಾನಾರ್ ದಿಲ್ಯಾಂತಿಂ. ತೀಂ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಜೊಡುನ್ ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಚಿಂ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್.

ಹಯ್‌ಕಾರ್:	ಸ್ತ್ರಿಯ್‌ಕಾರ್:
ಪಡತ್ +ಆ—ಪಡತಾ —ಪಡ್ತಾ (ಪಡ್ತಾ)	ಪಡತ್ (—ತ)+ನಾ=ಪಡನಾ
ಚಲತ್ +ಆ—ಚಲತಾ —ಚಲ್ತಾ	ಚಲತ್ (—ತ)+ನಾ=ಚಲನಾ
ಕರತ್ +ಆ—ಕರತಾ —ಕರ್ತಾ	ಕರಿತ್ (—ತ)+ನಾ=ಕರಿನಾ
ಕಾಡತ್ +ಆ—ಕಾಡತಾ—ಕಾಡ್ತಾ	ಕಾಡಿತ್ (—ತ)+ನಾ+ಕಾಡಿನಾ
ವಾಚತ್ +ಆ—ವಾಚತಾ—ವಾಚ್ತಾ	ವಾಚಿತ್(—ತ)+ನಾ=ವಾಚಿನಾ

ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೆಷಣಾಂತ್ಲೊ 'ತ' ಸ್ವರ್ ಸ್ತ್ರಿಯ್‌ಕಾರಾಂತ್ ಗಳ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸಕಲ್ ದಿಲ್ಲೆ ನೆಮ್ ಲಾಗ್ತಾತ್.

ಸಾಶ್ಟಿಚ್ಯೆ ಚಾಲಿ ಪಮಾಣೆಂ ಹೀಂ **'ಕರಿತಾ, ಕಾಡಿತಾ, ವಾಚಿತಾ, ಮಾರಿತಾ, ಸಾಂಡಿತಾ'** ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

ಸುರೆಶ್ ಪೈ (ಪಾನ್ 73)

करना (ಕರನಾ—ಕರ್ನಾ)
करतात (ಕರೆನಾಂತ್—ಕರ್ನಾಂತ್) } ಹೀಂ ರುಪಾಂ ದಿತಾ.

ತಶೆಂಪುಣ್ ಸ್ತ್ರಿಯ್‌ಕಾರಾಂತ್ಲೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ ದೀರ್ಘ್ ಕರೂನ್: ಪಡಾನಾ. ಚಲಾನಾ, ಬರಯ್ತಾತ್ ಹೊ 'ಆ' ದೀರ್ಘ್ ಬರಯ್ನಾ **ತಸೊಚ್ ದೀರ್ಘ್** ಕರೂನ್ ವಾಚ್ತಾನಾ, ಹೀ ಬರೊವ್ಪಾ ಪದ್ಧತ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸ್ತ್ರಿಯ್ ಪುಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳ್ತಾ. **ಪಡನಾ, ಚಲನಾ, ಬಸನಾ**—ಹೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಆಸ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್.

"ಪಣ್ ಅನೇಕವಚನೀ ಪ್ರಥಮ್ ಪುರುಷ್ 'ಅಂವ್' ಹ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ "ಆಮಿ ಜೆವ್ತಾತ್, ಜೆವ್ಲೆ, ಜೆವ್ತೊಲೆ" ಹಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ "ಆಮಿ ಜೆವ್ತಾಂವ್, ಜೆವ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಜೆವ್ತೊಲ್ಯಾಂವ್ ಹೊ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಕಾರ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ ಪ್ರೊ. ಲು. ರೊಡ್ರಿಗಿಸ್ (ಲು. ರೊ. 62).

ತೊ ಪ್ರಕಾರ್ "ಮರಾಠಿ" ವ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ನಾ. ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ಕಾಡೂನ್ ಉಡೊವ್ನ್ ತಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚಿಚ್ ಭಾಸ್ ಆಧಿಕ್ ಸೊಂಪಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ದುಭಾವ್ ನಾ.

ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ಪುರುಷ್ ಅನೇಕವಚನೀಕಾಳ್
–ಮಸ್, ಮಹೆ, ಮ, ಮಹಿ, ಯಾಮ್, ಇಮಾಹಿ...
ಅಶಿಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ರುಪಾಂನಿಂ 'ಮ' ಘೆವ್ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂತ್ (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ **ಅಂತ್** ವಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂ) ಪುರುಶ್ ಸೂಚಯ್ತಾ. (The ending of the verb is sufficient indication of the person.) ಹೆಂ ವಿಕಾಸ್ಲಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಮ್ಹಣುಂಯೆತ್. ಹಾಂವ್- ಆವಾ ಹಾಚೆಂ 'ಅಂ' ಆನಿ 'ಆಂವ್': **ಕರ್ತಾಂ** ಆನಿ **ಕರ್ತಾಂವ್**—ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ರುಪಾಂನಿಂ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾತ್.

ಲಾತಿನ್ ಆನಿ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಸಾಂನೀಂಯ್ 1 ಪು. ಏಕ್ ಆನಿ ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ 'ಮ' ಯೆತಾ: Sum, Sumus; Eimi—Eimen.

ತರ್ ಜೆವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಜೆವ್ತಾಂವ್—ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿಂ ಖಂಯ್ಚೆಂ ಖರೆಪಣಿಂ **ಪ್ರಥಮ್ ಪುರುಷಾಚಿ** ಒಳಖ್ ದಿತಾ? ಮರಾಠಿಚೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಆದೀಂಚ್ ತೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ತೆಂಚ್ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣುಂನಯೆ?

ತೇಚ್ ಪರಿಂ 'ಕರ್ತೊಲೊ, ಕರ್ತೆಲಿ, ಕರ್ತೆಲೆಂ'......ಹಾಂತ್ಲೆ ಒ, ಎ, ಸ್ವರ್ ಗಳೊವ್ನ್ ಶ. ಗೊಂಯ್‌ಬಾಬಾನ್ ಘೊಳಯಿಲ್ಲಿ ಕರ್ತ/ಲೊ, ಲಿ, ಲೆಂ, ಲೆ, ಲ್ಯೊ, ಲಿಂ—ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಅಧಿಕ್ ಸೊಂಪಿಂ. ಆತಾಂ ತೀಂಚ್ ಚಡ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್. ಆಮಿಂಯ್ ತೀಂಚ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾಂತ್.

(೯) ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ ಘಡ್ಚಾಚೆ ನೆಮ್.

ಧಾತುಕ್ ಅಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣೀ ವ್ಯಂಜನ್ 'ತ' ಜೊಡ್ತಾನಾ ಜಾತಾ ತೆಂ ಬದ್ಲಪ್ ಧಾತುಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾ ಸ್ವರಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಜಾತಾ. ಧಾತುಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ವೊಣೆಂ 'ಅ' ಆಸ್ತಾನಾ (ಕಾನಡಿಂತ್ ತೆಂ ಗಳೊವ್ನ್ ವ್ಯಂಜನಾನ್

ಸೊಂಪ್ತಾನಾ) ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ಯೆತಾ ತ್ಯಾ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ ಆನಿ ಧಾತುಚ್ಯಾ ಕರ್ಮಿ ವಾ ಅಕರ್ಮಿ ಪ್ರಯೊಗಾಕ್ ಅನುನುಸರೂನ್ ಬದ್ಲಪ್ ಘಡ್ತಾ.

I 'ಆ', 'ಈ', 'ಊ', 'ಏ', 'ಐ', (ಅಯ್)ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಯತ್' ಜಾತಾ. ಹಯ್‌ಕಾರಾಂತ್ ಪೊ 'ಯ' ಗಳ್ತಾ. ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಾಂತ್ 'ತ' ಗಳ್ತಾ, 'ಯ' ತಗ್ತಾ.

ಹಯ್‌ಕಾರ್: **ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್:**

1. ಆ : ಖಾ : ಖಾಯತ್ ಖಾ(ಯ)ತ್+ಆ=ಖಾತಾ ಖಾಯ್(ತ್)+ನಾ= ಖಾಯ್ನಾ.
2. ಈ : ದೀ : ದೀಯತ್ ದಿ(ಯ)ತ್+ಆ=ದಿತಾ ದೀಯ(ತ್)+ನಾ= ದೀನಾ (ದಿನಾ).
3. ಊ : ಧೂ: ಧೂಯತ್ ಧೂ(ಯ)ತ್+ಆ=ಧುತಾ ಧುಯ+(ತ್)+ನಾ= ಧುಯ್ನಾ
4. ಏ: ಘೆ—ಘೆಯತ್ ಘೆ (ಯ)ತ್+ಆ=ಘೆತಾ ಘೆಯ(ತ್)+ನಾ= ಘೆಯ್‌ನಾ, ಘೆನಾ.
5. ಐ (ಅಯ್)—ಉಲಯ್ ಉಲಯ್+ತ=ಉಲಯತ್+ಆ=ಉಲಯ್ತಾ

ಹ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ 'ಆ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲೆ ಧಾತು (ಹೆ ಭೋವ್ ಥೊಡೆ ಮೆಳ್ತಾತ್):

1. ಜಾ—ಜಾತಾ ಜಾಯ್ನಾ, ನ್ಹಾ—ನ್ಹಾತಾ/ನ್ಹಾಯ್ನಾ, ಗಾ—ಗಾತಾ, ವಾ ಗಾಯ್ತಾ / ಗಾಯ್ನಾ.

'ಈ' ಆನಿ 'ಏ'ಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ 'ಯ' ಗಳ್ತಾ. 'ಐ' ವಾ 'ಅಯ್' ಸವೆಂ 'ಯ' ಎಕ್ವಟ್ತಾ.

2. ಪೀ—ಪಿತಾ / ಪಿನಾ (ಹಾಚೆಂ ರೂಪ್ 'ಪಿಯೆ' ಮುಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಚಡ್ ಚಾಲು ಆಸಾ).

ಪರ್ತಿೀ—ಪರ್ತಿತಾ / ಪರ್ತಿನಾ, ಉಸ್ತಿತಾ / ಉಸ್ತಿನಾ......

3. ಧೂ—ಹಾಚಿಂ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ ಸುರೆಶ್ ಪೈ (ಪ್ಯಾ. 74...). ಧುಯ್ತಾಂ, ಧುಯ್ತೊ......ಅಶೀಂಚ್ ಉತಾ.

4. ಯೆ—(ಹಾಚೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ರೂಪ್ 'ಯೊ').
ಯೆತಾ / ಯೆನಾ, ಪಿಯೆತಾ / ಪಿಯೆನಾ. ವಿಯೆತಾ / ವಿಯೆನಾ, ಜಿಯೆತಾ / ಜಿಯೆನಾ,

ಆಶೆತಾ / ಆಶೆನಾ, ಪಳೆತಾ / ಪಳೆನಾ. (ಹಾಚೆಂ ರೂಪ್ 'ಪಳಯ್' ಚಡ್ ಚಾಲು).

ತ್ರೈಚ್ ಪರಿಂ: ಉಫೆ, ಪೊಶೆ. ಫಾಂಟೆ, ಬುರೆ, ಪಿಯೆ, ನಿದೆ......

5. ಐ=ಅಯ್ : ಬರಯ್– ಬರಯ್ತಾ / ಬರಯ್ನಾ.
ಪಳಯ್—ಪಳಯ್ತಾ / ಪಳಯ್ನಾ.
'ಆಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೀಂಯ್ ರುಪಾಂ ತಶೀಂಚ್ ಜಾತಾತ್: ಖೊಟಾಯ್—ಖೊಟಾಯ್ತಾ / ಖೊಟಾಯ್ನಾ.
ರುಂದಾಯ್—ರುಂದಾಯ್ತಾ / ರುಂದಾಯ್ನಾ.

ಆ. ಈ. ಊ, ಏ, ಐ ಸ್ವರಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ತಾತ್ ತಸಲೆ ಧಾತುಂಚೆ 5 ಪ್ರಕಾರ್ ಆವಿಂ ಸ್ವರ್ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘಾಲ್ಯಾಂವ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ಲ್ಯಾ, ಜಾಂವ್ ಕರ್ವಿಂ ಜಾಂವ್ ಅಕರ್ವಿಂ, ಧಾತುಂಚಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ತಶೀಂಚ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕಿಂ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ನೇಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ: ನಿದೆ—ನಿದೆತಾ. ಬೊಗ್ಯ—ಬೊಗ್ಯತಾ, ಪ್ರಾರ್ಥಿ—ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾ, ಪುಣ್ ನೀದ್—ನಿದ್ತಾ. ಬೊಗಸ್—ಬೊಗಸ್ತಾ......

ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾರ್ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲೆ: ಆ, ಈ, ಊ, ಏ' ಸ್ವರ್ ಲಾಗನಾತ್ ತಸಲೆ ಧಾತು ಪೊನ್ಯಾ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್. ತರೀ ಆವಿಂ ತೆ ವ್ಯಂಜನ್ ವರ್ಗಾಂತ್ ಘಾಲ್ತಾಂವ್.

(ಈ) ಟ, ಠ. ಡ, ಢ, ಣ, ಳ'ಕ್ 'ತ' ಜೊಡ್ತಾನಾ ಬದ್ಲಪ್

ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಂಜನ್ ಟ. ಠ. ಡ. ಢ. ಣ. ಳ ಆಸ್ತಾ ತೆದ್ನಾಂ ತಾಕಾ 'ಅತ್' ಕುಸಾಂತ್ಲೆಂ 'ಅ' ಗಳೊವ್ನ್ 'ತ್' ಜೊಡ್ತಾನಾ ಉಚ್ಚಾರ್ ಬದ್ಲಪಾಚ್ಯಾ ನೆಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ 'ತ' ಕ್ 'ಟ' ಉಚ್ಚಾರ್ ಯೆತಾ.

'ಲೋಟ್ + ತಾ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'ಲೊಟ್ಟಾ' ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಲೊಟ್ಟಾ. ಪೆಟ್ಟಾ ಘಟ್ಟಾ, ಉಟ್ಟಾ......ಅಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್.

ಪುಣ್ ಪಡ್, ಕಾಡ್, ಫುಡ್.........

ಹಾಂಚೊಯ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ತಸೊಚ್ ಪಟ್ಟಾ, ಕಾಟ್ಟಾ, ಫುಟ್ಟಾ ಆಯ್ಕತಾ.

ತರೀ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕೋಂಕ್ಣಿ' ಶುದ್ಧ್ ಲಿಖಿಣಾಚ್ಯಾ ನೆಮಾ (15 ವ್ಯಾ.) ಪರ್ಮಾಣೆಂ:

ज्या क्रियापदाची धातू ड अक्षरान सोंपता त्या क्रियापदाचे वर्तमानकाळी आनी भविश्यकाळी रुप बरयतना धातू तसोच दवरचो.

देखीक : पडप - पडटा; पडटलें

घडप - घडटा; घडटलें

आफुडप - आफुडटा; आफुडटलें

पट्टा, घट्टा आफुट्टा वा पट्टलें, घट्टलें, अफुट्टलें अशें बरोवचें न्हय. पडता, घडता, आफुडता व पडतलें, घडतलें, आफुडतलें अशेंच बरोवचें न्हय.

"ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಧಾತೂ 'ಡ' ಅಕ್ಷರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಚೆಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀಂ ಆನಿ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳೀಂ ರೂಪ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಧಾತೂ ತಸೊಚ್ ದವರ್ಚೊ:

ಪಡಟಾ (= ಪಟ್ಟಾ). ಪಡಟಲೆಂ (= ಪಟ್ಟಲೆಂ).

ಘಡಟಾ (= ಘಟ್ಟಾ). ಘಡಟಲೆಂ (= ಘಟ್ಟಲೆಂ).

ಪಟ್ಟಾ, ಘಟ್ಟಾ, ಅಫುಟ್ಟಾ......ವಾ

ಪಡತಾ. ಘಡತಾ. ಅಫುಡತಾ......ಅಶೆಂಯ್ ಬರೊವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್

ವಾ ಪಡತಲೆಂ, ಘಡತಲೆಂ, ಅಫುಡತಲೆಂ ಅಶೆಂಯ್ ಬರೊವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

ನೆವ್ಮ್ 16: ज्या क्रियापदाचो धातू ण अक्षरान सोंपता त्या क्रियापदाचे वर्तमानकाळी आनी भविश्यकाळी रुप बरयतना धातूंतले 'ण' अक्षर पूर्ण दवरचें.

देखीक : म्हणप - म्हणटा : म्हणटले

शेणप - शेणटा : शेणटलें

घाणप - घाणटा : घाणटलें

म्हण्टा; शेण्टा; घांण्डा; वा म्हण्टले; शेण्टलें अशें बरोवचें न्हय

'ಜ್ಯಾ' ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಧಾತೂ 'ಣ' ಅಕ್ಷರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ, ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಚೆಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀಂ ಆನಿ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳೀಂ ರೂಪ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಧಾತುಂತ್ಲೆಂ 'ಣ' ಅಕ್ಷರ್ ಪೂರ್ಣ್ ದವರ್ಚೆಂ.

ದೆಖೀಕ್: ಮ್ಹಣಪ್ - ಮ್ಹಣಟಾ : ಮ್ಹಣಟಲೆಂ.

ಶೆಣಪ್ - ಶೆಣಟಾ : ಶೆಣಟಲೆಂ.

ಘಾಣಪ್ - ಘಾಣಟಾ : ಘಾಣಟಲೆಂ.

ಮ್ಹಣ್ಸಾ, ಶೆಣ್ಸಾ, ಘುಣ್ಸಾ ವಾ ಮ್ಹಣ್ಸಲೆಂ: ಶೆಣ್ಸಲೆಂ: ಘುಣ್ಸಲೆಂ ಅಶೆಂ ಬರೊವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಪುಣ್ ಪ್ರೊ ಜೊ. ಆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸಾನ್ (ಪಾನ್ 68) ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸೂಚನಾಂಕ್ ಅನುಂಸರೂನ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ (ಜಾಣುಂಕ್, ನೆಣುಂಕ್, ನಕ್ಸುಂಕ್, ಆಸುಂಕ್—ಹೀಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ಭಾಯ್ರ್ಾವ್ನ್) ಯೆರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಂಕ್ (ಚಲ್—ಚಲ್ತಾ, ಕರ್—ಕರ್ತಾ) 'ತ' ಕೂಸ್ ಲಾಯ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂಚ್ ಟ, ಡ......ಕ್ 'ತ' ಕೂಸ್ ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವ್ಯಾಕರಣಾಚೆ ವಾ ಸಬ್ದ್—ವಿದಿಯೆಚೆ ನೆಮ್ ಬರ್ಪ್ಯಾಂತ್ ಪಾಳ್ಳಲೆ ಒಳ್ಸುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಬರ್ಪಾಂತ್ ಉತ್ರಾಚಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣೀ ರುಪಾಚಿ ಒಳಕ್ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಧರುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ದೆಖೂನ್ ರೊಮಿಂತ್ paddta, moddta, ghoddta, mhonnta, ghannta, sutt'ta, kollta' ಬರಯ್ತಾತ್.

ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್: ಫುಟ್ತಾ, ಉಠ್ತಾ, ಪಡ್ತಾ, ಮ್ಹಣ್ತಾ, ಕಳ್ತಾ......ಆಶೆಂಚ್ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಉಚ್ಚಾರ್ತಾನಾ ಟ, ಡ......ಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಯೆತಾ ತ್ಯಾ 'ತ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ 'ಟ' ಜಾತಾ. ಹೊ ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ದಾಖೊವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ದಿಸನಾ.

ಪ್ರೊ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ದೇವನಾಗರೀ ಲಿಪಿಂತ್‌ಯ್ ಹೇಚ್ ಪರಿಂ ಬರಯ್ತಾ.

'ವಚ್' ಹಾಕಾ 'ಅತ್' ಲಾವ್ನ್ ವಚತ್ + ಆ = ವಚತಾ – **ವಚ್ತಾ** ಜಾವ್ಚೆಂ. ಪುಣ್ ಹಾಚಿಂ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್: ವತ್ತಾ, ವತಾ, ವೆತಾ, ವೊಯ್ತಾ / ವಯ್ತಾ.

(2) ರೀತ್‌ಭೊತ್‌ಕಾಳ್ ವಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಭೊತ್‌ಕಾಳ್

(ಅ) ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್

(Past Imperfect or Past habitual Tense)

ಕರ್ಣೆ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಚಾಲು ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ವಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚಿ ರೀತ್, ಸಂವಯ್, ಚಾಲ್ ಬಿ ಸುಚೊಂವ್ಕ್ ಆವಿಂ (ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳಾಂತ್ 'ಆಸ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂ) ತೊ ಆಸ್ತಾಲೊ, ಜೆವ್ತಾಲೊ, ರಾವ್ತಾಲೊ, ಧಾಂವ್ತಾಲೊ.) ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್: ಹೊ ರೀತ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ವಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್. ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಚ್ಯಾ (ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಏಕ ವಚನಾಂತ್) 'ತಾ' ಕುಸಾನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ರುಪಾಂಕ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್‌ಸೂಚಕ್ 'ಲ' ವ್ಯಂಜನ್ ಲಾವ್ನ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ಸೊಂಪ್ತ್ಯಾಚೆ ಸ್ವರ್ ಆನಿ ಕುಸಾಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದ್ಲೂನ್ ಹೊ ಅಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಘಡ್ತಾತ್.

ದೆಖೂನ್ ವಾಕ್ಯಾಂಚಿ ಘಡಣ್ ಸದಾಂಚ್ ಕರ್ತರಿ ಆಸ್ತಾ.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್: ಆಸ್ತಾ, ಆಸ್ತಾಂ, ಧಾಂವ್ತಾಯ್.

ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್: ಆಸ್ತಾಲೊ, ಆಸ್ತಾಲೊಂ. ಧಾಂವ್ತಾಲೊಯ್.

ವರ್ತಮಾನ್ : ಕರ್ತಾಂ, ಕರ್ತಾಯ್, ಕರ್ತಾ, ಕರ್ತಾಂವ್.

ರೀತ್‌ಭೂತ್ : ಕರ್ತಾಲೊ, ಕರ್ತಾಲೊಯ್, ಕರ್ತಾಲೊ, ಕರ್ತಾಲ್ಯಾಂವ್

(ಅ) 'ಅತ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ (ಆಸತ್, ಧಾಂವತ್, ಕರತ್) 'ಆಲ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ (ಆಸ್ತಾಲ್, ಧಾಂವ್ತಾಲ್, ಕರ್ತಾಲ್) ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತೆಂ :–

ಹಾಂಗಾ ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾತ್ ತೆ ಥಳಾವೆ ಆನಿ ಕುಳಾವೆ ಭೇದ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಆನಿ 'ಲೊ, ಲಿ, ಲೆಂ'... ಬಿ ಕುಸಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಸೊಂಪ್ತಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಕಾಳಾರುಪಾಂನಿ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

I

1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತಾಲೊಂ,—ಲೀಂ,—ಲೆಂ /
   ಆಮಿ ಆಸ್ತಾಲೆಂವ್.—ಲ್ಯೊಂವ್,—ಲೀಂವ್.

2. ತೂಂ ಆಸ್ತಾಲೊಯ್,—ಲೀಯ್—ಲೆಂಯ್ /
   ತುಮಿ ಆಸ್ತಾಲೆತ್,—ಲ್ಯೊತ್—ಲೀಂತ್.

3. ತೊ ಆಸ್ತಾಲೊ, ತೀ ಆಸ್ತಾಲೀ, ತೆಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ /
   ತೆ ಆಸ್ತಾಲೆ, ತ್ಯೊ ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊತ್, ತೀಂ ಆಸ್ತಾಲೀಂತ್.

II

1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತಾಲೊಂ—ಲೀಂ—ಲೆಂ / ಆಮಿ ಆಸ್ತಾಲೆ,—ಲ್ಯೊ, ಲೀಂ.

2. ತೂಂ ಆಸ್ತಾಲೊ—ಲೀ—ಲೆಂ / ತುಮಿ ಆಸ್ತಾಲೆ,—ಲ್ಯೊ—ಲೀಂ.

3. ತೊ ಆಸ್ತಾಲೊ, ತೀ ಆಸ್ತಾಲೀ, ತೆಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ /
   ತೆ ಆಸ್ತಾಲ್, ತ್ಯೊ ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಆಸ್ತಾಲೀಂ.

ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಚಾಲ್

1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತಾಲೊಂ,—ಲೀಂ,—ಲೆಂ / ಆಮಿ ಆಸ್ತಾಲ್ಯಾಂವ್.

2. ತೂಂ ಆಸ್ತಾಲೊಯ್—ಲೀಯ್. ಲೆಂಯ್ / ತುಮಿ ಆಸ್ತಾಲ್ಯಾತ್.

3. ತೊ ಆಸ್ತಾಲೊ, ತೀ ಆಸ್ತಾಲೀ, ತೆಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ /
   ತೆ ಆಸ್ತಾಲೆ, ತ್ಯೊ ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ.

ಮುಂಗ್ಳೂರೀ ಚಾಲಿಂತ್ 1. ಆನಿ 2. ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಭೇದ್ ನಾ.

"ಪುರ್ವಿಲೆ ಕೊಂಕಣೀಂತ್ ಏಕವಚನೀ ದ್ವಿತೀಯ್ ಪುರುಷ್ "ಶಿ" ಹ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ ಸೊಪ್ಪಾಲೆ, ದೆಖಿಕ್: ತುಂ ಜೆವಿತಾಶಿ, ಜೆವಿಲೊಶಿ, ಜೆವಿತೊಲೊಶಿ, ಹಾಚೆವೆಲ್ಯಾನ್ ಆಜಿ ಕಾಂಯ್ ಕೊಂಕಣೀ ಲೋಕ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್: ತೂಂ ಜೆವ್ತಾಯ್, ಜೆವ್ಲೊಯ್ ಜೆವ್ತೊಲೊಯ್." (ಲು. ರೊ. 62)

(ಅ) ರೀತ್‌ಭೂತಕಾಳಾಚೆಂ ಆನಿ ಏಕ್ ರೂಪ್

'ಅತ್/ಇತ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂತ್ಲೆಂ (ದೆಖಿಕ್: ಮೊಡತ್/ ಮೊಡಿತ್' ಹಾಂತ್ಲೆಂ) 'ತ್' ಗಳೊವ್ನ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸಕಲ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಹೊ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಜಾತಾ. ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಏಕವಚನಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಕೂಸ್ ಲಾಗನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಏಕವಚನಾಂತ್‌ಯ್ ತೆಂಚ್ ರೂಪ್ ಚಲ್ತಾ.

ಏಕವಚನ್		ಅನೇಕವಚನ್	
ಪುರುಶ್ — ಧಾತು — ಕೂಸ್ — ಕ್ರಿಯಾಪದ್		ಕೂಸ್	— ಕ್ರಿಯಾಪದ್
1. ಮೊಡ / ಮೊಡೀ + ಂ	— ಮೊಡಂ / ಮೊಡೀಂ	+ ಂವ್	— ಮೊಡಂವ್ / ಮೊಡೀಂವ್
2. " "	(+ಯ್)ಮೊಡ(ಯ್)ಮೊಡೀ(ಯ್)	+ ತ್	— ಮೊಡತ್ / ಮೊಡೀತ್
3. " " —	ಮೊಡ / ಮೊಡೀ	+ ತ್	— ಮೊಡತ್ / ಮೊಡೀತ್

ಧಾತು 'ಆ, ಈ, ಊ, ಏ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಅನೇಕವಚನಾಂತ್ 'ಅಂವ್'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ವಂ' ಯೆತಾ.

1. ಜಾಯ + ಂ	ಜಾಯಂ	+ (ಂವ್)ವಂ	— ಜಾವಂ
2. " —	ಜಾಯ	+ ತ್	— ಜಾಯತ್
3. " —	ಜಾಯ	+ ತ್	— ಜಾಯತ್

ತೇಚ್ ಪರಿಂ: ದೀ—ದಿಯಂ—ದಿವಂ; ಧೂ—ಧುಯಂ—ಧುವಂ
ಘೆ—ಘೆಯಂ—ಘೆವಂ......

3. ಪು: ದೀ—ದಿಯ್—ದಿಯ್‌ತ್; ಧುಯ್—ಧುಂಯ್‌ತ್...
ಉಲ್ಯೈ / ಲಯ್—ಉಲ್ಯೈಂ / ಉಲಂಯ್; ಉಲೊವಂ / ಉಲೊಂವ್...

ಹೀಂ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಪರ್ಸ್ವ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿಂ.

ದೆಖಿಕ್: ಮಾತಾ ಮರಿ ಖುರಿಸ್ ಪೊಶೆವ್ನ್ ಪೊಟ್ಲ್ಲಿನ್ **ಧರಿ** ಮಾಗ್ದಾಲೆನ್ **ಭೊಗಿ ಜಾಳ್** ಕರ್ನ್ ದುಖಾಂಚೆ ಲೊಳ್.

ಪುಣ್ ಆಜ್ 177 ಪಾನಾರ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ತೀಂಚ್ ರುಪಾಂ ಚಾಲು ಆಸಾತ್.

(ಇ) ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

I 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೊ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್:–ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಘಡ್ತಾ ತಶೆಂ ಪಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಗಾರ್ 'ನ' ಲಾವ್ನ್: ನಾಸ್ತಾಂ, ನಾಸ್ತಾಯ್, ರುಪಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತೇಚ್‌ಪರಿಂ ಹ್ಯಾಯ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂಕ್ (ಆಸ್ತಾಲೊಂ, ಆಸ್ತಾಲೀಂ......) ಲಾಗ್ಗಾರ್ 'ನ' ಲಾವ್ನ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ ಜಾತಾತ್:

ನಾಸ್ತಾಲೊಂ, ನಾಸ್ತಾಲೀಂ, ನಾಸ್ತಾಲೆಂ......

II ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೊ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್.

(ಧಾತುಚ್ಯಾ) ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಂತ್ಲೆಂ 'ತ' ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೀಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ: ನಾಸ್ಲೊಂ, ನಾಸ್ಲೊಯ್, ನಾಸ್ಲೊ......ಲಾವ್ನ್: ಬಸನಾಸ್ಲೊಂ, ಬಸನಾಸ್ಲೊಯ್, ಬಸ್‌ನಾಸ್ಲೊ......ಜಾತಾತ್.

ತೇಚ್‌ಪರಿಂ ಧಾಂವನಾಸ್ಲೊ (ವಾ ಧಾಂವನಾಸ್ತಾಲೊ) ದಿನಾಸ್ಲೊ, ಘೆನಾಸ್ಲೊ, ಖಾಯ್ನಾಸ್ಲೊ, ಘುಯ್ನಾಸ್ಲೊ—ಸ್ಲೀ—ಸ್ಲೆಂ—ಆನಿ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲಿಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀಂ ಕುಸಾಂ ಬದಲ್ತಾತ್ ತ್ಯೆಚ್ ಪರಿಂ ಥಳಾವೆ ಆನಿ ಕುಳಾವೆ ಭೇದ್ ಚಲ್ತಾತ್.

(3) ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ (Future Tense)

ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ ದೋನ್ ತರಾಂಚೊ ಆಸಾ. 1. ನಿಶ್ಚಯಿ ಭವಿಶ್ಯ ಆನಿ 2. ಸಾದೊ ವಾ ಸಂಭಾವನೆಚೊ (ಹಾಕಾ ಕ್ರಿ. ಮೊಂತೆರ್ "ಫುಡ್ಲೊ ಸಂಕೇತಾರ್ಥ" ನಾಂವ್ ದಿತಾ).

1. ತೊ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಲೊ. ತೊ ರಾವ್ತಲೊ.
2. ತೊ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಿತ್. ತೊ ರಾವತ್.

'ಕರ್ತಲೊ', 'ರಾವ್ತಲೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಭವಿಶ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಶಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಕ್ ದುಭಾವ್ ನಾ.

'ಕರಿತ್', 'ರಾವತ್' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಕರಿತ್ ವಾ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ರಾವತ್, ಕರಿನಾ ಜಾಯ್ತ್—ರಾವತ್ ವಾ ರಾವನಾ ಜಾಯ್ತ್—ಅಸಲೊ ದುಭಾವ್ ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲಲೊ ದಿಸ್ತಾ. 'ಕರಿತ್', 'ರಾವತ್'—ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂನಿ ಕರ್ಣ್ಯಾಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ವಾ ಸಂಭಾವನಾ ಮಾತ್ರ್ ಉಚಾರ್ಲ್ಯಾ. ಇಂಗ್ಲೆಜಿಂತ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಕ್ potential ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಆನಿ may ವಾ might ವಾಪರ್ತಾತ್. He may / might do this work.

(ಅ) ನಿಶ್ಚಯಿಊ ಭವಿಶ್ಯ (Definite Future)

ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಚಿಂ ಕುಸಾಂ :—ತಾಂ (ಚಲ್ತಾಂ)—ತಾಯ್ (ಚಲ್ತಾಯ್) ಆಶಿಂ ಸೊಂಪ್ತಾತ್. ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ಕುಸಾಂ......ತಾಲೊಂ (ಚಲ್ತಾಲೊಂ)—ತಾಲೊಯ್ (ಚಲ್ತಾಲೊಯ್).—ತಾಲೊ (ಚಲ್ತಾಲೊ)......ಆಶಿಂ ಸೊಂಪ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ 'ತಾ'ಚೊ 'ಆ' ಸ್ವರ್ ವೊಟ್ವೊ 'ಅ' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಭವಶ್ಯಕಾಳಾಚಿಂ ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚಿಂ ಏಕ್‌ವಚನೀ ರುಪಾಂ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾಂತ್.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್	ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್	ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್
ಬಸ್ತಾ	ಬಸ್ತಾಲೊ	ಬಸ್ತಲೊ
ಜೆವ್ತಾ	ಜೆವ್ತಾಲೊ	ಜೆವ್ತಲೊ
ಮಾರ್ತಾ	ಮಾರ್ತಾಲೊ	ಮಾರ್ತಲೊ.

'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂಚಿಂ ಕುಸಾಂ ಬದಲ್ತಾತ್ ತೇಚ್ ಪರಿಂ ನಿತ್ಯಯಿಊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳಾಚಿಂ ಕುಸಾಂ ಬದಲ್ತಾತ್. ಘಡಣ್ ಸದಾಂಚ್ ಕರ್ತರೀ. ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್ ನಾ.

ನಿಶ್ಚಯಿಊ ಭವಿಶ್ಯ—ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಭವಿಶ್ಯ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಭವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಲಾಗ್ಗ್ಯಾರ್ 'ನ' ಅವ್ಯಯ್ ಭರೂನ್ ಜಾತಾ.

ನ + ಆಸ್ತಲೊ = ನಾಸ್ತಲೊ. ನ + ಆಸ್ತಲೀ = ನಾಸ್ತಲೀ.

ಯೆರ್ ಧಾತುಂಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ : ಧಾತುಕ್ 'ಚೊ, ಚೀ, ಚೆಂ' ಬೀ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಆನಿ ತೀಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂಕ್ (ನಾಂ, ನಾಯ್, ನಾ, ನಾಂವ್. ನಾತ್) ಗುಂತೂನ್ ಜಾತಾ.

ಜೆವ್ + ಚೊ = ಜೆವ್ಚೊ + ನಾಂ............

ಚೊ—ಚೀ–ಚೆಂ ಕುಸಾಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಆನಿ ನಾಂ, ನಾಯ್, ನಾ ಪುರುಶಾವಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾತ್.

ಏಕವಚನ

	ಪುರುಶ್	ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲ್ಲಿಂಗ್	ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗ್
1.	ಹಾಂವ್	ಜೆವ್ಚೊ	ಜೆವ್ಚೀ	ಜೆವ್ಚೆಂ ನಾಂ
2.	ತೂಂ	ಜೆವ್ಚೊ	ಜೆವ್ಚೀ	ಜೆವ್ಚೆಂ ನಾಯ್
3.	ತೊ	ಜೆವ್ಚೊ	ತೀ ಜೆವ್ಚೀ	ತೆಂ ಜೆವ್ಚೆಂ ನಾ

ಬಹುವಚನ್

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್	ನಪುಂಸಕ್
ಆಮಿಂ ಜೆವ್ಚೆ,	ಜೆವ್ಚ್ಯೊ	ಜೆವ್ಚಿಂ ನಾಂತ್.
ತುಮಿಂ ಜೆವ್ಚೆ,	ಜೆವ್ಚ್ಯೊ	ಜೆವ್ಚಿಂ ನಾತ್.
ತೆ ಜೆವ್ಚೆ,	ಜೆವ್ಚ್ಯೊ	ಜೆವ್ಚಿಂ ನಾತ್.

ಪೊನ್ರಾ 'ಅ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್—ಚೊ, ಚೀ.........ಕುಸಾಂ ಲಾಯ್ತಾನಾ ತಾಂತುಂತ್ ಕಸಲೊಚ್ ಬದಲ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಧಾಂಪ್—ದಾಂಪ್ಚೊ......

ಲಾಗ್—ಲಾಗ್ಚೊ, ಪೋಸ್—ಪೊಸ್ಚೊ, ಶೀಕ್—ಶಿಕ್ಚೊ, ಮಾರ್—ಮಾರ್ಚೊ, ಸೀದ್—ಸಿದ್ಚೊ. ಪಚ್—ಪಚ್ಚೊ, ರಾಪ್—ರಾಪ್ಚೊ, ಪಾಪ್—ಪಾಪ್ಚೊ.

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂನಿ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್—ಚೊ, ಚೀ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲೆಂ 'ವ' ಜೊಡ್ತಾತ್. ಖಾ + ವ + ಚೊ = ಖಾವ್ಚೊ, ಜಾ + ವ + ಚೊ = ಜಾವ್ಚೊ. ದಿ + ವ + ಚೊ = ದಿವ್ಚೊ. ಧೂ + ವ + ಚೊ = ಧುವ್ಚೊ, ಘೆ + ವ + ಚೊ = ಘೆವ್ಚೊ' ನ್ಹಾ—ನ್ಹಾವ್ಚೊ, ಪೀ—ಪಿವ್ಚೊ, ಗಾ—ಗಾವ್ಚೊ, ಜಿಯೆ—ಜಿಯೆವ್ಚೊ, ಜಿಯೆವ್ಚೊ' ಉದೆವ್ಚೊ.

'ಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತೂಂಕ್ 'ಯ್' ಗಳೊವ್ನ್ 'ವ' ಜೊಡ್ತೆಂ: ರೋಯ್ (—ಯ್ + ವ) = ರೊವ್ಚೊ.

'ಅಯ್'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಒವ್' ಯೆತಾ. ಉಲಯ್—ಉಲೊವ್ಚೊ. ಬರಯ್—ಬರೊವ್ಚೊ. **ಧಾಂವ್** ಧಾತುಂತ್ ಆಸಾ ತಶೆಂ—ಜಾ, ಖಾ. ದೀ, ಧೂ, ಘೆ, ಜಿಯೆ, ರೋಯ್, ಉಲಯ್, ಬರಯ್—25 ಪಾನಾರ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಂ ತಶೆಂ ಹ್ಯಾ **ಧಾತುಂಕ್ ಅನುಸ್ವಾರ್** ನಾ. ದೆಖೂನ್ ತಾಂಕಾಂ—ಚೊ, ಚೀ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಖಾಂವ್ಚೊ, ದಿಂವ್ಚೊ, ಧುಂವ್ಚೊ............

ಅಶೆಂ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಯೆತಾ ತೊ ನಿರರ್ಥಕ್ ತಸೊ **ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ಲೊ**. ಧಾಂವ್—ಧಾಂವ್ಚೊ ಬರಯ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂಚ್ 'ರಾಂವ್ಚೊ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಧಾತು 'ರಾಂವ್' ಮ್ಹಣ್ ಅನುಮಾನುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ದಿತಾ! ದೆಖುನ್, ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ತಾಂಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಕಸೊಯಿೀ ಜಾಂವ್, 'ಜೆವ್ಚೊ', 'ಖಾವ್ಚೊ' ಬರಯ್ತಲ್ಯಾಂಚಿ ಚಾಲ್ ಚ್ ಸಾರ್ಕಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೇವ್ಕ ಫಾವ್ೊ.

(ಆ) ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ (ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್) Potential Tense

ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರುಪಾಕ್ 'ಸಾಧೊ' ಭವಿಶ್ಯ್ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲಾಂ. 'ಸಾಧೊ'— ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ (Ordinary) ಅರ್ಥಾನ್ ತೆಂ ತಾಕಾ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾ. 'ಸಾಧ್ಯ' ವಾ, 'ಸಾಧ್ಯತೆಚೊ' (Potential) ಆಸೊ ಅರ್ಥ್ ತಾಕಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.

'ತೊ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಿತ್' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ 'ತೊ ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಲೊ' ತೆಂ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ, ಕಾಮ್ ಕರ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸಾ—ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

ಧಾತುಕ್ ಪುರುಶಾ ಪವರ್ಣಿಂ:

ಏಕವಚನಾಂತ್ : 1. ಅನ್ ವಾ ಈನ್. 2. ಶೀ ವಾ ಶೀತ್. 3. ಅತ್ / ಈತ್.

ಬಹುವಚನಾಂತ್: 1. ಊಂ. 2. ಶಾತ್. 3. ತೀತ್—ಹೀಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್:

		ಏಕವಚನ್			ಬಹುವಚನ್		
ಸೊಂಪ್ಯೊ ಸ್ವರ್	**ಧಾತೂ**	**1 ಪು,**	**2 ಪು.**	**3 ಪು.**	**1 ಪು,**	**2 ಪು**	**3 ಪು**
ಮೊನೆಂ 'ಅ'	ಆಸ್	ಆಸನ್	ಆಸ್ಶೀ(ತ್)	ಆಸತ್	ಆಸೂಂ	ಆಸ್ಶಾತ	ಆಸ್ತೀತ್
ಮೊನೆಂ 'ಅ'	ಪಡ್	ಪಡನ್	ಪಡ್ಶೀ	ಪಡತ್	ಪಡೂಂ	ಪಡ್ಶಾತ್	ಪಡ್ತೀತ್
ಮೊನೆಂ 'ಅ'	ಧಾಂವ್	ಧಾಂವನ್	ಧಾಂವ್ಶೀ	ಧಾಂವತ್	ಧಾಂವ್ಶೂಂ	ಧಾಂವ್ಶಾತ್	ಧಾಂವ್ತೀತ್.
ಆ	ಖಾ	ಖಾಯ್ನ್	ಖಾಶೀ	ಖಾಯ್ತ್	ಖಾವಂ	ಖಾಶಾತ್	ಖಾತೀತ್
ಆ	ಜಾ	ಜಾಯ್ನ್	ಜಾಶೀ	ಜಾಯ್ತ್	ಜಾವಂ	ಜಾಶಾತ್	ಜಾತೀತ್
ಈ	ದೀ	ದೀಯ್ನ್	ದಿಶೀ	ದೀಯ್ತ್	ದೀವಂ	ದಿಶಾತ್	ದಿತೀತ್
ಊ	ಧೂ	ಧೂಯ್ನ್	ಧುಶೀ	ಧೂಯ್ತ್	ಧೂವಂ	ಧುಶಾತ್	ಧುತೀತ್
ಏ	ಘೆ	ಘೆಯ್ನ್	ಘೆಶೀ	ಘೆಯ್ತ್	ಘೆವಂ	ಘೆಶಾತ್	ಘೆತೀತ್
ಏ	ಜಿಯೆ	ಜಿಯೆನ್	ಜಿಯೆಶೀ	ಜಿಯೆತ್	ಜಿಯೆವಂ	ಜಿಯೆಶಾತ್	ಜಿಯೆತೀತ್.
ಐ(ಅಯ್)	ಉಲಯ್	ಉಲಯ್ನ್	ಉಲಯ್ಶಿ	ಉಲಯ್ತ್	ಉಲೊವಂ	ಉಲಯ್ಶಾತ್	ಉಲಯ್ತೀತ್
ಐ(ಅಯ್)	ಬರಯ್	ಬರಯ್ನ್	ಬರಯ್ಶಿ	ಬರಯ್ತ್	ಬರೊವಂ	ಬರಯ್ಶಾತ್	ಬರಯ್ತೀತ್
ಯ್	ಲಾಯ್	ಲಾಯ್ನ್	ಲಾಯ್ಶಿ	ಲಾಯ್ತ್	ಲಾವಂ	ಲಾಯ್ಶಾತ್	ಲಾಯ್ತೀತ್

ಆ, ಈ, ಊ ಏ ಆಸಿ. ಐ (ಅಯ್)ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಅನ್' ವಾ 'ಈನ್' ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಯ್ನ್' ಜಾತಾ. ಊಂ' ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ವಂ' ಜಾತಾ. **ಜಾವಂ** ಹೀ ದೇವನಾಗರೀ ಚಾಲ್. ಕಾನಡಿಂತ್ 'ಜಾವೊಂ' ವಾ **'ಜಾಂವ್'** ಬರೊವ್ಪಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ.

ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ-ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಭವಿಶ್ಯಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಭವಿಶ್ಯಾಕ್ ಲಾಗ್ಸ್ಯಾರ್ 'ನ' ಅವ್ಯಯ್ ಲಾಪ್ಚಂ.

ನ + ಆಸನ್ = ನಾಸನ್. ನ + ಆಸತ್ = ನಾಸತ್.

ಯೆರ್ ಧಾತುಂಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಚ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ ಧಾತು ಏಕೆರಸಾಂತ್ಲೆಂ (ಆಸತ್, ಬಸತ್, ಜೆವಿತ್, ಕರಿತ್, ಜಾಯ್ತ್......ಹಾಂತ್ಲೆಂ) 'ತ್' ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಸೊ, ಶೀ, ಶೆಂ ಅಶೀಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಪ್ರಾಣೆಂ ಬದಲ್ಲಿಲಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ಲಾವ್ನ್: (ಆಸಸೊ, ವಚಸೊ, ಬಸ್ಸೊ, ಜೆವಿಸೊ, ಕರಿಸೊ, ಜಾಯ್ಸೊ......) ಅಶೀಂ ರುಪಾಂ ಕರೂನ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಬರಾಬರ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಘಾಲೊವ್ನ್ ಜಾತಾ. ಹಾಂವ್ ಆಸ (ತ್) ಸೊ (– ಶೀಂ, ಶೆಂ) ನಾಂ.

ಪ್ರೆಜ್‌ಪರಿಂ / :

ತೂಂ ಆಸಸೊನಾಯ್. ತೊ ಆಸಸೊ ನಾ. ತಿ ಆಸಶೀ ನಾ......

ಹಾಂವ್ ವಚಸೊ (–ಶೀ, ಶೆಂ...) ನಾಂ...ಜೆವಿಸೊ ನಾಂ.

ತೂಂ ವಚಸೊ (–ಶೀ, ಶೆಂ...) ನಾಯ್. ಧಾಂವಸೊ ನಾಯ್.

ತೊ ವಚಸೊ (–ತಿ, ತೀ, ತೆಂ, ತೆಂ...) ನಾ... ಕರಿಸೊ (–ಶಿ, ಶೆಂ) ನಾ.

ತೊ ಪಿಸ್ರಸೊ ನಾ, ಸಮ್ಜ್ಸೊ ನಾ, ಕಾಡಿಸೊ ನಾ, ಮಾರಿಸೊ ನಾ.

ಉಲಯ್‌ಸೊ / ಉಲಯ್ಸೊ ನಾ, ಜಾಯ್ಸೊ ನಾ, ಧಾಂವ್ಸೊ ನಾ.

ಹಾಚೊ ಮೂಳ್‌ರೂಪ್: ಆಸತ್ + ಅಸೊ + ನಾ; ಕರಿತ್ + ಅಸೊ + ನಾ.

(8) ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿಮ್ನೊ ಭವಿಶ್ಯ: (ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್)
(Potential Past Tense)

(ಅ) ಪಯ್ಲಿ ತರಾ

1. ತೂಂ ಮಾಗ್ತೊಯ್; ತೊ ದಿತೊ (you would ask. he would give).

2. ತೂಂ ಮಾಗ್ತೊ ಆಸ್ಲೊಯ್. ತೊ ದಿತೊ ಆಸ್ಲೊ. (You would have asked: he would have given) ವಾ ತೂಂ ಮಾಗ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊಯ್, ತೊ ದಿತಲೊ ಆಸ್ಲೊ.

ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂನಿ ಕರ್ಣೆಚಿ ಸಂಭಾವನಾ ವಾ ಸಾಧ್ಯತಾ (possibility) ಆಟಾಪ್ಪುನ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಸಂಕೇತಾರ್ಥಿ ವಾ ನಿಮ್ನೊ ಆಸಾ. (conditional or potential tense). ಮಾಗ್ತೊಯ್, ಮಾಗ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊಯ್ (ಹೀಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ).

(4) ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ (Past Tense)

ಧಾತುಕ್ 'ಲ' ವ್ಯಂಜನ್ ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆಂ ಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ 'ಲ'ಚೊ ಸೊಂಪ್ಪೊ ಸ್ವರ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ಬದ್ಲೂನ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಘಡ್ಟಾ, ಸೊಂಪ್ಪೊ ಸ್ವರ್ ಕರ್ತರೀ ಘಡಣೆಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕರ್ಮಣಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಫರ್ಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾ.

1. ಅಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ **ಕರ್ತರೀ ಅಕರ್ಮಿ** ಘಡಣ್ ಜಾತಾ. ತೊ ಆಸ್ಲೊ, ತೀ ಆಸ್ಲೀ, ತೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ. ತೆ ಧಾಂವ್ಲ್ಯೆ, ತ್ಯೊ ಧಾಂವ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಧಾಂವ್ಲೀಂ,

2. **ಆಡಾಂಗೀ** ಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ **ಕರ್ತರೀ ಕರ್ಮಿ** ಘಡಣ್ ಜಾತಾ. ತೊ ಶೀತ್ ಜೆವ್ಲೊ, ತೀ ಬರಪ್ ಶಿಕ್ಲೀ. ತೆಂ ಘಟೀ ಉಲಯ್ಲೆಂ.

3. ಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ **ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್** ಜಾತಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪೂರ್ಣ್‌ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಚೊ ಸೊಂಪ್ಪೊ ಸ್ವರ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ. ವಚನಾ ಭಾಶೆನ್ ಬದಲ್ತಾ. ಕರ್ತೊ ತಿಸ್ರ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ.

ಹಾಂವೆಂ, ತುವೆಂ, ಬಾಬಿನ್	}	ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ, ನಾರ್ಲ್ ಕಾಡ್ಲೊ,
ತಾಣೆಂ, ತಿಣೆಂ, ಲಿಲ್ಲಿನ್		ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲೆ, ಪಣಸ್ ಕಾಡ್ಲೆ,
ಆಮಿಂ, ತುಮಿಂ, ತಾಂಣೆಂ,		ಚಿಂಚ್ ಕಾಡ್ಲಿ. ಚಿಂಚೋ ಕಾಡ್ಲ್ಯೊ,
ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿಂ, ವ್ಹಡಾಂನಿಂ		ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ, ಪೆರಾಂ ಕಾಡ್ಲಿಂ.

ಹಿಂದೀ ಆನಿ ಹೆರ್ ಭಯ್ಣ್‌ಭಾಸಾಂಪರಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಯ್ ಕಾಂಯ್ ಧಾತೂ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ರೂಪ್ ಬದ್ಲೂನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್	**ಭೂತ್‌ಕಾಳ್**
ಕರ್ (ಕರ್ತಾ, ಕರ್ತಾಂವ್)	ಕೆಲ್ (ಕೆಲೊ, ಕೆಲೀ, ಕೆಲೆಂ......)
ಮರ್ (ಮರ್ತಾ, ಮರ್ತಾಂವ್)	ಮೆಲ್ (ಮೆಲೊ, ಮೆಲೀ, ಮೆಲೆಂ...)
ವ್ಹರ್ (ವ್ಹರ್ತಾ, ವ್ಹರ್ತಾಂವ್)	ವ್ಹೆಲ್.
ವಚ್ (ವತ್ತಾ / ವೆತಾ......)	ಗೆಲ್
ಯೆ (ಯೆತಾ......)	ಆಯ್ಲ್ / ಯೆಯ್ಲ್
ಘೆ (ಘೆತಾ......)	ಘೆತ್ಲ್
ಮ್ಹಣ್ (ಮ್ಹಣ್ತಾ......)	(ಮ್ಹಣ್ಲ್, - ಮ್ಹಳ್.

ಜಾಯ್ತೊ ಲೋಕ್ ಕರ್ಲಿ, ಕುರ್ಲಿ......ಆಸಾ ತೆಂ ಕಲ್ಲಿ, ಕುಲ್ಲಿ......ಮ್ಹಣ್ತಾ ತಶೆಂ. ಮಾರ್—ಮಾರ್ಲೊ ಬದ್ಲಾಕ್ **ಮಾಲೊ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಫೂರ್ —ಪುರ್ಲೊ   ಬದ್ಲಾಕ್   ಪುಲ್ಲೊ.

ಉರ್—ಉರ್ಲೊ   ಬದ್ಲಾಕ್   ಉಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಟಾ.

ದೆಖೂನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶಾ ಮಾಂಡಣಾನ್ ದಿಲ್ಲೊ

17ವೊ ನೇಮ್: ಜ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಧಾತೂ 'ರ' ಅಕ್ಷರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಭೂತಕಾಳೀಂ ರೂಪ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಧಾತೂ ತಸೊಚ್ ದವರ್ಚೊ ನ್ಹಯ್. ಥಂಯ್ 'ರ' ಹ್ರಸ್ವ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚಿ ಸುವಾತ್ 'ಲ' ಘೆತಾ.

ದೆಖಿಕ್:—ಮಾರಪ್—ಮಾಲ್ಲೆಂ.   ವಿಸರಪ್—ವಿಸಲ್ಲೆಂ.

ज्या क्रियापदाचो धातू 'र' अक्षरान सोंपता त्या क्रियापदाचें भूतकाळी रुप बरयतना धातू तसोच दवरचो न्हय· थंय 'र' ह्रस्व आशिल्लयान ताची सुवात ल घेता ।

देखिक : मारप—माल्लें, विसरप=विसल्लें,

ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ 'ರ' ಪಿಗೊಳ್ನ್ 'ಲ'ಂತ್ ಲಿಪ್ತಾ, ತರೀ, ಬರಯ್ತಾನಾ ಜಶೆಂ 'ಮಾರ್ತಾ' ತಶೆಂ 'ಮಾರ್ಲೆಂ' ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಸೊಂಪೆಪಣಿಂ ಒಳ್ಕೊಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

'ಖಾ' ಧಾತುಚೊ ಭೂತ್ಕಾಳ್ ನೇಮಾ ಪಮಾಣೆಂ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್.' ಖಾಲೊ, ಖಾಲಿ, ಖಾಲೆಂ, ಖಾಲೆ. ಖಾಲ್ಯೊ, ಖಾಲಿಂ. ಪೂಣ್ ಮಾಂಗ್ಲ್ಯಾಂ ಜಾಲ್: ಖೆಲೊ, ಖೆಲಿ, ಖೆಲೆಂ......ಆನಿ ಧೊಯ್ ಹಾಂಗಾ:—ಖಾಯ್ಲೊ, ಖಾಯ್ಲಿ, ಖಾಯ್ಲೆಂ......ಅಶಿಂ ಭೂತ್ಕಾಳೀಂ ರುಪಾಂ ಚಾಲು ಆಸಾತ್.

2. ಕರ್ತರೀ ಭೂತ್ಕಾಳ್: ಭೂತ್ಕಾಳೀಂ ರುಪಾಂ ಪೆಗ್ಪೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕಾ ಮಧೆಂ ಪೆಗ್ಪೆಗ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿನ್ ಸೊಂಪ್ತ್ಯೊ ಸ್ವರ್ ವಾ ಕುಸಾಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ವಚನಾ ಪ್ರಮಾಣಿಂ ಬದ್ಲೂನ್ ಘೆಯ್ತಾತ್. ಕಣ್ಣಯ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದೊನ್ ಮುಖ್ಯ ತರಾ: 'ಕ' ತರಾ ಆನಿ 'ಖ' ತರಾ ಒಳ್ಕುಂಕ್ ದಿತಾ.

'ಕ' ವಾ ಪಯ್ಲೊ ತರಾ

1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊಂ, ಆಸ್ಲ್ಲೀಂ, ಆಸ್ಲೆಂ / ಆಮಿ ಆಸ್ಲ್ಲೆವ್, ಆಸ್ಲ್ಯಾಂವ್, ಆಸ್ಲೀಂವ್.
2. ತೂಂ ಆಸ್ಲ್ಲೊಯ್, ಆಸ್ಲ್ಲೀಯ್, ಆಸ್ಲೆಂಯ್ / ತುಮಿ ಆಸ್ಲೆತ್, ಆಸ್ಲ್ಯಾತ್, ಆಸ್ಲೀಂತ್.
3. ತೊ ಆಸ್ಲೊ, ತೀ ಆಸ್ಲೀ, ತೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ, ತೆ ಆಸ್ಲೆತ್, ತ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯಾತ್. ತೀಂ ಆಸ್ಲೀಂತ್.

'ಕಾ' ವಾ ದುಸ್ರಿ ತರಾ

ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಯೊಂ, ಆಸ್ಲಿಂ. ಆಸ್ಲೆಂ / ಆಮಿ ಆಸ್ಲೆ, ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ಆಸ್ಲಿಂ.

ತೂಂ ಆಸ್ಲೊ, ಆಸ್ಲಿ, ಆಸ್ಲೆಂ / ತುಮಿ ಆಸ್ಲೆ. ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ಆಸ್ಲಿಂ.

ತೊ ಆಸ್ಲೊ, ತೀ ಆಸ್ಲಿ, ತೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ / ತೆ ಆಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಆಸ್ಲಿಂ.

"ಹಾಂತುಂತ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ತರೆಕೂಯ್ ದುಸ್ರಿ ತರಾ ಚಡ್ ಸೊಂಪಿ ಮ್ಹಣ್ಪಾಚೆಂ ಉಕ್ತೆಂ ದಿಸ್ತಾ" ಮ್ಹಣ್ತಾ ಶ. ಗೊ.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ತಿಸ್ರಿ ಎಕ್ ತರಾ ಘೊಳ್ತಾ

1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಯೊಂ, ಆಸ್ಲ್ಯಿಂ, ಆಸ್ಲೆಂ / ಆಮಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾಂವ್.
2. ತೂಂ ಆಸ್ಲೊಯ್, ಆಸ್ಲೀಯ್, ಆಸ್ಲೆಂಯ್ / ತುಮಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾತ್.
3. ತೊ ಆಸ್ಲೊ, ತೀ ಆಸ್ಲಿ, ತೆಂ ಆಸ್ಲೆ / ತೆ ಆಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪರಸ್ ಹೀಚ್ ಚಡ್ ಸೊಂಪಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗುಂಯೆತ್. ಹಾಂತೂಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಲಿಂಗಾಚೊ ಭೇದ್ ನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ಯ್' ಲಾಯ್ಲಾಂ. ತೊ ತಾಚೊ ಖೆರಿತ್ ಸಂಕೇತ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ. ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲೆ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೆ ಸೊಂಪ್ತೆ ಸ್ವರ್ ಸಾರ್ಕೆ ಮನಾಂತ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ಧಾತುಂ-ಚೇಂಯ್ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಸೊಂಪೆಪಣೆಂ ಒಳ್ಖುಂಯೆತಾತ್. ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಲೆ ತೆಚ್ ಥಳಾವೆ ಆನಿ ಕುಳಾವೆ ಭೇದ್ ತ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂತ್‌ಯ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಆಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಿ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ **ಕರ್ತರೀ ಕರ್ಮಿ ಘಡಣ್** ಜಾತಾ. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾ ಬರಾಬರ್ ಘೊಳ್ತಾ ದೆಖೂನ್ ತೆಂ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖುಂಕ್ ಫಾವೊ. ತರಿಪುಣ್ ನಮೂ ಪವರ್ಾಣೆಂ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ, ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಫೆವ್ಚ್ಯಾ ಸುಪಾತೆರ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾಚ್ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಪವರ್ಾಣೆಂ ತೆ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ವಾ ಕುಸಾಂ ಘೆತಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಆಡಾಂಗೀ ಕರ್ಮಿ ಧಾತೂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ತೆಂಚ್. ತಾಂಚೆ ಸೊಂಪ್ತೆ ಸ್ವರ್ ವಾ ಕುಸಾಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಬದಲ್ತಾತ್.

ಹಾಂವ್ ಜೆವ್ಲ್ಯೊಂ, ಜೆವ್ಲಿಂ, ಜೆವ್ಲೆಂ / ಆಮಿ ಜೆವ್ಲೆ(ಂವ್), ಜೆವ್ಲ್ಯೊ(ಂವ್), ಜೆವ್ಲಿಂ(ವ್) ವಾ ಜೆವ್ಲ್ಯಾಂವ್.

ತುಂ ಜೆವ್ಲೊ(ಯ್), ಜೆವ್ಲಿ(ಯ್), ಜೆವ್ಲೆಂ(ಯ್) / ತುಮಿಂ ಜೆವ್ಲೆ(ತ್), ಜೆವ್ಲ್ಯೊ(ತ್), ಜೆವ್ಲಿಂ(ತ್) ವಾ ಜೆವ್ಲ್ಯಾತ್.

ತೊ ಜೆವ್ಲೊ, ತಿ ಜೆವ್ಲಿ, ತೆಂ ಜೆವ್ಲೆಂ / ತೆ ಜೆವ್ಲೆ(ತ್), ತ್ಯೊ ಜೆವ್ಲ್ಯೊ(ತ್), ತಿಂ ಜೆವ್ಲಿಂ(ತ್).

ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

'ಆಸ್' ಧಾತುಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ದೋನ್ ತರಾಂನಿ ಜಾತಾ. ಹೊಯ್‌ಕಾರಿ ರುಪಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಗ್ಯಾರ್ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ 'ನ' ಅವ್ಯಯ್ ಭರ್ಸುಂ. ನ + ಆಸ್ಲ್ಲೊಂ — ನಾಸ್ಲ್ಲೊಂ. ನ + ಆಸ್ಲ್ಲೊಯ್ — ನಾಸ್ಲ್ಲೊಯ್. ನಾಸ್ಲೊ, ನಾಸ್ಲ್ಯಾಂವ್, ನಾಸ್ಲ್ಯಾತ್. ನಾಸ್ಲೆ(ತ್), ನಾಸ್ಲ್ಯೊ(ತ್), ನಾಸ್ಲಿಂ(ತ್).

ಥೊಡ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ **'ಚ' ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸಾರ್ಕೊ ಯೆನಾ.** (ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ತಾಂಕಿ ಸವಯ್ ಕೆಲ್ಲಿನಾಸ್ತಾನಾ?). ತೆ 'ಚ' – ಚೆಂ 'ಸ' ಕರ್ತಾತ್! ವಚ್, ವಾಚ್, ಪಿಚಾರ್...... ಇತ್ಯಾದಿ 'ವಸ್', 'ವಾಸ್' ಪಿಸಾರ್...... **ಕರ್ತಾತ್ !**

ಅಶಿಂ ಉಚ್ಚಾರ್ತಾಲ್ಯಾಂಚಿ ಆನಿ ವಾಚ್ತಾಲ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕಷ್ಟಾಲ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ ಬಳ್ವ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಕಾಂಯ್ ಬರೊಪ್ಪಿ ತಶೆಂಚ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಆನಿ ವಸ್ (fat) ಆನಿ ವಚ್ (go) ವಾಸ್ (smell) ಆನಿ ವಾಚ್ (read) ಅಸಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂ ಮಧ್ಲೊ ಫರಕ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, 'ನಾಸ್ಲೊ—ನಾಸ್ಲಿ—ನಾಸ್ಲೆಂ' ಹಿಂ **'ಆಸ್'** ಧಾತುಚಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ **'ನಾಚ್'** ಧಾತುಚ್ಯಾ ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರುಪಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಘೆವ್ನ್, **ನಾಸ್ಲೊ = ನಾಚ್ಲೊ.** ನಾಸ್ಲಿ = ನಾಚ್ಲಿ ಆನಿ ನಾಸ್ಲೆಂ = ನಾಚ್ಲೆಂ ಹಾಂತಾಂ ಸಮಾನ್ ಕರ್ತಾತ್! ಅಶೆಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೆಂ **ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪ್ 'ನಾಸ್ಲೊ —ನಾಸ್ಲಿ'** ತಾಂತಾಂ **ನಪಯ್ಸ್ ಜಾತಾ!** ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತೆ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪ್ : ನಾತುಲ್ಲೊ ವಾ ನಾಸುಲ್ಲೊ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಭಾಗ್ಲಿ ಭಾಸ್ ವ್ಹಡ್ ಬಳ್ವಾಂತ್ ಜಾಯ್ಜೆ. **ನಾತುಲ್ಲೊ** ಹೊ **ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪ್ ನ್ಹಯ್**—ತೆಂ ಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪ್. ಪುಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂತ್ಲೊಂ 'ಸ' ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ತ' ಘಾಲುನ್ **'ನಾತ್ಲೊ' 'ನಾತ್ಲಿ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೀ ಚೂಕ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ನಜೊ.**

ಹೆರ್ ಧಾತುಂಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಹೊಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ ಬರಾಬರ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೆಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ (ನಾಂ, ನಾಯ್, ನಾ...) ವಾಪ್ರುನ್ ಜಾತಾತ್. **ಹೀ ಪಯ್ಲಿ ತರಾ.**

ಹಾಂವ್ ಜೆವ್ಲೊಂ ನಾಂ / ಜೆವ್ಲೀಂ ನಾಂ / ಜೆವ್ಲೆಂ ನಾಂ.

ಆವಿೞ ಜೆವ್ಲೆನಾಂವ್ / ನಾಂತ್, ಜೆವ್ಲ್ಯೊ ನಾಂವ್ (ನಾಂತ್). ಜೆವ್ಲೀಂ ನಾಂವ್ (ನಾಂತ್).

ತೂಂ ಜೆವ್ಲೊ (ಜೆವ್ಲಿ, ಜೆವ್ಲೆಂ) ನಾಯ್, ತುವಿೞ ಜೆವ್ಲೆ (ಜೆವ್ಲ್ಯೊ, ಜೆವ್ಲೀಂ) ನಾತ್.

ತೊ ಜೆವ್ಲೊ (ತೀ ಜೆವ್ಲೀ, ತೆಂ ಜೆವ್ಲೆಂ) ನಾ, ತೆ ಜೆವ್ಲೆನಾತ್, ತ್ಯೊ ಜೆವ್ಲ್ಯೊನಾತ್, ತೀಂ ಜೆವ್ಲೀಂನಾತ್.

ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಎಕ್ಟೊವ್ನ್ ವೊಟ್ಟ್ಯಾನ್: ಜೆವಲ್ಯಾಂ, ಜೆವಲ್‌ನಾಯ್...... ಅಶೀಂಯ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಧಾತುಕ್ 'ಸಿ' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನೂಯ್ ಹೆಂ ನ್ವಯ್‌ಕಾರೀ ರೂಪ್ ಕರ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ: 'ತಾಣೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಸಿ / ದುಡು ದೀಸಿ...

ದುಸ್ರೊ ತರಾ:—ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಚೆಂ 'ನಾ' ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲೆಂ (3. ಪುರುಶಾ ಏಕ್‌ವಚನಾಚೆಂ) ನ್ವಯ್‌ಕಾರೀ ರೂಪ್ 'ಜಾ' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂಕ್ ಜೊಡೂನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾತರೆಚೊ ನ್ವಯ್‌ಕಾರ್ ಜಾತಾ. ಆಸನಾ ಜಾಲೊಂ (ಜಾಲೀಂ, ಜಾಲೆಂ, ಜಾಲ್ಯಾಂವ್......)

ವಚನಾ / ಜೆವಿನಾ / ಕರಿನಾ ಜಾಲೊಂ / ಜಾಲೀಂ / ಜಾಲೆಂ.

,, ,, ,, ಜಾಲ್ಯಾಂವ್ / ಜಾಲೆ / ಜಾಲ್ಯೊ / ಜಾಲೀಂ.

ಹೊ ನ್ವಯ್‌ಕಾರ್ ಸದಾಂಚ್ ಕರ್ತರೀ ಘಡಣೆಂತ್ ಆಸ್ತಾ. 'ಜಾಲ್' ಹೆಂ ಪೂರ್ಣ್ ವಿಶೆಶಣ್ ಮಾತ್ರ್ ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ.
ಹ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಫಕತ್ ನ್ವಯ್‌ಕಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ನ್ವಯ್‌ಕಾರಾ ಬರಾಬರ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚಿ ನಾಖುಶಿ ವಾ ಅಸಮ್ಮತಿ, ಹಠ್, ಭೆಂ...ಅಸಲೆ ಮನೋಭಾವ್ ಸೂಚಯ್ತಾ.

(5) ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ವಾ ಭೂತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್
(Past perfect or Pluperfect Tense)

ಜಶೆಂ 'ಲ' ವ್ಯಂಜನ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ಸಂಕೇತ್, ತಶೆಂ ದೊಡ್ಡೆಂ 'ಲ' ವಾ "ಲ ಲ/ಲ್ಲ" ದೊಡ್ಡ್ಯಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭೂತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ವಾ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ, ಸಂಕೇತ್. ದೋನ್ 'ಲ' ಲಾವ್ನ್ ದೊಡೆಂ ಪೂರ್ಣ್ ವಿಶೆಶಣ್ ಜಾತಾ. ಆನಿ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ತಾಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ ಬದಲ್ತಾ ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್‌ಯ್ ಬದಲ್ತಾ,

ಭೂತ್‌ಕಾಳ್: ಆಸ್ + ಲ = ಆಸ್ಲ—ಆಸ್ಲೊ, ಆಸ್ಲೀ, ಆಸ್ಲೆಂ......

ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್: ಆಸ್ಲ + ಲ = ಆಸ್ಲಲ — ಆಸ್ಲಲೊ, ಆಸ್ಲಲೀ, ಆಸ್ಲಲೆಂ......

ಹ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಲ + ಲ = ಲಲ (ಲಲೊ, ಲಲೀ......) ಸೊಡೊವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾರುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಪ್ರಸ್ ದೋಸೀಯ್ 'ಲ' ಏಕಾದೆಕಾಕ್ 'ದಸೊವ್ನ್' ಆನಿ 'ಸ' ಪೆಗ್ಡಾವ್ನ್: ಆಸ್ಲ್ಲೊ, ಆಸ್ಲ್ಲೀ, ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ......ವಾ 'ಸ' ಕ್ 'ಉ'ಚೊ ಭರ್ ದಿವ್ನ್: ಆಸುಲ್ಲೊ, ಆಸುಲ್ಲೀ......ವಾ 'ಇ'ಚೊ ಭರ್ ದಿವ್ನ್: ಆಸಿಲ್ಲೊ, ಆಸಿಲ್ಲೀ...... ಜಾತಾ.

ಆನಿ 'ಸ' ಕ್ 'ಇ' ಲಾಯ್ತಾನಾ 'ಸ'ಚೊ ಶಿ ಜಾತಾ: ಆಶಿಲ್ಲೊ, ಆಶಿಲ್ಲೀ, ಆಶಿಲ್ಲೆಂ......

ಬಾರ್ದೇಸಾಂತ್ 'ಉ'ಚಿ ಭರ್ ಆನಿ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ 'ಇ'ಚಿ ಭರ್ ಪಡ್ತಾ. 'ಆಸ್ಲಲೊ'—ಹೆಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ, ತರೀ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಸಗ್ಳೀಂ ರುಪಾಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಆಪ್ಲಿಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ಚಿಂ ಆನಿ ಸಡಿಳಾಯೆನ್ ಘೊಳೊಂವ್ಚಿಂ. ಆಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೊ ಅಲಂಕಾರ್ ಚಡ್ತಲೊ; ತಿಚಿ ಗ್ರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆನಿ ಸೊಬಾಯ್ ಪರ್ಜಳ್ತಲಿ.

ಆ, ಈ, ಊ, ಎ, ಆನಿ 'ಐ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ (ಸೊಂಪುಲ್ಲ್ಯಾ, ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ) ಧಾತುಂಕ್ 'ಉ' ವಾ 'ಇ'ಚಿ ಭರ್ ಪಡನಾ, ಲ + ಲ = ಲ್ಲ (ಒತ್ತಕ್ಷರ್) ಜಾತಾ. ಜಾಲ + ಲೊ = ಜಾಲ್ಲೊ, ದಿಲ + ಲೊ = ದಿಲ್ಲೊ, ಧುಲ + ಲೊ = ಧುಲ್ಲೊ—ಅಶೆಂಚ್ ಚಲ್ತಾತ್. **'ಘೆ' ಆನಿ 'ಲ' ಮದೆಂ 'ತ' ರಿಗ್ತಾ.** ಆನಿ 'ಕರ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಧಾತುಂಚೆಂ ರೂಪ್ ವಯ್ರ್ 184 ಪಾನಾರ್ ದಿಲಾಂ ತಶೆಂ ಬದಲ್ತಾ. ಪಳೆ + ಲ + ಲೊ = ಪಳೆಲ್ಲೊ, ಭುಕೆಲ್ಲೊ, ಪಿಯೆಲ್ಲೊ, ಉಲ್ಯೆ—ಉಲ್ಯೆಲ್ಲೊ ವಾ ಉಲಯ್—ಉಲಯ್ಲಲೊ — ಉಲಯ್‌ಲ್ಲೊ —ಉಲಯಿಲ್ಲೊ.

ಪಳಯ್—ಪಳಯ್ಲಲೊ—ಪಳಯ್‌ಲ್ಲೊ—ಪಳಯಿಲ್ಲೊ.

(1) ಕರ್—ಕೆಲ್ಲೊ, ಮರ್—ಮೆಲ್ಲೊ. (2) ವ್ಹರ್—ವ್ಹೆಲ್ಲೊ, ವಚ್ —ಗೆಲ್ಲೊ. (3) ಮ್ಹಣ್—ಮ್ಹಣ್ಲಲೊ / ಮ್ಹಳ್ಳೊ. (4) ಖಾ—ಖಾಲ್ಲೊ/ಖೆಲ್ಲೊ, ಖಾಯಿಲ್ಲೊ. (5) ಗಾ—ಗಾಯ್ಲಲೊ / ಗಾಯಿಲ್ಲೊ. (6) ಘೆ—ಘೆತ್ಲಲೊ—ಘೆತಿಲ್ಲೊ.

(7) ಯೆ / ಯೊ—ಯೆಯಿಲೊ / ಆಯಿಲ್ಲೊ.

ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತೂಯ್ ಕರ್ತರೀ ಆನಿ ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್ ಜಾತಾ, ಆನಿ ಸೊಂಪ್ತೆ ಸ್ವರ್ ವಾ ಕುಸಾಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾ

ಕರ್ವಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪರ್ವಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾತ್. ಫಳಾವ ಘಃದ್‌ಯ್ ತಶೆಚ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂಚೊ **ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್** ತಾಂಕಾಂ ಲಾಗ್ತ್ಯಾರ್ 'ನ' ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ಜಾತಾ.

ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಸ್ಲಲೊಂ / ಆಸುಲ್ಲೊಂ / ಆಶಿಲ್ಲೊಂ.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನ + ಆಸ್ಲಲೊಂ=ನಾಸ್ಲಲೊಂ / ನಾಸುಲ್ಲೊಂ / ನಾಶಿಲ್ಲೊಂ...

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಸ'ಚೆಂ 'ತ' ಜಾವ್ನ್: ನಾತ್‌ಲ್ಲೊಂ / ನಾತುಲ್ಲೊಂ. ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಮಧೆಂ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಲಿಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ವಿವಿಧ್, ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಆನಿ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ, ರುಪಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಸುರ್ವೆರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ರುಪಾಂತ್ ಯೆರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚೊ ಮೂಳಾವೊ ಎಕ್ವಟ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಿಸ್ತಾ:

1. ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್: ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಸ್ಲಲೊ, ಆಸ್ಲಲೀ, ಆಸ್ಲಲೆಂ......
   ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನಾಸ್ಲಲೊ, ನಾಸ್ಲಲೀ, ನಾಸ್ಲಲೆಂ......
2. ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ / ಆಸುಲ್ಲೊ, ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ / ಆಸುಲ್ಲಿ......
   ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ / ನಾಸುಲ್ಲೊ, ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ / ನಾಸುಲ್ಲಿ......
   ವಾ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ / ನಾತುಲ್ಲೊ, ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ / ನಾತುಲ್ಲಿ......
3. ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಸಿಲ್ಲೊ—ಆಸಿಲ್ಲಿ—ಆಸಿಲ್ಲೆಂ
   ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನಾಸಿಲ್ಲೊ—ನಾಸಿಲ್ಲಿ—ನಾಸಿಲ್ಲೆಂ. }
4. ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಶಿಲ್ಲೊ—ಆಶಿಲ್ಲಿ—ಆಶಿಲ್ಲೆಂ.
   ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ನಾಶಿಲ್ಲೊ—ನಾಶಿಲ್ಲಿ—ನಾಶಿಲ್ಲೆ......

1. ಹೀಂ ಬಾರ್ದೆಶೀ ರುಪಾಂ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆನಿ 2. ರುಪಾಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಹೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ರೂಪ್ 'ಸ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ತ' ವ್ಯಂಜನ್ ಘೆವ್ನ್ ಚಾಲು ಆಸಾ: ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ / ನಾತುಲ್ಲೊ.

3 ಆನಿ 4 ಹೀಂ ದೇವನಾಗರಿಚ್ಯೆ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್ ಚಡ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. 3–ಚೆಂ ರೂಪ್ ಸುರೆಶ್ ಪೈಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ದಿಲಾಂ. ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ 'ಸ'ಕ್ 'ಇ'

ಜೊಡ್ತಾನಾ 'ಶಿ' ಜಾತಾ. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ 4. ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ ತಿಂ: ಆಶಿಲ್ಲೊ. ನಾಶಿಲ್ಲೊ......ರುಪಾಂಚ್ ಚಡ್ ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಆನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾಚ್ಯೆ ಬರ್ಪಾವಳಿಂತ್‌ಯ್ ತಿಂಚ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಹೆರ್ ಧಾತುಂಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಘಡುಂಕ್ ತಾಂಚೆಂ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡಿಲ್ಲೆಂ ಧಾತುಅವ್ಯಯ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ **ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಕ್** ಗುಂತ್ತ್ವೆಂ. ತಿ ವಚುಂಕ್ ನಾಸ್ಲಿ. ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಸ್ಲೀ......ಅಶಿ **ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್** ಜಾತಾನಾ. ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್: ತಾಣೆಂ ನಾರ್ಲ್ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾಸ್ಲೆ, ಪೊಪಾಯೊ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾಸ್ಲ್ಯೊ, ಪೆರಾಂ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾಸ್ಲೀಂ—ಅಶಿ ಜಾತಾ.

ಧಾತುಕ್ ಲಾಯ್ಲ್ಲೆಂ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಕಾಂಯ್ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ ರೂಪ್ ಬದ್ಲೂನ್ ಘೆತಾ.

ಅ, ಈ, ಊ, ಏ, ಯ್ ಆನಿ 'ವ್'ನ್ ಸೊಂಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾತುಂ ಬರಾಬರ್ ತೆಂ 'ಯುಂಕ್' ಜಾತಾ. ದೇವನಾಗರಿ ಆನಿ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ವಯ್ರ್ (ಪಾನ್ 142) ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಳೆರೆಂತ್ ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾ.

(6) ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ (Present Perfect Tense)

'ಹಾಂವ್' ಪಡ್ಲ್ಲೊಂ—ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ಣಿ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಘಡ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. ಪುಣ್ ಕರ್ಣಿ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಘಡ್ಲಿ, ತರೀ ತಿ **ಘಡ್ಲಲಿ ಆಸಾ** ಮ್ಹಣುನ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚಿ ಕರ್ಣಿ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾರ್ ಮತಿಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಹಾಜಿರ್ ಕರೂನ್: ಹಾಂವ್ ಪಡ್ಲಾಂ / ಜೆವ್ಲಾಂ......ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್.

'ಜೆವ್ಲೊಂ' ಆನಿ 'ಆಸಾಂ' ಹೀಂ ದೋನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ದಾಖಯ್ತಾತ್ ತೊ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ (ಜೆವ್ಲ್ಲೊಂ) ಆನಿ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್ (ಆಸಾಂ) ಏಕಾಚ್ (ಜೆವ್ಲಾಂ) ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂತ್ ಏಕ್ವಟ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ.

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆವ್ಯಾಂ.

1	2
ಹಾಂವೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲೆಂ	ಹಾಂವೆಂ ಕಾಮ್ ಕೆಲಾಂ.
ಹಾಂವೆಂ ದುಡು ದಿಲೊ	ಹಾಂವೆಂ ದುಡು ದಿಲಾ.
ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ	ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ.

ದೊನ್ಯೀಯ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ತಾ. 1ಲೆ ವಳೆರೆಂತ್ಲಿಂ ವಾಕ್ಯಾಂ ಫಕತ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ ಸೂಚಯ್ತಾನಾ, 2ರೆ ವಳೆರೆಂತ್ಲಿಂ

ವಾಕ್ಯಾಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ ತೆದ್ನಾ (ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಂತ್) ಜಾಲ್ಲಿ—ಆತಾಂ—ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳಾಂತ್ 'ಆಸಾ' ಕರ್‍ತಾತ್.

ಹಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಬಾರ್‍ಕಾಯೆನ್ ವಿಸ್ಕೂನ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ತಾಂತುಂತ್ ಎಕ್ಕೆ ವಾಟೇನ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಸೂಚೊವ್ಚಿ ಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ 'ಲ' ವ್ಯಂಜನ್ ದಿಸ್ತಾ. ಆನಿ ಎಕ್ಕೆ ವಾಟೇನ್ ತಾಕಾ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೆಂ ರುಪಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ, ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ಕುಸಾಂ ಸಾಂಧ್ಲಲಿಂ ಒಳ್ಖುಂ ಯೆತಾತ್.

ಹಾಂವ್ **ಗೆಲೊಂ + ಆ = ಗೆಲಾಂ;** ತೀ ಗೆಲೀ + ಆ = ಗೆಲ್ಯಾ.

ತೊ ಗೆಲೊ + ಆ = ಗೆಲಾ ತೆಂ ಗೆಲೆಂ + ಆ - ಗೆಲಾಂ.

ತೆ ಗೆಲೆ + ಆತ್ - ಗೆಲ್ಯಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರೀ ವಾ ಕರ್ಮಣೀ ಜಾತಾ.

ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್:

1. ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಾಂ, ಬಸ್ಲ್ಯಾಂ, ಬಸ್ಲಾಂ; ಆಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾಂವ್ / ಬಸ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತೂಂ ಬಸ್ಲಾ(ಯ್), ಬಸ್ಲ್ಯಾ(ಯ್), ಬಸ್ಲಾಂ(ಯ್), ತುಮಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್ / ಬಸ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ತೊ ಬಸ್ಲಾ, ತೀ ಬಸ್ಲ್ಯಾ, ತೆಂ ಬಸ್ಲಾಂ, ತೆ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್, ತ್ಯೊ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್, ತೀಂ ಬಸ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್:

ಹಾಂವೆಂ, ತುವೆಂ, ಆಮಿಂ ತಾಣೆಂ, ತಿಣೆಂ, ತುಮಿಂ } ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ —ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ / ಚೇಂಚ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ—ಚೆಂಚೋ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ / ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲಾಂ —ಪೆರಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್.

'ಹಾಂವ್ **ಬಸೂನ್** ಆಸಾಂ' ಆನಿ 'ಹಾಂವ್ ಬಸ್ಲಾಂ' ಹಾಂಚೆ ಮದ್ಲೊ ಪರಕ್ಃ ಕಸೊ ಆಸಾಂ? 'ಬಸೂನ್' ಹೆಂ **ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾ**ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್‍ತಾ. 'ಬಸ್ಲಾಂ' ದೊನ್ ಕ್ರಿಯಾ ಎಕಾಚ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾನ್ ಉತ್ರಾಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ಸ್ವಯ್‌ಕಾರ್

142ವ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ದಿಲಾಂ ತಶೆಂ ಧಾತುಕ್ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲೆಂ ಧಾತುಅವ್ಯಯ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಸ್ವಯ್‌ಕಾರೀ **ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ** ಕುಸಾಂಕ್ ಗುಂತೂನ್ ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ಸ್ವಯ್‌ಕಾರ್ ಜಾತಾ. ಘಡಣ್ ಕರ್ತರೀ ವಾ ಕರ್ಮಣೀ.

ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್:

1. ಹಾಂವ್ ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಂ. ಆಮಿ ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಂವ್ / ನಾಂತ್.
2. ತೂಂ ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಯ್. ತುಮಿ ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್. [ನಾತ್.
3. ತೊ. (ತಿ. ತೆಂ) ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾ. ತೆ (ತ್ಯೊ, ತಿಂ) ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್. [ನಾತ್.

ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್:

ಹಾಂವೆಂ......ತಾಣಿಂ {
ಆಂಬೊ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಆಂಬೆ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್.
ಪಾತೊಳಿ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾ, ಪಾತೊಳ್ಯೊ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್.
ಪೇರ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾ, ಪೇರಾಂ ಖಾಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್. [ನಾತ್.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚೊ ಹೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಮುಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಘೊಳ್ತಾ, ಪುಣ್ ಜಾಯ್ತೆಕಡ ತೊ ಚಾಲು ನಾ.

ವ್ಯಾಕರಣೀ ದಿಷ್ಟಿನ್ ತಾಚೊ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರುಂಕ್ ಹೀಂ ದೋನ್ ವಾಕ್ಯಾಂ ಬರಾಬರ್ ತೊಲೂನ್ ಪಳೊಂವ್ಯಾಂ.

1 ಶಾಬಿನ್ ಜಾಯ್ತೆಂ **ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸಾ.**

2 ಶಾಬಿನ್ ತಿತ್ಲೆಂ **ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ.**

1ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಕರುಂಕ್ ಆಸಾ' **ಭವಿಶ್ಯ್‌ಕಾಳ್** ಸೂಚಯ್ತಾ.

2ರ‍್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ 'ಕರುಂಕ್ ನಾ' **ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್** ಸೂಚಯ್ತಾ.

ಮುಳಿಂ ತೆಂ **'ಕರೂನ್ ನಾ'** ಆಸ್ಲೆಂ ಜಾಯ್ತ್. ಹ್ಯಾ ರುಪಾಚೆಂ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ 'ನ್' ಆನಿ 'ನಾ' ಮದೆಂ 'ಕ' ರಿಗೂನ್ 'ಕರುಂಕ್ ನಾ' ಆಯ್ಕುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಆನಿ ತೆಂಚ್ ರೂಪ್ ಚಾಲ್ತಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಘೊಳೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ ಜಾಯ್ತ್.

ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಪೂರ್ಣ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಾಂತ್ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲೆಂ ಧಾತುಅವ್ಯಯ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ತಾಂತುಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ **ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ** ಆನಿ ಹಾಂತುಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ **ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ** ರುಪಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್: ಜೆಂವ್ಕ್‌ನಾ—ಜೆಂವ್ಕ್ ನಾಸ್ಲೊ.

(8) ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿಮ್ನ್ಯಾ ಭವಿಶ್ಯ (ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್)
(Potential Past Tense)

(ಅ) ಪಯ್ಲಿ ತರಾ.

1. ತೂಂ ಮಾಗ್ತ್ಯೊಯ್: ತೊ ದಿತೊ (You would ask. He would give).

2. ತೂಂ ಮಾಗ್ತೊ ಆಸ್ಲೊಯ್. ತೊ ದಿತೊ ಆಸ್ಲೊ. (You would have asked. He would have given) ವಾ ತೂಂ ಮಾಗ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊಯ್. ತೊ ದಿತಲೊ ಆಸ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂನಿ ಕರ್ಣೆಚಿ ಸಂಭಾವನಾ ವಾ ಸಾಧ್ಯತಾ (possibility) ಆಟಾಪುನ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಸಂಕೇತಾರ್ಥಿ ವಾ ನಿಮ್ನ್ಯಾ ಆಸಾ. (conditional or potential tense). ಆದಿಂ ಮಾಗ್ತ್ಯೊಯ್, ಮಾಗ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊಯ್ (ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ); ಹ್ಯಾ ಫುಡಾಂ–ಮಾಗ್ತೀ (ಭವಿಶ್ಯಕಾಳೀ ರೂಪ್).

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ 1. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಸಾದೆಂ, ಎಕೊಡೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆನಿ 2. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಜೊಡೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ದಿಸ್ತಾ. ಹ್ಯೊ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿಮ್ನ್ಯಾ ಭವಿಶ್ಯಾಚ್ಯೊ ದೊನ್ ತರಾ ಆಸಾತ್.

ಪಯ್ಲೊ ತರಾ: ಧಾತುಂಕ್ – ತೊ – ತೀಂ – ತೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಆನಿ ತೀಂ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ - ವಚನಾ ಪಮಾಣೆಂ ಬದ್ಲೂನ್ ಜಾತಾ. ಹೀಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ಪಾಂತ್ 185–186 ಪಾನಾಂಚೆರ್ ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾತ್ ತಸಲೆಚ್ ಥಳಾವೆ ಆನಿ ಕುಳಾವೆ ಭೇದ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್,

I ಪುರುಶ್ ಏಕವಚನ್	ಅನೇಕವಚನ್
1. ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತೊಂ, ಆಸ್ತೀಂ, ಆಸ್ತೆಂ.	1. ಆಮಿ ಆಸ್ತೆಂವ್, ಆಸ್ತ್ಯೊಂವ್, ಆಸ್ತೀಂವ್.
2. ತೂಂ ಆಸ್ತೊ(ಯ್), ಆಸ್ತೀ(ಯ್). ಆಸ್ತೆಂ(ಯ್).	2. ತುಮಿ ಆಸ್ತೆತ್. ಆಸ್ತ್ಯೊತ್, ಆಸ್ತೀಂತ್.
3. ತೊ ಆಸ್ತೊ, ತೀ ಆಸ್ತೀ, ತೆಂ ಆಸ್ತೆಂ.	3. ತೆ ಆಸ್ತೆತ್, ತ್ಯೊ ಆಸ್ತ್ಯೊತ್, ತೀಂ ಆಸ್ತೀಂತ್.

II

1. ಹಾವ್ ಆಸ್ತೊಂ, ಆಸ್ತೀಂ, ಆಸ್ತೆಂ.	1. ಆಮಿ ಆಸ್ತೆ, ಆಸ್ತ್ಯೊ, ಆಸ್ತೀಂ.
2. ತೂಂ ಆಸ್ತೊ, ಆಸ್ತೀ, ಆಸ್ತೆಂ.	2. ತುಮಿ ಆಸ್ತೆ, ಆಸ್ತ್ಯೊ, ಆಸ್ತೀಂ,
3. ತೊ ಆಸ್ತೊ, ತೀ ಆಸ್ತೀ, ತೆಂ ಆಸ್ತೆಂ.	3. ತೆ ಆಸ್ತೆ, ತ್ಯೊ ಆಸ್ತ್ಯೊ, ತೀಂ ಆಸ್ತೀಂ.

III **ಬಾರ್ದೇಶೀ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳೂರೀ :**

ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತೊಂ. ಆಸ್ತಿಂ. ಆಸ್ತೆಂ. ಆಮಿ ಆಸ್ತ್ಯಾಂವ್.
ತೂಂ ಆಸ್ತೊಯ್ಸ್. ಆಸ್ತಿಯ್ಸ್. ಆಸ್ತೆಂಯ್ಸ್. ತುಮಿ ಆಸ್ತ್ಯಾತ್.
ತೊ ಆಸ್ತೊ. ತೀ ಆಸ್ತಿ. ತೆಂ ಆಸ್ತೆಂ. ತೆ ಆಸ್ತೆ(ತ್). ತ್ಯೊ ಆಸ್ತ್ಯೊ(ತ್),
ತೀಂ ಆಸ್ತೀಂ(ತ್).

ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ 3. ಪುರುಷಾಚ್ಯಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ 'ತ್' ವ್ಯಂಜನ್ ನಾ.

ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿಷ್ರೊ ಭವಿಶ್ಯ—ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

ಹ್ಯೆ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ತರೆಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಮುಖೆಲ್ ಧಾತುಂಚ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೇಷಣಾಕ್—ಚೊ–ಚೀ–ಚೆಂ–ಚೆ–ಚ್ಯೊ–ಚೀಂ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆ ಫುಡೆಂ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚೆಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಲಾವ್ಚಿಂ.

ಏಕ್‌ವಚನ್ : ತೊ ಕರ್ಚೊ ನಾಸ್ಲೊ, ತೀ ಕರ್ಚಿ ನಾಸ್ಲೀ, ತೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ನಾಸ್ಲೆಂ.
ತೊ ನಿದ್ಚೊ ನಾಸ್ಲೊ, ತೀ ನಿದ್ಚಿ ನಾಸ್ಲೀ, ತೆಂ ನಿದ್ಚೆಂ ನಾಸ್ಲೆಂ.
ತೊ ಜೆವ್ಚೊ ನಾಸ್ಲೊ, ತೀ ಜೆವ್ಚಿ ನಾಸ್ಲೀ, ತೆಂ ಜೆವ್ಚೆಂ ನಾಸ್ಲೆಂ.

ಬಹುವಚನ್ : ತೆ ಕರ್ಚೆ ನಾಸ್ಲೆ. ತ್ಯೊ ಕರ್ಚ್ಯೊ ನಾಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ಚಿಂ ನಾಸ್ಲಿಂ.
ಹೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ **ದುಸ್ರ್ಯಾ ಎಕ್ಯಾ ತರೇನೂಯ್** ಜಾತಾ.
'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಕ್ ಲಾಗ್ಸಾರ್ 'ನ' ಅಪ್ರಯ್ ಲಾವ್ಚೆಂ: ಆಸ್ತೊಂ—ನ + ಆಸ್ತೊಂ - ನಾಸ್ತೊಂ.

ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಧಾತುಂಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಕರುಂಕ್ :

1. ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂಕ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚಿಂ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರುಪಾಂ (ನಾಂ, ನಾಯ್. ನಾ, ನಾಂವ್, ನಾತ್) ಜೊಡ್ಚಿಂ.

ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತೊ (ಆಸ್ತೀ, ಆಸ್ತೆಂ) ನಾಂ.
ತೂಂ ಆಸ್ತೊ (ಆಸ್ತೀ, ಆಸ್ತೆಂ) ನಾಯ್.
ತೊ ಆಸ್ತೊ ನಾ. ತೀ ಆಸ್ತೀ ನಾ, ತೆಂ ಆಸ್ತೆಂ ನಾ.

ತ್ಯೆಚ್‌ಪರಿಂ: ಚಲ್ತೊ ನಾ, ಕರ್ತೊ ನಾ, ಖಾತೊ ನಾ......

2. ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೇಷಣಾಂತ್ಲೊ 'ತ' ಗಳೊವ್ನ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ನಾ' ಲಾವ್ನ್ ತಾಕಾ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ರೂಪ್ ದಿವ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಾಚೆ

ಬರಾಬರ್ 'ಜಾ' ಧಾತುಚಿಂ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿವ್ರಿೊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳಾಚಿಂ ರುಪಾಂ ಘೊಳೊವ್ಚಿಂ.

ನಿದತ್—ತ್ + ನಾ = ನಿದನಾ ಜಾತೊ / ಜಾತೀ / ಜಾತೀಂ / ಜಾತೆ......ಹ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯೆ ನಾಖುಶೆಚೊ ಮನೋಭಾವ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ.

(ಆ) ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿವ್ರಿೊ ಭವಿಶ್ಯ—ದುಸ್ರಿ ತರಾ

ಮುಖೆಲ್ ಧಾತಂಚೆಂ ನಿತ್ಯಯಿೊ ಭವಿಶ್ಯ್‌ರೂಪ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಭೂತ್ ಕಾಳೀ ರುಪಾಕ್ ಜೊಡುನ್ ಹೊ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿವ್ರಿೊ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ ಜಾತಾ.

ಏಕವಚನ್ :

ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಲೊಂ ಆಸ್ಲೊಂ, ಕರ್ತಲೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ, ಕರ್ತಲೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ.
ತೂಂ ಕರ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊ(ಯ್), ಕರ್ತಲೀ ಆಸ್ಲೀ(ಯ್), ಕರ್ತಲೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ(ಯ್).
ತೊ ಕರ್ತಲೊ ಆಸ್ಲೊ, ತೀ ಕರ್ತಲೀ ಆಸ್ಲೀ. ತೆಂ ಕರ್ತಲೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ.

ಬಹುವಚನ್:

I ಆಮಿ ಕರ್ತಲೆ ಆಸ್ಲೆ, ಕರ್ತಲ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ಕರ್ತಲೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ.
ತುಮಿ ಕರ್ತಲೆ ಆಸ್ಲೆ, ಕರ್ತಲ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ಕರ್ತಲೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ.
ತೆ ಕರ್ತಲೆ ಆಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಕರ್ತಲ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ತಲೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ.

(ಲಿಂಗಾ-ವಚನಾ ಪಮಾಣೆಂ ಭೇದ್ ಆಸಾ, ಪುರುಶಾ ಪಮಾಣೆಂ ಭೇದ್ ನಾ. ಹೀ ಚಾಲ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ).

II ಆಮಿ ಕರ್ತಲೆ (ಕರ್ತಲ್ಯೊ, ಕರ್ತಲೀಂ) ಆಸ್ಲ್ಯಾಂವ್.
ತುಮಿ ಕರ್ತಲೆ (ಕರ್ತಲ್ಯೊ, ಕರ್ತಲೀಂ) ಆಸ್ಲ್ಯಾತ್
ತೆ ಕರ್ತಲೆ ಆಸ್ಲೆ (ತ್), ತ್ಯೊ ಕರ್ತಲ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ (ತ್), ತೀಂ ಕರ್ತಲೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ (ತ್).
'ಕರ್ತಲೊಂ'–ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಕರ್ತೊ' ವಾಪ್ರುನ್.
ಹಾಂವ್ ಕರ್ತೊಂ ಆಸ್ಲೊಂ. (ಕರ್ತೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ, ಕರ್ತೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ)......
ಆಸೊಯ್ ಭೂತ್‌ಕಾಳೀ ನಿವ್ರಿೊ ಭವಿಶ್ಯ ಘೊಳ್ತಾ.

ತಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಕರ್ತೊಂ ನಾಸ್ಲೊಂ, ಕರ್ತೀಂ ನಾಸ್ಲೀಂ, ಕರ್ತೆಂ ನಾಸ್ಲೆಂ.
3. ಪು. ಬಹುವಚನ್: ತೆ ಕರ್ತೆ ನಾಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಕರ್ತ್ಯೊ ನಾಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ತೀಂ ನಾಸ್ಲೀಂ.

ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಪುರುಷ್ ಪು: (ಸ್ತ್ರೀ: ನ:).

1. ಹಾಂವ್ ಕರ್ತೊಂ (ಕರ್ತೀಂ, ಕರ್ತೆಂ) ಆಸ್ಲೊಂ (ಆಸ್ಲೀಂ. ಆಸ್ಲೆಂ).

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಹಾಂವ್ ಕರ್ತೊಂ (ಕರ್ತೀಂ, ಕರ್ತೆಂ) ನಾಸ್ಲೊಂ (ನಾಸ್ಲೀಂ. ನಾಸ್ಲೆಂ).

ಹಯ್‌ಕಾರ್: 2. ತೂಂ ಕರ್ತೊ (ಕರ್ತೀ, ಕರ್ತೆಂ) ಆಸ್ಲೊಯ್ (ಆಸ್ಲೀಯ್, ಆಸ್ಲೆಂಯ್).

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ತೂಂ ಕರ್ತೊ (ಕರ್ತೀ, ಕರ್ತೆಂ) ನಾಸ್ಲೊಯ್ (ನಾಸ್ಲೀಯ್, ನಾಸ್ಲೆಂಯ್).

ಹಯ್‌ಕಾರ್: 3. ತೊ ಕರ್ತೊ (ತೀ ಕರ್ತೀ. ತೆಂ ಕರ್ತೆಂ) ಆಸ್ಲೊ (ಆಸ್ಲೀ, ಆಸ್ಲೆಂ).

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ತೊ ಕರ್ತೊ (ತೀ ಕರ್ತೀ, ತೆಂ ಕರ್ತೆಂ) ನಾಸ್ಲೊ (ನಾಸ್ಲೀ, ನಾಸ್ಲೆಂ).

ಹಯ್‌ಕಾರ್: 1. ಆಮಿ ಕರ್ತೆ (ಕರ್ತ್ಯೊ, ಕರ್ತೀಂ) ಆಸ್ಲ್ಯಾಂವ್.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ಆಮಿ ಕರ್ತೆ (ಕರ್ತ್ಯೊ. ಕರ್ತೀಂ) ನಾಸ್ಲ್ಯಾಂವ್.

ಹಯ್‌ಕಾರ್: 2. ತುಮಿ ಕರ್ತೆ (ಕರ್ತ್ಯೊ, ಕರ್ತೀಂ) ಆಸ್ಲ್ಯಾತ್.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ತುಮಿ ಕರ್ತೆ (ಕರ್ತ್ಯೊ. ಕರ್ತೀಂ) ನಾಸ್ಲ್ಯಾತ್.

ಹಯ್‌ಕಾರ್: 3. ತೆ ಕರ್ತೆ ಆಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಕರ್ತ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ತೀಂ ಆಸ್ಲೀಂ.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್: ತೆ ಕರ್ತೆ ನಾಸ್ಲೆ, ತ್ಯೊ ಕರ್ತ್ಯೊ ನಾಸ್ಲ್ಯೊ, ತೀಂ ಕರ್ತೀಂ ನಾಸ್ಲೀಂ.

7. ಚಾಲು ಕಾಳಾರುಪಾಂ

ಅವ್ಯಾಕ್ಯ ಪಳಾರ್ ಕರ್ಣೆ ಚಾಲು ಆಸಾ, ಆಸ್ಲಿ, ಆಸ್ತಲೀ ಮ್ಹಣ್ಸಾಚೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ 'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಬರಾಬರ್ ಘೊಳೊವ್ನಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ದೆಖಿಕ್:

1. ತೊ ಧಾಂವ್ತಾ   2. ತೊ ಧಾಂವತ್ ಆಸಾ.
1. ತೊ ಧಾಂವ್ತಾಲೊ   2. ತೊ ಧಾಂವತ್ ಆಸ್ಲೊ.
1. ತೊ ಧಾಂವ್ತಲೊ   2. ತೊ ಧಾಂವತ್ ಆಸ್ತಲೊ.

'ಆಸ್' ಧಾತುಚ್ಯೆ ಸುಪಾತೆರ್ ಯೆರ್ ಧಾತುಂಚಿಂ ಕಾಳಾರುಪಾಂಯ್ ಚಲ್ತಾತ್.

ತೂಂ ತುಜೆಂ ಸಾಂಗಿತ್ ವೆತಾಯ್, ತೊ ತಾಚೆಂ ಕರಿತ್ ವೆತಾ.

ತೀ ವಾಡಿತ್ ವೆತಾ, ತೊ ಜೆವಿತ್ ವೆತಾ.

ಘರ್ಗೊ ರಡತ್ ಬಸ್ತಾ / ಬಸ್ತಾಲೊ / ಬಸ್ಲೊ / ಬಸುಲ್ಲೊ / ಬಸ್ತಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಬಸ್ಚ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕರ್ಣೆ ಬರಾಬರ್ ರಡ್ಪಾಚೆ ಕರ್ಣೆ ಚಾಲು ಆಸಾ / ಆಸ್ತಾಲಿ / ಆಸ್ಲಿ / ಆಸುಲ್ಲಿ / ಆಸ್ತಲಿ......ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೇಶಣಾ ಬದ್ಲಾ ಧಾತುಕ್ 'ತೆರ್' ವಾ 'ತೆ' ಲಾವ್ನ್ ತಶೆಂ ಘೊಳಯ್ಲ್ಯಾರ್ಯ್ ತಸೊಚ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

ತೊ ಚಲ್ತೆರ್ / ಚಲ್ತೆ ಆಸಾ: ಜೆವ್ತೆರ್ / ಜೆವ್ತೆ ಆಸಾ.

ತೊ ಚಲ್ತೆರ್ / ಚಲ್ತೆ ರಾವ್ಲೊ; ಜೆವ್ತೆರ್ / ಜೆವ್ತೆ ರಾವ್ಲೊ.

8. ದುಭಾವೀ ಕಾಳಾರುಪಾಂ

'ಜಾಯ್ತ್' ಆನಿ 'ಜಾತೀತ್'—ಹೀಂ 'ಜಾ' ಧಾತುಚೀಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಸಾಧ್ಯಾ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳಾಚಿಂ ರುಪಾಂ.

ಏಕವಚನ್: ಜಾಯ್ತ್. ಬಹುವಚನ್: ಜಾತೀತ್.

ಹ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ನಾ.

ಹ್ಯಾ ದೊನ್ ರುಪಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಲವಾನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಧಾತುಂಚಿಂ ದುಭಾವೀ ಕಾಳಾರುಪಾಂ ಘಡುಂ ಯೆತಾತ್.

ಮುಖೆಲ್ ಧಾತುಚಿಂ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಘಡಣೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ನೇಮಾನು ಸಾರ್ ಬದಲ್ತಾನಾ, ತಾಂಕಾಂ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ಜಾಯ್ತ್' ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ಜಾತೀತ್' ಜೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೊ ದುಭಾವೀ ಭವಿಶ್ಯ ಜಾತಾ.

1. **ಆಶೆಂ ದುಭಾವೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳ್:**

ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ ಜಾಯ್ತ್, ತೂಂ ಕರ್ತಾಯ್ ಜಾಯ್ತ್. ತೊ ಕರ್ತಾ ಜಾಯ್ತ್.

ಆಮಿ ಕರ್ತಾಂವ್ ಜಾಯ್ತ್......

2. **ದುಭಾವೀ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್**:

I **ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್:** ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲೊಂ ಜಾಯ್ತ್, ಗಲೊಂ ಜಾಯ್ತ್.
ತೊ ಜೆವ್ಲೊ ಜಾಯ್ತ್, ತೀಂ ಜೆವ್ಲೀಂ ಜಾಯ್ತ್.

II **ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್:** ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ ಜಾಯ್ತ್,
ತಿಣೆಂ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲೆ ಜಾತೀತ್ (ವಾ ಜಾಯ್ತ್).

3. **ದುಭಾವೀ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್**:

I **ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್:** ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲಲೊಂ (ಆಶಿಲ್ಲೊಂ, ಆಸುಲ್ಲೊಂ) ಜಾಯ್ತ್.

II **ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್**: ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲಲೆ (ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆ, ಕಾಡಿಲ್ಲೆ) ಜಾಯ್ತ್.

4. **ದುಭಾವೀ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್:** ಹಾಂವ್ ಜೆಲ್ತಾಲೊಂ (ಜೆವ್ತಾಲೊಂ, ಪೆರ್ ಖಾತಾಲೊಂ) ಜಾಯ್ತ್.

5. **ದುಭಾವೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಭೂತ್‌ಕಾಳ್:**

I **ಕರ್ತರೀ ಘಡಣ್:** ಹಾಂವ್ ಗೆಲಾಂ (ರಾವ್ಲಾಂ, ಜೆವ್ಲಾಂ) ಜಾಯ್ತ್.

II **ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್:** ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ ಜಾಯ್ತ್.
ಹಾಂವೆಂ ಚೀಂಚ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ (ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂ) ಜಾಯ್ತ್. ವಾ,
ಹಾಂವೆಂ ಚಿಂಚೋ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ (ಪೆರಾಂ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್) ಜಾಯ್ತ್, ಜಾಂವ್ಯೆತ್ ಜಾತೀತ್

6. **ದುಭಾವೀ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್**: ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಲೊಂ (ಕರ್ತಲೀಂ, ಕರ್ತಲೆಂ) ಜಾಯ್ತ್.
ತೀ ಆಂಬೊ (ಆಂಬೆ, ಚಿಂಚೋ) ಕಾಡ್ತಲೀ ಜಾಯ್ತ್.
ಆಮಿ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ತಲ್ಯಾಂವ್ (ವಾ ಕಾಡ್ತಲೆ—ಲ್ಯೊ—ಲೀಂ) ಜಾಯ್ತ್.

'ಜಾಯ್ತ್' / ಜಾತೀತ್ ಹ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳೀ ರುಪಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ನಿಶ್ಚಯಿ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳಾಚಿಂ ರುಪಾಂ: ಜಾತಲೊ, ಜಾತಲೀ, ಜಾತಲೆಂ, ಜಾತಲೆ.........ವಾ ಆಸ್ತಲೊ, ಆಸ್ತಲೀ, ಆಸ್ತಲೆಂ.........ಬೀ ಜೊಡುನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಾಳಾಂಚೊ ದುಭಾವೀ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್ ಘಡ್ತಾತ್.

1. **ದುಭಾವೀ ವರ್ತಮಾನ್—ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**
ತೊ ಜೆವ್ತಾ (ತೀ ಜೆವ್ತಾ) ಜಾತಲೊ (ಜಾತಲೀ) / ಆಸ್ತಲೊ (ಆಸ್ತಲೀ),
ತೆಂ ಜೆವ್ತಾ (ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ) ಜಾತಲೆಂ / ಆಸ್ತಲೆಂ......

ಪ್ರೆ ಜೊಡಿಯೆಕ್ ಮಳಯ್ಲಲಿಂ ದೊನೂಯ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ (ಜೆಪ್ರಾ ಆಸ ಜಾತಲೊ—ಲೀ......) ಆಪಾಪ್ಲ್ಯೆ ಫುಡಣ್ಸೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ನೆಮಾನುಸಾರ್ ಕಾಳಾಕುಸಾಂ ಬದಲ್ತಾತ್.

2. **ದುಭಾವೀ ಭೂತ್‌ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**
ತೊ ಆಸ್ಲೊ ಜಾತಲೊ. ತೀ ಆಸ್ಲೀ ಜಾತಲೀ......
ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ ಜಾತಲೊ, ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲಂ ಜಾತಲೆಂ.

3. **ದುಭಾವೀ ಪೂರ್ಣ್‌ಭೂತ್‌ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**
ತೊ ಆಸ್ಲಲೊ (ಆಶಿಲ್ಲೊ / ಆಸುಲ್ಲೊ) ಜಾತಲೊ.
ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಲೊ (ಪೆರ್‌ಕಾಡ್ಲಲೆಂ) ಜಾತಲೊ (ಜಾತಲೆಂ).

4. **ದುಭಾವೀ ರೀತ್‌ಭೂತ್‌ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**
ತೊ ಚಲ್ತಲೊ (ತೀ ಚಲ್ತಲೀ) ಜಾತಲೊ (ಜಾತಲೀ).

5. **ದುಭಾವೀ ವರ್ತಮಾನ್ ಭೂತ್ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**
ತೊ ಗೆಲಾ ಜಾತಲೊ, ತೀ ಗೆಲ್ಯಾ ಜಾತಲಿ, ತೆಂ ಗೆಲಾಂ ಜಾತಲೆಂ.
ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ (ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲಾಂ) ಜಾತಲೊ (ಜಾತಲೆಂ).
ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ (ಪೆರ್ ಕಾಡ್ಲಾಂ) ಜಾತಲೊ (ಜಾತಲೆಂ).

6. **ದುಭಾವೀ ಭವಿಶ್ಯ ಭವಿಶ್ಯಕಾಳ್:**—ತೊ ಥಾಂವ್ತಲೊ ಜಾತಲೊ.

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

ಮುಖೆಲ್ ಧಾತುಚೊ, ಜಾಯ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೊ, ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಲವಾಕ್ ಯೆತಾ ತೆಂ 'ಜಾ' ಧಾತುಚೆಂ ಕಾಳಾರೂಪ್ 'ಜಾಯ್ತ್' ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ದಿವ್ಚೆಂ.

ಹಯ್‌ಕಾರ್	ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್
ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ ಜಾಯ್ತ್.	ಹಾಂವ್ ಕರಿನಾ ಜಾಯ್ತ್.
ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ ಜಾಯ್ತ್.	ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲೊ ನಾ ಜಾಯ್ತ್.
ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲೆ ಜಾಯ್ತ್.	ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲೆ ನಾ ಜಾಯ್ತ್.
ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಲೊ / ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಯ್ತ್	ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾಸ್ಲಲೊ ಜಾಯ್ತ್.
ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡ್ಲಾ ಜಾಯ್ತ್.	ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾ ಜಾಯ್ತ್.

9. ಆಜ್ಞಾರ್ಥ್

ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಆಜ್ಞಾ ವಾ ಫರ್ಮಾಣ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಬಸ್. ಕಾಮ್ ಕರ್. ಪುಸ್ತಕ್ ವಾಚ್. ಕಾಣಿ ಸಾಂಗ್... **ಬಸ್, ವಚ್** : ಹೆಂ ಧಾತುಚೆಂ ರೂಪ್. ಏಕವಚನಾಂತ್ ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರೂಪಾಂಯ್ ತೆಂಚ್ ಧಾತುಚೆಂ ರೂಪ್.

ಖಂಡಿತ್ ಆಜ್ಞಾ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಷಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ. ತರೀ ಆಮಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾಂಚ್ ಫರ್ಮಾಣ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾ ಮಾಗ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ವಾ ಇಚ್ಛಾ ಕಳೊಂವ್ಕ್ 1 ಆನಿ 3 ಪುರುಶಾಚೆಂಯ್ ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರೂಪ್ ಒಳ್ಖಂಯೆತಾ.

ಧಾತುಕ್ ವಾ ಏಕವಚನೀ ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರುಪಾಕ್ 'ಆತ್' ಲಾವ್ನ್ (ಬಸಾತ್. ವಚಾತ್. ಕರಾತ್.....ಆಶೆಂ) ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್ ಜಾತಾ. ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಭಾಸೆಂತ್ 'ತ್' ಗಳೊನ್: ಬಸಾ. ವಚಾ. ಕರಾ...ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಸಾ. 1 ಪುರುಶಾಂತ್ ಏಕವ. ಆನಿ ಬಹುವಚನೀ ರೂಪ್ ಏಕ್‌ಸಾರ್ಕೆಂ. ತೆಂ ಧಾತುಕ್ 'ಊಂ' ಲಾವ್ನ್: ಬಸೂಂ. ವಚೂಂ. ಕರೂಂ... ಆನಿ ಹೆರ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಒಂ' ಲಾವ್ನ್: ಕಪೆಶೊಂ. ಖಾಜೊಂ. ಫಡೊಂ...ಜಾತಾ. ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಆಕಾರಾಂತ್ ಧಾತುಂಕ್ 'ಒಂ' ಲಾವ್ನ್: ಆಸೊಂ. ಬಸೊಂ. ವಚೊಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ.

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಂತ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ಊಂ' ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ಊಂತ್' ಲಾಗ್ತಾ.

ಆಜ್ಞಾರ್ಥಾಂತ್ ಲಿಂಗಾಭೇದ್ ನಾ.

ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರುಪಾಂ (ಪಾನ್ 202 ಪಳೆ.)

ಉ. ರೊ. ವಪರಾಣೆಂ: 'ಬಸ್'. 'ಜೆವ್' ಧಾತುಚೆಂ ರುಪಾಂ !

ಹಾಂವ್	—	ಆಮಿಂ	ಜೆವಾ
ತೂಂ	ಜೆವ್	ತುಮಿಂ	ಜೆವಾ
ತೊ	ಜೆವೂಂ	ತೆ	ಜೆವೂಂ

ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಹಾಂವ್ — ಆಮಿ ಕರುಂನಾಯೆ

ತೂಂ	ಕರುಂನಾಕಾ	ತುಮಿಂ	ಕರುಂನಾಕಾ
ತುಮಿಂ	ಕರುಂನಾಯೆ	ತುಮಿಂ	ಕರುಂನಾಯೆ
ತಾಣೆಂ	ಕರುಂನಾಯೆ	ತಾಂಣಿ	ಕರುಂನಾಯೆ

ಆಜ್ಞಾರ್ಥೀ ರುಪಾಂ

ಪುರುಶ್	ವಚನ್	+ ಕೊಸ್	ಬಸ್	ಖಾ	ದೀ	ಧೂ	ಘೆ	ಬರಯ್
1	ಏಕ }	+ ಊಂ	ಬಸೂಂ	ಖಾವಂ	ದಿವಂ	ಧುವಂ	ಘೆವಂ	ಬರೊವಂ*
	ಬಹು }	..	..	..	..	..	..	..
2	ಏಕ	—	ಬಸ್	ಖಾ	ದೀ	ಧೂ	ಘೆ	ಬರಯ್
	ಬಹು	+ ಆತ್	ಬಸಾತ್	ಖಾಯಾತ್	ದಿಯಾತ್	ಧುಯಾತ್	ಘೆಯಾತ್	ಬರಯಾತ್+
3	ಏಕ	+ ಊಂ	ಬಸೂಂ	ಖಾವಂ	ದಿವಂ	ಧುವಂ	ಘೆವಂ	ಬರೊವಂ*
	ಬಹು {	+ ಊಂತ್	ಬಸೂಂತ್	ಖಾವಂತ್	ದಿವಂತ್	ಧುವಂತ್	ಘೆವಂತ್	ಬರೊವಂತ್§
		ವಾ ಏಕವಚನೀ ರುಪಾಂಚ್).						

* ಖಾವೂಂ / ಖಾಂವ್. ದಿವೂಂ / ದೀಂವ್. ಧುವೂಂ / ಧೂಂವ್ ಘೆವೂಂ / ಘೆಂವ್. ಬರೊವೂಂ / ಬರೊಂವ್—ಅಶೀಂಯ್ ರುಪಾಂ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

+ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ತ್' ಗಳೊವ್ನ್: ಬಸಾ, ಖಾಯಾ. ದಿಯಾ ಘೊಳ್ತಾತ್.

§ ಖಾವೂಂತ್ / ಖಾಂವ್ತ್. ದಿವೂಂತ್ / ದೀಂವ್ತ್. ಧುವೂಂತ್ / ಧೂಂವ್ತ್ ಘೆವೂಂತ್ / ಘೆಂವ್ತ್. ಬರೊವೂಂತ್ / ಬರೊಂವ್ತ್—ಅಶೀಂಯ್ ಚಲ್ತಾತ್ ಆಸ್ ಜಾಯ್ತೊ ಲೋಕ್ ಹಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ಲೊಂ 'ತ್' ಗಳಯ್ತಾ.

ಅ. ಈ. ಊ. ಎ. ಐ ಆನಿ 'ಅಂಯ್'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಊಂ' ಕೂಸ್ ಲಾಗ್ತಾನಾ 'ಊಂ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ವ' ಯೆತಾ ಆನಿ 'ಆತ್'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಯಾತ್' ಯೆತಾ. ಖಾ+ಊಂ=ಖಾ+ವಂ=ಖಾವಂ (ಖಾಂವ್). ಖಾ+ಆತ್—ಖಾ+ಯ್+ಆತ್—ಖಾಯಾತ್.

ಮಂಗ್ಳೂರಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ 1. ತೊ ಬಸುಂದಿ. ಖಾಂವಿ. 2. ತೆ ಬಸುಂದಿತ್. ಖಾಂವ್ದಿತ್........ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಚಾಲು ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಳೆರಿಂತ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ರುಪಾಂಚ್ ಬರಿಂ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ರುಪಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ. 'ದಿ' ಆನಿ 'ದೀತ್'—ಹೀಂ 'ದಿ' ಧಾತುಚಿಂ ರುಪಾಂ (ದಿ—ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ; ದೀತ್—ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ.)

ದೆಖುನ್ 'ತೊ ಬಸುಂದಿ'—ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಾಲ್ ಆಸಾ ತೆಂ ವ್ಯಾಕರಣಾ ನೇಮಾಂಕ್ ಆಡ್ ಯೆತಾ. ದಿ—ಕೊಣೆಂ ದಿ? ತಾಕಾ "ಬಸುಂಕ್" ದಿ. ತಾಂಗಾ ದಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೆಂ ಕರ್ತೃ "ಬಸುಂಕ್" ಕೊಣಾಕ್? "ತಾಕಾ" (4 ವಿಭಕ್ತಿ) ಹ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ "ತೊ" ಚಲ್ನಾ.

* ತಾಕಾಂ. **ತೊ** ಬಸೊಂ: ದ್ಯಾಂವ್ಯೆತ್. ತಾಂಗಾ 'ತಾಕಾಂ'. 'ಬಸೊಂ' ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ ಕರ್ತೊ 'ತೆ' ಆನಿ 'ತೊ'.

ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಗೊಂದೊಳ್ ಆಸ್ (ಪಾ. 185) ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ತೆಂ ಆಮಿಂ ಮನಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಫಾವೊ: **ತಾಕಾ ಹೊ ಫಾತರ್ ಉಖ್ಲುಂಕ್ ದೀ.** ಹಾಂಗಾ 'ದಿ' ಮ್ಹ. **ಕರ್ತೊ** ಕ್ರಿಯಾಪದ್. **'ಉಖ್ಲುಂ'** ಮ್ಹ ತಾಚೆಂ **ಕರ್ಮ**. ಹೆಂ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ವಾಕ್ಯ ಆಸೊನ್ ಮುಕ್ರ್ಯಾಕ್ ಹಾ ವಾಕ್ಯಾಂತಾ ದಾಖಯ್ತಾ. ಆಸಲಿ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ಘಡಣ್ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಘೊಳ್ತಾಲಿ ಆನಿ ಆಜೂನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಘೊಳ್ಟಾ.

ಜಾಂವ್ತಿ ಪುಣ್ 'ಜಾಂತ್'ಲೆ ಅರ್ಥಾಂತ್ ಗಳೊನ್ 'ದಿ' ಬದ್ಲಾ 'ದಿ' ದ್ಸುಕ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್: "ಉಖ್ಲುಂದಿ." ಮಂಗ್ಳೂರಿ "ಉಖ್ಲುಂದಿ" ಹಾಚೆಂತ್ ಮುಸ್ರಂ ರೂಪ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾ ಜಾಯ್ತ್. ಪಾ

ಸಾಷ್ಟಿಚ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್: ತೂಂ ಸೊಡಿ—ತೆ ಸೊಡುಂತಿ........ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ತಾಲಿಂ. 'ಸೊಡಿ'—ಹಾಂತ್ಲೊ 'ಇ' ಗಳೊನ್ 'ಸೊಡ್' ಆನಿ 'ಸೊಡುಂತಿ' ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ತ', 'ದ' ಕರೂನ್ ('ಸೊಡುಂದಿ' ಜಾಲಾಂ ತಶೆಂ) ಏಕವಚನಾಂತ್ ಸೊಡುಂದಿ ಆನಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ತ್' ಲಾವ್ನ್ 'ಸೊಡುಂದಿತ್' ಆಸಿಂ. ಬದ್ಲೊನ್ ಆತಾಂ ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಭಾಶೆಂತ್ ಘೊಳ್ತಾತ್ ಜಾಯ್ತ್. ಹೀಂ ರುಪಾಂ ಮಂಗ್ಳೂರೀ

ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ 'ಬಸೂಂತ್', ಖಾವಾಂತ್, ದಿವಂತ್........ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ತ್' ಗಳೊವ್ನ್ ಬಹುವಚನಾಂತ್ಲೊಯ್ ಏಕ್‌ವಚನೀ ರುಪಾಂಚ್: ಬಸೂಂ. ಖಾವ್ಂ / ಖಾಂವ್. ದಿವ್ಂ. / ದೀಂವ್ ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಸಾಷ್ಟಿಚಿ ಭಾಸ್ ಆಜೂನ್ ಉಲಯ್ತಾತ್ ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ. ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಗೋಂಕರ್ಣಾಚ್ಯೆ ದಕ್ಷಿಣೆಕ್. **ಕವಿರ್ಣ** ಧಾತುಂಚಿಂ ರುಪಾಂ: **ವಾಚಿ, ಕಾಡಿ, ಹಾಡಿ** ಆಶೀಂಚ್ ಘೊಳ್ತಾತ್

ವಳೆರೆಂತ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರುರುಶಾಚಿಂ ಬಹುವಚನೀ ರುಪಾಂ: ಬಸೂಂ ದಿವಂ........ಆಜ್ಞಾ ಮಾಗುಂಕ್ ವಾ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್: ಆಪ್ಲೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕಳೊವ್ನ್ ಕರ್ನೆಕ್ ಉಲೊ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಧಾತುಚ್ಯಾ ಸಾಧಾರಣ್ ರುಪಾಂತ್ಲೆಂ 'ಕ್' ಗಳೊವ್ನ್ 'ಉಂ' ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲ್ಯಾ ರುಪಾಕ್ 'ಯಾ' ಜೊಡುನ್ ಆಜ್ಞಾರ್ಥ್ ಘಡ್ತಾತ್.

ಕರುಂಕ್ (-ಕ್ +ಯಾ)-ಕರುಂಯಾ. ಬಸುಂಯಾ, ನಾಚುಂಯಾ........ ಮಂಗ್ಳುರೀ ಚಾಲ್ ನಿಯ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಯಾಂ' ಲಾವ್ನ್ ಹೆಂ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ರೂಪ್ ಘಡ್ತಾ. ಕರ್+ಯಾಂ-ಕರ್ಯಾಂ. ಬಸ್+ಯಾಂ=ಬಸ್ಯಾಂ. ನಾಚ್+ಯಾಂ-ನಾಚ್ಯಾಂ.

ಸಂಸ್ಕೃತ್ 'ಯಾಮ'-ಂತ್ಲೊ 'ಮ' ಅನುಸ್ವಾರ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಯಾಂ' ಹೆಂ ರೂಪ್ ವರ್ತ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾಲೆಂ. [illegible] ತಶೆಂಯ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಹೆಂ 'ಯಾಂ' ಮಂಗ್ಳೂರೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ರುಪಾಂನಿ ಆಜೂನ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಚಲ್ಲಾ. ಪ್ರಶ್ ತಶೆಂ ದೆಗ ಧಾತುಂಕ್ ಜೊಡ್ತಲೆಂ 'ಯಾಂ' ರೂಪ್ ಏಕ್ಸುರಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾನಾ 'ಯೂ' ಮಾತ್ರ್ ಚಾಲು ಆಸಾ! 'ಆಮಿ ಯಾ!'

ದೇವನಾಗರೀ ಬರ್ಪಾವಳೆಂತ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಳೆರೆಂತ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ರುಪಾಂಚ್ ಅಧಿಕ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್.

ಆಜ್ಞಾರ್ಥಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್

ಧಾತುಕ್ 'ಉಂ' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ಏಕವಚನಾಂತ್ 'ನಾಕಾ' ಬಹುವಚನಾಂತ್ 'ನಾಕಾತ್' ಘೊಳೊವ್ನ್ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಾಚೆಂ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರಿ ರೂಪ್ ಜಾತಾ.

ಏಕ : ಕರುಂನಾಕಾ, ಬಸುಂನಾಕಾ, ಚಾಂವ್‌ನಾಕಾ, ದಿಂವ್‌ನಾಕಾ, ಧುವಂನಾಕಾ / ಧುಂವ್‌ನಾಕಾ, ಘೆಂವ್‌ನಾಕಾ, ಬರೊಂವ್‌ನಾಕಾ.

ಉದಾ : ಬಸುಂನಾಕಾತ್. ಜಾಂವನಾಕಾತ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹ್ಯಾಚಿಂತ್ಲೊ ತೀನ್ 'ಉಂ' ಕಾಡುನ್ ಲಾಯ್ಲ್ಯಾಸ್ತಾನಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತು ವಿಶೇಶಣಾಂತ್ಲೆಂ 'ತ' ಗಳೊವ್ನ್ ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ ನಾಕಾ / ನಾಕಾತ್ ಘೊಳೊವ್ನ್ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರುಪಾಂ ಘಡ್ತಾತ್. ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಹಿಂ ರುಪಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್: ಬಸನಾಕಾ, ಚಲನಾಕಾ, ಕರಿನಾಕಾ / ಕರ್ನಾಕಾ, ಕಾಡಿನಾಕಾ / ಕಾಡ್ನಾಕಾ, ನಾಚಿನಾಕಾ, ಧುಂವ್ನಾಕಾ.

ಬಹುವಚನ್ : ಬಸನಾಕಾತ್ ... ನಾಚಿನಾಕಾತ್.

1 ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಹಯ್‌ಕಾರಿ ರೂಪ್ 'ಯಾ' ಜೊಡೂನ್ ಜಾತಾ. ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ 'ನಾಕಾ' ಘೊಳೊವ್ನ್ ತಾಚೊ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್ ಜಾತಾ. ಆಮಿಂ **ಬಸುಂಯಾ ನಾಕಾ, ಕರುಂಯಾ ನಾಕಾ, ಉಲೊವಂಯಾ ನಾಕಾ.** ಮಾಂಗ್ಣ್ಯಾಚಿ ಚ್ಯಾರ್ ಧಾತುಕ್ 'ಚೆಂ' ಕಾಡುನ್ ಲಾವ್ನ್ ತಾಚೆ ಬರಾಬರ್ 'ನಾಕಾ' ಘೊಳೊವ್ಯಾ: ಆಮಿಂ ತಾಂಣೆಂ / ತುಮಿಂ / ತಾಣೆಂ ಚಲ್ಚೆಂ / ಬಸ್ಚೆಂ / ಕರ್ಚೆಂ / ಕಾಡ್ಚೆಂ.........ನಾಕಾ.

'ಜಾಂವ್' ಹೆಂ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ ರೂಪ್ ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ವರ್ತಮಾನ್‌ಕಾಳೀ ರೂಪಾಂ ಬರಾಬರ್ ವಾಪರ್ತಿ ಚಾಲ್‌ಯ್ ಆಸಾ: ತೊ ವಚನಾ ಜಾಂವ್, ಕರಿನಾ ಜಾಂವ್...

10. ವಿದ್ಯರ್ಥ್

ಧಾತುಕ್—'ಚೊ, ಚಿ, ಚೆಂ' ಲಾವ್ನ್ ವಿದ್ಯರ್ಥ್ ಘಡ್ತಾತ್. ಉಲಯ್ತ್ಯಾಚಿ ಇಚ್ಛಾ, ಅಪೇಕ್ಷಾ, ವಾ (ಸೂಚನಾ ಬರಾಬರ್) ವಿನಂತಿ ಕಳೊಂವ್ಕ ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ರುಪಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾತಾ. ದೆಖಿಕ್ : ಅಶೆಂಚ್ ಆಮಿಂ ವರ್ಸಾನ್ ವರಸ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ.

ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರೀ (ಅಕರ್ಮಿ ಆನಿ ಕರ್ಮಿ) ವಾ ಕರ್ಮಣೀ, ವಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭಾವೀ ಆಸ್ತಾ.

1. ಅ) **ಕರ್ತರೀ ಅಕರ್ಮಿ ಘಡಣ್** : ಹಾಂವ್ ಕದೆಲಾರ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾಂ; ಸರ್ನಿರ್ ಬಸ್ಲೆಂ. ಚೋರ್ ಪಳೊನ್ ಧಾಂವ್ಚೊ; ತಾಕಾ ಲೋಕಾನ್ ಧರ್ಲೊ.

ತೀಂ ಹಾಂಗಾ ಯೆಂವ್ಚಿಂ; ಪುಣ್ ತ್ರಿಕಾ ಆಡಾಯಿಲ್ಲಿಂ.

ಆ) **ಕರ್ತರೀ ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣ್**: ತೊ ಗಣಿತ್ ಶಿಕ್ಚೊ, ಪುಣ್ ಚರಿತ್ರಾ ಶಿಕ್ಲೊ. ತೆಂ ಗಣಿತ್ ಶಿಕ್ಚೆಂ, ಪುಣ್ ಚರಿತ್ರಾ ಶಿಕ್ಲೆಂ.

2. **ಕರ್ಮಣೀ:** ಹಾಂವೆಂ **ಕಿತೆಂ** ಕರ್ಚೆಂ? ತುವೆಂ ಏಕ್ **ಕಾಣಿ** ಸಾಂಗ್ಚಿ.
ತಿಣೆಂ ಏಕ್ ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಆನಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಂತೊಸ್ ದಿವ್ಚೊ.

3. **ಭಾವೀ:** ಉಪ್ರಾಂತ್ ತುವೆಂ, ತಿಣೆಂ ಆನಿ ಆಮಿಂ ನಿದುಂಕ್ ವಚ್ಚೆಂ / ವೆಚೆಂ.

ಹಾಂಗಾ ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್

1. ಕರ್ತರಿ ಘಡಣೆಂತ್ ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾಂ.
2. ಕರ್ಮಣೀ ಘಡಣೆಂತ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ ಆನಿ ವಚನಾ ಪಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾಂ
3. ಭಾವೀ ಘಡಣೆಂತ್ ತೆಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೀ **ಏಕವಚನಾಂತ್** ಆನಿ ಕರ್ತೊರ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂತ್ ಆಸಾ.

'ಚೊ,—ಚಿ, ಚೆಂ' ಲಾಗ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ **ಕೃದಂತ್** ಆನಿ 'ಚೆಂ' ಲಾಗ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ **ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ್** ದೋನ್‌ಯ್ ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್:

ಹಯ್‌ಕಾರ್	ನ್ಹಯ್‌ಕಾರ್
ಏಕ ವ: ಹೊ ಆಂಬೊ **ತುವೆಂ ಖಾವ್ಚೊ** ।	......ಖಾವ್ಚೊ ನ್ಹಯ್ (ನಾಕಾ)
This Mango is to be eaten ।	......Not to be eaten by you.
ಅನೇಕ್ ವ: ತೆ ಆಂಬೆ ಆಮಿಂ ಖಾವ್ಚೆ ।	......ಖಾವ್ಚೆ ನ್ಹಯ್ (ನಾಕಾ)

ವಿದ್ಯರ್ಥಿ **ಕೃದಂತ್** 'ಒ, ಈ, ಎಂ' ಸ್ವರ್ ಘೆವ್ನ್ ವಿಶೇಶಣಾಪರಿಂ ಬದಲ್ತಾ.
ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ್ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಸದಾಂ 'ಎಂ' ಸ್ವರಾನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ.

ತುವೆಂ ಹ್ಯೆ ವಾಟೇನ್ ವಚ್ಚೆಂ ।	......ವಚ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. (ನಾಕಾ)
ಆಮಿಂ ತ್ಯೆ ವಾಟೇನ್ ವಚ್ಚೆಂ ।	......ವಚ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. (ನಾಕಾ)
ತುವೆಂ ಹಾಂಗಾ ಬಸ್ಚೆಂ ।	......ಬಸ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್ (ನಾಕಾ)

'ವಚ್ಚೆಂ. ಬಸ್ಚೆಂ' ಹಾಂತ್ಲೆಂ 'ಚೆ' ಕೂಸ್ (ತಾಚೊ—ತಾಜೊ ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳ್ತಾ ತಶೆಂಚ್) 'ಜೆ' ಜಾವ್ನ್‌ಯ್ ಘೊಳ್ತಾ: ವಚ್ಚೆಂ—ವಜ್ಜೆ. ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಚಜೆ—ವಚಜಯ್—ವಚಜಾಯ್ ಆನಿ ('ಚೆ ಚೊ 'ಅ' ಸ್ವರ್ 'ಆ' ಕರೂನ್) ವಚಾಜೆ, ವಚಾಜಯ್ ವಚಾಜಾಯ್........ಅಶೇಂಯ್ ಬರಯ್ತಾಲಿಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ **ವಚ್ಚೆಂ, ಬಸ್ಚೆಂ, ಕರ್ಚೆಂ**........ಹೆಂಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೂಪ್ **ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ.**

ಹಾಂಕಾಂ ತೆಂಕೂನ್ ಯೆತಾತ್: **ವಚ್ಚಿ, ಬಸಜೆ. ಕರಿಜೆ.**

ಅಶೆಂ ಬರಯ್ತಾತ್ ತಿಂ ಚೂಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತರೀ ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಅಜೂನ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್.

ಬಸ್ಚೆಂ, ಕರ್ಚೆಂ..........ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ.

ಬಸುಂಕ್ ಜಾಯ್, ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್...ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ. 'ಕರ್ಚೆಂ' ಕ್ರಿಯಾಪದ ಗಜಾಲ್ ವಾ ಕರ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಮ್ಯ್. **ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್** ಉಲಯ್ತಾಲ್ಯಾಚಿ ಅಪೇಕ್ಷಾ ವಾ ಆಜ್ಞಾ ಕಳಯ್ತಾತ್. ಅಶಾಂ ತಿಂ ಸಮಾಸಮ್ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೆಳ್ತಾತ್: ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತುವೆಂ ಕರ್ಚೆಂ 'ಕರಿಜೆ' ಜಾಯ್ 'ಜಾಯ್'—ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತುವೆಂ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಪ್ರ. ಬಾ. ದೊ. (ಪಾನ್ 65) ದೊನ್ ತರಾಂಚೆಂ ಭೂತ್ ಕೃದಂತ್ ದಿತಾ.

೧) **ಸ್ವಾಧೀನ್ ವಾಕ್ಯರಚನಾ** (Active form) ಕರ್ಲ್ಲೊ, ಲಿ, ಲೆಂ.

೨) **ಅಸ್ವಾಧೀನ್ ವಾಕ್ಯರಚನಾ** (Passive form) ಕರ್‌ಚೊ, ಚಿ, ಚೆಂ.

ಬಸ್ಚೊ, ಭಿಂಕ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಹ್ಯಾಂತುಂ ಫರಕ್ ಕಳನಾಸ್ತಾನಾ 'ದೊನ್ಯೀ' ರುಪಾಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ವಾಪ್ರಾತ್ ಲೆಖ್ತಾತ್. ತರೀ ಸೊದಾರ್ಲ್ಲಿಂ ಭಾಶಿಂತ್ ತೊ ಫರಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾತ್:

೧) ಬಕ್ರೊ ಮಾರ್ಲ್ಲೊ ಆಂಬೊ ಖಾತಲೊ ಕೋಣ್?

೨) ಮಾರ್ಚೊ ಬಕ್ರೊ / ಖಾಂವ್ಚೊ ಆಂಬೊ ಖಂಯ್ಚೊ?

'ಬಕ್ರೊ ಮಾರ್ಚೊ ಮನಿಸ್' 'ಆಂಬೊ ಖಾಂವ್ಚೊ ಮನಿಸ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

ಬಕ್ರೊ ಮಾರ್ತಲೊ. 'ಆಂಬೊ ಖಾತಲೊ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ.

ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ 'ಬಸ್ತಾತೊ, ಆಸಾತೊ, ಕರ್ತಾತೊ, ಮೆಳ್ತಾತೊ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ ಸುವಾತೆರ್ 'ಬಸ್ಚೊ, ಆಸ್ಚೊ, ಕರ್ಚೊ, ಮೆಳ್ಚೊ' ಮ್ಹಣ್ತಲ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ವಿಕಾಸ್ಲಿ ಭಾಸ್ ನ್ಹಯ್. ದೆಖಿಕ್: ಹಾಂಗಾ ಆಸ್ಚೊ (ಜೊ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ತೊ) ಮನಿಸ್ ಹಾಂಗಾ ನಾ. ಪಾವ್ಕಾ ಮೆಳ್ಚೊ ದುಡು ಅಜೂನ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ನಾ. ತಾಣೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ ಕೆಲೆಂನಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ 'ಆಸ್ಚೊ, ಮೆಳ್ಚೊ, ಕರ್ಚೆಂ' ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೆಳ್ತಾತ್: 'ಆಸಾ ತೊ, ಮೆಳ್ಚಾ ತೊ, ಕರ್ತಾ ತೊ'—ಹ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ನ್ಹಯ್.

'ಧಾಂವ್ಚೊ ಘೋಡೊ', 'ಮರ್ಚೊ ಮನಿಸ್' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ 'ಧಾಂವ್ತಾ ತೊ' 'ಮರ್ತಾ ತೊ' ಅಸೊ ಅರ್ಥ್ ಕರ್ಚೊ ನ್ಹಯ್. ದೆಖಿಕ್: ತ್ಯಾಚ್ ದಿಸಾ **ಮರ್ಚೊ ಮನಿಸ್** ಅಜೂನ್ ಜಿವ್ಂತ್ ಆಸಾ. ಮರ್ಚೊ=ಮರ್ತಾ ತೊ ನ್ಹಯ್. 'ಧಾಂವ್ಚೆ ರಡೆ'='ಧಾಂವ್ತಾತ್ ತೆ' ನ್ಹಯ್; **ಧಾಂವ್ಪಾಚೆ** ವಾ **ಧಾಂವ್ಡಾಚೆ**.

ಫಾಂವ್ಚಾ ತೊ. ಉಡ್ಚಾ ತೆಂ. ಚಲ್ಚಾತ್ ತೆಂ.........ಹೆಂ ಜೊಡೂನ್ 'ಥಾಂವ್ಚೊ (ಫುಂಡೊ/ಫಾತರ್), ಉಡ್ಚೆಂ (ಪದ್), ಚಾಲ್ಚೆಂ (ಪದಾಂ). ಅಸಲಿಂ ವಿಶೆಶಣಾಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಉದಾಹರಣಾಂ: ದಿಸ್ಚ್ಯಾ (ದಿಸ್ಚಾತ್ ತ್ಯಾ) ವಸ್ತುಂಚೊ ರಚ್ನಾರ್, ಲಾಗ್ಚೊ (ಲಾಗ್ಚಾ ತೊ) ವಿಶಯ್. ಹಾಲ್ಚೊ (ಹಾಲ್ಚಾ ತೊ) ಕೊಳ್ಸೊ: **ಚೊರ್ಚೊ / ಚೊಟ್ಚೊ** (ಚೊರ್ಚಾ ತೊ) ಚೆಡೊ.

ನಾಮಾಂ ಭಾಶೆನ್: **ಘೆತೆ** ಜಾಯ್ತೆ ಆಸಾತ್. **ದಿತೆ** ಮಾತ್ರ ನಾತ್.

"ಚೆಂ" ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್

ಧಾತುಕ್—'ಚೆಂ ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ರೂಪ್ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಲ್ಯಾ ಸಾಧಾರಣ್ ರುಪಾವರಿ ಕ್ರಿಯಾ ಸೂಚಯ್ತಾ. ತೆಂ ನಾಮಾಭಾಶೆನ್ ಉಪೆಗಾಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸದಾಂಚ್ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಿ ಏಕವಚನಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆಂ **ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚ್ಯಾ ಸಾಧಾರಣ್ ರುಪಾಚಿ ದುಸ್ರಿ ತರಾ.** ತೆದ್ನಾ ತಾಕಾ **ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ಅರ್ಥ್ ನಾ.** ದೆಖಿಕ್: ಸಾಂಗ್ಚೆ ವರ್ಸಿ / ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪರಸ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬರೆಂ; ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸ್ನಾನ್ ದಾಡಾವ್ನ್ ಮರ್ಚೆಂ ಬರೆಂ. ಹಾಂಗಾ ಮಾಗ್ಣಾರ್ ಬಸ್ಚೆಂ ವ್ಹಾಕಾ ಸೊಭನಾ. ಚೊರ್ಚೆಂ/ಘೊಟ ಮಾರ್ಚೆಂ ಸೊಡ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ 'ಸಾಂಗ್ಚೆಂ. ಕರ್ಚೆಂ. ಮರ್ಚೆಂ. ಬಸ್ಚೆಂ' ಕ್ರಿಯಾಸೂಚೊಕ್ ಭಾವವಾಚಕ್ ಕೃದಂತ್‌ನಾಮಾಂ (Gerund or Verbal Noun) ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತೆಂ ಕರ್ತ್ಯಾ ವಾ ಕರ್ಮಾ ಭಾಶೆನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಾಂ ಲಾಗುಂಯೆತ್.

ದೆಖಿಕ್: ಸಾಂಗ್ಚೆ ವರ್ಸಿ. **ಸಾಂಗ್ಚೆ ಪರಸ್**: ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ರೀತ್ ಆಸಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ನಾಮಾಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ತೆಂ ಸವ್ಯೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಸೊಂಪ್ರೊ ಸ್ವರ್ ಲಾಗ್ತ್ಯಾ ನಾಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ–ವಚನಾ ಪಮಾಣೆಂ ಬದಲ್ತಾತ್. ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರ್ಚೊ (=ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾಚೊ) ವೇಳ್: ಚಲ್ಚೊ(=ಚಲ್ಚ್ಯಾಚೊ) ನಮುನೊ. ವೆಚ್ಚಿ ದೀಸ್ ಸಂಪ್ಲೆ; ಮರ್ಚಿ ಘಡಿ ಲಾಗಿಂ ಪಾವ್ಲಿ.

ಸವಯೆಚಿ ಕರ್ಣಿ ಕಳೊಂವ್ಕ್ಯಯ್ ವಿದ್ಯರ್ಥಿ ರೂಪ್ ಉಪೆಗಾಯ್ತಾತ್:

ಆಮಿ ಭುರ್ಗಿ ಆಸ್ತಾನಾ ಸಕಾಳಿಂ ಪಾಂಚ್ ಘಂಟ್ಯಾರ್ **ಉಠ್ಚೆಂ**, ಗೊರ್ವಾಂಕ್ **ಖಾಂವ್ಕ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ** ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ **ಜೆವಣ್ ಕರ್ಚೆಂ.** ತವಳ್ ಭುಗ್ಯಾಂನಿ ಶಾಳೆಕ್ ವೆತಾನಾ ಆಂಬ್ಯಾ ತೊರಾಂಕ್ **ಫಾತರ್ ಮಾರ್ಚೆ.** ಕಾಜುಚ್ಯೊ ಬಿಯೊ ಚೋರ್ನ್ **ಬಲ್ಲಿಸ್ ಖೆಳ್ಚೆಂ.** ವಾಟೇರ್ **ಲುಟಿ ಕರ್ಚ್ಯೊ** ಆನಿ ಮಾರ್ನ್ ಪಡ್ಚೆಂ. (ಹೆಂ ತಾಂಚಿ **ಸವಯ್** ಆಸ್ಲಿ ವ್ಹಡ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.)

ಅಜ್ಞಾರ್ಥಾಕ್ ಆನಿ ವಿಧ್ಯರ್ಥಾಕ್ ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಅಸಾ

ಹಯ್ಕಾರ್	**ನ್ಹಯ್ಕಾರ್**
1. ಅಜ್ಞಾರ್ಥ: (ಅ) (ತೂಂ) ಹೆಂ ಕಾಮ್ **ಕರ್** (ಆ) ಹೆಂ — **ತೂಂ** ಕರ್ /	ಕರುಂನಾಕಾ (ಕರಿನಾಕಾ, ಕರ್ನಾಕಾ) — ,, ,,
2. ವಿಧ್ಯರ್ಥ: (ಅ) ತುವೆಂ ಹೆಂ ಕರ್ಚೆಂ (ಕರಿಜೆ) (ಆ) ಹೆಂ ತುವೆಂ ಕರ್ಚೆಂ (ಕರಿಜೆ)	—ಕರ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್ ವಾ —ಕರುಂನಾಯೆ (ಕರಿನಾಯೆ)

ಕಾಮ್ **ಕೊಣೆಂ** ಕರ್ಚೆಂ? ಹಾಕಾ ಜಾಪ್ ದಿತಾನಾ
(ಆ) ರೂಪಾಂತ್ **'ತೂಂ' 'ತುವೆಂ'** ಚೆರ್ **ಭರ್** ಪಡ್ತಾ.

3. **'ಕರ್ಚೆಂ'** ಬದ್ಲಾ **'ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್'** ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕರ್ತ್ಯಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ದಾಖೊವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ತಲ್ಯಾಚಿ ಅಪೇಕ್ಷ್ಯಾ ಉತ್ರಾಯ್ತಾ. ತಾಚೊ ನ್ಹಯ್ಕಾರ್: **ಕರ್ಚೆಂ ನಾಕಾ** ವಾ ಕರುಂನಾಯೆ (ಕರಿನಾಯೆ).

4. ಆಜ್ಞಾ ನ್ಹಯ್, ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿತಾನಾ:
ಹಯ್ಕಾರ್: ತುವೆಂ ಹೆಂ ಕರುಂಯೆತ್/ಕರ್ಯೆತ್ (ರಜಾ, ಪರ್ವಣ್ಗಿ ಅಸಾ)
ನ್ಹಯ್ಕಾರ್: ,, ,, ಕರುಂ(ಕ್) ನಜೊ/ಕರ್ನಜೊ ವಾ
ಕರುಂನಾಯೆ (=ಕೆಂ ಪಡ್ಜೆ, ನೀತಿಕ್ ವಾ
ಸಿತಿನಿಯಮಾಕ್ ವಿರೋಧ್.)

5. 'ತುವೆಂ' (3 ವಿ.) ಬದ್ಲಾ 'ತುಜ್ಯಾನ್' (5. ವಿ.) ವಾಪರ್ತಾನಾ ಕರ್ತ್ಯಾಚಿ **ತಾಂಕ್** ಕಳಯ್ತಾತ್:
ಹಯ್: ತುಜ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಕರುಂಯೆತ್ / ಕರುಂಯೆತಾ.
ವಾ ,, ,, ಜಾಯ್ತ್ / ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ತ್ / ಜಾತಾ.
ನ್ಹಯ್: ,, ,, ಕರುಂ(ಕ್) ನಜೊ / ಜಾಯ್ನಾ.
ಹಾಂಗಾ 'ಯೆತ್ / ಯೆತಾ' ಚಲಿಪ್ ನ್ಹಯ್. ತಾಂಕ್ ಸೂಚಯ್ತಾ:
ತುಜ್ಯಾನ್ ಕರುಂಯೆತ್ (ಸಾಧೊ ಭವಿಶ್ಯ) = ತುಕಾ ತಾಂಕತ್
,, ,, ಯೆತಾ (ವರ್ತಮಾನ್-ನಿಶ್ಚಿತ್) = ತಂಕಾ ತಾಂಕ್ತಾ.

ಅಧ್ಯಾಯ್ IX

ಅವಿಕಾರೀ ಶಬ್ದ್

1. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ (Adverbs)

ಆದೀಂಚ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಪರಿಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚೆ ದೋನ್ ವರ್ಗ್ ಕರುಂಯೆತ್. ವಿಕಾರೀ ಆನಿ ಅವಿಕಾರೀ. ನಾಂವಾಂ, ಸರ್ವನಾಂವಾಂ ಆನಿ ವಿಶೇಶಣಾಂ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂ ಬದ್ಲುನ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ದೆಕುನ್ ತೀಂ **ವಿಕಾರೀ** ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. "ವಿಕಾರ್" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ "ಆಕಾರ್ (ವಾ ರೂಪ್) ಬದ್ಲಪ್."

ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರಾಂತ್ ಬದಲ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್ ತೆ ಸಬ್ದ್ **ಅವಿಕಾರೀ.** ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ, ಸಬ್ದಯೋಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ, ಉಭಯಾನ್ವಯೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ಆನಿ ಕೇವಲ್‌ಪ್ರಯೋಗೀ ವಾ ಉದ್ಗಾರೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಕ್ ಆನಿ ವಿಶೇಶಣಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಚಡಿತ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ ಉತ್ರಾಂ ವಾ ಅವ್ಯಯಾಂ—**ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

1. **ಕರ್ಣೆಚಿ ರೀತ್ ಕಳಯ್ತಾತ್ ತೀಂ ರೀತಿವಾಚಕ್ ವಾ ರೀತ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ** (Adverbs of Manner):—**ಕಶೆಂ ?** ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ನಾಕ್ ತೀಂ ಜಾಪ್ ದಿತಾತ್. ದೆಕಿಕ್ ತೊ **ಹಳೂ** (ವಾ ಸಾವ್ಕಾಸ್) ಯೆತಾ, **ಧಾಂವನ್** ಆಯ್ಲೊ, **ಪಡೊನ್** ಗೆಲೊ, **ಖುಶಿಪಣಿಂ** ವಾಗ್ತಾ, ಉತಾಉತಿಂ ಗೆಲೊ, **ಅಕಸ್ಮಾತ್** ಯೆವ್ನ್ ಪಾವ್ಲೊ, ಹೆಂ ತಿಣೆಂ **ಮುದ್ದಾಮ್** ಸಾಂಗ್ಲೆಂ....

ನಾಂವಾಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್: ಧಯ್ರಾನ್, ಭರಾನ್, ತಾಕ್ತೀನ್, ಹ್ಯೆ ಭಾಶೆನ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧಾತುಕ್ "ಊನ್" ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಉಪೆಗಾಯ್ತಾತ್: ಧಾಂವನ್, ಭರೊನ್, ನೊಡೊನ್.

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ ಅವಿಕಾರೀ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್ ದೆಕುನ್ ತೀಂ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್, ತರೀ ಏಕೂಚ್ ಸಬ್ದ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ಘೆವ್ನ್ ಕ್ರಿ. ವಿ.ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಕ್ ವಾ ಕರ್ಮಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊವ್ನ್ ತೊ ವಿಶೇಶಣಾವರಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ. ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ. ದೆಕಿಕ್:

ತೊ ಬೆಷ್ಟೆಂ / ಅಸೆಂ / ತಶೆಂ / ಬರೆಂ...ಉಲಯ್ಲೊ ವಾ

ತೊ ಬೆಷ್ಟೊ / ಅಸೊ / ತಸೊ / ಬರೊ...ಉಲಯ್ಲೊ.

ತೊ ಬರೊಚ್ ಫಕ್ತ್: ತೀ ದೊಕ್ಯಾಚ್ ಗೆಲಿ; ತೀ ಒಗೀಚ್ ರಾವ್ಲಿ... ಪೆರೂಪೀಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ ರೂಪ್ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಏಕಾಚ್ ರುಪಾನ್ ಕ್ರಿ. ವಿ.ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್; ತ್ಯಾಚೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ತೊ ಖೆಳ್ಳೊ / ಫ್ಲುಳೊ ಉಲಯ್ಲೊ.

2. **ಕದ್ನಾ?** ಹ್ಯಾ **ಪ್ರಶ್ನ್ಯಾಕ್** ಜಾಪ್ ದಿತಾತ್ ತೀಂ ಕಾಲ್‌ವಾಚಕ್ ವಾ **ವೇಳ್-ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂ** (Adverbs of time): ತೆದ್ನಾ, ಆಜ್, ಕಾಲ್, ಪರ್ಯ್ರಾಂ, ಫಾಲ್ಯಾಂ, ಪವ್ನಾಂ, ಸಕಾಳಿಂ, ರಾತ್‌ಭರ್, ವೆಗೀಂ, ಉಶಿರಾಂ.

3. **ಖಂಯ್?** ಹ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನ್ಯಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾತ್ ತೀಂ ಸ್ಥಾನ್‌ವಾಚಕ್ ವಾ **ಥಳ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂ** (Adverbs of place): ಹಾಂಗಾ, ಥಂಯ್, ಘರಾ, ಘರಾಭಿತರ್, ಪಯ್ಸ್, ಭಾಯ್ರ್, ಮುಖಾರ್, ಪಾಟಿಂ, ಸಾಗ್ಳಿಂ, ಕುಡೆಂ, ಲಾಗಿಂ, ದೂರ್.

ನಾಂವಾಂ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂ **ಸಾತ್ವೆ ವಿಭಕ್ತೆಂತ್** ಥಳ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್. ಘರಾರ್, ಘರಾಂತ್, ಹಾತಾರ್, ಹಾತಾಂತ್, ಸರ್ಗಾರ್, ನರಕಾಂತ್...ಸಂಸಾರಾರ್, ಸಂಸಾರಾಂತ್, ಹಾಚೆರ್, ಹಾಂತುಂ, ಸುರುವೆರ್, ಶೆವ್ಟಾರ್, ಸಾಂಜೆರ್, ತಾಚೆರ್, ತಾಂತುಂ, ಆಮ್ಚೆರ್, ಆಮ್ಚ್ಯಾರ್...

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಾ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚ್ಯಾ 'ನ್' (ಆನ್, ಈನ್) 'ರ್', 'ಅಂತ್' ಅಪಯಾಂಚ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಸೊಂಪ್ಯೊ ಸ್ವರ್ 'ಈಂ / ಇಂ / ಆಂ' ಲಾವ್ನ್:

ನಾಂವಾಂ: ಪಾತ್ರೆಪಣಿಂ, ವೆಗಿಂ, ಶೆವಟಿಂ, ಅಂತಿಂ, ಸಕಾಳಿಂ, ರಾತಿಂ, ಪಾಟಿಂ, ಪಾಪ್ಟಿಂ, ವೆಳಿಂ, ಸರ್ಗಿಂ, ಸಂಸಾರಿಂ, ದಿಂವಿಯಾಂ, ನಾಕಿಯಾಂ (ಪಾನ್ 25, 38 ಪಳೆ) ಹಾತಿಂ, (ಹ್ಯೆ) ಪಾಂಯ್, ನಾನಾ ಪರಿಂ.

ಸರ್ವನಾಮಾಂ: ಆಪ್ಶಿಂ, ಆಪ್ಲ್ಯಾಂ, ಆಪ್ಲ್ಯಾಪಿಂ, ಆಪಾಪಿಂ.

ವಿಶೇಷಣಾಂಯ್ 'ಇಂ / ಈಂ' ಸ್ವರ್ ಲಾವ್ನ್: ನಿರಂತರಿಂ, ಗುಪ್ತಿಂ, ಧಾಂಪ್ತಿಂ...ಅಶಿಂ ಕ್ರಿ. ವಿ.ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಚೊವ್ತ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಚೆಂ 'ಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್: ಸುರುವೆಕ್ / ಸುರ್ವೆಕ್, ಆಖೇರೆಕ್ / ಆಖ್ರೇಕ್, ಕಡೇಕ್, ...

ವಾ ನಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ರುಪಾನ್‌ಚ್: ರಾತೀಂ, ಸಾಂಜೆ, ಘಡಿಯೆ, ಬಗ್ಲ್ಯಾ, ಫುಂಕ್ರ್ಯಾ, ಬದ್ಲಾ...ಅಶೀಂಯ್ ನಾಂವಾಂ ಕ್ರಿ. ವಿ.ಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರುಂಕ್ ಉಪೆಗಾಯ್ತಾತ್.

ಥಾವ್ನ್, ಸೂನ್, ಚಿನ್ನ್. ಆನಿ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಘಡ್ಲಿಂ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿರುಪಾಂ (ಪಾನ್ 115 ಪಳೆ) ಜಶೆಂ ವಿಯೋಗ್ ತಶೆಂ ಚಲನ್‌ಸೂಚಕ್ ಕ್ರಿ. ವಿ.ಜಿಂ ಕಾರ್ಯ್ಂ ಕರ್ತಾತ್: ಘರಾ ಥಾವ್ನ್. ಘರ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್. ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್...

ಹೀಂ ಕುಸಾಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಕ್‌ಯಿ ಲಾಗ್ತಾತ್.
ಥಂಯ್ಸ್ಯಾನ್, ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್, ಪಯ್ಸ್ಲ್ಯಾನ್,
(ಆರೊ)—ಆಯ್ಲ್ಯಾನ್, (ಪರೊ)—ಪೆಲ್ಯಾನ್...

4. **ಕಿತ್ಲೆಂ? ಕಿತ್ಲಿಂ?** ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ನಾಂಕ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾತ್ ತೀಂ **ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ್** ವಾ **ಅಂಕ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ** (Adverbs of Quantity). ಪರಿಮಾಣ್ ವಾಚಕ್ ಆನಿ ಅಪ್ಪಾದ್ರಣ್‌ವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಯ್ ಹ್ಯಾಚ್ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್: **ಚಡ್** ಕಾಳೊ, **ಖುಬ್** ಗೋಡ್, **ಭೋವ್** ಬರೊ. **ಮಾತ್‌ಶೆಂ** ವಯ್ರ್. **ಎಕ್ದಮ್** ಪ್ರಾರಂಗ್, ಇತ್ಲೆಂ, ತಿತ್ಲೆಂ. ಜಿತ್ಲೆಂ, ಅಗದೀಂ, ಬಿಲ್ಕುಲ್, ನಿಖಾಲಸ್.

5. ಹೊಯ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ **ಹಯ್‌ಕಾರಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ** (Adverbs of Affirmation): ಹೊಯ್ / ಹಯ್, ಮುಂಜ್ರತ್, ಖರ್ಯಾನೀಂಚ್, ಖಂಡಿತ್. ನಿಜಾಕೀ.

6. ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ **ನ್ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ**:—(Adverbs of Negation) ನ್ಹಯ್, ಬಿಲ್ಕುಲ್ ನ್ಹಯ್......

7. ಪ್ರಸ್ನ್ ಕರುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ **ಪ್ರಸ್ನಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ**:—(Interrogative Adverbs):—ಕಶೆಂ, ಕೆದ್ನಾ, ಖಂಯ್, ಖಂಯ್‌ಸರ್, ಕಿತ್ಯಾಕ್... ಕರ್ಣೆಚಿ ರೀತ್, ವೇಳ್, ಜಾಗೊ, ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಸಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ ಉಪ್ಯಾಕರ್ತಾತ್.

8. ಸಂಶಯ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ತೀಂ **ಸಂಶಯ್‌ವಾಚಕ್** ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ: ಬಹುಶ್ಯಾ, ಘಡಿಯೆ, ಮೆಕಾದಾವೆಳಾ, ಬೀ, ಪುಣೀ.

9. ದೋನ್ ಕ್ರಿಯಾಂ ಮಧೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್ ತೀಂ **ಸಂಬಂಧೀ** ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ (Relative Adverbs):—ಜಂಯ್, ಜೆದ್ನಾಂ; **ಜಶೆಂ** ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಕೆಲೆಂ, **ತಸೆಂ** ಪುತಾನ್ಯ್ ಕೆಲೆಂ.

ಥೊಡಿಂ ಚಿಂತ್ನಿ ಭಾಸಾಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿ. ವಿ. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಚಾಲು ಆಸಾತ್:

ದೆಕುನ್: ಅಲ್ಬತ್ತ್ - certainly, definitely, ಮುದ್ದಾಮ್ - expressly, purposely, ಜರೂರ್ - necessarily, urgently. ಜಲ್ದಿ - quickly, ಖುದ್ - personally; ಸಿದಾಸಿದ್ - straightaway, immediately, ಬರಾಬರ್ - together, exactly, ತಾಬಡ್ತೊಬ್ - at once, ನಿಖಾಲಸ್, ಬಿಲ್ಕುಲ್ - absolutely, entirely, ತಾಕಾಯ್ತ್ / ಥಾಗಾಯ್ತ್ / ಥಾಗಾಯ್ತ್ - from, since, up to. ಸುಸೆಗಾತ್ (ಪೊರ್ತುಗೆಜ್ socegado - comfortably), ಪೊಂತಾಕ್ (ಪೊರ್ತು: ponta) - ಶೆವ್ಟಾಕ್ ಶೆವ್ಟಾಕ್ - from end to end, ಪುರಾ - completely.

ಹೆಂತ್ ಅರ್ಥಾಚಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ್, ಅವ್ಯಾಹತ್ ಪಿಷ್ಟೆ ಸಾತಿರ್ ಉತ್ರಾಂ ಜೊಡೂನ್ ಘಡ್ತಲಿಂ ದ್ವಿರುಕ್ತ ಉತ್ರಾಂ ಆಸಾತ್.

ದಿಸಾನ್ ದಿಸ್ - day by day, daily ದಿಸಾಚೆದಿಸಾ }
ನಿತ್ಯಶಾಂ, ಸದಾನಿತ್ (ಸದಾಂ + ನಿತ್ಯ) .. .. ದಿಸಾದಿಸಾ } every day.

ಹಫ್ತ್ಯಾಹಫ್ತ್ಯಾ(ಕ್), ಹಫ್ತ್ಯಾವಾರ್ - weekly, every week. ಮಹಿನ್ಯಾಮಹಿನ್ಯಾ(ಕ್), ಮಹಿನ್ಯಾವಾರ್ - monthly, month by month. ವರ್ಸಾ ವರ್ಸಾ(ಕ್) ವರ್ಸಾವಾರ್ every year. ವರ್ಸಾನ್ ವರ್ಸ್ year by year ಘಡಿಯೆಘಡಿಯೆ - frequently. ಪಾವ್ಟಿ, ಪಾವ್ಟ್ಯಾ(ಂ) - ಪಾವ್ಟ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ಟಿ every time. ಉಬ್ಯಾಉಬ್ಯಾಂ, ಉಬ್ಯಾರ್ ಉಬೆಂ, ಸಿದಾ ಸಿದಾ ಸಿದಾಸಿದ್ - immediately, without loss of time. ಜಟ್‌ಫಟ್ - quickly, ಘಾಂವ್‌ಘಾಂವಿಂ - hurriedly. ಪಾಟಾಪಾಟಿಂ - immediately after. ಕಡ್ಯಾಕಡೆ(ಂ) / ಗಡ್ಯಾಗಡೆ(ಂ) together, side by side. ಉತ್ರ್ಯಾಗಣ್ಯಾಕ(ಂ) - repeatedly. ಸಂಬ್ರಮಾನ್ with alacrity.

ಪಾಂವ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಲ್ಯಾರ್, ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಕಣ್ಯಾಕ }
ಪಾವ್ಲೊ ಪಾಂವ್ಲಿಂ, ಚಾಂಟಿಯೆ ಪಾವ್ಲ್ಯಾರ್ } at every step.

ಹಳೂ ಹಳೂ / ಸ್ಥಳೂ ಸ್ಥಳೂ slowly. ಪರತ್ ಪರತ್ / ಪತುರ್ನ್ ಪತುರ್ನ್ - ಭೊಂವನ್ ಭೊಂವನ್. again and again, repeatedly.

ರೀತ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ

ಅಪ್ಸಂ - in the meantime.
ಅಪ್ಸಂ - without fail.
ಅಧಿಕ್ಸರ್ - minutely, in detail.
ಅಪ್ರೂಪ್ - rarely.
ಅಕಸ್ಮಾತ್ - all of a sudden.
ಅಡ್ಸೂನ್ / ಅರ್ಸೂನ್ - tight.
ಹಾತಾಹಾತಿಂ hand-in-hand, jointly.
ರೂಪ್‌ರೂಪ್ - as it is.
ಅಶೆಂ - in this way.

ಆಪಾಪಿಂ, ಆಪ್ಣಾಪಿಂ }
ಆಪ್ಲೆ ಆಸ್ತಿಂ, ಆಪ್ಶಿಂ } spontaneously, by itself,
ಅಶಾರ್ ಪಾಶಾರ್ - from side to side.
ಅವ್ಚಿತ್ - unexpectedly.
ಉಗ್ಗೆಚ್ - simply.
ಉಟಾಉಟಿಂ - immediately.
ಲ್ಹೋವ್ (ಲ್ಹವ್) - gently, lightly.
ಉಪ್ರಾಟಿಂ - contrary, reverse.

ಕಶೆಂ - how
ಜಶೆಂ - as.
ತಶೆಂ = so, in that way.
ನವ್ಯಾನ್ - again. newly.
ನಾನಾ ಪರಿಂ - in various ways.
ನೀಟ್ - straight.
ಪರತ್ (ಪರ್ತೂನ್) - again.
ದೃಷ್ಟಿಂ - from a point of view.
ಫುಂಕ್ಯಾ - in vain, free.
ಬರಾಬರ್ = equally, simultoneously.
ಮುದ್ದಾಮ್ - purposely.
ಏಕತ್ರ್ / ಎಕತ್ರಿಂ - together.
ಏಕಾಂತರ್ - at all, altogether
ಏಕ್ಡಾಂಯ್ - together
ಸಹಜ್ - naturally.
ಸಮಾ - correctly, exactly.
ಸಾಫ್ - clearly.
ಸ್ಪಷ್ಟ್ / ಸ್ಪಷ್ಟ - distinctly.
ಸ್ವಸ್ಥ್ - comfortably. healthily.
ಹಳೂ - gently.
ಬೆಷ್ಟೆಂ - in vain.
ಮಾತ್ರ್ - only.
ಮೊಟ್ವ್ಯಾನ್ shortly.

ಕಾಳವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಾಂ

ಆತಾಂ – now. ಆಜ್ (ಆಯ್ಜ್) Today. ಫಾಲ್ಯಾಂ Tomorrow, ಪರ್ವಾಂ (ಪರಾಂ) Day after tomorrow. ಅಪೇರಾಂ - ಪರ್ವಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ. (ಏರ್ವಾಂ) Three days hence. ತೆರ್ವಾಂ = (ಆಜ್ ಧರೂನ್ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ದಿಸಾ) four days hence. ಕಾಲ್ - yesterday. ಪಯ್ರ್, (ಪ್ಯೆರ್, ಪ್ರೋರ್) Day before yesterday. ಪಯ್ರ್ಯಾನ್ (ಪ್ಯೆರ್ಯಾನ್) every third day. ಆಪೇರ್ (ಏರ್ವಾಂ), ಪ್ಯೆರ್‌ಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ Three days ago. ಹೆರ್ವಾಂ - some other time. ಜೆದ್ನಾ(ಂ), **ಜೆನ್ನಾ**, ಜೆದ್ವಾಂ when. ತೆದ್ನಾ(ಂ) **ತೆನ್ನಾ**, ತೆದ್ವಾಂ, ತೆವಳೇ - Then. ಕೆದ್ನಾ(ಂ), **ಕೆನ್ನಾ**, ಕೆದಾಳಾ, When? ಉಶಿರಾಂ later. ವೇಳಾರ್ in time. ಸದಾಂ, ಸದಾಂಕಾಲ್, ಸದಾಂನೀತ್ (fr ನಿತ್ಯ ?) always. ಸದಾ (ಂ) ಸರ್ವದಾ (ಂ)—ever, forever ನಿರಂತರ್ /ರಿಂ - continually. ಮಾಗಾಂ - in the past. ಆದಿಂ ಮಾಗಾಂ once upon a time. ಏಕ್ದಾಂ once. ಸಕಾಳಿಂ ಫುಡೆಂ - early in the morning, at daybreak. ವೇಗಿ (ೕ) ಂ / ಬೆಗಿ (ೕ) ಂ - soon, quickly. ಕದೀಂ / ಕೆದೀಂ ever. ಪೂರ್ವಿಂ In olden times. ಹಾಲಿಂ / ಹಲಿಂ recently. ಫುಡೆಂ— ಮಾಗಿರ್, ನಂತರ್. ಮುಖಾರ್, ಫುಡಾಂ, afterwards, in future. ಶೆಕಿಂ ಶೆವಟಿಂ, ಅಂತಿಂ - at last, finally, at the end. ರಾತಿಂ at night ರಾತಾ ರಾತಿಂ by night, overnight. ಮುಂಖಾರಿಂ next year. ಉಟಾಉಟಿಂ - at once. ಎಕ್ಯೆ ಪಾವ್ಟಿ (ಂ) / ಪಾವ್ಟೀನ್—sometimes. ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿ (ಂ),

ಏಕ್ಪಾವ್ಟಿಂ - once. ಸಕಾಳಿಂ - in the morning. ದೊನ್ಪಾರಾಂ - at noon ಯಂದ್ಸಾಂ This year. ಪರೂಂ ಫಾರೂಂ last year. ಘಡಿಯೆ ಘಡಿಯೆ - every moment, again and again. ಸಾಂಜೆ - In the evening ತಿನ್ಸಾಂಜೆ, ಅಪುರ್ತೆ - at twilight. ಪರ್ಕಿಂ - at other times.

ತೊಕ್ತಾಂ At once. ಪಯ್ಲಿಂ ಪೈಲೆಂ - At first. ಮಾಗಿರ್, ನಂತರ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ - afterwards. ಆಜೂನ್ (ಆಜೂನ್) till today, as yet. ಪಿಂದೊಳ್ till now. ದಿಸಾಂದಿಸ್, ನಿತ್ಯ — daily, day after day. ತೆದೊಳ್ till then ದಿಸಾಂದಿಸ್. ಕೆದೊಳ್ How long? ಹಪ್ತ್ಯಾ, ಹಪ್ತ್ಯಾ, weekly. ತವಳ್. Then. ಪ್ರತೆಳ್ A while ago.

ಏಕ್‌ದಮ್ — ಧಾಮಧೊಮ್ರಾನ್ at once, suddenly. ತುರ್ತಾನ ತುರ್ತಾನ್, ತುತುರ್ತಿ ತುತಾರ್ಗಿಂ / ತುತಾರ್ಗಿತ್, ತುತಾರ್ನ್, ಉತ್ತಾವ್ಳ್ ಉಜಾನ್ - In haste, hurriedly. ಅಪ್ಸ್ತೆ ಅಪ್ಸ್ತಾತ್ unexpectdly, all of a sudden. ಅಕಸ್ಮಾತ್ - suddenly. ಹಳ್ಳೂ - slowly. ಝಟ್‌ಕರ್ suddenly. ತಕ್ಷಣ್ - Immediately. ಕಾಯ್ಮಾಪನ್ - permanently.

ಥಳ್‌ವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂ

ಥಂಯ್ಸರ್ - there	ಉಜ್ವ್ಯಾಂ - to the right, on the right
ತೆಂಗಾ - there	ಚೌಬಾಜುಂ - all around
ಥಾಂಗಾ - there	ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಂ - behind
ಖಂಯ್ಸರ್ - where	ಭೊಂವ್ತಣಿಂ - around
ಹಾಂಗಾ / ಹಿಂಗಾ - here	ಕಡೆ =with, near to, by
ಪೈಸ್ / ಪಯ್ಸ್ - far	ಫುಡೆಂ - before
ವೈರ್, ವಯ್ರ್ - above	ಪಾರೆಂ / ಮೊರೆನ್ - up to
ಉಂಚ್ - high above	ಹೆಣೆಂ - this way
ಅಲೊ - nearer to the speaker, this side	ತೆಣೆಂ - that way
	ಮಧ್ಯಾಂ, ಮಧೆಂ - in the middle
ಪಲೊ - away	ಹೆಪ್ರಿನ್ - hither
ಭಾಯ್ರ್ - outside	ತೆಪ್ರಿನ್ - thither
ಭಿತರ್ - inside	ಜೆತ್ರಾನ್ - as far as

ಹಾಂಗಾಸರ್ - here

ದುರ್, ದೂರ್ - far

ಲಾಗ್ಸರ್, ಲಾಗಿಂ - near

ಥಂಯ್‌ಸರ್ - there

ಖಂಯ್‌ಸರ್ - where

ತಿತ್ಲ್ಯಾನ್ / ತೆತೂನ್ - so far

ಮಾಜಾರ್ - in public, amidst

ಹುಜಿರ್ - in the presence of

ಸಕಯ್ಲ್, ಸಕ್ಲಾ. ಸಖ್ಲಾ - below

ಮುಖಾರ್ / ಮುಕಾರ್ - in front, ahead

ಆಸ್‌ಪಾಸ್ - round about, through, across

ಖಾಲಾ. ಪಂದಾ - below

ಶೆಕಾನ್‌ಶೆಕ್ - everywhere from end to end

ಲಾಗಿಂ / ಲಾಗ್ಶಿಂ - near

ಮಾಗಿಂ - behind

ಪಾಟಿಂ - back

ಸರ್ಶಿಂ - near

ಪಂದ್ಲ್ಯಾನ್ - from below

ಖಂಯ್ಸ್ಲ್ಯಾನ್ - from where, which way

ಥಂಯ್ಸ್ಲ್ಯಾನ್ - from there

ಸರ್ಶಿನ್ - near

ಕುಶಿನ್ - by the side of, beside

ಸಗ್ಳ್ಯಾನ್ / ಸರ್ವ್‌ಥಂಯ್ - everywhere

ಅಯ್ಲ್ಯಾನ್ - this side, this way

ಪೆಲ್ಯಾನ್ - that side (way) away

ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ - from above

ಸಕಯ್ಲ್ಯಾನ್ - from below

ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ - through this

ಭಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ / ಭಿತಲ್ಯಾನ್ - from inside

ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ - from outside

ಹೆವ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ - from this

ತೆವ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ - from that

ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾನ್ - from far

ಸರ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ - from near

ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ - from near

ಮಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ - from behind

ಮುಖ್ಲ್ಯಾನ್, ಮುಖ್ಲ್ಯಾನ್ - in front, ahead

ಅಲ್ತಡಿ - this (nearer) bank

ಪಲ್ತಡಿ / ಪೆಲ್ತಡಿ - the other (further) bank

ಬಗ್ಲೇ / ಬಗ್ಲೆನ್ - beside, by the side

ಪ್ರಶ್ನೀ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ

ಖಂಯಸ್ where ಖಂಯ್ಸರ್ where

ಖಂಯ್ಸಾ್ನ್ where from, which way

ಕಶೆಂ how ಕೆದಾಳಾ when

ಕೆದ್ನಾ ಥಾವ್ನ್ since when ಕೆದ್ಸ್ನ್ whither

ಕೆದ್ಸಾನ್ which way ಕಿತ್ಯಾ why

ಕಿತೆಂ what ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ where from

ಕೆದ್ನಾ when ಕಧೀಂ (not...)ever

ಖಂಯ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ / ಕಿತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ } how far

ಮೂ (ಹರ್ಯ್‌ಕಾರೀ ಜಾಪ್ ಮೆಳ್ತಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಚಿಂತೂನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಶ್ನಾಂತ್) ದೆಖಿಕ್: ತೆಂ ಪ್ಹಯ್‌ಮೂ? Is n't it? ಪ್ಹಯ್? Is it so? ಯೆತಾಯ್‌ಮೂ? - You are coming. Are n't you?

ಯೆತಾಯ್ ವ್ಹಯ್ / ವೆ?

ಕಿ / ಗಿ / - or - Are you coming?

(ದೆಖಿಕ್: ಹೊ ಕಿ / ಗಿ ತೊ?)

ವ್ಹಯ್ ಕಿ / ಗಿ ನ್ಹಯ್. Is it true or not?

ಆಸಾ ಕಿ / ಗಿ ನಾ? Is there or not?

ಕಿತ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ) How many times, how often,

ಪರಿಮಾಣ್‌ವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ

ಇತ್ಲೆಂ - this much; ತಿತ್ಲೆಂ - that much; ಇಲೆಂ / ಇಲ್ಲೆಂ - a little; ಜಾಯ್ತೆಂ - a lot, much; ಅಧಿಕ್ - more; ಚಡಿತ್ / ಚಡ್ - more, very; ಖೂಬ್ / ಖೂಬ್ - very much; ಮಾತ್ರೆಂ / ಮಾತ್ರೆಂ - a wee bit,, slightly: ಪುಷ್ಕಳ್ - plenty; ಸುಮಾರ್, ಚಡುಣೆಂ - about; ಚಿಕೆ / ತಿಕ್ಕೆ a little, slightly; ಪುರೆಶೆಂ / ಪುರ್ತೆಂ wholly, entirely altogether, completely; ಆನೀಕ್ - still; ಬಿಲ್ಕೂಲ್ - absolutely (no); ಲೆಖೂನ್ / ಲೆಗೂನ್ - even; ಕುಶ್ಮಿಂ - extra; ತಮಾಮ್ - entirely; ಸರಿಸುಮಾರ್ - almost; ಫಕತ್ - only; ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂ - nearly; ಭೋವ್ - very.

ಅವ್ಧಾರಣಾ ಅವ್ಯಯ್ ಚಿ / ಚ್ : ಪಯ್ಕಾರಾಕ್ ಅವ್ಧಾರಣ್ (emphasis) ದಿವ್ನ್, ಸ್ಟಯ್ಕಾರ್ ಜಾಂವ್, ದಂಸ್ರೆಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಜಾಂವ್ ಭಾಯ್ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಿಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ **ಚಿ / ಚ್** ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ.

ಸಾಷ್ಟಿಚಿ ಚಾಲ್ 'ಚಿ' ಮಾಗ್ರಾ ತರೀ ತಾಚೊ ಸೊಂಪ್ತೊ ಸ್ವರ್ 'ಇ' ಗಳೊವ್ನ್ ಆಜ್ ಫಕತ್ 'ಚ' (ಚ / ಚ್) ಬರೊವ್ಚಿ (ಶ. ಗೊ. ಚಿ) ಚಾಲ್ ವಸ್ತಾ.

"ಕಾಲಿ ತೂಂ ಆಯ್ಲೊಚಿ ನಾಂ: ಕಾಲಿಚಿ ತೂಂ ಆಯ್ಲೊ ನಾಂ. ಎಕೇಚಿ ಆನಿ ದೊನಿಚಿ ಪಾವ್ಚಿ ನ್ಹಯ್, ಪಣ್ ಸಗ್ಳೇಚಿ ಪಾವ್ಲಿ. ತೊಚಿ ಮಜೊ ಬಾಪುಯ್; ತೊ ಮಜೊಚ್ ಬಾಪುಯ್; ತೊ ಮಜೊ ಬಾಪುಯಿಚಿ.

ಹಾಂವೆಂಚಿ ತೆಂ ಕೆಲೆಂ; ಹಾಂವೆಂ ತೆಂಚಿ ಕೆಲೆಂ. ಹಾಂವೆಂ ತೆಂ ಕೆಲೆಂಚಿ." (ಲು. ರೊ. 79).

ಹೆಂ ಶಬ್ದ್ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ, ತರೀ ಕೆದೀಂಚ್ ಹೆರ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ ವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ವಾಕ್ಯಪದಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಸಬ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಳೆಂ ವಾ ಮೆಕ್ಳೆಂ ರಾವನಾ.

ತೊಚ್ ಆಯ್ಲೊ - He himself came (=personally).

ತೊ ಆಯ್ಲೊಚ್ ನಾ - He didn't come at all.

2. ಶಬ್ದ್ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ವಾ ಉಪಸರ್ಗ್
(Postpositions = Prepositions)

ಸಬ್ದಾಂಕ್ ವಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಜೊಡ್ನುನ್ ಯೆತಾತ್ ತ್ಯಾ 'ಶಬ್ದ್ ಜೊಡ್ಚಿ' ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ **ಶಬ್ದ್ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನಾವಾಂಕ್ ಆನಿ ಸರ್ವನಾಮಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ವಾಂಟ್ಯಾಂಕ್, ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಕ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ ಲೆಗುನ್ ತೀಂ ಜೊಡುಂ ಯೆತಾತ್.

"ಶಬ್ದ್ಯೊಗೀ **ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಚೆಂ** ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ಪರಂತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಫರಕ್ ಆಸೊ ಆಸ ಕಿಂ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಕ್ ಆಪ್ಲಾಚೊ ಖುದ್ ಕಸಲಚ್ ಅರ್ಥ್ ನಾಂ, ಪಣ್ ಶಬ್ದ್ಯೊಗೀ ಹೊ ಕಾಳ್, ಸ್ಥಾನ್, ಹೇತು, ಗತಿ, ಸಂಗ್ರಹ್, ಸಾಮ್ಯ–ಭೇದ್, ಯೋಗ್ಯತಾ, ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ್ ಭಾವ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾ." (ಲು. ರೊ. 74).

“ಶಬ್ದಯೊಗೀ ಪರ್ ಶಬ್ದಾಕ್ ಜೊಡುನ್ ಯೆತಾ. ಆನಿ ಹೆಕೊ ಯೆಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟೆಂ ಪಡನಾ. ಜರೀ ಹೊ ಅವ್ಯಯ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. ತರ್ಯ್ ತೊ ಏಕ್ ಶಬ್ದ್‌ಜಾತಿ. ಜಶೆಂ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾ, ತಶೆಂಚ್ ಶಬ್ದಯೊಗೀ ನಾಮಾಚ್ಯಾ, ಸರ್ವನಾಮಾಚ್ಯಾ **ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್** ಲಾಗ್ತಾ.

ನಾಮಾಂಕ್ : ಘರಾ + ಂತ್ = ಘರಾಂತ್; ಘರಾ + ಲಾಗಿಂ = ಘರಾಲಾಗಿಂ; ಪುಣ್ ಅಪವಾದ್ ಆಸಾತ್, ದೆಖಿಕ್: ಘರ್ + ಲೆಗಿನ್ = ಘರ್‌ಲೆಗಿನ್ ಆನಿ ಷಷ್ಠೀ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಚ್ಯಾ **ಏಕವಚನೀ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ರುಪಾಕ್** ಶಬ್ದಯೊಗೀ ಲಾಗ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಘರಾಚೆ ಲಾಗಿಂ, ಬಾಪಾಜೆ ನಾಂವಿಂ, ಸಮುದ್ರಾಚೆ ತಿರಿಂ. ಆಮ್ಚೆ ಪಾಸುನ್, ತಾಚೆ ಖಾತಿರ್, ಜಾಚೆಪರಿಂ” (ಉ. ರೊ. 75–76).

ಸರ್ವನಾಮಾಂಕ್: ತಾಂಚ್ಯಾ ದೆಂಟಾಕ್ ‘ಚೆ’ ವಾ ‘ಜೆ’ ಲಾವ್ನ್ ಜೊಡ್ಚಿಂ: ಮ್ಹಜೆಮುಕಾರ್. ತುಜೆಪರಸ್, ತಾಚೆಲಾಗಿಂ ವಾ ತುಜೆಲಾಗಿಂ ತಿಚೆಸರಿಂ ವಾ ಆಮ್ಚೆಭಿತರ್, ತುಮ್ಚೆಭೊಂವ್ತಣಿಂ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕ್ ವಾ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊವ್ನ್ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ‘ಹೆಂ’ ‘ತೆಂ’ ವಾಪ್ರಿನಾಂತ್. ‘ಚೆ’ ವಿಣೆಂ: ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ತ್ಯಾಪರಿಂ— ಅವಿಂಯ್ (‘ಹ್ಯಾ’ ‘ತ್ಯಾ’ ರುಪಾನ್) ಘೊಳ್ತಾತ್.

ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಕ್ ಜೊಡ್ತಾನಾ: ಧಾತುಕ್ ಲಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ‘ಚ’ ವಾ ‘ಲ’ ವ್ಯಂಜನಾಚೊ ಸ್ವರ್ ‘ಎ’ ಜಾತಾ: ಹಾಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್, ವಿಚಾರ್ಲೆ ಬಗರ್, ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆ ಪರಸ್. ಯೆಂವ್ಚೆ ಪದ್ದಾಕ್, ಮರ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ, ಹಾಡ್ಲೆ ಶಿವಾಯ್, ಮೆಲ್ಲೆ ನಂತರ್, ಜಾಲ್ಲೆ ಉಪ್ರಾಂತ್;

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂಕ್ ಜೊಡ್ತಾನಾ ‘ಚೆ’ ಲಾವ್ನ್: ಹಾಂಗಾಚೆ ಪರಸ್, ಕಾಲ್ಚೆ ಪರಸ್. ವಾ ಲಾಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ: ಹಾಂಗಾ ಪರಸ್, ಖಂಯ್ ಮರೆನ್, ಥಂಯ್ ಪಾಸೂನ್. ಕಾಲ್ಚ್ಯಾನ್, ಆಜ್ / ಆಯ್ಜ್ ಥಾವ್ನ್, ಆಯ್ಚ್ಯಾನ್, ಆದ್ಲ್ಯಾನ್, ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್, ಫುಡ್ಲ್ಯಾನ್, ವಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಪಂದ್ಲ್ಯಾನ್, ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್, ಆಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ರುಪಾಂ ಶಬ್ದಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂ ಭಾಶೆನ್ ವಾಪ್ರುಂಯೆತಾತ್: ಘರಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಘರಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್...

“ಕಾಂಯ್ ಸ್ಥಾನ್‌ವಾಚಕ್ ಅವ್ಯಯಾಂ ಶಬ್ದಯೊಗೀ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣ್ ಹಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಾಂ ಕರುಂಕ್ ಶಕ್ತಾತ್; ಪೈಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಪರ್ ಶಬ್ದಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾತ್, ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಾವ್ತಾತ್, ದೆಖಿಕ್: “ರುಖಾಡಾ

ವೈರ್ ಮಾಕಡ್ ಬಸ್ಲಾ". ಹಾತುಂತ್ "ವೈರ್" ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ. "ವೈರ್ ಪಳೆ" ಹಾಂಗಾ "ವೈರ್" ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣ್" (ಲು. ರೊ. 76).

"ಭಿತರ್ ವಚ್" ಹಾಂಗಾ "ಭಿತರ್" ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣ್. "ಘರಾಭಿತರ್ ರಾವ್" ಹಾಂಗಾ "ಭಿತರ್" ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯ್ ಆನಿ "ಘರಾಭಿತರ್" ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ.

ವಯ್ರ್ (ಪಾನ್ 214—216) ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳ್‌ವಾಚಕ್ ಆನಿ ಸ್ಥಾನ್‌ವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂತ್ಲಿಂ ಜಾಯ್ತಿಂ ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ ಪ್ರಯೊಗಾನ್‌ಯ್ ಘೊಳ್ತಾತ್, ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ ಭಾಶೆನ್ ಘೊಳ್ನಾತ್ ತಸಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಶಬ್ದ್‌ಯೊಗೀ ಅವ್ಯಯಾಂಚಿ ವಳೆರಿ ಹಾಂಗಾ ದಿಲ್ಯಾ.

ವಿರೆತ್ (ವಿರಹಿತ್) / ವಿಣೆಂ / ಶಿವಾಯ್ / ಬಗರ್ (without),
ವರಿ / ಬರಿ / ಪರಿಂ / as, like
ಸರಿಂ / ಕಣ್ಕಣಿಂ along with, together
ವರ್ವಿಂ / ಕರ್ವಿಂ / ನಿಮ್ತಿಂ through, by means of, because of
ಸೈತ್ / ಸಯ್ತ್ / with, along with
ಪರಸ್ / ಪ್ರಾಸ್, ವರ್ನ್ / ವರಣ್ / ಪನ್ than
ಖಾತಿರ್ / ಪಾಸತ್ / ಪಾಸ್ವತ್ / ನಿಮ್ತಿಂ for the sake of
ಪಾಸೂನ್ / ಲಾಗೂನ್ from, on account of, since
ಸರ್ (ಥಂಯ್‌ಸರ್) about, near
ಪರ್ಯಾಂತ್ / ಪರ್ಯಾನ್ / ಪರ್ಯಂತ್ / ಮೆರೆನ್ / ಲೆಗೂನ್ (ಲೆಖೂನ್ / ಲೆಗಿನ್ as far as, up to, till, even
ಥಾಂಯ್ = in, at, with
ಶೀನ್ / ಶಿಂ [(ಕು) ಶೀನ್] by the side of, beside, towards
ಪರ್ಮಾಣೆಂ / ಪ್ರಮಾಣೆಂ, ಅನುಸರೂನ್ according to, in accordance with.

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ ಫಕತ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾನಾ ತೀಂ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ವಾಕ್ಯಪದಾಂಭಾಶೆನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಲಾಗನಾಸ್ತಾನಾ ಅಲಗ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ ಅವ್ಯಯಾಚೆಂಯ್ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾನಾ ತೀಂ **ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಾಂಭಾಶೆನ್** ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಯೆತಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ **ಏಕ್ ಸಬ್ದ್‌ಸೊ** ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾತಾ. ದೆಖೂನ್ ತಶೇಂಚ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ... ದೆಖಿಕ್: 'ತಾಚೇ ಭಿತರ್' ವಾ 'ತಾಚ್ಯೆ ಭಿತರ್' ಬದ್ಲಾ

'ತಾಚೆಭಿತರ್'. ಹ್ಯಾ 'ಚೆ'—ಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಎ'ಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ತರೀ ಮೊಟ್ವೊ. ತೊ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ ದೀರ್ಘ ಈ(ೀ) ವಾ ದುಸ್ರಿ ಖುಯ್ಯ್ವ್ಯಾರ್ ಕುರು ವಾಪರ್ಚಿ **ಗರಜ್ ನಾ.**

ಬಾಪಾಚೆ ನಾಂವಿಂ, ಕರ್ಚೆ ಪರಸ್, ಹಾಂಗಾಚೆ ಪರಸ್, ಅಶೆಂ 'ಚೆ'ಕ್ 'ಎ' ಸ್ವರ್ ಲಾವ್ನ್ ಸುವಾತೆರ್ 'ಆ' ಲಾವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ: ತಾಂಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ, ಹಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಪರಸ್.

ತರೀ ಹೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ಜೊಡ್ತಾನಾ **ಸದಾಂಚ್ 'ಎ' ಲಾವ್ಚಿ** ಚಾಲ್ ಏಕ್‌ರೂಪೀ ಬರ್ಪಾಚಿ ವಾಟ್ ಸೊಂಪಿ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನೂನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ.

3. ಧಾತುಅವ್ಯಯಾಂ (Participial Conjunctives)

ಹಾಂಗಾ ಸಕಲ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ **ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಕ್** (ಕ್ರಿಯಾ ಧಾತುಂಕ್) ಮಾತ್ರ್ ಲಾಗ್ತಾತ್ ದೆಖುನ್ ಹ್ಯಾ **ಧಾತುಅವ್ಯಯಾಂಚ್ಯಾ** ವರ್ಗಾಂತ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ತೀಂ **ಸಬ್ದಾಂಕ್** ಎಕ್ವಟೊನ್ ಯೆತಾತ್ ದೆಖುನ್ **ಶಬ್ದಯೋಗೀ** ಅವ್ಯಯಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಗಾಂಠಾಯ್ತಾನಾ, ತೀಂ **ಉಭಯಾನ್ವಯೀ ಅವ್ಯಯಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾತ್:—**

1) ಊನ್. 2) ಕಚ್, ಕೂಚ್, ಕೀ, ಚ್, ರೀ 3) ಉಂಕ್ — ಉಂ 4) ಅತ್—ಇತ್, ಅತಾಂ, ಅತನಾ, ಅತಾನಾ 5) 'ಚೆ / ಚ್ಯಾ', 'ಲೆ / ಲ್ಯಾ', ಆನಿ 'ಲ್ಯಾರ್'

1) ಊನ್

ತೊ ಘರಾ **ವಚೂನ್, ನ್ಹಾವ್ನ್, ಜೆವ್ನ್** ಆಯ್ಲೊ.

ಹಾಂಗಾ 'ವಚ್, ನ್ಹಾ, ಜೆವ್' ಹ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ 'ಊನ್' ಕೂಸ್ ಜೊಡ್ಲಾಂ. ತಾಂಚೊ ಆನಿ 'ಆಯ್ಲೊ'ಚೊ ಕರ್ತೊ **'ತೊ'**ಚ್. ಶ. ಗೊ. (ವ್ಯಾ. ಬಾ. 171) ಮ್ಹಣ್ತಾ:

"ಏಕೆ ಪರಸ್ ಅದಿಕ್ ಕರ್ಣ್ಯಾಂಚೊ ಕರ್ತೊ ತೊಚ್ ಆಸೂನ್, ತಾಗೆಲೆ ನಿಮಾಣೆ ಕರ್ಣೆಕ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ಣ್ಯಾ ಗಾಂಠಾಂವ್ಕ್ ಹ್ಯಾ ಕರ್ಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಧಾತೂಂಕ್ ಕೊೊಕ್ಣಿಂತ್ "ಊನ್" ಕೂಸ್ ಲಾಯ್ತಾತ್."

ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತೀಂ ಪೇಳ್‌ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಶಣಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತಾತ್.

ಪೊ 'ಊನ್' ಜೊಡುನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಕೃದುತಾವ್ಯಯ್ 'ಜಾ' ಧಾತು ಬರಾಬರ್ **ನಾವಮಾಭಾಶೆನ್** ಘೊಳಯ್ತಾತ್:

ಕಾಮ್ ಕರೂನ್ ಜಾಲೆಂ; **ಜೆವ್ನ್** ಜಾಲೆಂ.

ಹಾಂಗಾ 'ಕಾಮ್ ಕರೂನ್' ಆನಿ 'ಜೆವ್ನ್' 'ಜಾ'–ಚೊ ಕರ್ತೊರ್. ತಾಕಾ ವಿಶೆಶಣ್ ಲಾವ್ನ್: 'ತಾಚೆಂ ಜೆವ್ನ್ ಜಾಲೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2) '**ಉಂಕ್**'

ಜಶೆಂ 'ಊನ್, ಕಚ್'...ಬಿ ಕುಸಾಂ ಲಾವ್ನ್ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್ ಕರ್ಣಿ ಕಳಯ್ತಾತ್, ತಶೆಂ 'ಉಂಕ್' ಕೂಸ್ ಲಾವ್ನ್ ಫುಡ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ ಕಳಯ್ತಾತ್. ಉದಾ: ತೀ ಫುಲಾಂ **ವಿಕುಂಕ್** ವೆತಾ.

'ವಿಕುಂಕ್' ಹಾಂಗಾ 'ವೆತಾ' ಕ್ರಿಯಾಪದಾಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ. **ಪುಣ್ ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ** ಬರಾಬರ್ ತೆಂ ನಾಮಾಭಾಷೆನ್ **ಕರ್ಮ್** ಜಾತಾ. ತೆಂ ಕರ್ಮಿ ಆನಿ ಅಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚೊ **ಕರ್ತೊರಯ್** ಜಾಂವ್ಯೆತಾ.

ತೊ ವಾಚುಂಕ್ ಶಿಕ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ 'ವಾಚುಂಕ್' 'ಶಿಕ್ತಾ'ಚೆಂ ಕರ್ಮ್.

ತಾಕಾ ಖಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. 'ಖಾಂವ್ಕ್' 'ಜಾಯ್'–ಚೊ ಕರ್ತೊರ್.

ತಾಕಾ ವಾಚುಂಕ್ ಯೆತಾ. ಹಾಂಗಾ 'ಯೆತಾ' ಕರ್ಮಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್. 'ವಾಚುಂಕ್' ತಾಚೆಂ ಕರ್ಮ್. 'ಜಾ' ಚೆಂ ಇಚ್ಛಾ—ಯಾ (ಯೆ. ಯೊ) ಜಾಲಾಂ. ಅರ್ಥ್: ತೊ ವಾಚುಂಕ್ ಜಾಣಾ.

'ತಾಕಾ ಜೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ / ರುಚ್ತಾ.' ಹಾಂಗಾ 'ಜೆಂವ್ಕ್' ಕರ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯ್ ಕರ್ತಾ.

ಯೆತ್. ಯೆತಾ...ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ 'ಉಂಕ್' ಕುಸಾಂತ್ಲೆಂ 'ಕ್' ಗಳ್ತಾ.

ಕರುಂಯೆತಾ, ವಚುಂಯೆತಾ, ಜಾವಾಂಯೆತಾ / ಜಾಂವ್ಯೆತಾ.

ಮಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ 'ಯೆತ್' 'ಯೆತಾ' **ನಿಖ್ಯಾ ಧಾತುಕ್** ಲಾವ್ನ್: 'ಕರ್ಯೆತ್, ವಚ್ಯೆತ್, ಜಾವ್ಯೆತ್' ಚಾಲು ಆಸಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಸಂಯುಕ್ತ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂನಿ 'ಯೆ' ಧಾತುಕ್ ವೆಗ್ಳೊಚ್ ಅರ್ಥ್ ಯೆತಾ; ಯೆವಪ್–ಚಲಪ್ ನ್ಹಯ್.

ತಾಣೆಂ / ತಾಚ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಕರುಂಯೆತ್ / ಯೆತಾ (ಹಾಂಗಾ ಯೆತಾ–ತಾಂಕ್ತಾ)–ತಾಕಾ ಹೆಂ ಕರುಂಕ್ ತಾಂಕ್ತಾ.

'**ಉಂಕ್**' ಕೂಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಫಕತ್ ಕಾರಣ್ ವಾ ಇತ್ಸಾ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ಯಾಚ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ ಅಶೆಂ ಸ್ಟಯ್. ತರ್ ತಾಂಕ್, ಅಂದಚ್ **ಜಾಣ** ವಾ ಇ³ (ಯೆ) ಲಾಗ್. **ಮಾಡ್**, **ಲಾಯ್**, ಮೆಳ್, ರುಚ್, ಮಾನ್, ಪಾವ್, ತೆಂಕ್, ಫಾಲ್, ವಾಡ್, ದಿಃ, ಪಾವ್...ಹೆ **ಧಾತೂ** ನಾ, ನಾಸ್ಲೊ, ನಾಸ್ತಲೊ ಹೆಂ **ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂ** ಆನಿ ತಾಂಕ್, ಹುಶಾರಿ, ಬರೆಂ—ವಾಯ್ಟ್ಪಣ್ ಬೀ ದಾಖೈತಲಿಂ ವಿಶೆಶಣಾಂ—ಹಾಂಕಾಂ ಲಾಗೂನ್ ಯೆತಕೂಚ್ ತಾಚೊ ವೆಗ್ಳೆತರೆಜೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ." (ವ್ಯಾ. ಬಾ, 181).

ಉದಾಹರಣಾಂ: ತೊ ಮರುಂಕ್ ನಾ / ನಾಸ್ಲೊ / ನಾಸ್ತಲೊ

ತೊ ಖೆಳುಂಕ್ ಹುಶಾರ್ / ಶಿಕುಂಕ್ ಮಂದ್.

3) **ಕಚ್, ಕೂಚ್, ಚ್, ಕೀ, ರೀ**

ಕರ್ತೊ ತೊಚ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ಣೆಚೊ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ಣೆಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊಂವ್ಕ್ 'ಊನ್' ಜೊಡ್ತಾತ್ ತ್ಯೆಚ್ ಪರಿಂ ವಯ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಸಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಜೊಡುಂಯೆತಾ.

ಕರ್ತೊ ವೆಗ್ಳೊ ಆಸ್ತಾನಾ 'ಊನ್'–ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತೀಂಚ್ ಲಾವ್ಚಿಂ; ತೊ ಜೆವ್ತ**ಚ್** ಆಮಿ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾಂವ್.

ತಾಂಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸಂಪ್ತ**ಚ್** ತಾಂಕಾಂ ಮಜೂರಿ ದಿಲಿ.

ತೊ ನ್ಹಾತ**ಚ್** ಜೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲೊ, ಜೆವ್ತ**ಚ್** ಕಾಮಾಕ್ ಗೆಲೊ.

ಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ 'ಲ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ. (ಪಾನ್ 139 ಪಳೆ) ತೆಂ 'ಲ್ಯಾ' ಕರೂನ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ 'ಉಪ್ರಾಂತ್', ಮಾಗೀರ್... ಬಿ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಂ ವಾಪ್ರೂನ್ ತೊಚ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖೊಂವ್ತಾ: ತೊ ಜೆವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಮಿ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾಂವ್.

ತಾಚೆಂ ನವೆಂ ಘರ್ ಬಾಂಧುನ್ ಜಾತಚ್ / ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೀಂ ತಾಂತುಂ ರಾವಾಂಕ್ ಯೆತಾತ್ / ಆಯ್ಲಿಂ / ಯೆತಲಿಂ.

4) **ಅತ್, ಅತಾಂ, ಅತಃನಾ, ಅತಃಸ್ತಾನಾ, ಅನಾ**

ಕರ್ಣ್ಯೊ ಎಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಜಾತಾತ್ ತೆದ್ನಾ ಹೆಂ ಕುಸಾಂ ಲಾಗ್ತಾತ್: ಬಾಬಿ ರಡ್ತಾನಾ, ಶಾಬಿ ಹಾಸ್ತಾ / ಹಾಸ್ತಾಲೊ / ಹಾಸ್ತಲೊ. ಹಾಸಪ್ ಆನಿ ರಡಪ್ ಎಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಜಾತಾತ್ / ಜಾತಾಲಿಂ / ಜಾತಲಿಂ,

'ರಡ್' ಧಾತುಕ್ 'ಅತ್' ಲಾವ್ನ್ ಚಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಕ್ 'ಅನಾ' ವಾ 'ಆನಾ' ಲಾವ್ನ್ ರಡತ್ + ಅನಾ = 'ರಡ್ತನಾ' ಜಾತಾ.

ರಡ್ + ಅನಾ—'ರಡನಾ' ಜಾತಾ: ರಡನಾ / ವಚನಾ ಪ್ರಪೊ.

'ಅತಾನಾ'ಂತ್ಲೆಂ 'ನಾ' ಗಳೊವ್ನ್, 'ನಾ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಅನುಸ್ವಾರ್ ಘಾಲುನ್: ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ - ಅಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ. ಚಲ್ತಾನಾ ಚಲ್ತಾನಾ / ಚಲ್ತನಾ ಚಲ್ತನಾ = ಚಲ್ತಾಂ ಚಲ್ತಾಂ ಜಾಲಿ ·ರಾತ್. ಬರಯ್ತಾಂ ಬರಯ್ತಾಂ ಕಾಣಿ ಲಾಂಬ್ಲಿ.

'ಅತ್' ವಾ 'ಇತ್' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಧಾತುವಿಶೆಶಣ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ಬರಾಬರ್ ಘೊಳಯ್ತಾನಾ ಫುಡ್ಲೆ ಕರ್ಣೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆನ್ನಿ ಕರ್ಣೆ ಚಾಲು ವ್ಹಣ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ: ಬಾಬಿ ಉಲಯ್ತ್ ಗೆಲೊ. ಶಾಬಿ ಬರಯ್ತ್ ರಾವ್ಲೊ.

5. 'ಚೆ / ಚ್ಯಾ', ಲೆ / 'ಲ್ಯಾ' ಆನಿ 'ಲ್ಯಾರ್'

ನಾವಾಂಕ್ ವಿಬಕ್ತಿಕುಸಾಂ (ಅವ್ಯಯಾಂ ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂ) ಲಾಗ್ತಾತ್ ತೇಚ್ ಪರಿಂ 'ಚೆ / ಚ್ಯಾ, ಲೆ / ಲ್ಯಾ' ಆನಿ 'ಲ್ಯಾರ್'—ಹೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ಧಾತುಂಕ್ ಲಾವ್ನ್ ತೀಂ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹೆರ್ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಗಾಂಠಾಯ್ತಾತ್. 139 ಪಾನಾರ್, ದಿಲ್ಲ್ಯಾ **ಪೂರ್ಣ'ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಕ್ 'ಲೆ / ಲ್ಯಾ'** ಲಾವ್ನ್ **ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ್** ಕರ್ಣೆ (ದೆಖಿಕ್: ಆಂಬೆ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ರುಖಾವಯ್ಲೊ ದೆಂವನಾ). ಆನಿ **ಅಪೂರ್ಣ್ ಧಾತವಿಶೆಶಣಾಕ್ 'ಚೆ / ಚ್ಯಾ'** ಲಾವ್ನ್ **ಉತ್ತರ್'ಕಾಲಿಕ್** ಕರ್ಣೆ **ವ್ಯಕ್ತ್** ಜಾತಾ (ದೆಖಿಕ್: ಸಾಂಗ್ಚೆ ಆದಿಂ ರುಖಾರ್ ಚಡ್ಲೊ).

ಜೆವ್ಚೆ ಆದಿಂ ನ್ಹಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ;
ಜೆವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಜಾಲಿ ಕೆಲ್ಯೊ.
ಉಡ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಚಿಂತೂನ್ ಪಳೆ;
ಪಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರಡೂನ್ ಫಾಯ್ದೊ ನಾ.

'ಲ್ಯಾರ್' ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್ ಕರ್ಣೆ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾ: ದೆಖಿಕ್: ತೊ ಗೆಲ್ಯಾರ್, ಆಮಿಯೀ ವೆತಾಂವ್.

ಹಾಂಗಾ 'ವಚ್' ಧಾತುಚ್ಯಾ ಪೂರ್ಣ್'ಧಾತುವಿಶೆಶಣಾಚೆಂ (ಗೆಲ್–ಚೆಂ) ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ 'ಲ್' 'ಲ್ಯಾರ್' ಕರೂನ್ "ಗೆಲ್ಯಾರ್" ಜಾಲಾಂ. ತೆಂ ಸಂಕೇತಾರ್ಥ್ ಕಾಳ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ತಾ: ತಾಚೆಂ ವಚಪ್ ನಿಶ್ಚಿತ್ ನಾ, ತರೀ ತ್ಯಾ ಘಡಿತಾಚೆರ್ ಹೀ (ಆಮಿಯೀ ವೆತಾಂವ್) ಕರ್ಣೆ ಅವಲಂಬುನ್ ಆಸಾ.—**ಗೆಲ್ಯಾರ್** ಏಕ್ ಫಾತರ್ (ವಚತ್ / ವೆತಲೊ), ಮೆಳ್ಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಆಂಬೊ (ಮೆಳತ್ / ಮೆಳ್ತಲೊ).

6. ಸೊ–ಶೀ–ಶೆಂ ಪ್ರತ್ಯಯ್

'ಕಸೊ / ಅಸೊ'—ಹ್ಯಾ ವಿಶೆಶಣಾಂತ್ಲೊಂ 'ಕ / ಅ' ಗಳೊವ್ನ್ **ನಾವಾಂಕ್**, ಸರ್ವನಾವಾಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ 'ಸೊ. ಶೀ. ಶೆಂ.' ಕಶಿಂ ಲಾಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿಶೆಶ ಣಾಂಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಹೊ ಸಬ್ದ್‌ಯೋಗಿ ಕೂಸ್ ಖರೆಪಣಿಂ ವಿಕಾರೀ ಶಬ್ದ್ ದೆಖುನ್ 'ಅವ್ಯಯ್' (ಅವಿಕಾರೀ ಸಬ್ದ್ ವಾ ಕೂಸ್) ನ್ಹಯ್.

ತೆಂಚ್ ಕೂಸ್ ಧಾತುಂಕ್ ಶಬ್ದ್‌ಯೋಗೀ ಅವ್ಯಯಾಭಾಶೆನ್ ಲಾಗೊವ್ನ್‌ತಾ. ತೆದ್ನಾ ತೆಂ ಕರ್ತ್ಯಾ ವಾ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ. ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ, ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೀ ಏಕವಚನಾಂತ್ ಆಸೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾ ವಾ ವಾಕ್ಯಾಕಡೆ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖಯ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್:

ತಾಕಾ ಹಾಂಗಾ **ಯೆಸೊ** ಕರ್ / ತಾಣೆಂ ಹಾಂಗಾ **ಯೆಶೆಂ** ಕರ್.
ತಿಕಾ ಹಾಂಗಾ **ಯೆಶಿ** ಕರ್ / ತಿಣೆಂ ಹಾಂಗಾ **ಯೆಶೆಂ** ಕರ್.
ಆವಯ್ಕ್ ಘರಾ ಪಾವಶಿಂ ಕರ್ / ಆವಯ್ ಘರಾ **ಪಾವಶೆಂ** ಕರ್.

4. ಉಭಯಾನ್ವಯಿ ಅವ್ಯಯಾಂ (Conjunctions)

ದೋನ್ ವಾ ಅಧಿಕ್ ಉತ್ರಾಂ ವಾ ವಾಕ್ಯಾಂ ಜೊಡ್ತಲ್ಯಾ ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ ಉಭಯಾನ್ವಯಿ ಅವ್ಯಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಉತ್ರಾಂ: ತೂಂ ಆನಿ ತೊ; ಜಾಣ್ತೊ ಆನಿ ನೆಣ್ತೊ;
ತೂಂಯ್, ತೊಯ್:

ವಾಕ್ಯಾಂ: ಬಯ್ಲ್ ದಿಲೆ ಆನಿ ರಡೆ ಹಾಡ್ಲೆ.
ತೆ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ತೀಂ ಗೆಲಿಂ. ತೇಯ್ ಆಯ್ಲೆ, ತೀಂಯ್ ಆಯ್ಲಿಂ.
ತಾಣೆಂ ಹೆಂಚ್ **ನ್ಹಯ್**. ತೇಂಯ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ.

1) ಹಾಂಗಾ ಜೊಡ್ಲಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ವಾಕ್ಯಾಂ ಏಕಾಚ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚಿಂ. ತಾಂತುಂ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೆಂ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ತೀಂ ಜೊಡುಂಕ್ ಉಪೆಗಾಯ್ಲಲಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ಅವ್ಯಯಾಂ: ಆನಿ, ಯ್ / ಯಿ, ಚ್ / ಚಿ, ನ್ಹಯ್...ಯ್, ತಾಂಚೆ ಮಧ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿಂನಿ ದಾಖಯ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ **ಸಾಂಗಡಿ, ಜೊಡ್ನೆಚೆಂ** ವಾ ಸಮಾನಾಧಿ ಕರಣ್ ಅವ್ಯಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೇವನಾಗರಿಂತ್ ಹೊ ಅವ್ಯಯ್ **य** (ಯ) ವಾ **यि** (ಯಿ) ಬರಯ್ತಾತ್.
[ಶ. ಗೊ. **य** ಆನಿ ಲು. ರೊ, **यि**]

ಕಾನಡಿಂತ್ 'ಯೊ' ಬರೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ತರೀ ಸದಾಂ ತಾಚೊ ದೀರ್ಘ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. 'ಯ್' ಚ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ.

2) ಹೀಂ ಚೀಟ್ ತಾಣೆಂ ಬರಯ್ಲಿ **ಕಿ** ತುವೆಂ (ಬರಯ್ಲಿ)?

ಹೆಂ ತಾಣೆಂ ಕೆಲೆಂ **ವಾ** ತಾಚ್ಯಾ ಪುತಾನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಹೀಂ ಅವ್ಯಯಾಂ (ಕಿ, ವಾ) **ವೆಗ್ಳೆಪಣ್** ದಾಖಯ್ತಾತ್ ತಾಂಕಾಂ **ವಿಂಗಡೀ** ವಾ ವಿಕಲ್ಪಬೋಧಕ್ ಅವ್ಯಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಪ್ರಶ್ನೀ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ '**ಕಿ**' ವಾಪರ್ತ್ಚೆಂ. ಪೆರ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ '**ವಾ**'.

3) ತೊ ಜೆವ್ಲೊ. ಪುಣ್ (ಬಗರ್, ತರೀ) ರಾವ್ಲೊನಾ. ಹಾಂವೆಂ ತಾಕಾ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. **ತರಿಪುಣ್** ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಪಾಳೊ ದಿಲೊ ನಾ.

ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜೇವ್, ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಉಪಾಶಿಂ ರಾವ್.

ತೊಚ್ ಮ್ಹುಜೆ ಸರ್ಶಿಂ ಆಯ್ಲೊ, ನಾ ತರ್ (ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್) ಹಾಂವ್‌ಚ್ ತಾಚೆ ಸರ್ಶಿಂ ವೆತೊಂ, ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಕ್ **ಆಡ್** ದುಸ್ರೆಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಅವ್ಯಯಾಂಕ್ **ಆಡ್ ಮೆಳೀ** ಅವ್ಯಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಮಿಶ್ರ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ತಾಂತ್ಲಿಂ ಉಪವಾಕ್ಯಾಂ ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಗಾಂತಾವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ತೀಂ ಎಕಮೆಕಾಚೆರ್ ಅವಲಂಬೂನ್ ಆಸ್ತಾತ್, ಆನಿ ಮುಖ್ಯ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕಾರಣ್, ಪರಿಣಾಮ್, ಹೇತೂ, ಸಿದ್ಧಾಂತ್, ಸಂಕೇತ್ ವಾ ಶರ್ತ್ ಉಗ್ತಾಯ್ತಾತ್.

4) ತೊ ಥಂಯ್ ಗೆಲ್ಲೆ**ವರ್ವಿಂ** (= ಗೆಲೊ—ತ್ಯಾವರ್ವಿ) ತಶೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ.

ಥಂಯ್ ಅಪಾಯ್ ಆಸ್ಲೊ **ದೆಖೂನ್** ಹಾಂವ್ ಗೆಲೊಂ ನಾಂ.

ತೊ ನೆಣ್ಸೊ ಭುರ್ಗೊ **ಮ್ಹಣ್** ಹಾಂವೆಂ ತಾಕಾ ಸೊಡ್ಲೊ.

ಹಾಂಗಾ: **ವರ್ವಿಂ, ದೆಖೂನ್, ಮ್ಹಣ್**—ಹೀಂ ಕಾರಣ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್.

5) ಪರಿಣಾಮ್ ದಾಖಯ್ತಾತ್:

ತೊ ಇತ್ಲೊ ಅಸ್ಕತ್ ಜಾಲ್ಲೊ **ಕಿ** ಚಲ್ತಾನಾ ಲಕ್ತಾಲೊ.

ತಾಂಣಿಂ ಚೊರಾಕ್ ಇತ್ಲೊ ಮಾರ್ ಮಾರ್ಲೊ ಕಿ ತೊ ಥಂಯ್ಚ್ ಮೆಲೊ.

ಹಾಂಗಾ 'ಕಿ' ಪರಿಣಾಮ್ ದಾಖಯ್ತಾ.

6) ವೊಪ್ಣಿ ವಾ ಕಬ್ಲಾತ್ ಕಳಯ್ತಾತ್: ಇತ್ಲೆಂ ತಾಕಾ ಶಿಕಯ್ಲಾಂ ತರೀ ತೊ ಪರಿಕ್ಷೆಂತ್ ಉತ್ತೀರ್ಣ್ ಜಾವ್ಚೊ ನಾ.

7) ಸರ್ ವಾ ತುಲನ್ ಕರೂನ್ ದಾಖಯ್ತ್ಯಾತ್: ಪರಸ್ / ಪ್ರಾಸ್, ವರ್ಸ್ / ವರಣ್ / ವನ್. ಪೆಮ್ರು ಪರಸ್ / ಪ್ರಾಸ್ ಲಾದ್ರು ಬುಧ್ವಂತ್.

8) ವೇಳಾಕಾಳಾಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖಯ್ತ್ಯಾತ್: ಜೆದ್ನಾ / ಜೆದ್ನಾಂ. ತೆದ್ನಾ / ತೆದ್ನಾಂ. ಪರ್ಯಾಂತ್ / ಪರ್ಯಂತ್ / ಪರ್ಯಂತ್ರಿ / ಪರ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಣ ಸರ್, ಆದಿಂ, ಉಪ್ರಾಂತ್, ಆಸ್ತಾನಾ......

ಬಾಪ್ಪುಯ್ ಮೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಭುಗ್ಯಾಂಚಿ ಗತ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಜಾಲಿ.

ಶಾಬಿ ಜೆವ್ತಾಲೊ ತೆದ್ನಾ ಬಾಪಿ ಪುಸ್ತಕ್ ವಾಚ್ತಾಲೊ.

9) ರೀತ್ ವಾ ಪ್ರವಾಣ್ ದಾಖಯ್ತ್ಯಾತ್.

ಜಶೆಂ ಆದಿಂ ಕರ್ತಾಲೊ, ತಶೆಂಚ್ ಆತಾಂಯ್ ಕರ್ತಾ.

10) ಪರಸ್ಪರ್ ಸಂಬಂಧ್ ದಾಖಯ್ತ್ಯಾತ್: ಜರ್, ತರ್, ಜರಿ...ತರಿ, ಜಂಯ್...ಥಂಯ್, ಜೆದ್ನಾ...ತೆದ್ನಾ, ಹಾಂಕಾಂ **ಪರಸ್ಪರೀ ಅವ್ಯಯಾಂ** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಜರ್ ತಾಕಾ ತಾಪ್ ಯೆತಾ, ತರ್ ದಾಕ್ತೆರಾಕ್ ಆಪಯ್.

ತುಕಾ ಜರ್ ಸಾಂಗಾತಿಣ್ ಜಾಯ್, ತರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾ.

ಆಸಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಜಾಯ್ತೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಅವ್ಯಯ್ (ಜರ್...) ಗಳೊವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ, ಜರ್ ಆನಿ ತರ್ ಜೊಡೂನ್ ಎಕೊಡೆಂ ಅವ್ಯಯ್ 'ಜರ್‌ತರ್' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಂಬಂಧ್ ಸಾರ್ಕೊ ದಿಸನಾ.

11) ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ದಾಖಯ್ತ್ಯಾತ್: ಬಾಬಿ ಸಾಧೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಒಗೊ ರಾವ್ಲೊ.

12) ಸಂಕೇತ್ ವಾ ಶರ್ತ್ ಕಳಯ್ತ್ಯಾತ್. ತುವೆಂ ಒಖದ್ **ದಿಲ್ಯಾರ್**. ತೊ ಬರೊ ಜಾತಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸುಖಾಚಿ ಜಿಣಿ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತುಜಿ ಜೋಡ್ ವಿಭಾಡಿನಾಕಾ.

ಹಾಂಗಾ '—ಲ್ಯಾರ್'. 'ಜಾಲ್ಯಾರ್' ಹಿಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ಸಂಕೇತ್ ಕಳಯ್ತ್ಯಾತ್,

5. ಕೇವಲ್‌ಪ್ರಯೊಗಿ ವಾ ಉವಗಾಳೀ ಅವ್ಯಯಾಂ (Interjections)

"ಜೊ ಶಬ್ದ್ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಕಾರ್ಯ್ ಕರಿನಾ, ಪಣ್ ಫಕತ್ ನಾವಾಗಿ ಅಪ್ಲಿತ್ತ್ ಭಾವ್ ಉದ್ಗಾರ್ತಾ. ದೆಖಿಕ್: ಆಬ್ಬಾ! ಹಾಹಾ! ಇತ್ಯಾದಿ.

1. **ಹರ್ಷ್:** ವಾ, ಆಹಾ, ಆಲಾಲಾಲಾ.
2. **ಶೋಕ್:** ಹಾಯ್. ಕಟಾ–ಕಟಾ, ಆಪ್ಪೈಸ್, ಆಪ್ಪೈಗೆ.
3. **ಆಶ್ಚರ್ಯ:** ಅಹಾ, ಆಬಾ, ಆಬಾರೆ, ಬಾಪ್ರೆ.
4. **ಅನುಮೋದನ್, ಪ್ರಶಂಸಾ:** ಶಾಬಾಸ್, ಹೋಯ್, ವ್ಹಾವಾ, ಜಯ್‌ಜಯ್.
5. **ತಿರಸ್ಕಾರ್:** ಶೀ, ಚೀ, ಚಿ, ಶೀಶೀ, ಊ.
6. **ವಿರಕ್ತಿ, ಧಿಕ್ಕಾರ್:** ಥೂ.
7. **ಮೌನ್:** ಚೂಪ್, ಗಪ್, ಗಪ್‌ಚೂಪ್.
8. **ಸ್ವೀಕಾರ್:** ಹಾಂ, ಹೋಯ್, ಬರೆಂ.
9. **ವಿರಧ್:** ಖಬರ್ದಾರ್, ಛೆ, ಛಟ್, ಹಟ್.
10. **ಸಂಬೋಧನ್:** (ಪು.) ಆರೆ,ರೆ; ಆಗಾ,ಗಾ; (ಸ್ತ್ರೀ) ಆಗೆ,ಗೆ; (ನಪುಂ ಏ) ಆಗೊ,ಗೊ; ಹೈ, ಹೊ ಫುರಾ.
11. **ಜಾಪ್:** ಓ. „ (ಲು. ರೊ. 78).

116 ವ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ದಿಲ್ಲಿಂ 'ಅಹೋ, ಹೋ, ರೇ, ಗಾ, ಗೇ, ಗೋ... ಇತ್ಯಾದಿ ಆನಿ ಪ್ರಸ್ನೀ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಕೆದ್ನಾ ಕೆದ್ನಾ, ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್, ಜೊಡುನ್ ಯೆತಾ ತೆಂ ಅವ್ಯಯ್ 'ಮೂ / ಮಂ / ಮುಂ'... ಹ್ಯಾ ಉವಗಾಳೀ ಅವ್ಯಯಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂತ್ ಯೆತಾತ್.

ಪುರವಣಿ

1. ಕರ್ತ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಕರ್ಮಾಕ್ ಲಾಗೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂಚಿಂ ರುಪಾಂ

ಕರ್ತೊ ವಾ ಕರ್ಮ್ ಏಕ್ ಸಬ್ದ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿಂ ರುಪಾಂ ತಾಕಾ ಅನುಸರೂನ್ ಕಶಿಂ ಬದಲ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ VIII ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ.

ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಅನೇಕ್ ಸಬ್ದ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪುರುಶಾಚೆ, ಲಿಂಗಾಚೆ ಆನಿ ವಚನಾಚೆ ಆಸ್ತಾನಾ:

ಪುರುಶ್ 1 ಆನಿ 2 ವಾ 1 ಆನಿ 3 ವಾ 1, 2 ಆನಿ 3 ಆಸ್ತಾನಾ, ಕ್ರಿಯಾಪದ್ 1 ಪುರುಶಾಚ್ಯಾ ಬಹುವಚನಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ:

ತೂಂ ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಂವ್.
ತೊ (ತೀ, ತೆಂ......ತೀಂ) ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಂವ್.
ತೂಂ ತೊ (ತೀ......ತೀಂ) ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಬಸ್ತಾಂವ್.

ಪುರುಶ್ 2 ಆನಿ 3 ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕ್ರಿಯಾ. 2 ಪುರುಶಾಂತ್ ಆನಿ ಪುರುಶ್ 3 ಮಾತ್ರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾ. 3 ಪುರುಶಾಂತ್ ಘೊಳ್ತಾ:

ತೂಂ ಆನಿ ತೀಂ ಬಸ್ಲ್ಯಾತ್.
ತೊ, ತೀ ಬಾಬಿ ಬಸ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಲಿಂಗ್ ಆನಿ ವಚನ್—

ಕರ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸ್ಲಲಿಂ ನಾಂವಾಂ ವಾ ಸರ್ವನಾಮಾಂ

a) ಪುರುಶ್‌ಲಿಂಗಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್.
b) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನಾಂತ್.
c) ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ ವಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ನಪುಂಸಕ್‌ಲಿಂಗಿ ಬಹುವಚನಾಂತ್, ಆಸ್ಚೆಂ:

a) ಬಾಪುಯ್ ಆನಿ ಪೂತ್ ಗೆಲೆ. ಆಂಬೊ ಆನಿ ಪಣಸ್ ಪಿಕ್ಲ್ಯಾತ್.
ಕಾವ್ಳೊ ಆನಿ ಕೀರ್ ಉಬ್ಲೆ. ರೆಡೊ ಆನಿ ಪಾಡೊ ಧಾಂವ್ಲೆ.

b) ಗಾಯೊ ಆನಿ ಪಾಡಿಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ.
ಘೊಲಿಯೊ ಆನಿ ಸೊಪ್ರ್ಯೊ ಉಬ್ಲ್ಯೊ.

c) ಭಾವ್ ಆನಿ ಭಯ್ಣ್ ಗೆಲಿಂ.
ಗಾಯ್ ಆನಿ ವಾಸ್ರುಂ ಗೆಲಿಂ.
ಚೆಡೊ ಆನಿ ಚೆಡುಂ ಗೆಲಿಂ.

ಚಾಲ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಹೊ ನೇಮ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾನಾ ಜಾಯ್ತೆ ಪಾವ್ಟಿಂ **ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ** ನಾವಾಂಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ **ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೀ ಬಹುವಚನಾಂತ್** ಆಸ್ತಾ:

	ಹಾಂವೆಂ
ಆವಯ್ ಆನಿ ಧುವ್	ಆವಯ್ಕ್ ಆನಿ ಧುವೆಕ್
ಮಾಮಿ ಆನಿ ಮಾವ್ಶಿ	ಮಾಮಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಮಾವ್ಶೆಕ್
ಗಾಯ್ ಆನಿ ಪಾಡಿ	ಗಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಪಾಡಿಯೆಕ್
ಗೆಲಿಂ	**ಪಳೆಲಿಂ**

ವಾ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ನಾವಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಂತ್ ಆನಿ ವಚನಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ:

ಆಂಬೊ ಆನಿ ಪಣಸ್ ಝಡ್ಲೊ	ಆಂಬೊ ಆನಿ ತೊರ್ ಝಡ್ಲೆಂ
ಆಂಬೊ ಆನಿ ಚೀಂಚ್ ಝಡ್ಲಿ	ಆಂಬೆ ಆನಿ ತೊರಾಂ ಝಡ್ಲಿಂ

ಹಾಂವೆಂ	ಆಮಿಂ
ಆಂಬೊ ಆನಿ ಉಂಡೊ ಖೆಲೊ	ಉಂಡೊ ಆನಿ ಕೆಳಿಂ ಖೆಲಿಂ
ಆಂಬೊ ಆನಿ ಭಾಕ್ರಿ ಖೆಲಿ	ಸಾಂಗೋ ಆನಿ ದೆಂಟಿ ಖೆಲಿ
ಭಾಕ್ರಿ ಆನಿ ಪೊಳಿ ಖೆಲಿ	ಆವಯ್ಕ್ ಆನಿ ಧುವೆಕ್ ಪಳೆಲಿ
ಆಂಬೊ ಆನಿ ಕೆಳಿಂ ಖೆಲಿಂ	ಮಾಮಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಮಾವ್ಶೆಕ್ ಪಳೆಲಿ
ಭಾಕ್ರಿ ಆನಿ ಕೆಳಿಂ ಖೆಲಿಂ	ಗಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಪಾಡಿಯೆಕ್ ಪಳೆಲಿ

ಹೀ ಚಾಲ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚಿ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟಾಯ್ ಮ್ಹಣುಂಕ್ ಫಾವೊ.

ಹಾಂವೆಂ ಆಂಬೊ (ಖೆಲೊ), ಭಾಕ್ರಿ (ಖೆಲಿ), ಕೆಳಿಂ (ಖೆಲಿಂ) ಆನಿ ಸವ್ರ್ಯೊ ಖೆಲ್ಯೊ—

ಹಾಂತ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಆನಿ ತೆಂಚ್ ("ಖಾ") ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕರ್ತ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ ದೆಖುನ್ ನಿಮಾಣೆಂ (ಖೆಲ್ಯೊ) ಸಾಂಬಾಳುನ್ ಹೆರ್ ಗಳಯ್ಲ್ಯಾಂತ್.

2. ಉಕ್ತಿ ಭೇದ್

ಸ್ವೋಕ್ತಿ (Direct speech) ಆನಿ ಪರೋಕ್ತಿ (Indirect Speech)

ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಚಿ ಸಾಂಗ್ಣಿ ತಿ ಸಾಂಗ್ತಲ್ಯಾಚ್ಯಾಚ್ ಉತ್ರಾಂನಿ (ಕ್ರಿಯಾಪದಾಚಿಂ ಕಾಳ್-ಲಿಂಗ್ ಆನಿ ವಚನ್ ಸೂಚಕ್ ಕುಸಾಂ ಲೆಗೂನ್ ಬದಲ್ನಾಸ್ತಾನಾ) ಸಾಂಗ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ.

"ಮ್ಹಣ್" ಹೆಂ ಉಭಯಾನ್ವಯಿ ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ತೀಂ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಮುಖೆಲ್ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಕರ್ಮಾ ಭಾಶೆನ್ ಗಾಂತಾಯ್ತಾತ್,

ದೆಖಿಕ್ :

1. ಬಾಬಿನ್ ಮ್ಹಳೆಂ "ಹಾಂವ್ ಜೆವ್ತಾಂ".
   ಬಾಬಿನ್ "ಹಾಂವ್ ಜೆವ್ತಾಂ" ಮ್ಹಳೆಂ,
2. ಬಾಬಿನ್ ಶಾಬಿಕ್ "ಜೆವ್" ಮ್ಹಳೆಂ.
3. ಬಾಬಿನ್ ಶಾಬಿಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ: "ತುಕಾ ಕಿತೆಂ ಜಾಯ್?"
   — "ತೂಂ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತಾಯ್?"
   — "ತೂಂ ಜೆವ್ತಾಯ್‌ವೆ?"
   — "ತೂಂ ಯೆತಾಯ್‌ಮೂ?"

ಹ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಬಾಬಿಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ. ಜಶಿಂ ತಾಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲಿಂ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲಿಂ, ತಶೀಂಚ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ವ್ಯಾಕರಣಾಂತ್ ಅಸಲ್ಯೆ ಸಾಂಗ್ಣ್ಯಾಕ್ "ಸ್ವೋಕ್ತಿ" (Direct Speech-ಸೀಟ್ ವಾಚ್ಯಾ) ಮ್ಹಣ್ಟೆಂ. ಬರ್ಪಾಂತ್ ಹೀಂ " " ಸ್ವೋಕ್ತಿ ಕುರು (Quotation marks) ತೆಂ ಸೂಚಯ್ತಾ.

ತಿಸ್ರಿ ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಬಿಚ್ಯೆ ಸಾಂಗ್ಣೆಚಿ ಖಬರ್ ದಿತಾನಾಂಯ್ ಚಡ್ ಕರೂನ್ ಬಾಬಿಚೀಂಚ್ ಉತ್ರಾಂ ಉಚಾರ್ತಾ. ತರೀ ತೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಪ್ಲಿಂ ನ್ಹಯ್ ವಾ "ಪರೋಕ್ತಿ" ಮ್ಹಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳೊಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್

1. 'ಹಾಂವ್'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಆಪ್ಣ್'. 'ಜೆವ್ತಾಂ'ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ 'ಜೆವ್ತಾ' ಮ್ಹಣೂನ್ ಆನಿ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ **ಮ್ಹಣ್** ಅವ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ತೀಂ ಉತ್ರಾಂ ಮುಖೆಲ್ ವಾಕ್ಯಾಕ್ ಗಾಂತಾಯ್ತಾ: ಬಾಬಿನ್ ಆಪ್ಣ್ ಜೆವ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಳೆಂ.

2. ಆಜ್ಞಾರ್ಥಿ 'ಜೆವ್' ಬದ್ಲಾಕ್: ಬಾಬಿನ್ ಶಾಬಿಕ್ ಜೆಂವ್ಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ / ಫರ್ಮಾಯ್ಲೆಂ.

3. ಪೆರ್ ಪ್ರಶ್ನೀ ವಾಕ್ಯಾಂಯ್ ಅರ್ಥಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಬದ್ಲೂನ್

ಬಾಬಿಕ್ ಕಿತೆಂ ಜಾಯ್ (ಕಾಯ್ / ಗಿ)	ಮ್ಹಣ್
ಬಾಬಿ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತಾ (ಕಿಯ್ / ಗಿ)	ಬಾಬಿನ್ ಶಾಬಿಲಾಗಿಂ
ಬಾಬಿ ಯೆತಾ (ಕಾಯ್ / ಗಿ)	(ವಾ ತಾಚೆಲಾಗಿಂ) ವಿಚಾರ್ಲೆಂ

ವಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ "ಮೂ" ವಿಚಾರಾ ಪರಸ್ ಬಳಾವ್ಣಿ ವಾ "ವತ್ತಾಯ್" ಆಟಾಪ್ತಾ. ದೆಖುನ್ "ಬಾಬಿನ್ ಶಾಬಿಕ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಬಳ್ ಕೆಲೆಂ, ವತ್ತಾಯ್ ಕೆಲೊ / ಪತ್ತ್ಯಾಯಾನ್ ಆಪಯ್ಲೊ."

3. ವಾಕ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಜಾಗೊ

1. ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸೂಂಪ್ಯಾರ್ ಯೆತಾ.

ತೊ ಸುರಿಯೆನ್ ಆಂಬೊ ಕಾತರ್‍ಲ್ಯಾ / ಲೊ. ತಾಣೆಂ ಸುರಿಯೆನ್ ಆಂಬೊ ಕಾತರ್ಲೊ.

2. ತೆಂ ಕರ್ಮಿ ಪ್ರಿಯಾಪದ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ಮ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಾಕ್ ತೆಂಕೂನ್ ರಾವ್ತಾ: (ಕರ್ಮ್ ಪಯ್ಲೆಂ, ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆತಾ). ತಾಣೆಂ...ಆಂಬೊ ಕಾತರ್ಲೊ.

3. ಕರ್ತೊ (Subject) ವಾ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಜಡ್ ಕರೂನ್ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯೆ ಸುರುವೆರ್ ಯೆತಾ. ತೊ...ಕಾತರ್ತಾ. ತಾಣೆಂ...ಕಾತರ್ಲೊ.

4. ವಾಕ್ಯಾಚಿ ಘಡಣ್ ಕರ್ತರಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ತೊ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ತಾ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ತಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ, ಪುರುಷಾ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ: ತೊ......ಕಾತರ್ತಾ—ಕಾತರ್ತಾಲೊ.

5. ಘಡಣ್ ಕರ್ಮಣೀ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ತೊ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಂತ್ ಆಸೂನ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ ಕರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಲಿಂಗಾ, ಪುರುಷಾ ಆನಿ ವಚನಾಕ್ ಅನುಸರೂನ್ ಬದಲ್ತಾ. ತಾಣೆಂ ಆಂಬೊ ಕಾತರ್ಲೊ / ಮಿಸ್ಸಾಂಗ್ ಕಾತರ್ಲಿ / ಕೆಳೆಂ ಕಾತರ್ಲೆಂ.

6. ಮಿಶ್ರ್ ವಾ ಸಂಯುಕ್ತ್ ವಾಕ್ಯಾಂನಿ ಪಾಂಗ್‌ವಾಕ್ಯಾಂ (ಗೌಣ್ ವಾಕ್ಯಾಂ) ಮುಖೆಲ್ ವಾಕ್ಯಾ ಆದಿಂ ಯೆತಾತ್. ಪುಣ್ ತೆಂ ಮೊಟ್ವೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾನಾ ಮುಖೆಲ್ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಆನಿ ವಿಧೇಯಾ ಮಧೆಂ ಆಸುಂಯೆತ್, ತೊ ಜೆವಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಆಮಿ ತಾಂಗೆರ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂವ್ / ತೊ ಜೇವ್ನ್ (ಜೆವ್ತಚ್) ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೊ. ಜೆದ್ನಾ ಆಮಿ ತಾಚ್ಯಾ ಘರಾ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂವ್ ತೆದ್ನಾ ತೊ ಜೆವ್ತಾಲೊ. ತುಮಿ ಥಾ ಪೊರಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೊ ತುಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ತೊ ನಾ / ಮೆಳ್ತಲೊ ನಾಸ್ಲೊ / ಮೆಳ್ತೊ ನಾಸ್ಲೊ / ಮೆಳ್ಚೊ ನಾಸ್ಲೊ.

7. ವಿಶೇಶ್ಯ ವಿಶೆಶಣಾಚೊ ಜಾಗೊ ನಾಮಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಿಧೇಯಾಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ (130 ಪಾನ್ ಪಳೆ).

8. ನಾಮಾಚಿ, ವಿಶೆಶಣಾಚಿ......ಬಿ ಪೂರ್ತಿ ವಾ ಪುರವಣ್ (complement) ಲಾಗ್ತಾ, ನಾಮಾ ವಾ ವಿಶೆಶಣಾ ಆದಿಂ ಯೆತಾ.

ವಿಶೆಶಣ್

ವಿಶೆಶಣ್ ಚಡ್ ಕರುನ್ ನಾವಾ ಆದಿಂ ಯೆತಾ. ಪುಣ್ ವಿಶೆಶನಾಕ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ತೆಂ ನಾವಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ವಿಧಿವಿಶೆಶಣ್ ಜಾವ್ನ್, ಉದ್ದೇಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಯಾಂತ್ ಯೆತಾ.

4. ಪ್ರಶ್ನೇ ವಾಕ್ಯಾಂ

1. ಪ್ರಶ್ನೇ ವಾಕ್ಯಾಂ

a) ಲಾಗ್ಗಾರ್ ಪ್ರಶ್ನೇ ಸರ್ವನಾಮಾಂ ಕೋಣ್, ಕಿತೆಂ... ಘಾಪ್ರೊತ್ಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ರುಪಾಂತ್ ಘೊಳೊವ್ನ್:

ಕೋಣ್ ಮೆಲೊ? ಕಿತೆಂ ಜಾಲೆಂ?

b) ತ್ಯೆಚ್ ಪರಿಂ ಪ್ರಶ್ನೇ ವಿಶೆಶಣಾಂ: ಕಸಲೊ, ಕಿದೊ. ಕಿತ್ಲೊ ವಾ ಪ್ರಶ್ನೇ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೆಶಣಾಂ: ಖಂಯ್, ಕೆದ್ನಾ, ಕಶೆಂ (ವಾ ತೆಂಚ್ ವಿಶೆಶಣಾ ಘಾಶೆನ್: ಕಸೊ, ಕಶಿ, ಕಶೆಂ) ವಾಪ್ರೂನ್

ಕಸಲೊ ಮನಿಸ್ ತೊ? ಕಿದೊ ಪಣಸ್ ಜಾಯ್ ತುಕಾ?
ಕಿತ್ಲೊ ತಾಂಬುಳ್ ಜಾಯ್ ತುಕಾ? ಖಂಯ್ ನೆತಾಯ್ (ತೂಂ)?
ಕೆದ್ನಾ ಆಯ್ಲೊಯ್ (ತೂಂ)? ಕಶೆಂ ವೆತಾಯ್?
ಕಸೊ ಆಯ್ಲೊಯ್? ಕಶಿ ಮೆಲಿ?

c) ಉಲಯ್ತಾನಾ ವಾಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಪ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆರ್ ಭರ್ ಘಾಲುನ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಅನುಸರೂನ್ ಬರ್ಪಾಂತ್ ಪ್ರಶ್ನೇ ಕುರು ಘಾಲೂನ್: ಹೆಂ ತುವೆಂ ಆಯ್ಕಲಾಂಯ್?

d) ವಾ ಸೊಂಪ್ಯಾರ್ ವ್ಹಯ್ / ವೇ / ಯೆ, ಕೀ / ಗಿ. ಮ್ಹೂ. ಕಾಂಯ್ ಅಸಲಿಂ ಅವ್ಯಯಾಂ ವಾಪ್ರೂನ್ ಘಡ್ತಾತ್.

ಹೆಂ ತುವೆಂ ಆಯ್ಕಲಾಂಯ್ ವ್ಹಯ್ / ವೇ / ಯೆ / ಮೂ / ಕಾಂಯ್?
ಹೆಂ ತುವೆಂ ಆಯ್ಕಲಾಂಯ್ ಕೀ / ಗೀ?
'ವ್ಹಯ್' ಲಾಯ್ತಾನಾ ಗಜಾಲ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಾ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ.
ತುಂ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊಯ್ ವ್ಹಯ್ / ವೇ / ಯೆ?
'ಕೀ, ಗೀ' ಲಾಯ್ತಾನಾ ಜಾಪ್ ದಿತಲ್ಯಾಚೆಂ ಮನ್ ಸಮ್ಜೊಂಚಿ ಅಪೇಕ್ಷಾ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ. ತೂಂ ಕಾಜಾರಾಕ್ ವೆತಾಯ್‌ಗೀ?
ಹಾಕಾ 'ನಾ' ಜೊಡೂನ್‌ಯ್ ಪ್ರಶ್ನ್ ಘಡುಂಯೆತ್.

ತಾಕಾ 'ನಾ' ಜೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಜಾಪ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ. ತೂಂ ಆಮ್ಗೆರ್ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಯೆತಾಯ್‌ಗೀ ನಾ?

ತೀ ಹಯ್‌ಕಾರೀ ಜಾಪ್ ಮೆಳ್ತಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಅನುಮಾನೂನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಕರ್‍ತಾಯ್‌ಮ್ಹೂ' ವಾಪರ್‍ಚೆಂ.

ಆಜ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಆಮ್ಗೆರ್ ಯೆತಾಯ್ ಮ್ಹೂ?

ಕಾಯ್ / ಗಾಯ್ ವಾಪರ್‍ಲ್ಯಾರ್ ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮನಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲೊ ದುಬಾವ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ, ತೊ ಆತಾಂ ಘರಾ ಆಸಾಗಾಯ್?

5. ಕಾನಡಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು

ಶಾಳೆಂತ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಹಾರಾಂತ್ ಕಾನಡಿ ಭಾಸ್ ಘೊಳಯ್ತಾತ್ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ನಾಸ್ಲಲೆ ಬರೊವ್ಪಿ ಆಮ್ಚಿ 'ಭಾಸ್ ಗಿರೆಸ್ತ್' ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಮಿಷಾನ್, 'ಕಳುಂಕ್–ಕಳ್ತಾ–ಕಳಯ್ತಾ–ಕಳೊವ್ಪಿ'—ಅಸಲೆ ಸಾಧೆ, ಸರಳ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬ್ದ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆನಿ '**ತಿಳಿ–ತಿಳಿಸು**'—ಅಸಲೆ ಕಾನಡಿ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು (ಭೀಕ್ ಮಾ ರೀಣ್!) ಘೆವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಫಕತ್ 'ತಿಳ್ಸಿ–ತಿಳ್ಸಿತಾ–ತಿಳ್ಸೊಣಿ' ಚಾಲು ಕರ್‍ತಾತ್! ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚಿ ಚಾಲ್ತಿ ಭಾಸ್ ಸಾಮಾನ್ಯ (ಪ್ರಮಾಣ್?) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಪಯ್ಸ್ ಪಾವ್ತಾ, ಆದ್ಲ್ಯಾ ಸಾಧ್ಯಾ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ '**ಕಾನಡಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ**' ಮಿರಯ್ತಾ. ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ **ಹೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಪರ್ಕಿ** ಜಾತಾ.

ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖಜನಾಂತ್ ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲೊ ದುಡು ಆಸ್ತಾನಾ, ಪೆಲ್ಯಾಕಡ್ಚೆಂ ಭೀಕ್ ಮಾ ರೀಣ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್? ಗರ್ಜೆಕ್ ತಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತಾಕಾ ಶಾಣೆಪಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕಾಂಯ್ ಧಾತುಂಚೊ ಸೊಂಪ್ಯಾಚೆಂ 'ಸ' ತಾಂಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ಲೆಂಚ್, ಕಾನಡಿ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತುಚೆಂ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ನ್ಹಯ್, ದೆಖಿಕ್:

ಅಪೇಕ್ಸುಂಕ್ (ಅಪೇಕ್ಷಾ), ಆಕರ್ಸುಂಕ್ (ಆಕರ್ಷ), ಬೊಗ್ಸುಂಕ್ (ಮೋಕ್ಷ), ಭೊಗ್ಸುಂಕ್ (ಭಕ್ಷ), ಸಾಂಡ್ಸುಂಕ್ (ಸಾಂಡಸ್), ಸಾಣ್ಸುಂಕ್ (ಸಾಣಸ್). ಪುಣ್: ಹರ್ಸುಂಕ್ (ಹರ್ಷ ಕೀ ಹರಸು?)

ಜಾಯ್ತೆ ಕಾನಡಿ ಸಬ್ದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿನ್ ಆದೀಂಚ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಲೆ ಆತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್ ಖರಿತ್ ಅರ್ಥಾನ್ ಘೊಳ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್:

ಕಲೆ–ಕಲಸು ಥಾವ್ನ್ ಕಲ್ಸುಂಕ್ ಆನಿ ಕಾಲೊಂವ್ಕ್,

ಬೆರೆ–ಬೆರಸು ಥಾವ್ನ್ ಬರ್ಸ್ಲೊಂಕ್–ಬರ್ಸ್ಸುಂಕ್ (ಮಿಸ್ಸುಂಕ್),

ಗಳಿಸು–ಗಳ್ಸುಂಕ್, ವಳ್ಸುಂಕ್ / ಒಳ್ಸುಂಕ್ ಆನಿ ವಳ್ಸೊಂಕ್ / ಒಳ್ಸೊಂಕ್,

ಸಾಗ್ಸುಂಕ್–ಸಾಗ್ಸೊಂಕ್, ಹಿಣ್ಸುಂಕ್......

ಸುಧಾರ್ಸುಂಕ್ (ಸುಧಾರೊಂಕ್–ಸುಧ್ರಾಂವ್ಕ ಅರ್ಥಾನ್ ಸ್ಯಯ್),

ಅಪ್ಪುಂಕ್–ಹಾಚೆಂ ಸಾಧೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರೂಪ್ **'ಒಪ್ಪುಂಕ್'**. ಹೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಮಧೆಂ ತೆಂಚ್ ಘೊಳ್ತಾ. ಕಾನಡಿ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ತೆಂ 'ಒಪ್ಪುಂಕ್' ಜಾಲಾಂ: ಘಡುಂಕ್–ಘಡ್ಸುಂಕ್,......!

ಅಶೆಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಧಾತುಂಕ್ ಗರ್ಜೆ ಭಾಯ್ರ್ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಾನಡಿ-ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ವೇಸ್ ದಿಲಾ! ದೆಖಿಕ್: ಆಚರುಂಕ್-ಆಚರ್ಸುಂಕ್,

ಜೊಡುಂಕ್–ಜೊಡ್ಸುಂಕ್, ತಡ್ವುಂಕ್–ತಡ್ಸುಂಕ್.

ಪರ್ಗಟುಂಕ್ / ಟಾಂವ್ಕ–ಪ್ರಗಟ್ಸುಂಕ್, ಬಾದುಂಕ್–ಬಾದ್ಸುಂಕ್,

ಬಾದೊಂಕ್–ಬಾದ್ಸೊಂಕ್, ತಳುಂಕ್ / ತೊಳುಂಕ್–ತಳ್ಸುಂಕ್,

ನೆಮುಂಕ್–ನೆಮ್ಸುಂಕ್.

ಆರಂಭ್, ಆಧಾರ್, ಆರಾಧನ್. ವಿಚಾರ್ / ವಿಚಾರಣ್, ಸ್ವೀಕಾರ್, ತಿರಸ್ಕಾರ್, ಉಪಯೋಗ್...ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಾಂ **'ಕರುಂಕ್'**, 'ದಿಂವ್ಕ' ಧಾತು ಬರಾಬರ್ 'ಆರಂಬ್ ಕರುಂಕ್', 'ಆಧಾರ್ ದಿಂವ್ಕ'......ಅಶಿಂ ಘೊಳೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಂಕಾಂ 'ಇಸು' ಲಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಪ್ರಯೋಜಕ್ ಧಾತು 'ಆರಂಭ್ಸುಂಕ್, ಆಧಾರ್ಸುಂಕ್'...ಇತ್ಯಾದಿ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ವ್ಹಾಣುಂಕ್** ಘಾಪ್ರೊ ನ್ಹಯ್.

'ಉಂಕ್' ವಾ 'ಆಂವ್ಕ' ಲಾವ್ನ್ 'ಆರಂಭಾಂವ್ಕ, ಉಪ್ಯೋಗಾಂವ್ಕ / ಉಪೆಗಾಂವ್ಕ, ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್—('ತಯಾರ್ಸುಂಕ್' ನ್ಹಯ್) 'ತಯಾರಾಂವ್ಕ' ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಹಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರೂಪ್ ಯೆತಾ.

ತೇಚ್ ಪರಿಂ 'ಇಸು' ಬದ್ಲಾ 'ಕರುಂಕ್', 'ಉಂಕ್ / ಆಂವ್ಕ' ಲಾವ್ನ್; ವಿಚಾರ್ಸುಂಕ್–ವಿಚಾರ್ / ವಿಚಾರಣ್ ಕರುಂಕ್, ವಿಚಾರುಂಕ್, ವಿವರ್ಸುಂಕ್–ಸಮ್ಜಾಂವ್ಕ ವಾ ವಿವರಾಂವ್ಕ

ಸ್ವೀಕರ್ಸುಂಕ್–ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರುಂಕ್, (ಮಾಸುನ್) ಘೆಂವ್ಕ–ಸ್ವೀಕಾರುಂಕ್

ಮುಂದರ್ಸುಂಕ್ ಮುಖಾರ್ಸುಂಕ್	ಫುಡೆಂ / ಮುಖಾರ್ ವ್ಹರುಂಕ್ / ಸಾಂಗುಂಕ್....	ಮುಂದರಾಂವ್ಕ ಮುಖಾರಾಂವ್ಕ

ಗಳ್ಸುಂಕ್/ಉಪಯೊಗ್ಸುಂಕ್–ವಾಪರುಂಕ್, ಘೊಳೊಂವ್ಕ ವಾ ಉಪೆಗಾಂವ್ಕ

ಆರಂಭ್ಸುಂಕ್–ಸುರು / ಆರುಭ್ ಕರುಂಕ್ ವಾ ಆರುಭಾಂವ್ಕ್

ಅಳ್ಸುಂಕ್ ಆನಿ ಅಳ್ಸೊಂಕ್–ಅಳ್ಸುಂಕ್ ಆನಿ ಅಳ್ಸೊಂಕ್

ಅನುವೋದ್ಸುಂಕ್–ಆಧಾರ್ / ತೆಂಕೊ / ಅನುವೋದನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ವಾ ಅನುವೋದುಂಕ್

ಅಪಹರ್ಸುಂಕ್–ಲುಟುಂಕ್, ಅಪಹಾರ್ ಕರುಂಕ್ ವಾ ಅಪಹರುಂಕ್

ಒದಗ್ಸುಂಕ್–ಸಂಜೊಂವ್ಕ್ ವಾ ಒದ್ಗಾಂವ್ಕ್

ಸೆರ್ಸುಂಕ್–ಮೆಳೊಂವ್ಕ್ ವಾ ಸೆರ್ವುಂಕ್ (ಸೆರಿ)

ವಿಭಾಗ್ಸುಂಕ್–ವಿಭಾಗ್ ಕರುಂಕ್ ವಾ ವಿಭಾಗಾಂವ್ಕ್.

ಶಾಳೆಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕಾನಡಿಂತ್ ಗಣಿತ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ದೆಖೂನ್ ಕಾನಡಿ ಗಣಿತಾಚಿ ಉತ್ರಾವಳ್ ಚಾಲು ಆಸಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ತಿಚಿ ಪರಿಚೆಯಾಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.

ಗಣಿತ್ – mathematics

ಅಂಕ್‌ಗಣಿತ್ – arithmetic, ರೇಗಾಂಗಣಿತ್ – geometry

ಮಗ್ಗಿ – multiplication tables – ವ್ಹಡೆ

(ಕುಡ್ಸುಂಕ್) – to add – ಗಣುಂಕ್, ಜಮಾ ಕರುಂಕ್, ಜಮಾಂವ್ಕ್

ಕಳ್ವುಂಕ್–to subtract – ವಜಾ ಕರುಂಕ್, ವಜಾಂವ್ಕ್

(ಗುಣುಂಕ್)–to multiply – (ಗುಣಾಕಾರ್ ಕರುಂಕ್) ಗುಣುಂಕ್

(ಭಾಗ್ಸುಂಕ್) – to divide – (ಭಾಗಾಕಾರ್ ಕರುಂಕ್) ಭಾಗುಂಕ್

Addition – ಜಮಾ, ಬೆರೀಜ್

Subtraction – ವಜಾ, ಬಾದ್‌ಬಾಕಿ

Multiplication – ಗುಣಾಕಾರ್

Division – ಭಾಗಾಕಾರ್

6. 'ಆ'ನ್ ಸೊಂಪ್ಲಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ನಾವಾಂ

ಹಾಂಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ್ 'ಎ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾ:

(ತೀ) ಪರ್ಜಾ–(ತ್ಯೆ) ಪರ್ಜೆ

ಅನೇಕ್ ವಚನ್ ಏಕ್‌ವಚನಾ ಸಾರ್ಕೆಂ: (ತ್ಯೊ) ಪರ್ಜಾ-(ತ್ಯಾ) ಪರ್ಜಾಂ, ಕಾನಡಿಂತ್ ತೀಂ ಚಡ್ ಕರೂನ್ 'ಎ'ನ್ ಸೊಂಪ್ತಾತ್: ಪ್ರಜೆ. ಅಲಕ್ಷ್ಯ, ಸಮಸ್ಯೆ

ಅಲಕ್ಷ್ಯಾ=indifference, inattention ತಾರಾ–star

ಅಪೇಕ್ಷ್ಯಾ=expectation, desire ದಿಶಾ–direction

ಅವಸ್ಥಾ - sorry state, condition
ಆಕಾಂಕ್ಷಾ
ಆಶಾ } desire, wish
ಆಜ್ಞಾ - order
ಇಚ್ಛಾ / ಇಚ್ಛ್ಯಾ - desire
ಇಜಾ - worry, persecution, illtreatment
ಈರ್ಷ್ಯಾ - envy, rivalry
ಉಪೇಕ್ಷಾ - negligence, disregard
ಉಭ್ಮಾಯ್ - zeal, enthusiasm
ಕಥಾ - story
ಕನ್ಯಾ - virgin, girl, maiden
ಕಯಾ - vigour
ಕವಿತಾ - poetry
(ಕವನ್–ಕವನಾಂ = poems)
ಕಲ್ಪನಾ - imagination, fiction
(ಕಲ್ಪನ್–ಕಲ್ಪನಾಂ - ideas)
ಕಲಾ - art
ಕುಪ್ಪಾಯ್ - grace
ಕ್ರೀಡಾ - sport, pastime
ಕ್ರಿಯಾ - act, operation, ceremony
ಚಿತಾ - pyre (funeral pyre)
ಚಿಂತಾ - worry, anxiety, solicitude
ಚಿಂತ್ನಾ - thought
(ಚಿಂತನ್–ಚಿಂತ್ನಾಂ - thoughts)
ಚರ್ಚಾ - discussion
ಜಾತ್ರಾ - festival
(ಜಾತ್ರೊ) pilgrimage
ತರಾ (ವಾ ಥರ್) - variety kind
ತ್ವರಾ - speed, haste

ದಯಾ - mercy, kindness
ದಶಾ - fortune, state, condition, situation
ದವಾ - drug
ದಿಶಾ - direction
ದೀಕ್ಷಾ - ordination, consecration
ದುರ್ದಶಾ - misfortune
ಧರಾ - earth
ನಿಗಾ - attention, care
ನಿಂದಾ - detraction, blame, abuse
ನಿಶಾ - night
ನಿಷ್ಠಾ - loyalty, trust
ನೌಕಾ - navy
ಪರ್ಜಾ - people
ಪರಂಪರಾ - tradition
ಪರ್ವಾ - regard
ಪರಿಕ್ಷಾ - examination
ಪಿಡಾ - illness, pain
ಪಿಂಡ್ಯಾ - generation
ಪುಜಾ - worship
ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ - reaction
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ - promise, pledge
ಪ್ರತಿಭಾ - genius, talent
ಪ್ರತಿಮಾ - image
ಪ್ರಭಾ - lustre, light
ಪ್ರಾರ್ಥನಾ - prayer, petition
(ತೆಂ ಪ್ರಾರ್ಥನ್–ತೀಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ prayers)
ಫಡಾ - hood of a serpent
ಬಸ್ಕಾ - seat

ಬುರ್ಖಾ - covering

ಬೆಪರ್ವಾ - disregard

ಮಜಾ = enjoyment

ಮಹಿಮಾ = glory, majesty

ಮಾಳಾ - garland

ಮಾಯಾ = illusion. phantasy

ಯಾತನಾ = acute pain

ರಜಾ - holiday

ರಚ್ನಾ - creation, creature

(ರಚನ್–ರಚ್ನಾಂ creatures)

ಲಕ್ಷಾ - attention

ವಂಶಾ - race, family, dynasty

ವಾರ್ತಾ - news

ವಿದ್ಯಾ - knowledge, skill

ಶಾಳಾ - school

ಶಿಳಾ = heavy stone

ಶಿಕ್ಷಾ - punishment

ಸಜಾ - imprisonment

ಸ್ಪರ್ಧಾ - competition

(ಸ್ಪರ್ಧೊ)

ಸಮೀಕ್ಷಾ - conspectus, review

ಸಮಸ್ಯಾ - problem, enigma

ಸಭಾ - meeting, assembly

ಸೆವಾ - service

ಸತ್ತಾ = domination

ಸೂಚನಾ = indication

(ಸೂಚನ್)

ಹತ್ಯಾ - murder

ಹಿಂಸಾ - harm, killing, murder

